

Themanummer

**VORMING
EN
SCHOLING**

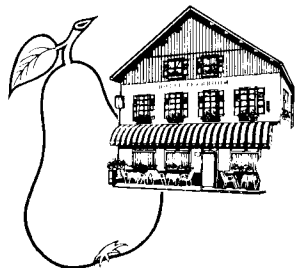

**VRIJ
HEID &
DEMO
CRATIE**

LIJST VAN ADVERTEERDERS

Berntsen & Braam, Nijmegen / Restaurant Bistrouquet, Den Haag / Antiekhandel Bert Bolle, Maartensdijk / The Deltona Corporations, USA / Richard Ellis Int. Property Consultants, Amsterdam / Gelderse Onderlinge Verzekeringsmij, Aalten / Hypotheek Centrum voor Academici, Rotterdam / In 't Silverhuys Juwelier Rikkoert b.v., Schoonhoven / Injection Nederland B.V., Hagestein / Internaat Louisa State, Baarn / Het Noorden, Groningen / Olsman Ramen en Deuren, Veenendaal / Onderlinge Ziektekostenverzekeringsmij U.A., Den Haag / Hotel Peerboom, Epen / Het Kasteel van Rhooon, Rhooon / Rotundatours, Emmen / Rijko Handelsonderneming, Tilburg / Schram Bolnes b.v., Ridderkerk / Somy Haardenfabriek, Roosendaal / Fa. F. S. H. Vennix, Tilburg / West Magazine, Den Haag

GENIETEN VAN RUST EN SCHOONHEID IN HET NATUURPARK ZUID-LIMBURG

het mooiste stukje Nederland tussen Maas, Eifel en Ardennen.
HOTEL-RESTAURANT "PEERBOOM" te EPEN (Z.-Limb.) Dit kleine drie sterren-hotel staat bekend om zijn persoonlijke verzorging en zeer goede keuken. De typische vrije sfeer en stijl maken uw verblijf tot een waar genot. Nieuwe zit-/slaapkamers met eigen badkamer met bad/douche en toilet, radio, telefoon en weksysteem. Kl. t.v. en fietsen op verzoek.

Speciale arrangementen: van vrijdag tot zondag f 125,— p.p., van vrijdag tot maandag f 185,— p.p., van vrijdag tot vrijdag f 430,— p.p. (logies + ontbijt + diner).
Reservering en folder: Hotel Peerboom, Wilhelminastr. 11, 6285 AS Epen (Z.-Limb.), tel.: 04455 - 2121.

T-shirts, sweaters, trainingspakken,
bedrukt vanaf 15 stuks

poppelaanstekers bedrukt
stickers, relatie-art., buttons, petjes

RYKO HANDELSONDERNEMING

Postbus 383 - Spoorlaan 393 - Tilburg - Tel. 013 - 435809

Richard Ellis

International Property Consultants
Gebouw Hirsch
Leidseplein 29
Postbus 19719, 1000 GS Amsterdam
Tel. 020 - 262691

**Vrijheid en
Democratie**

veertiendaagse uitgave
van de Volkspartij voor
Vrijheid en Democratie

NUMMER 1278
25 januari 1983

Hoofdredacteur:
Reny Dijkman

Redacteur Buitenland:
Victor Hafkamp

**Parlementair
redacteur:**
Henk Krol

Vormgeving:
Ties Scheeres

**Redactie-adres en
Abonnementen-
administratie:**
Algemeen
Secretariaat VVD
Koninginnegracht 57
2514 AE
's-Gravenhage
Telex 33564
t.n.v. VVD Den Haag
Tel. 070 - 614121

**Advertentie-
exploitatie
Bureau**
Van Vliet b.v.
Postbus 20
2040 AA Zandvoort
Tel.: 02507 - 14745

Druk
Ten Brink Meppel b.v.

**Abonnementen
voor niet-leden f 16,50
per jaar**

**brieven voor het
8 februari-nummer
moeten uiterlijk de
28ste januari binnen
zijn**

Hans van den Broek
biedt vice-voorzitter
Liesbeth van Raalte
het vormings-
jaarprogramma aan

Foto: Hanneke Kortlandt

Themanummer
Vorming en Scholing

Beschrijvingsbrief
congres 15 en 16 april

Regeringsverklaring in de senaat

35-jarig bestaan VVD

Ondernemers opgelet!

En nu . . . politiek!

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

Het turbulente jaar 1982 ligt achter ons.

Drie verkiezingen, wisseling van politiek leiderschap, interne problemen en de groei van machteloze oppositiepartij tot sterke coalitiepartner. Het doel van politiek bedrijven, is het hebben van invloed. Het trachten te realiseren van politieke uitgangspunten. De leden van de partij maken samen het programma en willen dan zien dat hun vertegenwoordigers dat program zoveel mogelijk uitvoeren.

We hebben gezien dat veel leden zich betrokken voelden bij het maken van de VVD-politiek. Nu het op uitvoeren aankomt, zullen zij allen nauwgezet volgen hoe de uitkomsten zullen zijn. Als je 23,1 % van de stemmen hebt, kun je ervan uitgaan, dat 76,9 % veelal anders denkt. Dan moet je compromissen sluiten.

Onze politieke vertegenwoordigers komen zo van vele kanten onder druk; enerzijds door de leden, die het eigen program leggen naast de compromissen die worden gesloten en anderzijds door de samenleving die dwars ligt, omdat het VVD-program haar niet aanstaat.

Juist in een tijd waarin de maatschappelijke spanning toeneemt, mag daarom van de VVD-leden worden gevraagd vierkant achter het eigen program te staan en de eigen vertegenwoordigers op die wijze nadrukkelijk te steunen.

Het is de kracht en de versterking van de democratie als partijen en hun achterban zich bezighouden met de voortdurende discussie over de eigen uitgangspunten en hoe hun volksvertegenwoordigers daarmee omgaan. Dat levert een positieve bijdrage aan het vertrouwen dat de mensen in hun samenleving, hun toekomst moeten kunnen stellen. Verwerpelijk is de uitspraak van de partijraad van de PvdA, die het vertrouwen in de eigen kracht kennelijk mist. Men lijkt naar middelen te willen grijpen, die uiteindelijk een vrijbrief kunnen zijn voor elementen, die onze democratie willen uithollen. En dat terwijl de PvdA zelf wel heel erg medeverantwoordelijk is voor het afnemende vertrouwen in de Haagse politiek.

Eerst werd in de campagne de verwachting gewekt dat Den Uyls banenplan zo'n 150.000 arbeidsplaatsen zou opleveren. Een half jaar later zouden het er nog maar circa 60.000 zijn. Het CPB berekende daarna dat het er 5.000 zouden worden. En nu spreekt niemand meer over dat banenplan.

De kerncentrales moesten dicht. Dat zou een half miljard kosten volgens de PvdA. De werkelijke kosten bleken tienmaal zo hoog. En nog steeds pleit de PvdA voor verdere nivellering, terwijl de lonen al veel meer gelijk zijn getrokken dan de PvdA aan het begin van de 70-er jaren zelf wilde.

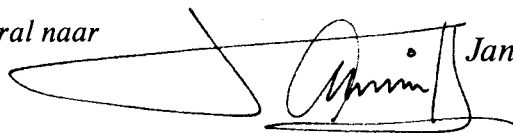
Fouten in eigen uitgangspunten, onjuiste berekeningen . . . en dan wil uitgerekend die partij onderzoeken of de parlementaire democratie functioneert en burgerlijke ongehoorzaamheid getolereerd moet worden.

Met slechte rekenmeesters zorgt de PvdA zelf voor uitholling van de democratie! Het kabinet Lubbers-Van Aardenne is voortvarend aan het werk gegaan. Uitstraling van vastberadenheid en daadkracht vormen de basis om de ook door onze partij zo noodzakelijk geachte maatregelen door te voeren. Binnen drie maanden is meer omgebogen dan daarvoor in jaren is gebeurd.

De VVD mag voorlopig tevreden zijn over de politieke resultaten van alle inzet en enthousiasme die de leden in 1982 hebben opgebracht.

Daarom is het te betreuren dat door een aantal incidenten in de persoonlijke sfeer de VVD schade heeft geleden. We hebben er veel van geleerd. Elders in dit blad kom ik hierop terug.

We doen er verstandig aan nu vooral naar de toekomst te kijken.

Jan Kamminga
voorzitter

Zoals beloofd in Vrijheid en Democratie van december vorig jaar, nu het hele programma waarmee alle VVD'ers de 35ste verjaardag van hun partij zullen vieren.

14.00 uur - ± 17.00 uur

Themamiddag onder voorzitterschap van VVD-Tweede Kamerlid Loek Hermans, met als onderwerp „Jongerenbeleid in de 80-er jaren, speciaal in het kader van de werkloosheid”.

Inleidingen door: de heer H. Hofstede, vice-voorzitter van het CNV door: mr. C. van Veen, voorzitter van het Verbond van Nederlandse Ondernemingen (VNO)

en door: Dr. R. W. de Korte, VVD-Tweede Kamerlid.

Om ± 15.00 uur is er een theepauze, waarna inleiders in een forumdiscussie met elkaar en de zaal van gedachten zullen wisselen. De toegang is vrij.

17.00 uur - 19.30 uur

Aperitief en buffet, toegankelijk voor allen die een **oranje** kaart besteld en in hun bezit hebben. Zie verder aan het eind van dit verhaal.

± 19.45 uur

(Entree met blauwe kaart)

VVD jubileumavond gepresenteerd door Lous Haasdijk, met als optredende gasten:

een VVD jongerencabaret, Sandra Reemer, de close harmony groep „Purper”, „Krentenbrood” en als slot van de avond een optreden van het trio van Pim Jacobs, met zang van „Europe's” First Lady of Jazz, Rita Reys.

Er wacht u voorts een speciale VVD-TV uitzending terwijl na afloop het VVD-35-bal geopend zal worden door een prominente VVD-er.

Velen van u meldden zich reeds aan. U kunt dat alsnog doen:

De leden die zich door middel van de hierbij afgedrukte bon aanvragen, ontvangen in volgorde van binnenkomst, maar niet verder dan de voorraad strekt, een gratis toegangsbewijs (blauw). Wel doen wij een beroep op allen die komen mee te werken aan de bestrijding van de kosten door een jubileumgift van f 15,— per persoon (meer mag natuurlijk ook), over te maken op postgirorekening nr. 67880 t.n.v. VVD-algemeen secretariaat te 's-Gravenhage.

Wie wil deelnemen aan het koud buffet dient voorts f 20,— per persoon over te maken op postgirorekening nr. 67880 t.n.v. VVD-algemeen secretariaat te 's-Gravenhage, onder vermelding „oranje”, waarna het aantal bestelde oranje kaarten zal worden toegezonden.

Wilt u meer inlichtingen over een en ander, dan zal de heer Dittmar, adjunct-secretaris voor voorlichting, propaganda en campagnes, u graag nader informeren. Tot zaterdag 5 februari 1983, op de 35ste verjaardag van onze partij, de VVD!!!

35 jaar VVD

Zaterdag
5 februari
1983

Turfschip
Breda

JA, IK KOM NAAR DE JUBILEUM-
AVOND IN HET TURFSCHIP
TE BREDA OP 5 FEBRUARI 1983.

en daarom maak ik een gift over op
postgirorekening nr. 67880 t.n.v.
VVD-algemeen secretariaat te
's-Gravenhage van f 15,— per pers.,
onder vermelding „blauw”.

Naam:

Adres:

Postcode: Tel.:

Woonplaats:

Aantal personen:

Invzenden aan: Algemeen secretariaat VVD, Koninginnegracht 57, 2514
AE 's-Gravenhage.

Inspiratie en Bezetenheid

Hoe gemakkelijk laat een VVD-er zich scholen en vormen?

Moeilijk!

Nu zijn de woorden vorming en scholing ook weinig inspirerend om iemand vanachter de kachel vandaan te krijgen. Misschien heeft een liberaal ook nog een andere handicap.

De meesten voelen slechts een geringe noodzaak om zich bij te laten spijkeren wat betreft kennis, het verwoorden daarvan, en het zonodig weerleggen van andermans argumenten. In zijn hart weet hij wel dat het goed zou zijn, dat het waarschijnlijk ook nodig is om toch nog even meer te weten over bepaalde onderwerpen en - al dan niet gevraagd - goed te weten hoe je je ideeën en argumenten moet verwoorden. Misschien missen we dan toch wel eens dat beetje bezetenheid om datgene waarvoor we staan - die vrijheid, dat verantwoordelijkheidsgevoel, echte tolerantie, sociale rechtvaardigheid en gelijkwaardigheid - hoofdzaken die we zo verschrikkelijk graag politiek vertaald willen zien, mee te helpen uitdragen.

Met alleen het gevoel van binnenuit - gestoeld op onze beginselen - kom je er

*Liesbeth
van Raalte-Tuijnman,
vice voorzitter*

niet. Dat is slechts weggelegd voor een enkel natuurtalent.

En echt, bij scholing en vorming gaat het niet alleen om de man of vrouw achter het spreekgestoelte, maar net zo goed om de contacten in je werk en over de heg.

Misschien is het daarom toch goed om u zelf wat meer ruimte te geven - naast alle andere drukke bezigheden - uw gedrevenheid nog hechter te onderbouwen met kennis en de techniek om die over te dragen. Van even groot belang is de organisatorische kant van de zaak. En dat geldt dan met name voor de basis. Want „Den Haag” kan prachtige dingen bedenken, de scholings- en vormingsmensen in de afdelingen zullen echter door hun inzet die partijgenoot moeten overtuigen van de noodzaak van en het inspireren tot het volgen van een cursus op welk niveau dan ook.

Het woord cursus, misschien net als de termen scholing en vorming, klinkt wat saai. Maar mensen zoals ik, die nog cursussen bij de heer Van Riel hebben „gelopen”, houden naast de verkregen kennis en informatie, de beste herinneringen aan de toen gegroeide contacten met medecursisten.

Themanummer
VORMING EN SCHOLING

**De politiek houdt zich
wél met ons
 bezig!**

Terwijl het oude jaar nog zijn laatste stuiptrekkingen moest maken, kwamen eind november meer dan zeventig mensen bijeen naar de Landdag vormingsfunctionarissen. „Driemaal zoveel belangstellenden als vorig jaar”, merkte vice-voorzitter Liesbeth van Raalte tevreden op. Op de aanwezigen rust een zware taak, die wij hopen wat te kunnen verlichten door via dit themanummer over de vormings- en scholingsactiviteiten de toegangsdrempels wat te verlagen. Een partij met een dergelijke groei als de VVD nu door maakt, moet een evenredig groot kader hebben. Een kader dat een deel van zijn vrije tijd aan het liberalisme, in welke vorm dan ook, wil besteden.

De term „vorming en scholing” is wat star. Want waar begint het nu allemaal mee? Het start met de opvang van nieuwe leden in de afdelingen. Het beste begin is een warm welkom in de sfeer van „Fijn dat je erbij bent gekomen!”

De werk(st)ers op dit gebied zullen zich terdege moeten realiseren dat lang niet elk nieuw lid geneigd is om actief in de VVD mee te draaien. Ieder mens heeft andere drempels, stelt andere prioriteiten.

Nuchter bekeken zal het grootste deel van onze leden min of meer met vreugde het lidmaatschapsgeld voldoen en verder denken: Zoeken jullie het maar uit. Sympatie voor de partij . . . een ondersteuning door de contributie van de liberale idealen en misschien eens het bijwonen van een afdelingsvergadering als het spannend dreigt te worden of men vol onvrede zit over het functioneren . . . Ho, wacht even! Daar ligt dan het eerste aanknopingspunt. Mensen die zich ergeren aan onze structuren of aan de wijze waarop wij die VVD naar buiten brengen, zijn ongemerkt al één stap verder: ze vinden zich op . . . Die ergernis betekent betrokkenheid. Bij deze VVD-ers is vaak nog één duwtje in de goeie richting nodig om hen actief te krijgen.

Onze partij werkt niet als collectief, maar veel meer vanuit individuen,

HYPOTHEEK CHECKLIST (10 vragen)

	Ja	Nee
1. Moet u in 1983 uw lopende hypotheek verlengen?	☐	☐
2. Denkt u erover een huis te kopen?	☐	☐
3. Bezit u een huis en denkt u binnen een jaar te verhuizen?	☐	☐
4. Betaalt u een rente hoger dan de marktrente en mag u tussentijds (met of zonder boete) uw hypotheek aflossen?	☐	☐
5. Hebt u thans een annuïteitenlening en verdient u méér dan Fl. 50.000,- (bruto)?	☐	☐
6. Hebt u thans een hypotheek met levensverzekering en verdient u minder dan Fl. 50.000,- (bruto)?	☐	☐
7. Is uw huis meer waard dan twee keer uw hypotheekschuld?	☐	☐
8. Is uw hypotheekrente variabel? (Per maand, per jaar)	☐	☐
9. Zou u, als u vandag weer moest beslissen, een andere hypotheek kiezen dan u nu hebt?	☐	☐
10. Is uw huis ongeveer net zoveel waard als uw hypotheekschuld en voelt u zich ontevreden met uw huidige hypotheek-situatie?	☐	☐

Als u één of meer keren "ja" antwoordt op de bovenstaande vragen, zou het wellicht verstandig zijn om het Hypotheekcentrum eens te raadplegen voor vrijblijvende advisering en/of kosteloze bemiddeling bij leningen.

Het Hypotheekcentrum is gevestigd in het Bouwcentrum te Rotterdam. Het adviseert bij zo'n Fl. 500.000.000,- (per jaar) aan overdracht van onroerend goed m.b.t. geldleningen (inclusief hypotheekverlengingen!).

Het Centrum is onafhankelijk van geldgevers en bemiddelt voor het merendeel daarvan.

Een eerste contact kunt u leggen door het "Oranje Boekje" aan te vragen met algemene hypotheekinformatie.

Voor "haastklussen" is er de telefoonservice waarbij u direct wordt doorverbonden met één van de adviseurs (of, zo u wilt, marktdeskundigen).

Als u dan ook nog bedenkt dat 60% van onze cliënten onze hulp inroept op "recommandatie", wat let u dan nog om ons te bellen? (Of om in uw omgeving eens te informeren hoe de kennismaking met ons bureau verlopen is?)

U bent welkom met een telefoontje op 010-143311 of een briefje aan Postbus 2600 Rotterdam (postcode 3000 CP).

HYPOTHEEK CENTRUM

v o o r a c a d e m i c i

010-14.33.11.* (of 053-35.13.04 voor Oost-Nederland)

POSTBUS 2600 ROTTERDAM

RAAD VAN TOEZICHT:

voorzitter: prof. dr. R. Bannink (econoom); leden: prof. dr. J. Bergsma (klinisch psycholoog), ir. D.J. Brink b.i. (architect B.N.A.), prof. dr. H.G. Schulte Nordholt (cultureel antropoloog), J.P. Kostense (register accountant).

p.c. . . . een hobby . . .

waarvan de één zal zeggen: „Ik ben bereid vier uur per week aan de VVD te besteden” en een ander als invalshoek heeft: „Ik maak er mijn hobby van.” Mensen die wijs zijn - en tijd hebben - kunnen ervan uitgaan dat het hele leven een groeiproces is en dat een aantal VVD-cursussen daartoe een nuttige bijdrage kan leveren. Laten we eerlijk zijn. Je kiest voor een partij. Dat houdt in dat je kritisch gaat volgen wat die partij met jouw stem doet. De volgende fase is óf teleurstelling en dan kies je volgende keer weer een andere club óf belangstelling en je wordt lid. Als je dat lidmaatschap hebt, komen pas de vraagtekens. Want wat er gebeurt op gemeentelijk, provinciaal of landelijk niveau is voor de passieve achterban lang niet altijd verklaarbaar. Duidelijk bleek dat na de formatie. In de verkiezingstijd heeft de VVD beloofd zich voor een aantal zaken sterk te maken. Nu wordt een aantal van die beloften niet gehonoreerd. Er zijn mensen die zich dan bedrogen voelen, maar staan zij er ook bij stil dat in een coalitiekabinet het een zaak van geven en nemen is? Dat ook het CDA niet al haar beloften in deze regeringsperiode kan waarmaken

doordat die „lastige” VVD als sterk gegroeide partner het nodige in de melk heeft te brokkelen?

Politiek

Politiek heeft een slecht aanzien. „Politiek? Dat is niets voor mij!” zeggen velen. In dat geval vergeet je dat iedereen bij die politiek is betrokken. Of het nu om de melkprijs gaat of om die waanzinnig hoge huur, of het nu kinderopvang betreft of de grondprijzen. Die politiek houdt zich altijd met jouw belangen bezig. Meedoen in de partij geeft je een ander beeld van hoe zo'n partij leeft, tot besluiten komt, prioriteiten stelt. Goede politiek is een voortdurende afweging van belangen. De drempel naar het actief lidmaatschap is niet hoog. Alleen, je moet het zelf willen. Niemand dwingt. Adjunct-secretaris Vorming en Scholing, Hans van den Broek, had voor de novemberbijeenkomst zoveel aanmeldingen gekregen dat hij veertig maal „vol” moest verkopen tot zijn spijt. Hans van den Broek: „We hopen met onze cursussen aan de meeste wensen

tegemoet te komen, maar we kunnen niet alles organiseren. Elke kamercentrale heeft haar eigen scholings- en vormingsactiviteiten. De belangstelling is enorm gegroeid. Daarom leggen we nu het accent op de introductiecursus: 95 dit jaar. Die cursus is bedoeld om nieuwe leden eens een kijkje achter de schermen te geven. Deze avonden kunnen worden georganiseerd door de Kamercentrales, ondercentrales en afdelingen. Die cursussen zijn voor belangstellende leden gratis. Men kan op deze avonden het blauwe boekje „Door Vrijheid Verbonden” krijgen - normaal kost het f 5,- en het rapport van de Teldersstichting „De Liberalen” bestellen. (Voor subsidiëring van dergelijke avonden, zie het blauwe cursusboek of bel even met Hans, 070 - 614121)

Informatiecursussen

Deze vormen de tweede stap. Degenen die na de introductie-avond zich wat meer willen verdiepen in wat de VVD doet en wil, kunnen in drie bijeenkomsten van elk tweeënhalve tot drie uur het nodige over de partij opsteken. Vorig jaar verscheen een prima brochure met als tekst: „Een VVD'er met een rood hoofd . . . kan dat eigenlijk wel?” Want hoeveel mensen overkomt het niet? Je draagt die partij een goed hart toe; je gelooft in haar idealen . . . , maar vertaalt dat nu eens in (ant)woorden? Ook deze cursussen worden door het hele land gehouden. Vorig jaar werden er 22 georganiseerd. Nu 55. Dat zegt wel iets! Voor deze cursus wordt een kleine bijdrage gevraagd.

een
vvd'er
met een
rood hoofd...
kan dat
eigenlijk
wel?

Ook de vrouwen en de jongeren in de VVD organiseren zelf of samen met de kamercentrales dergelijke cursussen. Voor hen kunnen ook aparte cursussen worden gegeven.

Jongeren

Het is helaas zo, dat het op veel plaatsen in de partij voor de jongeren nog moeilijk is om aan de bak te komen. De ouderen domineren op de cursusavond en de drempels zijn nog hoog. Juist voor die jongeren, die VVD-mondig willen worden, bestaat de mogelijkheid van eigen cursussen, zodat ze straks vaardig in de partij kunnen meedraaien.

Kiesvereniging

Het was het stuurgroep lid en thans ook Tweede Kamerlid Hans Dijkstal, die op die bijeenkomst in november enige pepers de zaal ingooide: „Wat willen we met die VVD? En hoe bereiken we dat? Zijn we een kiesvereniging of een politieke vereniging? Die politieke vereniging moet veel meer doen dan vroeger de kiesvereniging. Aan de ene kant zeg ik: Mensen, fantastisch dat je op zaterdag uit je gezin bent gebroken om hier te zijn, maar aan de andere kant vind ik: Geraje dat je hier gekomen bent. Als je in een bestuur bent gekozen, moet je er naar werken. Als we trachten de maatschappij in te richten naar onze liberale inzichten, naar ons politiek en maatschappelijk beeld, moeten we met elkaar discussiëren om tot standpunten te komen. Ook zullen we ons moeten verdiepen in wat bijvoorbeeld de relatie is tussen bestuur en fractie of tussen partij en gemeenteraadsfractie. Dat beeld van die kiesvereniging zit er nog steeds een beetje in. We zullen actiever moeten worden.” Hans Dijkstal vindt het heel reëel dat voor gespecialiseerde cursussen een eigen bijdrage wordt gevraagd. Het is

aan de kc-bestuurders om financieel bij te springen als iemand dat bedrag zelf niet kan opbrengen. „Tenslotte zijn de cursussen niet alleen het partijbelang, maar ook persoonlijk belang. En het moet natuurlijk niet zo worden dat in het bedrijfsleven wordt gezegd: „Jansen, jij bent toch lid van die VVD? Ga dan daar die cursus discussie- en vergadertechniek volgen, want daar is het goedkoper.” Hij schetste de verschillende inspanningsgraden van de cursussen als van onbevangen komen en luisteren, via opnemen tot het dwingend maken van huiswerk en een eindverslag (landelijke vormingscursus). „Elke scholings- en vormingscursus begint met de kennis en het inzicht van wat je nodig hebt. De tweede fase is de training en de derde de praktijk

door over de activiteiten van de Haya van Somerenstichting. Ik spreek mijn angst uit dat door de wijze van presenteren van de cursussen de indruk kan worden gewekt dat iedereen die actief cursussen volgt, wel iets moois zal willen worden in de partij. Hans Dijkstal, die qua optreden niets van de statige „leermeester” heeft, maar in zijn hele doen en laten het „er-eens-lekker-tegenaan-gaan” uitstraalt, draait de vraag terug. „Kijk nu eens hoeveel van de zittende Kamerleden die cursussen wel hebben gevolgd. Gewoon, omdat ze het nodig vonden! En stel daarnaast eens hoeveel afdelingsbestuurders het níét doen. En dan praat je over mensen die al iets in die partij hebben bereikt. Natuurlijk is het een illusie om te denken dat alle leden actief zullen worden, maar we moeten als

en de mentaliteit, waarbij de methodes hard kunnen zijn. Dat is ook nodig, want de groep op de barricaden of dat nu het gemeenteraadslid of het kamerlid is, moet zeer goed geschoold worden. Ik weet dat tal van gemeenteraadsliden er niets voor voelen, maar het is de taak van deze commissie om te blijven aandringen.”

Keus

Een week later spraken we nog even

stuurgroep hen helpen die drempel te overschrijden in het belang van de partij. Hoe groter de keus uit het kader is, hoe hoger de kwaliteit.” Dijkstal legt een heel zwaar accent op de sfeer waarin alles gebeurt. „Met de sfeer staat of valt de cursus.” Zelf zit hij al vijf jaar in de stuurgroep en hij is niet van plan deze activiteit voor zijn Kamerlidmaatschap te laten schieten. „Nee, ik heb niet aan de wieg gestaan van de Commissie voor Vorming en scholing. Door mijn werk bij het ISW (Instituut voor Sociale

Wetenschappen) was ik bekend met trainingen en zo hield ik in Leiden de eerste sprekerscursus. Van het een komt het ander."

Hoe het was . . .

De grote behoefte in de partij aan de bezigheden van de Haya van Somerenstichting is vooral de laatste jaren ontstaan. Over die overgang van kiesvereniging naar politieke partij weet vooral de VVD-kaderfunctionaris de heer Olieslagers uit de KC-Haarlem smeugig te vertellen.

„In 1977 nam ik de zaak van mijn voorganger over. Ik kreeg een doos met rommel (VVD-informatie) en de hartelijke kreet: „Nou, begin maar, jongen!” De Kamercentrale Haarlem heeft drie ondercentrales en 28 afdelingen. Daar stond ik dan. Ik moest een bestuurdersvergadering organiseren voor september en het was inmiddels juni. Dat zat dus helemaal fout, want iedereen was met vakantie en degenen die ik wél kon bereiken, riepen: „Ik heb al zoveel ervaring. Ik heb dat niet nodig.” Ik belde met de toenmalige adjunctsecretaris Rob van der Heijden. Die zei me: „Doorgaan! Ga de afdelingen maar af.” Zo bereikte ik dat er toch nog 70 leden op die bijeenkomst kwamen opdagen en ik was dolgelukkig. Maar daarmee was ik er niet, want Van der Heijden zei: „Méér cursussen organiseren.”

Daarna ben ik ondercentrale-functionarissen in gaan schakelen en de volgende stap was naar de afdelingsbesturen om ook daar functionarissen voor vormingswerk te krijgen.” Olieslagers schetste dit beeld om duidelijk te maken dat je alléén in die partij niets begint, maar dat je als vormingsfunctionaris van de Kamercentrale een keten moet maken door de hele centrale. „En laat je niet wegdrücken als laatste agendapunt om kwart voor elf als iedereen naar huis wil. Nee, zorg dat je op de agenda

voor of achter de propagandaman staat. Vorming en Scholing is een stiefkind en dat moet nu maar eens afgelopen zijn!” Hij adviseerde de vormingsfunctionarissen: „Zorg in uw afdeling dat u altijd een pakket materiaal bij u heeft. Verder moet u van de cursussen weten wie de inleider is, wat de inhoud van de cursus is en hoe de doelgroep moet zijn.

Wat de kosten (van f 50,— tot f 200,—) betreft, zorg dat u in uw afdeling een budget voor Vorming en Scholing hebt, zodat de mensen kunnen worden gesubsidieerd die voor de partij erg belangrijk zijn.” Een zwaar accent legde hij (en hij niet alleen) op de ex-cursisten. „Als u niets meer laat horen . . . hij doet het ook niet. Laat de cursist(e) niet zweven en kijk wat je via vervolgcursussen kunt doen. Laat de cursisten na afloop een briefje invullen waarop u vraagt: Beantwoordde de cursus aan uw verwachtingen? Heeft u een inbreng gehad? Bent u bereid andere

cursussen te volgen . . . En leg van de cursisten een kaartstelsel aan . . .”

Vader op zoon

„Geschoold is er altijd,” zegt de inleider van de cursus gespreks-, discussie- en vergadertechniek, J. van Lier. „Van oudsher ging dat van vader op zoon. De nadelen van die methoden zijn dat het lang duurt, de zaken niet altijd goed overkomen, het alleen maar kan in kleine groepen en het een methode van vallen en opstaan is. In een periode van betrekkelijke rust voldoet dat misschien, maar hoe doe je het met die sterke ledengroei van de VVD? Hoe vang je goed op, maak je de mensen actief en stimuleer je het liberale denken? De VVD zal aan versnelde scholing moeten gaan doen die doelgericht, gestructureerd en efficiënt is. In het verleden is er nogal eens gewerkt met té veel cursisten per cursus en met een te uiteenlopend kennisniveau. Door dat laatste krijgen sommige cursisten te veel en anderen te weinig kennisoverdracht.” Van Lier, die niet als enige belang hecht aan een snelle kennisoverdracht, ziet een belangrijke taak voor ondercentrales en afdelingen. Dus decentralisatie.

Voornemen

Het is in feite al te laat in het jaar om je nog nieuwjaarsvoornemens aan te praten, maar misschien geeft dit relaas stof tot denken. Als je wat wilt doen in de VVD of als je gewoon wat meer wilt weten. Dan biedt dit blad toch wel wat aanknopingspunten.

De stuurgroep kreeg heel wat vragen te verwerken. V.l.n.r.: Hans Dijkstal, Liesbeth van Raalte-Tuijnman, Piet v.d. Bossche en inleider Loek Hermans

zie pag. 11

Regeringsverklaring in de Senaat

„Laat ik dan zeggen, dat ik dit kabinet zie als de sneeuwklakjes, die een vroege lente zouden kunnen aankondigen”. In deze slotzin van onze fractievoorzitter, dr. Zoutendijk, tijdens de op 14 en 15 december gehouden Algemene Beschouwingen in de Eerste Kamer, klonk niet alleen wat optimisme tegenover Lubbers' barre winter door, maar ook waardering voor het nieuwe kabinet. Daarmee zat hij weer op hetzelfde spoor als bij het begin van zijn beschouwingen. Christiaanse - de fractievoorzitter van de CDA - had Lubbers destijds aangeraden om een reis te ondernemen als economisch missionaris. „Ik liet toen,” aldus Zoutendijk, „bij interruptie weten dat ik hem liever als demissionaris in het buitenland zag. Het is duidelijk dat ik die wens thans in het geheel niet heb. Integendeel, ik hoop van harte dat het kabinet de volle termijn zal kunnen gebruiken.”

Zoutendijk ging vrij uitvoerig in op de kabinetsformatie. Het dualisme recht overeind latend moet volgens hem het parlement toch zo veel mogelijk bij de totstandkoming van het formatieresultaat worden betrokken.

„De simpele constatering dat procedure en resultaat achteraf worden gelegitimeerd doordat het nieuw aantredende kabinet het vertrouwen van de Tweede Kamer weet te verwerven is formeel correct maar bevredigt toch niet.

Zoutendijk vroeg zich vervolgens af of het voordeel van één-ministerie-minder opweegt tegen een overhaaste departementale herindeling. Hij noemde de procedure om tijdens een formatie even tot een omvangrijke reorganisatie van het overheidsapparaat te besluiten zonder enige inspraak van de direct betrokkenen „niet fraai”. Als het verschil tussen een vogeltje en een fractievoorzitter zou zijn dat het eerste „gebekt” en de tweede „gemond” is, dan „zong” de liberale, geleerde mathematicus - uiteraard - uitvoerig over wetenschap, technologie en informatica. Zoutendijk vond dat het voor het

industriële beleid primair verantwoordelijke departement coördinerend en stimulerend moet optreden bij de technologische vernieuwing van produkten en productieprocessen. Dit betekent niet dat het meer op de toekomst gerichte technisch wetenschappelijk onderzoek, zoals bijvoorbeeld bij de TH's wordt verricht, van minder belang is.

Wél echter dat alle door de overheid te stimuleren en op industriële toepassing gerichte ontwikkelingsprojecten beter in het raamwerk kunnen worden geplaatst van het te voeren innovatie- en technologiebeleid.

Prof. dr. G. Zoutendijk

Zoutendijk betreunde in hoge mate de geringe aandacht, die het informatiseringsbeleid in het regeerakkoord krijgt. De paragraaf over het mediabeleid in dit akkoord noemde hij weinig bevredigend. „De omroepwetgeving is in het licht van de nieuwe technologie een archaisch geheel, onnodig knellend, gebaseerd op de nauwelijks meer bestaande

noodzaak om schaarste te verdelen en onrechtvaardig in die zin dat de zendgemachtigden worden beschermd ten koste van anderen, in het bijzonder de uitgevers, die op termijn in hun bestaan bedreigd dreigen te worden”. In tweede termijn zei Zoutendijk - mede als reactie op Christiaanse - dat de VVD uiteraard akkoord gaat met het in het regeerakkoord uiteengezette mediabeleid. Het neemt niet weg, dat de nieuwe technologie het mogelijk maakt om een aantal tot voor kort helaas noodzakelijke beperkingen weg te nemen. Ook anderen moeten de kans krijgen, nu het mogelijk is, van dezelfde kabeltechnologie gebruik te maken.

Bedrijfsleven

In de sociaal-economische paragraaf van zijn betoog wees Zoutendijk nog eens op de noodzaak om het bedrijfsleven gezond te maken. Hij zei dat de enorme jeugdwerkloosheid sociaal, menselijk en politiek onaanvaardbaar is. Dit geldt ook voor het feit dat schaarse kennis en vaardigheden van gespecialiseerde arbeidskrachten door gebrek aan werk verloren gaan. Andere wensen zijn: bij de herstructurering van ons sociaal zekerheidsstelsel moet de zorg voor de werkelijk zwakkeren centraal blijven; de crisis mag niet worden afgewenteld op mensen met toch al een achterstand; de emancipatie van de vrouw moet doorgaan; de veiligheid van ons land en zijn burgers zal gewaarborgd moeten blijven; de ontwikkelingssamenwerking moet een hoge prioriteit blijven behouden. In elk geval zal zoveel mogelijk moeten worden voorkomen dat de concurrentiepositie van het bedrijfsleven verder afkalft. Daarom geen maatregelen zoals: het niet bouwen van kerncentrales als zou blijken dat de elektriciteit op basis van kernenergie goedkoper is; het niet bij voorbaat uitsluiten van op eigen verantwoordelijkheid te nemen economische sancties, zoals tegen

Zuid-Afrika; een verdere verstarring op de arbeidsmarkt.

Zoutendijk zag vervolgens drie hoofdpunten voor het buitenlands beleid: het tegengaan van een verdere uitholling van het Westers bondgenootschap; het streven naar versterking en uitbouw van de EEG en de extra mogelijkheden die Nederland als lid van de Veiligheidsraad heeft om een bijdrage te leveren aan de vrede. Hij besloot zijn buitenlands gedeelte met enige woorden over de afschuwelijke situatie in Suriname.

De liberale fractievoorzitter zei dat de VVD zich zal opstellen als een loyale coalitiepartner, maar dit sluit verdere gesprekken met de PvdA niet uit. In tweede termijn toonde hij zich verheugd over de door Christiaanse toegezegde loyale samenwerking. „Ik heb het met genoegen genoteerd. Ik hoop - verwijzing naar de loyalisten - dat dit ook aan de overkant goed zal worden gelezen”.

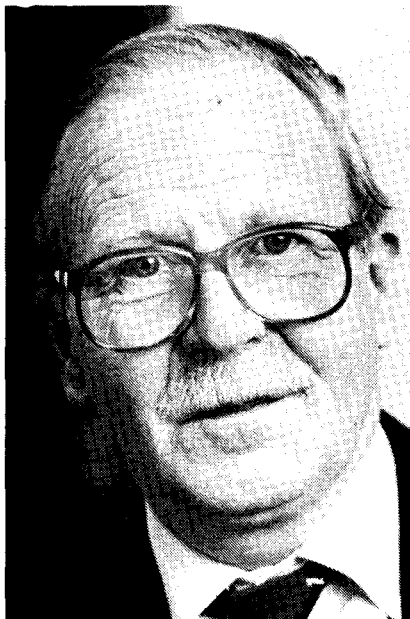
De Eerste Kamer heeft zich tijdens de debatten over de bezuinigingswetjes zeer kritisch uitgelaten over de gang van zaken. Het ging er beslist niet om dat de senatoren in de week tussen Kerst en Nieuwjaar twee dagen moesten vergaderen, maar wat ze wél dwars zat was de veel te korte tijd van voorbereiding. Immers, de wetsontwerpen werden in de dagen voor Kerstmis door de Tweede Kamer behandeld en ze moesten nog geen week later de senaat passeren. Het gevolg was dat de zgn. noodhandelingen - nog slechts getypt, en niet gecorrigeerd - in containers bij de woordvoerders werden bezorgd. Dat is iets overdreven,

maar daags voor Kerst kreeg ik wel een pakketje van op twee ons na zeven kilo. Goede gever: de Griffie van de Eerste Kamer. Hierbij zaten overigens ook andere stukken en geschriften. Het is onmogelijk om in zo'n situatie alle acht sociale wetsontwerpen even nauwkeurig te bezien. Ik heb dan ook aan staatssecretaris De Graaf met nadruk gevraagd om, als blijkt dat er fouten zijn gemaakt, ten spoedigste reparatiewetgeving toe te passen. Dat heeft hij beloofd. Voordeel van deze gang van zaken is, dat ik voor jáááren kladpapier heb.

Han Heijmans

H. Heijmans

*lid Eerste Kamer
der Staten-Generaal*

IM

LID VAN HET NEDERLANDS

ANTIQUAIRS GENOOTSCHAP

Bert Bolle

ANTIQUAIR
GESPECIALISEERD IN KWIKBAROMETERS

INKOOP/VERKOOP/ RESTAURATIE

DORPSWEG 187,
MAARTENSDIJK.
TEL. 03461 - 2400

AFSPRAAK AANBEVOLEN

SPECIALITEITEN RESTAURANT „Het Kasteel van Rhoo”

à la carte Restaurant

Tevens zalen voor recepties, diners,
vergaderingen etc.

S. G. Abel - Dorpsdijk 63, Rhoo - Tel. (01890) 8896 - 8884

Loek Hermans (VVD-Tweede Kamerlid)

„Van Kijk-VVD'ers naar Doe-VVD'ers“

Het VVD-Tweede Kamerlid Loek Hermans heeft naast zijn vele parlementaire werkzaamheden ongelooflijk veel tijd gestopt in de Haya van Somerenstichting. Zelden klopt de LCV-stuurgroep vergeefs bij hem aan.

Vorig jaar leidde hij de landelijke vormingscursus en was hij tevens betrokken bij de opzet. „Als je van zo'n club voorzitter bent, begin je al in een heel vroeg stadium na te denken over de onderwerpen. Je moet samen bekijken welke ontwikkelingen van belang zijn. De voorzitter heeft daarbij een adviseursrol in de onderwerpkeuze, de sprekers die worden gevraagd en in de volgorde van de vierdaagse cursus (twee weekends). Bovendien moet je zelf zorgen dat je voldoende inleest, want als voorzitter moet je de problemen kennen om de discussies te kunnen leiden.“

Loek Hermans behoort tot de weinige Kamerleden die het Vormings- en Scholingswerk van twee kanten kennen. Als amper 18-jarige volgde hij in 1969 op advies van het toenmalige hoofdbestuur lid Jan Rietsema de cursus discussie- en vergadertechniek. Sindsdien is hij bij het cursusgebeuren betrokken gebleven. Zo volgde hij in 1976 de topkadercursus te Oisterwijk en heeft hij o.a. in Arnhem in een rollenspel eens het PPR-standpunt zitten verdedigen. „Je leert door die cursussen de partij beter kennen en je mening aan te scherpen.“

Hij legt er de nadruk op dat men bij de cursussen moet uitgaan van wat de mensen zelf willen; waar ze om vragen. „Je kunt ermee aantonen wat de mensen zouden kunnen. Het type VVD'er is veranderd van kijk-VVD'er naar doe-VVD'er. De ontwikkeling in de partij is dat men de zaken niet meer over zich heen laat komen, maar wenst mee te bepalen. Daarvoor heb je Vorming en Scholing nodig. Als partij moet men het kader weten te halen.“ Toch worden voor belangrijke functies ook mensen van buitenaf aangetrokken.

Hermans: „Als VVD moet je altijd

bekwame krachten met open armen ontvangen. Een enkele man op een hoge plaats is een verversing. Dat is goed! Het kader zal die cursussen primair moeten volgen vanuit een politiek ideaal en vanwege de persoonlijke ontplooiing. Qua getalsverhouding kan niet iedereen aan de (politieke) bak komen.“

Heel essentieel vindt hij de houding van iedere VVD'(st)er: „Je hebt iedere dag waarop je in het land bezig bent die uitstraling. Door een goede training blijf je met je standpunten beter overeind.“

Reny Dijkman

Kort verslag van de begrotingsbehandeling Landbouw

door Harry Waalkens

De afgetreden minister van Landbouw, J. de Koning, komt in aanmerking voor een liberale vonk van Erika Terpstra, met Braks als nieuwe minister gaan wij in goede verhouding aan de 4-jarige klus beginnen, aldus Harry Waalkens bij de begrotingsbehandeling.

Verder stelde hij vast dat met de komst van Staatssecretaris Ploeg op Landbouw een einde komt aan een 53-jarige periode zonder een liberale bewindsman.

Deze kan uiteraard op de volle vriendschap van de VVD-fractie blijven rekenen.

Heel kort samengevat kan worden gezegd dat de aandacht van de Kamer niet in hoofdzaak uitging naar de begroting '83, maar naar de daaropvolgende jaren 1984 t/m 1986.

In de latere jaren zal met fors oplopende bedragen op de Landbouwbegroting worden bezuinigd volgens het Regeerakkoord. Waalkens bracht daarbij in herinnering dat de ministerpresident bij de debatten over de Regeringsverklaring op een desbetreffende vraag van Ed Nijpels heeft toegezegd dat in de genoemde drie jaren landbouwbegrotingen zullen moeten verschijnen die een gezonde landbouw en tuinbouw mogelijk maken. Overigens is ook

minister Braks terzake nog niet uitgepraat met de Minister van Financiën.

Om deze redenen heeft de VVD-fractie gestemd tegen een motie van de PvdA, die de komende bezuinigingen op landbouw veel te fors vindt. Waalkens verklaarde dat zijn fractie met de landbouwbegroting 1983 kon leven.

De daarop aanvankelijk voorgenomen bezuiniging van 60 miljoen tijdens de kabinetsformatie kon mede vanwege de VVD-inbreng worden teruggebracht tot 19 miljoen.

Natuurbehoud en openluchtrecreatie plus een aantal „beschermings” onderwerpen zijn bij de formatie van CRM naar Landbouw overgegaan.

Harry Waalkens toonde zich daarmee ingenomen en verwacht een evenwichtig beleid van de minister van Landbouw, inzake de belangen van de produktielandbouw en die van nieuwe beleidsterreinen.

De zwaar in de problemen zittende glastuinbouw, kreeg ook van de VVD-fractie de nodige steun en aandacht m.n. ten aanzien van de prijs van de eerste 30.000 m³ aardgas.

De vorming van de nieuwe Rijksdienst voor de keuring van vee en vlees kwam voor op de VVD-rol, alsmede enkele onderwerpen betreffende landbouwonderwijs.

Fruiteelt- deskundige

In de partijcommissies van de VVD hebben leden met verschillende deskundigheden en achtergronden zitting. In de Landbouwcommissie bestaat behoefte aan een lid, dat goed op de hoogte is van de problematiek van de fruitteelt.

Van betrokkene wordt actieve deelname aan de commissie verwacht.

Deze vergadert ca. acht maal per jaar te Den Haag.

Indien u belangstelling hebt voor het lidmaatschap, dan wordt u verzocht dit vóór 15 februari 1983 schriftelijk kenbaar te maken aan mevrouw A. Luyben op het partijsecretariaat: Koninginnegracht 57, 2514 AE 's-Gravenhage, onder opgave van curriculum vitae.

De Haya van Somerenstichting

Het is voor veel van onze leden in het land niet helemaal duidelijk wat „die stichting” nu eigenlijk doet. Misschien kan ik u, in dit korte voorwoord, daar iets meer over vertellen.

De Haya van Somerenstichting coördineert de cursussen die aan de leden van de partij worden gegeven. We zetten activiteiten op voor nieuwe leden, het midden- en topkader, en zorgen voor de uitvoering daarvan. De werkzaamheden van de stichting worden gecoördineerd door een stuurgroep van vier leden o.l.v. Liesbeth van Raalte-Tuijnman (ondervoorzitter VVD). De ideeën die daar worden uitgewerkt, worden vervolgens voorgelegd aan de Landelijke Commissie voor Vorming en Scholing, waar vertegenwoordigers van de kamercentrales, van de Vereniging van Staten- en Raadsleden, de Nieuwe Kiezers Werkgroep en de Organisatie Vrouwen in de VVD zitting in hebben.

De namen en adressen van deze vertegenwoordigers zijn in dit themanummer opgenomen. Wilt u iets organiseren in uw ondercentrale of afdeling neem dan altijd eerst contact op met één van deze mensen. Op het algemeen secretariaat in Den Haag zorgen een adjunct-secretaris met een secretaresse voor de voorbereiding en uitvoering van de cursussen. Hieronder staat het overzicht van onze activiteiten voor 1983.

1. Introductie-avonden voor nieuwe leden.
2. Informatiecursussen van 3 avonden of 2 dagen waar u een algemene inleiding krijgt op de organisatie van de partij, communicatietechniek en actuele politiek. Deze cursus kan ook speciaal voor jongeren en vrouwen worden georganiseerd en kan worden

aangepast aan uw voorkeur.

3. Cursussen Discussie- en Vergadertechniek van ± 3 avonden, voor onze leden die nog niet veel ervaring op dit terrein hebben.
4. Forumtraining voor midden- en topkader van de VVD. Deze cursus is bestemd voor degenen die al eerder cursussen van ons hebben gevolgd. De informatie wordt u van tevoren toegestuurd. Op deze cursus van één dag oefent u intensief met video onder leiding van een professioneel bureau.
5. Landelijke Vormingscursus. In september en oktober komen de topkaderleden van de VVD twee weekends bijeen om zich heel intensief met een politiek-actueel onderwerp bezig te houden. De kamercentralebesturen dragen de kandidaten voor deze cursus voor.
6. In mei is er weer zo'n cursus voor het topkader maar dan voor degenen die deze Landelijke Vormingscursus al eerder hebben gevolgd. Dit jaar gaan we daar in op het Mediabeleid.

De Haya van Somerenstichting heeft ook een aantal cursussen voor speciale doelgroepen:

7. Bestuurdersdagen; voor voorzitters en secretarissen van afdelingen en ondercentrales.
8. Landdag Vormingsfunctionarissen voor degenen die in afdeling, ondercentrale of kamercentrale belast zijn met vorming en scholing.

Andere activiteiten

In overleg met de Landelijke Propaganda Commissie willen we ook een bijeenkomst opzetten voor de propagandisten uit onze partij. Daarnaast willen we dit jaar een aantal cursussen organiseren voorafgaande aan de campagne voor

de verkiezingen voor het Europees Parlement van 1984. Deze ideeën worden nader uitgewerkt in de Werkgroep Europese Verkiezingen die onder leiding staat van de heer A. M. van Bemmelen, lid van het dagelijks bestuur van de VVD.

De Vereniging van Staten- en Raadsleden, de Organisatie Vrouwen in de VVD en een aantal kamercentrales hebben daarnaast een eigen pakket met cursussen. Vraag daar ook eens naar.

U begrijpt misschien dat we met deze programma's niet alle afdelingen en leden kunnen bereiken binnen onze partij. Onze partij is altijd afhankelijk van de inzet van enthousiaste vrijwilligers; zo ook bij het organiseren van cursussen.

Eigen initiatief en inventiviteit zijn daarom enorm belangrijk. De organisatie van een avond hoeft niet zo duur te zijn. Veel sprekers zijn bereid tegen een kleine vergoeding een inleiding te houden. Probeer ook altijd in te spelen op actuele onderwerpen. Wilt u meer informatie hebben, of zelf deelnemen aan een cursus

- a. Volg de aankondigingen in Vrijheid en Democratie;
- b. Bestel ons jaarprogramma door f 4,50 over te maken op gironummer 4018232 t.n.v. VVD-informatierekening te 's-Gravenhage, onder vermelding van „Jaarprogramma 1983 Haya van Somerenstichting”. Dit programma is vooral bestemd voor vormingsfunctionarissen van een afdeling, ondercentrale en kamercentrale;
- c. Of neem even telefonisch contact op met de Haya van Somerenstichting; tel. 070 - 614121.

Hans van den Broek

f 7.381,—

Het voorstel van Sociale Zaken en Werkgelegenheid om, door verhoging van de belastingvrije voet van de vrouw en verlaging van die van haar wettige echtgenoot, vrouwen te stimuleren betaald werk aan te nemen heeft zich ontpopt als een wolf in schaapskleren. Alle genoemde nobele motieven ten spijt blijkt het voorstel slechts te zijn ingegeven door de noodzaak een financieringsbron te vinden voor de 225 miljoen gulden, benodigd voor de éénmalige uitkering aan de „echte minima”. Door de belastingvrije voet van tweeverdieners te brengen op een bedrag van f 7.381,— betalen zij tezamen meer belasting dan voorheen. Deze maatregel werkt vooral in het nadeel van de mensen met lage inkomens. Bij een gelijk totaal inkomen betalen tweeverdieners in deze opzet meer dan alleenverdieners en meer dan ongehuwd samenwonende partners in dezelfde omstandigheden. Samenwonenden krijgen boven de 35 jaar bovendien een hogere belastingvrije voet.

Brief

Terecht hebben de „Vrouwen in de VVD” hun kritiek op dit voorstel niet onder stoelen of banken gestoken. In een brief aan de VVD-fractie voorzitter wordt betoogd dat in het licht van het emancipatiestreven de maatregel eerder in negatieve dan in positieve zin zal uitwerken. Daar waar vrouwen een bescheiden inkomen hebben als aanvulling op het niet al te royale salaris van hun man zal de beduidend hogere belasting een belangrijke overweging vormen om het werk op te geven. Alleen voor vrouwen die meer verdienen dan hun man geldt een belastingvoordeel. Omdat vrouwen echter overwegend in deeltijd werken en in de lager betaalde banen is het percentage tweeverdieners met hoge salarissen zeer gering. De vrouwen wijzen erop dat een herziening van het belastingstelsel in de zin van de nota

„Op Weg . . .” nog steeds op zich laat wachten. Het huidige voorstel is zeker geen bijdrage aan de gewenste individualisering. De VVD-fractie heeft bij de inkomensdebatten in december dan ook bezwaar aangetekend op dit punt. Het gevolg is dat het plan wordt aangepast en vermoedelijk niet eerder dan in juli ten uitvoer gebracht. ■

Nederlands Actieprogramma

De inspraak op het vóór de verkiezingen van mei 1981 uitgebrachte ontwerp voor een Nederlands Actieprogramma Emancipatiebeleid heeft maar liefst 15.000 schriftelijke reacties opgeleverd. Daarbij dient meteen te worden aangetekend dat 12.000 (!) reacties afkomstig zijn van zogeheten fundamentalistische vrouwenorganisaties. Orthodox-christelijke vrouwengroeperingen, die het evangelie als richtsnoer hanteren voor hun dagelijks leven, riepen op tot massaal verzet tegen het Nederlands Actieprogramma. Van mening dat dit voorstel „ons land en volk te gronde leidt”, gaven duizenden vrouwen uiting aan hun gevoelens in een poging „het onheil te keren en de plaats van de vrouw in het gezin - een dienende taak naar man en kinderen toe - te benadrukken”. Wat voor hen veel te ver gaat, blijkt voor anderen nog lang niet ver genoeg.

Feministe

Zoals mocht worden verwacht vindt het Actieprogramma ondersteuning bij de grote middengroepen in de vrouwenbeweging en ontmoet het stevige kritiek vanuit de links-feministische hoek. Een algemeen gevoel is dat een samenhangend beleid ontbreekt en dat het geheel niet in een financieel kader is geplaatst

noch is voorzien van een tijdsplanning en toetsingscriteria. Ook is geen aandacht gegeven aan de economische zelfstandigheid van de vrouw. Er bestaat gereede angst dat door de slechte economische situatie weinig actiepunten ook werkelijk gerealiseerd zullen worden. Een ander gemist aspect is het stimuleren van een mentaliteitsverandering, vooral bij het mannelijk volksdeel, die onmisbaar is bij het treffen van structurele maatregelen zoals herverdeling van alle soorten werk (betaald en onbetaald, productief, vrijwilligerswerk, huishoudelijk, opvoedkundig en verzorgend werk) en arbeidstijdverkorting per dag. Een duidelijke visie ontbreekt. Van de VVD-vrouwen die reagerden, is meer dan de helft tevreden over de genoemde actiepunten in het voorstel terwijl een derde ze als matig bestempelt en 15 % het geheel slecht vindt. Wat opvalt in de inspraakresultaten is dat naast godsdienstig georganiseerde vrouwen, leden van landelijke vrouwenbonden, CDA-, D'66- en VVD-vrouwen zichzelf niet vaak als feministe beschouwen zonder dat voor deze term een duidelijke omschrijving is gegeven. Bang voor woorden, dames? Het laatste woord is aan de regering die uitmaakt hoe de eindvoorstellen eruit zullen gaan zien en op welke wijze dit Actieprogramma gestalte zal krijgen. We blijven hopen! ■

Energiediscussie

Gedurende de afgelopen maanden organiseerde de Stuurgroep Maatschappelijke Discussie Energiebeleid onder leiding van de heer De Brauw een reeks hoorzittingen.

Hierin werd dieper ingegaan op een aantal van ongeveer 4.000 reacties die de Stuurgroep binnenkreeg op het verzoek dat ze eind '81 aan de Nederlandse bevolking deed om een mening te leveren over de vraag hoe de energiepolitiek in de toekomst er het beste uit kan zien.

In het najaar werden zogenaamde controversie zittingen gehouden over een aantal belangrijke discussiepunten zoals bijvoorbeeld de meest wenselijke organisatie van de elektriciteitsvoorziening in ons land en de risico-analyse van diverse energie-opwekkingen.

Hierbij werd gepoogd vast te stellen over welke zaken deskundigen uit diverse hoek het met elkaar wel of niet eens waren.

De zogenaamde discussiefase voor de deelnemers (degenen die subsidie hebben ontvangen) wordt nu per 31 december afgesloten met een tussenrapport.

Het discussiëren in de breedte (voor de hele Nederlandse bevolking) vindt plaats van 26 januari tot de zomervakantie in 1983.

Op 26 januari 1983 zal een energieavond op de televisie worden uitgezonden. Bij deze gelegenheid zal ook het tussenrapport gepresenteerd worden. In dit rapport wordt o.a. ingegaan op diverse scenario's die vanuit diverse visies op de energiepolitiek en de daarbij

behorende maatschappelijke inrichting zijn op te stellen.

Op de postkantoren zal een korte samenvatting van het rapport komen te liggen om mee te nemen.

De stuurgroep stelt zich voor dat de discussie over het tussenrapport op drie manieren zal gaan plaatsvinden:

- 1. binnen organisaties die een inbreng willen leveren (bijvoorbeeld de VVD)*
- 2. via discussie-avonden in plaatsen en regio's waar iedereen die een inbreng wil leveren welkom is*
- 3. via een zogenaamde vrije discussie waarbij iedereen aan de stuurgroep kan laten weten wat hij/zij denkt over bepaalde aspecten van de energiepolitiek.*

Dit proces van meningsvorming zal door de stuurgroep uiteindelijk omgewerkt worden tot een eindverslag van de BMD dat in het najaar van '83 aangeboden zal worden aan regering en parlement.

Voor de VVD kan hieraan nog toegevoegd worden dat wij voor het organiseren van deelcongressen en afdelings- en themabijeenkomsten uitstel hebben gekregen tot 31 maart 1983.

Andréa W. J. Luyben

IM

INFORMATIE over INTERNATEN

kunt u verkrijgen bij de Stichting COVO,

Postbus 32, 3740 AA Baarn,

telefoon (02154) 20441, tussen 10.00 en 12.00 uur.

VORMING EN SCHOLING

Cursus Liberale Politiek

In 1983 organiseren wij weer de cursus Liberale Politiek. Op twee zaterdagavonden willen we de achtergronden van het Liberalisme en het Socialisme behandelen, en die liberale grondbeginselen toetsen aan actuele politieke zaken.

Er zijn in totaal vier van deze cursussen gepland, waarvan de eerste twee cursussen worden gehouden op:

12 en 19 februari in restaurant Lion D'or te Haarlem en 26 maart en 2 april in café 't Wit Roosken te Roosendaal.

De inleider op de beide eerste cursusedagen is de heer drs.

J. G. Bruggeman. Deze cursus is bestemd voor midden- en topkaderleden. U kunt zich opgeven door f 80,— over te maken op gironummer 36.19.19.7 t.n.v. Haya van Somerenstichting te 's-Gravenhage, en ons een korte levensbeschrijving met de plaats waar u deze cursus wilt volgen toe te sturen.

Bestuurdersdagen

Ook bestuurdersdagen willen we dit jaar verspreid over het land organiseren. Deze bijeenkomst van één dag is bestemd voor voorzitters en secretarissen van afdelingen. U kunt op zo'n dag ideeën uitwisselen en eens met „collega's" praten. U kunt zich opgeven door f 30,— over te maken op gironummer 36.19.19.7 t.n.v. Haya van Somerenstichting onder vermelding van

„Bestuurdersdag, met datum en vermelding van functie".

Deze dagen vinden plaats op: 12 maart te Apeldoorn en 21 mei te Roosendaal.

Hans
Cramer
van den
Bogaart

Vorming en Scholing... ook de Landelijke Propagandacommissie doet daar veel aan. Met drie verkiezingen achter de kiezen en de Europese verkiezingen in 1984 voor de boeg vroeg de redactie aan LPC-er Hans Cramer van den Bogaart, voorzitter werkgroep LPC met betrekking tot cursussen voor propagandisten, wat er aan scholing gebeurde, gaande is en voor de nabije toekomst op touw wordt gezet.

R.D.

Omdat een
idee alleen
niet genoeg is...

... organiseerde de Kamercentrale Utrecht een cursus voor propagandisten, het legioen VVD'ers dat naamloos bergen werk verzet tijdens verkiezingscampagnes. De mensen aan de frontlinie die medebepalend zijn voor het succes van een campagne, waarbij het er niet toe doet of het Tweede-Kamer-, Provinciale Staten- of Gemeenteraadsverkiezingen zijn. Hoewel... het hemd is vaak nader dan de rok. De Gemeenteraad vaak nader dan de provincie!

Voor de laatste jaren nam de vraag naar veel bruikbare informatie uit de afdelingen toe. Campagnes worden immers steeds professioneler. En meer en meer wordt gebruik gemaakt van velerlei technieken en tactieken. Deze wil men ook leren! Bovendien bestaat grote behoefte aan toetsing van eigen ideeën en aan hulp - in de meest ruime zin van het woord - bij het vervaardigen van velerlei materiaal.

Alles bij elkaar reden te over voor de Provinciale Propagandacommissie in de kc-Utrecht een uitgebreide cursus op touw te zetten.

Al in 1980 werd begonnen met een raamwerk. Links en rechts werden de behoeften gepeild en spoedig bleek dat vooral de nieuwe propagandist behoefte had aan scholing. Een continue stroom cursisten dus want de mutaties zijn enorm. Een lijst opgesteld in januari is in maart al niet meer actueel, laat staan in december! Gemiddeld zo'n 60% mutaties per jaar. Gelukkig werd dit percentage in 1982 gefolienstraft, want de gemiddelde propagandist haalde de drie campagnes. Aan geïnvesteerde uren en kosten een welhaast niet te becijferen bedrag, maar wat een enorm succes! Een goede investering dus!

In 1981 startte de cursus verdeeld over drie avonden met een veelheid van onderwerpen. Een greep: „Het campagneplan”, „Reclame in de politiek”, „Hoe schrijf ik een folder?”, „Adverteren”, „Verkoopkunde”, „Een beetje organisatie”, „Een beetje journalistiek”... enz.

Volle avonden en een volle zaal. En de aandacht bleef. Drie avonden lang. Uit 40 afdelingen 65 propagandisten. Met medewerking van eigen mensen, o.a. de campagneleider Gerlof Boosman, onze PR-man Hugo Dittmar, Mat Rodrigo en Hans Schriel van NAVAR, Remy Dijkman van Vrijheid en

Democratie, opwarmpraatjes van Tweede-Kamer- en Prov. Statenleden, inleiders uit de eigen Kamercentrale. Onderling groeide intussen het contact. Tussen cursisten en docenten, maar vooral tussen de cursisten. Een zodanige uitwisseling van ideeën ontstond, dat de cursus daar bijna niet tegenop kon. Tot in de kleine uurtjes bleef men naborrelen, letterlijk en figuurlijk...

De evaluatie leerde dat we op de goede weg waren. Dat ruim 70% vond, dat de cursus geslaagd was en dat er een nieuwe cursus moest komen. En dat één cursist de cursus vanaf het begin waardeloos vond maar toch drie avonden kwam...

De evaluatie leerde ook dat niet alle onderwerpen even geslaagd waren. Zoals bijv. „Een beetje organisatie” en „Verkoopkunde”. Voor ons een reden om dat bij de volgende cursus te wijzigen.

In 1982 bleek dat de al gereserveerde ruimte te klein was om het aantal aangemelde cursisten te herbergen. Het aantal aanmeldingen overtrof de toch al hoopvolle verwachtingen: ruim 100 op nu 41 afdelingen.

Resultaat?

Gemiddeld 85 deelnemers per avond en vrijwel allemaal nieuwe propagandisten. En wéér vond ruim 70% van de deelnemers dat er een nieuwe cursus moest komen en wilde 35% zelfs een vervolgcursus. Om nóg meer te leren... En weer moeten onderwerpen worden aangepast, gepolijst, meer uitgediept.

36ste JAARLIJKSE ALGEMENE VERGADERING (66ste algemene vergadering)

De openbare jaarlijkse algemene vergadering van de VVD wordt gehouden op vrijdag 15 en zaterdag 16 april 1983 in Cultureel Centrum De Flint te Amersfoort (zie kaartje).

Door de ledenvergaderingen van de afdelingen, de centralevergaderingen van de ondercentrales en kamercentrales, de commissies van advies (art. 60 h.r.) en de bijzondere groepen (art. 78 h.r.) kunnen tot en met 11 maart 1983 amendementen c.q. moties bij de algemene secretaris worden ingediend op de voorstellen, zoals die in de beschrijvingsbrief zijn opgenomen. Deze amendementen c.q. moties worden gepubliceerd in Vrijheid en Democratie nr. 1282 van 29 maart 1983 (zie voor wijze van indiening: N.B. II).

AGENDA:

... vrijdag 15 april 1983 - 10.00 uur. ¹⁾

1. **Opening door de voorzitter, J. Kamminga.**
2. **Jaarverslag van het hoofdbestuur over 1982** (35ste jaarverslag ingevolge art. 18.3 statuten. ²⁾)
3. **Rekening en verantwoording en jaarverslag van de penningmeester over 1982** ingevolge art. 18.3 statuten. ²⁾)

4. **Verslag van de commissie van drie leden** ter voorlichting van de algemene vergadering bij de behandeling van de rekening en verantwoording van de penningmeester over het jaar 1982.

De commissie bestaat - in alfabetische volgorde - uit:
J. A. Bouwens te Amstelveen, mr. F. Martin te Delft en L. H. Wurfain te Laren (N.H.);
plaatsvervangende leden: drs. C. E. Ety te Amsterdam, J. Kraaijeveld van Hemert te Dordrecht en J. H. J. Willems te Roermond.

5. **Benoeming van een commissie van drie leden** ter voorlichting van de algemene vergadering bij de behandeling van de rekening en verantwoording van de penningmeester over het jaar 1983 (art. 30.2 statuten).

Voorgesteld worden de volgende leden:
J. A. Bouwens te Amstelveen, drs. C. E. Ety te Amsterdam en J. Fortuin te 's-Gravenhage;
plaatsvervangende leden: A. F. van Kooten te Goor, mr. F. Martin te Delft en J. F. Meijeraan te Naarden.
Namen van overige kandidaten kunnen tot en met 11 maart 1983 ter kennis van de algemene secretaris worden gebracht, mits deze kandidaten zijn gesteld door de ledenvergadering van de afdeling.

6. **Voorstel van het hoofdbestuur tot voorwaardelijke verhoging van de contributie met ingang van 1 januari 1984** voor de contributiegroepen 92, 93 en 94 (leden van 18 tot 27 jaar, leden van 27 tot 65 jaar en leden van 65 jaar en ouder) van respectievelijk f 35,— tot f 37,50, van f 70,— tot f 75,— en van f 35,— tot f 37,50.

Toelichting:

De 33ste jaarlijkse algemene vergadering 1980 heeft de wens uitgesproken de contributie regelmatig te herzien; de eerste herziening in dit kader (ca. 7%) werd door de 34ste jaarlijkse algemene vergadering 1981 voor het jaar 1982 goedgekeurd. Aangezien in 1983 geen contributieverhoging plaatsvond, zou in 1984 in het kader van de regelmatige aanpassing een herziening moeten plaatsvinden. Gelet echter op de economische omstandigheden acht het hoofdbestuur het juist op de wens van een regelmatige herziening niet eerder dan dringend noodzakelijk is in te gaan. Omdat op dit moment niet valt te overzien hoe de financiële toestand van de partij zich ten

¹⁾ De omvangrijke agenda maakt het noodzakelijk de vergadering voor ditmaal om 10.00 uur te doen aanvangen.

²⁾ Wordt toegezonden aan de besturen van afdelingen en centrales.

aanzien van 1984 zal ontwikkelen, verzoekt het hoofdbestuur de algemene vergadering machtiging om eventueel, indien zulks noodzakelijk zou blijken, tot de in het voorstel genoemde verhoging over te gaan. In de tweede helft van 1983 zal er wellicht een beter inzicht bestaan, zodat er een meer fundamentele beslissing kan worden genomen.

De stijging van het contributiebedrag voor genoemde categorieën bedraagt ca. 7%. Wellicht ten overvloede wijst het hoofdbestuur erop, dat de contributiebedragen in vergelijking tot die bij de andere politieke partijen aan de lage kant zijn. Het hoofdbestuur zal geen voorstellen indienen met betrekking tot een andere verdeling van de contributie-afracht, zodat de eventuele verhoging in gelijke verhouding als tot nu toe ten goede komt aan afdelingen, ondercentrales, kamercentrales en hoofdbestuur.

7. Voorstellen van afdelingen en centrales

A. *Afdeling Doetinchem*
(brief nr. 28775)

Voorstel:

Wijziging artikel 6.3 (TK):

Laten vervallen de zinsnede: „tenzij voor wat de niet-verkiezbare plaatsen betreft het technisch advies de bepaling bevat dat voor die plaatsen leden van de VVD kandidaat gesteld kunnen worden die niet in de groslijst zijn opgenomen.”

Toelichting:

De probleemstelling is dat er leden van de VVD op de lijst voor de verkiezing van leden voor de Tweede Kamer voorkomen en dat deze leden niet staan op de groslijst. In artikel 6.2 van het Reglement op de kandidaatstelling voor leden van de Tweede Kamer staat inderdaad een ontsnappingsclausule. Hierin staat dat indien het technisch advies het aangeeft ook personen die niet op de groslijst voorkomen alsnog op de kandidatenlijst kunnen worden geplaatst. De strekking van het reglement is naar onze mening dat mogelijke kandidaten wel op de groslijst moeten voorkomen. Dit om een beoordeling en „weging” door de leden te laten plaatsvinden.

Advies hoofdbestuur:

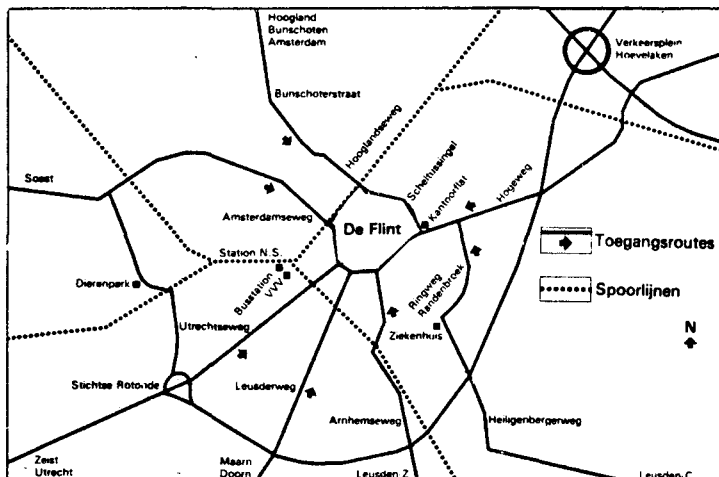
Het hoofdbestuur acht het aan te bevelen om bij de behandeling van het rapport van de commissie Kandidaatstelling en Technisch Advies het voorstel van de afdeling als advies ter overweging aan de commissie mee te geven (zie punt 12 van deze beschrijvingsbrief).

B. *Afdeling Arcen en Velden/Bergen*
(brief nr. 29164)

Voorstel:

Het huidige reglement op de kandidaatstelling voor leden van de gemeenteraden dient te worden verheven tot modelreglement. Daaraan moet een aantal voorwaarden worden verbonden:

1. Afdelingen die geen eigen reglement indienen, worden geacht het model-reglement als reglement te beschouwen.
2. Eigen reglementen dan wel wijzigingen daarop dienen minimaal 2 jaar voor de verkiezingsdatum door een afdelingsvergadering te worden vastgesteld. Een dergelijke vergadering dient te bestaan uit minimaal $\frac{2}{3}$ van het aantal leden van de afdeling. Wanneer het quorum niet gehaald wordt, dient een nieuwe vergadering te worden uitgeschreven, die kan besluiten ongeacht het aantal aanwezigen. Oproeping voor zowel de eerstgenoemde als eventueel de daarna

genoemde vergadering geschieden op de gebruikelijke wijze, echter onder bijvoeging van het voorgestelde reglement.

3. Eigen reglementen dienen de uitdrukkelijke instemming te hebben van het hoofdbestuur.

Toelichting:

Gebleken is dat vele, vooral kleine afdelingen problemen hebben met de reglementen. Men kan er vaak niet aan voldoen. Bovendien lost het voorstel ook problemen op van afdelingen, die kleine inhoudelijke wijzigingen willen, zoals aanwezigheid van kandidaten enz.

Advies hoofdbestuur:

Het hoofdbestuur acht het zinvol eerst de adviezen ter zake van de commissie Kandidaatstelling en Technisch Advies af te wachten alvorens tot besluitvorming over te gaan.

C. Afdeling Domburg
(brief nr. 29255)

Voorstel:

Wijziging/aanvulling op het Reglement op de kandidaatstelling voor leden van de gemeenteraden.

Artikel II aanvullen met een nieuw sub-artikel 11.17: „In afdelingen met minder dan 100 leden mogen in tegenstelling tot hetgeen in voorafgaande artikelen is bepaald alle stemgerechtigde leden deelnemen aan de besluitvorming zoals genoemd onder 11.11 en onder 11.12 en aan de stemmingen, bedoeld in sub-artikel 11.14 deelnemen. Zij blijven echter uitgesloten van de beraadslagingen, genoemd onder 11.10 en 11.14.”

Toelichting:

In een kleine afdeling zoals Domburg is het aantal dat aan de stemming kan deelnemen door het uitsluiten van de verkiesbare kandidaten dusdanig klein voor nota bene een van de belangrijkste zaken voor de VVD in de gemeente, dat deze leden feitelijk node worden gemist.

Advies hoofdbestuur:

Zie onder B.

D. Ondercentrale Leiden e.o.
(brief nr. 29218)

Voorstel:

Het hoofdbestuur wordt verzocht een commissie in te stellen die, speciaal belast met het jongerenbeleid, de partij op korte termijn adviseert over het betrekken van jongeren bij het partijwerk.

Toelichting:

In een groot aantal afdelingen zijn de laatste maanden veel jonge mensen lid geworden. Deze nieuwe leden geven blijk graag met elkaar te willen praten over politieke onderwerpen. Daarbij willen zij zich dikwijls organiseren in aparte jongerengroepen. Diverse afdelingsbesturen hebben te kennen gegeven dat zij geadviseerd willen worden hoe zij moeten omgaan met dit soort aparte groepen in een afdeling en welke status zulke groepen moeten krijgen.

Advies hoofdbestuur:

Gelet op de in de ondercentrale Leiden gesignaleerde ontwikkelingen heeft het hoofdbestuur reeds in december 1982 besloten een commissie in te stellen van vertegenwoordigers van het dagelijks bestuur van de VVD, van het bestuur van de JOVD en van de jongerencontacten binnen de VVD, ten einde het jongerenbeleid van de VVD vorm te geven. De resultaten van de besprekingen zullen bij agendapunt 10, bespreking van het beleid van het hoofdbestuur, voor een eerste gedachtenwisseling in de partij aan de orde worden gesteld.

E. Ondercentrale Leiden e.o.
(brief nr. 29218)

Voorstel:

Gelet op het feit dat de in ons land aanwezige niet-Nederlandse minderheden naar alle waarschijnlijkheid bij de komende gemeenteraadsverkiezingen actief kiesrecht hebben, wordt het hoofdbestuur voorgesteld tijdig maatregelen te treffen opdat een zo groot mogelijk aantal van deze nieuwe kiezers op de VVD stemt, zodat daarmee voorkomen wordt dat de afdelingen daarvoor zelf initieerend behoeven op te treden.

Toelichting:

In het algemeen zien we dat vooral de linkse politieke groeperingen van mening zijn dat zij alleen de belangen van de in ons land aanwezige niet-Nederlandse minderheden kunnen behartigen. Als volkspartij besteedt de VVD wel degelijk aandacht aan de problemen van deze minderheden. Aan die nieuwe groep kiezers zullen dan ook de politieke voornemens van de VVD duidelijk gemaakt moeten worden.

Advies hoofdbestuur:

Het hoofdbestuur stemt in overgrote meerderheid in met het voorstel. Het heeft reeds initiatieven ter zake ontwikkeld, zoals neergelegd in een voorstel (genoemd onder punt 9 B van deze beschrijvingsbrief) waar het gaat om het openstellen van het lidmaatschap van de partij voor dié buitenlanders die in het bezit zijn of in het bezit zullen komen van het actief kiesrecht.

F. Afdeling Bergen op Zoom
(brief nr. 29223)

Voorstel:

Het bepalen van een duidelijk standpunt door de VVD ten aanzien van het te voeren drug-beleid.

Toelichting:

De afdeling Bergen op Zoom heeft geconstateerd dat door de partij geen duidelijk beleid wordt voorgestaan en met name niet ten aanzien van de handel c.q. het gebruik van soft-drugs. De bijlagen van de Opiumwet, waarin de richtlijnen zijn weergegeven voor het vervolgingsbeleid, zijn slechts een aanzet om tot een gedifferentieerd standpunt te komen - zo dit althans gewenst wordt - doch met name de lokale autoriteiten staan vaak een beleid voor dat volstrekt in afwijking is met eerder genoemde richtlijnen. Duidelijkheid is in deze vereist. Alle autoriteiten en met name het Openbaar Ministerie, rechterlijke macht en diverse overheden hebben hier behoefte aan. Op deze wijze wordt immers voorkomen dat door het gehele land met verschillende maten wordt gemeten. De Kokerjuffer te Enschede is zo'n duidelijk voorbeeld, middels hetwelk blijkt dat er in feite van geen beleid kan worden gesproken. Ook voor liberalen moet het mogelijk zijn om in deze tot een oordeelsvorming te komen ten einde vervolgens tot een aanzet te geraken om de wet c.q. regelgeving op dit terrein meer concreet en beter hanteerbaar te maken.

Advies hoofdbestuur:

Onlangs werd door het hoofdbestuur een werkgroep ingesteld ter voorbereiding van de discussie in de partij over het door de Teldersstichting uitgebrachte rapport „Hard-drug beleid”. Volgens de Regeling behandeling rapporten Teldersstichting zal hieraan een partijraadsvergadering worden gewijd. Bij agendapunt 22, bespreking van het beleid van de Kamerfracties, zal van gedachten kunnen worden gewisseld over de soft-drug problematiek.

... vrijdag 15 april 1983 - 14.00 uur

8. Zo nodig voortzetting van de vergadering met betrekking tot de onderwerpen, genoemd onder 7 van deze beschrijvingsbrief

9. Voorstellen van het hoofdbestuur

A. Voorstel machtiging algemene vergadering aan partijraad

De algemene vergadering machtigt de partijraad ingevolge artikel 31.3 statuten het concept-verkiezingsprogramma ten behoeve van de Europese verkiezingen te behandelen met de bevoegdheid namens de VVD amendementen c.q. moties bij het bestuur van de ELD in te dienen ter behandeling door het congres van de ELD, met tevens de bevoegdheid de afgevaardigden naar dit congres te benoemen.

Toelichting:

Het hoofdbestuur acht het wenselijk om, o.a. in verband met het korte tijdsbestek waarin een ander gerealiseerd dient te worden, niet de algemene vergadering bijeen te roepen om amendementen c.q. moties van afdelingen en centrales in behandeling te nemen, doch daarom de partijraad hiervoor in te schakelen, waarbij de leden van de partijraad het recht van amendement hebben. Het hoofdbestuur verwacht dat dié partijraadsleden, die benoemd zijn door de kamercentrales, in nauw overleg met de besturen van deze centrales eventuele amendementen c.q. moties zullen opstellen. Het concept-programma zal medio juni 1983 beschikbaar zijn; de behandeling door de partijraad dient vóór 1 oktober a.s. plaats te vinden, zodat het hoofdbestuur heeft vastgesteld dat een bijeenkomst van de partijraad ter behandeling van dit onderwerp wordt gehouden op 10 september a.s.

B. Voorstel inzake VVD-lidmaatschap voor buitenlanders

De 36ste jaarlijkse algemene vergadering (66ste algemene vergadering) van de VVD, op vrijdag 15 en zaterdag 16 april 1983 te Amersfoort bijeen, besluit om met onmiddellijke ingang één der voorwaarden voor toelating tot het gewone lidmaatschap van de VVD, zoals neergelegd in artikel 8 van de statuten, zo te interpreteren dat ook buitenlanders - mits in het bezit van het actief kiesrecht volgens de Nederlandse wet - het lidmaatschap van de VVD kunnen verkrijgen, voor zover tevens aan de overige voorwaarden als in artikel 8 gesteld, wordt voldaan.

Aanleiding tot het formuleren van een beleidsstandpunt met betrekking tot een mogelijk lidmaatschap van de VVD voor buitenlanders, is de ontwikkeling in de Nederlandse samenleving om kiesrecht aan buitenlanders te verlenen. Tevens is er een aanleiding te vinden in de gebeurtenissen die zich binnen de VVD hebben voorgedaan bij de behandeling van het verkiezingsprogramma „Samen aan 't werk” en bij de eind-discussie rond het definitief vaststellen van het Liberaal Manifest in 1981.

De discussies binnen de partij hebben laten zien dat er sprake is van verschillen van inzicht, enerzijds omdat in het Liberaal Manifest werd teruggekomen op het eerder ingenomen standpunt bij „Samen aan 't werk”, anderzijds omdat in beide gevallen steeds sprake was van een kleine meerderheid (dus daarmee ook een grote minderheid) voor een bepaald standpunt. Bij „Samen aan 't Werk” was circa 46 % van de uitgebrachte stemmen vóór het verlenen van kiesrecht aan buitenlanders, bij het Liberaal Manifest bedroeg dit percentage circa 52 %. Ondanks deze dualistische situatie heeft het hoofdbestuur toch gemeend een standpunt te moeten innemen.

Het innemen of niet innemen van een standpunt houdt in alle gevallen verband met inhoud en redactie van artikel 8 van de statuten. Dit artikel is het enige waarin de voorwaarden zijn verwoord, waarop iemand wel of niet lid van de partij kan worden. Artikel 8 kan namelijk zodanig worden geïnterpreteerd dat, als in de Kieswet sprake is van het actief (of passief) kiesrecht, in geval van het toekennen van kiesrecht aan buitenlanders zij dus ook ingevolge artikel 8 gewoon lid kunnen worden omdat bij het vermelden van het actief kiesrecht in dit artikel niet wordt aangegeven voor welk vertegenwoordigend lichaam dit geldt. De commissie die in de periode 1975-1977 de wijziging van statuten en reglementen voorbereidde, heeft zich overigens steeds op het standpunt gesteld dat deze interpretatie juist was. Het belangrijkste argument buitenlanders die kiesrecht hebben tot het lidmaatschap van de partij toe te laten is dat zij anders uitgesloten zouden worden van de voorbereiding van de kandidaatstelling in onze partij. Ten slotte dient erop gewezen te worden dat reeds thans buitenlanders worden geboekt als lid van de partij, omdat het nauwelijks voorkomt dat de ontvanger van de aanvraag zal natrekken of het kandidaat-lid in het bezit is van de Nederlandse nationaliteit.

C. 1. Wijziging van artikel 61.2 h.r.

Voorstel:

art. 61.2 (nieuw): „Beheer, redactie en beroep worden vastgesteld in een reglement als bedoeld in artikel 22 van de statuten.”

2. Bespreking en besluitvorming inzake een reglement (statuut) voor Vrijheid en Democratie conform artikel 22 van de statuten (zie bijlage I).

D. Bespreking en besluitvorming met betrekking tot een regeling inzake onverenigbaarheden en cumulatie van functies in de VVD (zie bijlage II).

10. Bespreking van het beleid van het hoofdbestuur *

11. Rondvraag

12. Bespreking en besluitvorming inzake advies van de commissie Kandidaatstelling en Technisch Advies

met betrekking tot wijzigingen in het reglement op de kandidaatstelling voor leden van de Tweede Kamer. (Dit advies is gepubliceerd in Vrijheid en Democratie nr. 1276 van 30 november 1982, blz. 24 e.v.)

... vrijdag 15 april 1983 - 20.00 uur

(men wordt verzocht om 19.45 uur in de zaal aanwezig te zijn met het oog op eventuele televisie-opnamen)

13. Rede door de voorzitter, Jan Kamminga

14. Rede door de voorzitter van de Tweede-Kamerfractie, Ed Nijpels

15. Begroeting van de gasten

16. Rede door de vice-minister-president, drs. G. M. V. van Aardenne

17. Zo nodig voortzetting van de vergadering met betrekking tot de onderwerpen, genoemd onder 9 t/m 12 van deze beschrijvingsbrief

*) In het kader van het door het hoofdbestuur te voeren jongerenbeleid zal het bij dit punt wellicht mogelijk zijn, op basis van een door het hoofdbestuur uit te brengen nota, een eerste gedachtenwisseling te doen plaatsvinden.

18. Zo nodig voortzetting van de vergadering met betrekking tot de onderwerpen, genoemd onder 10 t/m 12 van deze beschrijvingsbrief

19. Bespreking van het beleid van de hoofdredacteur van Vrijheid en Democratie (art. 61.2 h.r.)

20. Benoeming van vier leden van het dagelijks bestuur

- Benoeming van een voorzitter.

Wegens periodiek aftreden van J. Kamminga te Groningen moet in de vacature van voorzitter worden voorzien.

Het hoofdbestuur heeft in zijn vergadering van 11 oktober 1982 voor deze vacature kandidaat gesteld:

J. Kamminga te Groningen

(voor de levensbeschrijving van J. Kamminga wordt verwezen naar Vrijheid en Democratie nr. 1273 van 19 oktober 1982, blz. 24).

Aangezien voor deze benoeming slechts één persoon kandidaat is gesteld, wordt deze persoon door de voorzitter benoemd verklaard (art. 73 h.r.).

- Benoeming van een secretaris voor de voorlichting.

Wegens tussentijds aftreden van drs. J. H. Klein Molekamp te Rotterdam moet in de vacature van secretaris voor de voorlichting worden voorzien.

Het hoofdbestuur heeft in zijn vergadering van 11 oktober 1982 voor deze vacature kandidaat gesteld:

drs. B. J. M. Verwaayen te Wateringen

(voor de levensbeschrijving van drs. B. J. M. Verwaayen wordt verwezen naar Vrijheid en Democratie nr. 1273 van 19 oktober 1982, blz. 24).

Aangezien voor deze benoeming slechts één persoon kandidaat is gesteld, wordt deze persoon door de voorzitter benoemd verklaard (art. 73 h.r.).

- Benoeming van twee secretarissen voor de organisatie.

Wegens periodiek aftreden van J. den Ouden te Anna Paulowna, die zich niet voor herbenoeming beschikbaar heeft gesteld, en tussentijds aftreden van ir. T. Thalhammer te Waalre moet in deze vacatures worden voorzien.

Het hoofdbestuur heeft in zijn vergadering van 11 oktober 1982 voor deze vacatures kandidaat gesteld (in alfabetische volgorde):

dr. L. Ginjaar te Rijswijk

(voor de levensbeschrijving van dr. L. Ginjaar wordt verwezen naar Vrijheid en Democratie nr. 1273 van 19 oktober 1982, blz. 24), en drs. L. Hilarides te Drachten

(voor de levensbeschrijving van drs. L. Hilarides wordt eveneens verwezen naar Vrijheid en Democratie nr. 1273 van 19 oktober 1982, blz. 24).

Voorts is door de ledenvergadering van de afdeling Capelle a/d IJssel kandidaat gesteld

J. W. Prins te Capelle a/d IJssel

(een korte levensbeschrijving van J. W. Prins: geboren 29 september 1939/is chef dienstverlening sociale dienst Capelle a/d IJssel; secr. bestuur sociaal werkverband „De IJsselstreek” te Capelle a/d IJssel; beëdigd ambtenaar, belast met het toezicht op de naleving van de Leerplichtwet 1969; lid gemeentel. werkgroep minderhedenbeleid; beroepsmatig lid div. vakcommissies op sociaal terrein/was bestuurslid afd. Capelle a/d IJssel (1976-1978); ad hoc propaganda-activiteiten; zowel in 1977 als in 1981 lid commissie ad hoc selectie kandidaat-raadsleden; lid div. commissies ter voorbereiding gemeenteraadsverkiezingsprogramma 1978 en 1982; organisator politiek café (1976-1978)/is sedert 5 november 1981 voorzitter afd. Capelle a/d IJssel VVD; adviseur gemeenteraadsfractie).

Aangezien voor deze twee benoemingen drie personen kandidaat zijn gesteld, wordt onder toepassing van artikel 75 h.r. een stemming over deze personen gehouden voor de gelijktijdige vervulling van meer dan één plaats.

N.B. Het hoofdbestuur zal aan de afgevaardigden stembriefjes verstrekken, waarop duidelijk zal zijn aangegeven om welke personen het gaat, zodat met het aankruisen van twee van de drie namen voldaan wordt aan het gestelde in artikel 75.2 h.r.

21. Afscheid van de hoofdbestuurleden die in het afgelopen jaar zijn afgetreden en welkom aan de nieuwe leden van het hoofdbestuur

22. Besprekingen van het beleid van de Kamerfracties en van de VVD-leden in het Europese Parlement

Voorstel afdeling Vries
(brief nr. 29152)

Voorstel:

In januari 1980 is reeds door de VVD de wens geuit om de onderhoudskosten van een eigen woning wederom aftrekbaar te maken van het inkomen. De afdeling Vries wil de noodzaak van deze mogelijkheid nogmaals onder de aandacht van de algemene vergadering brengen.

Toelichting:

De voordelen van dit voorstel zijn:

- veel zwart geld wordt gewit;
- malafide ondernemingen verdwijnen;
- meer BTW-inkomsten;
- minder WW-uitkeringen;
- meer inkomsten uit de loonbelasting;
- stijgende vraag naar vaklieden;
- stimulering eigen woningbezit.

Een nadeel is dat de staat „inkomsten” derft door verminderde opbrengst uit de inkomstenbelasting in verband met de aftrekbaarheid van de onderhoudskosten.

Overigens dienen uitsluitend die kosten voor aftrek in aanmerking te komen, indien:

- het werk door derden is uitgevoerd, met inbegrip van de verwerkte materialen;
- op de factuur het inschrijvingsnummer bij de Kamer van Koophandel is vermeld.

(Door de woningbezitter zelf verwerkte materialen komen in principe niet voor aftrek in aanmerking, evenmin als het gederfde inkomen.)

... zaterdag 16 april 1983 - 14.00 uur

23. Zo nodig voortzetting van de vergadering met betrekking tot de onderwerpen onder 19 t/m 22 van deze beschrijvingsbrief

24. Rede door de voorzitter van de Eerste-Kamerfractie, prof. dr. G. Zoutendijk

25. Sluiting door de voorzitter

Het hoofdbestuur van de VVD:
J. Kamminga, voorzitter
W. J. A. van den Berg, algemeen secretaris

Nota Bene:

I. De aandacht van de afdelingen wordt gevestigd op art. 20 van de statuten en op art. 49.1 t/m 49.4 van het huishoudelijk reglement van onze partij, die luiden als volgt:

20.1. Het stemrecht in de algemene vergadering wordt uitgeoefend door afgevaardigden van de afdelingen.

20.2. Voor iedere vijftig leden van een afdeling per één januari onderscheidenlijk één juli van het lopende jaar wordt één stem uitgebracht; daarbij wordt het aantal leden van elke afdeling naar boven afgerond tot vijftig of een veelvoud daarvan.

20.3. Voor afdelingen die na één januari onderscheidenlijk één juli van het lopende jaar zijn opgericht of waarvan de grenzen na die data zijn gewijzigd, wordt het aantal stemmen op de in artikel 20.2 bepaalde wijze vastgesteld op grondslag van het aantal leden dat één week voor de dag van de vergadering tot de afdeling behoort.

20.4. De aspirant-leden worden voor de bepaling van het ledental van een afdeling als bedoeld in artikel 20.2 en 20.3 buiten beschouwing gelaten.

20.5. De afgevaardigden van een afdeling worden benoemd door de ledenvergadering van die afdeling.

20.6. Iedere afgevaardigde stemt in de algemene vergadering zonder last, naar vrije overtuiging.

49.1. Bij benoeming van afgevaardigden als bedoeld in artikel 20.5 van de statuten, benoemt de ledenvergadering één of meer plaatsvervangers, al dan niet per afgevaardigde.

49.2. Indien de ledenvergadering meer dan één afgevaardigde benoemt, kan zij tevens vaststellen hoeveel stemmen iedere afgevaardigde met inachtneming van het in artikel 20 van de statuten bepaalde aantal stemmen ter algemene vergadering zal uitbrengen; toezicht op de naleving van zodanig besluit berust bij de afgevaardigden van de afdeling zelf.

49.3. Afgevaardigden kunnen hun vertegenwoordiging overdragen aan andere afgevaardigden van dezelfde of van een andere afdeling.

49.4. De voorzitter kan van iedere afgevaardigde verlangen dat deze zijn bevoegdheid aantoonde, bij gebreke waarvan de betrokken afgevaardigde geen stemmen meer mag uitbrengen.

Voorts wordt de afdelingen verzocht, indien zij bij de punten 10 (beleid hoofdbestuur), 11 (rondvraag), 19 (beleid hoofdredacteur Vrijheid en Democratie) en 22 (beleid fracties) speciale onderwerpen ter sprake willen brengen, hiervan vóór 12 maart a.s. mededeling te doen aan het algemeen secretariaat, zodat hoofdbestuur, hoofdredacteur Vrijheid en Democratie en fracties de gelegenheid hebben zich hierop voor te bereiden.

Bovendien is het noodzakelijk dat de sprekers zich steeds tijdig vóór het betreffende agendapunt aan de orde komt, hebben aangemeld bij de algemeen secretaris, opdat een evenredige verdeling van de beschikbare spreektijd kan worden vastgesteld.

II. Het hoofdbestuur heeft in zijn vergadering van 17 januari 1983 besloten dat ten behoeve van de indiening van amendementen en moties voor deze jaarlijkse algemene vergadering uitsluitend gebruik mag worden gemaakt van formulieren, die door het algemeen secretariaat in de eerste helft van februari a.s. zullen worden toegezonden aan de secretarissen van afdelingen, centrales, bijzondere groepen en commissies (art. 60 h.r.).

In verband met de veelheid van onderwerpen is het om administratieve redenen noodzakelijk dat een stringente procedure wordt gevolgd. Zo zal de wijze van amendering van de nota's c.q. voorstellen, zoals aangegeven in deze beschrijvingsbrief, in een handleiding die zal worden toegezonden aan de secretarissen van de hierboven genoemde organen van de partij, worden neergelegd.

Het zal o.a. uitgesloten zijn om op de toelichtingen te amenderen.

BIJLAGE I

Redactiestatuut Vrijheid en Democratie

Artikel 1

Doelstellingen en beginselen

1.1. De doelstelling van de VVD is volgens artikel 4 lid 1 van de statuten van de VVD: „de toepassing te bevorderen van de liberale beginselen”.

1.2. Als onderdeel van deze doelstelling geeft de VVD ter bevordering van de interne en externe relaties en ter bevordering van de communicatie in brede zin een periodiek uit.

1.3. Dit periodiek draagt de titel: Vrijheid en Democratie. Het verschijnt regelmatig en wordt toegezonden aan alle leden van de VVD, met uitzondering van de gezinsleden.

1.4. Vrijheid en Democratie wordt door een zelfstandige redactie geredigeerd volgens de journalistieke beginselen van onafhankelijkheid in de commentaren en selectie, betrouwbaarheid en deskundigheid in de berichtgeving en de analyse. Een en ander in aanmerking genomen het doel en het karakter van het periodiek.

Artikel 2

Begripsomschrijvingen

In dit reglement, omschreven in artikel 61.2 van het huishoudelijk reglement van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie, verder te noemen Redactiestatuut Vrijheid en Democratie, wordt verstaan onder:

1. VVD: de te 's-Gravenhage gevestigde vereniging Volkspartij voor Vrijheid en Democratie, opgericht op 24 januari 1948;
2. statuten van de VVD: de statuten van de VVD, zoals vastgesteld door de algemene vergadering van de VVD op 9 december 1977 en in werking getreden door opnemings daarvan in een op 21 december 1977 verleden notariële acte, met inachtneming van mogelijke nadien in werking getreden wijzigingen;
3. huishoudelijk reglement van de VVD: het ingevolge artikel 22.1 van de statuten van de VVD op 9 en 10 december 1977 door de algemene vergadering van de VVD vastgestelde huishoudelijk reglement, in werking getreden op 21 december 1977, met inachtneming van mogelijke nadien in werking getreden wijzigingen;
4. reglementen van de VVD: de ingevolge artikel 22.1 van de statuten van de VVD door de algemene vergadering van de VVD vastgestelde reglementen, het huishoudelijk reglement van de VVD daaronder begrepen;
5. algemene vergadering van de VVD: de algemene vergadering van de VVD als vermeld in artikel 17 e.v. van de statuten van de VVD;
6. jaarlijkse algemene vergadering van de VVD: de algemene vergadering van de VVD die ingevolge artikel 18 van de statuten van de VVD elk jaar voor één juni wordt gehouden;
7. hoofdbestuur: het hoofdbestuur van de VVD als vermeld in artikel 23 van de statuten van de VVD;
8. dagelijks bestuur: het dagelijks bestuur van de VVD als vermeld in artikel 23.2 van de statuten van de VVD;
9. algemeen secretaris van de VVD: de algemeen secretaris van de VVD als vermeld in artikel 23.2 onder 4 of artikel 26.1 van de statuten van de VVD;
10. Geschillencommissie Vrijheid en Democratie: de in artikel 6.1 van dit redactiestatuut omschreven commissie;
11. fractie: de als zodanig gezamenlijk in de Eerste of Tweede Kamer der Staten-Generaal optredende leden van de VVD;
12. Vrijheid en Democratie: het partij-orgaan als vermeld in artikel 61.1 van het huishoudelijk reglement van de VVD;
13. hoofdredacteur van Vrijheid en Democratie: de hoofdredacteur van het partij-orgaan van de VVD als vermeld in dit statuut;
14. redactieraad: de redactieraad van Vrijheid en Democratie waarvan doel en taakstelling nader zijn omschreven in dit statuut.

Artikel 3

Redactioneel karakter

- 3.1. Het redactionele karakter van Vrijheid en Democratie is drieledig:
 1. als orgaan van de VVD;
 2. als mededelingsblad voor organisaties en instellingen waarmee de VVD nauwe relaties onderhoudt;
 3. als periodiek dat de liberale beginselen uitdraagt en de denkbeelden van de VVD in het bijzonder.
- 3.2. Uit het feit dat Vrijheid en Democratie een orgaan van de VVD is, vloeit voort dat de inhoud moet aansluiten bij het VVD-beleid, zoals dat door de VVD-organen wordt bepaald. Dit betekent dat:
 1. in de berichtgeving aandacht wordt besteed aan de activiteiten van de VVD;
 2. de redactie bij de berichtgeving en het commentaar rekening houdt met de door de VVD-organen uitgestippelde beleidslijnen;
 3. in het periodiek gestalte wordt gegeven aan de discussie over het VVD-beleid en de liberale politiek.

Artikel 4

Redactie

- 4.1. De hoofdredacteur wordt benoemd en ontslagen door het hoofdbestuur en legt telkenjare verantwoording van het door hem gevoerde beleid af aan de jaarlijkse algemene vergadering.
- 4.2. De hoofdredacteur is voor de handhaving van de doelstelling, de journalistieke beginselen en het redactionele karakter verantwoording verschuldigd aan de jaarlijkse algemene vergadering. De leden van de redactie worden door het hoofdbestuur benoemd.
- 4.3. De hoofdredacteur is in en buiten de VVD verantwoordelijk voor de inhoud van het periodiek. De hoofdredacteur bekleedt geen politieke functies.
- 4.4. De leden van de redactie worden benoemd door het hoofdbestuur op voordracht van de hoofdredacteur.

- 4.5. De hoofdredacteur regelt binnen de redactie de taakverdeling. De hoofdredacteur is binnen het budget bevoegd medewerkers op freelance basis aan te trekken in overleg met het betrokken bestuurslid.

Artikel 5

Beheer

- 5.1. Het dagelijks bestuur is belast met het beheer van Vrijheid en Democratie.
- 5.2. Het hoofdbestuur stelt jaarlijks bij het vaststellen van de begroting van de VVD tevens de begroting vast voor de exploitatie van Vrijheid en Democratie. In de begrotingspost is onder meer opgenomen een richtlijn voor de verdeling van de totale ruimte van het periodiek over redactionele en advertentiepagina's en een budget voor o.a. de kosten en opbrengsten van de gehele exploitatie van het periodiek.
- 5.3. Het dagelijks bestuur is bevoegd tussentijds na overleg met de hoofdredacteur de begroting aan te passen op grond van de exploitatie-uitkomsten en rekening houdend met het financiële beleid van de VVD en de politieke situatie.
- 5.4. Het dagelijks bestuur wijst uit zijn midden een lid aan dat zich in het bestuur met het beheer van Vrijheid en Democratie bezighoudt. Het bestuurslid is bevoegd op grond van de exploitatie-uitkomsten eventueel snelle beslissingen ten aanzien van de omvang van het periodiek te nemen in overleg met de hoofdredacteur.
- 5.5. Ieder jaar wordt onder verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur een overzicht van de exploitatieresultaten gemaakt. Binnen het kader van de begroting is het betrokken bestuurslid tevens verantwoordelijk voor de bewaking van het budget van het periodiek.
- 5.6. Het betrokken bestuurslid is verantwoordelijk voor het plaatsingsbeleid ter zake van de advertenties.
- 5.7. Het dagelijks bestuur kan in Vrijheid en Democratie te allen tijde ruimte opeisen voor berichtgeving die het voor de communicatie met de leden, de afdelingen en de centrales voor de verdere vervulling van zijn taak noodzakelijk acht. Het betrokken bestuurslid is voor deze berichtgeving verantwoordelijk. Uitgangspunt is dat maximaal 1/3 van de redactionele ruimte per jaar onder vigeur van dit artikel valt.

Artikel 6

Beroep

- 6.1. Door het hoofdbestuur wordt een Geschillencommissie Vrijheid en Democratie benoemd, bestaande uit een voorzitter, twee leden en drie plaatsvervangende leden. Het lidmaatschap of plv. lidmaatschap van deze commissie is onverenigbaar met het hoofdbestuurslidmaatschap.
- 6.2. Wanneer tussen hoofdredacteur en hoofdbestuur, tussen hoofdredacteur en andere organen van de partij of tussen hoofdredacteur en leden geen overeenstemming tot stand komt ten aanzien van het redactionele beleid, dan kan tegen de beslissing van de hoofdredacteur in beroep worden gegaan bij de Geschillencommissie Vrijheid en Democratie.
- 6.3. Alvorens de Geschillencommissie Vrijheid en Democratie een beslissing neemt, wordt de redactieraad gehoord. De uitspraken van de Geschillencommissie zijn bindend.
- 6.4. Ten aanzien van financiële zaken beslist bij verschil van inzicht het dagelijks bestuur.

Artikel 7

Redactieraad

- 7.1. Voor de redactionele aspecten van het periodiek wordt een redactieraad ingesteld.
- 7.2. Deze redactieraad heeft tot taak de hoofdredacteur van advies te dienen over opzet en inhoud van het periodiek.
- 7.3. De redactieraad wordt benoemd door het dagelijks bestuur in overleg met de hoofdredacteur. De redactieraad wordt voorgezeten door het betrokken bestuurslid.

Artikel 8

Slotbepalingen

- 8.1. Voorstellen van het hoofdbestuur tot wijzigingen in dit statuut alsmede een wijziging van de verschijningsvorm, de frequentie of de exploitatie van het periodiek worden niet gedaan dan na overleg van het dagelijks bestuur met de hoofdredacteur. Wanneer het dagelijks bestuur en de hoofdredacteur niet tot overeenstemming komen beslist het hoofdbestuur.

8.2. Voorstellen van het hoofdbestuur tot wijziging van dit statuut kunnen alleen in behandeling worden genomen, indien zij in de beschrijvingsbrief voor de algemene vergadering zijn vermeld. Vastgesteld door de 66ste algemene vergadering van de VVD op 15 en 16 april 1983.

Toelichting

Artikel 61 van het huishoudelijk reglement geeft in relatie tot art. 39 lid 2.2 de positie van ons VVD-magazine „Vrijheid en Democratie” aan. De verhouding tussen enerzijds de hoofdredacteur van Vrijheid en Democratie en anderzijds de algemene vergadering, het hoofdbestuur en het dagelijks bestuur is verder vastgelegd in de aanstellingsbrief van de hoofdredacteur. In de praktijk van het werk blijkt dat een nadere regeling voor alle partijen gewenst is. Van belang is ook, dat de exploitatie van Vrijheid en Democratie en de ruimte in Vrijheid en Democratie voor hoofdbestuurberichten wordt geregeld. Voorgesteld wordt art. 61.2 van het huishoudelijk reglement te wijzigen, zodanig dat een nadere uitwerking kan plaats hebben in een reglement (statuut) voor Vrijheid en Democratie, overeenkomstig art. 22 van de statuten:

Ter toelichting nog het volgende:

Bij de opstelling van het redactiestatuut zijn twee uitgangspunten gekozen. Allereerst is dat de wens de onafhankelijkheid van Vrijheid en Democratie te waarborgen. De VVD heeft nooit een partijorgaan in de strikte zin van het woord gekend. De redactie was en is in uiterste instantie alleen aan de jaarlijkse algemene vergadering verantwoordelijk schuldig. Dit standpunt wordt in het redactiestatuut teruggevonden. In de tweede plaats is als gegeven bij de opstelling van het redactiestatuut de rechtspositie van de huidige hoofdredacteur meegenomen zoals die is neergelegd in haar aanstellingsbrief. Ten slotte is geprobeerd in het redactiestatuut duidelijk de open lijn van het hoofdbestuur c.q. van het dagelijks bestuur naar het partijorgaan aan te geven.

Artikelsgewijs (zo nodig):

Bij art. 3:

In feite wordt in art. 3 de doelstelling van Vrijheid en Democratie omschreven. Onderdeel 3.2 onder 3 geeft ruimte aan de discussie in het blad en is een vingerwijzing voor de hoofdredacteur.

Bij art. 4:

In het onderhavige redactiestatuut is uitgegaan van de gedachte, zoals neergelegd in art. 61 van het huishoudelijk reglement. Uiteraard zijn andere constructies denkbaar. Gekozen is voor de onafhankelijke hoofdredacteur, die rechtstreeks verantwoording aan de jaarlijkse algemene vergadering aflegt. Zou worden gekozen voor een opzet, waarin het dagelijks bestuur (c.q. het hoofdbestuur) de verantwoordelijkheid zou krijgen voor de redactie, dan zou weliswaar recht worden gedaan aan de „normale” verantwoordingslijnen, maar de opzet van een min of meer onafhankelijke VVD-magazine moet men dan vergeten. Juridisch is de gekozen oplossing geen punt; praktisch kunnen er problemen komen terzake van de verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur voor het beheer van het blad. Het hoofdbestuur kan uiteraard steeds om tekst en uitleg vragen aan de hoofdredacteur, maar draagt (daarvoor) geen verantwoordelijkheid. Dat laatste is uitsluitend aan het hoogste orgaan, de algemene vergadering, voorbehouden.

Bij art. 6:

De keuze voor een aparte geschillencommissie Vrijheid en Democratie vloeit voort uit de moeilijkheid de commissie van Beroep ex. art. 55 van het huishoudelijk reglement een nieuwe taak op te dragen, die zeer ver afstaat van de huidige taken. Deze nieuwe taak is bovendien zeer specifiek, zoals uit de omschrijving in artikel 6.2 blijkt.

Bij art. 7:

Het wordt als zeer wenselijk ervaren om terzake van de redactieraad zo weinig mogelijk te reglementeren. De redactieraad is gesprekspartner en adviseur voor de hoofdredacteur.

BIJLAGE II

Rapport en regeling inzake onverenigbaarheden en cumulatie van functies in de VVD

I. Inleiding

De 33ste jaarlijkse algemene vergadering van 25 en 26 april 1980 droeg het hoofdbestuur op een onderzoek in te stellen met betrekking tot onverenigbaarheden en cumulatie van functies in het verband van de VVD^{*)}. Gerapporteerd diende te worden aan de 34ste jaarlijkse algemene vergadering van 1981.

Door omstandigheden kon noch in 1981 noch in 1982 aan dit besluit gevolg worden gegeven. Dit werd deels veroorzaakt door de „cumulatie” van verkiezingen in de jaren 1981 en 1982 en deels door het feit dat naar mate meer studie werd verricht het aantal opvattingen eerder toe- dan afnam, zodat zowel de op aandrang van de 34ste jaarlijkse algemene vergadering ingestelde ad hoc commissie-Blauw als de commissie uit het hoofdbestuur ter bestudering van het rapport van eerstgenoemde commissie steeds met tegengestelde opvattingen naar buiten kwamen.

Niettemin is het de verantwoordelijkheid van het hoofdbestuur om de algemene vergadering een ontwerp voor te leggen. Nadat het dagelijks bestuur een voorontwerp had vastgesteld, keurde het hoofdbestuur op 16 november 1982 het thans voorliggende ontwerp na ampele discussie goed.

Achtergrond van het ontwerp is om onverenigbaarheidsregelingen met inachtname van de reeds ter zake geldende bepalingen in de wet^{**)} te laten aansluiten bij recente maatschappelijke ontwikkelingen, o.a. die met betrekking tot:

1. de spreiding van functies, zodat niet bij één persoon door het vervullen van meer functies een te grote concentratie van bevoegdheden komt te liggen;
2. de zuiverheid van de verhoudingen, dus geen cumulatie van vertegenwoordigende en bestuursfunctie op het zelfde niveau;
3. het tegengaan van een opeenhoping van politieke en maatschappelijke nevenfuncties, omdat bedoeld of onbedoeld er sprake kan zijn van of gevaar bestaat voor het door elkaar halen van politieke en maatschappelijke belangen.

Deze achtergrond is ook terug te vinden in een artikel in Vrijheid en Democratie nr. 1258 van 1 december 1981, blz. 20 e.v., met als titel „Kandidaatstelling gemeenteraad 1982”, namens het hoofdbestuur geschreven door voorzitter en algemeen secretaris. In dat artikel werd de problematiek rond de kandidaatstelling van leden van gemeenteraden behandeld, vooruitlopend op een nader aan de algemene vergadering voor te leggen regeling.

De vele zowel mondelinge als schriftelijke positieve reacties hebben het hoofdbestuur eens te meer overtuigd van het feit dat een regeling een dwingende noodzaak is, mede gelet op de groei van de partij in de afgelopen jaren tot de dag van vandaag. Zoals het ontwerp echter stelt, wordt niet uitgegaan van dwingende voorschriften, ook al omdat in reglementen en statuten weinig bepalingen worden aangetroffen, uitgezonderd art. 25 statuten en 43 en 54 huishoudelijk reglement, alsmede enkele bepalingen in reglementen op de kandidaatstelling, die dat dwingende karakter wel kennen, maar bovenal omdat voor een liberale partij de eigen verantwoordelijkheid van de kandidaat en de verantwoordelijkheid van het kandiderende orgaan het uitgangspunt dient te zijn.

De hierna te volgen regeling met toelichtingen is dan ook te zien als een handleiding met aanbevelingen om de partij nog beter te doen functioneren in het belang van de leden individueel. Voorts moet de regeling worden gezien als toetsingskader in geval van twijfel.

II. Regeling met toelichtingen

Artikel 1:

Begripsbepalingen

Deze regeling betreft mogelijke onverenigbaarheden en eventuele cumulatie van functies in de VVD en geeft dus aan of al dan niet aanvaardbaar geacht wordt dat:
één persoon meer dan één functie vervult in een zelfde orgaan van de VVD of in meer organen van de VVD;
één persoon meer dan één functie vervult in verschillende politiek vertegenwoordigende lichamen;
één persoon één of meer functies vervult in organen van de VVD in samenhang met het vervullen van één of meer functies in politiek vertegenwoordigende lichamen.

Toelichting:

Voorbeeld van zo'n onverenigbaarheid zou kunnen zijn het door één en dezelfde persoon doen bekleden van het lidmaatschap van de Tweede Kamer en het lidmaatschap van de raad van enige gemeente in Nederland.

Onder cumulatie van functies dient te worden verstaan de opeenhoping van functies, zoals b.v. die van voorzitter van een ondercentrale, tevens voorzitter van een afdeling en ook nog afgevaardigde naar de partijraad.

Artikel 2:

Doel

Deze regeling heeft geen dwingend karakter, doch heeft ten doel zodanige algemene richtlijnen te geven dat, met inachtneming van de ter zake geldende bepalingen in de statuten en het huishoudelijk reglement en van de structuur van de VVD, een zo breed mogelijk functioneren van de partij-democratie is gewaarborgd en belangenvermenging wordt tegengegaan. Als functie-cumulatie desalniettemin onvermijdelijk blijkt te zijn, dan blijft de beslissing met betrekking tot het aanvaarden van meer functies bij de functionaris zelf en bij het kandiderende orgaan berusten.

Toelichting:

Gelet op het feit dat reglementen en daarmee dus ook regelingen zich niet tegen het goed functioneren van de partij dienen te keren, heeft het hoofdbestuur na ampel onderzoek, gevolgd door uitvoerig beraad, geen behoefte aan het door de algemene vergadering doen vaststellen van een reeks van verbodsartikelen. Naar de mening van het hoofdbestuur zou een stringente regeling zowel strijdig zijn met de eigen verantwoordelijkheid van ieder individueel lid dat zich voor enige functie kandidaat stelt als met de verantwoordelijkheid van het kandiderende of benoemde orgaan dat immers zelf vast dient te stellen of enige kandidaatstelling c.q. benoeming wel mogelijk is, o.a. in verband met het op een adequate wijze behartigen van de belangen van dat orgaan.

Artikel 3:

Cumulatie van functies binnen de partij-organisatie

3.1. Cumulatie van functies binnen het bestuur van een afdeling en van een centrale of binnen het hoofdbestuur dient te worden vermeden, zeker als het betreft de cumulatie van functies van voorzitter, secretaris en penningmeester.

Toelichting:

Het hoofdbestuur gaat er van uit dat steeds voldoende gemotiveerde leden in een afdeling c.q. een centrale c.q. het hoofdbestuur worden aangetroffen, zodat het zeer is af te raden om bestuursfuncties door één en dezelfde persoon te doen bekleden. Ook in kleinere afdelingen moet het mogelijk zijn de functies van voorzitter, penningmeester en secretaris door drie personen te laten vervullen. Dit zal het functioneren van de afdeling in hoge mate ten goede komen.

3.2. Leden van het hoofdbestuur dienen geen functie te vervullen als afgevaardigde van een afdeling naar centralevergaderingen of algemene vergaderingen. Leden van het bestuur van een kamercentrale dienen geen functie te vervullen als afgevaardigde van een afdeling naar centralevergaderingen.

Toelichting:

bestuursleden in het algemeen dienen nimmer afgevaardigden te zijn naar dié vergaderingen, waaraan zij als lid van dat bestuur verantwoording verschuldigd zijn. Het is bijvoorbeeld af te wijzen dat leden van het hoofdbestuur als afgevaardigden naar de algemene vergadering hun eigen beleid zouden moeten bekritisieren. Immers, het hoofdbestuur is aan de algemene vergadering verantwoording schuldig.

3.3. Bevorderd dient te worden dat leden van het dagelijks bestuur van een kamercentrale c.q. ondercentrale geen functie vervullen in het bestuur van een afdeling of als lid van het dagelijks bestuur van een kamercentrale een functie vervullen in het bestuur van een ondercentrale.

Toelichting:

Ook hier kan sprake zijn van een duidelijke belangenvermenging. Een voorzitter van een ondercentrale, tevens voorzitter van een afdeling binnen het gebied van „zijn” ondercentrale gelegen, kan die afdeling ten opzichte van andere afdelingen bevoordelen, hetgeen het functioneren van zo'n ondercentrale niet ten goede komt.

Artikel 4:

Onverenigbaarheden in politiek vertegenwoordigende lichamen

4.1. Het lidmaatschap van een gemeenteraad en het lidmaatschap van provinciale staten zijn niet volstrekt onverenigbaar, al is de combinatie minder gewenst.

Toelichting:

Bevoegdheidsgebieden van provincie en gemeente vallen vaak samen, waarbij de provincie een hoger orgaan is dan de gemeente. Belangenscheiding bevordert het zuiver houden van de functie. Het voorbeeld van de wethouder van financiën van Amsterdam als voorzitter van de commissie financiën in de staten van Noord-Holland is illustratief. Overigens gelden dergelijke bezwaren voor topambtenaren van gemeente en provincie als lid van de staten of raden.

4.2. Het lidmaatschap van provinciale staten of van de Staten-Generaal voor burgemeesters dient te worden vermeden.

Toelichting:

Daar zowel provinciale staten als Staten-Generaal zich o.m. op het terrein van binnenlandse zaken bewegen, acht het hoofdbestuur het gewenst dat een burgemeester geen zitting neemt in de Staten-Generaal of in provinciale staten. Immers, ondanks zijn nauwe relatie met de gemeenteraad is er toch door zijn benoemde positie geen kandidierend orgaan op afdelingsniveau.

4.3. Het lidmaatschap van een gemeenteraad of provinciale staten met dat van de Tweede Kamer der Staten-Generaal is niet gewenst.

Toelichting:

Ook hiervoor geldt het zelfde als onder 4.1 gesteld. Het volgende voorbeeld is naar de mening van het hoofdbestuur zeer verhelderend: Het landsbelang kan vorderen om zich zeer positief op te stellen ten opzichte van partij A en negatief ten opzichte van partij B, terwijl in de gemeente juist een college kan worden gevormd met partij B. Echter, het betrokken raadslid is ook lid van de Tweede Kamer en acht het vanuit deze laatste functie zinvol om met partij B op gemeentelijk niveau maar niet tot samenwerking te komen. Nadrukkelijk belangenvermenging!

4.4. Het lidmaatschap der Staten-Generaal met het lidmaatschap van het Europese Parlement is niet gewenst.

Toelichting:

Om het boven-nationale karakter van het Europese Parlement te benadrukken en uitgaande van de gedachte dat het lidmaatschap van dat parlement een volledige dagtaak inhoudt, acht het hoofdbestuur het weinig zinvol om de mogelijkheid van vervulling van deze functies door één persoon open te houden. Wel hecht het hoofdbestuur aan een goed contact tussen de leden van de Staten-Generaal en het Europese Parlement, maar daartoe lijken andere structuren (organen) meer geëigend te zijn. Het werk in de partijcommissies dient zodanig te zijn afgestemd op de concrete politieke activiteit dat leden van de Staten-Generaal en leden van het Europese Parlement juist op dat niveau met elkaar van gedachten kunnen wisselen.

Artikel 5:

Cumulatie van een functie in de partij-organisatie en een functie in een politiek vertegenwoordigend lichaam

5.1. Bevorderd dient te worden dat het bekleden van een functie in het bestuur van enig orgaan van de partij, dat verantwoordelijk is voor het definitief kandideren voor een politiek vertegenwoordigend lichaam, en het bekleden van een functie in dit politiek vertegenwoordigend lichaam niet voorkomt. Aanbevolen wordt dat ingeval van kandidaatstelling van een bestuurslid ten behoeve van een politiek vertegenwoordigend lichaam, dit bestuurslid terugtreedt voor de periode dat de kandidaatstellingsprocedure speelt.

Toelichting:

Met uitzondering van de bepalingen in statuten en reglementen die een lidmaatschap met *adviserende* stem van een bestuur inhouden (daarbij o.a. te denken aan het lidmaatschap van het hoofdbestuur van de beide voorzitters van de VVD-fracties in de Staten-Generaal), acht het hoofdbestuur het om redenen van belangenvermenging noodzakelijk dat nimmer door een zelfde persoon een functie wordt bekleed in een kandidierend orgaan (b.v. in het bestuur van een afdeling) en in een politiek vertegenwoordigend lichaam (zie de raad van een gemeente waarvan het grondgebied behoort tot het gebied van bovengenoemde afdeling). Een tijdelijke terugtreding van bestuursleden die zich kandidaat hebben gesteld, is daarom belangrijk omdat deze bestuursleden niet het risico zullen lopen de schijn op zich te laden als zouden zij op enigerlei wijze van bepaalde zaken voorkennis hebben.

5.2. Uitgesloten wordt dat een lid van provinciale staten of een lid der Staten-Generaal of het Europese Parlement tevens afgevaardigde is van een afdeling naar centralevergaderingen of naar algemene vergaderingen.

Toelichting:

Het hoofdbestuur gaat er van uit dat binnen de VVD nog steeds sprake is van gescheiden verantwoordelijkheden. In het verleden leidde deze zienswijze tot een grote mate van vrijblijvendheid over en weer. Anno 1983 lijkt die zienswijze overigens achterhaald. Dit neemt echter niet weg dat juist thans belangenvermenging en opeenhoping van mogelijkheden tot beïnvloeding dienen te worden voorkomen. De algemene vergadering als hoogste orgaan spreekt zich immers uit over de politiek op lange termijn (zie o.a. Liberaal Manifest en verkiezingsprogramma's). Een zelfde situatie geldt voor de afvaardiging naar centralevergaderingen.

5.3. Uitgesloten wordt dat een lid der Staten-Generaal of van het Europese Parlement tevens afgevaardigde is naar de verkiezingsraad of de kandidaatstellingsraad.

Toelichting:

Hoewel in de meeste gevallen zittende Kamerleden c.q. Europarlementsleden geen afgevaardigde zullen worden omdat zij zelf wederom kandidaat zijn, lijkt het het hoofdbestuur zeer aan te bevelen dat ook degenen die geen kandidaat meer zijn of die zitting hebben in een college dat op hetzelfde niveau handelt (dus Eerste Kamer en Europees Parlement ten opzichte van Tweede Kamer), zich niet over een collega behoeven uit te spreken, laat staan hun steun aan een collega-kandidaat moeten geven.

Vastgesteld door de 66ste algemene vergadering van de VVD op 15 en 16 april 1983.

III. Slot

Waar het hoofdbestuur ook zelf een veelheid van meningen ten aanzien van de onderhavige problematiek kent, is het zeker dat dit zelfde verschijnsel zich in de hele partij zal voordoen. Het hoofdbestuur is nochtans unaniem van mening dat:

1. er geen dwingende regeling dient te komen;
2. er geen behoefte is aan een toetsingscommissie zoals bij andere grote politieke partijen;
3. de maatschappelijke ontwikkeling met zich brengt dat tot op zekere hoogte richtlijnen onontbeerlijk zijn geworden.

Het hoofdbestuur heeft geen duidelijke aanwijzingen dat een en ander in het jongste verleden heeft geleid tot misbruik op grote schaal, maar zowel bij staten- als bij raadsverkiezingen hebben zich zeker toch minder gunstige situaties voorgedaan.

Vaak gaat het daarbij niet alleen om een typisch verstandelijke benadering maar veel meer om handelingen die sfeerbepalend zijn. Zo geldt dit ook voor de cumulatie van functies in politiek vertegenwoordigende organen met maatschappelijke en/of overige bezoldigde functies.

Het hoofdbestuur is de mening toegedaan dat enerzijds een dergelijke cumulatie juist zeer zinvol kan zijn omdat een politiek vertegenwoordiger daardoor contact met de samenleving blijft behouden, doch dat anderzijds deze cumulatie minder gewenst is omdat de mogelijkheid om van voorkennis misbruik te maken aanwezig kan zijn.

Toch wil het hoofdbestuur geen regeling ter zake treffen, aangezien hier immers in hoge mate de eigen verantwoordelijkheid van de betrokkene(n) geldt.

Mocht verder sprake zijn van geschillen inzake de interpretatie van artikelen van de regeling, dan zal het hoofdbestuur uitspraak doen, die gelet op het niet-verplichtend karakter van de regeling eveneens niet bindend kan zijn.

Toch is het hoofdbestuur de overtuiging toegedaan dat door de jaarlijkse algemene vergadering, mede in het belang van de goede sfeer in de partij, de regeling zoals thans in ontwerp neergelegd, behandeld dient te worden.

De daartoe reglementair bevoegde organen hebben de mogelijkheid om op de tekst van de artikelen amendementen in te dienen.

Het hoofdbestuur van de VVD:

J. Kamminga, voorzitter.

W. J. A. van den Berg, algemeen secretaris.

* Vrijheid en Democratie nr. 1230 van 6 mei 1980, blz. 18.

** De wet kent o.a. de volgende onverenigbaarheden (wettelijk incompatibiliteiten):

- lid Eerste Kamer	- lid Tweede Kamer
- minister/staatssecretaris	- lid Staten-Generaal
- lid Staten-Generaal	- lid Raad van Staten
	- lid Hoge Raad
	- lid Algemene Rekenkamer
- lid provinciale staten	- Commissaris der Koningin
	- minister/staatssecretaris
	- Commissaris der Koningin
	- ambtenaar vanwege het provinciaal bestuur aangesteld of daaraan ondergeschikt
- lid gemeenteraad	- minister/staatssecretaris
	- Commissaris der Koningin
	- lid gedeputeerde staten
	- griffier der staten
	- ambtenaar door of vanwege het gemeentebestuur aangesteld of daaraan ondergeschikt.

Tijdens de cursus in 1982 werd ook het idee geboren om een avond te reserveren waarop de afdelingspropagandisten hun zelf ontworpen materiaal, hun zelf geschreven stukjes, konden laten beoordelen door vakmensen. Of waar ze nog zwevende ideeën met deskundigen konden bespreken. En ook deze bijeenkomst werd belegd. Ook daar werden spijkers met koppen geslagen.

Van onschatbare waarde bleek tijdens de cursus het samen bezig zijn aan één karwei. Nergens werd „Samen aan het werk” beter in de praktijk gebracht dan hier! Natuurlijk gaat de cursus verder. Niet meer beperkt tot één Kamercentrale maar nu landelijk. In ruimere opzet en met meer mogelijkheden.

De voorbereidingen worden al getroffen. Een cursus volgt nog dit jaar. Voor ons liggen immers nog veel verkiezingscampagnes die steeds meer vakmanschap eisen. Het alleen maar presenteren van de VVD-ideologie is niet meer voldoende.

Dat kunnen we ook bewijzen bij de komende Europese verkiezingen in 1984. Ook dan zullen veel VVD-propagandisten op pad gaan om de kiezer te bewegen een goede keus te maken; een grotere liberale fractie in het Europees Parlement.

Onverdiend staat Europa minder in de belangstelling dan Nederland, de provincie of de gemeente. En . . . onbekend maakt onbemind. Daar moet je dan wat aan doen! Vandaar dat voor dit najaar een *excursie naar Straatsburg* op het programma staat.

Uitsluitend voor propagandisten. Onder het motto „Samen aan het werk door samen uit te zijn”. Het nuttige met het aangename te verenigen. En dat Europa wél in de belangstelling komt, blijkt uit het aantal aanmeldingen dat nu al binnen is terwijl dé inschrijving nog niet eens openstaat. Op alleen maar de fluistering dat er een excursie komt! Soms is een idee alleen toch wél genoeg . . . ■

Kent u blinde of slechtziende VVD-ers?

Dankzij het initiatief van mevrouw Prakke-Scheuermann, die de medewerking van de voorleesdienst van de Nederlandse Blindenbibliotheek kreeg, is het ook voor hen mogelijk zonder extra kosten kennis te nemen van de inhoud van ons partijorgaan.

De tekst van ons blad wordt namelijk op band ingesproken. Deze bandjes kunt u bestellen bij mevrouw L. W. Prakke-Scheuermann, Van Heemstralaan 51, 6814 KC Arnhem, telefoon: 085 - 433495. ■

Ondernemers opgelet!

In het regeerakkoord is een punt opgenomen dat ons liberalen zeer aanspreekt.

Het Kabinet wenst te komen tot een vermindering van bureaucratische rompslomp of wel déregulering.

In het rapport van de werkgroep onder voorzitterschap van de huidige Minister van Economische Zaken de heer Van Aardenne, wat onderdeel uitmaakt van het regeerakkoord, is deze zaak nog wat verder uitgewerkt.

De Minister van Economische Zaken moet binnen 6 maanden komen met een

actieprogramma ter stroomlijning en vermindering van wettelijke voorschriften, in verband met de economische ontwikkeling en met een actieprogramma gericht op stroomlijning van vergunningenprocedures.

Het uitgangspunt is dat de vestiging, uitbreiding en het functioneren van bedrijven niet meer worden belemmerd dan maatschappelijk gezien strikt noodzakelijk is.

Het is dus niet de bedoeling alle milieuwetten en de Wet Ruimtelijke Ordening af te schaffen maar de voorschriften en procedures tot redelijke proporties en termijnen terug te brengen.

Het Kabinet gaat er immers

vanuit dat het bedrijfsleven in deze sombere tijden dringend meer armslag nodig heeft.

De Financieel-Economische Commissie van de VVD zou hieraan een bijdrage willen leveren.

Om daarbij zo veel mogelijk aan te sluiten op de concrete knelpunten, die het bedrijfsleven ondervindt, zouden wij graag van onze leden, die ervaring hebben in het bedrijfsleven met dergelijke knelpunten concrete informatie willen ontvangen. Indien u meent een inbreng te kunnen leveren op dit punt, verzoeken wij u zo spoedig mogelijk een reactie te sturen aan de Financieel-Economische Commissie, via het Algemeen Secretariaat aan de Koninginnegracht.

Wij hebben uw inbreng, zo concreet mogelijk geformuleerd, hard nodig want het zal in de praktijk bepaald niet eenvoudig zijn om het bolwerk van bureaucratische tradities in ons land enigszins te slechten.

Het ligt voor de hand dat er tegen deze actiepunten vanuit diverse hoeken ook veel verzet zal worden gepleegd.

*Drs. P. Ressenar,
Voorzitter Financieel-
Economische Commissie* ■

Willy Steyling

De Vredeling-richtlijn

De Vredeling-richtlijn heeft de eerste ronde van discussies in het parlement overleefd. Die heeft twee jaar geduurd. Een periode waarin vooral de juridische commissie, en de commissie voor sociale zaken en werkgelegenheid van het parlement zich uitgebreid hebben gebogen over het door de toenmalige Europees commissaris voor sociale zaken en werkgelegenheid ir. Henk Vredeling opgestelde concept. Het parlement heeft in de zitting van september een regel van 284 amendementen over de richtlijn doen neerdalen. Deze zijn samengevoegd tot circa 100 en ze werden in de maanden daarna in stemming gebracht. De Europese Commissie vindt ze niet allemaal even geslaagd, zij heeft met sommige grote moeite. Tussen Parlement en Commissie is, om de voortgang van de discussie niet te blokkeren, overeengekomen dat de Commissie een nieuw concept op tafel legt, waarover het parlement opnieuw oordeelt. Dat oordeel is nodig voor de Commissie om de richtlijn te kunnen indienen bij de Raad van Ministers (voor sociale zaken en werkgelegenheid), die er het laatste woord over heeft. Na de verhitte en uitputtende discussies die de afgelopen maanden te horen zijn geweest in het parlement, begint in 1983 een nieuwe ronde. Aart Geurtsen, lid van de juridische commissie, zegt lachend: „Ach, we zijn ‘pas’ sinds 1980 bezig met de Vredeling-richtlijn. De vijfde (die hij

met succes als rapporteur heeft voorbereid en die gaat over medezeggenschap van werknemers - red.) heeft ons bijna tien jaar gekost! De kern van de richtlijn, werknemers het recht te geven op informatie en raadpleging, is in deze ronde in ieder geval overeind gebleven. En dat is geen slecht resultaat.”

Geduld

Geduld is een schone zaak als het gaat om wetgeving op Europees niveau. Van echte wetgeving is hier echter geen sprake. Hoewel een richtlijn een wettelijk instrument is en een bindende werking heeft, wordt aan de nationale wetgever veel vrijheid gelaten om de richtlijn in de bestaande wetgeving in te passen. De Vredeling-richtlijn is overigens gebaseerd op de bestaande wetgeving in Nederland en West-Duitsland (Wet op de Ondernemingsraden, Betriebsverfassungsgesetz). In de Nederlandse situatie zal daarom nauwelijks iets veranderen als de richtlijn eenmaal een feit is. Maar dat zal nog wel even duren. De Europese Commissie zal nu komen met een voorstel dat verder gaat dan de meerderheid in het parlement wil, want die heeft de thans op tafel liggende amendementen goedgekeurd. Aan die goedkeuring is intensief overleg vooraf gegaan tussen wat Geurtsen noemt een ‘joint venture’, liberalen, christen-

democraten en Europees democraten (voor het overgrote deel Engelse conservatives). Tezamen hebben zij ervoor gezorgd dat de verschillende amendementen zijn aangenomen, waarvan de belangrijkste zijn die over de ‘bypass’, de omvang van concern en dochteronderneming, de verkiezing van de werknemers-vertegenwoordigers en de frequentie zowel als de inhoud van de informatie die door de onderneming moet worden verstrekt.

Tegenspeler van het Europees parlement in deze zaak is de huidige Europees commissaris voor sociale zaken en werkgelegenheid, de Brit Ivor Richard (Labour). De richtlijn is overigens niet alleen door Vredeling, maar ook door de Europese commissaris voor de industrie, Graaf Etienne Davignon (Belgisch christendemocraat) ondertekend. Vredeling spreekt in het publicatieblad „Europa van Morgen” er zijn verbazing over uit dat zijn richtlijn zoveel politieke commotie heeft veroorzaakt. „Dat had ik twee jaar geleden niet kunnen vermoeden”, zegt hij. De richtlijn is eind 1980 naar het Europees parlement gestuurd. De vele amendementen die op de richtlijn zijn ingediend, zijn vooral van inhoudelijke en technische aard, en voornamelijk te wijten aan de haast waarmee de richtlijn is vervaardigd, waardoor onvoldoende overleg met de sociale partners heeft plaatsgehad. Richard heeft in de parlementsitting van november zich bereid verklaard

een aantal amendementen over te nemen, maar over andere wil de Commissie zich beraden en nieuwe voorstellen doen. Deze worden, zo is toegezegd, begin 1983 naar het parlement gestuurd. Worden Commissie en parlement het op een bepaalde versie eens, dan gaat de richtlijn naar de Raad van Ministers. Ierland, Denemarken, Italië en in zekere mate ook Engeland zijn gekant tegen de richtlijn. Ieder van hen kan zijn veto hierover uitspreken, want alleen in bijzondere gevallen wordt binnen de Raad van Ministers met meerderheid van stemmen besloten. Commissaris Richard heeft overgenomen dat concerns met minimaal 1.000 werknemers en dochterondernemingen met tenminste 100 werknemers onder de richtlijn komen te vallen. Diezelfde getallen worden ook gebruikt in de vijfde richtlijn; vanuit het parlement is herhaalde malen aangedrongen op coördinatie met de vijfde, en voor wat betreft de te verstrekken informatie met de zevende richtlijn betreffende concernverslaggeving. De Europese Commissie is het met dat laatste niet eens. De Commissie accepteert niet dat het parlement heeft ingevoegd, dat de te verstrekken informatie „niet uitgebreider zal kunnen zijn dan die in de zevende richtlijn wordt bedoeld voor aandeelhouders”.

Richard gaat tevens akkoord met informatieverstrekking één maal per jaar (was halfjaarlijks).

De commissaris aanvaardt niet het amendement dat pleit voor geheime verkiezing van de vertegenwoordigers van de werknemers, die namens hen het contact met de directie onderhouden. Voor die geheimhouding is gepleit om te voorkomen dat vakbonden, zoals in Engeland en Italië het geval is, teveel invloed hierbij krijgen.

Ook het amendement-Geurtsen wordt niet door Richard overgenomen. „De Commissie zoekt naar een regeling van gelijk niveau om bedrijfs- en zakengeheimen uit de informatieverstrekking te houden, maar die verhindert dat ondernemers

op basis daarvan eenzijdig beslissingen nemen. Hoe dat moet gebeuren, zie ik niet.”

Plicht tot informatie

Een heel belangrijk punt in de Vredeling-richtlijn, en één waarop door vooral werkgevers veel kritiek is uitgeoefend, is de eerdergenoemde 'bypass'. Dit houdt in dat werknemers naar de directie van het concern toe kunnen stappen als de directie van de dochteronderneming niet voldoet aan

Aart Geurtsen, VVD-Europarlementariër

de plicht tot „informatie en raadpleging”. Dit zou ook moeten gelden voor concerns met hun hoofdzetel buiten Europa. Afgezien van een enorm ingewikkeld en zonder twijfel moeilijk tot stand te brengen stuk extraterritoriale wetgeving, zou handhaving van de 'bypass' in belangrijke mate de relatie tussen de directie van moeder- en dochteronderneming en de verdeling van verantwoordelijkheden tussen beiden verstoren. In plaats van de 'bypass' is door het parlement een blokkade op de besluitvorming voorgesteld als - in geval van een bijzondere beslissing - niet aan de plicht tot informatie en raadpleging is voldaan, met daarnaast de mogelijkheid voor de werknemers om via de rechter alsnog genoegdoening te verkrijgen. Dat laatste geldt ook voor de jaarlijkse informatie. Geurtsen licht toe: „Het is een goede zaak dat werknemers over de gang van zaken in een bedrijf worden geïnformeerd, en in een besluit tot stillegging of uitbreiding van een bedrijf worden gekend. Maar het is een volstrekt achterhaald feit dat dergelijke beslissingen genomen worden zonder dat de werknemers zijn ingelicht. In de richtlijn gaat het alleen nog om de gevolgen van besluiten voor de werknemers. Het lijkt mij onvermijdelijk (en goed) dat vanuit deze regeling er op den duur meer medezeggenschap in de besluitvorming komt!”

Geurtsen geeft toe dat in Nederland de Vredeling-richtlijn nauwelijks effect zal hebben, behalve voor overheidsdiensten. „Zij kennen wel het systeem van dienstcommissies, maar dat is aanmerkelijk minder formeel dan in de richtlijn staat vermeld. Daar zal dus wel iets kunnen veranderen.”

Stuurgroep vorming en scholing
mevr. E. van Raalte-Tuijnman,
Dordogne 10, 3831 EK Leusden,
tel. 033 - 943420 (voorzitter)

L. N. Ruben, Eltjenswijk 27,
9665 NR Oude Pekela,
tel. 05978 - 14061

H. F. Dijkstal, van Polanenpark 95,
2245 SH Wassenaar,
tel. 01751 - 11854 H, 070 - 646854 K.

P. L. van den Bossche, De Kraan 31,
5056 EA Berkel Enschoot,
tel. 013 - 331594

J. N. J. van den Broek, p/a
Koninginnegracht 57, 2514 AE
's-Gravenhage,
tel. 070 - 614121 (secretaris)

KC 's-Hertogenbosch
lid: mevr. D. H. Schalkwijk-van
Engelen, Stoffels 107, 5403 NC
Uden,
tel. 04132 - 68390 H, 04132 - 64220 K
plv. lid: mevr. E. de Roo van
Alderwerelt-Hoog,
Kastanjehoutstraat 8, 5706 XZ
Helmond,
tel. 04920 - 25412

KC Tilburg
lid: A. van Driel, Jacob Marishoek 6,
4907 NW Oosterhout,
tel. 078 - 137848 K, 01620 - 52026 H
plv. lid: J. Hendriks, Vierbanse Gantel
19, 5032 CK Tilburg,
tel. 013 - 634029 H, 013 - 436090 K

KC Gelderland
lid: mevr. M. J. A. Kombrink-Boot,
Mignonstraat 5, 7323 AX Apeldoorn
plv. lid: W. C. de Vries, Wolfhezerweg
4, 6861 AB Oosterbeek,
tel. 085 - 334141

KC Rotterdam
lid: mevr. M. Teenstra-Verhaar,
Essenlaan 90, 3062 NR Rotterdam,
tel. 010 - 525954
plv. lid: drs. J. Bezemer,
Walenburgerweg 12c, 3033 AA
Rotterdam,
tel. 010 - 655960 H, 070 - 741346 K

Landelijke commissie voor vorming en scholing

KC 's-Gravenhage
lid: C. A. Rooke, Ant. Duyckstraat 4c,
2582 TK 's-Gravenhage,
tel. 070 - 551335
plv. lid: mevr. C. van Bork,
Traviatastraat 188, 2555 VL
's-Gravenhage,
tel. 070 - 682144

KC Leiden
lid: mevr. drs. A. Roos, Griegstraat 17,
2324 AZ Leiden
tel. 071 - 766789
plv. lid: J. F. van der Meer,
Zegwaartseweg 60A, 2723 PB
Zoetermeer,
tel. 079 - 411847

KC Dordrecht
lid: P. H. van de Ree, Voorstraat 5,
3257 BC Ooltgensplaat,
tel. 01873 - 1511 H
plv. lid: vacature

KC Amsterdam
lid: D. Kappelle, Herengracht 358,
1016 CH Amsterdam
tel. 020 - 244270
plv. lid: ir. G. D. Heij,
Pr. Margrietstraat 19, 1077 VX
Amsterdam,
tel. 020 - 739295
secretariaat: VVD-afd. Amsterdam,
Stikkerhuis, N.Z. Voorburgwal 288,
1012 RT Amsterdam,
tel. 020 - 259900

KC Den Helder
lid: drs. C. de Blécourt, Jan
Sluysterstraat 14, 1132 XX Volendam,
tel. 02993 - 65179
plv. lid: mevr. C. H. M. van
Groningen-Schuitemaker, Bobeldijk
131, 1647 CM Berkhout,
tel. 02296 - 718

KC Zeeland
lid: drs. R. A. Renes, Molenvlietsedijk
21, 4691 HS Tholen,
tel. 01660 - 3488
plv. lid: C. Pilaar, Westerbaanweg 9,
4328 GT Burgh-Haamstede,
tel. 01115 - 4678 H, 01110 - 5046 K

KC Haarlem
lid: H. D. C. A. Olieslagers,
Geddingmoor 17, 2151 DK
Nieuw Vennepe,
tel. 02526 - 74456 H, 020 - 714791 K
plv. lid: mevr. M. Kielstra, Houtweg
14, 2251 CT Laren,
tel. 02153 - 14834

KC Utrecht
lid: mevr. A. Lucassen-Stautterer,
Peppinghof 25, 1391 BB Abcoude,
tel. 02946 - 3921
plv. lid: vacature

KC Overijssel
lid: mevr. J. A. Wallenburg-Geels,
Potdijk 12, 7495 SL Markelo,
tel. 05476 - 2962
plv. lid: mevr. J. Biewenga-Lubbers,
Moerheimstraat 121, 7701 CD
Dedemsvaart,
tel. 05230 - 12794

KC Groningen
lid: J. R. A. Boertjens, van
Houtenstraat 31, 9801 KH Zuidhorn,
tel. 05940 - 3903
plv. lid: vacature

KC Drenthe
lid: R. Schrotenboer, Bezettingslaan
83, 7943 CS Meppel,
tel. 05220 - 58785
plv. lid: F. Roerig, Westhove 18,
9301 TG Roden,
tel. 05908 - 16518

KC Friesland

lid: J. van Eijck, Pegasus 15, 8531 MZ Lemmer,
tel. 05146 - 2900
plv. lid: drs. O. Hiddema, Medwerd 1, 9151 AJ Holwerd,
tel. 05197 - 370

KC Limburg

lid: mevr. C. Schut-van Proosdij, Ecrevissestraat 22, 6171 JH Stein
plv. lid: vacature

Vereniging van Staten- en Raadsleden

lid: mevr. W. H. Rienks-Schiedon, Moleneind 17, 4847 CH Teteringen,
tel. 076 - 812247
plv. lid: F. H. Cornelissen, Weidelaan 10, 3956 EJ Leersum

Nieuwe Kiezers Werkgroep

lid: E. H. Mesritz, Meerkoet 29, 7671 WX Vriezenveen,
tel. 05499 - 1172 H, 05490 - 16396 K
plv. lid: vacature

Stichting Organisatie Vrouwen in de VVD

lid: mevr. A. Lucassen-Stauttener, Peppinghof 25, 1391 BB Abcoude,
tel. 02946 - 3921
plv. lid: mevr. W. Stigter-Gonggrijp, Nachtegaallaan 3, 2243 EL Wassenaar,
tel. 01751 - 79809

Activiteiten voor jongeren en vrouwen

De stuurgroep van de Haya van Somerenstichting probeert bij het samenstellen van de cursussen zo weinig mogelijk onderscheid te maken bij de selectie van kandidaten.

Toch is het voor sommige groepen zoals vrouwen en jongeren extra moeilijk om deel te nemen aan de activiteiten van onze partij. Zij voelen zich vaak alleen staan op vergaderingen en durven dan hun mening niet naar voren te brengen. Om van onze kant die drempel naar 't actief lidmaatschap wat te verlagen hebben we een aantal cursussen speciaal voor jongeren en vrouwen opgezet.

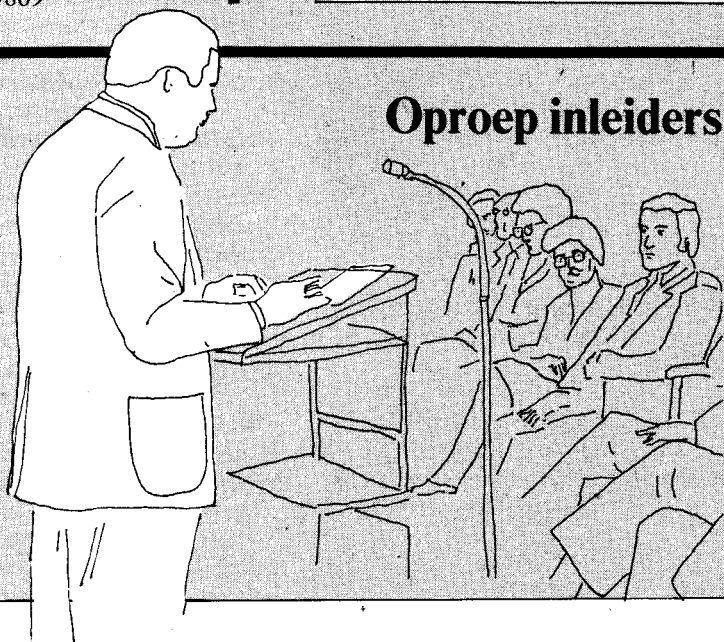
Het volgen van een cursus met mensen uit dezelfde leeftijdsgroep, of met dezelfde achtergrond, kan vaak enorm stimulerend werken. Je weet dan dat je niet alleen staat en je durft op vergaderingen ook eens iets naar voren te brengen.

In elke kamercentrale bestaat de mogelijkheid een aparte informatiecursus te organiseren voor vrouwen of jongeren. De kamercentrale-vormingsfunctionaris heeft meer informatie en eventuele data en plaatsen voor u. Op zo'n informatiecursus wordt ingegaan op de organisatie van de partij, gesprekstechniek en actuele politiek.

In overleg met de Organisatie Vrouwen in de VVD hebben we nog een drietal themadagen in voorbereiding en een Politieke Scholingscursus voor vrouwen.

De onderwerpen die we hier gaan behandelen sluiten aan bij thema's die door andere landelijke vrouwen-organisaties worden bestudeerd. De inbreng vanuit de liberale hoek is daarbij enorm belangrijk, op die manier kunnen we onze bijdrage leveren in discussieforums en andere bijeenkomsten.

Ook hier geldt weer: wilt u informatie dan kunt u contact opnemen met de contactpersonen van de Organisatie Vrouwen in de VVD.

Oproep inleiders

Door de toenemende vraag naar cursussen Discussie- en Vergadertechniek en Liberale Politiek zoeken we nog een aantal „professionele” inleiders.

Heeft u ervaringen met het geven van cursussen en wilt u iets voor de partij doen? Neem dan even contact met ons op of stuur ons een briefje met uw ervaringen op dit terrein. Dit kunt u sturen aan: Haya van Somerenstichting, Koninginnegracht 57, 2514 AE 's-Gravenhage, tel. 070 - 614121.

Openbare partijraadsvergadering

op zaterdag 26 februari 1983
in het Jaarbeurs Congrescentrum te Utrecht
aanvang 10.00 uur

AGENDA

1. Opening door de voorzitter, J. Kamminga
2. Rede door de voorzitter van de Tweede-Kamerfractie, drs. E. H. T. M. Nijpels.
3. Behandeling en vaststelling voorlopig reglement Europese verkiezingen (10.30 - 12.30 uur), gepubliceerd in *Vrijheid en Democratie* nr. 1276 van 30 november 1982 - bijlage, blz. 2 e.v.
4. Pauze (12.30 - 13.30 uur).
5. Evaluatie van de kabinetsformatie en de eerste maanden van het kabinet Lubbers door de partijvoorzitter en de beide fractievoorzitters.
6. Discussie.
7. Sluiting (ca. 15.30 uur).

ad. 3: De leden van de partijraad hebben de bevoegdheid amendementen c.q. moties in te dienen. Zij ontvangen daartoe van het algemeen secretariaat de nodige formulieren.

*Het hoofdbestuur van de VVD:
J. Kamminga, voorzitter.
W. J. A. van den Berg, algemeen secretaris.*

De Wereld- omroep in de Senaat

De gebeurtenissen in Suriname hebben de Wereldomroep plotseling onder de aandacht van het grotere publiek gebracht. De nieuwsvoorziening via dit medium is voor de inwoners daar van grote betekenis gebleken in deze zo tragische weken. Voor onze landgenoten, die daar vertoeven zijn ze ook van groot belang. Eind vorig jaar besteedde de Eerste Kamer om geheel andere redenen aandacht aan de Wereldomroep. De wijze waarop deze gefinancierd moet worden, staat al vele jaren ter discussie. Het gaat daarbij om twee manieren. De bekostiging vindt plaats uit de algemene middelen (door iedereen opgebracht) of uit de omroepgelden, opgebracht door kijkers en luisteraars en STER-reclame. In 1939 heeft de staatscommissie Gerbrandy aanbevolen de tot dan toe vrijwillige bijdrage voor de omroeporganisaties om te zetten in een verplichte luisterbijdrage waaruit ook de Indië- en werelduitzendingen betaald moesten worden. Na de oorlog is dat advies opgevolgd. Vooral bij de aanhangers van de zuilen was er behoefte om dit te veranderen. Dat betekende meer geld voor hun club. De Wereldomroep rekenden zij niet tot het bestel. In 1968 is tegen de zin van de VVD-fractie tot financiering uit de algemene middelen besloten op voorstel van het Tweede Kamerlid Engels. Veel plezier heeft men er niet van gehad. Minister Engels kon in 1971 de benodigde financiën niet vinden; de

Loes Vonhoff-Luyendijk
VVD-Eerste Kamerlid

Wereldomroep kwam onder financiële druk te staan. Daarom voerde hij zijn vroegere motie niet uit, wat hem op kritiek van Mevrouw Gardeniers kwam te staan. Ook die minister geworden, moest echter buigen voor de werkelijkheid. Keja (VVD) heeft in februari 1981 met behulp van Kosto (PvdA) de weg terug gewezen en een motie in de Tweede Kamer aanvaard gekregen om de omoepgelden weer te gebruiken als financieringsbron. November 1982 werd aan de Eerste Kamer de hieruit voortvloeiende wetswijziging voorgelegd.

De CDA-fractie leek het de eigen minister Brinkman (W.V.C.) erg moeilijk te gaan maken door zich in het voetspoor van de CDA-fractie in de Tweede Kamer tegen dit voorstel te keren. Omdat de PvdA verdeeld bleek (de heer Nagel speelde voor Rode Haan), was verwerping niet onmogelijk.

Zover is het gelukkig niet gekomen. De verwerping van het wetsvoorstel zou de Wereldomroep op de tocht hebben gezet, met een groot gat in de begroting hebben geslagen en een slechte start zijn geweest voor de nieuwe minister.

Bovendien is het aantal Nederlandse luisteraars toegenomen omdat velen veel vaker en langduriger in het buitenland vertoeven dan vroeger het geval was. Overigens betalen luisteraars en kijkers toch al voor het bestel in zijn geheel, al zijn zij daar niet altijd van gediend. Het horen van dit Nederlandse geluid, in vele talen, door een niet door de Regering

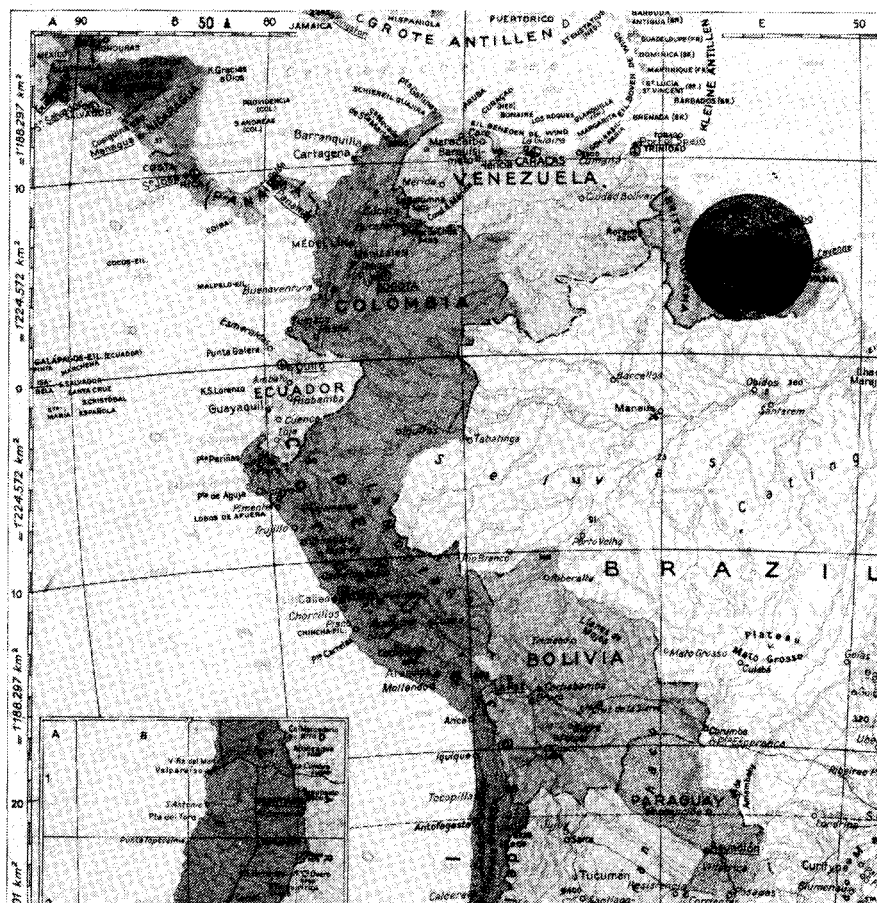
gefinancierde zender is een nationaal belang.

Wij hebben dat maar eens op een rijtje gezet. Minister Brinkman heeft zich in zijn zakelijke verdediging bij mijn argumentatie aangesloten en te elfder ure kwam een aantal CDA-leden tot het besef dat zij hun minister bij de eerste ontmoeting in de Senaat een

nederlaag met zulke kwalijke financiële gevolgen moesten besparen.

Dat was voor het goede gestarte kabinet in zijn totaliteit ook wat politieke winst.

Wat de Wereldomroep zelf betreft is het te hopen dat dit financieringsvraagstuk nu van de politieke agenda is verdwenen.

door Victor Hafkamp

„Rechten patiënt in aparte wet”

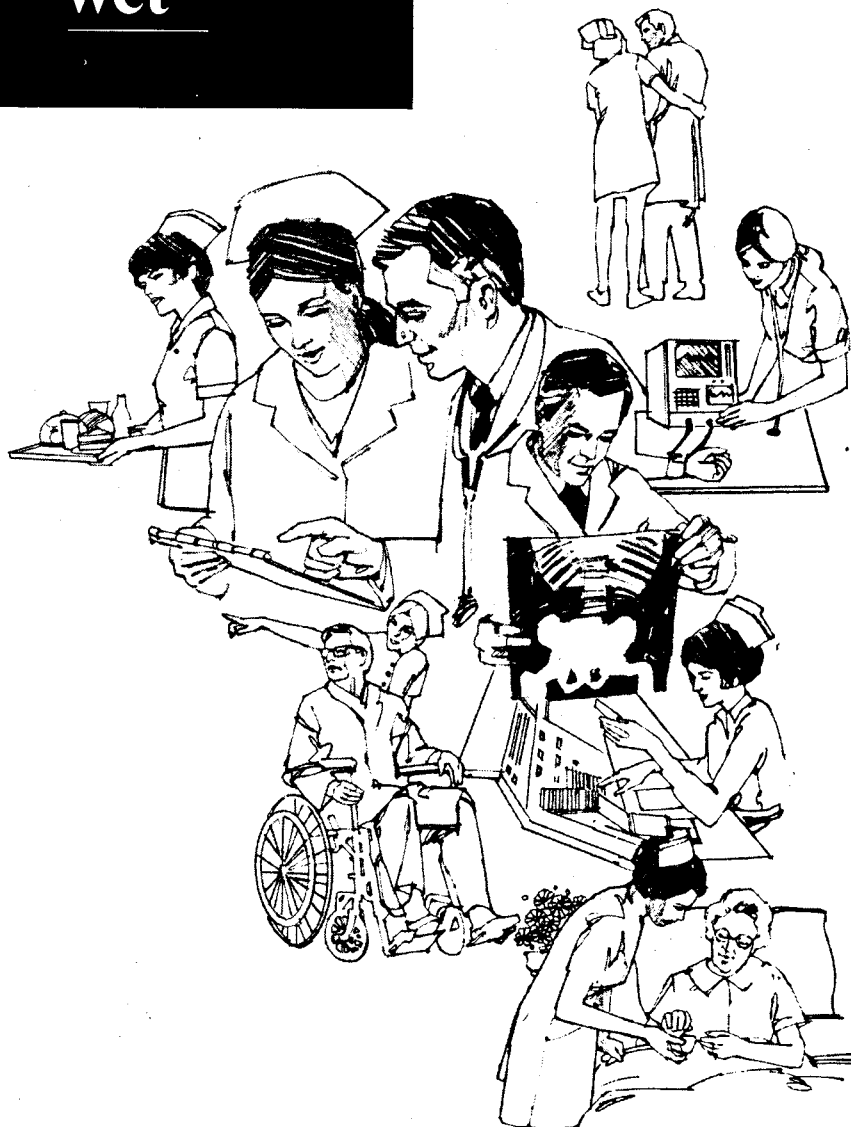
Als het aan de deskundigen van onze partij ligt zullen de rechten van de patiënt in een aparte beginselenwet worden ondergebracht en zal er ook een wettelijke regeling komen voor euthanasie oftewel zelfdoding. De deelnemers aan het op 10 en 11 december in „t Spant” in Bussum gehouden congres spraken zich voor zulke regelingen uit. Twee voor wat de agenda aangaat bomvolle dagen die dankzij de vele ingebrachte deskundigheid uit alle delen van het land een interessant verloop hadden.

Hoewel, het kon niet uitblijven dat er de tweede dag naarmate de uren vorderen, zich een stemming van geestelijke oververzadiging van de aanwezigen meester maakte.

Voor wat die beginselenwet ten bate van de patiënt aangaat sprak de 65ste algemene vergadering - speciaal gewijd aan het recht van de patiënt en het ouderenbeleid - zich uit voor het vastleggen van een aantal grondrechten, zoals het recht op informatie, het recht van inzage in medische dossiers en het beginsel van toestemming voor behandeling.

De overheid is er tot dusverre steeds vanuit gegaan dat de rechten van de patiënt in ons land door algemene maatregelen van bestuur kunnen worden vastgelegd. Maar de algemene vergadering distantieerde zich daarvan.

Voor wat het vraagstuk van de zelfdoding aangaat merkte Tweede Kamerlid en specialist op het gebied van de volksgezondheid, drs. Dick Dees op dat er een aantal uitgangspunten moet zijn voor een wetgeving op het gebied van de euthanasie. Hij noemde het recht op zelfbeschikking van de patiënt en de gewetensvrijheid. Die laatste voorwaarde werd nadrukkelijk

toegevoegd om duidelijk te maken dat doktoren en medische verzorg(st)ers nooit en te nimmer tegen hun vrije wil in hoeven mee te werken aan de beëindiging van leven dat aan hun zorgen is toevertrouwd. Bij de discussies op basis van rapporten van VVD-werkgroepen kwam het principe van de privacy ook sterk naar voren. Ook werd aangedrongen op de instelling van onafhankelijke klachtenbureaus. Bij de discussies over de stellingen inzake het ouderenbeleid, waarvoor de zaterdag was gereserveerd, sneuvelde onder meer de stelling, waarin werd gepleit voor het vragen van een premiebijdrage aan 65-plussers met ingang van 1 januari 1984. Die premiebijdrage zou anderhalf procent over het bruto-inkomen moeten zijn met een maximumheffing aan premies over nu f 57.050,—

Als motivering werd in die stelling naar voren gebracht dat de ouderen in sterke mate gebruik maken van velerlei voorzieningen ingevolge de AWBZ (Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten). De afdelingen Leudal en Zeist dienden voorstellen in om die stelling te schrappen. Zeist vond het principieel onjuist dat een bijdrage wordt gevraagd. „En waarom wel van ouderen en niet van andere categorieën gebruikers van AWBZ-voorzieningen?“, zo vroeg „Zeist“ zich af.

Leudal vond dat de 65-plussers erdoor in een uitzonderingspositie zouden worden geplaatst die binnen het sociale zekerheidsstelsel in Nederland niet gerechtvaardigd is. De vergadering onderschreef de bezwaren.

Met grote meerderheid sprak de algemene vergadering zich uit voor een amendement van de afdeling Leiden, waarin werd gezegd dat een

bejaardenoord iedereen de mogelijkheid moet bieden in de door hem of haar gekozen samenlevingsvorm in een wooneenheid te wonen. De in de stelling vastgelegde formulering werd door de aanwezigen als „te vaag“ van de hand gewezen.

Aan het slot van de vergadering viel er van de Voorburgse afgevaardigde mevrouw Haak nog kritiek te horen op het feit dat het VVD-CDA kabinet al zo snel na zijn eerste optreden voor wat betreft de verhoging van de inkomstenbelasting van het regeerakkoord (geen verhoging I.B.) afstand had genomen. „Ik voel me bedrogen,“ zei ze. En: „Er is al genoeg genivelleerd“. Politiek leider Ed Nijpels wees er op dat er geen sprake is van „afwijken van het regeerakkoord“, omdat het geen blijvende maatregel is. „De belastingverhoging is een tijdelijke stap en zal in de volgende jaren worden gecompenseerd door verlagingen van de belastingdruk,“ aldus Nijpels. Hij voorzag geen herhaling van de ontwikkelingen tijdens de regeerperiode van het kabinet Van Agt-Wiegel toen het regeerakkoord regelmatig onderuit gehaald werd. Voorzitter Jan Kamminga vulde aan dat er in de regeerperiode van het kabinet Van Agt-Wiegel inderdaad weinig van de programmapunten van de VVD is verwezenlijkt. „Maar overigens moeten wij ons als VVD-ers realiseren dat in een coalitie niet alles valt binnen te halen wat men als VVD-er zou wensen.“ Kamminga dankte tot slot de commissies die tot de publicatie van de rapporten over patiënten- en ouderenbeleid hun bijdrage hebben geleverd. „Er is zeer veel werk verricht. Het was bepaald geen sinecure“.

VVD-Kamerlid Frank de Grave parlementair schaakkampioen 1983

Van 12 tot en met 16 januari 1983 streken acht leden van de Eerste en Tweede Kamer om het persoonlijk parlementair schaakkampioenschap. Dit evenement dat voor de vierde maal werd georganiseerd, werd gelijktijdig met het Hoogoven Schaaktoernooi gehouden.

Onder de deelnemers bevonden zich erkende parlementaire „schaakcracks“ als Kamervoorzitter Dolman, PvdA-Kamerlid Van Thijn en de PPR-senator De Gaay Fortman (de kampioen van 1982.)

Niettemin was het voor het eerst een VVD-er, ons Tweede-Kamerlid mr. Frank de Grave, die uit handen van Staatssecretaris Van der Reijden van het departement van WVC (het vroegere CRM) de kampioenstrofee mocht ontvangen.

Commentaar van de winnaar van 1980 en 1981, PvdA-senator Jan Nagel: „Ook in de schaaksport slaat rechts toe . . .“

Reactie van de winnaar: „We weten nu waar het intellect zit“.

De eindstand

1. De Grave (VVD Tweede Kamer) 6 punten
2. Nagel (PvdA Eerste Kamer) 5 punten
3. en 4. Gedeelde plaatsen door De Gaay Fortman (PPR Eerste Kamer) en Seidel (medewerker parl. bibliotheek) 4,5 punten
5. en 6. Gedeelde plaatsen door Dolman (voorzitter Tweede Kamer) en Van Thijn (PvdA Tweede Kamer) 3,5 punten
7. Heyne Makkreel (VVD Eerste Kamer) 1 punt
8. Beinema (CDA Tweede Kamer) 0 punten.

De VVD in beroering

Wat konden we het goed begrijpen . . . de honderden brieven van teleurgestelde leden . . . de boze telefoontjes van „houdt het nu eindelijk eens op?“. Het was ook niet gering wat de partij in amper zes weken kreeg te verwerken.

Golgen van negatieve publiciteit, die niet te stoppen leken, omdat er telkens weer een nieuwe roller kwam.

Er is veel gezegd en geschreven over de oorzaken.

Te snelle groei van de partij?

Gebrekkig leiderschap?

Anti-VVD-campagne?

Stomme pech?

Ach, het is belangrijker de vragen te beantwoorden: wat hebben we ervan geleerd en hoe voorkomen we dergelijke affaires in de toekomst?

De heer Ploeg kon helaas geen staatssecretaris van Defensie worden. In het overleg met formateur Lubbers was hij reeds voorgedragen, maar de minister heeft het laatste woord. Waarschijnlijk is het beter te wachten met het voordragen van een staatssecretaris tot bekend is wie minister wordt.

De heer Schwieterd gaf onjuiste inlichtingen. We weten nu dat niet afgegaan kan worden op gegevens vanuit een andere sollicitatie - de heer Schwieterd was kort tevoren benoemd tot Directeur Voorlichting op het departement van Financiën - maar dat een eigen en actief onderzoek noodzakelijk is.

De heer Van Aardenne gaf juiste informatie, maar toen problemen

leken te gaan ontstaan, had de administratieve afwikkeling en de voorlichting doortastender moeten worden aangepakt. Tijdens de debatten rond de Regeringsverklaring is tot ieders tevredenheid de kwestie opgelost.

De benoeming van de heer Smit werd formeel bekrachtigd toen zijn vrouw juist minister was geworden. Als je als liberale partij spreekt over de onafhankelijke positie van man en vrouw moet zoiets kunnen. Dan dient de partij kritiek op grond van de liberale beginselen langs zich heen te laten gaan.

Als de heer Metz op de kandidatenlijst staat, die door de partij zelf is vastgesteld, gaat het niet aan hem op grond van een krantenartikel in de verdachtenbank te plaatsen. Een onderzoek is nodig, maar als geen feiten blijken, moeten wij als liberalen vertrouwen hebben in de mens en hem een eerlijke kans geven.

In een tijd van crisis is niet ieder even bestendig. Soms zijn er persoonlijke omstandigheden, soms zakelijke. Het is niet redelijk om als partij het hoofd te eisen van een Kamerlid met een zeer bekende naam, Erica Terpstra, als zij door haar bekendheid in de publiciteit komt na een ernstige overtreding. We moeten ons alleen nog meer realiseren dat bekendheid een zeer groot verantwoordelijkheidsgevoel vraagt.

Roddels

Aanval is de beste verdediging als roddels steeds maar blijven rondgaan. De heer Metz in opspraak . . . een goede bekende van Ed Nijpels toch in de Kamer . . . een bekend Kamerlid dat onder druk van de eigen omstandigheden de roddels niet ontkent . . . Aanval is de beste verdediging. Een krachtige ontkenning en dan zijn we van het gezeur af. Of het verstandig is geweest?

Daarover zal altijd wel discussie blijven. Maar het ging om mensen! Leven met de roddels die steeds weer opduiken, leven met lasterlijke onzin is niet fijn. Het verhaal is nu de wereld uit. De lucht is opgeklaard.

Het waren zes weken waarin de hele partij veel ervaring heeft opgedaan. Weken, waarin we door een dal zijn gegaan, waarin schade is geleden. Maar dan komt de tijd van de streep. Streep eronder, doorgaan, richt de blik op de toekomst. De schade is beperkt gebleven. Dat geeft vertrouwen in de toekomst.

Ondanks alles - slechts één zetel verlies in de Rooie Haan-enquête -, is al een hoger percentage betalingen van het lidmaatschapsgeld binnen dan vorig jaar; zijn er minder opzeggingen van het lidmaatschap naar aanleiding van de toezending van de acceptgirokaart dan vorig jaar; boeken we meer nieuwe leden dan vorig jaar. Het is duidelijk dat het de kiezers en de leden in de eerste plaats om de politiek gaat. Problemen op ander vlak schaden het aanzien van de partij en uiteindelijk het vertrouwen. Zover is het gelukkig niet gekomen. De VVD kan tegen een stootje.

De bestuurlijke en politieke leiding is zich zeer van haar verantwoordelijkheid bewust. De VVD gaat nu zonder incidenten verder. We richten de blik op de toekomst. De echte politiek vraagt betrokkenheid van onze bewindslieden, de fractieleiden en ook van u, alle andere leden.

Het zullen misschien moeilijke jaren worden, maar jaren waarin wij als liberalen kunnen laten zien dat we ook dan de problemen aankunnen. We hebben vertrouwen in de toekomst en daarom vieren wij op 5 februari van ganser harte het 35-jarig bestaan van de partij in Breda in 't Turfschip. Met opgeheven hoofd combineren wij de politiek (aanvang 14.00 uur) - jeugdwerkloosheid - met cabaret en muziek (aanvang 19.45 uur). Graag tot ziens in Breda!!

Jan Kamminga
voorzitter

Mijn opinie is...

In deze rubriek zullen reacties van ten hoogste honderd woorden worden opgenomen. Langere brieven worden ingekort door de redactie. Aanvallen op personen komen niet voor plaatsing in aanmerking en zullen ook niet meer worden beantwoord.
Plaatsing betekent niet dat de redactie het met de inhoud eens is.

„Kijk-naar-mij”

Bij het lezen van het artikel *Vrouwen in de VVD van 2 november jl.*, heb ik mij buitengewoon geërgd aan de alinea waarin mevrouw Van Namen het heeft over wat zij noemt „kijk-naar-mij-vrouwen”. (Let op de discriminerende naam.) Nog nooit heb ik binnen onze partij een uitspraak gehoord, die zo akelig van onverdraagzaamheid getuigt als deze. Niet alleen past onze leden een dergelijke houding niet, ook past het mevrouw van Namen niet een dergelijke uitspraak te doen zonder hem van argumenten te voorzien.

Het is mijn ervaring dat vele van de door haar bedoelde vrouwen zich actief voor onze partij inzetten en een heel ander „sfeertje” creëren; de mens (of dat nu een man of een vrouw is) die het meest geschikt is voor een bepaalde taak, moet haar uitvoeren. Ik ben bang dat het nog lang zal duren voor „liberale vrouwen overal vertegenwoordigd zijn”, zo lang dit soort onverdraagzaamheid blijft bestaan.

J. M. de Boer-Zandstra,
Delden

Naschrift Anita Wagemakers: „De in het interview bedoelde vrouwen verzetten zich tegen de emancipatiegedachte met de woorden (letterlijk): ‘Het ligt toch allemaal aan jezelf. Kijk naar mij: ik ben er toch ook gekomen!’ Zij gaan voorbij aan het feit dat niet iedere vrouw gewend en in staat is zo goed als zij voor zichzelf op te komen. Als dit wél zo was dan zouden overal vrouwen voorkomen, in de politiek, in het bedrijfsleven, in leidinggevende en bestuurlijke functies. Met hun uitlatingen leggen zij de schuld uitsluitend bij de vrouwen zelf.”

Anita Wagemakers

Salarisverlaging

Het spijt mij oprecht mevr. J.A. Westerwaal-Ikema (zie *Mijn Opinie* 2/11) de illusie te moeten ontnemen als in de tweede alinea verwoord. In een brief aan de heer Nijpels vroeg ik ondermeer of onze volksvertegenwoordigers niet eveneens moeten „inleveren”.

Antwoord: „Tot slot wil ik bij uw vraag stilstaan m.b.t. de inlevering van Kamerleden. Voor de goede uitoefening van de functie in de fractie en in het belang van het land zal een redelijk salaris en een

tegemoetkoming in de kosten nodig zijn.” (sic) Dat de Kamerleden, naar ik verneem, een bijdrage aan de kostenmatiging hebben geleverd door voortaan af te zien van eerste klas vliegen en dus „genoegen” nemen met economy class, vindt, mondiaal gezien, waarachtig zijn weerga niet!!

drs. K. Roth,
Den Haag

Onderwijs in de knel

De laatste weken staan de media bol van stakingsacties in het onderwijs. Helaas staat telkens de salarismaatregel voorop. Veel belangrijker is de verslechtering van het onderwijs door:

1. Geen vervanging zes weken voor de vakantie van zieke leerkrachten.
GEVOLG: mogelijk vier jaarklassen in één lokaal.
2. Verhoging van de leerlingenschaal.
GEVOLG: nóg meer combinatieklassen, nóg minder aandacht voor (zwakke) leerlingen, nóg meer ontslagen en nóg meer overspannen leerkrachten.

Is dáár nu niets tegen te doen?

Zeker wel en zelfs zonder kosten voor het Rijk: Houd werkloze leerkrachten met behoud van hun uitkering aan het werk. Oneerlijk, door ongelijke beloning? Dan maar duimendraaien!

A. de Rek,
Leusden-C.

Werkende vrouwen

Op bijna alle VVD-bijeenkomsten waar over werkloosheid wordt gesproken, komt vroeger of later naar voren dat getrouwde vrouwen in deze crisistijd geen baan meer mogen nemen omdat zij dan werk afpakken van echte kostwinners. In deze discussie komt één facet nooit naar voren, nl.: dat een getrouwde werkende vrouw heel veel werk schept voor anderen. Stel dat ikzelf (getrouwd, vier kinderen van 0 tot 10 jaar) een baan zou kunnen krijgen, hoeveel werk zou ik dan niet uit moeten besteden aan derden die dat werk veel beter kunnen doen dan ik. Glazenwasser, tuinman, banketbakker, wasserij, stomerij, naaister, peuterleidster, hulp in de huishouding, kinderdagverblijf, noem maar op. Ik denk dat bijna mijn hele salaris op zou gaan aan „anderen” en dat vind ik prachtig. Ik werk met plezier en, neem ik aan, de anderen ook. Bovendien betalen man en vrouw samen

meer belasting zodat ook daar de maatschappij nog voordeel van heeft.

Nora van Melle-Schuilenburg,
Apeldoorn

Toch Partij Voor De Sterksten?

Je zult maar onderwijsman zijn en je ééns met enig vertrouwen als lid VVD hebben aangemeld! Wat zie je als deze partij regeringsverantwoordelijkheid krijgt? De VVD komt op voor het bedrijfsleven en stimuleert dáár inzet en verantwoordelijkheidsgevoel. Maar deze partij laat mensen in overheidsdienst, met eenzelfde inzet en verantwoordelijkheid, vallen als een baksteen. Deetman blijft nivellerend snoeien; dit zal de VVD een zorg zijn! Als de hoogste inkomens elders maar buiten schot blijven! VVD, tòch volkspartij voor het kapitaal? VVD laat dubbele inkomens (ook in onderwijs) ongemoeid! Solidair met de sterkeren! VVD, bezuinigingspost voor onderwijsmensen?

H. van Noesel,
Geleen

Bezuinigingen

Ik vraag me voortdurend af, waarom wij eigenlijk naar de stembus gaan. Zodra een regering een noodzakelijke bezuinigingsmaatregel voorstelt komt de vakbond met de klompen in 't spul. Als ze moeten „inleveren” wordt er gestaakt, hetzij door de onderwijzers, hetzij door spoorwegpersoneel of PTT, noem maar op. We zijn met zo'n 14.000.000 mensen, waarvan dan ongeveer de helft stemgerechtigd is. We kiezen naar ons beste weten een parlement en die zoeken dan weer een kabinet bij elkaar. Hoe groot is het percentage vakbondsleden van die helft kiezers? Maar nee, zodra Wim Kok zegt: „Staken!”, dan wordt er enthousiast gestaakt. Hoewel ik er mijn twijfels over heb of dat een meerderheidsbesluit is. Laat onze regering nu in vredesnaam eens niet gaan omlijgen voor deze stakingsacties. Laat deze regering zich niet door dictator Kok en de zijnen laten dwingen tot compromissen. En laten de kiezers van Nederland niet in de kou gezet worden, zelfs als het aan hun gemak komt. Regering, houdt uw poot stijf!

N. Meyboom-Veltman,
Bilthoven

Onderwijsproblemen

Ons lijfblad *Vrijheid en Democratie* bevatte van officiële zijde weer geen letter over de onderwijsproblemen. Gelukkig stelde mevr. Breedveld uit Ridderkerk op

pagina 20 de vraag of de Tweede Kamerfractie van de VVD trouw blijft aan de motie Rietkerk-Lubbers of dat deze ook wordt ingeleverd?

Zelf heb ik deze vraag ook reeds enkele malen aan de heer Rietkerk gesteld, maar het antwoord was steeds ontwijkend en onbevredigend.

Van een bewindsman, die in V. en D. wordt gekenschetst als loyaal en integer, zou men een andere houding verwachten ten aanzien van zijn eigen motie.

Het is toch al te dwaas dat een kabinet, dat geleid wordt door Lubbers en waarin Rietkerk, Deetman, Ginjaar-Maas en Leyenhorst zitting hebben, de motie Rietkerk-Lubbers naast zich neer zou leggen, waarvoor ze twee jaar geleden als kamerlid alle vijf hebben gestemd!

mr. J. F. Engels,
Den Haag

Prima Anita

Met de regelmaat van het verschijnen van *Vrijheid & Democratie* lees ik de artikelen/interviews van Anita

Wagemakers stéeds weer met plezier. Ik vind de gesprekken open en stimulerend. Bijvoorbeeld het gesprek met Ank van Namen gaf mij inderdaad het gevoel dat dátgene waarvoor wij ons inzetten moet lukken.

Anita's reactie op het boek van Maarten 't Hart was mij uit het hart gegrepen.

Van Reny Dijkmans impressie van een VVD-cursus heb ik genoten. Als was het alleen maar om de bevestiging, dat gezamenlijk een cursus volgen een gezamenlijke medeplichtigheid geeft.

Lea Dingjan,
Hilversum

Onderwijsgeevenden, derderangs burgers?

Wanneer het onderwijsveld mede door de VVD d.m.v. een speciale wet een extra salariskorting van 1,65 % krijgt opgelegd, dan zal de liberale lezer ieder geloof in zijn eigen partij verliezen. Met steun van de VVD is immers in het najaar van 1980 door de Tweede Kamer een motie aangenomen, waarin staat dat salariskortingen voor bepaalde groeperingen van ambtenaren - en die dus niet voor alle ambtenaren gelden - ontoelaatbaar zijn. Wanneer zulke kortingen toen ontoelaatbaar waren, dan zijn ze het nu nog.

Wij, onderwijsgeevenden, wensden niet in een uitzonderingspositie geplaatst te worden. Ik doe dan ook een klemmend beroep op onze VVD-bewindslieden om deze kortingswet, waarvan zij notabene de ontoelaatbaarheid hebben ingezien, in te trekken.

A. B. W. Koenraads,
Grouw

Televisie

Voor het nieuwe kabinet tot stand kwam, zag en hoorde men de heren Lubbers en Nijpels geregeld op de televisie. Nu het kabinet aan het werk is gegaan hoor je bijna niets meer. Zou het niet mogelijk zijn dat de heren iedere week vijf minuten zendtijd nemen, het volk duidelijk toespreken en ook aankijken en uitleggen wat er gebeurt? Iedere dag zie je Kok (FNV) op de t.v.. Daartegen moet geageerd worden.

J. W. Burger-Aalders,
Scheveningen

Naschrift: Niet de politici, maar de media maken uit wie of wat er op de t.v. komt. In de verkiezingsstijd kregen de politieke partijen van rijkswege extra zendtijd. Politici krijgen o.i. nog genoeg de kans via Den Haag Vandaag, Journaal en actualiteitenrubrieken aan bod te komen.

(red.)

Inkomenspolitiek

Naar aanleiding van de regeringsverklaring heb ik de debatten daarover zoveel mogelijk gevolgd en daarbij is het mij niet ontgaan, dat de laagste inkomens ongeveer 4½ % zullen moeten inleveren en de hoogste weinig of niets.

Hoe kan men dit aan de mensen verkopen? Het is mij trouwens volkomen onduidelijk waarom het niet anders kan. Ik ben geen deskundige, en het is voor mij dan ook volkomen onbegrijpelijk, waarom er geen methodiek te bedenken valt, waarbij, naar verhouding, iedereen evenveel zal worden gekort, desnoods via de belastingen. Realiseren mensen met hogere inkomens zich wel voldoende, wat het betekent, rond te moeten komen van een minimumloon, of uitkering, en dan denk ik vooral aan een gezin.

R. R. van Calker,
Balkburg

Nivellering

Ik heb weinig waardering voor de wijze, waarop de VVD-fractie heeft deelgenomen aan het Tweede Kamer-debat over het financieel-economisch beleid. Het accent lag bijna volledig op het inkomensbeleid. Ik raad onze fractie aan om de miljoenennota 1983 nog eens na te lezen op het inkomensbeleid. Het blijkt dat 99 % van de werknemers netto minder verdient dan 5x het netto minimumloon. Met deze verhouding 1:3 is de nivellering al veel verder voortgeschreden dan de verhouding 1:5, die zelfs het kabinet Den Uyl in zijn nota Inkomensbeleid van 1975 nog aanvaardbaar achtte. Nederland is één der meest genivelleerde

landen ter wereld, met alle nadelige effecten vandien op onze economie. De VVD-fractie heeft met de wolven in het bos meegehuild en in feite een „onaanvaardbaar” uitgesproken over een eerste kleine correctie op de nivellering, die tot gevolg heeft gehad dat, gedurende de afgelopen 10 jaar, de koopkracht van de minima met 13,5 % is gestegen, terwijl de koopkracht van 2x modaal met 10 % is gedaald. Voor de hogere inkomens is de koopkrachtdaling nog aanzienlijk groter geweest.

Mr. Th. W. van Ravesteyn
Bussum

Fietsers doodgereden

Drie maanden gevangenisstraf en vier jaar ontzegging rijbevoegdheid geëist voor de man die (onder invloed) door „grove schuld” twee jonge fietsers dood reed in Deventer.

Wat heeft het toch voor zin om gevangenisstraf te geven voor zo'n geval. De veroorzaker is alleen gevaarlijk als hij achter het stuur zit. De gevangenisstraffen zitten al overvol en 3 maanden cel kosten de gemeenschap plm. 25.000 gulden plus de eventuele bijstand voor het gezin van de veroordeelde. Wordt het nu eindelijk niet eens tijd, dat de rechter in staat gesteld wordt te veroordelen tot:

- levenslange intrekking van het rijbewijs bij dood door schuld en/of
- een langdurige betaling van een extra belasting ten bate van verkeersslachtoffers en/of
- een langdurige vervangende sociale dienstplicht in vrije tijd.

F. Stapel (autorijder)
Den Haag

Wachtgeld

Nu het rumoer rond de benoeming, gevolgd door het snelle aftreden van de heer Schwieterz enigszins is verstomd, lijkt mij de tijd gekomen een tot dusver verwaarloosd aspect van deze affaire aan de orde te stellen.

Een der grondbeginselen van onze partij is de eigen verantwoordelijkheid van de mens, de aansprakelijkheid van de mens voor zijn eigen doen en laten.

Als VVD-ers gezamenlijk hebben wij de heer Nijpels een mandaat gegeven om ministers en staatssecretarissen voor te dragen. Als partij dragen wij voor deze voordrachten de volle verantwoordelijkheid.

Het blijkt dat het snelle aftreden van de heer Schwieterz de Staat der Nederlanden een niet onaanzienlijk bedrag gaat kosten. Een wachtgeld dat gedurende een aantal jaren eerst 80, daarna 70 % van f 160.000,— bedraagt, kan aardig oplopen.

Gezien de lichtzinnigheid waarmee de voordracht van de heer Schwieterz tot stand is gekomen en de verantwoordelijkheid die de VVD derhalve draagt, komt het mij onbehoorlijk voor

UIT HET ZIEKENFONDS?

HET NOORDEN: OPVALLEND GOED, BIJZONDER VOORDELIG.

Ziek zijn is nooit een plezierige situatie. Daarom heeft Het Noorden een opmerkelijk uitgebreid pakket (geldig voor alle landen ter wereld) dat vrijwel overal rekening mee houdt. Het Noorden verzekert u optimaal en voordelig want er hoeft geen winst te worden gemaakt. Al uw rekeningen hoeft u niet eerst zelf te betalen en ook is er een flinke premie-redukatie indien u de kosten van huisarts en apotheek voor lief neemt.

In alle opzichten houdt Het Noorden 't plezierig. Beknopte, heldere dokumentatie ligt voor u klaar.

**GÉÉN ZORGEN OVER
ZIEKTEKOSTEN VAN MORGEN.**

In open, ongefrankeerde enveloppe
zenden aan Het Noorden,
antwoordnummer 1039
9700 VK Groningen.

NAAM _____

STRAAT _____

POSTKODE _____

PLAATS _____

TELEFOON _____

Onderlinge
Ziektekostenverzekering
Maatschappij

Het Noorden

Hoornsediep 131 9727 GH Groningen
Telefoon 050-262858

indien deze schade zou worden afgewenteld op de collectiviteit der Nederlandse belastingbetalers. Wil de VVD zijn eigen credo niet verloochenen dan zullen de financiële gevolgen van de misgreep door de partij gedragen moeten worden.

H. Woudstra
Groenekan

Adhaesie aan dhr. Gijsen

Hoewel een volbloed VVD-er, wil ik de heer Gijsen (CDA) sympathie betuigen met zijn anti-loyalist-actie.

Als oudgediende in het zakenleven is mij iets dergelijks onbegrijpelijk. Daar zou 't zijn: misschien drie maanden salaris; hier is uw jas en daar de deur.

H. Schouten
Nijverdal

Ik en het Wij-beginsel

Op de landdag 27 november jl. voor Vorming en Scholing kwam sterk naar voren het ik-tijdperk te verlaten en het wij-tijdperk te betreden met daaraan het eigen profijtbeginsel gekoppeld.

op de 65e algemene jaarvergadering stonden gezondheid en ouderdom centraal. Vooral voorlichting over gezondheid kreeg van alle kanten bijval, ondanks dat stond de zaal blauw van de rook. Heeft voorlichting zin als men gegevens naast zich neerlegt?

Nu kom ik terug op mijn titel.

Allen die roken weten dat het moeilijk is rookgenot terzijde te leggen (ik-tijdperk), toch zou het één daad van het wij-tijdperk zijn om niet meer te roken tijdens vergaderingen.

M.A. P. Schuddeboom-Knol
Hoorn

Geen ruimte

Onlangs mochten we voor de zoveelste keer uit de „Telegraaf” vernemen, dat er geen ruimte was om een misdadiger op verzoek van de officier van Justitie te Amsterdam in verzekerde bewaring te stellen. Na veel hangen en wurgen was er plaats beschikbaar in het huis van bewaring te Leeuwarden. Anderen hadden op die zelfde dag meer „geluk”. Zij moesten weer in vrijheid worden gesteld.

De vorige minister van Justitie en de vaste kamer commissie van Justitie der Tweede Kamer heb ik in het verleden geadviseerd om de vrijgekomen fabrieksruimten c.q. vrijgekomen ruimten van ondernemingen, die helaas vanwege de huidige omstandigheden onder leegstand hebben te lijden, zonder al te veel extra kosten te huren en in te richten voor tijdelijke huisvesting om aan dit soort wantoestanden ten spoedigste een einde te maken.

Wanneer aan deze suggestie om wat voor redenen dan ook door de vorige minister geen gevolg is gegeven, dan zal de huidige VVD-minister, onze vroegere voorzitter met medewerking van de VVD-minister

van Binnenlandse Zaken aan deze „ruimte” kwestie de hoogste prioriteit dienen te geven.

Wanneer het beide ministers nu niet mogelijk is om dit euvel te verhelpen dan zal er later bij een eventuele andere regeringsamenstelling zeker geen oplossing gevonden worden.

A. H. Putman Cramer
Naarden

Rechtvaardigheid

Onlangs heeft de VVD-fractie der Tweede Kamer (mede) ingestemd met de bijzondere korting op de onderwijssalarissen en de eigen ziekensfonsbijdrage per recept, welke twee bezuinigingsmaatregelen m.i. onrechtvaardig zijn.

- **Bijzondere korting:** m.i. is deze maatregel zowel onnodig als onrechtvaardig: een systematische reorganisatie van de hele overheidsdienst met vermindering/afstoting van taken en bijbehorende vermindering van ambtenaren (zo mogelijk via natuurlijke afvloeiing) zal veel geld besparen; bovendien moeten alle ambtenaren en trendvolgers qua salaris over één kam worden geschoren. Mochten bepaalde bezuinigingen toch niet anders kunnen worden ingevuld, dan dient desnoods een korting op alle salarissen van ambtenaren en trendvolgers te worden toegepast.

- **Eigen bijdrage:** het is bekend, dat sommige artsen te veel en te dure medicijnen voorschrijven: deze artsen moeten dan financieel worden aangepakt en niet zijn patiënt, die hierop geen invloed heeft noch mag hebben.

Ik hoop, dat de VVD-fractie en de VVD als partij zich snel eens gaan bezinnen op de rechtvaardigheid van deze en andere maatregelen. Het buiten schot houden van de sterkste en het zich concentreren op de zwakste belangengroepen is m.i. geen ware liberale politiek.

Mr. F. Breure
Haarle

Een dag te vroeg?

Ondanks een geslaagd 65e congres toch een kanttekening. Afgevaardigden wilden openbaarheid van behandelde zaken in het Medisch tuchtrecht. Commissie verwierp dit met o.a. de opmerking, er zijn genoeg andere instanties die rechten van patiënten beschermen.

Een dag later stond in De Telegraaf een artikel over een vrouw die door een fout 5 jaar in coma ligt. Echtgenoot is door allerlei officiële instanties van het kastje naar de muur gestuurd en ondanks advocaat is nooit achterhaald wat er gebeurde.

Ik vermoed dat als congres dit één dag eerder had gelezen, de afgevaardigden en de commissie veel meer op één lijn hadden gezeten.

W. Schuddeboom
Hoorn

AMSTELVEEN

Op 26 januari spreekt de heer Dr. G. Zoutendijk in het cultureel centrum. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: liberalisme.

AMSTERDAM

Op 7 februari spreekt de heer drs. F. W. Weisglas in Bar Libertijn. Aanvang: 20.30 uur. Onderwerp: ontwikkelingshulp m.n. Suriname.

OC APELDOORN

Op 21 februari spreekt de heer dr. R. W. de Korte in de 2 Schimmels te Voorst. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: sociaal-economisch en financieel beleid.

BEILEN

Op 28 januari spreekt de heer A. J. Evenhuis in Hotel Prakke. Aanvang: 20.00 uur.

KC DRENTHE

Op 5 maart spreekt de heer Drs. Ed H. T. M. Nijpels in de Stadsherberg te Assen. Aanvang: 20.00 uur.

DRONTEN

Op 21 februari spreekt de heer P. M. Blauw in Trimm-Inn. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: landbouwbeleid en regeerakkoord.

ENSCHEDÉ

Op 21 februari spreekt de heer prof. dr. ir. J. J. C. Voorhoeve in café-rest. A. B. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: Vrede en veiligheid.

FRANEKER

Op 7 februari spreekt de heer A. J. Evenhuis in het R.K. ver. gebouw. Aanvang: 20.00 uur.

OC GOEREE EN OVERFLAKKEE

Op 11 februari spreekt de heer J. Kamminga in de Schakel te Dirksland. Aanvang: 20.00 uur.

GORSSEL

Op 21 februari spreekt mev. M. J. H. den Ouden-Dekkers in de Roskam. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: Liberaal Manifest.

JOVD GRONINGEN

Op 14 februari spreekt de heer A. J. Evenhuis in Grill-house De Champignon. Aanvang: 20.00 uur.

HEEMSTEDE

Op 14 februari spreekt de heer prof. dr. ir. J. J. C. Voorhoeve in Theehuis Cruquius. Aanvang: 20.00 uur.

LEMSTERLAND

Op 28 januari spreekt de heer G. W. Keja in hotel de Wildeman te Lemmer. Aanvang: 20.30 uur. Onderwerp: algemene politiek.

LIBERALE KRING MEPPEL/ STEENWIJK

Op 7 maart spreekt mev. drs. N. J. Ginjaar-Maas in zaal centrum (Wanders) te Diever. Aanvang: 20.00 uur.

JOVD NOORD-GRONINGEN

Op 4 februari vindt er een discussie plaats in café-rest. Spoorzicht te Warffum tussen de heren P. J. A. van der Sanden (CDA) en G. W. Keja (VVD). Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: mediabeleid.

VELP

Op 7 februari spreekt de heer R. L. O. Linschoten in de Watermolen. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: o.a. Liberaal Manifest.

VOORBURG

Op 27 januari spreekt de heer drs. G. M. V. van Aardenne in de Koningshof. Aanvang: 20.30 uur. Onderwerp: actuele politiek.

WASSENAAR

Op 4 maart spreekt mev. drs. E. Schoo in „de Jachthaven”. Aanvang: 21.00 uur.

WEESP

Op 28 februari spreekt de heer J. Franssen in „de Tapperij”. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: actuele politiek.

JOVD WEST-FRIESLAND

Op 28 januari spreekt de heer J. J. Metz in café „Jan Pietersz Coen” te Hoorn. Aanvang: 20.00 uur.

Genieten van uw eigen bungalow in Florida, Amerika. Vanaf een tijdstip dat 't u schikt.

Uw eigen bungalow in een van de mooiste gebieden van Florida. Dat biedt zoveel méér voordelen dan alleen een plezierig verblijf. Florida wordt – wat betreft onroerend goed – steeds geliefder. Zelfs een vakantie-woning aan de andere kant van de Atlantische Oceaan is al niet meer ongewoon.

The Deltona Corporation – een van Florida's grootste ontwikkelaars – beschikt over zeer vele bungalow-varianten. Van bescheiden afmetingen (maar toch luxueus en comfortabel) tot werkelijk riante behuizingen. Bovendien worden alle bungalows

gesitueerd in unieke woongebieden: bungalowparken nabij winkelcentra en alle denkbare voorzieningen. Zoals Pine Ridge.

Reserveer alvast één van de mooiste plekje's.

Of u nu of in een later stadium van uw bungalow in Florida wilt gaan genieten, reserveer alvast. Door bijvoorbeeld nu voordelig bouwgrond te kopen. Een perceel bouwgrond van 4000 m² is al verkrijgbaar voor U.S. \$12.200.

Kleinere percelen voor lagere prijzen zijn ook verkrijgbaar. Vul de bon in voor meer informatie. Het is nu de moeite waard om zich te verzekeren van een plezierig verblijf in Florida.

The Deltona Corporation

3250 S.W. Third Avenue, Miami, Florida 33129 USA

c/o Van Empel Vermeulen Antwoordnummer 6064
3700 VB Zeist NL Telefoon 03404-55019

NAAM

ADRES

POSTKODE/PLAATS

TELEFOON (ZAAK) (PRIVÉ)

Obtain the Property Report required by Federal law and read it before signing anything.
No Federal agency has judged the merits or value, if any, of this property. AD 18226

LEES HET IN WEST. NERGENS ANDERS!

DE MAN DIE OP DE PAUS MOEST SCHIETEN

Mehmet Ali Agca was beslist geen lonely killer. Langzaam komt het complot boven water dat tegen het hoofd van de r.k. kerk beraamd werd. Waarom Agca op de paus moest schieten. Het Kremlin contra Johannes Paulus II.

HOE HEILIG IS MAHATMA GHANDHI?

In een spektakelfilm van Richard Attenborough wordt de Indiase vrijheidsheld bewierookt. Was Mahatma Gandhi een heilige? Veel beelden over zijn grote strijd. Geen woord over de volksleider privé.

WAT DOEN SPIONNEN IN DE . . . KERK?

Spionnen in de kerk. Verklikkers in geestelijke gewaden. Steeds meer maakt de K.G.B. gebruik van handlangers die als pastor weten binnen te dringen in de kerkelijke ambten. Infiltratie tot in het Vaticaan . . .

AARDGASROES KWAM ONS DUUR TE STAAN

Toen Den Uyl overhaast onze mijnen sloot en de bel van Slochteren het land in een aardgasroes bracht, waarschuwde één eenzame Groningse ambtenaar. Vergeefs. Wat ging er allemaal mis waardoor aardgas onbetaalbaar en stroom peperduur werd?

WEST-MAGAZINE

Openhartig. Strikt onafhankelijk. Boordevol background information.

Voor mensen die het nieuws van alle kanten willen bezien.

Tweewekelijks opinieblad met een verrassende kijk op feiten, ontwikkelingen, omstandigheden en meningen. West-Magazine. Voor wie niet wist dat er vandaag de dag ook nog zo'n blad gemaakt wordt.

BESTEL VANDAAG NOG EEN PROEFNUMMER, tegen speciale introductieprij, door overmaking van f 2,50 op giro 54464 t.n.v. „West” magazine, Postbus 85633, 2508 CH 's-Gravenhage.

WEST-MAGAZINE SCHRIJFT WAAR ANDEREN ZWIJGEN

berntsen+braam

postbus 497 6500 AL nijmegen

Uw „komplete bouwers” voor

- Utiliteitsbouw
- alle verbouwingen en onderhoud
- badkamers - keukens - sanitair
- inbraakbeveiliging - brandpreventie
- isolatie van muren, ramen en daken
- tegelwerk en bestratingen
- dakbedekking, glas- en schilderwerk
- elektrische installatie, verwarming

Graafseweg 132 Tel. 080-774144

Occasion sieraden en voorwerpen ruime keuze

Schoonhovens Silverhuys
RIKKOERT's JUWELIERS BEDRIJVEN

Haven 1 + 5 - Schoonhoven

Tel.: 01823 - 2651

(Ook restaureren en verzilveren van cassettes e.a. artikelen)

Aan iedereen die een ziektekostenverzekering met een uitsluiting van bepaalde ziekten of gebreken heeft.

De "O.O.M." accepteert iedereen, ongeacht gezondheidstoestand, leeftijd of woonplaats. En dat zonder die uitsluiting!

Vraag Uw assurantie-adviseur naar de "O.O.M."-ziektekostenverzekering of zend de antwoordcoupon op.

Antwoordnummer 254, 2500 VL 's-Gravenhage

Stuur mij informatie over ziektekostenverzekering

Naam

Adres

Postcode en Woonplaats

Telefoon nr.

BLOKLETTERS S.V.P.

Onderlinge Ziektekostenverzekering-Maatschappij U.A.

Scheveningsweg 9, 2517 KS Den Haag, telefoon 070- 624011.

Als het om perfectie gaat

serres ramen en deuren totale renovatie in kunststof of aluminium

olsman

maakt van werk maatwerk

Vraag daarom ons om advies en een begroting ter plaatse of bezoek onze showroom waar u al onze kwaliteitsproducten kunt bewonderen.

bel voor informatie:
08385-24022

Olsman
Transformatorstraat 2
3900 AL Veenendaal

- Wij wensen een persoonlijk onderhoud met uw adviseur. Bel ons voor een afspraak.
- Zend ons uitgebreide informatie betreffende:

Naam:

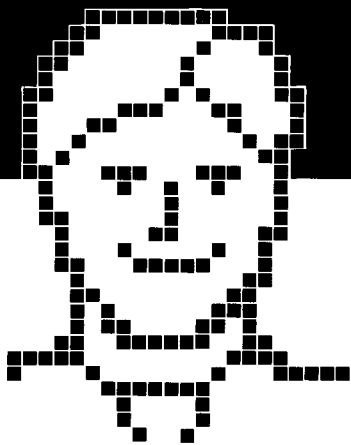
Adres:

Postcode/Woonplaats

Telefoon:

Zend deze bon in envelop zonder postzegel aan: **Olsman, Antwoordnummer 1009, 3900 VB Veenendaal.**

Je bent jong, en je voelt je kiplekker

KAN DE ZIEKTEKOSTEN- VERZEKERING DAN NIET ZO'N f1000.- GOEDKOPER?

De premie voor een ziektekostenverzekering wordt ieder jaar 'n flink stuk duurder. Ook voor jonge gezinnen. Met vaak toch al hoge lasten. Logisch dus, dat je zoekt naar een alternatief. Naar een uitstekende verzekering, die een stuk goedkoper zou moeten zijn.

Dat kan nu. Met de speciale polis voor jonge gezinnen: de 'Jongerenpolis'. Een verschil van duizend gulden of anderhalfduizend gulden komt regelmatig voor.

Kijk zelf maar. En vergelijk 't met de premie die je nu betaalt. Hoeveel scheelt 't?

Wil je méér informatie? Over de uitgebreide dekking die GOV je biedt? Over de tegemoetkoming in de tandartskosten voor het hele gezin, of de uitgebreide vergoeding van alternatieve geneeswijzen, die je geen cent extra kosten?

Vraag dan de heldere informatie aan. Bel 05437-2946 of 4966.
Met één telefoontje is dat geregeld. Of stuur de bon in. Ook dat gaat snel.

Premie per jaar voor 'n complete ziektekostenverzekering, inclusief huisarts, apotheek, alternatieve geneeswijzen, etc.

Standaarddekking	Met vast eigen risico-bedrag
tot 25 jaar premie f 960.—	tot 25 jaar eigen risico f 800.— premie f 440.—
tot 30 jaar premie „ 1.060.—	tot 30 jaar eigen risico „ 900.— premie „ 540.—
tot 35 jaar premie „ 1.160.—	tot 35 jaar eigen risico „ 950.— premie „ 590.—
tot 40 jaar premie „ 1.260.—	tot 40 jaar eigen risico „ 1.000.— premie „ 640.—

Bepalend is de leeftijd op moment van toetreding. De premie wordt niet verhoogd als je tijdens de looptijd van de verzekering een volgende leeftijdsgrens overschrijdt.

Spreekt zo'n forse besparing je aan? Vraag dan nu informatie. Doen, 't loont.

Stuur mij geheel vrijblijvend informatie over de GOV Ziektekostenverzekering.

Mijn naam is: _____

Straat: _____

Postcode/Plaats: _____

Telefoon: _____

Geboortedatum

man: _____

vrouw: _____

kind(eren): _____

Stuur deze bon in een envelop zonder postzegel aan:
GOV, Antwoordnummer 1, 7100 WR Aalten.

VVD

GOV/GOED EN VOORDELIG/VAST EN ZEKER

Meidoornstraat 1, 7121 AV Aalten, Telefoon 05437-2946 of 4966.

Uw voorzethaard komt natuurlijk van Somy

Maar ook voor uw olie - kolen- of recreatiehaard is
Somy het aangewezen adres.

Somy

tel. 01650-34205/40837

Postbus 256
4700 AG Roosendaal

Houden we 't droog?

Er zijn huizenbezitters die bij de eerste de beste flinke regenbui de kelder zien vollopen. Anderen ontdekken plotseling vochtplekken waar die er eerst niet waren. Optrekkend vocht, doorslaande muren, lekkage... een konstante bron van irritatie en overlast.

Injection B.V. gaat dat probleem te lijf. Effektief. Met polymeriserende harsen en kennis van zaken.

Vraag uitgebreide informatie. Ook over het injecteren van steen- en betonkonstrukties, grondstabilisering en herstel van aangetaste muren.

INJECTION BV, POSTBUS 230, 4130 EE VIANEN
TEL. 03473-75774, TELEX 70559

*Restaurant
„Bistroquet“*

eerlijke franse keuken
in bistro atmosfeer

Lange Voorhout 98
's-Gravenhage
070 - 601170

**DA'S MOOI
BINNEN**

Binnen werken in onze
overdekte dokken
gegarandeerd korte levertijden.

Lage nieuwbouwprijzen

REVISIE

Langzaam en snelopende motoren
Keerkoppelingen - aggregaten

SCHRAM

B.V. Scheepswerven Piet Hein
Ringdijk 488, Bolnes
Tel. 010 - 139275 / 01804 - 13644
Telex 20075

AAN ZEE TE KOOP VAN PARTICULIER te CADZAND-BAD (zld.)

volledig ingericht appartement in Cadzand-bad (zld.),
bouwj. 1979.

Gelegen op 100 mtr. van het strand, met vrij uitzicht op het
natuurreserveaat „Het Zwin“ en gelegen op 8 km van Knok-
ke (België).

Vraagprijs: f 119.000.— k.k.
incl.: de gehele inventaris.

Te bevragen: 013 - 423197.

ZUID-AFRIKA programma van ROTUNDA TOURS

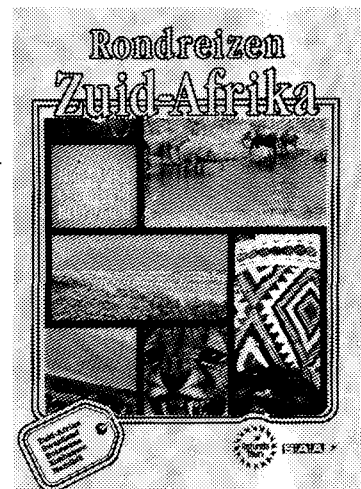
nu sterk
uitgebreid.

Het nieuwe programma omvat een
grote keuze uit zo'n 30 combinatie-
mogelijkheden van rondreizen,
verlengingen e.d. in Swaziland,
Namibië, Botswana, Zimbabwe en
Zuid-Afrika.

Individueel
per auto v.a. **f 3575.-**

Individueel
per bus v.a. **f 4570.-**

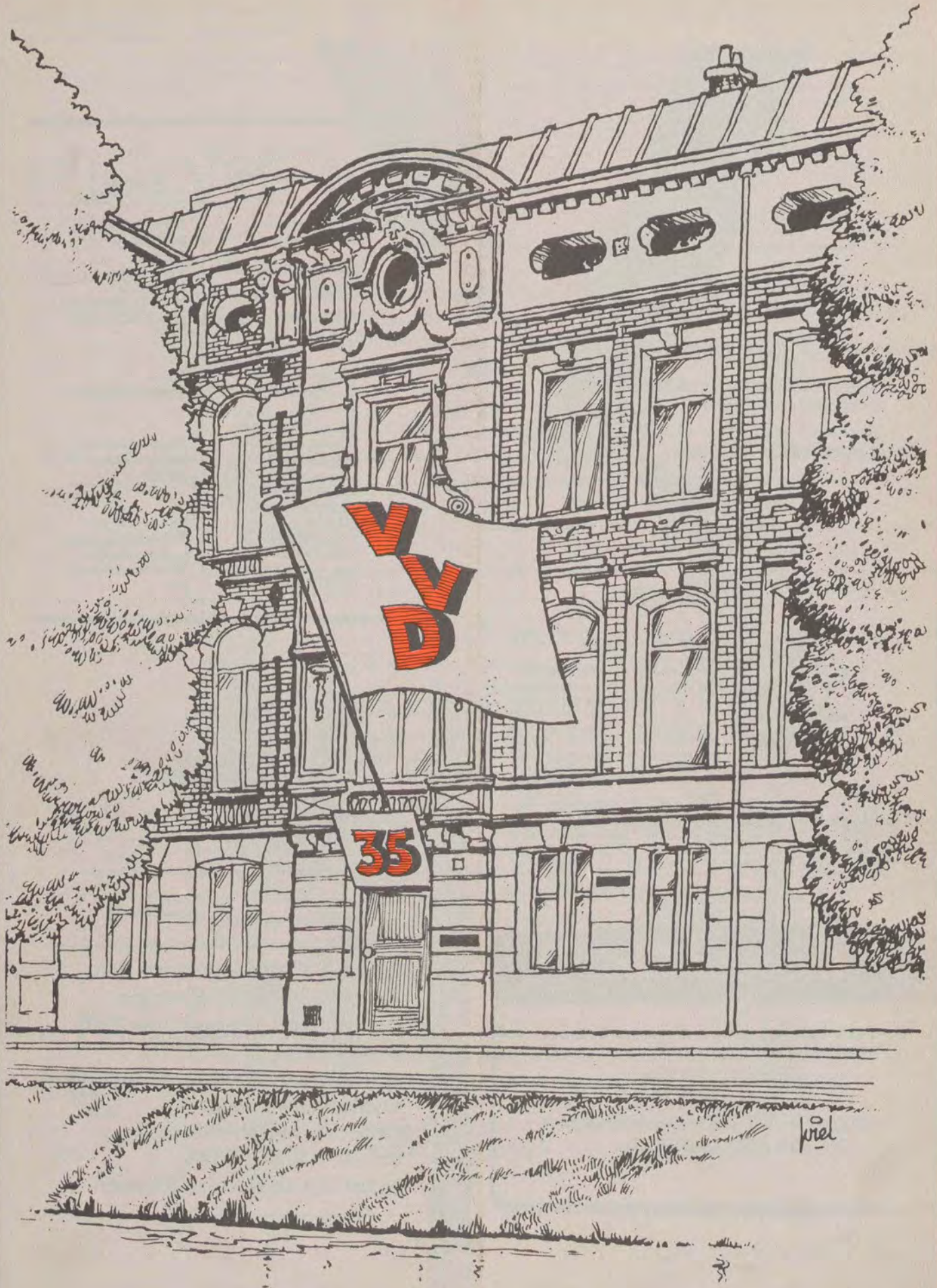
Groepsreis
per bus v.a. **f 6870.-**

Vraag het programma aan bij

ROTUNDATOURS

Meerstraat 22
7815 XG Emmen
Tel. 05910-16400

LIJST VAN ADVERTEERDERS

Amigo Safety Nederland, Den Haag / Reisbureau BBI, Emmen / Diamonds Manufacturing, Rotterdam / Richard Ellis Int. Property Consultants, Amsterdam / Encyclopedia Britannica, Rotterdam / Internaat Louisa State, Baarn / Hotel Peerboom, Epen / Stichting Vaar-Vast, Leidschendam

FLORIDA

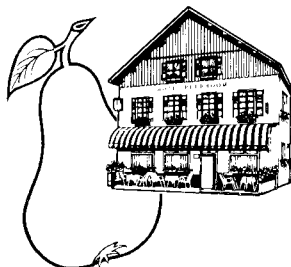
Reserveer nu uw **COMF. BUNGALOW** in Florida.

15-Daagse reis reeds v.a. f 2.198,—.
Inkl. vlucht, bung.- en autohuur.

Reisbureau BBI Emmen

Tel. 05910 - 18888 of uw ANVR-Reisb., ABN-Banken en V & D.

GENIETEN VAN RUST EN SCHOONHEID IN HET NATUURPARK ZUID-LIMBURG

het mooiste stukje Nederland tussen Maas, Eifel en Ardennen.

**HOTEL-RESTAURANT
"PEERBOOM"** te Epen (Z.-Limb.)
Dit kleine drie sterren-hotel staat bekend om zijn persoonlijke verzorging en zeer goede keuken. De typische vrije sfeer en stijl maken uw verblijf tot een waar genot. Nieuwe zit-/slaapkamers met eigen badkamer met bad/douche en toilet, radio, telefoon en weksysteem. Kl. t.v. en fietsen op verzoek.

Speciale arrangementen: van vrijdag tot zondag f 125,— p.p., van vrijdag tot maandag f 185,— p.p., van vrijdag tot vrijdag f 430,— p.p. (logies + ontbijt + diner).

Reservering en folder: Hotel Peerboom, Wilhelminastr. 11, 6285 AS Epen (Z.-Limb.), tel.: 04455 - 2121.

Richard Ellis

International Property Consultants

Gebouw Hirsch

Leidseplein 29

Postbus 19719, 1000 GS Amsterdam

Tel. 020 - 262691

Vrijheid en
Democratie

veertiendaagse uitgave
van de Volkspartij voor
Vrijheid en Democratie

NUMMER 1279
8 februari 1983

Hoofdredacteur:
Reny Dijkman

Redacteur Buitenland:
Victor Hafkamp

Parlementair
redacteur:
Henk Krol

Vormgeving:
Ties Scheeres

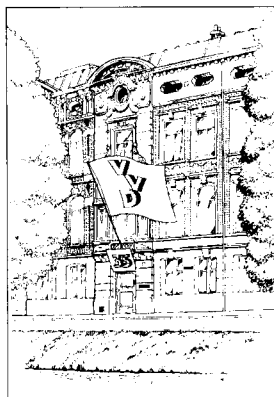
Redactie-adres en
Abonnementen-
administratie:
Algemeen
Secretariaat VVD
Koninginnegracht 57
2514 AE
's-Gravenhage
Telex 33564
t.n.v. VVD Den Haag
Tel. 070 - 614121

Advertentie-
exploitatie
Bureau
Van Vliet b.v.
Postbus 20
2040 AA Zandvoort
Tel.: 02507 - 14745

Druk
Ten Brink Meppel b.v.

Abonnementen
voor niet-leden f 16,50
per jaar

brieven voor het
22 februari-nummer
moeten uiterlijk
10 februari binnen
zijn

Het Thorbeckehuis

Tekening:
Gerard Wiegel

35 jaar VVD, daarover onze drie
Commissarissen der Koningin;
de organisatie Vrouwen in de VVD
en de JOVD

Dubbelinterview met
Onderwijsstaatssecretaris
drs. Nell Ginjaar-Maas
en het 2e Kamerlid Jan Franssen

35 jaar VVD

Geschiedenis. Mensen maken geschiedenis. Mensen met hun hebbelijkheden en onhebbelijkheden, met idealen en met zucht tot zeggenschap, met hun ervaring en hun onervarenheid. Slechts een heel laag percentage van de mensheid wordt vereeuwigd in de geschiedenisboeken. Achter die eruit springende enkelingen stonden altijd duizenden anderen, die werden meegetrokken door de idealen en overtuiging van die kleine groep.

Bij het jubileum van de VVD is het goed om daar eens bij stil te staan. Vijfendertig jaar is anno 1983 voor een politieke partij een hoge leeftijd. De komeetachtige opkomst van diverse politieke partijen in de laatste decennia en hun meestal geluidloos verdwijnen uit het parlementair strijdgewoel, de fusies van andere politieke partijen hebben het politiek tijdbeeld in die 35 jaar grondig veranderd. Alleen de PvdA kan bogen op een langere historie onder de huidige naam. Daarnaast is in het parlement sinds 1948 alleen de naam van de VVD ongewijzigd gebleven. Sterker nog, de liberalen hebben niet alleen kans gezien zich te handhaven, maar ook om uit te groeien tot een grote politieke volkspartij.

Het markante van een 35-jarig jubileum is dat nog zo veel mensen het precies kunnen navertellen. Dat is ook wel noodzakelijk, want op het gebied van geschiedschrijving - los van de algemeen secretaris, die gelukkig jaarlijks het partijgebeuren registreert - zijn liberalen niet sterk.

De redactie was dan ook getroffen door een artikel van drs. A. D. H. Huysman over de geschiedenis van de VVD. De heer Huysman is voornemens te promoveren op „Portret VVD”. Zijn artikel namen wij in dank op.

Aan de drie VVD-commissarissen van de Koningin: Geertsema, Vonhoff en Wiegel, vroeg de redactie een bijdrage voor dit jubileumnummer. Geertsema en Wiegel zijn jarenlang de politieke leiders van de VVD geweest. Ook Vonhoff heeft als oud-Kamerlid, oud-burgemeester en door het gedegen rapport van de naar hem genoemde Commissie-Vonhoff over het weer werkzaam maken van een tot bureaucratie uitgegroeide overheid, een duidelijk stempel op de partij gezet. Gedrieën staan ze op dit moment iets verder verwijderd van de hitte van de dagelijkse politiek. Vandaar aan hen de vraag om een bijdrage voor dit jubileumnummer.

De VVD viert feest!

Op het omslag ziet u het Thorbeckehuis aan de Haagse Koninginnegracht: het hart van de partij. Het is bevolkt door mensen die zelden of nooit voor het voetlicht treden, maar die door hun permanente werkzaamheden - organisatorisch en administratief - het goed functioneren mogelijk maken. Hier komt ook het dagelijks bestuur en beide fractievoorzitters minstens eenmaal per week bijeen om te continueren, waar men al 35 jaar mee bezig is: een optimaal functionerende VVD.

P.S. Door plaatsgebrek moest „Mijn Opinie is . . .” vervallen.

Remy Wiegman

Politieke discussie is de beste bestaansgrond

Op het eerste moment dat je de stem van Reny Dijkman door de telefoon hoort, die je vraagt om iets te schrijven ter gelegenheid van het jubileum van de VVD, schiet er even door je heen „waarover zou ik het nu toch moeten hebben”. Maar enkele ogenblikken later daagt het weer. Waarover zou de vroegere voorzitter van de Commissie tot Herziening van het Beginselprogramma van de VVD het anders kunnen hebben dan over de ongelofelijke inzet van alle geledingen van de partij bij de formulering van dat programma.

Mr. W. J. Geertsema

Commissaris van de Koningin te Gelderland

Het was echt niet de eerste keer dat ik mocht meewerken aan de herziening van het Beginselprogram (wel de laatste maar dat doet er nu niet toe), maar een dergelijk enthousiasme in de partij had ik heel bepaald niet verwacht. Laten wij heel eerlijk zijn, in de jaren zestig en zeventig stond de politieke discussie in de partij vaak op een laag pitje. Ik herinner me de Jaarvergadering in Maastricht in dat opzicht als een absoluut dieptepunt, hoe gezellig die bijeenkomst overigens ook was. Het leek toen wel of het iets smerigs was om inhoudelijk over politieke vraagstukken te discussiëren en daarin standpunten te bepalen aan de hand van de liberale beginselen. Ook een vorig Liberaal Manifest - op zichzelf een voortreffelijk werkstuk -

vermocht het niet tot een standpuntbepaling in de partij te brengen.

Tegenstand

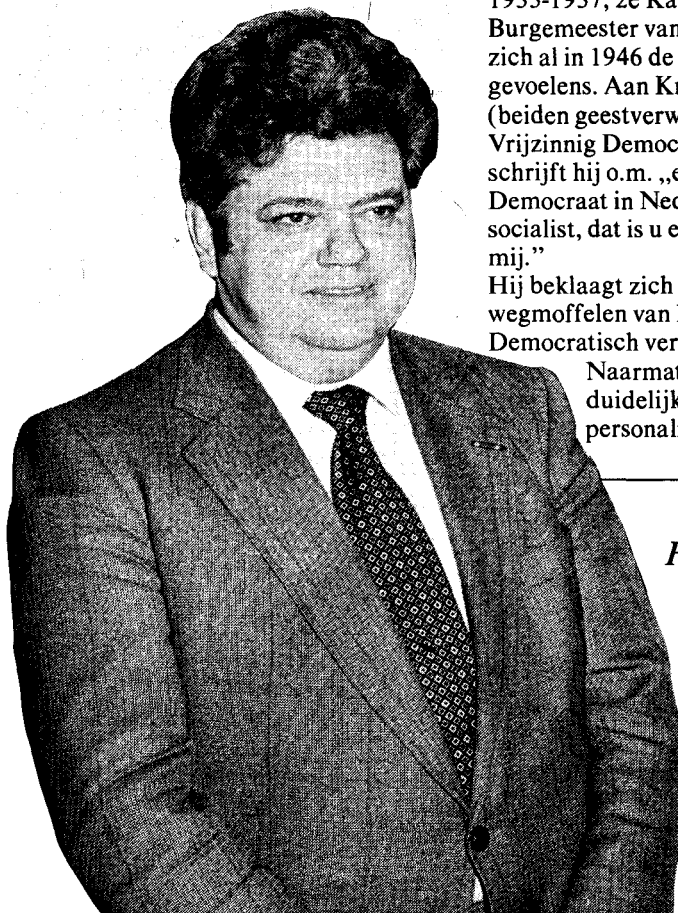
Vele malen heb ik er in de afgelopen jaren bij alle daarvoor in aanmerking komende gelegenheden op aangedrongen tot een algehele herziening van het Beginselprogramma over te gaan. Hier en daar ontmoette ik wat tegenstand. Een tweeledige tegenstand. Sommigen waren bang voor de administratieve rompslomp, die een herziening met zich mee zou brengen. Feitelijk kregen zij gelijk, maar de reactie hoort te zijn: blijdschap en geen zorg! De andere reactie was voor mij veel onbegrijpelijker. Een discussie over het Beginselprogram leidt onvermijdelijk tot verschil van inzicht. Dat komt naar buiten én dat is electoraal gesproken funest. Dus geen discussie over een nieuw program, dan bewaren we naar buiten de fictie dat we het allemaal met elkaar eens zijn in de VVD. Gelukkig bleek het op den duur mogelijk - het heeft wel jaren geduurd - deze opvatting te doorbreken en met de arbeid aan een nieuw Beginselprogram een begin te maken. Aangezien ik veel spreekbeurten in de VVD vervulde en elke keer weer onder de indruk raakte niet alleen van de geneigdheid om over de liberale beginselen van gedachten te wisselen aan de hand van actuele politieke onderwerpen, maar ook van het enthousiasme en de deskundigheid waarmee dat veelal gebeurde, groeide bij mij in die jaren de overtuiging dat de partij niet alleen rijp was voor een discussie over de liberale beginselen, maar er zelfs op zat te wachten. Zelden ben ik zo op mijn wenken bediend. Toen het hoofdbestuur had besloten tot instelling van onze Commissie en Voorzitter Korthals Altes ons had geïnstalleerd, stroomden van alle kanten de ideeën bij ons binnen. En

toen we ons concept-Beginselverklaring en Liberaal Manifest in de partij lanceerden werden we alras bedolven onder een stortvloed van amendementen. Overal in de afdelingen, onder-centrales en centrales werden werkgroepen gevormd en brandde de discussie los. Ons concept had de tongen losgemaakt en die bleven zich roeren ook toen er een nieuw concept Liberaal Manifest verscheen en een ontwerp-Verkiezingsprogramma. De partij bleek niet meer te stuiten! Een voortreffelijk verschijnsel, want politieke discussie is de bestaansgrond van elke politieke partij. Eerst naar binnen en daarna naar buiten. Dat wij dat met onze Commissie door middel van onze nieuwe Beginselverklaring en ons Liberaal Manifest allemaal hebben weten los te maken stemt ons tot vreugde. Het is o.i. een heel belangrijke periode geweest in de jongste geschiedenis van de VVD.

Wat betreft Beginselprogramma's en Verkiezingsprogramma's is het zaad gezaaid en zal ongetwijfeld vruchten afwerpen. Maar van harte hoop ik, dat ook wanneer er geen programma's vast te stellen zijn in alle organen van de partij de politieke discussie hoogtij zal blijven vieren. Gedachtenwisselingen over politieke vraagstukken vormen de voedingsbodem voor politieke partijen en daarmee de basis voor onze parlementaire democratie. Laten we dat nooit vergeten. ■

Uit de eerste periode

Bellevue was een bekend begrip in het Amsterdamse verenigingsleven in de vooroorlogse en naoorlogse periode. Schoolfeesten, operette-uitvoeringen, ontspanningsavonden van sportverenigingen, talrijke hoofdstedelijke activiteiten uit die jaren vonden hun weg in het oude gebouw met zijn houten leunstoeltjes en zijn tafeltjes met een soort veelkleurige kledjes van een wat onbestemde stof.

Het is die oude, eerbiedwaardige feestzaal die het decor vormde van de oprichtingsvergadering van de VVD op 24 januari 1948. Aan die vergadering is heel wat voorafgegaan. Na de Tweede Wereldoorlog is er een grote behoefte met het verleden te breken in de landelijke politiek, hoewel de vooroorlogse verhoudingen zich toch al heel snel herstellen. Zo probeert men nogal krampachtig de termen socialisme en liberalisme uit het politieke vocabulaire te schrappen.

In de PvdA wordt dat overigens niet lah gevolhouden, zodat de term socialisme daar al spoedig weer opgeld doet, tot verdriet van Vrijzinnig Democraten, die wel van een brede volkspartij, maar niet van een socialistische partij deel uit willen maken.

Oud, ex-Minister van Financiën tussen 1933-1937, 2e Kamerlid tot 1938, Burgemeester van Rotterdam, maakt zich al in 1946 de tolk van die gevoelens. Aan Kranenburg en Joekes (beiden geestverwanten uit de Vrijzinnig Democratische Bond) schrijft hij o.m. „een Vrijzinnig Democraat in Nederland was geen socialist, dat is u evenzeer bekend als mij.”

Hij beklagt zich over het wegmoffelen van het Vrijzinnig Democratisch verleden.

Naarmate de PvdA zich weer duidelijk ontwikkelt van personalistisch socialisme, tot

H. J. L. Vonhoff
Commissaris van
de Koningin te
Groningen

democratisch socialisme en van daar weer tot sociaal-democratie wordt de weerzin bij Oud en zijn geestverwanten steeds sterker.

Partij van de Vrijheid

Inmiddels hadden de voormalige liberalen en vrijzinnige politieke daklozen zich verenigd in de Partij van de Vrijheid onder leiding van Stikker. Het woord liberaal wordt in dit nieuwe partijverband vermeden tot verdriet van het oude bestuur van de liberale Staatspartij. „Dat dit (het opgaan in de Partij van de Vrijheid) door alle leden zonder weemoed en zonder ernstige bedenkingen is geschied, kan niet worden gezegd.”

Voor velen, ook voor mij is het een onbetwist hoogtepunt als Oud op niet mis te verstane wijze de begrippen liberalisme en liberale partij in ere herstelt.

Het was voor mij, met Haya van Someren, als jongsten onder het gehoor, een enorme ervaring om Oud te horen spreken. Met dat merkwaardige en vaak als sopraanachtig omschreven stemgeluid, dat in de kortste keren een elektriserende werking op het gehoor leek te hebben.

De partij staat er in die periode geheel anders voor dan thans. De Partij van de Vrijheid is met 6 leden in de Tweede Kamer, die dan honderd leden telt, vertegenwoordigd.

Dat worden er acht als een klein halfjaar na de oprichting van de VVD Tweede Kamerverkiezingen plaats vinden.

Jongeren zijn nog weinig actief in de VVD.

Ondanks de jeugdige aanwezigheid van Haya en mij schat ik de gemiddelde leeftijd van de aanwezigen in die dagen ruim boven de vijftig jaar.

De JOVD staat nog maar net op stapel.

Dat de VVD toch al snel vrij veel invloed krijgt gezien de beperkte grootte is aan een aantal factoren toe te schrijven. Oud en Stikker, in die

eerste beginperiode, in belangrijke mate op één lijn opererend zijn beiden van uitzonderlijk formaat.

De eerste als uitgesproken nationaal politicus van grote allure, de tweede als bestuurder van internationale klasse. Voorts zit de VVD precies op de wip voor de oplossing van het uiterst moeilijke Indonesische vraagstuk, dat de gemoederen tot op het kookpunt brengt zowel in de gehele Nederlandse samenleving als met name in de VVD waar de aanhang zich vrij scherp verzet tegen ontwikkelingen, die de politieke leiding allengs onontkoombaar acht. De reacties zijn bij tijd en wijle zeer hoog oplopend. In die baaiert weet Oud de VVD in het kabinet te manoeuvreren op een cruciale post. Stikker wordt Minister van Buitenlandse Zaken.

Emoties

De jaarvergaderingen, die in Utrecht plaats vinden in het oude gebouw van Kunsten en Wetenschappen staan vaak bol van emoties.

Ze worden door Oud met vaste hand geleid, met zéér vaste moet men constateren.

Een opvallend verschil met de situatie nu, is de grote rol die de radio speelt. Zentijd voor politieke partijen is er nog niet, behoudens enkele korte perioden voor verkiezingen, maar de openingsredes voor jaarvergaderingen worden in hun geheel uitgezonden. De zentijd van één uur wordt tot op de laatste minuut benut. Precies om acht uur vangen de vergaderingen aan met de openingsredes van Oud. Geen mens wordt er na het aanvangstijdstip meer toegelaten voordat om negen uur met een daverend applaus afscheid genomen wordt van radio-luisterend Nederland.

De sfeer in de vergadering wordt door die sterke opening in hoge mate beïnvloed, in die tijd.

Spannend is het wel. Als Stikker in 1951 als Minister van Buitenlandse Zaken eigen wegen meent te moeten

gaan in de kwestie Nieuw Guinea ontstaat een breuk met Oud en met de partij.

Oud redt in die dagen de jonge VVD door de partij ook in die moeilijke tijd als eenheid in stand te houden. Het is jammer dat die uitzonderlijke mensen toen niet op één noemer konden blijven. Het is verheugend dat ze elkaar bij het twintigjarig bestaan van de partij weer ontmoet hebben, al bleven ze in één opzicht vershillend: De één zag in internationale verhoudingen stellig verder vooruit, de ander kende de Nederlandse kiezers beter. Hun beider erfenis hebben wij nu te beheren.

Dat doen wij het beste als wij hun twee inzichten weten te verenigen. ■

In 1948 werd de VVD opgericht. Nu bestaat ze dus 35 jaar. Reden om feest te vieren, want sinds het vorige lustrum in 1978 is onze partij weer verder gegroeid. En een mooi moment voor een terugblik en een kijk vooruit.

De duidelijkste herinneringen heb ik uiteraard aan de periode 1962-1982, vanaf mijn actief zijn in de JOVD, tot aan mijn afscheid van de landspolitiek. Maar mijn eerste affiniteit tot de VVD ontstond al in 1959, toen Oud in zijn scherpe en succesrijke verkiezingscampagne mij zeer wist aan te spreken. Ook op hoge leeftijd kan men jongeren inspireren!

De JOVD-tijd was grandioos. Het leggen van contacten overal in het land, het proeven aan de politiek, het te pas (maar de VVD-top van toen vond ook wel eens te onpas) het VVD-beleid van kritische kanttekeningen voorzien, het leren kennen van Korthals, Van Riel, Toxopeus, Haya, Geertsema, aan dat alles denk ik nu bij het schrijven van dit verhaal dankbaar terug.

In 1967 kwam ik in de Tweede Kamer en kreeg daar vrij snel vertrouwen en alle ruimte om mij te ontplooien. De partijleiding had de touwen stevig in handen en bepaalde de hoofdlijnen. Daarbinnen gaf zij elk fractielid een optimale vrijheid en zo

het regeringskasteel, in 1981 werd de terugklap in de polls in zes weken praktisch ongedaan gemaakt. Onze kiezers willen dat onze partij meeregeert en voor de aanvoerder van de Tweede kamerfractie - ik herinner mij de periode van het Kabinet-Den Uyl - is het aanvoeren der oppositie ook niet altijd een feestelijk gebeuren. Hoe is het zo gekomen dat de VVD als enige van de partijen in de Nederlandse politiek sinds 1945 haar positie heeft versterkt? Ik denk door de economische en maatschappelijke ontwikkelingen die meer ruimte, meer mogelijkheden, meer zin in vrijheid en eigen verantwoordelijkheid hebben gebracht.

Ik noemde de vastheid in aanpak.

verantwoordelijkheid. Een aanpak die mij nog steeds de beste lijkt. Op mijn dertigste werd ik fractievoorzitter en later ook aanvoerder der partij. Als mijn eerste en grootste taak - naast het leiden van de fractie en het begeleiden van het toenmalige Kabinet - heb ik toen gezien de VVD, om het zo maar eens te zeggen, dichterbij de mensen te brengen. In 1972 kwam de eerste doorbraak, later door andere gevolgd. En die lijn is naar mijn mening ook voor de toekomst aanbevelenswaard. Zeggen waar het op staat, duidelijk zijn, niet bang zijn harde waarheden te vertellen, niet modieus bezig zijn, niet wijken voor de waan van de dag.

Meeregeren

Een tweede opmerking vanuit het verleden bestemd voor de toekomst. Als het even kan: meeregeren, juist in moeilijke tijden. Het is onzin te stellen dat oppositie voeren per definitie loont en regeringsverantwoordelijkheid dragen stemmen kost. Zulke koppelingen zijn niet te leggen, zie ons verleden: in 1972 won de VVD vanuit

Ook door de eensgezindheid die wij lieten zien. Daar waar die er niet was - bijvoorbeeld de interne ruzie over Minister Visser en zijn beleid - moest elektorale tol betaald worden. Van de winst van zes zetels in 1959 was in 1962 niets meer over en alleen dankzij de campagne in 1963 van Toxopeus kon het verlies tot de helft worden beperkt.

Kiezers willen zekerheid, voelen zich door een partij die of verdeeld is (zoals het CDA een tijdje terug), of ruzie maakt (zie de PvdA van enige jaren geleden), niet aangetrokken. De winst van de VVD is voor een deel stellig ook te danken aan de onzekerheid en de onenigheid bij anderen.

Dat betekent natuurlijk niet dat er in een partij niet stevig gediscussieerd zou kunnen worden. Maar dan over concreet beleid, over plannen, over vertaling in de praktijk van de politieke beginselen, waardoor een partij gedragen wordt. En dan na discussie met elkaar het standpunt, dat zich uitkristalliseert, ook eensgezind uitdragen.

Niet voor niets spreek ik van concreet

beleid. Ik heb dat altijd zinniger gevonden dan vaag gepraat over de zogeheten „koers”. Bespiegelingen daarover liggen steeds in hetzelfde vlak als het gepraat van de buitenwacht over ons zogeheten „imago”. Dat zou „rechts” en dus verwerpelijk zijn. Mirabile dictu is de VVD onder die etikettenplakkerij door anderen niet bezwaken, integendeel: we groeiden tegen de verdrukking in. Ach, verdrukking, ik heb de prietpraat van onze tegenstanders steeds als zeer stimulerend ervaren.

Niet zwalken

Het beste - maar misschien ben ik er al zo uit dat ik het niet meer helder zie - lijkt me nog steeds dat we concreet en zakelijk ons beleid uitdragen, dat zo doen dat de kiezers het begrijpen en vooral niet gaan zwalken: „Houdt koers”, dat was al het parool van de Vrijzinnig Democratische Bond in de verkiezingsstrijd van 1922.

Duidelijkheid, zekerheid, vastheid van koers. ➤

VVD blij met Sovjetconsessies:

In datzelfde rijtje van achtergronden van de stabiele groei van de partij hoort ook betrouwbaarheid thuis. Trouw aan de eigen principes, aan de achterban, aan de leiding. Ook ten opzichte van anderen, van de bondgenoten. Want dat zijn - zo hoort het tenminste - de partners met wie men samen bestuurt. Ik roep slechts in herinnering de ergernis in onze kring, als zich binnen het CDA weer een groep aftekende die openlijk of onderhuids richting PvdA koerste, terwijl er met de VVD werd geregeerd. Ik refereer ook aan het onderling vertrouwen in het vorige CDA/VVD-kabinet, dat met minieme en labiele meerderheid regeerde, de geesten rijp moest trachten te maken voor de maatregelen nodig in slechtere tijden, tegenwerking en tegenslagen kreeg, maar overeind bleef. Overeind, doordat wij elkaar respecteerden en vertrouwden.

De huidige ministersploeg treedt tot op heden krachtig en eensgezind op (soms te krachtig, vindt de Friese Commissaris der Koningin, maar hij schrijft dit verhaal als Erelid van de VVD en niet namens het Friese Provinciale Bestuur). Premier Lubbers toont zich besluitvaardig en maakt een goede indruk. En de CDA-fractie onder haar nieuwe aanvoerder De Vries is in vergelijking met een paar jaar terug veel meer bereid achter het Kabinet en dus achter de samenwerking met de VVD te staan.

Dit alles betekent voor de VVD dat zij zich thans het beste volledig zou kunnen richten op het tot een succes maken van het Kabinet, zijn beleid en de coalitie. Zakelijk is daar alle reden voor, principieel, qua politiek fatsoen en electoraal.

De VVD is nu 35 jaar. Volwassen, kerngezond, stevig gebouwd en met menselijkerwijs gesproken alle kansen op een goede toekomst.

In zijn bijdrage bij de behandeling in de Tweede Kamer van het hoofdstuk Buitenlandse Zaken bleef prof. dr. ir. Joris Voorhoeve lange tijd stilstaan bij de veranderde geluiden die de laatste tijd uit Moskou komen.

Met name de nieuwe Sovjetleider Andropov denkt over ontwapening heel wat constructiever dan zijn voorganger.

Prof. Voorhoeve: „Die nieuwe voorstellen van Andropov helpen het overleg tussen Oost en West weer op gang”.

Volgens deze buitenlanddeskundige van de VVD-fractie was daar de laatste jaren nogal de klad in gekomen.

De positieve punten in het Sovjet-aanbod zijn volgens Voorhoeve vooral „het voorstel om de strategische kernmachten van de Verenigde Staten en de USSR met een kwart te verminderen en een aantal SS-20 raketten die op West-Europa gericht staan weg te nemen”.

Op die gunstige punten moet het Westen volgens de VVD ingaan en verder onderhandelen.

Heeft Voorhoeve een verklaring voor de plotseling gewijzigde houding van het Kremlin?

„Jawel, die reden is eenvoudig. De Sovjet-Unie wil de modernisering van kernwapens in Europa voorkomen. In deze zin werkt het dubbelbesluit van de NAVO dus heel goed”.

Stapje vooruit

Opnieuw is gebleken dat de VVD gelijk had, toen gesteld werd dat er met Rusland heel best valt te praten over ontwapening wanneer dat gebeurt vanuit een sterke positie.

Voorhoeve: „Vandaar dat we de mogelijkheid tot voorbereiding op plaatsing van raketten in Europa ook open moeten houden wanneer zou blijken dat de Sovjet-Unie toch geen consessies wil doen, maar gelukkig ziet het er nu naar uit dat het Kremlin wél tot consessies bereid is”.

Door de recente uitspraken van

Joris Voorhoeve,
VVD Tweede-
Kamerlid

Andropov zijn de ontwapeningsonderhandelingen in elk geval een stapje vooruit gekomen.

„Er zit nu schot in het overleg. Ik ben niet pessimistisch. Er zullen nog meer consessies moeten komen, zowel uit het Westen als uit het Oosten. Maar het zit erin.”

Bij al deze positieve geluiden over de Sovjet-Unie kwam er wel scherpe kritiek op de houding van het Kremlin ten aanzien van Afghanistan.

Die oorlog wordt volgens Voorhoeve door té veel mensen vergeten. „Toch is dat een geweldige inbreuk op de internationale rechtsorde. De mensenrechten worden daar met voeten getreden.

Wij zullen de Afghanen niet vergeten.”

Dat de mensenrechten voor de VVD centraal staan bleek ook uit zijn passages over Suriname, Afrika en Centraal Amerika.

Henk Krol

JUIST op het moment dat over de situatie van de Amsterdamse Droogdok Maatschappij gesproken werd, kwam ook de totale begroting van Economische Zaken ter sprake. Voor de VVD werd daarbij onder andere het woord gevoerd door Huub Jacobse.

Het was meteen ook de eerste keer sinds het nieuwe kabinet dat de Kamer wat preciezer kon praten over het economisch beleid van de komende jaren.

Tersprake kwam daarbij de VVD-visie op de hoofdtaken van het kabinet en tevens ook de verwachtingen.

Is er volgens Huub Jacobse een uitweg uit de huidige economische crisis en welke wegen moeten we dan bewandelen?

„Dat kan niet met een éénsporenbeleid. Dat is ook niet alléén een kwestie van geld. Het nieuwe kabinet zal een aantal maatregelen moeten nemen die op verschillende terreinen liggen; die allemaal tot effect moeten hebben: een toenemende kans om uit het dal te komen en die Nederland klaar stomen voor de situatie die ontstaat wanneer het internationaal weer wat beter gaat.”

Dat laatste zegt Huub Jacobse met nadruk, want het is volgens hem ondenkbaar dat het Nederland goed zou gaan wanneer het internationaal slecht gaat en omgekeerd. Daarvoor is onze economie immers veel te open. „Maar wij hebben wel degelijk een eigen speelruimte en wij zullen er nu al voor moeten zorgen dat bij het aantrekken van de internationale economische situatie, Nederland voorop zal lopen”.

Is er wat dat betreft nog wel reden voor optimisme?

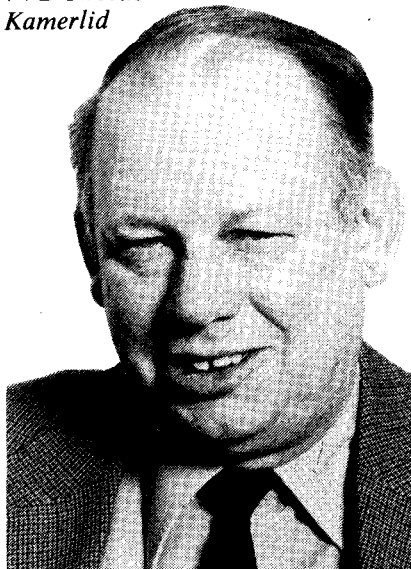
Huub Jacobse vindt van wel. Hij stelt dat er te veel pessimisme is in Nederland. Wij zitten in een periode van technische revolutie. De automatisering komt als een golf over onze samenleving heen.

„Zo een situatie”, aldus Jacobse, „leidt tot grote spanningen, twijfel en conflicten”.

De geschiedenis leert ons dat. Maar op de langere termijn betekent dat altijd een verhoging van de welvaart.

Daarom moeten we ons blijven realiseren dat ondanks al onze problemen nú, wij toch op weg zijn naar een nieuwe welvaart met een nieuwe positieve arbeidsverdeling”.

Huub Jacobse,
VVD Tweede-
Kamerlid

Huub Jacobse:

„Nederland is op weg naar een nieuwe welvaart”

Provinciale studiebijeenkomsten

Op zaterdag 19 maart a.s. organiseert de Vereniging van Staten- en Raadsleden van de VVD i.s.m. de Haya van Somerenstichting in iedere provincie een studiebijeenkomst. Deze bijeenkomsten zijn bestemd voor liberale gemeente-, gewest- en provinciebestuurders in de betreffende provincie. Vanzelfsprekend zijn de bijeenkomsten ook toegankelijk voor buitengewone leden van de Vereniging van Staten- en Raadsleden. Tijdens de bijeenkomsten zullen onderwerpen worden behandeld die voor bestuurders van de lagere overheden in de betreffende provincie van belang zijn.

Voor nadere informatie, ook omtrent plaats, tijdstip, onderwerp en spreker(s), wordt u verwezen naar Provincie & Gemeente van januari en februari 1983.

In dit maandblad van de Vereniging van Staten- en Raadsleden staan ook gegevens over andere Verenigingsactiviteiten. Voor inlichtingen over de Vereniging van Staten- en Raadsleden kunt u terecht bij het secretariaat van deze Vereniging, Koninginnegracht 57, 2514 AE 's-Gravenhage, tel. 070 - 614121.

Onderwijs is een zaak die de VVD-leden zeer nauw aan het hart ligt. Duidelijke stellingen zoals: „Vrijheid van onderwijskeuze” en „Geen aparte korting op de salarissen van het onderwijzend personeel” zijn door de VVD in de campagnetijd gevoerd. Het laatste punt moest de VVD inleveren bij het regeerakkoord. Schoorvoetend, maar de kortingen op het gebied van onderwijs dat tot nu toe 17 % van het totale budget uitmaakte en het feit dat 80 % van de hele begroting opgaat aan de salarissen, maakte deze korting voor één keer noodzakelijk. Anders zou de werkloosheid onder de leerkrachten nog groter worden. Tijd dus om te gaan praten met Staatssecretaris drs. Nell-Ginjaar-Maas, belast met het voortgezet onderwijs, en haar opvolger in de Kamer en vroegere wetenschappelijk medewerker Jan Franssen.

Nell Ginjaar-Maas:

„Er komt een heleboel op ons af . . .”

De samenwerking tussen de twee is zondermeer goed. En dat is niet verbazingwekkend tegen de achtergrond dat Jan Franssen jarenlang als wetenschappelijk medewerker het toenmalige Kamerlid Nell Ginjaar-Maas terzijde stond. Nell: „We hadden een heel goede samenwerking. We discussieerden over alle zaken met elkaar. De inbreng van Jan was wezenlijk. Ik had het gevoel dat ik mijn Kamerportefeuille overdroeg aan iemand waarvan ik wist dat hij de zaken kende en ze ook goed zou behartigen. Die portefeuille heb ik met voldoening aan hem overgedragen.”

Jan Franssen: „En ik ben er inmiddels achtergekomen dat je als Kamerlid in een andere positie zit dan als medewerker. Je moet het nu ineens zelf gaan doen. Onverwacht word je met vragen overvallen waarop je een antwoord moet kunnen geven. Als voordeel voel ik het feit dat ik met Nell zo heb samengewerkt dat ik wel wist welke wegen ik moest bewandelen en welke middelen ik kon hanteren om

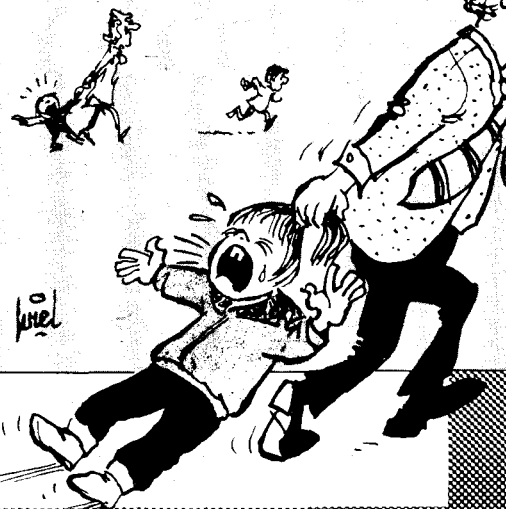
aan de juiste informatie te komen. Nu is het zo dat wij elkaar over en weer inlichten, zodat we beiden van alles op de hoogte zijn. Ik weet dat ik op hoofdpunten van het beleid de lijnen van Nell zal voortzetten, omdat deze opvattingen daarover dezelfde zijn. Natuurlijk moet je dat beleid wel inbedden in deze nieuwe situatie met haar enorme ombuigingen. Daarom vind ik het zo belangrijk dat - ook al werk je vanuit een verschillende positie - je elkaar vertrouwt, je allebei de materie kent en daardoor een goed uitgangspunt hebt om alle zaken samen door te praten.”

Wakker

Terug naar de dag van de aanvaarding van het concept-regeerakkoord. Ed Nijpels vroeg toen aan alle Kamerleden afzonderlijk of men zich erin kon vinden. Het was Nell, die na een - verloren - gevecht voor ondermeer het verwerpen van de beruchte 1,65 % haar fiat gaf met de

woorden: „Ja, mijnheer de voorzitter, maar ik heb er wél de hele nacht wakker van gelegen.” Had ze tegen deze functie liever „nee” gezegd? Nell: „Nee. Ik denk dat wat de komende jaren gaat gebeuren en wat de afgelopen jaren al op de rails is gezet nu moet worden voortgezet. Het gaat er nu om dat je bij de invulling van de diverse onderwijsbegrotingen, die veel hoofdbreken zullen kosten, het onderwijsbeleid niet afbreekt. Dat is het punt waarover ik dagelijks loop te denken, want er komt inderdaad een heleboel op ons af. Wat die korting betreft op de salarissen . . . Ik vind dat je in de politiek altijd je woord moet houden. Op dit punt hebben we dat niet gedaan. Dat heeft me heel veel moeite gekost. Ik realiseer me, dat door alle bezuinigingen op ons budget heel veel arbeidsplaatsen verloren zullen gaan. Mede doordat het aantal leerlingen erg daalt. En dan moet je op een goed moment zeggen: Ik kan niet nóg meer arbeidsplaatsen opofferen - want het ging om 3500 banen - ik moet nu ook aan de betrokkenen vragen of zij iets van hun salaris willen inleveren. Het was iets dat ik op zeker moment moest accepteren, maar ik zou het niet hebben gedaan als niet duidelijk in het regeerakkoord had gestaan dat dit voor de éérste en laatste keer is.”

Jan Franssen: „In de Kamer heb ik duidelijk het op zichzelf staan van deze korting bestreden en het

v.l.n.r. Jan Franssen en Nell Ginjaar-Maas

gekoppeld aan de uitwerking van de Nota Herziening Onderwijs en Salarisstructuur (HOS). We hebben ons als fractie echter nog niet gebonden aan de inhoud van de maatregelen die in deze nota worden voorgesteld. De nota bevat een nieuw salarissysteem voor onderwijsgeevenden. Wanneer je nu kijkt naar de onderwijsbegroting, worden daarin ook de salarissen opgevoerd van degenen die geen onderwijs geven, maar wel in de scholen werken. Dat vonden we onrechtvaardig. Daarom hebben we deze eenmalige korting van 1,65 op 1,85 % gebracht voor de onderwijsgeevenden om zo de salarissen van de laagste categorieën niet-onderwijzend personeel - die niet in de HOS-nota worden meegenomen - te kunnen sparen. Uit oogpunt van rechtvaardigheid zijn deze mensen nu van die korting uitgesloten."

Nell Ginjaar-Maas: „En daarmee was ik heel gelukkig. Het ging om mensen met werkelijk de allerlaagste inkomens, die aan de grens zitten van de rek van hun financiële mogelijkheden. Ik was blij dat de Kamer dat wijzigingsvoorstel heeft ingediend."

Alternatieven

Jan Franssen: „De fractie heeft - voordat zij met de korting akkoord ging - serieus naar alternatieven gezocht. Andere mogelijkheden

bleken niet haalbaar of ze zouden nog meer arbeidsplaatsen kosten. Een paar weken geleden heb ik een bezoek gebracht aan een school voor buitengewoon onderwijs in Rotterdam. De maatregelen die voor dat buitengewoon onderwijs zijn voorgesteld, komen heel hard bij de mensen aan. Ik heb daar echt bijna wanhopige mensen aangetroffen. Mensen, die écht met de zwakst begaafde kinderen in de maatschappij bezig zijn om daar nog wat van te maken, om die nog een kans op leven te geven . . . écht leven. Zij verwachten bij de onderwijsbegroting dat het parlement aan hun situatie wat gaat doen. Als ik dat beetje inleveren van alle onderwijskrachten op hun salaris moet afwegen tegenover de gevolgen die het niet laten doorgaan van die maatregel bijvoorbeeld voor het buitengewoon onderwijs zou hebben, vind ik dat we uiteindelijk een verantwoorde stap hebben gezet, hoe terecht de principiële kritiek tegen die korting uit het onderwijsveld ook was."

Stokpaardje

Het door de PvdA als stokpaardje bereden idee van de middenschool, later ook door het CDA geaccepteerd, valt ook in de portefeuille van onze VVD-staatssecretaris. „In ons verkiezingsprogramma staat dat de middenschool als enige vorm van voortgezet onderwijs door ons wordt afgewezen," zegt zij. „Dat betekent dat wij de ouders de vrijheid laten om voor die middenschool, maar ook voor een ander schooltype voor hun kinderen te kiezen of dat nou gymnasium of lager beroepsonderwijs is. Het CDA zit niet op die lijn, die wil de middenschool als enige vorm van onderwijs na het basisonderwijs. De twee coalitiepartners verschillen dus van mening. We hebben afgesproken dat in deze regeerperiode geen besluit mag worden genomen over die een- of tweesporigheid (alléén middenschool of vrije keuze voortgezet onderwijs). Ook hebben we afgesproken dat geen

besluit genomen zal worden die naar een bepaalde richting toe werkt. Dat betekent dat in ieder geval in deze regeerperiode de middenschool als enige vorm van voortgezet onderwijs er niet zal komen . . . en ook geen voorbereidingen daartoe. Gymnasia, Mavo's en het lager beroepsonderwijs zijn in deze periode zeker van hun bestaansrecht. Daar zeg ik nadrukkelijk bij dat ik verantwoordelijk ben voor alle leerlingen in het voortgezet onderwijs, dus ook voor de leerlingen van de middenschool. Ik zal ervoor zorgen dat ook zij zo goed mogelijk kans krijgen zich te ontplooiën en een goede beroepsopleiding te volgen."

Sfeer

We praten in de stafvergaderingzaal van het departement. Aan de kamer van Nell wordt de laatste hand gelegd. „Ik wilde niet dat het veel zou kosten, maar ik moet wel kunnen werken in een sfeer waarin ik me thuis voel. De kamer is nu geverfd en ik heb wat leuke schilderijtjes bij de contra-prestatie uitgezocht. Alles is nu lichter." Ze is een sfeermens, gevoelig voor de intenties en emoties van anderen. Komend uit het onderwijs heeft ze tien jaar haar eigen „warme" etiket op de VVD-fractie gezet. Ze was er altijd voor iedereen en Jan Franssen volgt dat spoor. Met het staatssecretariaat had ze het in het begin wel wat moeilijk: „Ik mis verschrikkelijk de omgang met collega's. In de Kamer wordt hard geknokt en goed gediscussieerd. Zo kom je ook met elkaar het best tot standpunten. Daar heb ik geweldig veel plezier in gehad. Als Staatssecretaris ben je een volstrekt eenzame figuur. Je zit in een chique kamer en het ambtelijk apparaat discussieert niet op dezelfde wijze met je zoals men dat onderling in de Kamer pleegt te doen. Ik moet nog een beetje wennen. Aan de andere kant is het zo dat je als Staatssecretaris in de positie bent dat je makkelijker dingen kunt regelen dan als Kamerlid. Als ik

als Kamerlid bepaalde dingen wilde, moest ik een beleefde brief schrijven aan Klaas de Jong (haar voorganger). Met een relativerende grijs: „Nu kan ik zaken met mezelf regelen.”

Oproep

Vorig jaar verscheen in het partij-organen een oproep van onderwijsmedewerker Jan Franssen gericht aan alle ouders en onderwijskrachten: „Wat willen jullie na het basisonderwijs voor jullie kinderen?” vergezeld van een aantal concrete vragen.

De respons daarop was groot.

Jan Franssen: „Van individuele leden, maar ook van afdelingen zijn heel veel serieuze antwoorden binnengekomen. Daarvan is een verslag gemaakt, dat nu in de betrokken partijcommissies wordt besproken. Bij de discussies die nog moeten volgen zullen we daar erg veel profijt van hebben. Het is volstrekt duidelijk dat het onderwijs onze leden zeer ter harte gaat. Men is bereid veel tijd en energie te besteden aan de inhoudelijke vernieuwing en verbetering van het onderwijs, maar men ziet daar alle mogelijkheden toe binnen de huidige structuur. Ik denk dat steeds meer mensen zich in hun eigen initiatieven miskend voelen, doordat steeds wordt beweerd - niet door de VVD - dat alleen een nieuwe structuur verbetering van onderwijs kan geven. Aan de basis - waar men er daadwerkelijk mee bezig is - ziet men heel goed dat die vernieuwing ook binnen de bestaande structuren mogelijk is.”

Nell vult aan: Het verslag van al die reacties is goed en erg helder geschreven. Mij viel op dat er volstreekte eenstemmigheid binnen de VVD bestaat over het punt of de middenschool het enige schooltype moet worden. Het antwoord was „nee”.

Dat is geheel in overeenstemming met ons verkiezingsprogramma. Voor ons mag die school voor wie dat wil er zijn, maar laat ons in vredesnaam de vrijheid om als we dat willen onze

kinderen naar een ander schooltype te sturen.”

Jan: „De komende jaren zijn alle aandacht, tijd en geld nodig om het beroepsonderwijs te verbeteren, om de relatie onderwijs-arbeidsmarkt op elkaar af te stemmen en zo te komen tot een bestrijding van de jeugdwerkloosheid. Een top-item van dit Kabinet.”

Bijzonder onderwijs

Tijdens de gemeenteraads-verkiezingen zijn nogal wat aarzelende VVD-kiezers over de CDA-streep getrokken vanwege het hardnekkige gerucht dat de VVD het bijzonder onderwijs wil afschaffen. Is dat waar? Nell, heel fel: „Néé! Heel veel VVD-leden maken een principiële keus voor het openbaar onderwijs. Ook heel veel leden maken een principiële keus voor het algemeen bijzonder onderwijs en een ander deel van onze achterban kiest voor het Christelijk bijzonder onderwijs. Het is een verworvenheid van onze cultuur dat je in dit land die vrijheid hebt. Die willen we ook bewaren. Dat staat in onze beginselen in ons verkiezingsprogramma. Dus dat we het bijzonder onderwijs de nek om zouden willen draaien is een sprookje.”

Jan Franssen - zorgvuldig formulerend - : „Ik heb sterk de indruk dat noch de PvdA noch de VVD daarop uit zijn, maar dat het CDA uit electorale motieven dit fabeltje in de wereld wil laten om de eigen positie binnen het onderwijs sterk te markeren. Wél is nodig dat we de discussie over de kwaliteit van het onderwijs als een op zichzelf staande discussie moeten zien. Dat geldt met name voor het beroepsonderwijs. Die gesprekken mogen niet worden opgehangen aan het bestaan van zuilen.”

Reny Dijkman

Door de eeuwen heen hebben ook liberale vrouwen hun partijtje meegeblazen in de strijd om grotere maatschappelijke, economische en politieke vrijheden. Terwijl vrouwen uit de gegoede burgerij hun recht op werk erkend wilden zien, beijverden vrouwen uit de lagere sociale klassen zich voor verbetering van de vaak erbarmelijk slechte arbeidsomstandigheden. Het kwam tot een heuse emancipatiebeweging ten tijde van de Franse revolutie (1789-1799). Ongeveer een halve eeuw later ontstonden de vrouwenorganisaties die zich richtten op maatschappelijke hervormingen, beter onderwijs en mentaliteitsverandering. Toen dit streven rond de eeuwwisseling vruchten begon af te werpen in de vorm van een verhoogd opleidingsniveau vonden veel vrouwen werk in administratieve beroepen en verwierven zich hiermee een economisch onafhankelijke positie. Een logisch vervolg hierop was de strijd om het vrouwenkiesrecht waarbij ook de vrouwengroep uit de toenmalige Liberale Staatspartij actief was. Politieke macht was de sleutel tot maatschappijverandering. In het buitenland waren het vooral de spectaculaire acties van de suffragettes die de publieke opinie danig onder druk zetten. De formele vastlegging in de grondwet van het actief en passief kiesrecht voor vrouwen geschiedde in 1922. Daarna viel er een betrekkelijke stilte in de emancipatiebeweging. Men was moegestreden. Wel bleven vrouwen zich in georganiseerd verband bezig houden, met hun ondergeschikte positie in de maatschappij tot de oorlog uitbrak en vrouwen konden bewijzen wat ze waard waren door werkzaamheden te verrichten in beroepen die tot dan toe uitsluitend voor mannen toegankelijk waren.

Geïntegreerd optreden

In de tijd van de wederopbouw van het land werd het maatschappijbeeld

Anita Wagemakers

opgebouwd rond het gezin met moeder als de spil waar alles om draaide. Omdat de naoorlogse situatie en mentaliteit sterk waren gewijzigd, werd de onafhankelijke en strijdbare opstelling van de vooroorlogse vrouwengroep verlaten en werd besloten tot integratie van de vrouwenorganisatie binnen de in 1946 uit de Liberale Staatspartij voortgekomen Partij van de Vrijheid. Bij de oprichting van de VVD in 1948 (een samengaan van de Partij van de Vrijheid en de Vrijzinnig Democratische Bond) ging ook de

gemeenschappelijke doeleinden te verwezenlijken zonder de eigen politieke opvattingen op de voorgrond te stellen. Deze manier van werken had wel tot gevolg dat de liberale inbreng in het maatschappelijk leven niet als zodanig werd herkend. Bij de toenemende verzuiling waren het de liberale vrouwen die in overkoepelende organen verschillende instellingen vertegenwoordigden waardoor men ook daar niet openlijk uiting kon geven aan eigen denkbeelden. De tweede emancipatiegolf die in de zestiger jaren de wereld overspoelde deed de noodzaak tot duidelijker profilering van onze liberale vrouwenorganisatie voelen. In een sfeer van passieve tolerantie ten aanzien van de doelstellingen van de emancipatiebeweging - en in een periode dat er nog van alles mogelijk was - werden nieuwe inzichten geformuleerd, initiatieven gesubsidieerd en werd gepoogd enige structuur te brengen in het beleid.

Keerpunt

Met het keren van het economisch tij dreigt thans eveneens de emancipatieontwikkeling te worden gekeerd. Vrouwen worden vriendelijk doch nadrukkelijk gewezen op de taken die zij kunnen vervullen in het gezin; er wordt wederom een beroep gedaan op hun inschikkelijkheid nu de jeugdwerkloosheid desastreuze vormen begint aan te nemen. „Recht op arbeid voor vrouwen? Ja, vanzelfsprekend, maar niet in tijden van werkloosheid.” Zo denken helaas ook veel liberalen erover. Individuele rechten die vrouwen altijd al hadden moeten hebben, lijken opnieuw naar de achtergrond te worden gedrongen. Het is de taak van een politieke vrouwenorganisatie om duidelijk te maken dat emancipatie geen luxe is, iets dat onderhevig zou zijn aan het welvaartsniveau. Meer dan ooit zullen partij en vrouwenorganisatie zich samen sterk moeten maken voor verwezenlijking van de gestelde

doeleinden. Dat in tijden van schaarste niet alles wat wordt gevraagd, kan worden gehonoreerd is buiten kijf. Het gaat er om stevig vast te houden aan de hoofdlijnen van het beleid om verharding van standpunten en polarisatie tegen te gaan. Een polarisatie die zeker zal ontstaan wanneer de gevolgen van de crisis eenzijdig op vrouwen worden afgewenteld. Vijfendertig jaar VVD en „Vrouwen in de VVD” staan borg voor een intensieve samenwerking ook in de toekomst.

Jaarverslag 1982 en Jaarboek '83

Eén exemplaar van het Jaarverslag 1982 van de partij wordt gezonden aan secretarissen van afdelingen en centrales.

Belangstellenden kunnen dit verslag bestellen door overmaking van een bedrag van f 10,— op girorekening nr. 40.18.232 t.n.v. VVD-informatierekening te 's-Gravenhage, onder vermelding van „35ste Jaarverslag”.

Twee exemplaren van het Jaarboek '83 worden gezonden aan secretarissen van afdelingen en centrales. Belangstellenden kunnen dit Jaarboek bestellen door overmaking van een bedrag van f 17,50 op girorekening nr. 40.18.232 t.n.v. VVD-informatierekening te 's-Gravenhage, onder vermelding van „Jaarboek '83”.

Met de verzending van zowel Jaarverslag als Jaarboek wordt begonnen in de tweede helft van februari.

vrouwenorganisatie in de partij op. Officieel bestaat de Organisatie „Vrouwen in de VVD” sinds 12 juni 1953 na ondertekening van de stichtingsakte. Door de zelfstandige werkwijze van de vrouwengroepen is een grote verscheidenheid aan activiteiten gegroeid. Van oudsher hebben de liberale vrouwen zich met name ingezet op het sociale vlak zonder hieraan overigens veel ruchtbaarheid te geven. In samenwerking met anderen trachtten zij

Elkaar gezellig bezig houden?

Toen ik héél pas, kersvers, en dat kan ik dan ook als excuus aanvoeren, over onze Nederlandse grenzen in Europese contreien terecht kwam, be kroop mij het griezelige gevoel dat ik beland was in kringen waar men elkaar gezellig, nou ja, gezellig, laten we zeggen: elkaar bezig hield! Geïsoleerd. Nu, twee jaar later, ouder, wijzer, weet ik dat dat absoluut niet waar is. Men houdt elkaar niet bezig, men houdt zich met u bezig. Dat wil zeggen met Europa, het Europa waar ú woont.

Ik weet nog wel waaróm ik dat toen dacht: als in de Nederlandse dagbladen iets vermeld stond, bijvoorbeeld het vinden van vaten met kwalijke stoffen in iemands achtertuin, ging prompt de volgende morgen in de Tweede Kamer de telefoon. Een mevrouw uit Delfzijl, een meneer uit Sittard, die hier wel eens precies het fijne van wilde weten. „En wat doen onze politici hieraan? De door ons gekozen volksvertegenwoordigers?” Gelijk hadden ze, waarvoor kies je ze tenslotte? En er was antwoord op te geven. Wat mij over de grens onmiddellijk opviel, naar Brussel, Luxemburg en Straatsburg bellen geen dames uit Delfzijl. Ook niet uit Sittard: men belt niet. De achterban reageert niet zo. Het probleem van de Europese veiligheid, inflatie, wapenwedloop, honger, schending mensenrechten, bevolkingsexplosie, de Noord-Zuiddialoog, het beroert wel, maar het doet niet naar de telefoon grijpen om het Europees Parlement om nadere informatie te vragen. En toch zijn dat, en nog wel slechts onder andere, zaken waar de door u gekozen volksvertegenwoordigers in het Europees Parlement zich mee bezig houden! Diepgáánd mee bezighouden, mevrouw, meneer, ook al staat het niet iedere dag in uw krant.

Toegegeven, Brussel lijkt verder dan Den Haag en op het eerste gezicht zijn honger en bevolkingsexplosies verder verwijderd dan een verknoede, gevaarlijke achtertuin. Maar dan ook

slechts op het eerste gezicht! Want zo groot is de wereld niet, problemen enkele grenzen verder stromen, als we niet opletten, onverhoeds bij Lobith ons land binnen en door de kraan in uw bad!

Ook President Pieter Dankert was wat gelaten onder dit ogenschijnlijk gebrek aan interesse van zijn eigen Nederlanders voor het Europees Parlement. Als u hem morgen dus een plezierige dag wilt bezorgen, een steuntje in zijn rug wilt geven, belt u hem dan eens met een Europese vraag! Tel.: 09 - 3222342111 tst. 2076.

Ik zie hem al glunderen! „Wat nu, alweer een mevrouw uit Stadskanaal, een meneer uit Heerlen? Iemand uit de Ommelanden van Groningen die een vraag heeft over het Europees landbouwbeleid, waar we sinds Sicco Mansholt in 1968 zo veel in bereikt hebben? Men vraagt of het er om gaat dat Europa ten aanzien van de problemen die de hele wereld aangaan, met één stem spreekt en waar mogelijk en nodig in gezamenlijkheid optreedt?

En een meneer Van der Zwan uit Scheveningen wil weten hoe dat nu verder gaat met die Deense Vikingen die de internationale visgronden afschuimen? Wat pittig gesteld, die vraag, maar hij krijgt antwoord! Hoe het staat met de handelsbesprekingen in het kader van de GATT? Daar kan men ook met Frits Bolkestein contact over opnemen, maar toch aardig dat men mij belt!

Een vraag over de belangrijke rol die de Europese Gemeenschap heeft gespeeld en speelt in de strijd tegen het gevaar van protectionisme in de wereld?

Of Euronet-Diane inderdaad de eerste grote prestatie is op het gebied van de informatica in de EG? Informatiestromen, zo belangrijk voor de totstandbrenging van een verenigd Europa, om door te gaan met Europa - dús ook Nederland - zijn plaats in de wereld te doen behouden, om het zijn invloed en uitstraling

terug te geven en om de levensstandaard van zijn bevolking te doen stijgen!

En een kleine jongen uit Wassenaar vraagt voor zijn spreekbeurt op school of Robert Schuman in 1950 inderdaad de man was met de politieke moed om de grote originaliteit van de eerste Europese Gemeenschap, de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal (EGKS), te verwezenlijken? Toornstra, mijn beste kabinetchef, stuur dat baasje alle informatie toe! Hij zal een fantastische spreekbeurt houden. Mijn eigen Nederlanders, zij hebben interesse voor datgene waar we mee bezig zijn.”

Tot zover Dankert - denk ik!

Het Europees Parlement is niet alleen een politieke tribune waar de diverse standpunten over de grote internationale gebeurtenissen tot uiting komen. Het is ook de raadgever en het brengt zijn advies uit over de politieke samenwerking tussen de tien staatshoofden en regeringsleiders en tussen de ministers van Buitenlandse zaken.

In de Europese Gemeenschap komen dagelijks allerlei mensen bijeen, parlementariërs, ambassadeurs, industriëlen, arbeiders, kaderpersoneel, ministers, consumenten en allerlei gesprekspartners, om een gezamenlijke regeling te zoeken voor problemen die al lang niet meer binnen een nationaal kader kunnen worden opgelost.

Dus, mevrouw, meneer, bemoeit u zich alstublieft ook met Europa, want weet u, Europa bemoeit zich met u!

Koosje Bins

Wie de jeugd heeft...

Het JOVD-hoofdbestuur

Vijfendertig jaar VVD, Proficiat!! Vijfendertig jaar jong. Met recht! Het jonge gezicht is kenmerkend voor de VVD in de begin jaren '80. De VVD is in 1982 de grootste partij geworden onder de kiezers van 18 t/m 24 jaar. Niet minder dan 29 % van de jonge kiezers stemde liberaal. De onafhankelijke liberale jongerenorganisatie JOVD heeft op het ogenblik meer dan 5000 leden en is veruit de grootste politieke jongerenorganisatie in Nederland. Het begrip „jong” is sterk aan verandering onderhevig geweest. In 1948 had de jonge liberaal een gemiddelde leeftijd gelijk aan die van de VVD in 1983. In 1949 was de JOVD (in dat jaar opgericht) een club voor „jongeren” met een leeftijd variërend tussen de 25 en de 40 jaar. Nu is dat (gelukkig) anders. Al op vroege leeftijd trekt het liberalisme. Tegenwoordig schommelt de leeftijd van een JOVD-er tussen de 15 en 25 jaar.

Toekomst

Er is echter nog een groot verschil tussen toen en nu. Vijfendertig jaar geleden werd begonnen aan de (her)opbouw van Nederland. Alles en iedereen was daarbij nodig. De jeugd had toen letterlijk de toekomst. Dat is vandaag de dag wel even anders. De economische recessie maakt het onmogelijk de jeugd goede

toekomstperspectieven te bieden. Nog nooit hebben zoveel jonge mensen zonder werk gezeten.

Zware taak

Liberalen hebben daarom een zware taak. Hóe kun je jongeren uitzicht bieden op een waardevolle en zinnige invulling van het eigen leven? In ieder geval moet getracht worden de jeugd een maatschappelijk en politiek houvast te bieden. Er moet gewezen worden op het feit dat er nog legio wegen zijn om de drukkende crisis het hoofd te bieden. Jongeren moeten politieke mogelijkheden benutten om samen te werken aan hoopvolle alternatieven voor de toekomst. Dat de bereidheid er is om voor de (liberale) politiek te kiezen mag duidelijk zijn. Helaas is het maar al te vaak zo dat jongeren geen keuzen meer zien. Het heil wordt dan gezocht in buiten-parlementaire uitvluchten.

Jongerenopvang

Het is van het allergrootste belang te zorgen dat zo weinig mogelijk jongeren dit laatste als een wezenlijk alternatief gaan zien. Een effectieve jongerenopvang is van essentiële betekenis. We moeten zorgen dat het liberalisme iets concreets heeft te bieden. Voorkomen moet worden dat

jongeren zich teleurgesteld van het liberalisme afwenden. Zover is het gelukkig nog lang niet. De JOVD heeft zich dan ook op het standpunt gesteld dat het nú, meer dan ooit, tijd is voor een *gezamenlijke* aanpak. De enorme gegroeide belangstelling voor het liberalisme vraagt hierom. Een bundeling van de liberale krachten zal kunnen leiden tot een adequate opvang van de jongeren. Veel VVD-afdelingen hebben ons gevraagd om informatie over de opvang en begeleiding van jongeren. Mede naar aanleiding hiervan zijn we gekomen tot de actie „Jongeren Aanpak '83”, kortweg JA'83. Dit alles onder het motto „onafhankelijkheid in samenwerking”.

Gerichte aanpak

Samen met de VVD wil de JOVD tot een gerichte aanpak komen. Het beleid zal moeten worden gericht op het actief inhoud laten geven door jongeren aan hun liberaal denken. Door middel van het koppelen van de vormings- en scholingsactiviteiten van VVD en JOVD, het inspelen op de vraag van VVD-afdelingen om bij hen JOVD-afdelingen op te richten en het nauwer aanhalen van de banden tussen VVD en JOVD in haar algemeenheid, proberen wij JA'83 tot een succes te maken.

In een nota „jongerenbeleid” heeft de JOVD voorstellen gedaan voor een gecoördineerd totaalbeleid. Geijverd wordt nu door alle belanghebbenden om tot een gemeenschappelijke noemer te komen. Het doel wat een ieder hierbij voor ogen heeft, is het liberalisme als gebundelde stroming een zo breed mogelijk draagvlak te geven.

Een partij met heel veel jonge leden heeft de toekomst. We hopen dat de samenwerking tussen VVD en JOVD bijdraagt aan het zeker stellen van die toekomst.

Eric Brinckmann
Voorzitter JOVD

DE VVD 35 JAAR

OP 30 AUGUSTUS 1947
GAF DE ERVAREN PARLEMENTARIËR EN
VRIJZINNIG DEMOCRAAT VAN
ORIGINE MR. P. J. OUD
OPENLIJK UITING IN HET
HANDELSBLAD AAN DE
STIJGENDE ONRUST VAN HEM EN
EEN AANTAL VROEGERE
VRIJZINNIG-DEMOCRATEN OVER
DE RICHTING, WAARIN DE
POLITIEK VAN DE NOG JONGE
PARTIJ VAN DE ARBEID ZICH
BEWOOG.

Mr. P. J. Oud

Op 30 augustus 1947 gaf de ervaren parlementariër en vrijzinnig democraat van origine mr. P. J. Oud openlijk uiting in het Handelsblad aan de stijgende onrust van hem en een aantal vroegere vrijzinnig-democraten over de richting, waarin de politiek van de nog jonge Partij van de Arbeid zich bewoog.

De voorzitter van de Partij van de Vrijheid, mr. D. U. Stikker, reageerde in het Algemeen Handelsblad van 12 september 1947 positief op Ouds suggesties over de mogelijkheden van een verbrede vrijzinnige samenwerking. De reactie van Stikker: „Tot een zodanige koers zijn wij bereid”, en hij stelde een politiek gesprek voor met als einddoel: een sterke, progressief gezinde partij. Een dag na het artikel van Stikker, op 13 september 1947, bracht het Handelsblad zelf in een hoofdartikel in herinnering, dat mr. Oud al bij de fusie van de politieke partijen tot de Partij van de Arbeid in februari 1946, had verklaard dat die Partij van de Arbeid natuurlijk twee vleugels zou hebben.

Als moeilijkheden zag Oud toen al de socialisatie en het al dan niet

wegnemen van het winstmotief. Sindsdien kwamen daar de ordening à la Vos (Hein Vos was een belangrijk econoom en politicus in de Partij van de Arbeid) en de Indische kwestie bij, alsmede „een fiscaal beleid, dat crisiswinst probeert te maken voor een socialistische maatschappijbouw”.

Met voldoening stelde het Handelsblad vast, dat tussen de leider van de Partij van de Vrijheid, de heer Stikker en de heer Oud en zijn medestanders gelijkheid in wezen was gebleken. Daarover zou het gesprek ook moeten lopen en het Handelsblad voegde er aan toe, dat na een uittreding van haar in wezen niet-socialistische leden, het socialistische karakter van de Partij van de Arbeid ook duidelijker zou kunnen worden.

Onder voorzitterschap van Oud werd een comité van vroegere vrijzinnig-democraten en „politiek daklozen” gevormd tot voorbereiding van de oprichting van een democratische volkspartij. Secretaris van het comité werd mr. J. G. Bettink te Haarlem. De besprekingen tussen een delegatie uit het hoofdbestuur van de Partij van de Vrijheid en uit de Groep Oud hadden succes. De huishoudelijke vergadering van de Partij van de Vrijheid aanvaardde op zaterdagmorgen 24 januari 1948, het resultaat van het overleg. Tevens keurde zij de algemene richtlijnen van het ontworpen beginselprogramma goed; 189 afgevaardigden stemden voor, 2 tegen.

De Groep Oud had een gelijkkluidend besluit genomen, en zo kwam de samensmelting van beide staatkundige groeperingen tot de nieuwe „Volkspartij voor Vrijheid en Democratie” definitief tot stand.

's Middags presenteerde de nieuwe VVD zich in het openbaar op de bijeenkomst in Bellevue in Amsterdam. Mr. Stikker werd voorzitter en Mr. Oud vice-voorzitter.

Stickers visie

„Wij leven”, zo zei Stikker, „in een geschonden wereld. Geruchten over een derde wereldoorlog treffen ons oor. Toch mogen wij niet bij de pakken neerzitten. Integendeel, de handen moeten worden ineengeslagen en dat is het, wat wij doen bij de oprichting van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie. Deze partij wil in de eerste plaats een beginselpartij zijn”. Hij wees daarbij op de fundamentele betekenis van de vrijheid, de verantwoordelijkheid en de sociale gerechtigheid. Bij de bespreking van de Indische politiek wees mr. Stikker op de z.i. grootste fout, die het kabinet Beel hierbij maakte, namelijk dat het kabinet zich lange tijd heeft gedragen, alsof er onder de Indonesische bevolking geen anderen dan aanhangers van de Republiek waren. „Deze Republiek is daardoor op een veel te hoog plan gekomen. De geesten, die deze

regering Beel zelve heeft opgeroepen, raakt zij thans niet meer kwijt”. (In het kabinet Beel - van 3 juli 1946 tot 7 augustus 1948 - werd de portefeuille Overzeese Gebiedsdelen beheerd door de PvdA-er mr. J. A. Jonkerman.) Uitvoerig stond Stikker stil bij de verhouding tot de Partij van de Arbeid. Hij wees het socialisme af, omdat het geen geestelijke wapens heeft om zich te verweren tegen de totalitaire collectivistische staatsopvatting van het communisme. Enkele maanden later, op 17 augustus 1948, zou Stikker als minister van Buitenlandse Zaken gaan samenwerken met de socialisten in een kabinet onder leiding van dr. W. Drees.

Ouds principes

Oud betoogde dat het niet zo verwonderlijk was, dat vrijzinnig-democraten en liberalen elkaar nu weer hadden gevonden, „omdat zij altijd loten van een liberale stam zijn geweest”. Hij zei dat Thorbecke de geestelijke vader was van liberalen én vrijzinnig-democraten; het liberalisme van Thorbecke is de drager van de vooruitgang geweest. De grote fout van de Vrijzinnig-democraten vond hij de voorgestane eenzijdige ontwapening. Ondanks de latere verdeeldheid hebben vrijzinnig-democraten en liberalen elkaar op moeilijke ogenblikken in onze staatkundige historie toch altijd weer

weten te vinden, zo zei mr. Oud.

Van 1933 tot 1937 hebben liberalen en vrijzinnig-democraten in het kabinet Colijn samen-regerings-verantwoordelijkheid gedragen; „Dat kabinet”, zo riep Oud uit, „is zeker niet het slechtste geweest, dat Nederland heeft gekend. Ik hoef mij over deze vier jaren niet te schamen”. Ongetwijfeld begon vanaf die tijd de verbetering in de verstandhouding. Oud ging uitvoerig in op zijn-aanvankelijk zeer aarzelende-toetreding tot de nieuwe Partij van de Arbeid, waarin, getuige het beginselprogramma, de oude SDAP tenslotte het overwicht heeft gekregen; „Dit program is een zuiver socialistisch program, dat voor vrijzinnig-democraten niet is te aanvaarden”.

Mr. Oud bevestigde, dat in zijn gesprek met Stikker geen principiële verschillen boven tafel kwamen. Daardoor kon de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie worden opgericht; „Het wezen der partij komt in naam duidelijk tot uiting. Zij wil zijn: volkspartij en geen partij voor een bepaalde groep of klasse.

De VVD wil naar een juiste verhouding streven tussen vrijheid en gebondenheid. Zij staat op het standpunt, dat het particulier eigendomsrecht en het particuliere bedrijf niet mogen worden beschouwd als een euvel. De VVD is een voorstander van een zeer sociale politiek, maar tegelijkertijd anti-socialistisch”. aldus Oud. Over de Indische kwestie liet Oud zich in dezelfde zin uit als Stikker; „Men is ook met de politionele actie te laat begonnen en op een te beperkte schaal. Staatsmanswijsheid zal, ook voor een ander bewind, vorderen thans van de toestand te maken, wat er nog van te maken is. Ook hier moeten wij vóór alles de kunst van het mogelijke betrachten”.

De VVD weet, zei Oud, dat samenwerking tussen verschillende

politieke groeperingen onmisbaar is bij de staatkundige verhoudingen in Nederland; „Zij is daartoe in beginsel bereid, bij voorbaat slechts die groepen uitsluitend, die door hun beginselen of hun gedragingen anti-nationaal zijn”.

Conflict Stikker-Oud

Van 1948 tot 1952 was Stikker minister van Buitenlandse Zaken in twee opeenvolgende kabinetten Drees. Derhalve kreeg hij een belangrijk aandeel in de onderhandelingen over de verhouding tot Indonesië en speciaal over de status van Nieuw-Guinea. Stikker was voorstander van de overdracht van de soevereiniteit over Nieuw-Guinea aan Indonesië.

De fractievoorzitter van de VVD in de Tweede Kamer, Oud, liet een overigens niet aangenomen motie van wantrouwen in stemming brengen, omdat de regering haar standpunt over de soevereiniteitsoverdracht zou hebben gewijzigd, zonder daarover met de Tweede Kamer van gedachten te wisselen. (jan. 1951) Stikker trad hierna af als minister en er ontstond een kabinetscrisis. In maart 1951 werd het tweede kabinet Drees geformeerd en Stikker kreeg opnieuw de portefeuille van Buitenlandse Zaken.

Oud: scherpzinnig en boeiend

Mr. P. J. Oud was van september 1948 tot het najaar van 1963 fractievoorzitter van de VVD in de Tweede Kamer. Toen hij zich in 1963 uit het politieke leven terug trok - hij was toen 77 jaar - werden zijn verdiensten voor het land geëerd door zijn benoeming tot minister van Staat.

Oud was één van de scherpzinnigste en boeiendste figuren uit het politieke leven van ons land in de 20e eeuw. Zijn veelzijdigheid uitte hij in de functies die hij heeft bekleed en in de

werkzaamheden, die hij heeft verricht: minister van financiën, burgemeester van Rotterdam, fractieleider van de VVD in de Tweede Kamer, voorzitter van de VVD, hoogleraar in het Staats- en Administratief Recht, schrijver van talrijke standaardwerken.

Zijn redevoeringen muntten uit door een logische en systematische opbouw.

Pieter Jacobus Oud werd op 5 december 1886 in Purmerend geboren. Hij overleed op 81-jarige leeftijd in zijn woning aan het Willemsplein te Rotterdam. „Oud was een parlementariër, die het parlement aanzien gaf”; met deze woorden reageerde Mr. E. H. Toxopeus, de leider van de liberale Tweede Kamer-fractie op het overlijden van Oud. Toxopeus was de opvolger van Oud als partijleider van de VVD.

Gesprek met een oprichter

In Leeuwarden woont nog Ir. B. C. van Balen Walter. Een vitale tachtiger, die mij vertelde dat hij voor de oorlog niet aan politiek deed, wel op de Liberale Staatspartij stemde. Ik kwam met hem in gesprek.

H. Hoe komt het dat u wel politiek geïnteresseerd raakte?

B. Ik heb de oorlog nogal intensief meegemaakt, ook al door mijn functie hier. Ik was hoofd van de Zuivelafdeling en moest de voedselvoorziening organiseren. Ik had nogal wat kritiek op de maatschappij en vanuit mijn liberale levensbeschouwing heb ik hier in Leeuwarden de Liberale Staatspartij opgericht. Met het woord „liberaal” kon je in die tijd niet uit de voeten; vandaar dat de Liberale Staatspartij zich omvormde tot de Partij van de Vrijheid. Als afgevaardigde van Friesland kwam ik in het hoofdbestuur van de Partij van de Vrijheid. Ik moest regelmatig naar Den Haag voor de

bestuursvergaderingen. Stikker was voorzitter en Mr. Rutgers, afkomstig van de Liberale Staatspartij, secretaris. We vergaderden meestal bij Stikker op kantoor in Amsterdam.

H. Uit welke maatschappelijke laag kwam dat hoofdbestuur van de Partij van de Vrijheid?

B. Het waren allemaal mensen uit de zogenaamde betere kringen. De Partij van de Vrijheid was een elite partij.

H. Toen kwam op een zeker moment de Groep Oud binnen uw gezichtskring?

B. Ja, toen kwam de brief van Oud in het Handelsblad. De vrijzinnig-democratische ideeën van Oud in de nieuwe Partij van de Arbeid werden overvleugeld door die van de S.D.A.P. Daarom ging Oud uit de Partij van de Arbeid. Stikker was werkgever en had in oorlogstijd de Stichting van de Arbeid opgericht, een overlegorgaan

tussen werkgevers en werknemers. Stikker werd de eerste voorzitter van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie en Oud kwam in de Tweede Kamer. Oud was later degene, die het gebruik van het woord „liberaal” weer sterk animeerde. Hij vond dat je je daar niet voor moest schamen.

H. Ambieerde Oud een ministerschap in het naoorlogse Nederland?

B. Neen, Oud heeft altijd gezegd dat hij geen minister wilde worden. Tot 31 mei 1952 was Oud burgemeester van Rotterdam.

H. Wat kunt u zeggen over de verhouding Oud-Stikker?

B. Stikker werd minister van Buitenlandse Zaken en Oud voorzitter van de VVD en van de fractie in de Tweede Kamer. De Indonesische kwestie vertroebelde de verhouding Oud-Stikker. Stickers opvatting over de manier waarop Nederland zich moest gedragen over de soevereiniteit van Nederlands Indië verschilde van die van Oud. Oud was een politicus, Stikker een zakenman.

H. Hoelang zat u in het dagelijks Bestuur van de VVD?

B. Ik heb erin gezeten tot het moment dat Oud ophield, in 1962.

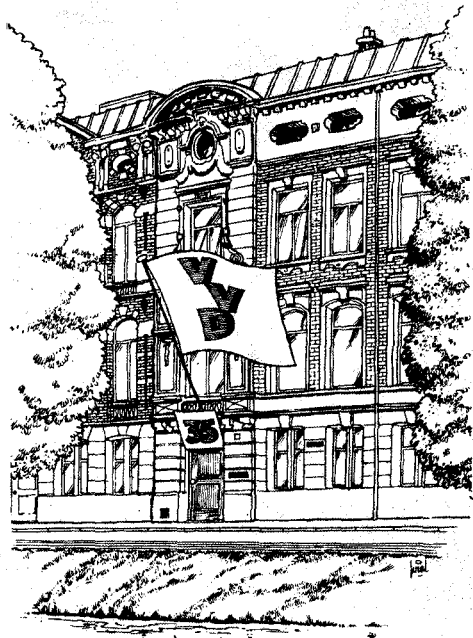
H. Hoe kijkt u tegen de huidige VVD aan?

B. De VVD is een volkspartij geworden; wat ons niet lukte, is nu gelukt. De VVD spreekt tot mijn genoegen nu ook de jeugd aan, en kan de grootste partij van Nederland worden.

H. Is er een liberale levenshouding, en zo ja, wat houdt dat in?

B. Er is inderdaad een liberale levenshouding. Dat betekent dat je wat kunt relativiseren en dat je respect hebt voor het feit, dat er ook anderen zijn met een andere mening over een bepaald onderwerp. Wij moeten ons als VVD-ers ook bemoeien met immateriële dingen, zoals het bevolkingsvraagstuk en het milieu.

A. D. H. Huysman

Onderhandelen

met een troefkaart

Een van de belangrijkste onderwerpen waar het parlement zich in deze kabinetsperiode mee moet bezighouden, is de problematiek van de kernbewapening. Al vanaf 1979 heeft de VVD-fractie met grote spanning het verloop van de stemmingen in het parlement met betrekking tot deze problematiek gevolgd. Die stemmingen leidden steeds tot het uit de boot vallen van een aantal leden van de grootste regeringspartij, het CDA. Nu het tijdstip nadert waarop deze zaak moet worden beslist en het uur van de waarheid komt over de eventuele plaatsing van kruisraketten, wordt nóg belangrijker deze zaak nauwkeurig te volgen.

Addertje

Nauwelijks was ik als Kamerlid geïnstalleerd of er was opnieuw sprake van een uiterst belangrijke stemming in de Tweede Kamer. Het ging hierbij om de zogenaamde „freeze”, een bevroering van nationale kernwapenarsenalen. In de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties zou een resolutie in stemming worden gebracht over de „freeze”, een resolutie die er aantrekkelijk uitzag en waar in feite niemand antipathiek tegenover kon staan. Maar voor de Westerse landen school een vervaarlijk addertje onder het gras. Op de veiligheid in West-Europa en ook bij het streven naar wapenbeheersing in de Europese regio zou de „freeze”-resolutie een zeer negatief effect hebben. In die dagen van de stemming, maar ook daarna, bereikten mij talloze vragen hierover. Daarom ben ik nog eens nagegaan hoe wij geleidelijk aan verzeild zijn geraakt in de huidige situatie, waarin een bevroering van het kernwapenarsenaal negatief zou uitwerken.

SALT-akkoord

In de eerste jaren na de Tweede

Wereldoorlog voelden de Westeuropese landen zich ernstig bedreigd door het in Oost-Europa steeds verder optrekkende communisme. Vooral omdat het Amerikaanse leger was overgegaan tot een snelle demobilisatie, lag West-Europa bijna onbeschermd op het westelijke puntje van het Euro-aziatische continent. De Westeuropese landen waren niet in staat om tegenover de conventionele macht van de Sovjet-Unie een adequate, conventionele defensie op te bouwen. West-Europa verkeerde in een stadium van wederopbouw en had alle financiële hulp nodig die het krijgen kon, zowel op het gebied van de economie als van de defensie. En deze hulp kwam. In 1949 werd de Noord-Atlantische Verdrags Organisatie (NAVO) opgericht, een bondgenootschap tussen Amerika, Canada en de meeste Westeuropese landen. Amerika (en Canada) leverde(n) daaraan de grootste (financiële) bijdrage. Gezien het overwicht van conventionele wapens in het Oostblok steunden de Europeanen voor een groot deel op Amerikaanse kernwapens, waartegen de Sovjet-Unie als centrale macht binnen het Oostblok op dat moment geen afdoende verweer had. Voor het door de oorlog sterk verarmde West-Europa was dit een goede en goedkope oplossing. Men ging ervan uit dat Amerika bij een Russische aanval op West-Europa meteen zou overgaan tot een massale vergeldingsactie. De Sovjet-Unie ontwikkelde langzaam aan een kernwapenmacht die, zoals bleek bij de Cuba-crisis in 1962, op dat ogenblik een vergelijking met de Amerikaanse nucleaire wapens nog geenszins kon doorstaan. Maar de Russische nucleaire bewapening ging gestaag door. In 1972 bezegelde het allereerste SALT-akkoord (Strategic Arms Limitation Talks) in feite de gelijkheid op wapengebied van Amerika en de Sovjet-Unie. Het SALT-akkoord was een eerste - aarzelende - stap op weg naar wapenbeheersing. Amerika toonde zich bereid om West-Europa te

verdedigen met intercontinentale kernwapens nu van de zijde van de Sovjet-Unie een desastreuze vergelding te verwachten was via hun sterk gegroeide wapenarsenaal. De bereidheid van Amerika werd in West-Europa echter niet meer ten volle op prijs gesteld. Niet alleen was de angst voor een Russische aanval bij velen afgenomen, deze had zelfs plaatsgemaakt voor een andere: die voor de eigen nucleaire verdedigingswapens en hun vernietigende uitwerking. Deze ontwikkeling was nu een factor van grote betekenis geworden.

Stabiliteit ontwricht

De NAVO reageerde op de groei van het Russische arsenaal met een „aangepast antwoord”. Een „massale vergelding” was maatschappelijk veel minder aanvaardbaar geworden, en in plaats daarvan zou men nu op militaire verrichtingen van het Warschaupact reageren in een mate die in overeenstemming was met de ernst en de zwaarte daarvan. In het kader van deze strategie werd het aantal tactische (korte-afstands, lichtere) nucleaire wapens in West-Europa sterk uitgebreid. Opnieuw was een redelijk stabiele situatie ingetreden, waarbij de Amerikaanse intercontinentale wapens als een laatste stap op de ladder van de nucleaire escalatie werden gezien. De ontwikkelingen van de laatste jaren hebben deze betrekkelijke stabiliteit echter ernstig ontwricht. De Sovjet-Unie heeft in hoog tempo thans 342 SS 20-raketten geplaatst. Deze kunnen niet alleen gericht worden op Westeuropese steden, maar praktisch alles nauwkeurig vernietigen wat op Westeuropees grondgebied aan nucleaire wapens staat opgesteld. Door de toenemende verwijdering tussen Amerika en West-Europa, onder meer op politiek en economisch gebied, maar ook door de dreiging voor de Amerikaanse intercontinentale raketten om „geneutraliseerd” te worden door

Russische intercontinentale raketten en het onvermogen van Engeland en Frankrijk om voldoende afweer voor heel West-Europa op te bouwen, werd de situatie hier zeer precair.

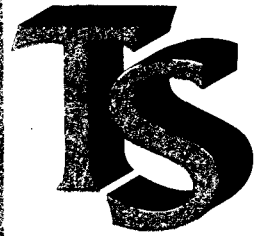
Koppeling

Het is niet verbazingwekkend dat juist van de Bondsrepubliek door de situatie met Oost-Duitsland en het direct grenzen aan het Oostblok het initiatief uitging dat de stoot gaf tot het befaamde NAVO-„dubbelbesluit” van december 1979. De Amerikaanse en Westeuropese zorg voor de veiligheid in West-Europa zou opnieuw worden „gekoppeld”, door de plaatsing van Amerikaanse nucleaire wapens die vanaf Westeuropees grondgebied de Sovjet-Unie konden bereiken. Tegelijk werd een beroep gedaan op de Sovjet-Unie om onderhandelingen aan te gaan over het terugbrengen van het aantal wapens. Belangrijke NAVO-partners als Engeland, de Bondsrepubliek en Italië stemden van harte in met het „dubbelbesluit”. Nederland stemde ook met de redenen daarvan in, maar maakte een voorbehoud wat betreft het plaatsen van nieuwe kernwapens in eigen land. Natuurlijk is de Sovjet-Unie er heel veel aan gelegen om haar grote overwicht ten opzichte van West-Europa te behouden. De NAVO probeert echter te streven naar eliminatie van datgene wat als meest dreigend wordt ervaren: de kracht van de SS 20-raketten.

Het verleden wijst uit dat de Sovjet-Unie een verworven machtspositie niet zomaar prijs geeft (Tsjecho-Slowakije, Hongarije, Polen). Het is daarom nodig zorgvuldig om te gaan met onze „troefkaart”, de plaatsing van nieuwe kernwapens in West-Europa. Alleen dan bestaat de kans dat de situatie daadwerkelijk verbetert en zelfs een drastische wapenvermindering kan worden bereikt. Deze „troefkaart” is niet uit handen gegeven door vóór te stemmen of zich van stemming te onthouden bij de „freeze”-resolutie die in de Verenigde Naties is

opgevoerd en die plaatsing immers uitdrukkelijk uitsluit.

Nederland moet bij dit alles zich medeverantwoordelijk voelen voor de veiligheid van West-Europa. Wij sloten ons dan ook terecht aan bij het stemgedrag van onze belangrijkste NAVO-partners. Het is niet aan Nederland en zeker niet de Nederlandse liberalen om een gemeenschappelijk aanvaarde verantwoordelijkheid uit de weg te gaan en zich te laten verleiden door de valse charme van de „freeze”-resolutie, zoals die in de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties aan de orde kwam. ■

Teldersstichting:
alle energie-
opties
openhouden!

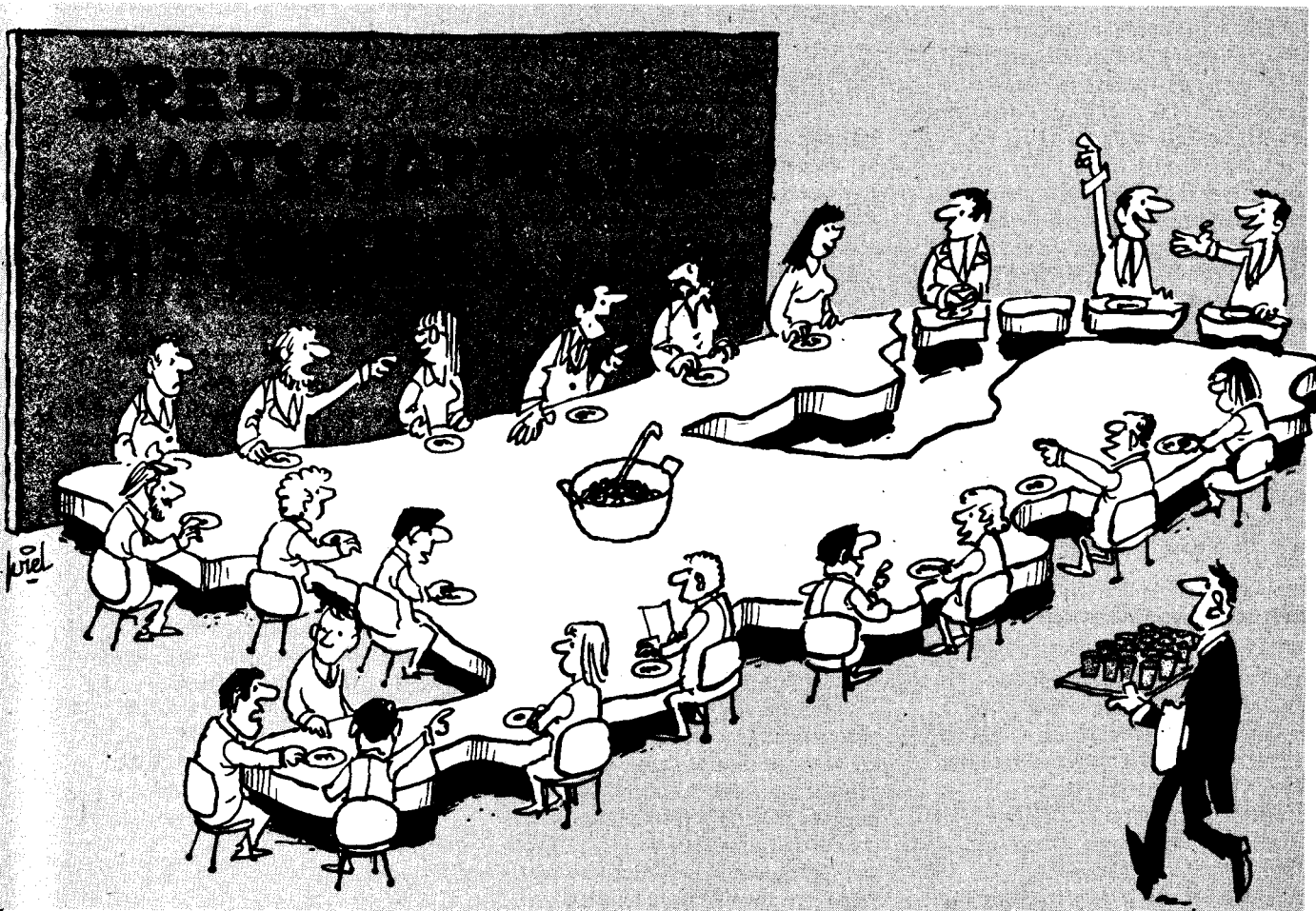
Donderdag 20 januari jl. heeft de prof. mr. B. M. Teldersstichting drie energiestudies gepubliceerd in het kader van de Brede Maatschappelijke Discussie over het Energiebeleid. Op een drukbezochte persconferentie bestond vooral aandacht voor de aspecten rond het eventueel toepassen van kernenergie. Het is te verwachten dat in de nu officieel begonnen discussiefase van de BMD de kernenergie een centrale rol zal spelen. Mede daarom heeft het wetenschappelijk bureau van de VVD zich extra gebogen over alle voor- en nadelen van nucleaire energie. Ook andere energiedragers, zoals olie, kolen en gas, zijn in de afweging betrokken en op grond daarvan zijn

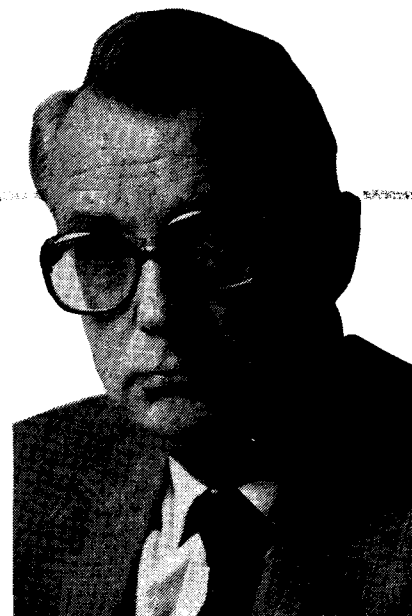
duidelijke standpunten ingenomen. Hoewel het in dit artikel niet mogelijk is om alle achtergronden van die standpunten toe te lichten, worden hieronder in het kort de belangrijkste punten uit de rapporten behandeld. Voor de toelichtende beschouwingen wordt verwezen naar de makkelijk leesbare rapporten.

Energiebeleid voor de toekomst

In rapport no. 45, getiteld: „Energiebeleid voor de Toekomst”, wordt gesteld, dat onze energievoorziening zich flexibel moet kunnen aanpassen aan de eisen die daaraan in wisselende

omstandigheden en tijden worden gesteld. De voor dit rapport breed samengestelde werkgroep van deskundigen, onder voorzitterschap van ir. B. P. Rauwerda, is van mening dat de energievoorziening moet voldoen aan vier eisen: goedkoop, gegarandeerd, schoon en veilig. Om dat te bereiken moet zowel op economisch verantwoorde wijze energie bespaard worden als in de energievoorziening een betere spreiding over bronnen en buitenlandse leveranciers tot stand komt. Dit standpunt brengt met zich mee dat alle risico's, zowel van nationale als internationale aard, tegen elkaar moeten worden afgewogen. Het is vervelend, maar als je één risico afwijst, krijg je

onmiddellijk met een ander risico te maken. Dat geldt net zo goed voor risico's die sommigen verbonden zien aan het gebruik van kernenergie, als voor de markt- en voorzieningsrisico's, gelet op de energieprijzen en de leveranties.

Concreet betekent dat voor de werkgroep, dat de spreiding in de energievoorziening bevorderd moet worden door meer gebruik te maken van kolen en kernenergie. Daarbij moet worden aangetekend dat kolenstook grote milieuproblemen met zich meebrengt of hoge kosten om die problemen op te lossen. Kernenergie kan alleen voor de elektriciteitsopwekking worden gebruikt, maar er zijn - alles afwegende - geen redenen om de inzet van kernenergie daarom af te wijzen. Met ons aardgas moet niet al te royaal worden omgesprongen, omdat het nuttig is om nog gedurende lange tijd op een grote gasreserve te kunnen terugvallen. Ook al gaan de olieprijsen op korte termijn wellicht dalen, op zeer lange termijn zijn de wereldreserves beperkt en moeten wij, door de rol van olie terug te dringen, voorkomen dat in de toekomst teveel moet worden betaald voor onze energievoorziening. Bovendien kan de olievoorziening door internationaal-politieke spanningen met leverantieproblemen te kampen krijgen. In het algemeen benadrukt de werkgroep haar voorkeur voor een liberale aanpak in het energiebeleid en dat, met het oog op de toekomst, de overheid thans geen energie-opties moet afsnijden.

Duurzame Energiebronnen

In het rapport nr. 46, getiteld: „*Duurzame Energiebronnen*”, wordt bepleit dat de overheid haar aandacht vooral moet richten op het stimuleren van een breed onderzoeks- en ontwikkelingsprogramma op het gebied van besparingen, duurzame energiebronnen of nieuwe technologieën. Voor de toepassing van

de resultaten van dat onderzoek moeten geen langdurige, ondoelmatige subsidies worden verstrekt. De werkgroep - onder leiding van dr. L. Ginjaar - vindt dat energiebesparing door stimulering in plaats van „verboden” bereikt moet worden en dat ook de overheid energiebewust moet handelen.

Belemmeringen voor nu al rendabele besparingsinvesteringen moeten worden opgeheven.

Duurzame energiebronnen als zon, wind en biomassa kunnen een positieve, maar in het jaar 2000 nog maar kleine, bijdrage aan de Nederlandse energievoorziening leveren. Toepassingen van deze bronnen moeten worden getoetst aan doelmatigheid en economisch perspectief.

Kerncentrales

Rapport no. 47, geschreven door drs. M. Wessels en getiteld: „*De Kerncentrales van Dodewaard en Borssele*”, komt tot vrijwel hetzelfde bedrag dat gemoeid zou zijn met de sluiting van beide kerncentrales, als de Commissie-BEEK. Namelijk ongeveer f 5 miljard. Het rapport geeft behalve een nauwkeurige verantwoording van die hoge sluitingskosten ook een groot aantal met kernenergie verband houdende zaken. Die aspecten blijven niet alleen tot de twee Nederlandse kerncentrales van dit moment beperkt. Zo worden de ontwikkelingen van kernenergie in Nederland en Europa van de afgelopen decennia geschetst. Daarnaast stelt het rapport dat sluiting van de centrales niet alleen bovenstaande gigantische financiële gevolgen zou hebben, maar dat hiermee ook de verdere ontwikkeling en toepassing van kernenergie onmogelijk zou worden gemaakt en dat een dergelijke maatregel op de vooruitzichten van de concurrentiepositie en werkgelegenheid in Nederland zeer negatieve gevolgen zou hebben.

Ten aanzien van de veiligheid wordt gesteld, dat uitkomsten van de jongste onderzoeken aantonen dat zelfs bij een „extrem reactor-ongeval”, waarop de kans reeds miniem is, bij de kerncentrales van Dodewaard en Borssele geen of nauwelijks „acute doden” te betreuren zouden zijn. Ten aanzien van de afvalproblematiek wordt gesteld, dat er diverse verantwoorde methoden bestaan om het radio-actieve afval te verwijderen of op te slaan.

Bovengenoemde drie energierapporten zullen een belangrijke rol gaan vervullen in de Brede Maatschappelijke Discussie. Zij bieden iedereen de mogelijkheid om vanuit een liberale visie mee te praten en te helpen zorgen dat Nederland niet met een energievoorziening wordt opgezadeld waaruit alle flexibiliteit is verdwenen en waarin diverse goede opties worden afgesneden.

Hans de Hoog

Deze geschriften zijn verkrijgbaar door overmaking van het verschuldigde bedrag (rapport no. 45 f 8,—; rapport no. 46 f 7,—; rapport no. 47 f 9,— (incl. porto)) op postrekening 33.49.769 t.n.v. de prof. mr. B. M. Teldersstichting, Koninginnegracht 55a, 2514 AE 's Gravenhage, onder vermelding van het nummer van het (de) gewenste geschrift(en).

Mededeling van het hoofdbestuur

Om misverstand te voorkomen wijst het hoofdbestuur op het feit dat de bij de adviezen van de commissie Kandidaatstelling en Technisch Advies gepubliceerde kanttekeningen van het hoofdbestuur geen officiële status hebben. Zij dienen slechts om het voorlopige gevoel van het hoofdbestuur met betrekking tot deze adviezen te verwoorden.

Het hoofdbestuur zal t.z.t. wellicht gebruik maken van de mogelijkheid om met een nota van wijzigingen te komen. ■

Let op!

Eerste Kamerverkiezing 1983

Mededeling aan de leden

Het hoofdbestuur verwacht dat in de komende zomer een Eerste-Kamerverkiezing noodzakelijk zal zijn in verband met wijziging van de Kieswet voor wat betreft de manier waarop de Eerste Kamer wordt gekozen.

Hoewel de juiste data dus nog ontbreken, meent het hoofdbestuur reeds thans de leden te moeten oproepen vóór 25 februari 1983 namen van mogelijke kandidaten op te geven aan het bestuur van hun afdeling. De ledenvergadering van de afdelingen dienen tusen 25 februari en 11 maart a.s. te vergaderen.

Het hoofdbestuur zal met betrekking tot de te volgen procedure zo spoedig mogelijk richtlijnen vaststellen. ■

ALKMAAR

Op 14 maart spreekt mev. E. Terpstra in 't Gulden Vlies. Aanvang: 20.00 uur.

OC APELDOORN

Op 21 februari spreekt de heer dr. R. W. de Korte in de 2 Schimmels te Voorst. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: sociaal-economisch en financieel beleid.

KC DRENTHE

Op 5 maart spreekt de heer DRS. ED H. T. M. NIJPELS in de stadsherberg te Assen. Aanvang: 20.00 uur.

DRONTEN

Op 21 februari spreekt de heer P. M. Blauw in Trimm-Inn. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: landbouwbeleid en regeerakkoord.

EMMEN

Op 28 februari spreekt de heer drs. D. J. D. Dees in het Noorderdierenpark. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: actuele politiek.

FRANEKER

Op 18 maart spreekt de heer drs. Th. H. Joekes in R.K. ver. gebouw. Aanvang: 20.00 uur.

KAMERCENTRALE FRIESLAND

Op 10 maart spreekt de heer DRS. ED H. T. M. NIJPELS in het Oranje Hotel te Leeuwarden. Aanvang: 20.00 uur.

OC GOERREE EN OVERFLAKKEE

Op 11 februari spreek de heer J. KAMMINGA in de Schakel te Dirksland. Aanvang: 20.00 uur.

GORSSEL

Op 21 februari spreekt mev. M. J. H den Ouden-Dekkers in de Roskam. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: Liberaal Manifest.

JOVD GRONINGEN

Op 14 februari spreekt de heer A. J. Evenhuis in Grill-house De Champignon. Aanvang: 20.00 uur.

HEEMSTEDEN

Op 14 februari spreekt de heer prof. dr. ir. J. J. C. Voorhoeve in Theehuis Cruquius. Aanvang: 20.00 uur.

MAASSLUIS

Op 10 maart spreekt de heer J. KAMMINGA in de „Koningshof”. Aanvang: 20.00 uur.

MENALDUMADEEL

Op 18 februari spreekt de heer R. L. O. Linschoten in het R.K. Verenigingsgebouw te Franeker. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: actuele politiek.

LIBERALE KRING MEPPEL / STEENWIJK

Op 7 maart spreekt MEVR. DRS. N. J. GINJAAR-MAAS in zaal centrum Wanders te Diever. Aanvang: 20.00 uur.

MONSTER

Op 14 februari spreekt mev. E. Terpstra in gebouw „O.J.O.S.”. Aanvang: 21.00 uur. Onderwerp: moeten de bezuinigingen nu zo? of kan het ook anders.

SASSENHEIM

Op 7 maart spreekt de heer dr. R. W. de Korte in bowling- en partycentrum „De Oude Tol”. Aanvang: 20.30 uur. Onderwerp: soc. en econ. problemen van Nederland.

WASSENAAR

Op 4 maart spreekt mev. drs. E. Schoo in „de Jachthaven”. Aanvang: 21.00 uur.

WEESP

Op 28 februari spreekt de heer J. Franssen in „de Tapperij”. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: actuele politiek.

WESTVOORNE

Op 28 februari spreekt MEVR. DRS. N. SMIT-KROES in het wapen van Marion te Oostvoorne. Aanvang: 20.00 uur.

WOUDENBERG

Op 28 februari spreekt de heer dr. R. W. de Korte in hotel Schimmel. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: algemene politieke situatie liberaal CDA-VVD kabinet.

ZAANSTAD

Op 21 februari spreekt de heer drs. L. M. L. H. A. Hermans in hotel-café-rest. „De Prins” te Westzaan. Aanvang: 20.00 uur.

VROUWEN IN DE VVD ZUID-HOLLAND

Op 4 maart spreekt mev. E. Terpstra in de Statenzaal van het Provinciehuis te 's-Gravenhage. Aanvang: 13.30 uur. Onderwerp: „Naar betaald of onbetaald welzijn”.

IM

gezinsvervangend internaat

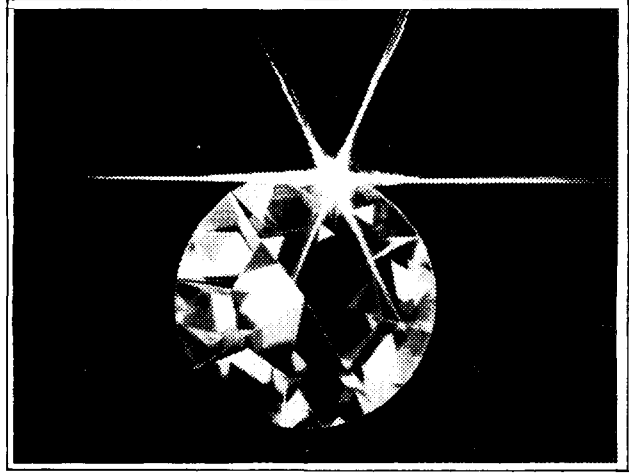
Louisa Statebel of schrijf voor inlichtingen of reservering
Postbus 32, 3740 AA Baarn, telefoon (02154) 20441**DEMONSTRATIE INBRAAKBEVEILIGING!**

Kosteloos en geheel vrijblijvend demonstreren wij bij u thuis of in uw bedrijf ons superieure elektronische **INBRAAKBEVEILIGINGSSYSTEEM.**

Door eigen import slechts f 1.450,—, excl. 18 % BTW.

Bel voor nadere inlichtingen
of folder:

AMIGO SAFETY NEDERLAND
Javastraat 281 - Den Haag
Tel. 070 - 636370

**BELEGGEN IN DIAMANT??...JA!
Maar dan uitsluitend top-kwaliteit met de beste
waarborgen voor belastingvrije waardestijging.**

Laat u vrijblijvend nader informeren tijdens een bezoek aan ons bedrijf op vrijdag van 10.00 - 21.00 uur en op zaterdag van 10.00 - 17.00 uur. (andere dagen alleen op afspraak)

**Diamonds
Manufacturing Rotterdam**
Kipstraat 7b, 3011 RR Rotterdam. Tel: 010 - 134550*
Lid van een internationale Diamantbeurs.
Diamantslijperij/Juwelen/ Bemiddeling bij verkoop.

JONGEREN ORGANISATIE VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Er is nog plaats bij de J.O.V.D. voor een

secretariaatsmedewerk(st)er

op parttime basis, en vanaf 1 mei overgaand in full-time dienstverband.

Vereisten:

- goede typevaardigheid; - enige kantoorevaring; - goede contactuele eigenschappen; - goede uitdrukkingsvaardigheid in woord en geschrift; - goed zelfstandig en in teamverband kunnen functioneren; - leeftijd maximaal 27 jaar.

Salaris afhankelijk van opleiding, leeftijd en ervaring volgens C.A.O. Welzijnswerk.

Sollicitaties schriftelijk te richten aan de J.O.V.D., mr. D. U. Stikkerhuis, Nieuwe Zijdsvoorburchwal 288, 1012 RT Amsterdam, t.a.v. de algemeen secretaris Joost van Gilse.

VAARCLUB 'ALBATROS' ZEILVAKANTIE-REIZEN

<p>V ZEEZEILEN A In Middellandse R en Noordzee a/b V 8 vaartuigen (6- A 10 p.) 2 weken S (+ f 1200,— p.p.) Stichting „VAAR-VAST“ T HET KAN NOG: 2-weekse vaarten tot april op de Nijl en vanuit Tenerife. BOEK TIJDIG!</p>		<p>C H A R T E R S TRADITIO-NEEL Groepsvaart a/b 8 tjalken (12-20 p.) in IJsselmeer, Wad en Oostzee. Leuk!</p>
<p>PB 178, 2260 AD LEIDSCHENDAM, TEL. 070-863292</p>		

This Encyclopaedia is valuable for Generations

The **ALL-NEW**
30 volume
ENCYCLOPAEDIA
BRITANNICA
aptly named
Britannica 3

NOW AVAILABLE
DIRECT FROM THE
PUBLISHER ON A
REMARKABLE
**DIRECT-FROM-THE
PUBLISHER PLAN.**

ALL THE 30 VOLUMES WILL BE PLACED IN YOUR HOME WITHIN WEEKS ON A "BOOK A MONTH" PAYMENT PLAN. THE RE-STRUCTURING AND RE-DEVELOPMENT OF THE BRITANNICA 3, WHICH IS COMPLETELY UP-TO-DATE EDITION 1982, TOOK 15 YEARS TO DEVELOP. TEN YEARS OF PLANNING AND RESEARCH FOLLOWED BY FIVE YEARS OF CREATIVE WORK, BY NEARLY 5.000 OF THE WORLD'S MOST EMINENT SCHOLARS AND AUTHORITIES FROM 131 COUNTRIES.

- A QUICK READY REFERENCE AND INDEX, 10 VOLUMES
- KNOWLEDGE IN DEPTH, 19 VOLUMES
- SELF-EDUCATION FOR YOU AND YOUR FAMILY, 1 VOLUME

WRITTEN BY EXPERTS, APPROVED BY EXPERTS - BUT NOT ONLY FOR EXPERTS.

Are you among those who must be well informed?

But how much time can you devote to being well informed?

Please return our coupon in an envelope no stamp needed.
BRITANNICA 3

VVD1

PLEASE LET ME HAVE FREE AND WITHOUT OBLIGATION YOUR COLOURFUL BOOKLET WHICH CONTAINS AN EXCITING PREVIEW OF THE ALL-NEW ENCYCLOPAEDIA BRITANNICA 3.

NAME _____

ADDRESS _____

CITY _____

TEL. No Office _____ Private _____

E. Britannica, Antw.nr. 356, 3000 WB Rotterdam.

Cursus Liberale politiek

Op 12 en 19 februari te Haarlem en 26 maart, 2 april te Roosendaal organiseert de Haya van Somerenstichting een tweetal cursussen Liberale Politiek.

Op de eerste zaterdag zal de heer Bruggeman een inleiding houden over de Achtergrond van het Liberalisme en Socialisme.

Op de tweede en laatste dag willen de Tweede Kamerleden de Grave en Linschoten de liberale grondbeginselen toetsen aan actuele politieke zaken; een liberale visie op het beleidsterrein van Financiën en Sociale Zaken.

Op deze 2-daagse cursus zal intensief gewerkt worden in discussiegroepen met veel achtergrondinformatie en prikkelende stellingen.

U kunt zich opgeven voor deze cursus die op 12 en 19 februari in Haarlem wordt gegeven en 26 maart, 2 april in Roosendaal door f 80,— over te maken op gironummer 36.19.19.7 t.n.v. Haya van Somerenstichting te 's-Gravenhage, onder vermelding van „Liberale Politiek, plaats”. Wilt u ons ook een korte levensbeschrijving toesturen.

In het bedrag f 80,— is opgenomen de lunch, consumpties en het cursusmateriaal. De cursus Liberale Politiek is bestemd voor midden- en topkaderleden van de VVD.

h

haya van somerenstichting

Openbare partijraadsvergadering

op zaterdag 26 februari 1983 in
het Jaarbeurs Congressentrum te
Utrecht.

Aanvang 10.00 uur.

1. Opening door de voorzitter,
J. Kamminga.
2. Rede door de voorzitter van de
Tweede-Kamerfractie,
drs. E. H. T. M. Nijpels.
3. Behandeling en vaststelling
voorlopig reglement Europese
verkiezingen (10.30-12.30 uur),
gepubliceerd in Vrijheid en
Democratie nr. 1276 van 30
november 1982 - bijlage, blz. 2
e.v.
4. Pauze (12.30-13.30 uur).
5. Evaluatie van de
kabinetsformatie en de eerste
maanden van het kabinet Lubbers
door de partijvoorzitter en de
beide fractievoorzitters.
6. Discussie.
7. Sluiting (ca. 15.30 uur).

ad. 3: De leden van de partijraad hebben de bevoegdheid amendementen c.q. moties in te dienen. Zij ontvangen daartoe van het algemeen secretariaat de nodige formulieren.

Het hoofdbestuur van de VVD:
J. Kamminga, voorzitter.
W. J. A. van den Berg, algemeen
secretaris.

Bestuurdersdagen

De Haya van Somerenstichting organiseert op 12 maart te Apeldoorn en 21 mei te Roosendaal bestuurdersdagen voor voorzitters en secretarissen van afdelingen en ondercentrales.

Gedurende een dag kunnen zij met elkaar en met deskundige inleiders van gedachten wisselen omtrent een aantal zaken. Als onderwerpen komen aan de orde:

- het bespreken van de leiding en organisatie van een afdeling
- het vergroten van de kennis over vraagstukken samenhangende met de relatie tussen gemeenteraadsfractie pers en de besturen van andere organisaties.

Ook zullen onderwerpen worden behandeld die van typische betekenis zijn voor de respectievelijke functies.

U kunt zich opgeven door f 30,— over te maken op gironummer 36.19.19.7 t.n.v. Haya van Somerenstichting onder vermelding van: „bestuurdersdag, datum en vermelding van functie”.

Startcursus Discussie- en Vergadertechniek

Overkomt het u ook wel eens dat u in een discussie het gevoel hebt dat er niet naar u geluisterd wordt, dat anderen alsmat proberen u te overstemmen, dat u het idee hebt dat u tegen een muur aanpraat?

Dat u daarom wel eens het gevoel hebt: „Hoe doen die anderen dat nu?”

Met dit op de achtergrond is ontworpen de startcursus „Discussie- en Vergadertechniek”. Hierin leert u al doende hoe u in gezelschap of in een vergadering het beste uw mening „op tafel” kunt brengen, hoe u kunt inhaken op wat anderen zeggen en doen, hoe u een gesprek kunt leiden, er richting aan geven. Daardoor wordt tegelijkertijd uw zelfvertrouwen in dit soort situaties vergroot. Want u kunt deze situaties de baas.

De cursus is een doe-cursus. Dat wil zeggen u doet letterlijk mee. U spreekt dus mee in een discussiegroep. U moet daarin uw mening naar voren brengen. In de nabespreking wordt aan de hand van de praktijkvoorbeelden de theorie behandeld. Woont u in de regio Leiden, dan kunt u zich aanmelden bij de Haya van Somerenstichting, door een korte levensbeschrijving op te sturen met de cursusbijdrage ad. f 50,—. De cursusedagen zijn 15, 22 en 29 maart 1983 in hotel Neuf te Boskoop.

U kunt dit sturen naar: Haya van Somerenstichting, Koninginnegracht 57, 2514 AE 's-Gravenhage.

Doelgroep: Gemeenteraadsleden.

AGENDA

VRIJ HEID & DEMO CRATIE

Jeugdwerkgelegenheid
forumdiscussie te Breda

LIJST VAN ADVERTEERDERS

Atelier 7, Groningen / Restaurant Bistrouquet, Den Haag / Antiekhandel Bert Bolle, Maartensdijk / Gevalo b.v., Tilburg / Hypotheek Centrum voor Academics, Rotterdam / In 't Silverhuys Juwelier Rikkoert, Schoonhoven / Injection Nederland b.v., Hagestein / Maison Kuiper, Zeist / Klokkemakerij Van der Meulen, Scharsterbrug / NOVIB/Gast aan Tafel, Den Haag / Olsman Ramen en Deuren, Veenendaal / Hotel Peerboom, Epen / Het Kasteel van Rhooon, Rhooon / Rotundatours, Emmen / Somy Haardenfabriek, Roosendaal / Wijnkoperij van Tetering, Bloemendaal / De Waaijer & Partners, Warnsveld

Houden we 't droog?

Er zijn huizenbezitters die bij de eerste de beste flinke regenbui de kelder zien vollopen. Anderen ontdekken plotseling vochtplekken waar die er eerst niet waren. Optrekkend vocht, doorslaande muren, lekkage... een konstante bron van irritatie en overlast.

Injection B.V. gaat dat probleem te lijf. Effektief. Met polymeriserende harsen en kennis van zaken.

Vraag uitgebreide informatie. Ook over het injecteren van steen- en betonkonstrukties, grondstabilisering en herstel van aangetaste muren.

INJECTION BV, POSTBUS 230, 4130 EE VIANEN
TEL. 03473-75774, TELEX 70559

Restaurant „Bistrouquet“

eerlijke franse keuken
in bistro atmosfeer

Lange Voorhout 98
's-Gravenhage
070 - 601170

GENIETEN VAN RUST EN SCHOONHEID IN HET NATUURPARK ZUID-LIMBURG

het mooiste stukje Nederland tussen
Maas, Eifel en Ardennen.

**HOTEL-RESTAURANT
"PEERBOOM"** te EPEN (Z.-Limb.)
Dit kleine drie sterren-hotel staat bekend om zijn persoonlijke verzorging en zeer goede keuken. De typische vrije sfeer en stijl maken uw verblijf tot een waar genot. Nieuwe zit-/slaapkamers met eigen badkamer met bad/douche en toilet, radio, telefoon en weksysteem. Kl. t.v. en fietsen op verzoek.

Speciale arrangementen: van vrijdag tot zondag f 125,— p.p., van vrijdag tot maandag f 185,— p.p., van vrijdag tot vrijdag f 430,— p.p. (logies + ontbijt + diner).

Reservering en folder: Hotel Peerboom, Wilhelminastr. 11, 6285 AS Epen (Z.-Limb.), tel.: 04455 - 2121.

Vrijheid en
Democratie

veertiendaagse uitgave
van de Volkspartij voor
Vrijheid en Democratie

NUMMER 1280
22 februari 1983

Hoofdredacteur:
Reny Dijkman

Redacteur Buitenland:
Victor Hafkamp

Vormgeving:
Ties Scheeres

**Redactie-adres en
Abonnementen-
administratie:**
Algemeen
Secretariaat VVD
Koninginnegracht 57
2514 AE
's-Gravenhage
Telex 33564
t.n.v. VVD Den Haag
Tel. 070 - 614121

**Advertentie-
exploitatie
Bureau**
Van Vliet b.v.
Postbus 20
2040 AA Zandvoort
Tel.: 02507 - 14745

Druk
Ten Brink Meppel b.v.

Abonnementen
voor niet-leden f 16,50
per jaar

briefen voor het
8 maart-nummer
moeten uiterlijk
24 februari binnen
zijn

Coverfoto: Meyer
Forumdiscussie jeugdwerkgelegenheid v.l.n.r.
Hofstede (CNV), v. Veen (VNO), forumvoorzitter
Hermans, De Korte (VVD).

Wisseling bij de Teldersstichting

RSV

Begrotingsbehandelingen

Verkiezingen Eerste Kamer

RSV halverwege

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

Het was te voorzien, de bom moest barsten. Al jaren wankelde het eens zo machtige RSV-concern van het ene internationale débacle naar het volgende. Steeds balancerend op de rand van de financiële afgrond - bij herhaling daarvan gered door hulp-te-elfder-ure van de rijksoverheid. Die rijksoverheid - de kabinetten De Jong, Biesheuvel, Den Uyl, Van Agt I, II en III en nu Lubbers hebben met het RSV-probleem te stellen gehad - maakte zich terecht zorgen over werkgelegenheid en de internationale industriële positie van Nederland. Ondergang van RSV zou beide in gevaar brengen. Dáárom stak de Nederlandse overheid, in een reeks van jaren, tussen de 1,5 en 2 miljard gemeenschapsgulden in RSV: zo'n vijfhonderd gulden per Nederlands gezin.

Achteraf gezien...

Tja, achteraf gezien weet iedereen alles altijd beter, dus laten we ons liever aan feiten en hoofdzaken houden.

Het RIJN SCHELDE VEROLME-concern is een schepping van de vroege jaren zeventig, toen velen nog steeds dachten dat groot en mooi ten nauwste met elkaar samenhangen.

Problemen in een bedrijfstak? Geen nood, zeiden economen en de overheid eendrachtig, voeg wat leidende bedrijven samen en er ontstaat een reus die de problemen gemakkelijk de baas kan. Want „groot” betekende: efficiënter, voordeliger, sterker in de internationale concurrentie. Dat geldt ook voor de grote internationale scheepsbouw en de zware industriële activiteiten die daarmee direct en indirect samenhangen, waarboven zich toen al duistere wolken samenpakten. Een machtig concern als RSV, met zijn 32 duizend werknemers, grote technologische kennis en sterke internationale positie zou in staat zijn „zwaar weer” uitstekend het hoofd te bieden - daarover waren economen, vakbondsmensen en politici het toen roerend met elkaar eens.

De ernstig bezwaren makende Cornelis Verolme was een uitzondering, en werd niet meer/nog niet serieus genomen.

Het pakte allemaal anders uit.

Groot bleek gevaarlijk

Naarmate de eerste windstoten van de internationale depressie voelbaar werden rees de twijfel aan de werkelijke kracht van de nieuwe fusie-reuzen. Stuk voor stuk raakten zij in de problemen. Het rijtje Koninklijke Scholten Honig, Verenigde Machine Fabrieken, Nederhorst, Ogem en vooral, RSV spreekt voor zich. Stuk voor stuk bleken de veronderstelde voordelen van twijfelachtig gehalte, en de nadelen evident. Management-opafstand, het bestuur van bedrijven vanuit een centraal hoofdkantoor, bleek grote bezwaren op te leveren - de Bijenkorf-tragedie is daarvan het meest recente voorbeeld.

Kostenbewaking en motivatie van mensen bleken te worden geschaad in plaats van bevorderd.

De nadelen van fusie bleken bij RSV, mede als gevolg van de diepe internationale recessie in de scheepsbouw, het zwaarst en het kostbaarst. Reorganisatie na capaciteitsreductie na herstructurering waren noodzakelijk. Organisatiebureaus van reputatie deden achter elkaar hun werk bij RSV, zonder opvallend succes. Het werknemersbestand in Nederland daalde van 32.000 tot 17.000. En vooral: de topleiding miste klaarblijkelijk de greep op de ontwikkelingen en stortte zich in internationale avonturen die stuk voor stuk fiasco's bleken. Toen in het voorjaar van 1981 de raad van bestuur van RSV voor de zoveelste maal om overheidssteun aanklopte, was het minister Van Aardenne genoeg. „Dit is de laatste maal,” stelde hij, „hierna moet RSV definitief orde op eigen zaken stellen.”

RSV wachtte tot Van Aardennes opvolger Terlouw zich meldde, die vroeg in 1982 met nieuwe steunaanvragen werd geconfronteerd. „Voordeel van de twijfel, laatste kans,” vond Terlouw, en hielp ten laatsten male. Niet zonder voorwaarden overigens, want RSV zou 1 oktober een reorganisatie-rapport moeten overleggen en de managementfunctie aanzienlijk moeten hebben versterkt.

Sombere ontknoping

Versterking van de managementfunctie, daar is niets meer van vernomen. Wèl kwam de raad van bestuur in oktober 1982 met een schamel rapport waarin enkele zwak-beargumenteerde reorganisaties werden voorgesteld, die ongeveer duizend RSV'ers hun baan zouden kosten.

Nauwelijks twee maanden later, stond dezelfde raad van bestuur bij minister Van Aardenne op de stoep met de mededeling dat vijfenzeventighonderd RSV'ers zouden moeten worden ontslagen, en op de kortst denkbare termijn opnieuw driehonderd miljoen gulden overheidssteun nodig was voor de meest acute nood.

Alle geld was en is op. Niet alleen de gigantische overheidsbijdrage, maar ook honderden miljoenen aan bijdragen van financieel leeggezogen concernbedrijven en ontvangen vooruitbetalingen op grote orders waren weg, op, vergokt.

Zelden heeft een management de eigen medewerkers en de gehele samenleving geconfronteerd met een debâcle in het formaat van RSV.

Afloop wellicht gunstig

Dat het kabinet onder aanvoering van minister Van Aardenne thans diep het mes in RSV heeft gezet, kan nauwelijks kritiek ontmoeten.

Het concern-van-het-noodlot moet zijn activiteiten beëindigen. Het werd de hoogste tijd. Het werd de hoogste tijd dat de aandacht van alle betrokkenen, die van de overheid inclus, zich ging concentreren op wat wezenlijk belangrijk is: de toekomstkansen van alle levenskrachtige onderdelen van het concern, waarvan er vele zich van een molensteen bevrijd voelen. In die richting ook spant de VVD-fractie zich tot het uiterste in. Zeker ook een bedrijf als de Koninklijke Maatschappij De Schelde, dat altijd rendabel heeft gedraaid, behoort niet achteloos als resultaat van het leegzuigen door het RSV-concern weerloos op de markt achter te blijven. Voor de overgrote meerderheid van de RSV-bedrijven is er toekomst. Zij dienen, zelfstandig of in combinatie met andere, hun kans te krijgen. Wèl zal de VVD-fractie er nauwlettend op toezien dat met behulp van steungeld niet concurrentievervalsend kan worden gewerkt. Nederland is bezig met z'n grootste economische operatie sinds de sluiting van de mijnen in Limburg. Die operatie zal pijnlijk zijn, maar een positieve einduitslag is zeker niet uitgesloten.

Daar wordt aan gewerkt.

A handwritten signature in black ink, which appears to be 'Huub Jacobse'.

*Huub Jacobse, VVD
Ondervoorzitter Commissie
Economische Zaken*

MEDEDELING VAN HET HOOFDBESTUUR

Eerste Kamer verkiezing 1983

Ter voldoening aan artikel 3.1 van het reglement op de kandidaatstelling voor leden van de Eerste Kamer der Staten-Generaal heeft het hoofdbestuur aan de VVD-bewindslieden en aan de zittende leden van de Eerste Kamer gevraagd of zij met het oog op de komende verkiezing voor de Eerste Kamer bereid zijn een kandidatuur in overweging te nemen.

Het hoofdbestuur brengt thans onder de aandacht van afdelingen en centrales, dat geen der liberale bewindslieden zich daartoe bereid heeft verklaard, terwijl van alle zittende leden van de Eerste Kamer bericht is ontvangen dat zij wèl bereid zijn een kandidatuur in overweging te nemen.

Geslaagde Forumdiscussie Jeugdwerkgelegenheid

Dat de VVD bij haar 35-jarig bestaan speciale aandacht geeft aan de problematiek van de jeugdwerkloosheid is geen toevallige zaak.

In 1982 is van alle EEG-landen in ons land de

jeugdwerkloosheid het sterkst gestegen. De aantallen jeugdige werklozen stegen van 176.000 eind 1981 naar 243.000 eind 1982. Bijna de helft van het aantal werklozen op dit moment is jonger dan 25 jaar.

Het forum, v.l.n.r. de heren Hofstede (CNV), v. Veen (VNO), forumvoorzitter Hermans en De Korte (VVD)

Natuurlijk is het gehele probleem van de werkloosheid dwingend aanwezig. Immers, arbeid speelt in onze samenleving een belangrijke rol. Het hebben van een baan geeft niet nog steeds alleen inkomen en maatschappelijke erkenning, maar geeft evenzeer bevrediging door ontplooiing van capaciteiten, alsmede de mogelijkheid tot zinvolle tijdsbesteding.

Maar speciaal ten aanzien van jongeren geldt dat - wanneer zij direct na het voltooien van hun opleiding met langdurige werkloosheid worden geconfronteerd - de indruk groeit dat de samenleving in het geheel geen behoefte aan hen heeft. Niet deelnemen aan arbeid leidt gemakkelijk tot niet deelnemen aan andere terreinen van het

maatschappelijke leven. Algemene vervreemding kan het gevolg zijn. Dat levert een niet te onderschatten maatschappelijk gevaar op. Als inleiders voor het VVD-congres brachten de woordvoerders de heren Van Veen (voorzitter VNO), Hofstede (vice-voorzitter CNV) en De Korte (VVD Tweede Kamerfractie) de standpunten van hun organisaties naar voren.

De heer Van Veen lichtte reeds een tipje van de sluier op van het jeugdwerkplan waarmee het VNO spoedig naar buiten zal komen. Het VNO-plan bevat drie elementen:

1. forse uitbreiding van het leerlingwezen;
2. het versneld toelaten van jonge mensen in het arbeidsproces;
3. het bieden van versnelde mogelijkheden voor intreding in het bedrijfsleven van jongeren beneden de 23 jaar.

Dit laatste zou kunnen gebeuren met een werktijd van 32 uur, met daaraan aangepaste beloningen. De daaruit

voortvloeiende kosten zouden volgens het VNO bestreden kunnen worden door daaraan ten dele de opbrengst van de prijscompensatie te besteden. Het gehele vraagstuk van de jeugdwerkloosheid is niet een op zichzelf staand probleem, maar onderdeel van de totale economische situatie. We moeten oppassen, zo stelde Van Veen, om geïsoleerde besluiten ten aanzien van de werkloosheidsbestrijding te nemen, zonder voldoende aandacht aan het kernprobleem te schenken, de moeilijke economische situatie in het algemeen, en de verbetering van de rendementspositie van het bedrijfsleven in het bijzonder. Namens het CNV sprak de heer Hofstede. Deze typeerde de daadkracht van dit „doe-kabinet” als wat al te groot. Soms is een besluit al genomen voordat de SER om advies is gevraagd. Hofstede gaf het Kabinet het advies: „Raas niet door! Stapel niet de ene op de andere maatregel, waarbij alles ondergeschikt wordt

CNV-vice-voorzitter H. Hofstede

VNO-voorzitter Van Veen

gemaakt aan het terugdringen van het financieel tekort." Hij was van mening dat dit Kabinet ver ging, „Nog net niet té ver" en dat daardoor een ontwrichting van onze samenleving dreigt. Hij bepleitte een herverdeling van werk om arbeid voor jongeren te scheppen. „Aan winstgevende bedrijven met veel werklozen hebben we weinig; aan verlieslijdende bedrijven met veel werknemers hebben we evenmin wat. De herverdeling van werk en winstherstel moeten hand in hand gaan . . . De sociale partners zullen met creativiteit samen moeten sleutelen om jongeren aan de slag te helpen."

Hofstede wenst daarbij geen bemoeizucht van de overheid; geen dictaten van bovenaf en geen halve of hele loonmaatregelen. Voor de jongeren bepleitte hij goede beroepsopleidingen. Het leerlingwezen, zoals beschreven in het

rapport van de Commissie Wagner beoordeelde hij positief. Ook brak hij een lans voor regionale, liefst bedrijfstakgewijze opleidingen en fondsen.

Hij vindt dat jongeren die pro deo werk verrichten, hun uitkeringen moeten behouden.

Hij besloot met: „Maak de jongeren niet vogelvrij. Ze hebben recht op het minimumjeugdloon volgens hun arbeidsovereenkomst."

VVD-Jeugdwerkplan

Voor de stampvolle zaal in het Turfschip in Breda was het VVD-Tweede Kamerlid Rudolf de Korte de derde inleider. Hij presenteerde het nieuwe VVD-Jeugdwerkplan. Daarin stelt de VVD dat buiten de overheid

ook het bedrijfsleven banen van 32 uur moet aanbieden aan jongeren tot 23 jaar. Daartoe zal het nodig zijn een minimumuurloon in te voeren voor jongeren i.p.v. het minimumloon, dat is gebaseerd op banen van 40 uur. Door invoering van 32-uursbanen voor jongeren beneden de 23 jaar zou hun werkgelegenheid in beginsel met 20 % kunnen worden vergroot. Dat betekent een groei van 150.000 banen. Dit exacte getal is nog een theoretische berekening die in de praktijk nog moet worden bewezen. Maar als dit zou lukken zou er een vloeiende overgang kunnen ontstaan van leerlingenplaatsen (weinig werkuren), naar deeltijd-, stageplaatsen (ca. 20 werkuren), naar 32-uursbanen voor jongeren onder de 23, naar volledige banen van 36 tot 40 uur per week voor mensen vanaf 23 jaar.

Voor jongeren met weinig of geen beroepsopleiding, die langdurig

HYPOTHEEK CHECKLIST (10 vragen)

	Ja	Nee
1. Moet u in 1983 uw lopende hypotheek verlengen?	☐	☐
2. Denkt u erover een huis te kopen?	☐	☐
3. Bezit u een huis en denkt u binnen een jaar te verhuizen?	☐	☐
4. Betaalt u een rente hoger dan de marktrente en mag u tussentijds (met of zonder boete) uw hypotheek aflossen?	☐	☐
5. Hebt u thans een annuïteitenlening en verdient u méér dan Fl. 50.000,- (bruto)?	☐	☐
6. Hebt u thans een hypotheek met levensverzekering en verdient u minder dan Fl. 50.000,- (bruto)?	☐	☐
7. Is uw huis meer waard dan twee keer uw hypotheekschuld?	☐	☐
8. Is uw hypotheekrente variabel? (Per maand, per jaar)	☐	☐
9. Zou u, als u vandaag weer moest beslissen, een andere hypotheek kiezen dan u nu hebt?	☐	☐
10. Is uw huis ongeveer net zoveel waard als uw hypotheekschuld en voelt u zich ontevreden met uw huidige hypotheek-situatie?	☐	☐

Als u één of meer keren "ja" antwoordt op de bovenstaande vragen, zou het wellicht verstandig zijn om het Hypotheekcentrum eens te raadplegen voor vrijblijvende advisering en/of kosteloze bemiddeling bij leningen.

Het Hypotheekcentrum is gevestigd in het Bouwcentrum te Rotterdam. Het adviseert bij zo'n Fl. 500.000.000,- (per jaar) aan overdracht van onroerend goed m.b.t. geldleningen (inclusief hypotheekverlengingen!).

Het Centrum is onafhankelijk van geldgevers en bemiddelt voor het merendeel daarvan.

Een eerste contact kunt u leggen door het "Oranje Boekje" aan te vragen met algemene hypotheekinformatie.

Voor "haastklussen" is er de telefoonservice waarbij u direct wordt doorverbonden met één van de adviseurs (of, zo u wilt, marktdeskundigen).

Als u dan ook nog bedenkt dat 60% van onze cliënten onze hulp inroept op "recommandatie", wat let u dan nog om ons te bellen? (Of om in uw omgeving eens te informeren hoe de kennismaking met ons bureau verlopen is?)

U bent welkom met een telefoontje op 010-143311 of een briefje aan Postbus 2600 Rotterdam (postcode 3000 CP).

HYPOTHEEK CENTRUM

v o o r a c a d e m i c i

010-14.33.11.* (of 053-35.13.04 voor Oost-Nederland)

POSTBUS 2600 ROTTERDAM

RAAD VAN TOEZICHT:

voorzitter: prof. dr. R. Bannink (econoom); leden: prof. dr. J. Bergsma (klinisch psycholoog), ir. D.J. Brink b.i. (architect B.N.A.), prof. dr. H.G. Schulte Nordholt (cultureel antropoloog), J.P. Kostense (register accountant).

(Vervolg van pag. 4)

werkloos zijn, wil de VVD deeltijd-, opleidingsplaatsen in de bedrijvensector. Het bedrijf zou een premie tot maximaal f 10.000,— per jaar per plaatsing moeten ontvangen. De opbrengst van een verdere verlaging van het minimumjeugdloon zal in zijn geheel voor intensivering van het jeugdwerkgelegenheidsbeleid moeten worden gebruikt.

Vragenregen

Na de pauze hanteerde het VVD-Tweede Kamerlid en forumvoorzitter Loek Hermans weer met vaste hand de voorzittershamer. De zaal had heel wat vragen. Duidelijk bleek dat het probleem van de jeugdwerkloosheid zowel bij jong als bij oud leeft. De discussie spitste zich toe op twee hoofdzaken, nl. wat gebeurt er salarieel en met de bijstandsuitkeringen als de werkweek van 40 naar 36 of 32 uur terug loopt. Rudolf de Korte wees erop dat het daarom noodzakelijk is dat zo snel mogelijk een onderzoek naar het minimumuurloon komt. VNO-voorzitter Van Veen heeft daar wel oren naar. De vice-voorzitter van het CNV, H. Hofstede, was nog niet zo ver. Ook volgde een uitvoerige discussie over: Het gaat slecht met de economie en toch gaan we minder werken. Besproken werd de eventuele werkgelegenheidsmogelijkheden in de landbouwsector (waar nog winst wordt gemaakt) en in het midden- en kleinbedrijf, dat nog steeds de meeste arbeidsplaatsen biedt. Ook kwam de vraag naar voren of het huidige onderwijs voldoende aansluit bij het bedrijfsleven.

In zijn afsluiting bedankte forumvoorzitter Loek Hermans de drie inleiders. Hij was erkentelijk voor het feit dat CNV-vice-voorzitter Hofstede het principe van FNV en CNV om niet in politieke forums op te treden had losgelaten. Het was Hofstede goed bevallen. „Ons ook,” zei Hermans, „we hopen dat dit meer voor zal komen.”

VVD

IM

LID VAN HET NEDERLANDS

ANTIQUAIRS GENOOTSCHAP

Bert Bolle

ANTIQUAIR
GESPECIALISEERD IN KWIKBAROMETERS

INKOOP/VERKOOP/ RESTAURATIE

DORPSWEG 187,
MAARTENSDIJK,
TEL. 03461 - 2400

AFSPRAAK AANBEVOLEN

40 tot 50 modellen handgemaakte zilveren
broodmanden altijd in voorraad

Schoonhovens Silverhuys
RIKKOERT's JUWELIERS BEDRIJVEN

Haven 1 + 5 - Schoonhoven
Tel.: 01823 - 2651

(Ook restaureren en verzilveren van cassettes e.a.
artikelen)

SPECIALE AANBIEDING
voor onze VVD-vrienden

ROSSIGNEUX
rood of wit

per 12 flessen f 99,50 franco huis.

Deze karaktervolle wijnen zijn afkomstig van ons
Bourgogne-huis Rossignoux.

De rode is fruitig en zacht van smaak en de witte is
droog en elegant.

Per 12 flessen is 'n combinatie mogelijk.

Wijnkoperij van Tetering B.V.

Zomerzorgelaan 26,
2061 CX Bloemendaal,
telefoon 023 - 257739

Nooit meer honger. Daar werken we aan.

Hoe verbouw je voldoende voedsel in een land waar 7 maanden per jaar geen regen valt? Waar de grond is uitgeput en verzilting steeds verder oprukt? Goede grond is schaars in Senegal. Toch moet bijna driekwart van de bevolking leven van de landbouw. Probëren te leven. Het lijkt hopeloos. Maar toch: meer en meer boeren lukt het om de honger het hele jaar door buiten de deur te houden. Door keihard werken.

En met steun van Maisons Familiales Rurales. Dat is een organisatie van boeren en boerinnen, die proberen de immense problemen op het platteland aan te pakken. Zij doen dat door het opzetten van centra voor plattelandontwikkeling: maisons familiales. Er zijn er nu 52, allemaal opgezet op verzoek van de plaatselijke bevolking en met hun hulp.

Samen met de werkers van het maison bepalen de boeren wat het eerst moet worden aangepakt. Dat kan grondverbetering zijn of irrigatie. Of er moet een waterput of gereedschap komen. Maisons Familiales Rurales helpt met leningen. Introduceert nieuwe gewassen, die ook in de droge tijd kunnen groeien. Draagt levensbelangrijke kennis over: niet alleen over land- en tuinbouw, maar ook over ambachten, voedselbereiding en bestrijding van ziekten.

En het werkt! Langzaam maar zeker. Juist omdat Maisons Familiales Rurales een organisatie is van de bevolking zelf en dus het beste weet wat er onder die bevolking leeft. Daarom ook werkt Gast aan Tafel samen met deze partnerorganisatie.

Werkt u mee?

Maisons Familiales Rurales moet blijven bestaan zolang ze nodig is. En dat is zeker nog een aantal jaren. Daarom vragen we u: toon u solidair met de hardwerkende boerenfamilies van Senegal. Gebruik de bon om in te tekenen op deze nieuwe partnerorganisatie. U helpt hen dan met een vaste bijdrage waar ze op kunnen rekenen. Zij houden u regelmatig op de hoogte van wat zij doen.

Eerst meer informatie over Gast aan Tafel en de partnerorganisaties? Kruis dan het hokje aan. Wij sturen u dan het boekje "Gast aan Tafel werkt".

De VVD
is een van de lidorganisaties
van Novib.

Maisons Familiales Rurales, Senegal. Een nieuwe partnerorganisatie van Gast aan Tafel.

Een actie van Novib en Unesco.

JA

Ik teken in op Maisons Familiales Rurales en betaal f15,- per maand, f45,- per kwartaal. Na ontvangst van de informatiemap over Maisons Familiales Rurales

betaal ik met de bijgesloten acceptgirokaart. Of... Ik wil meer informatie over Gast aan Tafel. Stuur mij het boekje "Gast aan Tafel werkt".

Naam:

Straat:

Postcode:

Plaats:

Stuur deze bon in een open envelop met of zonder postzegel naar Novib/Gast aan Tafel, Antwoordnummer 362, 2500 WB Den Haag.

31 03160

Tweede Kamer: In de algemene vergaderzaal

Kamervoorzitter geeft tekst en uitleg

Het gebeurde vorige week. Plaats van handeling: de grote vergaderzaal van de Tweede Kamer.

Onderwerp van debat: de Justitie-begroting voor dit jaar. Bij de beraadslagingen sprak een der afgevaardigden over wat hij noemde „een wat doorgeschoten vrijheidsbesef” in de samenleving, over de huidige, open, liberalistische samenleving. Minister Korthals Altes van Justitie zei in zijn antwoord dit begrip liberalistisch niet te kunnen verklaren. Kamervoorzitter dr. D. Dolman schoot hem te hulp en citeerde uit het Groot Woordenboek der Nederlandse taal. Het debat verliep als volgt: De Voorzitter: Van Dale geeft de volgende betekenis van „liberaal” . . .

Minister Korthals Altes: Maar daarmee heb ik geen moeilijkheden, Mijnheer de Voorzitter.

De Voorzitter: Neen, maar ik moet dat zeggen om duidelijk te zijn. „Liberaal” betekent in de eerste plaats mild, vrijgeving, onbekrompen enz., de beginselen van de Franse revolutie toegedaan. De tweede betekenis is: aanhanger van de liberale staatsinrichting, lid van een partij van die beginselen, vrijzinnig op kerkelijk gebied. „Liberalist” is volgens Van Dale dan gelijk aan liberaal in de tweede betekenis.

Minister Korthals Altes: Ik begrijp dat daarvan geen bijvoeglijk naamwoord is afgeleid.

De Voorzitter: Jawel. Liberalistisch behoort bij liberalist in die zin.

Minister Korthals Altes concludeerde, dat de betrokken woordvoerder een verkeerd woord had gebruikt.

Politie- begroting:

Voor het eerst sinds 1918 zaten er bij de behandeling van de Politiehoofdstukken uit de begrotingen van Binnenlandse Zaken en van Justitie twee liberale bewindslieden achter de regeringstafel. In de eerste week van februari werd in dit opzicht geschiedenis geschreven, zo werd gememoreerd. De twee betrokken bewindslieden waren minister mr. J. G. Rietkerk van Binnenlandse Zaken en mr. F. Korthals Altes van Justitie.

Het VVD-kamerlid Loek Hermans sprak namens de fractie in beide bewindslieden vertrouwen uit. Hij voegde daaraan de wens toe, dat zij beide met werkelijke daadkracht zouden mogen optreden. Minister Korthals Altes herinnerde eraan, dat hij vele jaren met zijn collega Rietkerk heeft samengewerkt, een tamelijk eendrachtige samenwerking, die „bijzonder goed” is geweest. Hij zei de goede hoop te hebben, dat de eendracht die de samenwerking van toen kenmerkte, zal blijven doorklinken in het beleid. Op zijn beurt sprak minister Rietkerk - op grond van vroegere ervaringen - het volste vertrouwen uit in de samenwerking met zijn Justitie-collega en zulks „in het belang van onze taak”.

Politie was een van de (vele) onderwerpen, in de eerste februari-week in de Tweede Kamer aan de orde. Ook werd aandacht geschonken aan bijvoorbeeld het vraagstuk van de bestuurlijke reorganisatie, het justitiebeleid en aan de (benarde) positie van de Nederlandse

Herman
Lauxtermann

gemeenten. Over dit laatste onderwerp werd o.m. het woord gevoerd door Herman Lauxtermann, die na zijn herverkiezing een tweede maidenspeech hield. Ook bij die gelegenheid liet hij aan duidelijkheid niets te wensen over. Naar zijn oordeel is er sprake van een ernstige aantasting van de gemeentelijke autonomie, ondermeer als gevolg van de financiering van de gemeenten. Lauxtermann bepleitte decentralisatie, waaraan hij uitdrukkelijk de voorwaarde verbond dat de gemeenten dan ook financieel mogelijk te maken. Een van zijn suggesties hield in het overbrengen

van de zogeheten specifieke uitkeringen aan de gemeenten naar het Gemeentefonds. Ook meent hij, dat pre-gewesten niet de nek om mogen worden gedraaid. Zijn collega mr. J. C. Wiebenga - destijds zetelend aan „de overzijde, in de Eerste Kamer - bepleitte de benoeming van meer VVD-burgemeesters om zo de achterstand, zeker in vergelijking met het CDA, bij de bezetting van burgemeestersposten in te lopen. Frank de Grave voerde - in commissieverband - nog overleg met minister Ruding (Financiën) over het zwart-geldcircuit bij banken.

Justitie

Mr. F. Korthals Altes

Bij de behandeling van de Justitiebegroting - in dezelfde februariweek - was het Loek Hermans, die er op aandrong dat de politie de herkenbaarheid voor de burger moet vergroten. Gelijkijdig zal de rijksoverheid duidelijk moeten maken wat wel en wat niet kan. De grenzen van het toelaatbare zullen, zo zetten hij uiteen, duidelijk moeten worden.

De „nieuwkomer” Benk Korthals bepleitte maatregelen om mensen minder spoedig in de gevangenis te laten komen. Hij dacht in dit kader aan dienstverlening in plaats van vrijheidsbeneming.

Benk Korthals

Minister Korthals Altes verdedigde - naar eigen woorden - zo duidelijk en openhartig mogelijk het te voeren beleid. Hij kreeg daarvoor een open doekje van oppositionele zijde: hem werd dank gebracht voor het uitvoerige en goede antwoord. De bewindsman noemde drie uitgangspunten voor dat beleid, te weten handhaving van de rechtsorde, het waarborgen van de veiligheid van de burger en de bestrijding van de (grote en kleine) criminaliteit. „Onze eerste verantwoordelijkheid is ervoor te zorgen, dat de rechtsstaat door de crisis van de verzorgingsstaat niet wezenlijk wordt aangetast. Een aanvaardbare kwaliteit van de rechtsorde moet worden gewaarborgd”, zo betoogde de bewindsman. De ideeën van zijn bijna-naamgenoot bleken hem aan te spreken: ten departemente wordt gewerkt aan voorstellen om minder mensen de gevangenis in te laten gaan.

Politie

Mr. J. C. Rietkerk

Minister Rietkerk maakte melding van een twee-sporenbeleid waar het de politie betreft. Hij denkt zowel aan uitbreiding van de sterkte als aan kwaliteitsverbetering. De minister hoopt op het scheppen van condities, waardoor in het bijzonder het Amsterdams korps beter kan functioneren. Minister Korthals Altes deed een indringend beroep op de saamhorigheid van de burgers om de samenleving leefbaar te maken.

Binnenlandse Zaken

„Er valt veel te doen. De velden zijn wit om te oogsten.” Aldus de eerder aangehaalde mr. J. C. Wiebenga bij de bespreking van de begroting van Binnenlandse Zaken, het „democratie-ministerie”. Minister Rietkerk koos zes uitgangspunten voor zijn beleid, dat hij met verve verdedigde. Die hoofdlijnen zijn: voortzetting van de decentralisatie, geen vierde bestuurslaag, het niet-instellen van regionale „doe-provincies”, versterking van de intergemeentelijke samenwerking, versterking van het provinciale niveau en voortzetting van de gemeentelijke herindeling. Hij toonde zich voorstander van herstel van de bestuurskracht van de politiek, van beperking van de taken van de rijkdienst. Ook wil hij komen tot een meer doelmatiger en zuiverder verhouding van de Rijksoverheid tot de provincies en tussen provincie en gemeenten onderling. De bewindsman kondigde aan, dat Zuid-Holland per 1 januari 1986 wordt opgedeeld in twee provincies: Midden-Holland en Rijnmond. Hij kondigde de indiening (nog dit voorjaar) aan van een Werkplan voor de reorganisatie van de rijkdienst. In zijn beleid zal de minister nadruk leggen op het versterken van de positie van de gemeenten. In het gebied van de IJsselmeerpolders - inclusief de Noordoostpolder - komt nog een nieuwe provincie, de dertiende. De bewindsman beloofde tenslotte „vaart” te zetten achter het streven de bureaucratie bij de overheid terug te dringen.

Jan-Kees Wiebenga

Liberaal kwartet in actie

Niet minder dan vier VVD-afgevaardigden waren zeer actief betrokken bij de behandeling in de Tweede Kamer van de begroting van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur - het vroegere CRM-departement. Naast zaken als bijvoorbeeld volksgezondheid, het welzijnsbeleid en het orkestenbestel werd (in de tweede week van februari) in de Kamer ook nog van gedachten gewisseld over de RSV-zaak, over het opslaan van radioactief afval en over o.m. problemen rondom de ruimtelijke ordening. Bij dat laatste onderwerp bepleitte de VVD-afgevaardigde Jan te Veldhuis vervanging van het te veel gedetailleerde systeem van gemeentelijke bestemmings- en structuurplannen door een (globaal) zoneringsplan. Ook toonde hij zich voorstander van een drastische bekorting van beroepsprocedures.

„Zij heeft een welluidende bijdrage gegeven aan de politieke symfonie, die wij vanavond samen vertolken”. Deze waardering - opgetekend uit de mond van het CPN-kamerlid Gijs Schreuders - gold de liberale mevrouw Sary van Heemskerck Pilles-Duvekot, die in de Kamer haar maidenspeech hield. Zij sprak over het orkestenbestel. „Bezuinigen is nodig, maar toch moet de kwaliteit worden gehandhaafd”, zo zette zij uiteen. Ook bepleitte zij een betere uitwerking van de regionale spreiding van de orkesten over ons land. Ook Margreet Kamp voerde, eveneens in een maidenspeech, namens de fractie het woord. „Een overheid die pretendeert alles voor allen te willen verzorgen, kan die pretenties onmogelijk waar maken. Zij verkilt de samenleving en schiet te kort op die momenten wanneer daadwerkelijk hulp nodig is,” zo merkte ze op. Mevrouw Kamp toonde zich voorstander van decentralisatie, ook in de maatschappelijke dienstverlening.

Margreet Kamp

Annemarie Lucassen

Dick Dees

Aan een vermindering van werkgelegenheid in de kwartaire sector valt - naar haar oordeel - niet te ontkomen. Haar (liberale) collega mevrouw Annemarie Lucassen-Stauttener had het begrip „Wie bepaalt, die betaalt” in haar debatbijdrage ingeweven. Zij sprak in het bijzonder over het sociaal-cultureel werk. „Gemist wordt een kritische, integrale afweging van oud en nieuw beleid. Er wordt nog teveel bekibbeld zonder daadwerkelijke keuzen te maken”. Zij wees o.m. op de ongunstige situatie van in het bijzonder de gemeenten bij de noodzakelijke bezuinigingen op dit terrein en drong aan op vergroting en verbetering van de samenhang in het welzijnsbeleid. Aan de te aanvaarden, mogelijk zeer ingrijpende, bezuinigingen verbond zij wel de voorwaarde, dat daardoor het terrein van de maatschappelijke dienstverlening meer lucht wordt gegeven. Voorts sprak zij nog over de bijzondere waarde, die de fractie hecht aan het vrijwilligerswerk en over de noodzaak van activiteiten voor de jeugd. In dat kader verwees zij naar het door de fractie aangepaste Jeugdwerkplan. Mevrouw Lucassen had eerder

dezelfde week een inbreng verzorgd tijdens een commissievergadering, gewijd aan de Jeugdpsychiatrie. Bij die gelegenheid bepleitte zij wettelijke regeling van de rechten van patiënten. Ook vroeg zij aandacht voor in het bijzonder de middelbare schooljeugd. Dick Dees bevond zich op bekend terrein bij in het bijzonder de Volksgezondheidsparagraaf uit de begroting. „De gezondheidszorg is in een te strak en een te star keurslijf terecht gekomen. Een globaal gestructureerd ombuigingsbeleid dient hierin verandering te brengen”, zo merkte hij op. Naar zijn mening moet het ombuigingsbeleid zodanig worden ingericht, dat het

- de kwaliteit van de gezondheidszorg niet schaadt
- een bijdrage levert aan de hervorkaveling binnen de gezondheidszorg en de maatschappelijke dienstverlening
- decentralisatie en samenhang bevordert en
- eigen verantwoordelijkheden en keuze-vrijheden van zorgverleners respecteert en hen meer betreft bij de kosten van de gezondheidszorg.

Zeer kritisch liet Dees zich uit over het voeren van een vestigingsbeleid voor de vrije- beroeps-beoefenaren,

Grondwet in een nieuw jasje

zeker als dit het gehele land en alle beroepsgroepen betreft. Hij gaf de politieke leiding van het departement in dit opzicht „een schot voor de boeg”. Ook Dees ging nader in op het vraagstuk van de patiëntenrechten en bepleitte zeer indringend meer ruimte voor de groep van ongeveer 50.000 patiënten, die baat vinden bij het middel Vasolastine. Hij diende een motie in, waarin gevraagd wordt dit middel voor vergoeding door het Ziekenfonds in aanmerking te laten komen.

Tijdens de hierboven gereleveerde commissievergadering werd nog een motie ingediend met betrekking tot de opvang en behandeling van SGA-patiënten. Het VVD-kamerlid Franssen is eerste ondertekenaar van deze motie. Zijn collega Jacobse diende (bij het RSV-debat) een motie in, waarin de Regering werd gevraagd de drie marine-werven van dit concern (De Schelde, Rotterdamse Droogdokmaatschappij en Wilton Feyenoord) in afgeslankte vorm voort te zetten. Een motie, waarin gevraagd wordt om een inventarisatie van de omvang en inhoud van de psychische, psychosomatische en psychologische gevolgen van seksueel misbruik en mishandeling van kinderen werd ingediend door mevrouw Lucassen-Stautterer en mede-ondertekend door haar liberale collega's Franssen en Terpstra.

Openbare Partijraadsvergadering

26 februari 1983

10.00 uur - ± 15.30 uur

Jaarbeurs Congres-
centrum te Utrecht

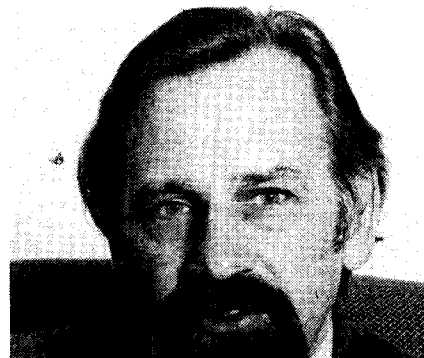
De datum van donderdag 17 februari 1983 krijgt ongetwijfeld een (vaste) plaats in de parlementaire handboeken. Die dag namelijk werd de nieuwe, herziene en herschreven Grondwet „afgekondigd”. Gerekend vanaf de datum van indiening van het eerste voorstel tot modernisering (2 april 1976) heeft de parlementaire behandeling ervan 7 jaren in beslag genomen. Aan de totstandkoming van de nieuwe versie van de Grondwet is - naast anderen - zeker de naam verbonden van oud-minister Hans Wiegel, nu Commissaris der Koningin in Friesland. In zijn functie als „beheerder” van het Departement van Binnenlandse Zaken heeft hij - van 1977 tot 1981 - tal van wijzigingsvoorstellen door beide Kamers der Staten-Generaal

geloofde. Samen met regeringscommissaris prof. mr. D. Simons, eveneens geen onbekende in liberale kring. Sluitstuk van de herziening staat op naam van de huidige bewindsman op Binnenlandse Zaken, de VVD-minister mr. J. G. Rietkerk. Het „contra-seign” van de in het Staatsblad opgenomen nieuwe wetten is afkomstig van een andere liberale minister, te weten mr. F. Korthals Altes van Justitie. De veranderingen in de Grondwet hebben o.m. betrekking op (sociale) grondrechten, defensie, provincies, gemeenten en waterstaat, op invoering van het kiesrecht voor niet-Nederlandse ingezetenen en op de werkwijze van de Staten-Generaal.

De „geachte afgevaardigde” is niet meer

„Onze” staatssecretaris op Verkeer en Waterstaat, drs. J. F. Scherpenhuizen, heeft parlementaire geschiedenis geschreven. Bij het debat in de Tweede Kamer (eind januari) namelijk was hij het, die Kamervoorzitter dr. D. Dolman gelegenheid gaf af te rekenen met de tot dan aan het Binnenhof gebruikelijke aanspreektitel „de geachte afgevaardigde”. Een term ontstaan ten tijde van het districtenstelsel, toen men nog gewoon was te spreken van bijvoorbeeld de

afgevaardigde van Zwolle en van Amsterdam.

De Kamervoorzitter: „Van mij hoeft het niet. Ik begrijp al jaren niet waarom die archaïsche uitdrukking al maar wordt gebruikt. Dit heb ik nu eens in het openbaar gezegd. Ik dank u voor de gelegenheid”.

De (aangesproken) staatssecretaris: „Ik ben blij, geachte Voorzitter, dat ik u een voorzetje heb mogen geven”. Begin februari werd vrijwel definitief met de aanspreektitel gebroken. Bij de behandeling van de Volksgezondheidsbegroting werd een andere onder-minister geadviseerd gewoon mijnheer of mevrouw te zeggen: „Dat scheelt in zo'n debat zeker een kwartier”, aldus de Kamervoorzitter, die met de „nationale tijd” zuinig omspringt. ■

Gehandicapten protesteren tegen verhoging eigen bijdrage AWBZ

Onder de vele actiegroepen die heftig ageren tegen de bezuinigingen bevinden zich zeer nadrukkelijk vele gehandicapten en psychiatrische (ex)patiënten, die in naam van ca. 50.000 bewoners van AWBZ-instellingen protesteren tegen de per 1 januari drastisch verhoogde eigen bijdrage AWBZ. (AWBZ-instellingen zijn o.a. woonvormen als Het Dorp en Nieuw Unicum, gezinsvervangende tehuizen, verpleegtehuizen, psychiatrische ziekenhuizen, zwakzinnigeninrichtingen, sociotherapeutische gemeenschappen etc.) De protestacties van de AWBZ-ers startten in het najaar, toen bekend werd dat de toenmalige minister Gardeniers van Volksgezondheid van plan was f 160 miljoen te bezuinigen door per 1 januari de eigen bijdrage AWBZ van f 770,— per maand voor iedereen, te veranderen in een inkomensafhankelijke eigen bijdrage tot f 2.700,—.

Op zich was de VVD-fractie het eens met de bezuiniging van f 160 miljoen op de AWBZ: het aantal aanspraken op verstrekkingen ingevolge de AWBZ toont een sterke toename. Het aantal hoogbejaarden neemt toe en er komen meer gehandicapten en arbeidsongeschikten (voor 1983 wordt rekening gehouden met bijna 17.000 nieuwe gehandicapten en 35.000 nieuwe arbeidsongeschikten) en het behoeft geen betoog dat met de druk op het voorzieningspakket van de AWBZ de financieringsproblemen steeds groter worden. Wil je ook in de toekomst de AWBZ

betaalbaar houden, dan zul je óf de (werkgevers-)premie AWBZ moeten verhogen (met alle negatieve gevolgen voor de werkgelegenheid vandien), óf toekomstige AWBZ-ers in de kou laten staan, óf zorgen dat op de AWBZ-uitgaven wordt bezuinigd. Voor dat laatste koos de VVD, voor dat laatste koos ook mevrouw Gardeniers.

Verzet

Toch heeft de VVD-fractie zich tot het laatst toe fel verzet tegen de plannen

van mevrouw Gardeniers omdat:

- het karakter van de AWBZ als volksverzekering ernstig zou worden aangetast doordat de voorgestelde eigen bijdrage zo hoog was dat AWBZ-ers in feite nog eens moesten gaan betalen voor een voorziening waarvoor alle Nederlanders op grond van de AWBZ al verzekerd zijn,
- de inkomens-afhankelijke eigen bijdrage sterk nivellerend zou werken (iemand met een inkomen uit arbeid van f 2.000,— p.m. zou slechts een fractie meer overhouden dan de ondergrens van vrij besteedbaar budget van f 303,— p.m., waarover ook iemand met een minimale uitkering zou kunnen blijven beschikken) en
- alle AWBZ-ers ten onrechte over één kam geschoren werden zonder er rekening mee te houden dat bijvoorbeeld een bewoner van Het Dorp een heel ander vrij besteedbaar budget ten behoeve van (ook door ons gestimuleerde) maatschappelijk functioneren nodig heeft dan bijvoorbeeld een chronisch bedlegerige, demente verpleeghuispatiënt of een diepzwakzinnige.

Op grond van deze principiële en praktische bezwaren wezen wij als VVD-fractie de plannen van minister Gardeniers af en waren wij (zo gaat dat in onze fractie) gehouden alternatieve plannen te ontwikkelen, die zouden zorgen voor het beoogde bezuinigingsbedrag van f 160 miljoen, die niet nivellerend waren, die het verzekeringskarakter niet aantastten en die bovendien zodanige differentiatie in eigen bijdrage

Erica Terpstra

opleverde, dat er recht werd gedaan aan de individuele mogelijkheden van bijdrageplichtigen.

Alternatieven

Wat waren Rudolf de Korte en ik blij toen het ons uiteindelijk was gelukt 6 alternatieven te ontwikkelen, die tezamen een regeling vormden die aan bovenstaande voorwaarde voldeden. Wat hebben we niet in urenlange debatten ervoor geknokt onze plannen politiek aanvaardbaar te krijgen. En wat waren we teleurgesteld dat noch onze pleidooien voor een gedifferentieerde eigen bijdrage noch de al even felle pleidooien van andere fracties voor eveneens differentiatie, (zij het anders ingevuld) stukliepen op het blote feit dat een dergelijke regeling nooit voor 1 januari gerealiseerd kon worden! Om dan toch te redden wat er te redden viel, hebben we in goed overleg met het CDA drie van onze alternatieven, die wel uitvoerbaar waren, samengesmeed tot een motie, die aangenomen werd, zodat per 1 januari een tijdelijke verhoging eigen bijdrage geldt van niet f 2.700,— maar f 1.350,— (met een ondergrens vrij besteedbaar budget van f 303,— per maand), waardoor de hoogte van de eigen bijdrage het verzekeringskarakter niet aantast (vergoeding slechts van de hotelfunctie), dat er voortaan voor AWBZ-verpleegden met een thuiswonende partner f 180,— bijdrage verplicht werd (= f 6,— per dag als besparing) en dat er na een spoedadvies-aanvraag zo snel mogelijk

tot een gedifferentieerde eigen bijdrage zal worden overgegaan.

Tevreden? Nee!

Wij realiseerden ons heel goed hoezeer de nieuwe regeling zou ingrijpen in de financiële mogelijkheden. Nu evenwel de verhoogde eigen bijdrage voor het eerst is geïnd, stromen er zoveel klachten binnen over mogelijk verkeerde berekeningen, waardoor mensen onder de beloofde ondergrens van f 303,— zeggen uit te komen, waardoor mensen volgens zeggen 60 tot 90 % in vrij besteedbaar budget achteruit zijn gegaan, waarin gemeld wordt dat resocialisatiebehandelingen van psychiatrische patiënten moeten worden afgebroken omdat de kosten ervan niet meer vergoed worden enz. enz., dat ik aanleiding heb gevonden de Staatssecretaris van Volksgezondheid te vragen moet spoed uit te zoeken of de gevolgen werkelijk zo desastreus zijn als wordt bericht.

De bewindsman heeft toegezegd binnen een maand zijn eerste bevindingen te melden. Bovendien heeft hij beloofd nogmaals het spoedkarakter van de adviesaanvraag gedifferentieerde eigen bijdrage bij de Ziekenfondsraad te benadrukken. Reikhalzend kijken we allemaal uit naar een betere regeling. Niet alleen de betrokkenen, ook wij!

Erica Terpstra
VVD-Tweede Kamerlid

BMD-bijeenkomst

De ondercentrale Bollenstreek organiseert in nauwe samenwerking met de ondercentrale Bollenstreek/Vrouwen in de VVD in het kader van de Brede Maatschappelijke Discussie op 3 maart 1983 een lezing te Voorhout, Parochiehuys, Herenstraat 104. Aanvang: 20.00 uur. Spreker: de heer drs. G. A. de Vrey, lid Energiecommissie. Onderwerp: Het Energiebeleid en Alternatieve Energievormen.

Discussie- bijeenkomst in kader BMD

Kamercentrale Leiden
19 maart 1983 in het conferentiecentrum de Bron, Alphen a/d Rijn
Spreker: mr. B. P. Rauwerda
Inleiding: groepsdiscussie, plenaire discussie over specifieke aspecten van het energiebeleid in relatie tot de scenario's uit het tussenrapport. Aanmelden: dhr. H. A. Meulemans, Ln. v. Rijkjevorsel 10, 2161 KT Lisse
Kosten - lunch f 10,—
De resultaten van de discussie worden bij de stuurgroep ingebracht.

Wisseling van de wacht bij Prof. mr. B. M. Teldersstichting

Cursus Liberale Politiek

Op 26 maart en 2 april te Roosendaal organiseert de Haya van Somerenstichting een cursus Liberale Politiek.

Op de eerste zaterdag zal de heer Bruggeman een inleiding houden over de Achtergrond van het Liberalisme en Socialisme.

Op de tweede en laatste dag willen de Tweede Kamerleden de Grave en Linschoten de liberale grondbeginselen toetsen aan actuele politieke zaken; een liberale visie op het beleidsterrein van Financiën en Sociale Zaken.

Op deze 2-daagse cursus zal intensief gewerkt worden in discussiegroepen met veel achtergrondinformatie en prikkelende stellingen.

U kunt zich opgeven voor deze cursus die op 12 en 19 februari in Haarlem wordt gegeven en 26 maart, 2 april in Roosendaal door f 80,— over te maken op gironummer 36.19.19.7 t.n.v. Haya van Somerenstichting te 's-Gravenhage, onder vermelding van „Liberale Politiek”. Wilt u ons ook een korte levensbeschrijving toesturen?

In het bedrag f 80,— is opgenomen de lunch, consumpties en het cursusmateriaal. De cursus Liberale Politiek is bestemd voor midden- en topkaderleden van de VVD.

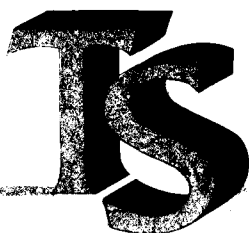

De Teldersstichting heeft met ingang van heden een nieuwe directeur. Door het vertrek van Prof. dr. ir. J. J. C. Voorhoeve naar de Tweede Kamer ontstond de directeursvacature bij onze wetenschappelijke stichting. Deze wordt opgevuld door Klaas Groenveld (34), doctor in de economie. Hij is afgestudeerd en gepromoveerd aan de Groninger Universiteit.

Voorhoeve is gedurende drie jaar directeur geweest van de Teldersstichting. In die tijd hebben maar liefst 15 rapporten het licht gezien. „Na tien jaar beleidsanalyse bij de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR), de Wereldbank en de Teldersstichting

vond ik het tijd om de keuken van de politiek in te stappen en niet alleen de daaruit komende maaltijden te beoordelen,” vertelt Joris Voorhoeve. „Hoewel we als Teldersstichting beslissingen mede hebben kunnen beïnvloeden, is duidelijk dat wetenschappelijke rapporten pas kunnen worden uitgevoerd als daar politieke steun voor is in de Tweede Kamer. Daarbij zijn niet alleen inhoudelijke, maar ook tactische aspecten erg belangrijk.”

Het grootste succes behaalde de Teldersstichting vorig jaar met haar geschrift nr. 42 „De NCO en haar pupillen”. Dit onderzoek van de subsidieverlening door de Nationale

Commissie Voorlichting en Bewustwording

Ontwikkelingssamenwerking (auteur drs. M. Wessels) heeft binnen een half jaar geleid tot een herstructurering van de NCO.

Voorhoeve heeft tijdens de afgelopen vier maanden zijn werk als parlementariër gecombineerd met zijn werk bij de Teldersstichting. Van zijn besluit de stap naar de Kamer te maken heeft hij geen spijt. „Wat me verbaasde toen ik me kandidaat stelde, was het negatieve commentaar op het werk in de Tweede Kamer. Veel mensen geven erop af. Als ik mijn laatste vier maanden bekijk dan is mijn conclusie erg positief. Het werk is heel boeiend. Als men zich laatdunkend uitlaat over de volksvertegenwoordiging is er iets mis. Dan ergert men zich aan de wijze waarop de democratie functioneert. Vondeling sprak echter over „dat nobel ambacht van volksvertegenwoordiger. Dan vind ik juist.”

Middelen

Zijn opvolger dr. K. Groenveld hoopt in eenzelfde spanne tijds minstens evenveel rapporten uit te brengen. Groenveld is lid van de VVD-gemeenteraadsfractie in Groningen geweest. Deze functie heeft hij inmiddels neergelegd.

De nieuwe directeur heeft het tij niet mee. Binnenlandse Zaken heeft fors gekort op de financiële middelen. Toch gaat de Teldersstichting onverdroten voort met haar wetenschappelijk werk en hoopt zij op groeiende steun vanuit de partij. Medio maart is te verwachten „Een liberale visie op emancipatie”. Verder staat op stapel een project over jeugdwerkloosheid en in april of mei verschijnt een rapport over de relatie Europa - Verenigde Staten. Indien u het werk van de

Teldersstichting wilt steunen, kunt u een abonnement op de rapporten nemen of donateur worden.

Steun aan de Teldersstichting

Hierbij geef ik mij op als:

- Donateur à f 25,— per jaar.
- Abonnee à f 42,50 per jaar (studerenden en scholieren f 32,50 per jaar).
- Steunabonnee à f 250,—.
- Financieel contribuant en schenk de Teldersstichting
f 100,— f 200,— f 300,— f 400,— f 500,—
f,— jaarlijks/eenmalig en ontvang gratis alle nieuwe rapporten in het jaar van de donatie.
- Ik wens nadere inlichtingen over de mogelijkheden voor het doen van giften of legatering van een bedrag. (N.B.: giften aan de Teldersstichting zijn aftrekbaar van het belastbaar inkomen!)
- Ik ontvang het liefst een accept-girokaart.
- Het aangekruiste bedrag stort ik op postrekening 3349769 t.n.v. de Prof. mr. B. M. Teldersstichting, Koninginnegracht 55a, 2514 AE 's-Gravenhage.

(s.v.p. de door u gewenste mogelijkheid aankruisen)

Naam:

Adres:

Postcode:

Woonplaats:

Telefoon:

Naam Studie-instelling:
(alleen voor studerenden)

Handtekening

(een postzegel is niet nodig)

Prof. Mr. B. M. Teldersstichting

Antwoordnummer 587

2500 WB 's-GRAVENHAGE

Vrede en Vrijheid

De discussies rond het vraagstuk van vrede en veiligheid zijn de laatste jaren steeds gedomineerd door denkbeelden over éézijdige ontwapening. Veel landgenoten voelen zich aangesproken door de IKV-leuze „Kernwapens de wereld uit, om te beginnen uit Nederland”. Een motto waaraan angst en hoop ten grondslag liggen. Terechte angst weliswaar, omdat de bewapeningswedloop niet meer te stuiten lijkt en de vernietigingskracht van de beide machtsblokken Oost en West een reële bedreiging vormt voor het voortbestaan van de mensheid.

Dat éézijdige uitbanning van kernwapens ons land niet de beoogde vrede en veiligheid zal bieden en een ernstige verzwakking zou betekenen van de positie van het NAVO-bondgenootschap ten opzichte van het Warschaupact is de mening van de voorstanders van een vredespolitiek gebaseerd op wederzijdse wapenbeheersing en internationale ontspanning. Aangezien deze politiek past binnen de gedachten over vrede en vrijheid zoals die ook in liberale kring leven en omdat de discussie over dit onderwerp steeds actueler wordt heeft de Organisatie „Vrouwen in de VVD” besloten het vredesvraagstuk als belangrijk aandachtspunt op te nemen in haar beleid voor de komende jaren. Niet vanuit het oogpunt dat vrouwen van nature vredelievender zouden zijn dan mannen of dichter bij het leven zouden staan, maar gewoon omdat vrouwen die lid zijn van een politieke organisatie zich niet kunnen permitteren over dit onderwerp geen

mening te hebben of een slecht gefundeerde mening. Aan praktische uitwerking betekent dit dat speciale activiteiten gericht op dit onderwerp zullen worden georganiseerd in het kader van propaganda en vorming en scholing. Als start voor deze activiteiten is contact gezocht met Joris Voorhoeve, VVD-Tweede Kamerlid en bestuurslid

gewapende vrede. Wij moeten streven naar een beleid dat op termijn de kans op het uitbreken van een oorlog in Europa minimaliseert en dat tegelijk de fakkel van de mensenrechten brandend houdt.” Zes elementen vormen de basis van deze vredespolitiek:

- Handhaving van de internationale rechtsorde

van de Stichting Vredes Politiek en met directeur F. Th. de Bree van genoemde stichting. In een gesprek lichtten beiden het werk van de SVP toe.

Onderdrukking

„De stichting”, aldus de heer De Bree, „is onafhankelijk en vertegenwoordigt verschillende politieke en levensbeschouwelijke stromingen”. Door studie, voorlichting en het organiseren van activiteiten tracht de SVP de publieke opinie te beïnvloeden, mensen te stimuleren tot deelname aan deze activiteiten en de samenwerking tussen gelijkgezinde groeperingen te bevorderen. Op 7 en 21 maart zullen regionale bijeenkomsten worden gehouden voor sympathisanten, respectievelijk in Eindhoven en Breda, en op 24 september zal een landelijke bijeenkomst plaatsvinden. „Vrede”, zo stelde de heer Voorhoeve, „is minimaal de afwezigheid van oorlog. Waar het om gaat is vrede, recht en vrijheid”. Hij bracht daarbij in herinnering de woorden die de paus onlangs richtte tot de Amerikaanse bisschoppen: „Justice will bring forth peace”. „Het probleem van de Oost/West-relatie is de massale onderdrukking van de mensen in Oost-Europa. Er is sprake van een

- Het bevorderen van goede communicatie en het tegengaan van onnodig wantrouwen
- Stabiliteit in de machtsituatie
- Het NAVO-bondgenootschap en het afschrikkingsevenwicht
- De Rechten van de Mens
- Wederzijdse wapenbeheersing (verlaging van het bewapeningsniveau).

Egeltje

Als symbool van de samenwerkende organisaties op het vlak van wederzijdse wapenbeheersing geldt het egeltje, dat tegen de achtergrond van onze vaderlandse driekleur voorkomt op een vignet met de tekst „voor Vrede in Vrijheid”. Het dier vindt zijn oorsprong in een gedicht van Wilhelm Busch waarvan Joris Voorhoeve een vrije vertaling maakte:

„Voor vrede in vrijheid”

*Een egel liep in 't bomenbos
Ontmoette daar een rode vos.
Halt! riep de vos, Klein beest, blijf
staan!*

*Trek jij je 's Konings wet niet aan?
De vredeswet die is verkondigd
en die bepaalt dat ieder zondigt
die zich bewapent in deez' tijd.*

Informatiepakket

Wie meer wil weten over de Stichting Vredes Politiek kan voor inlichtingen terecht bij:
Stichting Vredes Politiek
Postbus 96902 - 2509 JH Den Haag
Tel. 070 - 649395 (14.00 - 17.00 uur).

Voor geïnteresseerden van de Organisatie „Vrouwen in de VVD” zal een informatiepakket worden samengesteld dat tegen een redelijke bijdrage bij de Stichting Vredes Politiek kan worden aangevraagd.

Anita Wagemakers ■

*In naam van Zijne Majesteit
Leg af die stekels op je vel!
De egel sprak: dat wil ik wel
maar laat dan eerst jouw tanden
breken
dàn zullen wij weer verder spreken.
De egel boog z'n kleine kop
en trok zijn scherpe stekels op.
Trotseerd' de vos, zonder geweld,
bewapend, maar een vredesheld.*

*Willy Stigter
spreekt Rudolf de
Korte, Jan
Kamminga en Ed
Nijpels toe*

Vol?

Tijdens de feestelijkheden in Breda, gehouden ten behoeve van de jarige VVD, verblijdde de organisatie „Vrouwen in de VVD” in de persoon van Landelijk Bestuurslid Willy Stigter de partij met een symbolisch ei. Dit ei stond voor het idee dat nog verder uitgebreed moet worden om een jaarlijkse erkenning uit te reiken aan diegene die zich de komende tijd het meest verdienstelijk zal maken voor de emancipatie. „Wij voelen ons niet minder-jarig”, zo sprak mevrouw Stigter de partijvoorzitter, fractievoorzitter Nijpels en Tweede Kamerlid De Korte toe. Zij twijfelde er aan of de partij de Vrouwen wel voor vol aanziet, hetgeen haar door Jan Kamminga onmiddellijk verzekerd werd. Als papieren dochter van de VVD zijn de vrouwen van mening dat niet altijd zo goed naar hen wordt geluisterd en ook niet altijd om hun mening wordt gevraagd als zij dat noodzakelijk achten. In een poging een stimulans te geven aan de emancipatie binnen de partij en wellicht ook daarbuiten wordt een erkenningsprijs ingesteld die hopelijk tijdens het najaarscongres van de „Vrouwen in de VVD” zal kunnen worden uitgereikt. Laat het een aansporing zijn voor eenieder die de emancipatie van man en vrouw een warm hart toedraagt!

A.W. ■

Uitnodiging tot Dialoog

Ongeveer een jaar geleden stond in dit blad een verslag van een Emancipatieweekend dat georganiseerd was voor vrouwelijke JOVD-leden. Doel ervan was te bekijken waarom relatief gezien weinig vrouwelijke JOVD-leden actief waren c.q. zijn. De conclusies die uit dit weekend naar voren kwamen, waren o.i. ook van toepassing op de Vrouwen in de VVD.

Inmiddels heeft de JOVD-Emancipatiecommissie nog twee vormingsweekenden georganiseerd: één in mei 1982, waarin uitgebreid werd ingegaan op de conclusies uit het eerste weekend en één in januari 1983. Dit laatste weekend, dat als motto „Uitnodiging tot Dialoog” meekreeg, was toegankelijk voor zowel mannen als vrouwen. De doelstellingen waren: 1. uitgebreid met elkaar van gedachten wisselen omtrent emancipatie (hoe denkt de ander er werkelijk over, wat wil deze in de praktijk doen om aan de bevordering ervan mee te werken) en 2. meer inzicht krijgen in alles wat met individualisering samenhangt. Dit onder professionele leiding van twee vormingswerkers. Ten aanzien van de eerste doelstelling bleek, dat de visie op emancipatie nogal uiteenliep. Vrouwen verstonden er over het algemeen vrouwen- en mannenemancipatie onder, terwijl veel mannen bij emancipatie ook aan minderheidsgroepen dachten. Daardoor verliep in het begin de discussie nogal moeizaam. Uiteindelijk was men het erover eens dat emancipatie kan worden opgevat als het doorbreken van een rollenpatroon en dat het gericht is op het opheffen van ongelijkheden tussen

individuen met het doel voor iedereen gelijke keuzemogelijkheden te creëren. Dit zal niet van de ene op de andere dag plaatsvinden maar is een proces dat tijd nodig heeft. Wel kan dit proces worden bevorderd en dat is ook nodig: de emancipatiebeweging bestaat al meer dan een eeuw en nóg zijn de bestaande ongelijkheden té groot om vanzelf te worden opgelost. Ook een mentaliteitsverandering vraagt tijd. Enkele middelen om het emancipatieproces te bevorderen zijn besproken op het weekend: over individualisering is uitgebreid gediscussieerd. Wel bleek toen, dat volledige individualisering, waarbij de wetgever zijn regels steeds richt op de burger afzonderlijk, weer (andere) ongelijkheden met zich meebrengt. Omdat individualisering dus niet zo'n eenvoudige oplossing was, werd de wens geuit om hierover diepgaander en uitgebreider van gedachten te wisselen binnen de JOVD. Ook positieve discriminatie is besproken. Dit gebeurde in de vorm van een opdracht: vorm twee discussiegroepjes: één waarin o.l.v. een mannelijke en één waarin o.l.v. een vrouwelijke voorzitter gediscussieerd wordt over de vraag of positieve

discriminatie een middel is om de emancipatiegedachte te bevorderen. Hieruit bleek duidelijk:

1. waarom positieve discriminatie zo omstreden is;

2. wat voor enorme verschillen er (kunnen) bestaan in aanpak tussen mannelijke en vrouwelijke voorzitters.

Samenvattend kunnen we zeggen dat het weekend duidelijk liet zien hoe mensen binnen de vereniging denken over bepaalde facetten van de emancipatiegedachte. Ook bracht het weekend voor de emancipatiecommissie meer duidelijkheid m.b.t. het vraagstuk in hoeverre men bereid is een bijdrage te leveren aan de bevordering en stimulering van emancipatie (in z'n totaliteit; dus niet alleen de vrouwenemancipatie).

Voor de commissie gold dit weekend als een soort toetssteen. Het zal mede haar toekomstig beleid bepalen. Dat betekent dat er nog veel werk valt te verrichten!

*Annette Schijvenaars
Jaap Kruithof*

Jaarverslag 1982 en Jaarboek '83

Overkomt het u ook wel eens dat u in een discussie het gevoel hebt dat er niet naar u wordt geluisterd, dat anderen alsmear proberen u te overstemmen, dat u het idee hebt dat u tegen een muur aanpraat?

Dat u daarom wel eens het gevoel hebt: „Hoe doen die anderen dat nu?”

Met dit op de achtergrond is ontworpen de startcursus „Discussie- en Vergadertechniek”. Hierin leert u al doende hoe u in gezelschap of in een vergadering het beste uw mening „op tafel” kunt brengen, hoe u kunt inhaken op wat anderen zeggen en doen, hoe u een gesprek kunt leiden; er richting aan geven. Daardoor wordt tegelijkertijd uw zelfvertrouwen in dit soort situaties vergroot. Want u kunt deze situaties de baas.

De cursus is een doe-cursus. Dat wil zeggen u doet letterlijk mee. U spreekt dus mee in een discussiegroep. U moet daarin uw mening naar voren brengen. In de nabespreking wordt aan de hand van de praktijkvoorbeelden de theorie behandeld.

Woont u in de regio Leiden, dan kunt u zich aanmelden bij de Haya van Somerenstichting, door een korte levensbeschrijving op te sturen met de cursusbijdrage ad. f 50,—. De cursusdagen zijn 15, 22 en 29 maart 1983 in hotel Neuf te Boskoop. U kunt dit sturen naar: Haya van Somerenstichting, Koninginnegracht 57, 2514 AE 's-Gravenhage.

Doelgroep:
Gemeenteraadsleden.

haya van somerenstichting

Bestuurdersdagen

De Haya van Somerenstichting organiseert op 12 maart te Apeldoorn en 21 mei te Roosendaal bestuurdersdagen voor voorzitters en secretarissen van afdelingen en ondercentrales.

Gedurende een dag kunnen zij met elkaar en met deskundige inleiders van gedachten wisselen omtrent een aantal zaken. Als onderwerpen komen aan de orde:

- het bespreken van de leiding en organisatie van een afdeling
- het vergroten van de kennis over vraagstukken samenhangende met de relatie tussen gemeenteraadsfractie, pers en de besturen van andere organisaties. Ook zullen onderwerpen worden behandeld die van typische betekenis zijn voor de respectievelijke functies.

U kunt zich opgeven door f 30,— over te maken op gironummer 36.19.19.7 t.n.v. Haya van Somerenstichting onder vermelding van: „bestuurdersdag, datum en vermelding van functie”.

Eén exemplaar van het Jaarverslag 1982 van de partij wordt gezonden aan secretarissen van afdelingen en centrales.

Belangstellenden kunnen dit verslag bestellen door overmaking van een bedrag van f 10,— op girorekening nr. 40.18.232 t.n.v. VVD-informatierekening te 's-Gravenhage, onder vermelding van „35ste Jaarverslag”.

Twee exemplaren van het Jaarboek '83 worden gezonden aan secretarissen van afdelingen en centrales.

Belangstellenden kunnen dit Jaarboek bestellen door overmaking van een bedrag van f 17,50 op girorekening nr. 40.18.232 t.n.v. VVD-informatierekening te 's-Gravenhage, onder vermelding van „Jaarboek '83”.

Met de verzending van zowel Jaarverslag als Jaarboek wordt begonnen in de tweede helft van februari.

Kopij

Meer en meer wordt de laatste maanden ongevraagd door de afdelingen kopij ingezonden voor Vrijheid en Democratie. Het is voor de afdelingen teleurstellend daarna van de redactie nul op rekest te krijgen vanwege het chronisch plaatsgebrek. In de achttien nummers van Vrijheid en Democratie die jaarlijks verschijnen moeten wij ons beperken tot de landelijke politiek, de Vrouwen in de VVD, de Teldersstichting, de JOVD, het Europees Parlement en de secretariaatsmededelingen plus de ingezonden brieven rubriek en Van A tot Z. Vandaar het verzoek van de redactie niet ongevraagd kopij in te zenden. Vriendelijk dank voor uw medewerking,

Reny Dijkman

Eerste-Kamerverkiezing 1983

Naar het zich laat aanzien zal in dit jaar een verkiezing van de leden van de Eerste Kamer noodzakelijk zijn in verband met het aanvaarden van de wijzigingen in de Grondwet inzake de manier waarop de leden van de Eerste Kamer worden gekozen. De dientengevolge noodzakelijke aanpassing van de desbetreffende artikelen van de Kieswet zal wellicht in de komende weken haar beslag krijgen. Het thans bij de Tweede Kamer in behandeling zijnde wetsontwerp nr. 17319 bevat de volgende voorstellen:

1. De leden van de Eerste Kamer worden gekozen voor vier jaren.
2. Zij treden tegelijk af met ingang van de dinsdag in de periode van 28 juni t/m 4 juli in het jaar waarin de leden van provinciale staten worden gekozen.
3. De indeling van de kandidatenlijsten per provincie in groepen (I t/m IV) komt te vervallen. Alle lijsten (11) kunnen met elkaar verbonden worden.

N.B. Het aantal op elke lijst te plaatsen kandidaten blijft 15.

Een gevolg van de te verwachten aanneming van deze voorstellen zal zijn dat de Eerste Kamer in haar geheel zal worden ontbonden en een verkiezing zal moeten worden gehouden. Daarbij dient rekening te worden gehouden met de *mogelijkheid* dat de zittingsduur van de nieuw te kiezen Kamer slechts drie jaar zal zijn, omdat de eerstvolgende statenverkiezingen *volgens de geldende regels* in 1986 zullen plaatsvinden, en volgens de nieuwe regeling dus ook de eerstvolgende

Eerste-Kamerverkiezing. *Het is echter niet uitgesloten dat deze datum, bij de aanhangige wetswijziging naar 1987 zal worden verschoven.*

Ten gevolge van deze nog in het lopende jaar te verwachten Kamerontbinding zullen alle huidige leden van de Eerste Kamer (allen beëdigd in 1981 of door plaatsvervangings op een later tijdstip) aftreden.

Voor wat de VVD betreft zijn dat, in alfabetische volgorde: ¹⁾

drs. A. van Boven te 's-Gravenhage (IV)
drs. F. M. Feij te Venlo (I)
dr. L. Ginjaar te Rijswijk (Z.-H.) (I)
H. F. Heijmans te Hengelo (O.) (III)
mr. ir. H. Heijne Makkreel te Aerdenhout (III)
dr. B. Hofman te Driebergen (II)
jhr. mr. G. O. J. van Tets te Rotterdam (IV)
mevr. mr. E. Veder-Smit te Leeuwarden (III)
drs. T. R. A. Veen te Weurt (II)
mevr. L. Vonhoff-Luijendijk te Groningen (II)
drs. Y. P. W. van der Werff te Breda (I)
prof. dr. G. Zoutendijk te Oegstgeest (IV).

Voor deze vacatures zullen provinciale staten van alle provincies waarschijnlijk op 28 juni 1983 nieuwe leden kiezen (de dag van de verkiezing wordt tegelijk met het Koninklijk Besluit tot Kamerontbinding vastgesteld); de dag van de kandidaatstelling is dan waarschijnlijk 10 mei 1983.

Het hoofdbestuur heeft - hoewel de data waarop een en ander zich zal voltrekken dus nog niet vaststaan - besloten de procedure met betrekking tot de kandidaatstelling reeds thans te doen aanvangen (o.a. door een oproep aan de leden tot het noemen van namen van mogelijke kandidaten in Vrijheid en Democratie nr. 1279 van 8 februari jl.).

Door overmacht is het hoofdbestuur niet in staat de procedure, zoals neergelegd in het reglement op de kandidaatstelling voor leden van de

Eerste Kamer, volledig te volgen. Het hoofdbestuur heeft dan ook, met een beroep op artikel 13 van genoemd reglement, een verkorte procedure vastgesteld, echter zoveel mogelijk met behoud van de bepalingen van het reglement (EK).

Gelet op bovengenoemde uitgangspunten heeft het hoofdbestuur de hoofdlijnen vastgesteld.

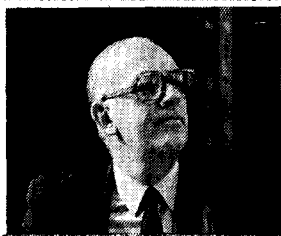
Aan de kandidaatstelling, die door de leden van provinciale staten in alle provincies geschiedt, gaat een kandidaatstellingsprocedure vooraf, waarbij ook de afdelingen en kamercentrales zijn betrokken. Overeenkomstig artikel 4.2 juncto artikel 13 van het reglement op de kandidaatstelling voor leden van de Eerste Kamer der Staten-Generaal publiceert het hoofdbestuur hierbij de hoofdlijnen van de kandidaatstellingsprocedure en de zoveel mogelijk in overeenstemming met het reglement vastgestelde termijnen en tijdstippen.

Op basis van de uitslag van de statenverkiezingen van maart 1982 kan worden aangenomen dat het aantal leden, dat voor de VVD zitting zal nemen in de nieuwe Eerste Kamer, 17 zal bedragen (thans 12).

Hoofdlijnen

1. Alle leden van de partij zijn tot 25 februari 1983 bevoegd aan het bestuur van hun afdeling namen te noemen van personen die zij wensen voor te dragen als voorlopige kandidaten voor de Eerste Kamer. Het hoofdbestuur vraagt intussen vóór 18 februari 1983 aan de aftredende leden van de Eerste Kamer en aan de bewindslieden of zij bereid zijn een kandidatuur in overweging te nemen. De ontvangen antwoorden worden vóór 25 februari 1983 ter kennis gebracht van de secretarissen van de kamercentrales en afdelingen (zie oproep in Vrijheid en Democratie nr. 1279 van 8 februari 1983, blz. 23).

2. In alle afdelingen wordt tussen 25 februari en 11 maart 1983 een ledenvergadering gehouden. In die

ledenvergadering worden de antwoorden van de zittende Kamerleden en de bewindslieden bekend gemaakt alsmede de namen van hen die door de leden zijn genoemd. De ledenvergadering besluit dan welke voorlopige kandidaten zij wenst voor te dragen. De ledenvergadering kan ook personen voordragen die niet te voren aan het bestuur van de afdeling zijn genoemd. Voor een kandidatuur kunnen alleen leden van de VVD worden voorgedragen. Voorts benoemt de ledenvergadering afgevaardigden en plaatsvervangende afgevaardigden naar de centralevergadering van de kamercentrale waartoe de afdeling behoort, welke centralevergadering plaatsvindt op zaterdag 9 april 1983 (zie nr. 4). Uiterlijk 11 maart 1983 brengt het bestuur van elke afdeling de door de ledenvergadering voorgedragen kandidaten ter kennis van het hoofdbestuur. Hiertoe moet een formulier worden gebruikt dat ook door de voorgedragen voorlopige kandidaat moet worden ondertekend, tenzij deze zittend lid, minister of staatssecretaris is. Een vijftal van deze (groen gekleurde) formulieren wordt toegezonden aan de secretaris van de afdeling.

3. Op 21 maart 1983 vergadert het hoofdbestuur. Dit stelt aan de hand van de ontvangen formulieren de groslijst samen. Het hoofdbestuur kan zelf ook voorlopige kandidaten in de groslijst opnemen. Voorts stelt het hoofdbestuur een technisch advies vast over de inrichting van de kandidatenlijsten. Groslijst en technisch advies worden vóór 28 maart 1983 aan de secretarissen van de kamercentrales toegezonden en in Vrijheid en Democratie nr. 1282 van 29 maart 1983 gepubliceerd.

4. In alle kamercentrales wordt op zaterdag 9 april 1983 een centralevergadering gehouden. In die centralevergadering wordt eerst een besluit genomen over het technisch advies. Daarna wordt uit de groslijst een landelijke advieslijst samengesteld, die in volgorde van voorkeur de namen bevat van de

voorlopige kandidaten die de centralevergadering in aanmerking wenst te doen komen voor een plaats op de kandidatenlijsten. Het bestuur van de kamercentrale kan te voren een bestuursadvies opstellen dat aan de besturen van de afdelingen die tot de kamercentrale behoren moet worden toegezonden. De centralevergadering benoemt ten slotte afgevaardigden en hun plaatsvervangers naar de kandidaatstellingsraad, een orgaan dat op 23 april 1983 vergadert (zie nr. 6). *De opgemaakte advieslijst wordt nog op deze zaterdag door de secretaris van de kamercentrale of degene die hem vervangt ter kennis van de algemeen secretaris gebracht.* ²⁾

5. Op maandag 11 april 1983 vergadert het hoofdbestuur eerst met de voorzitters en secretarissen van de statenfracties en de voorzitters van de kamercentrales, waarna het hoofdbestuur opstelt (ingevolge art. 8.1 EK):

1. een overzicht van de advieslijsten van de kamercentrales met Moddermanlijst;
2. een nader technisch advies;
3. een ontwerp van de in te dienen kandidatenlijsten.

Deze stukken zendt het hoofdbestuur zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk 14 april 1983, aan:

1. de aftredende leden van de Eerste Kamerfractie voor zover dezen zich bereid hebben verklaard een kandidatuur in overweging te nemen;
2. de secretarissen van de kamercentrales;
3. de leden en plaatsvervangende leden van de kandidaatstellingsraad (zie nr. 6).

De besturen van de kamercentrales en de leden van de statenfracties kunnen binnen vier dagen na ontvangst opmerkingen over deze stukken aan het hoofdbestuur doen toekomen.

6. Op zaterdag 23 april 1983 vergadert de kandidaatstellingsraad in het Nederlands Congresgebouw te 's-Gravenhage, aanvang 10.00 uur. ³⁾ De kandidaatstellingsraad wordt gevormd door de leden van de partijraad en de VVD-leden in de

provinciale staten van alle provincies. Plaatsvervangende is alleen mogelijk voor zover het de afgevaardigden van de kamercentrales in de partijraad betreft. Andere leden van de partijraad en statenleden kunnen zich niet laten vervangen. Vervanging kan bovendien slechts voor de gehele duur van de vergadering; tijdens de vergadering is vervanging niet meer mogelijk. De kandidaatstellingsraad beslist over het nader technisch advies en stelt aan de hand van het ontwerp van het hoofdbestuur naar volgorde van voorkeur een lijst vast van degenen die de raad in aanmerking wil doen komen voor een plaats op de in te dienen kandidatenlijsten.

7. Na de besluiten van de kandidaatstellingsraad vraagt het hoofdbestuur de kandidaten om een schriftelijke bereidverklaring.

8. Vermoedelijk op 10 mei 1983 dienen de statenfracties in alle provincies de kandidatenlijsten in. Zij stellen deze vast, gelet op de door de kandidaatstellingsraad opgestelde lijst.

9. Van elke deelneming aan de voorbereiding van de kandidaatstelling zijn met ingang van de dag van ondertekening van de bereidverklaring (zie nr. 2 slot) degenen uitgesloten die zich voorlopig verkiesbaar hebben gesteld.

N.B. Het verdient aanbeveling het reglement op de kandidaatstelling voor leden van de Eerste Kamer der Staten-Generaal te raadplegen (Jaarboek '83, blz. 321 e.v.).

¹⁾ Achter de naam van het zittende Kamerlid is vermeld uit welke groep bij hantering van het oude systeem het afkomstig is.

²⁾ De wijze waarop wordt door de algemeen secretaris, in overleg met de secretarissen van de kamercentrales, vastgesteld.

³⁾ Helaas was het onmogelijk op zo korte termijn een meer centraal gelegen vergaderruimte te huren.

J. Kamminga, voorzitter

W. J. A. van den Berg, alg. secretaris

Extra belasting

De plannen van het kabinet om te komen tot een belastingverzwaring voor gezinnen waarin man en vrouw verdienen hebben in liberale kring nogal wat opschudding veroorzaakt. Hiervan getuigt een grote stroom brieven die de Tweede-Kamerfractie over dit onderwerp heeft ontvangen. Ook de Organisatie „Vrouwen in de VVD” heeft in een brief bezwaren tegen de plannen van het kabinet geformuleerd. Uit de reacties blijkt echter dat op sommige punten onduidelijkheid bestaat over de exacte inhoud van de plannen van het kabinet en het standpunt van de VVD-Tweede-Kamerfractie. In dit artikel zal hierop nader worden ingegaan.

twee- verdieners ligt VVD-Tweede- Kamerfractie zwaar op de maag

Bij de discussie in de Tweede Kamer over het financieel-economische beleid voor 1983 bleek het zogenaamde „inkomensplaatje” d.w.z. de inkomensituatie voor de verschillende inkomenscategorïen voor 1983 een beeld te vertonen waarbij de hogere inkomens percentueel er minder op achteruit zouden gaan dan de lagere inkomens. Hoewel de VVD-fractie van oordeel is en blijft dat de inkomensnivellering in Nederland de grenzen van onaanvaardbaarheid absoluut heeft bereikt, stelde VVD-fractievoorzitter Ed Nijpels zich in zijn bijdrage aan het debat op het standpunt, dat het „inkomensplaatje” voor 1983 moest worden bijgebogen. De „echte minima”, met andere woorden die categorie waarbij één samenlevingsverband moet leven van één minimuminkomen, dienden te worden ontzien, aldus Nijpels, hiermee consequent de politieke lijn doortrekkend die de VVD al jaren bij monde van de geestelijke vader van het begrip „echte minima”, Rudolf de Korte, bepleit. Tevens was het voor een evenwichtig inkomensbeeld voor 1983 nodig dat voor de hogere inkomens een beperkte belastingverhoging werd doorgevoerd.

Frank de Grave
VVD-Tweede-Kamerlid

Het kabinet nam deze gedachten over, maar kwam toen voor de vraag te staan hoe de kosten van de maatregelen ten behoeve van de echte minima, zijnde f 225 miljoen, moesten worden gedekt. Het kabinet koos voor een belastingmaatregel voor gezinnen waarin man en vrouw beide verdienen. De letterlijke inhoud van de voorstellen is nog niet bekend, maar globaal komen de maatregelen op het volgende neer. Ons belastingstelsel kent vier verschillende belastingvrije voeten. Tariefgroep 1: de werkende gehuwde vrouw met een belastingvrije voet van f 2.549,— (niveau 1 januari 1983), Tariefgroep 2: ongehuwden beneden de 35 jaar: belastingvrije voet van f 7.381,—, Tariefgroep 3: ongehuwden boven de 35 jaar: belastingvrije voet f 9.921,— en Tariefgroep 4: gehuwde mannen: belastingvrije voet f 12.716,—. Momenteel is het dus zo, dat indien in een gehuwde situatie man en vrouw beiden verdienen, de man in tariefgroep 4 zit en de vrouw in tariefgroep 1. Het kabinet wil nu in een dergelijke situatie zowel de man als de vrouw in tariefgroep 2 plaatsen, indien de vrouw op jaarbasis meer dan ± f 7.000,— verdient. Voor de niet-gehuwde tweeverdieners verandert er dus niets: beide partners zitten immers ook nu al in tariefgroep 2 of 3 en dat blijft zo. Voor de gehuwde tweeverdieners zou realisering van het kabinetsvoorstel betekenen dat hun gezamenlijke belastingvrije voet daalt van f 15.310,— (tariefgroep 1 + tariefgroep 4) naar f 14.762,— (2 maal tariefgroep 2). Dat deze geringe daling van de gezamenlijke belastingvrije voet toch een bedrag van f 225 miljoen oplevert, wordt veroorzaakt door het gegeven dat meestal de man een hoger inkomen heeft dan de vrouw. Door de progressie in de inkomstenbelasting houdt dit in, dat het belastingnadeel voor de man door de daling van zijn belastingvrije voet groter is dan het belastingvoordeel voor de vrouw door de verhoging van haar belastingvrije voet. Indien echter de vrouw een hoger inkomen heeft dan de man, kan het

kabinetsvoorstel per saldo dus zelfs een belastingvoordeel betekenen. Het kabinet acht het voorstel gerechtvaardigd vanwege het feit dat een gezin, waarbij beide partners verdienen, fiscaal gunstiger wordt behandeld dan een gezin waar één partner verdient.

Een voorbeeld ter verduidelijking. In gezin A wordt f 60.000,— verdiend door inkomsten van de man of de vrouw. In gezin B komt f 60.000,— binnen doordat zowel de man als de vrouw f 30.000,— verdienen. Gezin A betaalt toch f 4.612,— meer belasting dan gezin B, omdat de progressie van de inkomstenbelasting veel harder aankomt bij de alleenverdiener van gezin A dan bij de tweeverdieners van gezin B. De gehuwde vrouw van gezin B wordt immers zelfstandig voor haar inkomen belast.

Niettemin had de VVD-Tweede Kamerfractie de volgende bezwaren tegen de kabinetsplannen:

1. De VVD is ten principale voorstander van individualisering van het belastingstelsel. Dat houdt in, dat man en vrouw zelfstandig voor hun inkomen dienen te worden belast, waarbij het in beginsel niet relevant dient te zijn of de man c.q. vrouw gehuwd is, anderszins samenwonend is, dan wel alleenstaande is.
2. De kabinetsvoorstellen zijn ongunstig voor het streven - ook van de VVD-fractie - vrouwen betere kansen op de arbeidsmarkt te geven. Immers, doordat het belastingnadeel voor de man meestal groter zal zijn dan het belastingvoordeel voor de vrouw, zal de druk op de vrouw om haar werkzaamheden te beëindigen groter worden. Dit klemt vooral als de vrouw een relatief laag inkomen heeft (bijvoorbeeld doordat zij in part-time vorm werkt).
3. In vergelijking met een gezin met een alleenverdiener heeft een gezin met tweeverdieners vaak extra kosten zoals kinderopvang en huishoudelijke hulp, welke kosten momenteel fiscaal

niet aftrekbaar zijn. Bij de komende parlementaire behandeling van de nota „Op weg” zal de VVD-fractie dit element zeker benadrukken.

4. De huidige kabinetsvoorstellen betekenen een niet te verdedigen nadeel voor gehuwde tweeverdieners boven de 35 jaar in vergelijking met tweeverdieners boven de 35 jaar, die samenwonen. Immers, gehuwde tweeverdieners krijgen een gezamenlijke belastingvrije voet van f 14.762,— (2 maal tariefgroep 2), ongehuwde samenwonende tweeverdieners ouder dan 35 jaar een gezamenlijke belastingvrije voet van f 18.842,— (2 maal tariefgroep 3). Dit is strijdig met het VVD uitgangspunt dat gehuwden en anderszins samenwonenden gelijk dienen te worden behandeld.

Regeringsvoornemens

De VVD-Tweede Kamerfractie stond echter voor een groot dilemma bij de beoordeling van de regeringsvoornemens. Niet akkoord gaan met de plannen van het kabinet zou betekenen dat via een andere forse belastingverhoging f 225 miljoen op tafel moest komen ter financiering van de maatregelen ten behoeve van de echte minima.

De VVD benadrukt echter al jaren dat de belastingschroef in Nederland is dolgedraaid, met alle negatieve effecten als belastingfraude en toename van het zwart geld van dien. Derhalve besloot de VVD-fractie akkoord te gaan met de kabinetsplannen onder 4 voorwaarden:

1. De maatregel gaat pas 1 juli 1983 in. Dit is nodig om de voorwaarden genoemd onder 2 t/m 4 fiscaal-technisch te realiseren.
2. Er wordt een soepele voetovergang gecreëerd, d.w.z. indien de vrouw of de man net iets meer dan de grens van ca. f 7.000,— per jaar verdient of gaat verdienen dient het belastingnadeel beperkt te worden.
3. De mogelijkheid van rolwisseling wordt integraal gerealiseerd.

Momenteel is de situatie zo, dat de gehuwde vrouw zelfstandig wordt belast voor haar inkomen uit tegenwoordige arbeid, maar haar overige inkomensbestanddelen worden bij de man belast. Slechts in bepaalde gevallen en onder strikte voorwaarden is het mogelijk dat man en vrouw fiscaal van positie ruilen: de zgn. rolwisseling. De VVD-fractie is van oordeel dat deze rolwisseling op een eenvoudige wijze volledig mogelijk moet worden.

4. De positie van gehuwde en ongehuwde tweeverdieners wordt gelijk getrokken.

Samenvattend:

Het was noodzakelijk een gat in de begroting voor 1983 van f 225 miljoen te dekken. Het alternatief voor de maatregel met betrekking tot de zgn. tweeverdieners nl. een andere vorm van een forse belastingverhoging had ook grote nadelen en bezwaren meegebracht. Derhalve is de VVD-fractie onder vier voorwaarden met de regeringsplannen akkoord gegaan. Aan deze voorwaarden zal de VVD-fractie strak vasthouden. Overigens mag niet onvermeld blijven, dat van de grote partijen alleen de VVD

princiële bezwaren heeft geuit. De PvdA-fractie in de Tweede Kamer had zich middels het bekende interruptiedebatje tussen premier Lubbers en PvdA fractievoorzitter Den Uyl al vroegtijdig gecommitteerd tot steun voor een belastingverhoging voor tweeverdieners. Wel is de VVD-fractie erin geslaagd de steun van de PvdA te verwerven voor de vier VVD-voorwaarden. Het CDA kan zich volledig in de kabinetsplannen vinden en beschouwt de maatregelen zelfs pas als een beginstapje naar een forse lastenverzwaring voor de tweeverdieners.

Dat belooft bij de behandeling van de nota „Op weg” nog een stevig politiek debat met onze coalitiegenoot op te leveren, want de VVD-fractie wenst onverkort vast te houden aan haar principiële uitgangspunt: zowel in het belastingstelsel als in het sociale verzekeringsstelsel dient gestreefd te worden naar een verdergaande individualisering, waarbij geen onderscheid gemaakt wordt tussen gehuwden en anderszins samenwonenden. Daarbij dient echter ook rekening gehouden te worden met het draagkrachtbeginsel, waarop ons belastingstelsel is gebaseerd. ■

HET 35-JARIG JUBILEUM

Foto's: Meyer

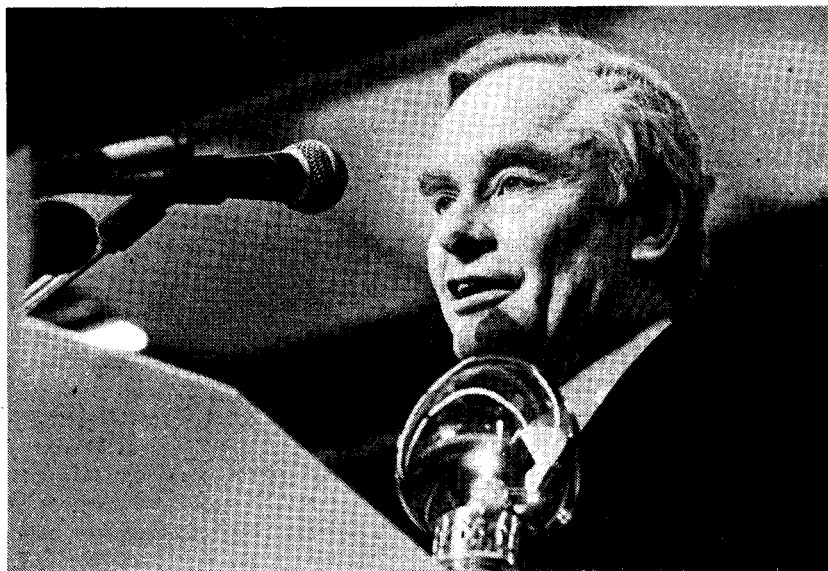

Foto 2

„Samen uit, samen thuis” dachten de Noorderlingen. Dus huurde de landelijke propagandist van Friesland, Egbert Akkermans, een aantal treinwagons om mét de feestvierende Noorderlingen uit zijn provincie, Groningen, Drenthe en Overijssel naar het Turfschip in Breda te reizen. Een snelle plakploeg van acht man zorgde voor een metamorfose van het statig materieel door de ramen met VVD-affiches te beplakken. De zorgelijke opmerkingen van de spoorwegen hierover werden gladgestreken met het vraagje of men dan liever allesvernietigende voetbalsupporters vervoerde. Op de foto ziet u o.m. het Friese Kamerlid Annemarie Jorritsma en - op de trein hangend - Egbert Akkermans. (foto 1)

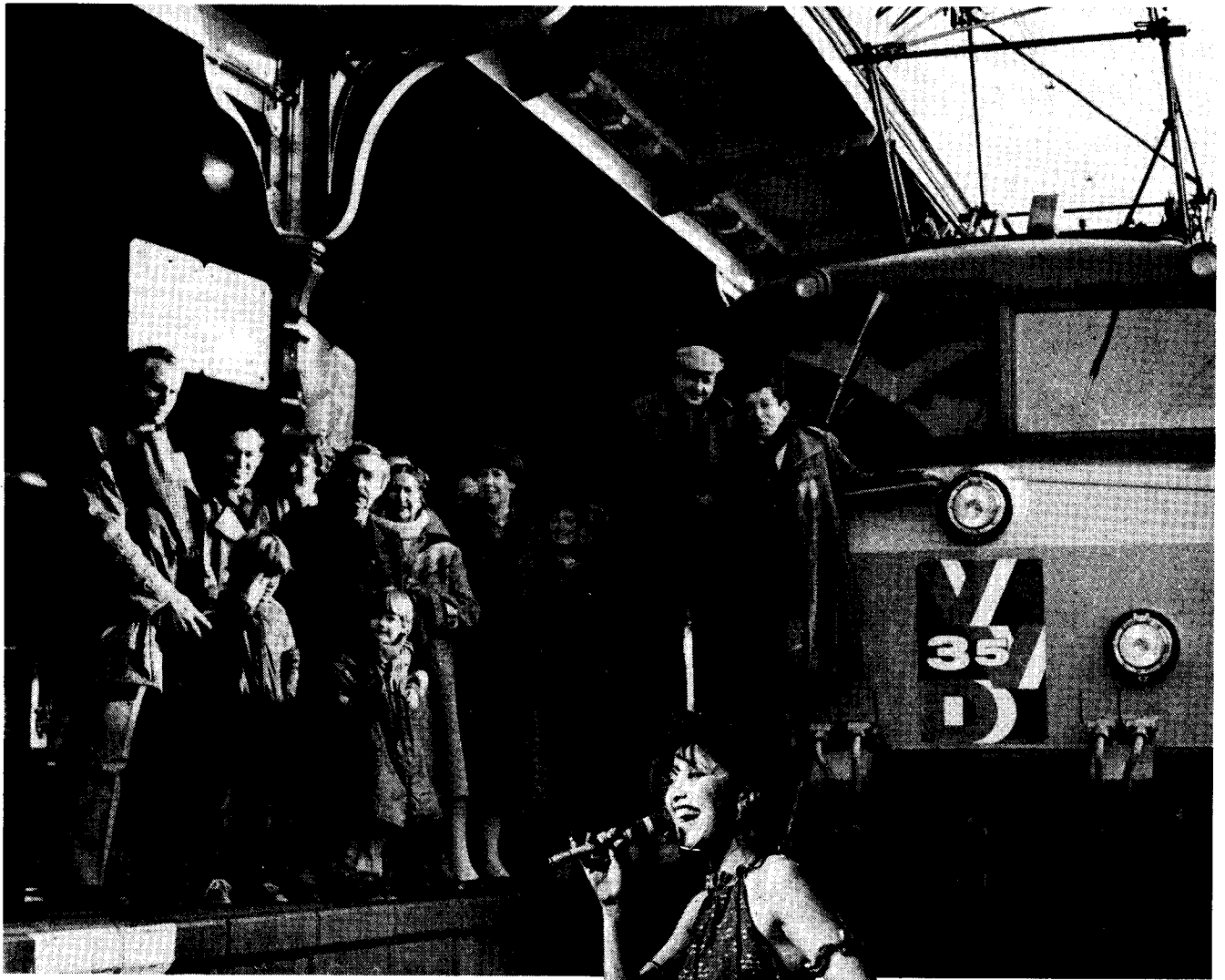

Foto 1

Het nadeel voor de meer dan 200 treinreizigers was, dat zij al rond 21.00 uur Breda moesten verlaten om op tijd terug te zijn.

De voorzitters van beide fracties en de partij openden de avondbijeenkomst na het voortreffelijke koude buffet met een korte toespraak over de VVD in het verleden, het heden en de toekomst. (foto 2) Hier is de voorzitter van de Senaat Guus Zoutendijk aan het woord.

Twee korte cabaretten en Sandra Reemer (foto 3) brachten de sfeer in de zaal. Wél met wat te veel decibellen, waar vooral de vooraan gereserveerde tafels voor de partijcoryfeeën onder gebukt gingen. Gedurende de film, samengesteld uit oude VVD-programma's, kreeg men

Foto 3

Foto 4

Foto 5

Het 35-jarig jubileum

achtien minuten een terugblik op de mensen die de partij groot hebben gemaakt en er deels niet meer zijn. Ontroering even bij het zien van „de groten” als Haya van Someren en Harm van Riel.

Het officiële deel werd besloten met het optreden van Rita Reys en het trio Pim Jacobs. Rita Reys - die koelbloedig voor een roezemoezige zaal met 1500 man begon - kreeg de mensen niet alleen stil, maar dreef hem met haar vakvrouwschap tot staande ovaties. Na de toegift „Summertime” snelden Ed Nijpels en Jan Kamminga het podium op om haar te complimenteren (foto 4).

En toen barstte de feestvreugde los. Vice-premier Gijs van Aardenne opende met zijn vrouw het bal (foto 5). Jan Kamminga voerde de lange polonaiserij aan (foto 6). Ed Nijpels speelde vast in op de bekkens, die hij tijdens het carnaval in Bergen-op-Zoom in zijn dweilorkest ook zou hanteren (foto 7).

Tijdens het bal konden oude contacten weer worden aangehaald. Vice-fractievoorzitter Albert-Jan Evenhuis hier in gesprek met Hans Wiegel en mevrouw Waalkens (foto 8). Een huidige en een oud-minister van Binnenlandse Zaken treffen elkaar: Rietkerk en Geertsema (foto 9).

Foto 7

Foto 8

Foto 6

Foto 9

Foto 10

Mijn opinie is...

In deze rubriek zullen reacties van ten hoogste honderd woorden worden opgenomen. Langere brieven worden ingekort door de redactie. Aanvallen op personen komen niet voor plaatsing in aanmerking en zullen ook niet meer worden beantwoord. Plaatsing betekent niet dat de redactie het met de inhoud eens is.

En dat het gezellig was, kunt u zien aan ons jongste Kamerlid Robin Linschoten. (10) Iedereen ging de dansvloer op. Op deze foto (11) ziet u links het Tweede Kamerlid Hans Dijkstal, terwijl ter rechterzijde onze liberale minister van VROM Pieter Winsemius duidelijk toont dat hij allang geen vreemde eend in de bijt meer is.

Rest ons de organisator van deze massale happening te bedanken. Maandenlang is Hugo Dittmar bezig geweest een waardig, deels serieus - deels feestelijk jubileum te bouwen voor meer dan 1500 man. Hulde!

Foto 11

Linkse media?

Mevrouw Burger-Aalders heeft volkomen gelijk als zij in V. en D. van 25 januari 1983 stelt dat vertegenwoordigers uit de huidige regeringspartijen te weinig op de t.v. en in de overige media verschijnen.

Tot overmaat van ramp wil de redactie dit in haar naschrift nog goedpraten met de opmerking dat politici genoeg kansen krijgen om via de media aan bod te komen (Den Haag Vandaag, journaal en actualiteitenrubrieken).

Met enige clementie t.a.v. AVRO en TROS kunnen we toch wel vaststellen dat alle media links van het politieke centrum staan. We zouden zeker van het NOS-journaal anders verwachten (moeten eisen).

De VVD-politici zullen meer aan de weg moeten timmeren om zich te wapenen tegen de kritiek van links. Ik begrijp best dat dit grote moeite zal kosten.

C. de Jong,
Haarlem

Een liberaal dagblad

In het laatste half jaar in het bijzonder, maar ook al eerder, mis ik een liberaal dagblad waarin de VVD-politici altijd en direct tot de kolommen toegang hebben en waarvan de redactie de VVD-politiek in het algemeen goed gezind is.

Met die wens beoog ik een wijdere verbreiding van wat de partij voorstaat en de mogelijkheid om slagvaardiger en doeltreffender te antwoorden op verdachtmakingen van personen en partijbeginselen.

Thans immers, ervaar ik, zijn VVD-ers volstrekt afhankelijk van de welwillendheid van de gevestigde media en hun dienaren om zich te laten horen. Ik stel mij bij deze wens een landelijk dagblad voor op het niveau van de Nieuwe Rotterdamse Courant of het Handelsblad van voor de Tweede Wereldoorlog. Zou er niet een opvulling van deze leegte te vinden zijn?

D. J. Brinkhorst,
Tholen

Streep eronder, zand erover

In tegenstelling tot de hierboven vermelde titel wil ik nog even terugkomen op het artikel van de heer Kamminga in V. & D. van januari 1983. De voordracht van de heer Schwieter is de grootste blunder geweest. Naarmate de te benoemen functionaris een grotere verantwoordelijkheid krijgt zal men des te zorgvuldiger moeten zijn met de keuze van de kandidaten en deze zorgvuldigheid heeft naar mijn stellige overtuiging in dit geval ontbroken. Ik wijt het gebeurde aan de betrekkelijke onervarenheid van fractievoorzitter en partijleider, die ik overigens wél zulke kwaliteiten toeschrijf dat hun falen in deze hen gaarne wordt vergeven. Gaarne onderschrijf ik verder het artikel van de heer Woudstra in de rubriek: Mijn opinie is...

Indien het automatisme van de bureaucratie dit toelaat, dient de VVD de financiële consequenties van de benoeming van Schwieter te dragen; hoe kunnen wij anders mensen duidelijk maken dat wie zijn billen brandt op de blaren moet zitten. Hoe zouden wij mensen kunnen aanmoedigen hun eigen verantwoordelijkheid te dragen als wij als partij doen of ons neus bloedt. Laten wij ons volk tonen dat het ons ernst is met onze idealen.

C. de Jong,
voorzitter afdeling Den Helder

(ingekort)

(De discussie is gesloten, redactie).

Markerwaard en de „voorlichting”

In een open brief van Jac. van Veen te Venhuizen aan minister Smit-Kroes van Verkeer en Waterstaat staat dat bij de „inspraak” het plan van Rijkswaterstaat en het rapport over de geohydrologische gevolgen van inpoldering pas in openbaarheid wordt gebracht, als er een regeringsbeslissing is gevallen en een besluit is genomen door de 2e Kamer; en ook dat de VVD-minister heeft geweigerd een alternatief plan voor een „Nat Markermeer” ontworpen door ingenieursbureau Oranjewoud in overweging te nemen omdat R.W. een eigen alternatief plan klaar heeft. Bovendien staat er dat de gemeenten van de

kustplaatsen en de Waterschappen langs de dijken zijn uitgesloten van het overleg tussen Rijksoverheid en Lagere-overheden. Ik vraag me af of de 2e Kamer wel zal kunnen beschikken over alle inlichtingen (niet alleen de positieve) om een zo belangrijke en kostbare beslissing te nemen of dat weer dichtgevaren zal worden op te optimistische berekeningen van de Rijkswaterstaat zoals bij de Oosterschelde is gebeurd, waar de Nederlandse gemeenschap nog jarenlang onder gebukt gaat.

E. G. van de Stadt,
Beemster

Jubileumnummer

Gaarne wil ik mijn bewondering uitspreken voor het no. van ons blad van 8 dezer ter gelegenheid van het 35-jarig bestaan onzer partij.

Als oud-Vrijzinnig Democraat en volbloed liberaal is vooral de passage aan het slot van pag. 15 uit een betoog van Oud over de nauwe verwantschap van de voormalige Vrijzinnig-Democraten en de Liberalen mij uit het hart gegrepen.

Het spijt mij echter juist in dit verband te moeten opmerken, dat het artikel van mevr. Anita Wagemakers daaraan weinig recht doet wedervaren. Het had toch wel zeer voor de hand gelegen in een beschouwing over de strijd om het vrouwenkiesrecht zich niet slechts te bepalen tot het aandeel in die strijd van de vrouwen in de Liberale Staatspartij. Het is toch van algemene bekendheid dat de vrouwen in de V.D.B. daarin minstens zo sterk op de voorgrond traden.

De naam van Aletta Jacobs had hier zeker niet mogen ontbreken. En is het mevr. Wagemakers onbekend, dat we het vrouwenkiesrecht te danken hebben aan een initiatief-ontwerp van de toenmalige leider van de V.D.B. Marchant?

Ook haar tirade op pag. 11 wens ik tegen te spreken, nl. dit „Recht op arbeid voor vrouwen? Ja, vanzelfsprekend, maar niet in tijden van werkloosheid. Zo denken helaas ook veel liberalen erover.” Heeft mevr. Wagemakers voor deze laatste bewering enig bewijs? Ik heb een dergelijke bewering uit liberale mond nog nooit gehoord. Het is m.i. een zeer gevaarlijke insinuatie.

J. H. M. van Reeuwijk,
De Hoeve

Emancipatie

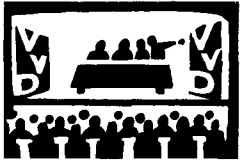
Annelien, waar ben je mee bezig?

Annelien, waar blijft je fatsoen?

Wil je ons allemaal „ontsexen”?

Annelien heb je niets beters te doen?

Mw. A. ter Avest

Emancipatiezaken II

Hoera, mijn partijgenote mr. Annelien Kappeyne, staatssecretaris van Emancipatiezaken, pakt het urgent probleem van sex-geladen beroepsnamen aan. Met simpel timmerster, vroeder, loodster of kofftiemens maakt men zich al te gemakkelijk af van dit schrijnend woordgebruik. Gelukkig dat de dan ook terecht bestaande Emancipatieraad om advies is gevraagd. Misschien kan de raad nog 't volgende in één hap meenemen. Wat te doen met: Sterk als een leeuw - met man en muis vergaan - man en paard noemen - zij is mans genoeg . . . enz. Verder: Hij is kippig - kakelend als een kip zonder kop . . . Wat eindelijk te doen aan namen als: Deetman, den Uyl, Huisman, Visser . . . En wat moeten we met: Vroede Vadersen, Welzijn, Andermans bezit? Er ligt een gróót werkterrein braak, werk voor járen. Werk, goed voor de economie.

*E. Vries-Thobokholt,
Paterswolde*

Naar aanleiding van het geslachtloos maken van beroepsnamen ontvingen we afkeurende reacties van de heren E. Meyer en Putman Cramer en van mevrouw Schuddeboom-Knol. Staatssecretaris mr. A. Kappeyne van de Coppello verklaarde desgevraagd dat de Vereniging Man-Vrouw Maatschappij een onderzoek is gestart naar beroepsnamen. De Maatschappij heeft een poging gedaan tot zoveel mogelijk neutralisatie van die beroepsnamen te komen. Dat rapport werd de staatssecretaris aangeboden, waarop zij het voor advies naar de Emancipatieraad heeft laten doorsturen. „Er zijn allerlei beroepen die vroeger alleen voor vrouwen of alleen voor mannen bestemd waren,” tekent mevrouw Kappeyne hierbij aan. „die liggen allemaal vast in wettelijke regelingen. Wat moet men bijv. aan met 'mannelijke inspectrices voor de arbeid'? Bovendien is het iets wat in sommige kringen leeft. De overheid moet het maatschappijgebeuren volgen, vandaar dat ik het advies van de Emancipatieraad hierover vroeg.” Met de haar gebruikelijke ironie voegt zij daar aan toe: „Het is zeker niet het enige wat ik doe . . .”

Redactie

Inleveren, bezuinigen, nivelleren

Ik ben zeer teleurgesteld in die VVD-ers, die zo klagen over allerlei kortingen op hun salaris. Men mag toch blij en tevreden zijn in deze tijd nog werk te hebben?! Is het dan zo erg om 1,2 of 3 % in te leveren? Ik ben door de bezuinigingswoede van de regering mijn baan kwijtgeraakt. Eerst moest ik 20 % inleveren; na een half jaar 25 % en daarna kom ik voor de rest van mijn leven in de bijstandswet, omdat mijn leeftijd niet meer aantrekkelijk is voor een werkgever. De leeftijds grens om afgedankt te worden en te blijven wordt steeds meer verlegd. Daarom, klagers, wie wil er met mij ruilen? Of wie helpt mij aan een baan? Dan lever ik met plezier 3 % in.

*W. H. van Meurs,
Utrecht*

Sof-jet beloften

D'r wazzerus . . . Zo begonnen vroeger alle kleuterverhaaltjes, na afloop waarvan wij dan naar bed gebracht werden. Zo heeft Colijn het zelfs bestaan om ons nog goede nacht te wensen op 9 mei '40 en Good Old Chamberlain heeft ook geloofd dat hij de vrede onder zijn paraplu kon vangen. Nu krijgen we weer mooie verhaaltjes van een Rus, waarvan ik geen ene moer wil geloven, maar wat blijkbaar toch wel indruk gemaakt heeft op Joris Goedbloed. Je kunt natuurlijk best wel wat ouwe hoeren over vrede met het Kremlin ter voorbereiding van de plaatsing van kernraketten, gemaakt van Amerikaans graan en Hollandse boter. De „Joden” zijn we allang vergeten, vandaar die pro-memorie-films op TV, maar ook de Tsjechen en de Hongaren en de Finnen terwijl de Polen nu ook hun laatste citroenen kwijt zijn. Wie helpt deze

miljoenen? We steken geen hand uit. Naar Polen brengen we een fractie van wat de Russen er uit gehaald hebben. Wie lacht daar?

Wie sprak er over mensenrechten? Als vroeg of laat zo'n propeschietertje afgaat, gaan ineens alle ruiten in het westland stuk. Er wordt wel over ontmanteling gekletst maar we gelóven de Russen toch immers nooit, want we kunnen ze nooit controleren.

We moeten dus iets gaan zoeken dat we wél kunnen controleren, als er aanwijzingen zouden zijn dat de wind om is. Je kunt dan je kraag wat naar beneden doen. Gun ze 0,1 % voordeel van de twijfel. Dan moet er dus bereidheid zijn aan vrede mede te werken en de sabels tot ploegen om te smeden. Dat wil zeggen: Gebruik de opgeslagen kernenergie voor een ander doel zo wél voor Oost als voor West.

Inleveren, inleveren. Dat is te controleren.

Werk dan die opgehoopte en voor vernietiging bestemde kernenergie om in brandstof voor een gigantische kerncentrale aan de Ivoorkust voor het opwekken van elektriciteit, nodig voor het aandrijven van pompen voor de watervoorziening in de Sahel-landen ter bescherming van flora en fauna en de autochtone bevolking van Midden-Afrika, dan kan al die arbeid die nu aan de wapenindustrie en kruisraketten of SS 20-raketten wordt verspild ten nutte komen aan de uitgehongerde mensheid-met-scharminkeltjes.

Het is te wensen dat er op die manier eenzelfde wedijver ontstaat voor „inleveren” en honoreren van mensenrechten als thans (of „gisteren”?) de bewapeningswedloop doet.

Niet alleen maar „njet” of „nuts” maar een tweezijdig controleerbaar inlever/omzet-systeem van alle kernwapens.

*Ir. W. Enklaar,
Zwolle*

SPECIALITEITEN RESTAURANT
„Het Kasteel van Rhoon”

à la carte Restaurant

Tevens zalen voor recepties, diners,
vergaderingen etc.

S. G. Abel - Dorpsdijk 63, Rhoon - Tel. (01890) 8896 - 8884

ALKMAAR

Op 14 maart spreekt mev. E. Terpstra in 't Gulden Vlies. Aanvang: 20.00 uur.

ANLOO

Op 4 maart spreken de heer A. J. Evenhuis en de heer Roelof Houwing in café Erkelens. Aanvang: 20.00 uur.

KC DRENTHE

Op 5 maart spreekt de heer DRS. E. H. T. M. NIJPELS in de Stadsherberg in Assen. Aanvang: 20.00 uur.

ECHT

Op 28 februari spreekt de heer DRS. J. F. SCHERPENHUIZEN in het Royal Theater. Aanvang: 20.15 uur.

EMMEN

Op 28 februari spreekt de heer drs. D. J. D. Drees in het Noorderdierenpark. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: Actuele politiek.

KAMERCENTRALE FRIESLAND

Op 10 maart spreekt de heer DRS. E. H. T. M. NIJPELS in het Oranje Hotel te Leeuwarden. Aanvang: 20.00 uur.

EUROPESE BEWEGING HAARLEM/ ALKMAAR

Op 7 maart spreekt de heer DR. W. F. VAN EEKELLEN ten huize van mr. A. Th. L. Hockstra, Velsersweg 14 te Beverwijk. Aanvang: 20.15 uur. Onderwerp: Europa in het verleden, heden en in de toekomst.

KAMERCENTRALE 's-HERTOGENBOSCH

Op 7 maart spreekt de heer prof. dr. ir. J. J. C. Voorhoeve in het Eurohotel te 's-Hertogenbosch. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: Vrede en veiligheid.

HOOGELOON

Op 16 maart spreekt de heer drs. Th. H. Joekes in gemeenschapshuis „Den Aanloop”. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: Actuele politiek.

KRIMPEN A/D IJSSEL

Op 21 maart spreekt mev. S. van Heemskerck Pillis-Duvekot in café „De Likkebaard”. Aanvang: 20.00 uur.

LEERDAME O.

Op 18 maart spreekt mev. E. Terpstra in hotel Lucullus. Aanvang: 20.00 uur.

LELYSTAD

Op 14 maart spreekt de heer R. L. O. Linschoten in café De Meerkoet. Aanvang: 21.00 uur. Onderwerp: Actuele politiek.

MAASSLUIS

Op 10 maart spreekt de heer J. KAMMINGA in de „Koningshof”. Aanvang: 20.00 uur.

LIBERALE KRING MEPPTEL/ STEENWIJK

Op 7 maart spreekt MEVR. DRS. N. J. GINJAAR-MAAAS in zaal centrum Wanders te Diever. Aanvang: 20.00 uur.

NIUWERKERK A/D IJSSEL

Op 7 maart spreekt de heer H. F. Dijkstal in de Ringvaarthal. Aanvang: 21.00 uur. Onderwerp: liberalisme deregulering en privatisering.

OEGSTGEEST

Op 4 maart spreekt de heer drs. F. W. Weisglas in het gemeentemuseum. Aanvang: 20.30 uur. Onderwerp: Actuele politiek, speciaal gericht op het buitenlands beleid.

OC PEELLAND

Op 14 maart spreekt de heer drs. D. J. D. Dees in hotel Centraal te Someren. Aanvang: 20.30 uur. Onderwerp: Volksgezondheid.

SASSENHEIM

Op 7 maart spreekt de heer dr. R. W. de Korte in bowling- en partycentrum „De Oude Tol”. Aanvang: 20.30 uur. Onderwerp: Soc.- en economische problemen van Nederland.

SCHOONEBEEK

Op 28 februari spreekt de heer P. M. Blauw in café-rest. Heinen te Nieuw-Schoonebeek. Aanvang: 20.15 uur. Onderwerp: Landbouw en politiek.

VELP/ROZENDAAL

Op 21 maart spreekt de heer drs. F. W.

Weisglas in het Crest Hotel te Velp. Aanvang: 20.30 uur. Onderwerp: Buitenlandse politiek.

WASSENAAR

Op 4 maart spreekt MEVR. DRS. E. SCHOO in „de Jachthaven”. Aanvang: 21.00 uur.

WEESP

Op 28 februari spreekt de heer J. Franssen in „de Tapperij”. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: Actuele politiek.

WESTVOORNE

Op 28 februari spreekt MEVR. DRS. N. SMIT-KROES in het wapen van Marion te Oostvoorne. Aanvang: 20.00 uur.

WIERINGEN

Op 25 maart spreekt de heer P. M. Blauw in de Harmonie te Hippolytushoef. Aanvang: 20.00 uur.

WOUDENBERG

Op 28 februari spreekt de heer dr. R. W. de Korte in hotel Schimmel. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: Algemene politieke situatie liberaal CDA-VVD-kabinet.

KC ZEELAND

Op 7 maart spreekt de heer mr. A. J. te Veldhuis in hotel de Zwaan te Kapelle. Aanvang: 19.30 uur.

ZEVENAAR

Op 7 maart spreekt mev. M. J. H. den Ouden-Dekkers in „ons huis”. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: Actuele politiek.

VROUWEN IN DE VVD ZUID- HOLLAND

Op 4 maart spreekt mev. E. Terpstra in de Statenzaal van het provinciehuis te 's-Gravenhage. Aanvang: 13.30 uur. Onderwerp: „Naar betaald of onbetaald welzijn”.

OC ZUTPHEN

Op 14 maart spreekt de heer drs. L. M. L. H. A. Hermans in hotel De Gouden Leeuw in Bronkhorst. Aanvang: 20.00 uur.

Mode-
presentatie
**Maison Kuiper
Collection 1983**

vrijdag 11 maart 20.00 uur
in onze zaak
Slotlaan 40-44 Zeist.

Entrée f 20,-

Toegang alleen na reservering.
Tel. 03404 -18668 / 18447

De kollektie wordt tevens
geshowd 's ochtends om
10.30 uur op zaterdag 12 maart
en dinsdag 15 t/m zaterdag
19 maart ook in onze zaak te Zeist.

HAUTE FOURRURE
HAUTE CONFECTION

MAISON

Kuiper

ZEIST

ZUID-AFRIKA

programma van

ROTUNDA TOURS

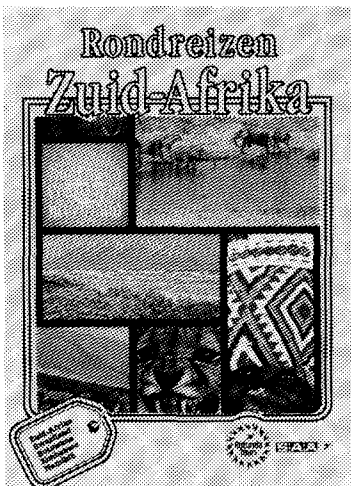
nu sterk
uitgebreid.

Het nieuwe programma omvat een
grote keuze uit zo'n 30 combinatie-
mogelijkheden van rondreizen,
verlengingen e.d. in Swaziland,
Namibië, Botswana, Zimbabwe en
Zuid-Afrika.

Individueel
per auto v.a. **f 3575.-**

Individueel
per bus v.a. **f 4570.-**

Groepsreis
per bus v.a. **f 6870.-**

Vraag het programma aan bij

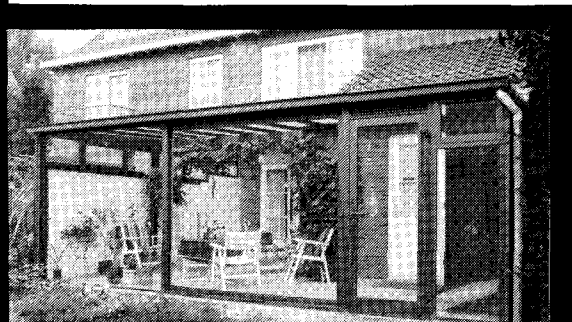
ROTUNDATOURS

Meerstraat 22
7815 XG Emmen
Tel. 05910-16400

**Als het om
perfectie gaat**

**serres
ramen en deuren
totale renovatie
in kunststof of aluminium**

olsman

maakt van werk maatwerk

Vraag daarom ons om advies en een begroting
ter plaatse of bezoek onze showroom waar u
al onze kwaliteitsprodukten kunt bewonde-
ren.

**bel voor informatie:
08385-24022**

Olsman
Transformatorstraat 2
3900 AL Veenendaal

- Wij wensen een persoonlijk onderhoud met uw adviseur.
Bel ons voor een afspraak.
- Zend ons uitgebreide informatie betreffende:

Naam:

Adres:

Postcode/Woonplaats

Telefoon:

Zend deze bon in envelop zonder postzegel aan: **Olsman, Ant-
woordnummer 1009, 3900 VB Veenendaal.**

Uw tweede haard komt natuurlijk van Somy

De haard voor uw tweede huis, caravan of boot komt natuurlijk van Somy. Maar ook voor uw eerste huis biedt Somy een uitgebreid assortiment olie-, hout en kolenhaarden.

Somy

tel. 01650-34205/40837

Postbus 256
4700 AG Roosendaal

EXCLUSIEF

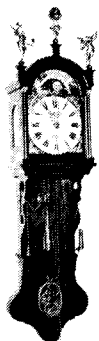
ATELIER 7 MAAKT HET WARE MAATCOSTUUM

Een jong, uniek kleermakersbedrijf, dat voortbouwt op de tradities van Groningen als het herenmodecentrum van Nederland, is Atelier 7. Eén telefoontje (050 - 185186) naar Atelier 7 is voldoende om één van de kleermakers, waar ook in Nederland, geheel vrijblijvend, naar u toe te laten komen. Hij bespreekt met u dan de wensen wat betreft de stof, het model en uw speciale wensen. Pas dan besluit u of u een kostuum laat maken. Hij neemt u de maat, komt bij u passen en na 4 tot 6 weken is uw kostuum gereed. Atelier 7 heeft de meest uitgebreide en mooiste stoffencollectie in Nederland.

Atelier 7,
Spilsluizen 5, 9712 NR Groningen
Tel. 050 - 185186
Referenties beschikbaar.

ORIGINELE FRIESE KLOKKEN

worden bij ons nog op oud ambachtelijke wijze gemaakt, zowel uurwerken als massief eiken kasten.

U kunt bij ons uw eigen klok samenstellen door b.v. kast en wijzerplaat zelf uit te zoeken of een beschildering naar eigen keuze. Komt u eens geheel vrijblijvend onze collectie bezichtigen of vraag even een folder aan.

Vanzelfsprekend kunnen wij ook uw antieke klok restaureren.

Klokkenmakerij **VAN DER MEULEN B.V.**
Roazebosk 13

8517 HA Scharsterbrug - tel. 05138-2751
vanaf rotonde Joure richting Scharsterbrug
Zaterdags tot 5 uur open.

Na Frankrijk, Spanje, Engeland, Italië en Amerika nu ook in Nederland

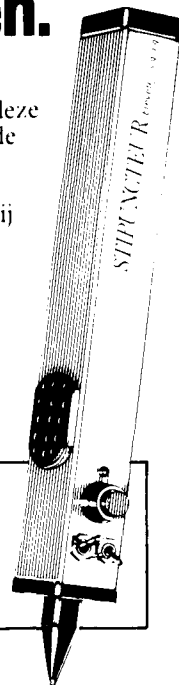
De Stipuncteur, acupunctuur zonder naalden.

Deze revolutionaire franse vinding die geheel electronisch is, stelt u in staat deze meer dan 3000 jaar oude oosterse methode zelf thuis toe te passen.

Wilt u meer weten vraag dan zonder enige verplichting brochure en kondities aan bij Gevalo bv, Antwoordnummer 60517 5000 WB Tilburg (briefkaart zonder postzegel) 013 - 434711

*Eenvoudige betaling in termijnen.
Bij geen succes kan het apparaat worden geretourneerd
waarna het betaalde bedrag wordt teruggestort.
Alleenverkoop voor Nederland.*

Er is ook een professioneel apparaat speciaal voor artsen, fysiotherapeuten, acupunctuurspecialisten, gediplomeerde schoonheidsspecialistes, sportmasseurs enz. Ook hiervan is documentatie voorhanden.

BELASTINGVRIJ BELEGGEN

Looptijd ½ jaar
Opbrengst ± 20% op jaarbasis
Referentielijst aanwezig

Inlichtingen:

Nederland:
de Waaijer + Partners, Rijksweg 117, 7231 AD Warnsveld, tel.: 05750 - 22483, telex 49753 staet nl

Zwitserland:
Chamerstrasse 52 Zug, tel.: 09.41.42216764, telex 862263 COWA CH.

VRIJ HEID & DEMO CRATIE

NIJPELS

START

DESKUNDIGEN-

BANK

Vice-
premier
drs. G.M.V.
van Aardenne

LIJST VAN ADVERTEERDERS

Hotel Aux Mille Etoiles, Les Marécottes / Reisbureau BBI, Emmen / Richard Ellis Int. Property Consultants, Amsterdam / Finac, Utrecht / Finas, Amsterdam / Injection Nederland b.v., Hagestein / Internaat Louisa State, Baarn / Rijko, Tilburg / Schuytvlot, Montfoort / Stichting Internationaal Instituut Energiezaken, Zeist / Tunon, Den Haag-Arnhem.

T-shirts, sweaters, trainingspakken, bedrukt vanaf 15 stuks

poppelaanstekers bedrukt stickers, relatie-art., buttons, petjes

RYKO HANDELSONDERNEMING

Postbus 383 - Spoorlaan 393 - Tilburg - Tel. 013 - 435809

Uit een interview met
Veronique Tonino:

"Ik werk momenteel als stand-plaats-hostess bij een hotel in Spanje. Voel me best happy! De TUNON-opleiding is erg praktijk-gericht, want ik kon alles wat ik geleerd had direct in praktijk brengen..."

De gedegen privé-opleiding sinds 1964 tot hostess!

Tunon Internationale Hostess-Opleiding

je paspoort naar een leuke, internationale baan!

Uit het lesprogramma o.a.: ● moderne talen ● toerisme
● communicatie-training ● public relations ● étiquette
● economie ● bloemschikken ● muziekbeschuwing.
● wijnkennis ● kunst

Vraag onze kennismakingsbrochure aan:

 **École
Internationale
d'Hôtesses
Tunon**

Den Haag: Alexanderstraat 23 vd, 2414 JM - Telefoon 070-636855
Arnhem: Frombergstraat 1 vd, 6814 EA - Telefoon 085-433526

22 scholen ter wereld: Arnhem, Antwerpen*, Barcelona, Bordeaux, Brussel, Lille, Caen, Frankfurt*, Genève, 's-Gravenhage, Londen, Lyon, Madrid, Monte Carlo, Montpellier, Nancy, New York, Parijs, Reims, Marseille, Straatsburg, Toulouse, Tours en Zürich*
* In oprichting

BATTEM - BSVD

Vrijheid en
Democratie

veertiendaagse uitgave
van de Volkspartij voor
Vrijheid en Democratie

NUMMER 1281
8 maart 1983

Hoofdredacteur:
Reny Dijkman

Redacteur Buitenland:
Victor Hafkamp

Vormgeving:
Ties Scheeres

Redactie-adres en
Abonnementen-
administratie:
Algemeen
Secretariaat VVD
Koninginnegracht 57
2514 AE
's-Gravenhage
Telex 33564
t.n.v. VVD Den Haag
Tel. 070 - 614121

Advertentie-
exploitatie
Bureau
Van Vliet b.v.
Postbus 20
2040 AA Zandvoort
Tel.: 02507 - 14745

Druk
Ten Brink Meppel b.v.

Abonnementen
voor niet-leden f 16,50
per jaar

brieven voor het
29 maart-nummer
moeten uiterlijk
17 maart binnen
zijn

coverfoto: vice-premier
drs. G. M. V. van Aardenne

- Interview met en column van Van Aardenne;
- Kamminga over het jongerenbeleid;
- Nijpels over de deskundigenbank;
- Koosje over Europa
- Onze buitenlandse afdelingen

Misbruik wordt gestraft

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

Het staat bij de noodrem aangegeven: „Misbruik wordt gestraft”. Een opeenvolging van feiten. Men trekt eerst aan de ketting; gebeurt dit ten onrechte dan volgt de boete.

Dit kabinet trekt zowel aan de noodrem als dat het te hoop loopt tegen misbruik.

Het mes snijdt diep en de financiële pijn is hevig. Voor de modale en tweemaal modale inkomens was het geen kwestie van een paar procenten inleveren, maar van vele . . . de grote premiestijgingen, de verhogingen van de nodige overheidstarieven - die deels nog moeten worden doorgevoerd -, vul het lijstje zélf maar in . . .

Alleen, niemand ontspringt de dans dit keer!

Het kabinetsmes snijdt ook aan twee kanten. Niet alleen de kleine man is de dupe. Het Openbaar Ministerie schroomt niet om een inval te doen bij een bankbedrijf, waarvan men enkele topfunctionarissen van dubieus handelen verdenkt. Het Ministerie aarzelt ook niet om de boekhouding van zeventien metaalnijverheidsbedrijven in beslag te nemen op grond van het vermoeden dat de fiscus en de bedrijfsverenigingen voor tientallen miljoenen zijn getild. De minister van Justitie, mr. F. Korthals Altes, verklaart desgevraagd voor het tv-journaal dat men met strakke hand zal blijven optreden tegen frauderingen op grote schaal. Hij noemt dergelijke praktijken in een tijd waarin iedereen een (financiële) stap terug moet meer dan ooit „ontoelaatbaar”. Vanzelfsprekend bepleit de VVD dat bij dergelijke ingrepen zorgvuldig wordt opgetreden, zodat de reputatie van onschuldigen niet in opspraak wordt gebracht.

Niet alleen deze VVD-minister maar ook de CDA-staatssecretaris van Sociale Zaken, Lou de Graaf, heeft voor de Sociale Verzekeringsraad verzekerd dat fraudebestrijding een hoge prioriteit geniet.

En wat doet de PvdA? Deze partij begint een „permanente campagne” tegen dit regeringsbeleid vanwege de onrechtvaardige inkomensverdeling. De partij verwijst ter bestrijding van de werkloosheid weer even vrolijk naar het mislukte banenplan van Den Uyl van 1982. Bovendien beweren de socialisten, volgens de NRC van 24/2, dat dit kabinet de mensen met lagere en middeninkomens „wild en onredelijk” pakt.

De demagogie ten top! De socialisten zitten weer geheel op hun oude koers: het kweken van afgunst, het zwaaien met de botte bijl en het bewonen van luchtkastelen, want dat éne procent hoge inkomens - al zwaar gepakt door de belasting - kan natuurlijk onze crisis ook niet bezweren. Dat kan een kind begrijpen.

Remy Dijkman

VRIJHEID
&
DEMOCRATIE

Hij zit er of hij er nooit is weggeweest. In dezelfde kamer op Economische Zaken, waar zo'n anderhalf jaar Jan Terlouw zijn stoel bezette, keerde hij nadien terug. Nu niet alleen als minister van Economische Zaken, maar ook als vice-premier. Alleen heeft hij zijn eigen portret - alle bewindslieden worden op het departement na vertrek „opgehangen” - weer laten verwijderen en Terlouw toegevoegd. Een stukje geschiedvervalsing „maar het is zo raar om tegen je eigen gezicht aan te kijken”, lacht Van Aardenne. Verder is er voor hem weinig te lachen. Voor de bevolking bekleedt hij zéker niet de meest sympathieke plaats in dit kabinet. In deze crisistijd wordt zijn naam als eerste verbonden aan bedrijfssaneringen, afvloeiingen en al die andere weinig rooskleurige gevolgen waar dit hele kabinet mee zit. Gewoon omdat de centen op zijn. De kastanjes moeten uit het vuur worden gehaald en voor die plaats tekende drs. G. M. V. van Aardenne.

De vice-premier schrijft:

RSV

Het grootste deel van de werkgelegenheid bij RSV trachten we te behouden. Tijdelijke steun daarbij is verantwoord, maar het is niet verantwoord om er weer honderden miljoenen in te stoppen. Over de vorige steun is genoeg te doen geweest.

Ik vind het een goede zaak dat wordt uitgezocht, wat er in het verleden precies gebeurde. Ik wil er op wijzen dat de RSV-zaak niet op zichzelf staat. De steun per arbeidsplaats bij OKTO is een veelvoud geweest van wat er per plaats aan RSV is gegeven. En bij dat bedrijf vonden er velen in de Kamer het destijds heel bedenkelijk dat ik die steun heb gestopt. Maar ook bij RSV moet het een keer ophouden. Dat heb ik al in 1979 gezegd en in 1981 is een steunaanvraag door mij geweigerd. Dat is nu weer gebeurd.

Het bedrijf is zodanig aan het wankelen geraakt dat het niet meer als concern kan voortbestaan. Huub Jacobse heeft daarover in het vorige nummer al het nodige geschreven, waarnaar ik graag verwijs.

Wat we kunnen doen, is heel snel werken.

Op de drie bewindvoerders wordt een ontzettend zware wissel getrokken. Praktisch dag en nacht zijn ze met RSV in touw. Het is een heel ingewikkelde materie doordat alles onderling is verbonden en er financieel allerlei kruisverbanden liggen. Toch heb ik goede hoop dat het zal lukken op korte termijn een aantal bedrijven zelfstandig te maken of ze althans zo te laten werken dat zij alleen onderling in een los samenwerkingsverband staan. Dus geen centrale regelingen meer en ook niet meer de opbrengsten in één grote, centrale pot.

Olieprijzen

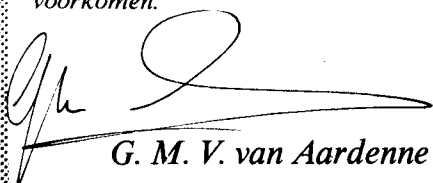
De daling van de olieprijs was het tweede belangrijke punt deze weken. Als die prijzen een beetje zakken, bijvoorbeeld met ten hoogste tien procent (terwijl ik dit schrijf, is het percentage nog onbekend), dan is dat gunstig voor de Nederlandse economie. Het Centraal Planbureau heeft berekend dat dit ongeveer een half procent groei oplevert. Dat betekent ook enige toename van de werkgelegenheid, maar voor het staatsbudget houdt het in dat er minder aardgasinkomsten zijn. Op zich is dat niet ongezond, want die inkomens zijn toch niet blijvend. Indien de opbrengst nog verder terug loopt, zullen we ons nog eerder moeten realiseren dat we - net als andere landen - zonder enorme gasinkomsten moeten leven. Er zal in Nederland nog heel veel moeten gebeuren voor de economische

Van Aardenne: „Het bezuinigingsproces gaat door . . .”

Hij zit voor de tweede maal als minister op Economische zaken. Nu is zijn functie gekoppeld aan die van Vice-premier. Daardoor is er in zijn takenpakket wel wat veranderd: „Niet zozeer op Economische Zaken zélf”, vertelt de heer Van Aardenne. „Ik heb wel wat taken die ik onder mijn vorig ministerschap zelf deed nu aan de staatssecretarissen toebedeeld om voor dat Vice-premierschap tijd te hebben. Tijd, die hard nodig is voor het overleg met de premier, maar bijvoorbeeld ook voor het overleg over de invullingen van de ombuigingen van dit regeerakkoord. Daarbij zijn buiten de minister van Financiën ook de premier en de vice-premier betrokken. Dat betekent nu een vrij aardig tijdsbeslag per week. Dat wist ik. Daarom heb ik mijn werkzaamheden op Economische Zaken wat ingekrompen door te delegeren.”

situatie weer gezond is; kijk maar naar het rapport van de OESO. De overheidsuitgaven zullen met name verder naar beneden moeten.

Het is te betreuren dat de mensen allerlei verworvenheden zien verdwijnen, die gebaseerd zijn op een tijd dat het niet op kon. Maar voor het feit dat velen het eigenbelang op korte termijn voorop blijven stellen, heb ik geen begrip. Langzamerhand moet het toch voor iedereen duidelijk zijn dat als we zo doorgaan we helemaal over de rand van de afgrond schuiven. Dat is nog veel erger! Dat proberen we te voorkomen.

G. M. V. van Aardenne

Vice-premier
24 februari 1983

Sinds het vorige Kabinet ligt de portefeuille „werkgelegenheid” nog steeds bij het departement van Sociale Zaken. Is het nu zo dat u de bedrijven mag sluiten en minister De Koning werkgelegenheid mag scheppen?

Van Aardenne: „Nee hoor . . . Ach, die naam „werkgelegenheid” is nog wel aan Sociale Zaken verbonden en er gaan ook regelmatig stemmen op om dat departement „Ministerie van Arbeid” te gaan noemen, maar vanouds is het zo geweest dat Economische Zaken de zorg voor de marktsector heeft. Daar ligt natuurlijk de basis voor alle werkgelegenheid. Door Sociale Zaken zijn altijd al de gebieden bestreken van de arbeidsvoorziening en van projecten voor aanvullend werk of jeugdwerkloosheid. Alleen was het onder de vorige minister van Sociale Zaken, Den Uyl, zwaar opgepoetst. Dat gaf toen aanleiding tot zoveel interdepartementale rompslomp dat er tenslotte weinig meer uit kwam. Dat hebben we nu teruggedraaid. Vandaar dat ik bij de begroting kon zeggen: „Het is onze gezamenlijke verantwoordelijkheid”. In de eerste plaats van het hele kabinet, daarnaast van deze twee departementen die elkaar moeten aanvullen. De brieven aan de Stichting van de Arbeid zijn altijd door de minister van Sociale Zaken als eerste ondertekend. Dat gebeurt nu nog; maar de minister van Economische Zaken hoort daar wél bij.”

Aan de achter ons liggende begrotingen is heel duidelijk merkbaar dat de betrokken bewindslieden ook in het parlement vasthouden aan hun bezuinigingsvoornemens. Met Bestek '81 was dat destijds niet mogelijk. Hoe komt dat verschil?

Van Aardenne: „Ik denk dat de noodzaak tot bezuinigen de laatste jaren veel sterker tot iedereen is doorgedrongen. Ook tot de Kamer, ook tot de andere fracties. Bij Bestek '81 was dat nog niet het geval. Bestek '81 was misschien een heel aardige

vertolking van het VVD-program van 1977, maar dat was toen, denk ik, wat meer afwijkend van andere politieke programma's dan het nu is. Al kan je nu weer zeggen dat deze bezuinigingen wéér een aardige vertolking zijn van ons verkiezingsprogramma. Kijk maar naar de laatste pagina's van het VVD-urgentieprogramma dat vorig jaar is uitgebracht. Nu bestaat echter over de gehele linie meer het besef van de noodzaak tot besnoeiing en kan je dus makkelijker tot daden komen. We wéten en we blijven beseffen dat het niet leuk is om te bezuinigen, maar het is nodig. Het doet altijd ergens pijn.”

De socialisten maken dit Kabinet het verwijt dat de hoogste inkomens te weinig inleveren en de kleine man het zwaarst de dupe is. Ik herinner me dat de nivelleringsgedachte begin jaren-70 bij de PvdA wat de salarissen betrof 1 : 5 netto was; nu is het 1 : 3. Toch houdt dat verhaal stand . . .

Van Aardenne: „Het houdt geen stand, maar ik denk dat het een gemakkelijk verhaal is dat je mooi kunt vertellen en dat doen ze dus graag. Kijk, als je tijdelijke maatregelen neemt voor één jaar en je haalt het bij de mensen weg die het 't best kunnen betalen, dan is dat op zichzelf heel redelijk. Maar als die tijdelijke maatregel is afgelopen en diezelfde mensen krijgen daarna dan weer zoveel extra te betalen, dan zet je de zaken op zijn kop. De solidariteitsregeling (1 % achteruitgang op ieders inkomen), je mag er over denken zoals je wilt, was een voorbeeld van de sterkste schouders die de zwaarste lasten moesten dragen, die regeling is nu afgelopen, maar dat is dan geen kwestie van inkomensverbetering! De hogere inkomens hebben de laatste jaren zeer fors moeten inleveren door tijdelijke maatregelen, denk aan aftopping. De oppositie in de Kamer is overigens een stuk reëler. Ik moet zeggen dat tijdens de Kamerdebatten - dat zijn er nog niet zoveel geweest - en vooral tijdens de begroting van Economische Zaken,

we tot een goede, zakelijke discussie zijn gekomen. Je hoeft het tenslotte niet eens te zijn om elkaars standpunt te kunnen respecteren.

Om terug te komen op die nivellering . . . ik heb de indruk dat er veel mensen zijn, die dat verschil in inkomens best willen, die zelf door meer inspanning daarvan gebruik willen maken."

Concurrentie

Krijgt een minister van Economische Zaken uit het land ook wel eens positieve reacties?

Van Aardenne: „In zekere zin wel. Een heleboel mensen zeggen: Jullie pakken de zaken eindelijk aan. Je hebt ook positieve reacties van mensen die vinden dat we gelijk hebben als we steun aan iemand die daar om komt weigeren. Dat zijn vaak degenen die door de steun aan een concurrent in een slechte positie worden gebracht. Het probleem is natuurlijk altijd dat degene aan wie de steun wordt geweigerd er weinig vrede mee heeft. Die stemmen hoor je naar buiten vaker.

En sommigen zeggen tegen mij dat ik het wel goed doe, maar hangen dat niet aan de grote klok.

Het is nu eenmaal zo in het leven en zeker in de politiek dat makkelijker kritiek wordt geuit dan lof. Dat is ook begrijpelijk. Iemand die vindt: hij doet het goed, denkt: Laat hem maar doorgaan. Anderen denken: Ik moet hem beïnvloeden, en gaan hun stem verheffen."

Volgens de Europese Commissie mogen we niet door zware subsidiëring van noodlijdende bedrijven aan concurrentievervalsing doen. Hoe ligt dat bij ADM?

Van Aardenne: „Dat was een van de redenen waarom we aan die ADM-operatie heel strenge grenzen hebben gesteld. Eigenlijk zo streng dat je nog kon zeggen: Dit is nog onder te brengen onder het woord „geboortefout". Dat slaat dan op het feit dat wij tijdens de innovatie in 1978 misschien te weinig geld beschikbaar hebben gesteld. We konden dat toen niet voorzien en ook het bedrijf vond het op het eerste gezicht genoeg. Later is dat nog een keer bijna verdubbeld, maar je kan beredeneren dat er nog 10 à 15 miljoen bij had moeten. Dat

hebben we dan nu hersteld. Daarmee is eigenlijk de operatie van 1978, waarin het bedrijf - mede op aandrang van het Rijk - is verhuisd, afgesloten. Maar ga je verder dan wordt het concurrentie-vervalsing. Andriessen (Europees Commissaris Mededinging) vond dat het een dure verhuizing was, omdat we eerst hebben gezegd dat het 45 miljoen kostte. Nu is het 95 miljoen geworden.

De Commissie kijkt daar wél naar. Daar komt nog bij dat de hele ADM-situatie van alle kanten de steun had van de gemeente en het bedrijfsleven. Op zichzelf is dat positief, maar Brussel (Europese Commissie) krabt zich nu achter de oren en vraagt zich af of de concurrentie niet wordt vervalst. Ik weet nog niet hoe men daarop gaat reageren."

De NRC gebruikte de term „No nonsense-kabinet". In deze krant van 29 januari staat: „Herstel van de economie is pas mogelijk als de consumptievolume daalt om ruimte vrij te maken voor het bedrijfsleven. . . een tien voor de daadkracht van deze regeringsploeg. . .", maar de NRC vraagt zich af of dit Kabinet de vuurproef van de voorjaarsnota zal doorstaan als blijkt dat het financieringstekort weer groter is geworden doordat de economische groei verder daalde. Wat zijn uw verwachtingen?

Van Aardenne zucht: „Die economische groei . . . dat weet ik nog niet. Het zou best kunnen dat die zich in de loop van het jaar nog wat herstelt. Er zijn wat tekenen toe . . . óók in Amerika. Maar met zo'n olieprijsdaling weet je nooit wat dat voor monetaire gevolgen heeft. Duidelijk is dat de inkomsten met name van het gas tegenvallen. Dat betekent dat de kans bestaat dat het financieringstekort nog iets verder op loopt. Dat is tégen onze wil in, maar het is wél iets wat van buiten komt. Ik vind dat we verschil moeten maken tussen invloeden op het tekort van buiten af en de uitgaven die in het

eigen land de pan uitrijzen. In dat laatste geval zeg ik: „We hebben niet genoeg bezuinigd". Nú: „Ja, als dat gas tegen valt dan zullen we daar te zijner tijd op moeten inspelen". Maar het hoeft misschien niet wéér tot onmiddellijke bezuinigingen te leiden. Nu zijn we bezig de bezuinigingen voor de jaren '84 tot en met '86 in te vullen. Dat is uiteraard een heel werk dat bij de Voorjaarsnota zal worden gepresenteerd!"

Misschien een heel kinderlijke vraag: Hoelang moeten we bezuinigen?

Van Aardenne: „Het bezuinigingsproces gaat voorlopig door. Wat we nu op papier zetten, is namelijk niet een, twee, drie uitgevoerd. Of daarna weer een besluitvormingsronde moet komen hangt van een aantal factoren af . . . We voorzien het op dit moment niet maar je kunt het nooit weten. Dankzij de hoge gasinkomsten leven we in Nederland toch nog boven onze stand. Als die gasinkomsten gaan terugvallen dan is dat op zich nog niet zo ongezond - en zo diep zullen ze ook wel niet terug vallen - dan zitten we daarnaast nog met een veel te groot tekort en veel te hoge belastingen. Dat betekent dat je sowieso toch verder met je uitgaven terug moet. De hoofdzak is natuurlijk dat als je een opleving van de conjunctuur krijgt, je een groot aantal zaken veel makkelijker kan realiseren. Wat dat betreft zitten we nu het psychologisch het klimaat er rijp voor is, economisch op het verkeerde moment te bezuinigen. Je kan veel beter bezuinigen als er toch werk genoeg is. Alleen roept iedereen op zo'n moment: Waarom bezuinig je, want nou is het zo jammer als - bijvoorbeeld - een orkest weggaat. We kunnen het toch best betalen? Op dit ogenblik heeft men er wel begrip voor als je bezuinigt, maar is het economisch minder verantwoord. Dat blijft het dilemma waarvoor je altijd komt te staan."

Deze eerste kennismaking in Vrijheid en Democratie met onze vice-premier zal worden voortgezet via - op gezette tijden - een rubriek van of interview met hem in 't blad. Bijgevoegd treft u zijn eerste column. De heer Van Aardenne hecht er - met alle liberale bewindslieden - zeer aan dat u als lid van de VVD het hoe en het waarom van dit regeringsbeleid kunt volgen.

1. HYPOTHEEK UW HYPOTHEEK VERGELEKEN

Vraag een complete analyse in de vorm van een persoonlijk financieel rapport.

- Bij het afsluiten van een nieuwe hypotheek.
- Bij het verlengen van uw huidige hypotheek.
- Bij (eventueel) omzetten van een hoge naar een lage rente.

DE

2. PENSIOEN UW PENSIOEN GEWOGEN

Vraag het Finac Pensioenboekje, een onafhankelijke kijk op pensioenen.

- Voor financieel juridisch advies bij de opbouw van uw pensioen: het Finac Pensioen Plan.

DIENSTEN

VAN

3. HYPOTHEEK + PENSIOEN

Vraag een gerichte rapportage betreffende het voordeel van het combineren van hypotheek en pensioen.

- Voor iedereen die van plan is een hypotheek af te sluiten en weet dat zijn pensioen straks niet voldoende is.
- Voor iedereen die reeds eerder een hypotheek bij een levensverzekeringmaatschappij heeft afgesloten.

4. PRAKTIJK FINANCIERING

VISIE IN UW PRAKTIJK

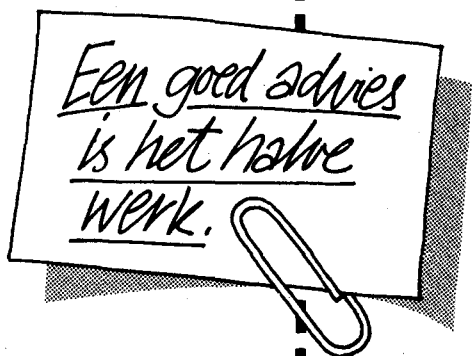
Vraag een actuele situatieschets bij vestiging van, of toetreding tot een praktijk.

- Voor artsen, tandartsen, dierenartsen, accountants, advocaten, etc.

FINAC

Stuur mij geheel gratis informatie betreffende:

- Pensioen
- Hypotheek bestaand nieuw
- Analyse bestaande hypotheek in combinatie met pensioen
- Praktijkfinanciering

Naam _____

Adres _____

Postcode/Plaats _____

Maliebaan 75, 3581 CG UTRECHT. Telefoon 030-31 97 47
Queridolaan 5, 9721 SZ GRONINGEN. Telefoon 050-25 13 84
Viditel: toets nummer 30379, intermediair jobdata.

finac

Onafhankelijke Intermediairs voor Pensioenen/Assurantiën/Hypotheeken/Praktijkfinancieringen (para)medische beroepen.

Stagiaire Rinze Bulstra:

Het opvallende van VVD-stagiaires is dat ze - ondanks hun verscheidenheid - één gemeenschappelijke eigenschap hebben: ze blijven meestal langer dan de verplichte stagetijd.

Bovendien zie je ze daarna met de regelmaat van de klok terug in het Tweede-Kamergebouw ook al wonen ze in het Zuiden, Noorden of Oosten van ons land.

Zo nam enkele weken geleden Rinze Bulstra (25) afscheid van de fractie na een stageperiode van vijf maanden. Kon hij de eerste drie maanden nog de voorgeschreven helft van de dag aan zijn nota besteden, de laatste maanden werd het meer en meer avondwerk. Hij koppelde nog veertien dagen extra aan zijn stageperiode om dan toch met licht verdriet in het hart, maar met een afgeronde nota over „Het Nederlands concentratielanden-beleid”, terug te keren naar de TH te Twente waar hij bestuurskunde studeert.

Rinze, zéér enthousiast over zijn stageperiode bij de VVD: „Ik heb hier letterlijk alles meegemaakt, want ik kwam in september voor de verkiezingen. Het is een uiterst veelzijdige stageperiode geworden. Overal heb ik met mijn neus bovenop mogen zitten. Oók in de formatieperikelen toen de twee groepen werkzaam waren en er regelmatig iets moest worden uitgetypt. Het vertrouwen is grandioos geweest.”

**„Je wordt
geen
Kamerlid;
je hébt het
of je hebt
het niet”**

Een stagiaire die bij de VVD-fractie terecht komt, moet de eerste dag het gevoel hebben terecht te komen in een soort inrichting. Het turbulente bestaan van de Kamerleden slaat over op het fractiepersoneel. In de ogen van nieuwe stagiaires bespeurt men dan ook de eerste dagen een licht

verbijsterde blik. Overleven ze die ogenshijnlijke chaos, dan nestelen ze zich en kom je ze lang na hun stagetijd nog regelmatig tegen.

„De sfeer”, vertelt Rinze Bulstra, „is hier informeel. Dat was in het begin rond de verkiezingen, maar ook na de verwerking van de groei van de fractie. Loek Hermans en Arnoud Cevaal (ambtelijk secretaris) zijn een geweldige steun voor me geweest bij het schrijven van mijn nota.”

Hij beseft terdege dat het beeld wat hij van de VVD heeft gekregen, wél het beeld van de politieke top is. „In de Kamer zit de top van de VVD. Door die stageperiode heb ik het kader overgeslagen. Hier ontdek je dat Kamerleden óók mensen zijn. Mijn beeld van het Kamerlidmaatschap is tenminste ontzettend positief. Het betekent wel een geestelijke, maar ook fysiek plunderende baan. Het is geen beroep: je wordt geen Kamerlid. Je hebt het in je of niet. Je móet een politiek dier zijn.” Hoewel hij over twee weken weer colleges volgt in Twente heeft hij voor een deeltijdbaan aan alle Kamerleden een brief gestuurd. Helemaal loslaten wil hij die sfeer niet. Rinze Bulstra had als stagiaire de juiste politieke betrokkenheid (anders breng je die minstens honderd telefoontjes per dag niet op). „Als stagiaire heb ik hier twee naast elkaar levende structuren getroffen: de staf en de Kamer. Met beide had ik te maken. Zowel met de organisatorische kant van de staf als met het werk van de Kamerleden. Die combinatie maak je nergens mee. Je zit hier heel dicht bij het nieuws. Overdag maak je mee wat je 's avonds in de krant leest.”

Reny Dijkman ■

start deskundigen- bank

Tweede-Kamerfractie leider van de VVD, Ed Nijpels, wil zo snel mogelijk een heel duidelijk overzicht van wat er bestaat aan deskundigheid in onze liberale partij. „Tot nu toe,” vertelt Ed, „werd binnen de partij alleen aandacht besteed aan het invullen van burgemeestersvacatures. Daarmee bemoeide de VVD zich actief. En verder kwam het incidenteel nog wel eens voor dat mij een verzoek bereikte om iemand voor een bepaalde functie kandidaat te stellen, maar daar hield het dan ook wel mee op. Ik denk dat die wat passieve instelling van de partij moet veranderen. We zullen ons ook moeten richten op plaatsen in adviesorganen, op belangrijke functies bij de overheid, op andere bestuurlijke organisaties. Ook daar kan het van belang zijn dat er mensen zitten die enig verwantschap hebben met het liberale denken.”

Nijpels is er de man niet naar om het alleen bij gedachten te laten. Samen met partijvoorzitter Jan Kamminga, Senaatsvoorzitter Guus Zoutendijk en de vice-voorzitter van de Tweede Kamer Albert Jan Evenhuis wordt een Deskundigenbank opgezet. Dit kwartet dat onder zijn voorzitterschap aan het werk is gegaan, is niet geheel uit de lucht gevallen. Ook in de formatieperiode zijn allen nauw bij de benoemingen betrokken geweest. Dat men toen bij een speurtocht naar VVD-coryfeeën voor elke post elkaar eens verbijsterd heeft aangekeken vanwege het grote potentieel aan deskundigheid binnen

eigen gelederen zal wel mede aanleiding zijn geweest tot de oprichting van een Deskundigenbank.

Ed Nijpels: „Toen we echt gingen zoeken tijdens de beginfase van de formatie bleek dat er genoeg mensen waren die interesse hadden en die lid waren van de VVD. Voor één staatssecretariaat beschikten we op een gegeven moment over zeven hoogleraren, die allen die studierichting vertegenwoordigden en allemaal lid waren van de VVD. Eén van hen wordt vermoedelijk binnenkort voor een belangrijke post voorgedragen.”

Inventarisatie

Om er achter te komen wat nu precies aan deskundigheid in onze partij bestaat, heeft de voorzitter van de Deskundigenbank, Ed Nijpels, een dringend beroep gedaan op de leden van de Eerste en Tweede Kamer en van het hoofdbestuur, de Vereniging van Staten- en Raadsleden en de „Vrouwen in de VVD” om in eigen gelederen eens rond te kijken naar geschikte kandidaten, die deskundigheid op een bepaald gebied aan bestuurlijke ervaring paren. „We zijn op het ogenblik aan het inventariseren om welke functies het gaat. Wat heeft onze belangstelling? Wat trekt onze aandacht? Op de tweede plaats zijn we bezig met de aanleg van een systeem waarin het beschikbare VVD-potentieel kan worden „opgeslagen”; van mensen die voor allerlei maatschappelijke functies geschikt zijn. Daarom is het van belang dat men met ons mee denkt. Het is voor ons als commissie onmogelijk voldoende inzicht te krijgen in alle kwaliteiten die in onze partij leven; om uit te vogelen waar al die mensen zitten. Via een brief - die kan men aan mij in de Tweede Kamer (per adres: Binnenhof 1a te Den Haag) richten - kan men mensen onder onze aandacht brengen, waarvan men aanneemt dat zij in de toekomst best geschikt zijn voor een bepaalde maatschappelijke functie.

Geen garantie

Nijpels haast zich wel om hieraan toe te voegen dat een plaatsing op de Deskundigenlijst nog geen waarborg is voor een glanzende, bestuurlijke of

maatschappelijke carrière. „We kunnen niet garanderen dat het ooit in iets resulteert. Eerst moeten we inzicht hebben in alle bestaande functies die voor onze doelstelling in aanmerking komen. Of dat nu plaatsen bij adviesorganen betreffen of op ministeries, in het omroepwezen of het maatschappelijk leven. Die inventarisatie is al redelijk rond. Nu gaan we kijken welke mensen in onze partij eventueel voor een bepaalde positie in aanmerking komen. Dat geeft ons de mogelijkheid als ons ooit die vraag wordt gesteld dan met deskundigen te komen.”

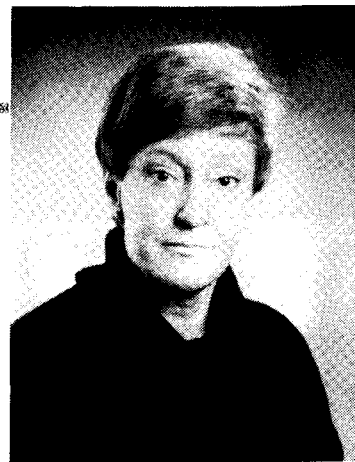
Nijpels heeft met zijn commissieleden door een dergelijke inventarisatie een belangrijke stap gezet op een te lang onontgonnen terrein. Hij heeft de consequenties getrokken uit de gestage groei van de VVD, die van middelgroot tot grote partij werd. Het moet gezegd worden dat de alertheid van de socialisten en het CDA op dit gebied in het verleden groter was dan die van de liberalen. Hij heeft met deze niet eenvoudige taak een nieuwe dimensie gegeven aan deze zich stabiliserende grote partij.

„Wat we willen,” benadrukt hij, „is het latent aanwezige talent uit de VVD naar voren halen. De mensen waarvan we de namen binnen krijgen, zullen ook geraadpleegd moeten worden als we gespecialiseerde adviezen nodig hebben. Banen garanderen we niet. De laatste tijd is duidelijk gebleken dat de VVD op tal van functies ondervetegenwoordigd is. Misschien is dat in deze context een slecht woord, want het gaat niet - en dat wil ik nadrukkelijk stellen - om de VVD te vertegenwoordigen, maar om in alle maatschappelijke geledingen ook liberalen te krijgen of mensen die verwantschap hebben met het liberale denken. We zijn écht niet van plan zetbaasjes te creëren. Verre van dat! De mensen die wij voordragen, hoeven ook niet te denken dat ze aan ons verplichtingen hebben.

Het gaat erom dat na onze forse groei het thans van essentieel belang is dat we net als de andere grote partijen overal onze contacten hebben.” ■

Reny Dijkman

Koosje over Europa

De instellingen . . .

Begin van de jaren vijftig werd ik een week ingelijfd bij de organisatie van een Europese bijeenkomst in de Ridderzaal te Den Haag. Henri Spaak was daar de grote man. Overtuigd Europeaan. Van het torentje op het Binnenhof waaide de Europese vlag, een groene „E” op een wit veld. Ik was nog heel jong en vond het allemaal interessant. Nú begrijp ik pas dat het veel méér dan interessant was: de beginfase van een nieuw, uniek, maar ook moeizaam tijdperk. Een samengaan van de landen van Europa! Het plan was van Jean Monnet, Fransman. Robert Schuman, de Lotharinger die alle gevolgen van de Frans/Duitse twisten en oorlogen aan den lijve had overvonden, wist er gestalte aan te geven. 9 Mei 1950 stelde Robert Schuman voor een gemeenschap te vormen in Europa voor de produktie van kolen en staal. Het prille begin van een Europese Federatie. 18 April 1951 werd in Parijs het verdrag getekend.

Het was en is géén eenvoudige zaak, dit bundelen van verschillende nationaliteiten, alle scherp omgrensd, in een belangengemeenschap. Er waren ups en downs. Als ik de geschiedenis er goed op nakijk, moet die bijeenkomst in Den Haag een „down” geweest zijn!

Toentertijd is mij dat ontgaan. Ik kan me helaas slechts herinneren dat ik het al met al een boeiende affaire vond.

Wie doet wat?

In de loop der jaren hebben vele ontwikkelingen plaatsgevonden, ook wat de Europese Gemeenschap betreft. Ik kan me heel goed voorstellen dat u nu, bij het lezen van berichten in uw krant over Europese instellingen, zich afvraagt: „Hoe zit dat eigenlijk tegenwoordig met die instellingen? Wie is wie en wat is wat en hoe liggen de verbanden?” Gencert u zich alstublieft niet voor zo'n opmerking, u bent daarmee zelfs zeer actueel, want weet u, de hele zaak is juist op dit moment erg in beweging. Wat is wie en wie wil hoe? Overigens heel gezond en menselijk: verstarring en stagnatie zijn achteruitgang. En achteruitgang is nooit goed te praten. Zo kort mogelijk: wat zijn op dit moment die instellingen? Wel, laat mij dan eerst vertellen, inmiddels zijn er drie Europese Gemeenschappen:

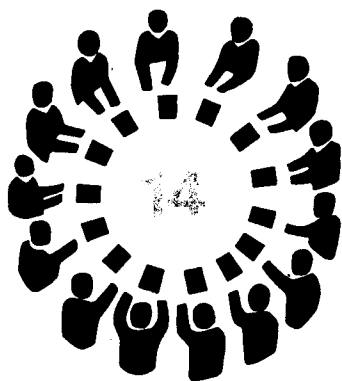
- de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal (EGKS, opgericht in 1952)
- de Europese Economische Gemeenschap (EEG, 1958)

- de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie (Euratom, 1958). Gezamenlijk vormen zij de Europese Gemeenschappen, ofwel kortweg: de EG. Nu zijn er vier instellingen belast met de uitvoering van de aan deze drie toevertrouwde taken en wel:
- de Raad
- de Commissie
- het Europees Parlement

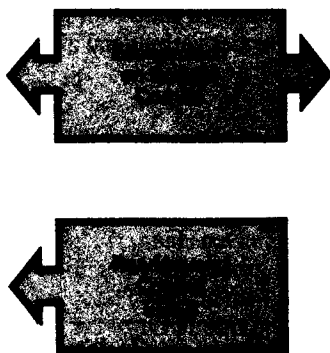
ligt alles samen te vatten in één enkel verdrag, ziet het er nog niet uit dat zo'n ontwikkeling zich in de naaste toekomst zal voordoen. Wellicht zou dit alles omvattende verdrag in Nederland vastgesteld kunnen worden! Wat dacht u van het Verdrag van Goejanverwellesluis? Het enige probleem dat hieraan zou kleven is dat de meeste Europeanen moeite zouden

vertegenwoordigers van de regeringen van de aangesloten Lid-Staten. Meestal is aanwezig de minister van Buitenlandse Zaken, maar indien gewenst kunnen het ook de ministers van andere departementen zijn. De in deze Raad zetelende ministers brengen hun nationale standpunten naar voren, want kijk, dat Europa gaat zo maar niet! Volgens de Verdragen

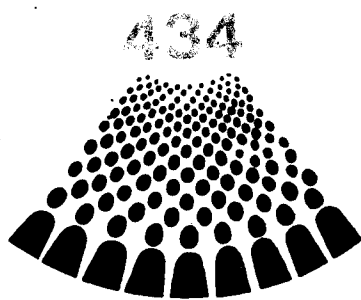
DE INSTELLINGEN VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

EUROPESE COMMISSIE

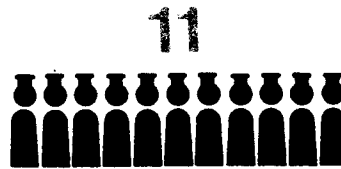
MINISTERRAAD

EUROPEES PARLEMENT

REKENKAMER

HOF VAN JUSTITIE

- het Hof van Justitie met daarnaast de Rekenkamer. Zij handelen naar het Verdrag van Parijs (tot oprichting van de EGKS) en de fameuze Verdragen van Rome (tot oprichting van de EEG en Euratom). Hoewel het in de bedoeling

hebben met de uitspraak! Maar niettemin . . .

Wat is de Raad?

De Raad is samengesteld uit

van Rome moet elke bepaling die een algemene strekking heeft of voor iedere Lid-Staat van groot belang is, door de Raad worden vastgesteld. Maar de Raad kan slechts een besluit nemen wanneer het voorstel daartoe door de Commissie wordt

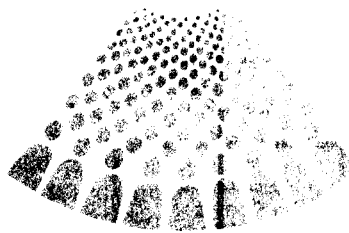
aangedragen. Doet de Commissie dat niet, dan is de Raad verlamd! Zo is het dan ook weer.

Wat is de Commissie?

En wat is dan die Commissie die voorstellen kan aandragen? Zoals u begrepen heeft, die Commissie is belangrijk. Zij waakt als een waakhond over de nakoming van de Verdragen van Parijs en Rome. Valt niet mee te spotten. Zij bestaat uit 14 leden die door de regeringen in onderling overleg worden benoemd voor een ambtsperiode van vier jaar. Er zit dus meer continuïteit in dan bij de Raad: er hoeft ergens maar een regering te vallen of er verschijnt een nieuweling in de Raad. Bij de Commissie niet. Bovendien hebben de Commissarissen de plicht onafhankelijk op te treden zowel tegenover alle regeringen als tegenover de Raad. Zij moeten uitsluitend het wel en wee van heel Europa beogen! Zij zitten dus vier jaar redelijk vast in hun zetel, redelijk, want a ha, het Europees Parlement kan door het aannemen van een motie van afkeuring het automatisch aftreden van de Commissie bewerkstelligen en dreigt hier ook wel eens mee. De Nederlandse Commissaris is op dit moment Frans Andriessen, onafhankelijk en zeer Europees. De Verdragen van Parijs en Rome leggen de Commissie uitgebreide taken op zoals in de eerste plaats de nakoming van deze Verdragen, zij is het uitvoerend orgaan van de drie Gemeenschappen en de initiatiefneemster voor het gemeenschapsbeleid. En, zoals

gezegd, zij vertegenwoordigt in de Raad de belangen van de EG en dient daar met voorstellen te komen. Waar kunnen die voorstellen op uitmondén? In een verordening die verbindend is en rechtstreeks toepasselijk in elke Lid-Staat. In een richtlijn (denkt u aan de Vredelingsrichtlijn), die slechts verbindend is ten aanzien van het te bereiken resultaat voor elke Lid-Staat waarvoor zij is bestemd en waarvoor de nationale instanties zelf de vorm en middelen mogen bepalen. In een beschikking die tot een bepaalde regering, onderneming of zelfs een particulier gericht kan zijn. In aanbevelingen en adviezen die niet verbindend zijn.

Wat is het Europees Parlement?

Heel kernachtig gezegd: dat bent u!! Maar daar u niet altijd de tijd en gelegenheid heeft om op en neer te reizen tussen Brussel, Straatsburg en Luxemburg, laat staan alle stukken door te lezen, kiest u uw vertegenwoordigers. De eerstvolgende verkiezing vindt plaats in mei 1984. U kunt dus de Commissie naar huis sturen, wel eens aan gedacht? U zult er niet van wakker liggen? Dat zal Frans Andriessen plezier doen. Wat u nog meer kunt doen? De hele gang van zaken controleren. Er op toezien dat de Commissie haar rol van vertegenwoordigster van de belangen van de EG trouwhartig blijft vervullen, ieder ogenblik klaarstaand om haar tot de orde te roepen wanneer u meent dat de Commissie aan de aandrang van een of meerdere regeringen toegeeft. Want u weet toch dat de Commissie voor de voornaamste voorstellen u uitdrukkelijk eerst moet raadplegen

voor de Raad zich hierover uitspreekt? Tijdens de plenaire vergaderingen, meestal in Straatsburg, maar zeker iedere maand, mondelinge vragen stellen met debat. Dat lijkt me iets voor u, mevrouw! En u, meneer! U heeft „het laatste woord” tijdens de begrotingsbehandeling over de zogenaamde niet-verplichte uitgaven.

Het Europees Parlement, dus u, heeft door de rechtstreekse verkiezingen een groter politiek gezag gekregen en nieuw aanzien, zowel binnen de EG als daarbuiten. Toch zijn de formele bevoegdheden nog niet uitgebreid, ondanks het feit dat het Parlement alle recht tot een grotere invloed te verwachten had. Er is tot nu toe geen aanmerkelijke verandering gekomen in de betrekkingen tussen de Raad en het Parlement en deze situatie zal ongetwijfeld centraal staan in de komende debatten tussen de instellingen. Maar ook gaat de discussie voort over een geheel nieuw institutioneel stelsel voor een eventuele Europese Unie.

Vandaar mijn opmerking dat de hele zaak in beweging is.

O, er bestaat zelfs een rapport van de „Drie Wijzen” (1979). Eén van die drie wijzen was Barend Biesheuvel. Het bevatte enige kritiek op de Commissie en haar werkwijze - haar essentiële politieke rol buiten beschouwing latend.

De Rekenkamer

Een permanent orgaan dat o.m. belast

is met de externe controle van de algemene begroting van de EG. Zij kan haar onderzoek uitbreiden in de Lidstaten over de verrichtingen die deze uitvoeren in opdracht van de EG. Bijvoorbeeld uitgaven voor de landbouw, inning van douanerechten. De gehele activiteit van de Rekenkamer wordt samengevat in haar jaarlijks verslag.

Het Europees Parlement heeft zeer veel belang gehecht aan de instelling van de Rekenkamer en maakt er ten volle gebruik van om zijn controle op de communautaire uitgaven te versterken.

Het Hof van Justitie

De procesvoering van deze instelling lijkt in grote lijnen op dat van de hoogste rechtelijke instanties in de Lidstaten. Het voert controle uit op de wettigheid van de handelingen van de EG en wijdt een groot deel van haar werkzaamheden aan de (van de nationale rechterlijke instanties afkomstige) verzoeken om een prejudiciële beslissing. Deze verzoeken hebben ten doel een uitspraak te krijgen over de interpretatie van de bepalingen van het gemeenschapsrecht of een beoordeling van de geldigheid hiervan. Het toenemend aantal van die verzoeken getuigt van de versterkte samenwerking tussen het Europese Hof van Justitie en de nationale rechterlijke instanties, waardoor een uniforme toepassing van het gemeenschapsrecht mogelijk wordt en een logisch samenhangende Europese jurisprudentie tot stand komt.

Dit zijn dan op dit moment de „Europese instellingen”. Er valt nog véél meer over te vertellen. Dat gebeurt de komende maanden.

Koosje Bins ■

Niet vergeten!!

36ste Jaarlijkse Algemene Vergadering

**Op 15 en 16 april in De Flint
te Amersfoort**

Aanvang beide dagen 10.00 uur

Richard Ellis

International Property Consultants
Gebouw Hirsch
Leidseplein 29
Postbus 19719, 1000 GS Amsterdam
Tel. 020 - 262691

UW EIGEN GOEDEREN-PORTEFEUILLE

- ★ Contracten o.a. in goud, zilver, platina, valuta's en rente.
- ★ Computergestuurd beheer trendsignalering
- ★ Uittreding dagelijks mogelijk

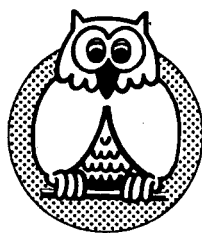
De transacties worden uitsluitend uitgevoerd door Alcom investments inc., een bij de C.F.T.C. geregistreerde broker, welke tevens optreedt als depôthouder van de gelden.

Door een optimale gunstige omzet om risico's te beperken en winstmogelijkheden te optimaliseren. Een reëel beleggingsalternatief.

Vraag de gratis brochure aan bij:

FINAS CONSULTANTS,

Prins Hendrikkade 48, 1012 AC Amsterdam.
Tel.: 020 - 270720/270722 (tussen 11.00 en 20.00 uur).

BEKENDMAKING

De Stichting Internationaal Instituut Energiezaken

zoekt ten behoeve van Oklahoma Petroleum Resources Ltd. contact met serieuze beleggers, welke wensen deel te nemen in de ontwikkeling en produktie van een bestaand aardgasveld in Illinois in de U.S.A.

Er wordt een garantie op de inleg verstrekt door reeds bestaande produktie van een deel van het aardgasveld en door middel van hypotheken op onroerend goed.

Uitgaande van de bestaande produktiegegevens kan de inleg binnen 18 maanden worden terugbetaald. Als Trustmaatschappij regelt de Stichting de financiële transakties middels een gesloten circuit, onder controle van een Nederlands advocatenkantoor, dat tevens toezicht houdt op de juridische afwikkeling.

De beleggers ontvangen bij een Amerikaanse rechtbank vastgelegde zekerheden, ondermeer met betrekking tot het onderpand ter zake van het door hen ingelegd vermogen.

Uitbetaling van de opbrengst vindt eenmaal per kwartaal plaats, gedurende de gehele produktietijd van de gasbronnen.

Momenteel ontvangen beleggers op een reeds eerder gerealiseerd project via de Stichting een rendement van ca. 25 % per jaar.

Schrijf voor nadere informatie naar onderstaand adres:

Stichting Internationaal Instituut Energiezaken

Vrijheidsplein 54-56, 3705 PS Zeist

Haya van Somerenstichting

- 1. Bestuurdersdag** : 12 maart te Apeldoorn
Doelgroep : voorzitters en secretarissen van afdelingen en ondercentrales
Onderwerpen : organisatie en leiding van een afdeling; o.a. relatie: afdelingsbestuur, gemeenteraadsfractie en pers
Inleiders : de heren W. J. A. van den Berg, dr. L. Smeets en K. Weide

Aanmelding kan geschieden door overmaking van f 30,— op gironummer 36.19.19.7 t.n.v. Haya van Somerenstichting te 's-Gravenhage, onder vermelding van: „Bestuurdersdag, datum en vermelding van functie”.

- 2. Cursus Liberale Politiek** : cursus van 2 dagen over de grondbeginselen Liberalisme en Socialisme
Plaats : Roosendaal op 26 maart en 2 april
Onderwerpen : Achtergronden Liberalisme en Socialisme; Toetsing van onze grondbeginselen aan actuele beleidsterreinen zoals Financiën en Sociale Zaken
Inleiders : de heren drs. J. G. Bruggeman, mr. F. de Grave en R. Linschoten

Aanmelding kan geschieden door overmaking van f 80,— op gironummer 36.19.19.7 t.n.v. Haya van Somerenstichting te 's-Gravenhage, onder vermelding van: „Liberale Politiek te Roosendaal”.
Wilt u ons ook een korte levensbeschrijving toesturen?

- 3. Startcursus Spreekvaardigheid** : 15, 22 en 29 maart te Vught
Onderwerpen : Theorie en praktijk van het spreken voor groepen. Centraal in deze cursus staat de oefening; het voorbereiden en houden van inleidingen
Inleider : J. J. Wessel

Aanmelding kan geschieden door overmaking van f 50,— op gironummer 36.19.19.7 t.n.v. Haya van Somerenstichting te 's-Gravenhage, onder vermelding van: „Spreekvaardigheid te Vught”. Wilt u ons ook een korte levensbeschrijving toesturen?
Wilt u meer weten lees dan Vrijheid en Democratie van 8 februari 1983 of bel 070-614121.

Landdag Rotterdam

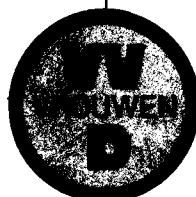
Voortbordurend op de discussie over „Meer vrije tijd dan werk?” die tijdens de najaarsconferentie te Lunteren is gevoerd hebben vele VVD-vrouwengroepen in het land dit onderwerp in kleine kring besproken. Om te komen tot een eindconclusie ten aanzien van de invloed van de automatisering op de werkgelegenheid en het „vrijtijdsprobleem” zal op *zaterdag 23 april* aanstaande een *Landdag* worden gehouden in restaurant Engels te Rotterdam. Bij de voorbereiding van deze dag zal gebruik worden gemaakt van de binnengekomen reacties op de 15 discussiestellingen die over dit onderwerp zijn geformuleerd. Len Rempt, Loek Hermans en Roos Baljé zullen op 23 april de einddiscussie begeleiden. Restaurant Engels is gelegen in de onmiddellijke nabijheid van het Centraal Station. *De aanvangstijd is 10.30 uur*, de sluitingstijd 16.00 uur. Ten behoeve van de bijeenkomst is een informatiemap samengesteld die voor f 5,— via het secretariaat van de „Vrouwen in de VVD” verkrijgbaar is. Kosten, inclusief lunch, koffie en thee bedragen f 17,50 per persoon. Een uitgebreid programma treft u aan in het volgende nummer van Vrijheid en Democratie. Degenen die hun discussieresultaten nog niet hebben ingeleverd worden verzocht dit alsnog te doen.

Anita Wagemakers

gezinsvervangend internaat

Louisa State

bel of schrijf voor inlichtingen of reservering
Postbus 32, 3740 AA Baarn, telefoon (02154) 20441

Tweede Kamer: In de Algemene Vergaderzaal

Wees vooral niet te aardig

Reinier Braams

Minister Winsemius

Politiek is keihard. Wees vooral niet te aardig. Kennis van zaken en een vaste hand dwingen het meeste respect af.

Deze (voorzichtige) waarschuwing gold minister Winsemius en werd hem verstrekt door dr. Reinier Braams. Plaats van handeling: de grote Vergaderzaal in de Tweede Kamer. In de carnavalsweek stonden volkshuisvesting, milieubeleid en ontwikkelingsamenwerking centraal. Enkele kamerleden lieten, mede in verband met dat feestelijk gebeuren, zich de „eerste” Haagse werkdag van die week verontschuldigen voor - zoals de Kamervoorzitter het noemde - „het contact met de kiezers”.

Wie er wel was: ons nieuwe kamerlid Greetje den Ouden-Dekkers, die sprak over Ontwikkelingssamenwerking. Zij benadrukte de noodzaak van een zo effectief mogelijk beleid en van de verbetering van de kwaliteit van de hulp. „Ontwikkelingssamenwerking gaat over mensen, die op de grens van het bestaan leven. Het eist daarom ons aller inzet. Mooie woorden voeden niet. Een haalbaar en effectief beleid biedt de beste garanties”, aldus mevrouw Den Ouden. Het was haar

Greetje Den Ouden-Dekkers

maiden-speech in de Kamer en - naar de traditie wil - kwam de volgende spreker haar daarmee complimenteren. Het was de PSP-fractievoorzitter Van der Spek. Ik heb de vaste indruk, zo zei hij, dat degenen, die haar al langer kennen, daarop allicht zullen reageren met: ze was weer helemaal de ouwe. Hij sprak in dit verband van een „gevoileerd compliment”.

Aan het debat werd ook deelgenomen door Frans Weisglas. De VVD-fractie - zo zette hij uiteen - is van mening, dat het ontwikkelingsbeleid een hoge prioriteit moet hebben en een hoge mate van continuïteit moet vertonen. Hij behandelde in het bijzonder de relatie tussen ontwikkelingsamenwerking en het bedrijfsleven.

Bij de samenwerking tussen beide dienen de doelstellingen van ontwikkelingsamenwerking steeds voorop te staan. Waar het ons om gaat is dat er daarbij een zo intensief mogelijke samenwerking met het bedrijfsleven tot stand wordt gebracht, teneinde dit bedrijfsleven een optimale kans te geven in te spelen op de behoeften van de ontwikkelingslanden en om de

Frans Weisglas

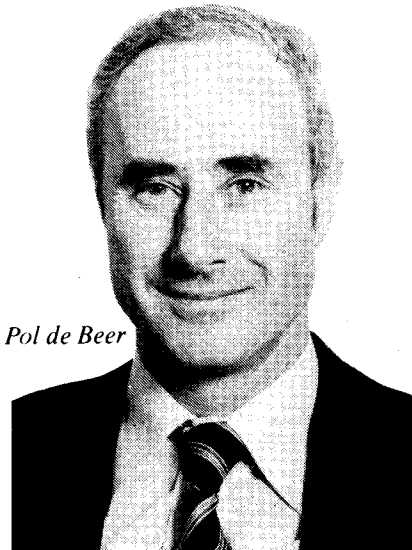
ontwikkelingslanden maximaal te laten profiteren van datgene wat het bedrijfsleven in ruime zin kan bieden. Het jaarlijks treffen over de begroting van Volkshuisvesting bracht Pol de Beer in de ring. Hij gewaagde van een „bescheiden historisch moment”, want voor het eerst sinds het bestaan van de VVD verdedigde een liberale Minister die begroting. „Dat schept verwachtingen” - aldus De Beer.

Gewoontegetroou ging hij een discussie met zijn collega uit de oppositiebanken, Marcel van Dam, niet uit de weg. Hem werd het vertellen van een demagogisch en eenzijdig verhaal verweten. De Beer drong er op aan, dat dit kabinet een zeker elan zal tentoonspreiden als het op het bouwbeleid aankomt. Hij noemde het een zaak van grote urgentie de Leegstandwet op zo kort mogelijke termijn in te voeren.

Uitstel van de integrale invoering van deze wet - zo zette De Beer uiteen - is voor de VVD niet aanvaardbaar. „Dat kan echt niet”, zo merkte hij op. Zijn collega Herman Lauxtermann bepleitte hoge prioriteit voor de stadsvernieuwing en vroeg om eenheid van beleid op dit terrein.

Milieubeleid

Bij de behandeling van het milieubeleid traden maar liefst drie liberale woordvoerders voor het voetlicht, te weten mevrouw Len Rempt-Halmmans de Jongh, Jan te Veldhuis en Reinier Braams. Bij die gelegenheid werd vertrouwen in minister Winsemius uitgesproken. „Zijn eerste contacten met de Kamer werden door ons en anderen positief

Pol de Beer

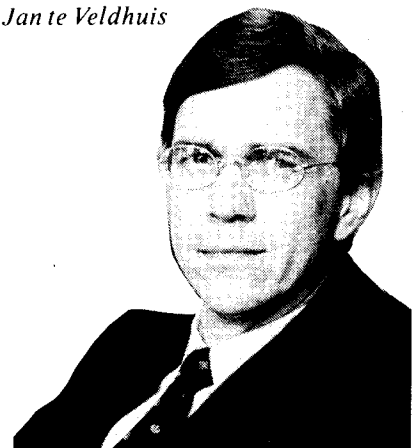
beoordeeld. Hij liet merken, zich goed in de materie te hebben verdiept en verantwoordelijkheid op zich te willen nemen. Zijn eigen stempel op het beleid was zichtbaar”, aldus dr. Braams. Zijn fractiegenoot Te Veldhuis - ook hij hield een maidenspeech - drong aan op het afschaffen van onnodige, omslachtige procedures en bureaucratie bij de Hinderwet, op verkorting van de afhandelingstermijn van zogenoemde Kroonberoepen en op afschaffing van wat hij noemde de pseudo-wetgeving, het onmatig regeren-per-circulaire. Len Rempt ging nader in op de „stammenoerlog” tussen de departementen van Economische Zaken en van Milieubeheer over de invloed van milieubeleid op werkgelegenheid.

Len Rempt

Robin Linschoten - een van de jongeren uit de fractie - was actief tijdens een eerder deze week gehouden Commissievergadering, gewijd aan het Overheids-personeelsbeleid. Vanuit de fractie werd aangedrongen op de spoedige indiening van nota's over het eigen woningbezit, het meerjarenplan Stadsvernieuwing en over de herijking van het Concentratielanden-beleid bij Ontwikkelingssamenwerking. Mevrouw Den Ouden vroeg in het bijzonder om een nota met een duidelijk, zakelijk en doelgericht taalgebruik.

Jan te Veldhuis

Visserij, zwart-vissen

en Pabo's onderwerp van gesprek

Jan Dirk Blaauw

In de laatste februari-week werd in de Tweede Kamer beraadslaagd over „van alles en nog wat”. Het Kamer-menu was zagezegd nogal gevarieerd en tal van onderwerpen kwamen aan de orde. Het EEG-visserijbeleid, het Wetenschapsbeleid, het zogenaamde zwart-vissen en het bibliotheekwerk werd besproken, evenals bijvoorbeeld het vraagstuk van fusies bij enkele nieuwe Pabo's - voor wie het (nog) niet wist: de nieuwe pedagogische academies voor het basisonderwijs. Jan Dirk Blaauw bepleitte de belangen van de Nederlandse visserij. „Er moet iets gebeuren”, zo hield hij Visserij-minister Braks voor. Hij constateerde, dat zeker procentueel gesproken de Nederlandse visserij in de historische visgronden stevig heeft moeten inleveren wat de toegestane vangsthoeveelheden betreft. Blaauw sprak in dit verband van offers op het altaar van de totstandkoming van een gemeenschappelijk visserijbeleid. Zijn collega Jan te Veldhuis voerde het woord bij het onderwerp sportvisserij - een aangelegenheid die tijdens een Uitgebreide Commissievergadering (in de wandeling een UCV geheten) aan bod kwam. Hij bepleitte het inschakelen van werzoekenden bij de controle op het zogenaamde zwart-

Hans Dijkstal

vissen. Het aanwijzen van dergelijke vrijwilligers zou, zo zette hij uiteen, moeten gebeuren met behoud van uitkering. Ook ging deze afgevaardigde nader in op het vraagstuk de beroepsbinnenvisserij en op wat hij noemde het „eigenaardige wereldje” van de schelpdierencultures. Te Veldhuis bepleitte - met anderen - afschaffing van de gesloten vistijden. Belangwekkend detail - in de berichtgeving nauwelijks opgevallend - was zijn pleidooi voor het realiseren van voorzieningen (zoals bijvoorbeeld schuilgelegenheden en toiletten) voor gehandicapte sportvissers. Hans Dijkstal was onze woordvoerder bij de Wijziging van de Wet op het openbare Bibliotheekwerk, een

Benk Korthals

wijziging die betrekking heeft op de contributievrijdom voor jongeren tot 18 jaar in een aantal proefgemeenten. Hij benadrukte - en dat werd in een mede door hem ondertekende motie vastgelegd - dat uit het aanvaarden van deze wijziging niet de conclusie mag worden getrokken, dat de Kamer zou instemmen met het over de gehele linie loslaten van die contributievrijdom. Reinier Braams toonde zich actief bij een UCV over geluid en milieu. Hij liet andermaal blijken grote zorg te hebben over de geringere mogelijkheden voor de jongere onderzoekers om zich als wetenschapper te ontwikkelen. De problemen rondom de samenvoeging van opleidingen voor

Jan Franssen

kleuterleidsters en onderwijzers in een nieuwe pedagogische academie voor het basisonderwijs in Rotterdam en Emmen werden aangekaart door Jan Franssen. Hij bestreed de beslissing die in Emmen is genomen, een beslissing die „niet past in de historische verankering van het openbaar onderwijs in de Drentse samenleving”. Het probleem van een (te) beperkte spreektijd bij dit onderwerp - voor de fractie van „uitermate wezenlijke betekenis” genoemd - werd door Franssen subtiel opgelost: een ongewoon lange motie verwoordt de opstelling van de fractie en het fractie-verlangen: herziening van de fusie, zodanig dat het openbaar onderwijs weer in een gelijkwaardige positie komt met het bijzonder onderwijs.

De fractie-specialisten Nijhuis en Korthals brachten intussen schriftelijk verslag uit over het wetsontwerp op de persoonsregistraties. In dat verslag wordt uiterst kritisch op het ontwerp gereageerd. De fundamentele kritiek op de aard, de opzet en - in samenhang daarmee - de omvang van de voorgestelde regeling van meer dan honderd artikelen, gaat zelfs zover dat beiden aan een nieuw en geheel ander wetsvoorstel de voorkeur geven.

BMD- bijeenkomsten

De VVD-afdeling DIEPENHEIM organiseert op dinsdag 15 maart een bijeenkomst in zaal Roelofsen, Goorseweg 22 te Diepenheim. Aanvang 20.00 uur. Spreker: ing. E. van Aniel. Onderwerp: Energie algemeen.

De Kamercentrale LEIDEN organiseert op 19 maart een bijeenkomst in het conferentiecentrum „de Bron”, Alphen a/d Rijn. Spreker: ir. B. P. Rauwerda.
Programma: Inleiding, groepsdiscussie, plenaire discussie over specifieke aspecten van het energiebeleid in relatie tot de scenario's uit het tussenrapport. Aanmelden bij: H. A. Meulemans, Ln. van Rijckevorsel 10, 2161 KT Lisse. De kosten van de lunch bedragen f 10,—.

De VVD-afdeling HENGELO (O) organiseert op 21 maart een bijeenkomst in Hotel 't Lansink, C.T. Storkstraat 18, Hengelo. Aanvang: 20.00 uur. Spreker: dr. R. Braams. Tevens zal een film worden vertoond, getiteld: „Energie nu en in de toekomst”.

Management van innovatie, de mens als vergeten dimensie

Op 14 februari heeft het VVD-Tweede Kamerlid drs. ir. ing. B. J. G. van der Kooy het eerste exemplaar van zijn boek „Management en innovatie, de mens als vergeten dimensie”, aangeboden aan Vice-premier drs. G. M. V. van Aardenne.

Van Aardenne, die vijf jaar geleden, eveneens als minister van Economische Zaken, voor het eerst te maken kreeg met het woord „innovatie”, heeft destijds zijn afkeer van deze term niet onder stoelen of banken gestoken. „Het kwam op mij

over als een onzijdige uitleg van alleen technologische vernieuwing. Dat vond ik onjuist. We zijn nu misschien toe aan een wat fundamenteelere beschouwing. In uw boek heeft u terecht gesteld dat het om de mens gaat. Dat de mens centraal staat. Die mens neemt beslissingen en het is essentieel hoe hij gemotiveerd is.”

Gijs van Aardenne noemde kennis, kunde en moed drie essentiële eigenschappen voor de ondernemer.

Hij typeerde dit boek als „een

specialistisch onderwerp dat generalistisch is aangepakt." (Ofwel: voor praktisch iedereen begrijpelijk!)

Het VVD-Tweede Kamerlid Bouke van der Kooy heeft dit voor elke (grote of kleine) ondernemer zéér leesbare boek geschreven vanuit grote bezorgdheid. Hij memoreerde dat we in een tijd leven met elke dag één faillissement en dat op een economisch kerkhof moeilijk een sociaal paradijs kan ontstaan. Hij bepleitte meer aandacht voor het kleine en middelgrote bedrijf, die nog steeds mensen trekken. Bij de overhandiging van zijn eersteling merkte hij op: „Deze regering heeft een vrij drastische koersverandering te weeg gebracht: de marktsector krijgt weer primair de aandacht en we willen de overheid weer terugdringen. Deregulering heet dat tegenwoordig.” Van der Kooy heeft zich in zijn boek verdiept in het gedrag van mensen tijdens veranderingen en in het feit dat vernieuwingsprocessen geen „ongelukjes” zijn. „Innovatie is een beheersbaar proces, het is planbaar, het kan door een organisatie aangeleerd worden,” schrijft hij in zijn inleiding. Met dit boek begeeft Bouke van der Kooy zich op voor hem bekend terrein. Een gebied, waarvan hij „het jargon” weet te vertalen voor de leek. Zijn achtergrond als electrotechnisch ingenieur, die via de opleiding bedrijfskunde tot een doctoraalscriptie over de vraag hoe (kleine) bedrijven geholpen kunnen worden bij hun vernieuwingsproblematiek, zegt genoeg. De ervaring die hij in het bedrijfsleven opdeed, geeft het boek een realistisch karakter.

Het boek is voor f 57,50 te koop in een

twintigtal wetenschappelijke boekhandels of te bestellen bij Kluwer, telefoon 05700 - 91277. Het boeknummer is ISBN 90 267 0820 3.

Reny Dijkman

VVD- afdelingen in het buitenland

VVD-afdelingen rijzen als paddestoelen uit de grond. Niet alleen in Nederland, maar ook over de grenzen vinden Nederlanders elkaar op basis van het liberalisme. De oudste afdeling is Brussel met onderafdelingen te Antwerpen en Luxemburg. Ook aan de Côte d'Azur richtte men een VVD-afdeling op en eveneens gebeurde dat in West-Duitsland.

Vooraf voor onze leden en aanhang over de grenzen is het plezierig om te weten dat minister mr. J. G. Rietkerk een wetsontwerp door de ministerraad heeft gekregen tot wijziging van de kieswet. Daardoor zal het in de toekomst mogelijk worden voor Nederlanders die in het buitenland wonen hun stem per brief uit te brengen. Minister Rietkerk hoopt dat die mogelijkheid er al zal zijn bij de Europese verkiezingen in mei 1984. Voor de Nederlandse leden met familieleden in bovengenoemde gebieden geven we de contactadressen van de secretarissen door. U kunt dan uw familie of kennissen op deze afdelingen attenderen.

Antwerpen: mw. B. E. Keuning-Rietzschel, 1 Spreeuwendreef, 2360 Oud Turnhout, België. Tel.: 09-321.46.79.093.

Brussel: mw. E. Godefroi, Keizer Karelstraat 70, 1040-Brussel, België. Tel.: 02-735.59.82.

(Brussel en Antwerpen vallen onder de kamercentrale Tilburg. Brussel heeft

als onderafdeling Luxemburg. Daar is secretaris: J. J. Groenendaal, Rue de l'Europe 25, Luxembourg-Bereldange. Tel.: 09-352.331.187).

BRD: P. W. C. M. Cobelens, v. Stauffenbergstrasse 27, 455 Bramsche (BRD), 05461 - 5597 (resulteert onder de kc-Groningen)

Côte d'Azur: Roodhuizen de Vries, Villa Evasion Bd. de Bacon, 06600, Antibes, France, tel.: 093 - 614947 (de afdeling valt onder de kc Leiden).

De afdeling Côte d'Azur schreef: „Helaas hebben wij onze partij niet kunnen steunen met het fantastische verkiezingsresultaat, maar we hopen volgende keer present te zijn.” Men schetste de problemen waarmee buitenlandse afdelingen zitten. Denk alleen maar eens aan de enorme reikwijdte van een dergelijk gebied, waar zo'n 10.000 Nederlanders wonen! Bijgaand relaas ontvingen we van Jan Mulder uit Brussel.

Reny Dijkman

Op de voorpagina van verschillende kranten stond onlangs het bericht dat naar aanleiding van de recente grondwetswijziging het kabinet een wetsontwerp in voorbereiding heeft om het aan Nederlanders in het buitenland mogelijk te maken hun stem uit te brengen bij Tweede Kamerverkiezingen.

Dat was een bericht dat door veel van deze Nederlanders met instemming zal zijn begroet. Immers, vaak neemt de belangstelling voor de Nederlandse politiek toe wanneer men in het buitenland woont.

Het besluit van het Kabinet was in overeenstemming met het urgentieprogramma van de VVD waarin een speciaal artikel over de wenselijkheid van het verlenen van dit stemrecht werd opgenomen.

De VVD is de enige Nederlandse politieke partij die meer dan één buitenlandse afdeling telt.

Verreweg de grootste concentratie van in het buitenland wonende Nederlanders, die lid zijn van de VVD, bevindt zich in België en Luxemburg.

Reeds ongeveer zo'n twintig jaar geleden werd er een liberale kring in Brussel opgericht die in de loop der jaren meer en meer de vorm van een gewone VVD-afdeling begon te krijgen. Deze ontwikkeling culmineerde in het besluit van de Algemene ledenvergadering in Groningen, in 1979, ook om andere redenen gedenkwaardig, om aan buitenlandse afdelingen dezelfde status toe te kennen als aan de afdelingen in Nederland.

De afdeling Brussel telde toen ruim tweehonderd leden. Sindsdien werden vanuit deze afdeling in 1980 de onderafdeling Luxemburg opgericht en in 1982 de afdeling Antwerpen. En tenslotte werd in het begin van dit jaar in Brussel de eerste buitenlandse afdeling van de organisatie van „Vrouwen in de VVD” opgericht. Het totaal aantal leden van de VVD in België en Luxemburg bedraagt ongeveer zo'n 320 en dit aantal groeit. Buitenlandse afdelingen hebben uiteraard een unieke kans om

liberalen te leren kennen van andere nationaliteiten.

In Brussel wordt iedere maand een door de VVD georganiseerde Internationale Liberale borrel gehouden die door vele andere Europese liberalen wordt bezocht. Daarnaast organiseert de afdeling op gezette tijden internationale liberale lunches tijdens welke een spreker van liberale signatuur een aspect van de Europese eenwording belicht voor een gehoor van liberalen van vele Europese nationaliteiten.

Uiteraard speelt de Nederlandse politiek een hoofdrol in de activiteiten van Brussel en andere afdelingen. Verschillende Tweede Kamerleden hebben in de laatste jaren een lezing gehouden. Ook het nieuwe beginselprogramma, het liberaal manifest en de verkiezingsprogramma's hadden de warme belangstelling van deze buitenlandse leden van de VVD.

Het is een goede zaak dat het kabinet vaart zet achter het wetsontwerp dat alle Nederlanders stemrecht wil geven voor de Tweede Kamer.

Het is daarbij dan vooral van belang dat dit op eenvoudige wijze kan gebeuren. De ervaring bij de laatste Europese Verkiezingen is onbevredigend geweest. Want het feit dat de Nederlanders 4 maanden voor de verkiezingen te kennen moeten geven dat ze willen stemmen en dat ze zich voor dit recht moeten laten registreren, is vreemd aan de Nederlandse gebruiken.

Nederlanders, die voor zover bekend bij de Nederlandse overheid in het buitenland wonen, moeten een uitnodiging krijgen te gaan stemmen. Evenals dat in Nederland zelf het geval is.

Wanneer dat het geval zal zijn, zullen er ongetwijfeld meer buitenlandse afdelingen van de VVD komen.

Want het Nederlandse liberalisme houdt niet op bij de grenzen.

Jan Mulder
Brussel

Beleid Hoofdbestuur

Toelichting bij agendapunt 10 Algemene Vergadering 15 en 16 april te Amersfoort.

Bij de bespreking van het beleid van het hoofdbestuur tijdens de Algemene Vergadering te Amersfoort, zal door de partijvoorzitter het beleid ten aanzien van de opvang van jongeren aan de orde worden gesteld. Gedurende het laatste jaar is de noodzaak gebleken van een betere organisatie van activiteiten van en voor duizenden jongeren, die zich tot de VVD hebben gewend.

Er dreigde een situatie waarin vanuit de JOVD, vanuit de VVD-afdelingen (jongerencontactgroepen) en vanuit het VVD-hoofdbestuur langs verschillende sporen tot initiatief en tot organisatiestructuren zou worden gekomen.

Langzamerhand werd duidelijk, dat twee jongerenverenigingen zouden kunnen gaan ontstaan, één binnen de partij (jongerencontactgroepen) en één buiten de partij (JOVD), met beide hetzelfde doel, namelijk de opvang van jongeren in één liberale politieke stroming.

Omdat alleen eendracht macht maakt hebben leden van jongerencontactgroepen, een vertegenwoordiging van de JOVD en leden van het hoofdbestuur elkaar gevonden in een wilsovereenkomst om te komen tot één jongerenorganisatie van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie.

Uitgangspunt daarbij was te onderzoeken hoe jongeren zich het beste zouden kunnen ontplooiën, en positieve bestaande elementen zoveel mogelijk te behouden.

Positief van de jongerencontactgroepen was vooral de directe ingang in de VVD, positief van de JOVD was vooral de onafhankelijkheid, door liberalen altijd als groot goed beschouwd, om jongeren zelfstandig tot ontplooiing te laten komen.

Het resultaat van het gevoerde overleg is verwoord in de hierna volgende notitie, die als intentieverklaring uitgangspunt moet zijn voor het naar elkaar toe groeien van bestaande jongerencontactgroepen en JOVD-afdelingen en vooral als basis dient voor een structuur van een te voeren VVD-jongerenbeleid.

Het voorliggende stuk geldt voor de Algemene Vergadering als tussenrapport. Het hoofdbestuur vraagt instemming met de richting die wordt aangehouden om tot een zelfstandige positie van jongeren in de partij te geraken, zonder dat volstrekt onnodige polarisatie tussen personen, groepen of organisatievormen een struikelblok vormt.

J. Kamminga, voorzitter

J. H. Klein Molekamp, secretaris voorlichting

Notitie met betrekking tot de structuur van een te voeren VVD-jongerenbeleid

1. Uitgangspunt is één jongerenorganisatie waarin zowel de bestaande JOVD als de jongerencontacten zich kunnen herkennen.

2. Een nieuwe jongerenorganisatie die politiek en organisatorisch onafhankelijk is en die ter wille van de historie JOVD werd genoemd.

3. De jongerenorganisatie zal zich o.a. bezighouden met de volgende organisatorische vraagstukken voor jongeren, vorming en scholing, propaganda voor

- a) VVD-lid/niet lid bestaande JOVD
- b) VVD-lid/lid bestaande JOVD
- c) JOVD-lid/niet VVD-lid.

4. Eén vertegenwoordiger van de jongeren zal in het afdelingsbestuur, ondercentrale-bestuur, kamercentralebestuur en hoofdbestuur als adviserend lid zitting nemen.

5. Op afdelings- en ondercentraalniveau zal de jongerenvertegenwoordiger gekozen worden door en uit de categorieën A en B in de betrokken afdeling of ondercentrale. In die afdelingen waar slechts weinig jongeren lid zijn zal deze vertegenwoordiging slechts op ondercentrale-niveau plaatsvinden.

6. Op KC-niveau zal de jongeren-vertegenwoordiger gekozen worden door en uit de categorieën A en B in de betrokken ondercentrale en kamercentrale.

De kamercentrale-verkiezing vindt plaats door de vertegenwoordigers van de afdelingen en ondercentrales. Het aantal uit te brengen stemmen wordt bepaald op basis van het aantal (aspirant) leden tot 27 jaar.

(Te denken valt aan één stem per 10 leden.)

7. De organisatie van deze verkiezingen zal bij de betrokken VVD-besturen liggen. Hierbij zal nauw worden samengewerkt met de plaatselijk georganiseerde jongeren opdat onnodige tegenstelling worden vermeden. Het betrokken VVD-bestuur toetst of de vertegenwoordiger het vertrouwen zal genieten van het overgrote deel van de jongeren, d.w.z. dat ingeval van totale polarisatie gestreefd wordt een compromis-kandidaat te vinden in overleg met alle betrokken partijen.

8. De vertegenwoordiger in het HB zal gedurende de eerste twee jaar worden gekozen door en uit alle leden in de categorieën A/B door de ondercentrales op basis van het aantal (aspirant) leden tot 27 jaar in de ondercentrale.

9. Na twee jaar zal de vertegenwoordiger in het HB worden aangewezen door de JOVD. Deze dient lid te zijn van de VVD.

Zij dient er dan voor te zorgen dat zij zo representatief is dat de VVD-jongeren zich in hem kunnen erkennen. Eveneens zal na twee jaar besloten worden op welke termijn deze benoemings-procedure ook voor kc's en oc's en afdelingen zal gelden.

10. De VVD zal ernaar streven om zoveel mogelijk VVD-jongeren zich te laten aansluiten bij de liberale jongerenorganisatie, de JOVD. Geen enkele VVD-jongere kan worden verplicht deel uit te maken van deze jongerenorganisatie.

11. Nieuwe ontwikkelingen dienen te passen in de hierboven geschetste nieuwe structuur.

12. De volgende punten zijn nog onderwerpen van nadere uitwerking.
- a) de JOVD-structuur zal in het Jaarboek worden opgenomen
 - b) JOVD-rubriek in Vrijheid en Democratie
 - c) Verlaging drempels dubbel lidmaatschap
 - d) Toezending partij-info naar JOVD
 - e) Voordracht partijcommissies
 - f) Recht van amendement van JOVD.

Alle aanwezigen zullen het vorenstaande uitdragen en verdedigen.

Overheids personeelsbeleid

eventueel aangepast - of moet dat beleid worden vervangen door een andere aanpak? Ondanks de motie-Evenhuis/Rietkerk, waarin werd gevraagd om voortzetting van een trendvolgend beleid, heeft het 2e en het 3e kabinet Van Agt dat trendbeleid verlaten.

De bezinning over het wel of niet voeren van een trendbeleid of het voeren van een eigen salarisbeleid van de overheid was bij de behandeling van het ambtenarenbeleid '83 een gepasseerd station. Ondanks de geschiedenis van het afgelopen jaar en ondanks de noodzaak tot enorme financiële ombuigingen in de sfeer van het overheidspersoneelsbeleid blijft de VVD principieel voorstander van het trendvolgend beleid. Als de inkomensontwikkeling via het trendmechanisme onoverkomelijke financiële problemen met zich mee brengt, zijn er volgens de VVD andere wegen, verstandiger wegen, om de in het regeerakkoord overeengekomen bezuinigingen in te vullen. Er wordt te veel in eerste instantie gekeken naar de primaire arbeidsvoorwaarden. In de toekomst zal men meer moeten kijken naar bezuinigingen in de sfeer van het aantal banen bij de overheid (juist in perioden van grote werkloosheid). De primaire arbeidsvoorwaarden zullen, zelfs bij vasthouden aan een trendvolgend beleid, niet geheel onaangeroerd kunnen blijven.

Het financieel- en sociaal-economische beleid van het huidige kabinet heeft consequenties voor alle deelterreinen van het beleid. Ook het overheids-personeelsbeleid staat in het teken van de sanering van macro-economische onevenwichtigheden.

In de Memorie van Toelichting op de begroting binnenlandse zaken van vorig jaar is gewezen op de noodzaak van een bezinning op de ontwikkeling, van de arbeidsvoorwaarden van het overheidspersoneel. Moet het beginsel van het trendbeleid worden gehandhaafd -

Pakketvergelijking

Om tot een gelijkwaardige inkomensontwikkeling tussen ambtenaren en werknemers in het

particuliere bedrijfsleven te komen, is het nodig dat een pakket-vergelijking tussen de arbeidsvoorwaarden van beide categorieën wordt uitgevoerd. De VVD-fractie is van mening dat nog dit najaar die pakketvergelijking rond moet zijn. Dan kan bij de onderhandelingen over de arbeidsvoorwaarden 1984 en bij de invulling van de Rijksbegroting 1984 daarmee rekening worden gehouden. De VVD-fractie vindt deze pakketvergelijking zo belangrijk om tot een eerlijk overheids-personeelsbeleid te komen, dat ik bij de Minister van Binnenlandse zaken heb aangedrongen dit jaar zélf deze pakketvergelijking ter hand te nemen, als deze niet tot stand komt door onvoldoende medewerking van de sociale partners, of één daarvan, in de Stichting van de Arbeid. Naast deze pakketvergelijking in de sfeer van de arbeidsvoorwaarden heeft de VVD-fractie voorkeur voor bezuinigingen in de sfeer van het aantal formatieplaatsen boven verdere kortingen op de „trend”. Vandaar dat ik bij de begrotingsbehandeling met name aandacht heb besteed aan dit getalsmatige gegeven. De centrale vraag daarbij is: Waarom bezuinigen door het verminderen van het aantal banen bij de overheid als we toch al zo'n grote werkloosheid hebben? De afgelopen 10 jaar is het aantal ambtenaren in ons land met meer dan 129.000 toegenomen tot over de 730.000. Ondanks de verslechterende economische situatie en de uitstoot van werkgelegenheid vanuit de *particuliere* sector.

Evenwicht

Ook als er een enorme sociale behoefte is aan arbeidsplaatsen, moeten we aan een aantal essentiële evenwichtige uitgangspunten blijven vasthouden. Het natuurlijk evenwicht tussen de hoeveelheid werknemers in de particuliere sector en de hoeveelheid werknemers in de collectieve sector is verstoord. Om een werknemer in de overheidssfeer blijvend te kunnen

plaatsen, zijn minstens 4 productieve werknemers nodig in de particuliere sector. Als gevolg van de uitstoot van werkgelegenheid uit de particuliere sector is dat evenwicht zoek geraakt en vormt het een belemmering voor herstel van structurele werkgelegenheid. Er is echter nog meer aan de hand.

Dit kabinet zal op uitdrukkelijk verzoek van de VVD-fractie een programma opstellen om te komen tot een minder bureaucratisch overheidsapparaat. Déregulering is daarbij het centrale thema. Sanering van regelgeving en sanering van bureaucratie zullen en moeten consequenties hebben voor de omvang van het overheidsapparaat. Het heeft geen zin kolenschepers in dienst te nemen op een elektrische trein. Als we willen afrekenen met onnodige bureaucratie, als we déregulering een goede zaak vinden dan moeten we ook de gevolgen t.a.v. de omvang van het overheidsapparaat aanvaarden. De VVD aanvaardt die consequenties; zij kiest daar zelfs voor.

In de afweging waar de noodzakelijke ombuigingen in de sfeer van het totaal aan ambtenarsalarissen moet plaatsvinden, heeft de VVD-fractie een duidelijke voorkeur voor bezuinigingen, t.a.v. het aantal formatieplaatsen en een opschoning van de trend middels de pakketvergelijking, boven bezuinigingen d.m.v. algemene kortingen op de ambtenarsalarissen. Deze keus zal evenwel in een open en reëel overleg tussen de bonden voor overheidspersoneel en de minister moeten worden gemaakt door de onderhandelende partners. De Kamer moet die keus overlaten aan hen die daarvoor de eerste verantwoordelijkheid hebben. Slechts de financiële randvoorwaarden en het budgetrecht van de kamer liggen in elkaars verlengde.

Robin Linschoten

VVD-Tweede Kamerlid

Mijn opinie is

De logica van een liberaal beleid?

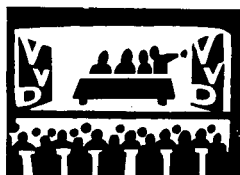
Ik las in V & D van 22 feb. 1983 op pag. 11 dat de VVD een motie heeft ingediend, (die inmiddels aanvaard is), om het middel Vasolastine door de Ziekenfondsen te laten vergoeden. Nu is het bekend dat enige jaren geleden, op verzoek van de minister van Volksgezondheid, een rapport over dit middel is verschenen. De samenstellers kwamen unaniem tot de conclusie dat dit middel niet voldeed aan de eisen die de overheid stelt om een geneesmiddel te registreren en dus toe te laten in Nederland. De weigering van het college tot registratie van geneesmiddelen heeft er toe geleid dat de fabrikant van Vasolastine het nodig vond hiertegen in beroep te gaan bij de Raad van State. Maar dit lichaam heeft het beroep verworpen. Mijn vraag is nu: Hoe is het mogelijk dat de Kamer een motie aanneemt tegen beter weten in van die Nederlandse geleerden (farmacologen, apothekers, biochemici, juristen), die zich beroepshalve en dagelijks bezig houden met deze ingewikkelde materie? Ook zou ik willen weten of het een liberale gedachte is om de kosten van een geneesmiddel te laten vergoeden door de gemeenschap (in casu de ziekenfondsen) zodra men er zeker van is dat het middel niet voldoet aan de eisen die wettelijk zijn vastgesteld?

*Dr. D. O. E. Gebhardt,
Oegstgeest*

Hollanditus

Vele ziekten hebben goede en kwaadaardige vormen. De goedaardige Hollanditus kan een helende werking hebben op de Nederlandse economie. Om het effect van deze ziekte te accentueren, moet overal waar consumenten iets wordt aangeboden, gestimuleerd (of verplicht) worden een stand of afdeling van Neerlands Product te creëren. Via advertenties in kranten, op radio en t.v. moet de consument duidelijk worden gemaakt dat het kopen van Neerlands produkt de werkgelegenheid hier creëert, steunt of vergroot.

*J. van de Waart,
Hulst*

In deze rubriek zullen reacties van ten hoogste honderd woorden worden opgenomen. Langere brieven worden door de redactie ingekort. Aanvallen op personen komen niet voor plaatsing in aanmerking en zullen ook niet worden beantwoord. Plaatsing betekent niet dat de redactie het met de inhoud eens is.

Politieke dubbelkoppen

In de partij van „Vrijheid, blijheid”, want zo is de VVD te kwalificeren (gelukkig), is helaas bij de PP's (de Politieke Prominenten) enig eigen belang (rijkheid) in rijkelijke mate aanwezig. Enigszins profaan is te constateren, nu de VVD weliswaar schoorvoetend akkoord is gegaan - in beginsel - met de aanstaande verzwaarde belastingheffing op de z.g. „dubbelinkomens” van echtelieden, het geen beletsel is voor menig (VVD-) kamerlid, -burgemeester of -wethouder zich met ongekende spoed te verplaatsen naar een andere baan in raad, college of staten om óók daar tegen de bekende vergoedingen hun „zegje” te doen. De hardrenners hebben zelfs drie van dergelijke functies! Ondergetekende heeft er als hardwerkende liberaal geen problemen mee dat arbeid wordt beloond. Maar de hedendaagse, veeleisende politiek maakt het zo langzamerhand onmogelijk dergelijke functies te combineren.

G. A. B. Lamsvelt
Voorburg

Indexering alimentatie. Waarvan?

Eindelijk een man uit het vak als Minister v. Justitie. Een, die echt weet wat er gerommeld wordt bij vaststelling alimentaties. En nu, die indexering per 1 april a.s. van 6,4 %.

Bevroren salarissen ambtenaren en trendvolgers, bovendien inhouding 2e fase i.v.m. werknemersaandeel van een aantal premie's v.d. soc. verzekeringen voor particuliere werknemers (gemiddeld 5,94 % = ± f 180,— per mnd., waarna nog 2 fasen).

Stijging ziekenfondspremie 14 % = f 18,— per mnd. en bijbetaling recepten. Dus: weer procederen door alimentatiebetalende ambtenaren en trendvolgers. (± 15.000 man)

Wacht even! Eerst nog de eigen bijdragen rechtsbijstand verhogen en justitie zorgt wel voor werkgelegenheid vakgenoten en bezuinigen doen we maar naar een kant. Volgende inlevering? Lidmaatschap VVD? Want het moet toch ergens vandaan komen.

G. A. M. Teunissen
Schiedam

Ontwikkelingshulp

Reeds meermalen schreef ik dat ik voorstander ben van afschaffing, resp. verlaging tot 50 % van de bedragen via het Ministerie van mevr. Schoo bestemd voor zgn. ontwikkelingshulp.

De kranten maakten enige dagen geleden melding van een verlaging van 3 punten op 150, d.w.z. ongeveer 2 % (als ik het juist bereken).

Nu maken de kamerleden in de 2e Kamer van VVD en CDA ondanks de rampzalige toestand van 's Lands geldelijke omstandigheden kenbaar dat er geen verdere verlaging, maar weer een verhoging dient plaats te vinden. Aangenomen dat deze parlementariërs gemiddeld toch veruit meer deskundig zijn op dit gebied (en het sluitend maken van een begroting) is deze beslissing m.i. niet te rijmen met de algemene „trend” overal sterk te bezuinigen (o.m. op geneeskundig en onderwijsgebied).

Zou tijdelijk een verlaging van 2500 miljoen gulden worden wenselijk geacht dan konden gemelde sectoren blijven „doordraaien” op de oude manier.

H. F. Snel
Arnhem

Vasolastine

Volgens een bericht van 11 februari jl. wil een kamermeerderheid van VVD en CDA, dat Vasolastine voor ziekenfondsverzekerden wordt vergoed. Volgens de VVD-er drs. Dees vinden 50.000 mensen baat bij dit middel. Een merkwaardige bewering als men weet dat het door de overheid ingestelde College ter beoordeling van geneesmiddelen, de geneeskrachtige werking bij aderverkalking niet bewezen acht. Bij de beroepsprocedure in 1978 stelde de Raad van State, na verdere consultering van deskundigen, het College in het gelijk. Het is niet waarschijnlijk dat apotheker Dees zich deskundiger acht dan al deze experts. Meer voor de hand ligt, dat hij wil zwichten voor de fabrikant-patiëntenlobby, hetgeen een ondermijning van de wet zou betekenen. Bovendien een gevaarlijk precedent en extra kosten voor de toch al zo dure gezondheidszorg. Mag van de leden van het College worden verwacht dat zij blijmoedig hun nuttige

taak voortzetten, als politici op hun stoel gaan zitten?
Al met al een bedenkelijke en allesbehalve democratische ontwikkeling.

B. H. Rijpkema
Amsterdam

Alimentatie

Zou het niet beter zijn dat de partij, waarvan ik ook lid ben, zich eens inspande dat:

a. de alimentatieduur met directe ingang beperkt wordt tot 10 of bijv. 12½ jaar;
b. er geen stijging van maar liefst 6,4 % (Brabants Dagblad van 11 februari 1983) tot stand komt. Er is immers praktisch gesproken niemand meer in dit land die zijn inkomen ziet stijgen dus waarom deze groep dan wel. Dat is niet alleen ridicul, het is hoogst onredelijk en onrechtvaardig. Ook deze groep, net als ieder ander, op de nul-lijn.

Ik vraag niet om een persoonlijk antwoord, dat heeft geen zin, maar misschien kan het VVD-standpunt in deze kwestie in het maandblad worden toegelicht.

Dr. M. M. Madlener
Heesch

Het ei van de „Vrouwen VVD”

Wie was er het eerst de kip of het ei?
Wie was er het eerst Hij of Zij?
Maar wat gebeurt er, vадertje staat als de kip het eieren leggen laat?
De bakken komen leeg, weg klant.
De kip wordt een kip van Fabeltjeskrant.
Maar toch kippen, laten we niet langer produceren
alvorens de hanen hebben leren emanciperen.
Tok, dereguleren, al'es voor 't zeggen.
Laat de computer maar eieren leggen.
Eerste emancipatie ei: als een man niet naar een vrouw luistert, luistert hij ook niet naar een andere man.
Tweede emancipatie ei: Vrouw of man, als je werkelijk wat te vertellen hebt, luistert ieder graag naar je. Dat geldt thuis, in het bedrijf, in de maatschappij en zelfs in de politiek. Nederland schreeuwt om mensen en politici met creatieve ideeën.

W. J. ter Kalve-van Os,
Ambt-Delden

ALKMAAR

Op 14 maart spreekt mevr. E. Terpstra in 't Gulden Vlies. Aanvang: 20.00 uur.

Op 11 april spreekt de heer MR. DRS. F. BOLKESTEIN in 't Gulden Vlies. Aanvang: 20.00 uur.

ASSEN

Op 11 april spreekt mevr. DRS. N. J. GINJAAR-MAAS in Bellevue. Aanvang: 20.00 uur.

BEDUM

Op 21 maart spreekt de heer DRS. W. K. HOEKZEMA in hotel 't Gemeentehuis. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: regeren is vooruit zien, niet vooruit schuiven.

BODEGRAVEN

Op 25 april spreekt de heer R. L. O. Linschoten in „het Wagenwiel”. Aanvang: 20.00 uur.

BUSSUM

Op 17 maart spreekt de heer J. KAMMINGA in 't Spant. Aanvang 20.00 uur.

DOETINCHEM

Op 14 maart spreekt mevr. M. J. H. den Ouden-Dekkers in zaal Dimmedal. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: automatisering en werkgelegenheid.

ETTEN-LEUR

Op 25 april spreekt de heer prof. dr. ir. J. J. C. Voorhoeve in Boerderij rest. De Ruytenborgh. Aanvang: 20.00 uur.

KAMERCENTRALE FRIESLAND

Op 10 maart spreekt de heer DRS. E. H. T. M. NIJPELS in het Oranje Hotel te Leeuwarden. Aanvang: 20.00 uur.

GEWEST LAND VAN CUYK

Op 21 maart spreekt mevr. DRS. N. SMIT-KROES in de Streekschouwburg te Cuyk. Aanvang: 20.15 uur. Onderwerp: algemene politiek.

GOOR

Op 18 april spreekt de heer drs. ir. ing. B. J. G. van der Kooy in de Malnburg. Aanvang: 20.00 uur.

STATENCENTRALE GULPEN

Op 18 april spreekt de heer MR. F. KORTHALS ALTES in „Zaal Keulen” te Klimmen. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: actuele politiek.

HEERENVEEN

Op 14 maart spreekt de heer J. F. B. van Rey in motel Heerenveen. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: Midden- en Kleinbedrijf.

HOOGELOON

Op 16 maart spreekt de heer drs. Th. H. Joekes in gemeenschapshuis „Den Aanloop”. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: actuele politiek.

OC HOOGEVEEN

Op 14 maart spreekt de heer A. J. Evenhuis in de Wolfshoeve te Schoonebeek, tijdens de oprichtingsvergadering. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: actuele politiek.

KRIMPEN A/D IJSSEL

Op 21 maart spreekt mevr. S. van Heemskerck Pillis-Duvekot in café „De Likkebaard”. Aanvang: 20.00 uur.

LEERDAM e.o.

Op 18 maart spreekt mevr. E. Terpstra in hotel Lucullus. Aanvang: 20.00 uur.

LELYSTAD

Op 11 maart spreekt de heer R. L. O. Linschoten in café De Meerkoet. Aanvang: 21.00 uur. Onderwerp: actuele politiek.

LOOSDRECHT

Op 15 maart spreekt MR. J. G. RIETKERK om 20.00 uur in het gebouw van de Hilversumse Mixed Hockey Club, Jagerspaadje/Rading te Nieuw-Loosdrecht t.g.v. 25-jarig bestaan van de VVD.

MAASSLUIS

Op 10 maart spreekt de heer J. KAMMINGA in de „Koningshof”. Aanvang: 20.00 uur.

MONSTER

Op 11 april spreekt de heer L. M. de Beer in gebouw „O.J.O.S.” Aanvang: 21.00 uur.

OC OLDAMBT

Op 16 maart spreekt de heer A. PLOEG in hotel de Vrijheid te Winschoten. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: actuele politiek.

OOSTERHESSELEN, SLEEN en ZWEELO

Op 11 april spreekt mevr. E. Terpstra in café Welgelegen te Dalen. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: landelijke problematiek in de gehandicapten en bejaardenzorg.

OC PEELLAND

Op 14 maart spreekt de heer drs. D. J. D. Dees in hotel Centraal te Someren. Aanvang: 20.30 uur. Onderwerp: volksgezondheid.

SCHIJNDEL

Op 28 maart spreekt de heer DR. W. F. VAN EEKELEN in het gemeenschapshuis Den Hert. Aanvang: 20.00 uur.

STEENBERGEN

Op 14 maart spreekt mevr. A. Jorritsma-Lebbink in Bar/Bistro Chez te Port. Aanvang: 20.30 uur. Onderwerp: verkeerstechnische zaken.

VELP/ROZENDAAL

Op 21 maart spreekt de heer drs. F. W. Weisglas in het Crest hotel te Velp. Aanvang: 20.30 uur. Onderwerp: buitenlandse politiek.

VOORSCHOTEN

Op 22 april spreekt de heer dr. R. W. de Korte in de aula van het scholencomplex Noord-Hofland. Aanvang: 20.15 uur. Onderwerp: actuele politiek.

WESTERBORK

Op 29 maart spreekt de heer A. PLOEG in petit-rest. Joop Slomp. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: de landbouwpolitiek.

WIERINGEN

Op 25 maart spreekt de heer P. M. Blauw in de Harmonie te Hippolytushoef. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: actuele politiek en landbouw.

Deze villa in Wassenaar werd met SURFAKOTE MUURCOATING gespoten en ziet er nu voortreffelijk uit.

Sinds 1960 werden in ons land vele duizenden huizen, flats, kantoren en industriële bouwwerken met Surfakote gespoten. SURFAKOTE MUURCOATING is 20 à 30 maal dikker dan een gewone verflaag en wordt in één keer aangebracht.

Surfakote is niet duurder dan goed schilderwerk en gaat veel langer mee: 10 JAREN GARANTIE. Surfakote is dus een uitstekende investering.

Vraag vrijblijvend documentatie bij de Surfakote-fabriek B.V. Schuytvlot, postbus 8, 3417 ZG Montfoort (U.). Tel. 03484 - 1587.

SKIVAKANTIE IN LES MARECOTTES (ZW.)

Gezellig, sneeuwzeker familieskigebied (1100 - 2300 m). In ons comfortabele chalet-hotel bieden wij u persoonlijke verzorging, gezelligheid, uitstekende keuken, veel verblijfs- en speelruimten, groot zwembad, sauna, huisbioscoop, enz. Cabinebaan vanaf hotel; 35 min. van skigebied Verbier. Trein- en goede wegverbinding; 10 km van einde autoweg bij Martigny.

Skiweken (7 nachten halfpension incl. skipas): vanaf 6 maart tot 10 april vanaf Fr. 497,—. Weekarr. vanaf 7 mei vanaf Fr. 476,—. Korting voor kinderen. Op ouderkamer tot 6 jaar (logies met ontbijt) gratis.

Tevens verhuur chalets en appartementen.

Belt u nu meteen met Elly en Jan Mol (eig.) en wij zenden u omgaand onze folder toe.

Lid Club kindervriendelijke hotels in Zwitserland.

Hotel Aux Mille Etoiles

CH-1923 Les Marécottes (Wallis). Tel.: 09.41.26 - 81547, vanaf 1 april '83: 61665.

FLORIDA

Reserveer nu uw **COMF. BUNGALOW** in Florida.

15-Daagse reis reeds v.a. f 2.198,—.
Inkl. vlucht, bung.- en autohuur.

Reisbureau BB! Emmen

Tel. 05910 - 18888 of uw ANVR-Reisb., ABN-Banken en V & D.

Houden we 't droog?

Er zijn huizenbezitters die bij de eerste de beste flinke regenbui de kelder zien vollopen. Anderen ontdekken plotseling vochtplekken waar die er eerst niet waren. Optrekkend vocht, doorslaande muren, lekkage... een konstante bron van irritatie en overlast.

Injection B.V. gaat dat probleem te lijf. Effectief. Met polymeriserende harsen en kennis van zaken.

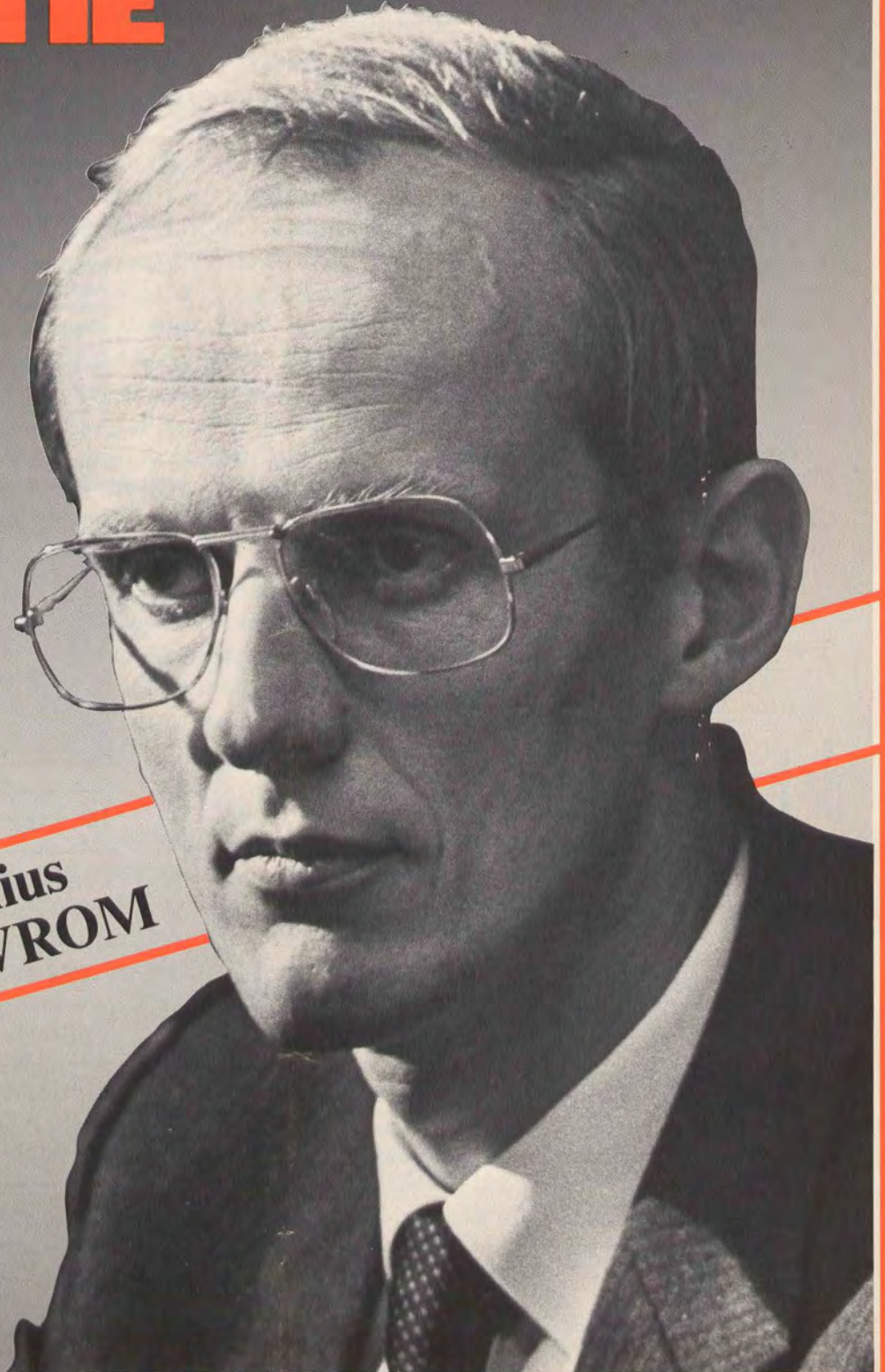
Vraag uitgebreide informatie. Ook over het injecteren van steen- en betonkonstrukties, grondstabilisering en herstel van aangetaste muren.

INJECTION BV, POSTBUS 230, 4130 EE VIANEN
TEL. 03473-75774, TELEX 70559

VRIJ HEID & DEMO CRATIE

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

Dr. P. Winsemius
Minister van VROM

LIJST VAN ADVERTEERDERS

American Life Insurance Company-Alico, Rotterdam / Atelier 7, Groningen / Berntsen + Braam, Nijmegen / Henri Bloem's Vintothek, Amsterdam / Bert Bolle, Maartensdijk / De Campveerse Toren, Veere / Diamonds Manufacturing, Rotterdam / Hypotheek Centrum voor Academici, Rotterdam / Injection Nederland B.V., Hagestein / In 't Silverhuys Juwelier Rikkoert b.v., Schoonhoven / P. Kaldewaay, Landsmeer / La Fiquère, Saint Pons. (Zuid-Frankrijk) / Kloekenmakerij v.d. Meulen, Scharsterbrug / Olsman Ramen en Deuren, Veenendaal / Queen Size, Groningen / Kasteel van Rhoo, Rhoo / Roosemalen b.v., Bussum / Rotundatours, Emmen / Schuytplot, Montfoort / Wijnkoperij van Tetering, Bloemendaal / De Waaijer & Partners, Warnsveld

SPECIALITEITEN RESTAURANT „Het Kasteel van Rhoo”

à la carte Restaurant

Tevens zalen voor recepties, diners,
vergaderingen etc.

S. G. Abel - Dorpsdijk 63, Rhoo - Tel. (01890) 8896 - 8884

HENRI BLOEM'S
VINTHEEK

Wijnkoperij Hein Smeenk
Gravenstraat 8 - 1012 NM Amsterdam
Telefoon 020-230886

berntsen+braam

postbus 497 6500 AL nijmegen

Uw „komplete bouwers” voor

- Utiliteitsbouw
- alle verbouwingen en onderhoud
- badkamers - keukens - sanitair
- inbraakbeveiliging - brandpreventie
- isolatie van muren, ramen en daken
- tegelwerk en bestratingen
- dakbedekking, glas- en schilderwerk
- elektrische installatie, verwarming

Graafseweg 132 Tel. 080-774144

Vrijheid en
Democratie

veertiendaagse uitgave
van de Volkspartij voor
Vrijheid en Democratie

NUMMER 1282
29 maart 1983

Hoofdredacteur:
Reny Dijkman

Parlementair
Redacteur:
Michiel Krom

Buitenland
Redacteur:
Victor Hafkamp

Vormgeving:
Ties Scheeres

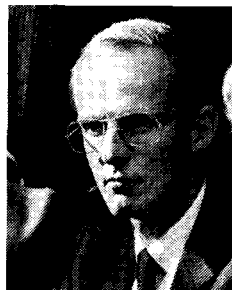
Redactie-adres en
Abonnementen-
administratie:
Algemeen
Secretariaat VVD
Koninginnegracht 57
2514 AE
's-Gravenhage
Telex 33564
t.n.v. VVD Den Haag
Tel. 070 - 614121

Advertentie-
exploitatie
Bureau
Van Vliet b.v.
Postbus 20
2040 AA Zandvoort
Tel.: 02507 - 14745

Druk
Ten Brink Meppel b.v.

Abonnementen
voor niet-leden / 16,50
per jaar

brieven voor het
12 aprilnummer
moeten uiterlijk
31 maart binnen
zijn

coverfoto:
dr. P. Winsemius,
minister van VROM

Interview met dr. P. Winsemius

Fractievoorzitter Zoutendijk over
Senaatsverkiezingen

Congres Midden- en Kleinbedrijf

Dagboek van Margreet Kamp

Moties en amendementen voor de
36ste Algemene Vergadering
(middenkatern)

Landelijke ledenwerfactie

Voorjaarsnota

De begrotingsbehandelingen liggen achter ons. De dranghekken op het Binnenhof kunnen nu misschien enkele weken worden opgeborgen tot het verschijnen van de Voorjaarsnota. Deze nota, die een tussenbalans is van het Kabinet, werpt haar schaduwen al vooruit.

Terwijl het Kabinet in grote zwijgzaamheid zich op deze volgende krachtmeting voorbereidt, worden al wat schoten voor de boeg gelost. CDA-fractieleider De Vries verklaarde op een spreekbeurt dat er niet verder bezuinigd mag worden. VVD-voorzitter Kamminga zei tijdens een speech dat de VVD achter dit Kabinet blijft staan. Nog levendig staat de VVD-top voor de geest hoe tijdens het Kabinet Van Agt-Wiegel de minister van Financiën, Andriessen, opstapte, omdat hij de kans niet kreeg voldoende te bezuinigen. Een gebeurtenis waar de VVD destijds niet gelukkig mee was.

Nu zit daar een andere bewindsman, Ruding. In een interview met Elseviers Magazine deelde hij mee dat hem al eens eerder was gevraagd deze ondankbare post te bekleden. Dat was gelijk na het aftreden van Andriessen. Ruding heeft toen geweigerd. Het is heel duidelijk dat hij niet zat te springen om deze post. Zijn „ja” tegen deze zetel in dit Kabinet, betekent het vertrouwen in de mogelijkheid gezamenlijk de financiële situatie in Nederland weer gezond te maken. Hopelijk krijgt hij de kans. Het heeft geen zin de boodschapper te onthoofden - of in dit geval de wei in te sturen. De boodschap blijft!

Beweging

De VVD blijft in beweging.

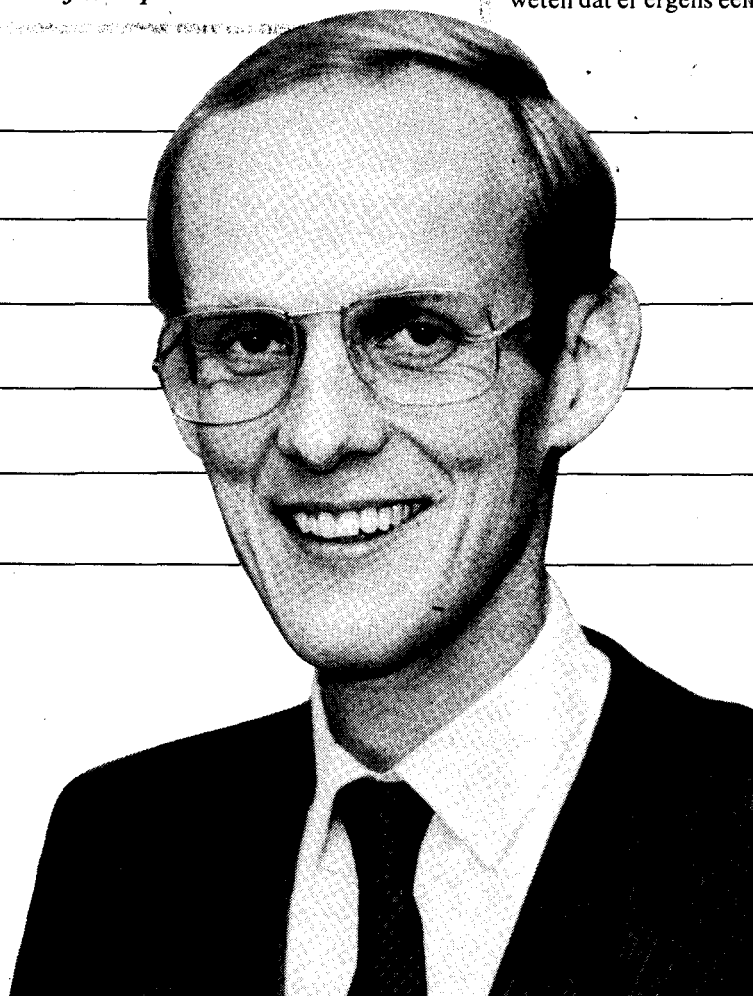
Dat blijkt wel uit het dikke middenkatern waarin alle wijzigingsvoorstellen voor de jaarvergadering van 15 en 16 april zijn opgenomen. Dat blijkt ook uit het geplande congres voor het Midden- en Kleinbedrijf op maandag 25 april. Maar ook de propagandisten zitten niet stil. Vanaf midden april start in tien kamercentrales een grootse ledenwerfactie! Over deze onderwerpen leest u elders in dit blad.

Remy Dykman

De eerste hindernis - zijn begrotingsbehandeling in de Tweede Kamer -, heeft hij zonder veel moeite genomen. Voor een nieuweling in politiek Den Haag zonder parlementaire achtergrond is dat iets zeldzaams. Dr. Pieter Winsemius, de VVD-minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM), heeft zich op zijn departement al de naam verworven van „een goed luisteraar én een snel beslisser”. Hij is gericht op feiten, maar tegelijkertijd te betrokken om „kil” te zijn. Hij heeft zich - naast de vele werkzaamheden die een ministerspost met zich meebrengt - gelijktijdig verdiept in de partij die hem vroeg deze post te bezetten. Sinds zijn ministerschap bezocht hij alle VVD-evenementen: de partijraad, het jubileum, het hoofdbestuur, bijeenkomsten van gedeputeerden. De medewerking vanuit de VVD noemt hij „Super!”

Tussen de barakken, waarin het departement van VROM nog is gevestigd, scharrelen wat Barneveldse kippen, geheel niet gehinderd door parlementaire discussies over de grootte van hun leefruimte in een legbatterij. Geen hokjesgeest dus. Iets waar Winsemius ook de pest aan heeft. „In Den Haag praten we steeds over „verkokeren”. Dat zijn dan al die departementen die langs elkaar werken, die eerst de eigen belangen proberen te behartigen. Dat vind ik heel erg. Daardoor verlies je uit het oog wat het doel is. Ik vind dat iedereen in Nederland recht heeft op één regering, die niet in kokertjes werkt. Als ik thuis zit, heb ik geen enkele behoefte te denken aan kokertjes die voor mij zorgen. Ik wil weten dat er ergens een lijn is. Dat kan

**Winsemius:
„Het gaat
erom:
hoe brengen
we de
esprit erin”!**

je niet alleen doen met je departement. Ook niet alleen met jouw partij. Dat moet je doen met heel veel anderen. Dan gaat het goed. We moeten dat steeds blijven beseffen en niet altijd willen scoren op puntjes . . . Niet in het Kabinet. Niet in de Kamer . . . en ook niet in die andere dingen waarin de VVD actief is zoals de gemeenteraden en provinciale staten. Het gaat om het vormgeven en dat doen we met elkaar." Winsemius maakte vorig jaar de overstap als firmant van het organisatiebureau McKinsey naar het management-departement bij uitstek: Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening met als nieuwe „poot” Milieubeheer. Op het eerste terrein werkt primair CDA-staatssecretaris Gerrit Brokx. De samenwerking tussen beide heren is voortreffelijk. Winsemius. „Ruimtelijke Ordening (RO) en Milieubeheer werken qua geaardheid volgens geheel verschillende denkwijzen. RO is een heel goed georganiseerd apparaat, dat zeer gestructureerd denkt en binnen het Haags departementale gebeuren een sterke positie heeft. Milieuhygiëne is veel meer een vrijgevochten, succesvol ingerichte, betrekkelijk snel reagerende club. Qua mentaliteit is dat veel meer een „knokploeg”. Leen Ginjaar (oud-minister Volksgezondheid en Milieuhygiëne) heeft daar een belangrijke rol in gespeeld.”

Maar is die overgang van een bedrijf gericht op efficiëntie naar een departement niet geweldig groot?

Winsemius: „Als je vraagt naar efficiency dan vind ik dat minder belangrijk dan effectiviteit. Effectiviteit betekent dat je je doel bereikt. Zowel de Rijks Planologische Dienst (RDP) als Milieuhygiëne zijn naar mijn idee heel effectieve apparaten. Ongetwijfeld zal het hier en daar wel wat efficiënter kunnen, maar effectief zijn ze wel geweest. In Amerika gebruikt men de volgende vergelijking tussen effectief en efficiënt: Effectief is als je een mug doodslaait met een voorhamer. Dan is

de mug zéér dood, maar het is niet de efficiënte manier. Met iets kleiner had je het ook kunnen doen. Je breikt je doel, maar het had ook anders gekund. Nou praten we altijd over efficiency maar met effectiviteit bereik je je doel. Je kan een super efficiënt apparaat hebben dat totaal niets uit handen krijgt. Dat is ontzettend fascinerend”.

Onacceptabel

De overheid in Nederland heeft de naam vrij traag te functioneren. Is dat te wijten aan de lange inspraakprocedures?

De heer Winsemius: „Ook in het buitenland functioneert niet alles even snel. Nu is snelheid op zich zelden een doel. Je houdt de vraag over: Is er teveel of te weinig inspraak? Die inspraak heeft met twee dingen te maken. Het betrekken van de mensen die er belangen bij hebben en het is een vorm van rechtsbescherming. Die zaken moet je proberen te waarborgen. Ga je overdrijven dan is het systeem niet langer acceptabel. Als wij - en ik blijf dat éénmaal per dag herhalen - beroepsprocedures hebben bij RO die 3,5 of 4,5 jaar duren dan is dat niet acceptabel. Niet voor het bedrijfsleven, maar ook niet voor jou en mij. Dan ontstaan twee mogelijkheden: het systeem wordt gesaboteerd (wat je niet wilt) of het systeem wordt misbruikt om zo lang mogelijk uitstel te krijgen (wat je ook niet wilt). Men kan misschien nog wel het doel bereiken, maar wel met zoveel vertraging dat de belangen - in dit geval die van het bedrijfsleven - worden geschaad. En dat kan ook de bedoeling niet zijn. Dus moet je een afweging gaan maken van alle belangen die spelen. Aan de ene kant de rechtsbescherming, dat betrekken van mensen, de kwaliteit van de behandeling van de beroepsprocedures met daar tegenover de schade die je ontwikkelt door vertragingen . . . het tijdsverlies. Dat is moeilijk”.

Opslag

Hij kreeg op zijn nieuwe post praktisch onmiddellijk met dit probleem te maken. De Nederlandse overheid zat erg in de maag met het radio-actief afval. In zee dumpen? „Nee,” riep heel Nederland „Opslaan?” „Ja”, riep weer iedereen, „maar niet in mijn gemeente”. „Toen ik hier kwam,” vertelt Winsemius, was het eindstation van de rijdende wagen genaderd. Om die dumping nog te kunnen voorkomen moest heel snel een besluit worden genomen. Toen bleek dat bij Velsen een terrein beschikbaar was en hebben we heel snel moeten besluiten. We hebben daarbij nooit beweerd dat dit het ideale terrein was. Er zullen best terreinen zijn die even geschikt zijn. Milieuhygiënisch is dit geen probleem. Je moet met verstand handelen, maar je kan dat afval inkapselen. En dan ligt het daar te liggen. Daarna bleek door de reacties en door de geweldig positieve rol die de Commissaris van de Koningin in Noord-Holland, De Wit, en zijn gedeputeerde De Boer hebben gespeeld plus de inzet van de mensen op dit departement dat er misschien nog andere terreinen zouden zijn. Daarbij is toen een heel oude optie naar voren gekomen: het terrein van ECN bij Petten. Alleen had men daar altijd „nee” gezegd. Met de geweldige toestand die zich ontwikkelde, begon in dat frontale „nee” een opening te ontstaan. Toen zijn we op die opening door gaan drukken. Nu is het waarschijnlijk dat we in Petten (gemeente Zijpe) kunnen gaan opslaan. Ik vind dat een heel positieve zaak. Hier is een gemeenteraad bezig die zich positief wil opstellen, die ruggesgraat toont en - wat belangrijk is - die het materiaal kent. Jarenlang heeft men er mee te maken gehad. Daarom raken ze niet via anderen in paniek. Ik heb diep respect voor die uitstekende burgemeester en die VVD-wethouder, die heel sterk, heel rationeel en nuchter optreden. Dat heb

ik wel anders meegemaakt. Van Defensie heb ik veel ondersteuning gekregen. We hebben namelijk een soort „handel” gepleegd, waarover ook een hoop mensen aarzeling hebben. Dat vind ik niet terecht. We hebben gezegd: „Luister mensen, wij geven jullie een overlast in je duinen. Jullie hebben al een overbelasting, want er zijn militaire schietterreinen. Nou, dan helpen we jullie daarmee”. Dat hoort dan wel niet, maar ik vond het uitstekend. Van Houwelingen (staatssecretaris Defensie) heeft in de Kamer op dit punt een principiële standpunt ingenomen en gezegd: „Dan moet ik dat waarmaken dat die oefeningen daar verminderen”. Knap werk! Respect! Als we op die manier binnen het Kabinet kunnen blijven samenwerken, kunnen we een hoop dingen doen.”

Verzuring

Thans belast met milieubeheer heeft minister Winsemius ook te maken met de bodemverzuring. Een punt waarop in Duitsland De Groenen dusdanig scoorden dat zij de Bondsdag haalden. Maar hoe zit dat in Nederland? Winsemius: „Het is een heel serieus probleem, waarbij we in Nederland nog het geluk hebben dat er vrij veel kalk in onze bodem zit. Dat neutraliseert namelijk het zuur, waardoor wij misschien er relatief minder snel last van hebben. Ik denk dat het een probleem van de Europese Gemeenschap wordt en misschien zelfs wel van daarbuiten. Veel van onze verzuring komt van achter het IJzeren Gordijn. Ook daar is de belangstelling voor een gezamenlijke oplossing groeiende. Het probleem is groot genoeg om zonder Groene partij maar binnen de VVD te zeggen: „Jongens, wat wil je dat er over twintig, dertig jaar nog is in dit land? Het gaat niet alleen om de bossen, maar zeker ook om de landbouw. Het gaat om de hele mikmak. In Zweden hebben ze het beroemde

kristalheldere water . . . Kristalhelder? Het is dóód!”

Snoeshaan

Pieter Winsemius is een boeiend en veelzijdig verteller. Na zijn bewust stille start is hij razendsnel gegroeid in het ondankbare ministersvak. Terugkijkend op die tumultueuze novembermaand - hij was weliswaar drie weken voor zijn benoeming gepolst, maar toen stond nog geheel niet vast welke departementen de VVD zou krijgen - zegt hij: „Vanaf het begin heb ik er erg aan gehecht niet een show te maken van 'ik was al lid van de VVD'. Daar moet je niet moeilijk over doen.” Grijnzend: „Ik vertegenwoordig al die VVD-stemmers die geen lid van de partij zijn. Dan kan je zeggen dat het een foute zaak is, maar dat is een ander punt. De VVD was mij niet vreemd door mijn eigen omgeving. Mijn zus is gemeenteraadslid voor de VVD; mijn vader is niet actief in de partij maar wél lid en ik heb veel liberale vrienden en kennissen. Het echte partijgebeuren met partijraden, hoofdbestuur en commissies . . . Ja, dat was me vreemd, maar dat is niet zo'n bezwaar. Dat heb je overal. Ik kan me voorstellen dat het voor een aantal mensen in de partij teleurstellend is geweest dat iemand van buiten er zo „inparachuteert”. Dat heeft men mij niet laten merken. Ik ben uitermate positief opgevangen door iedereen die ik tegen kwam. Men heeft echt

geprobeerd me te helpen wegwijs te worden. Ja, ik bezoek alle partij-evenementen. Daar heeft men recht op. Je krijgt opeens, laten we maar zeggen, een snoeshaan van buiten. Nou, die moet dan ook een keertje zijn papieren laten zien. Maar het blijft toch altijd een soort kennismaken en dan moet je het verder in je werk waarmaken. In het gezegde: regeren is vooruit zien, zit veel waarheid. Het is van belang dat de VVD nú in de regering zit en dat je probeert vooruit te zien, vorm te geven aan het land waarvan je het toch met elkaar moet hebben. Dat is ook de unieke uitdaging die je hebt in zo'n partij. Ik vind het bijzonder aantrekkelijk om juist op dit departement te zitten met Ruimtelijke Ordening en Milieu in mijn portefeuille, om te proberen vooruit te zien . . . daar vorm aan te geven. Waar gaan we naar toe op de langere termijn? Nu speelde de onderwijsbegroting, gelardeerd met betogingen in Den Haag. De rol van het onderwijs: vorm te geven aan de volgende generatie is zo fantastisch merkbaar. We kunnen over economie praten . . . dit of dat bedrijf moet er wel komen, over innovatie, en hoe vullen we nou helemaal Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer in . . . hoe het onderwijs. Dat bepalen we voor mensen die over twintig, dertig jaar het zaakje moeten trekken. Het gaat erom: hoe brengen we de esprit erin, de geest van Jan de Witt! Hoe motiveren we de mensen die er nú wonen om zin te krijgen, mee te werken aan een constructieve maatschappij, waarin we dan net zo prettig zitten als we er altijd hebben gezeten? Dat is een uitdaging die me buitengewoon aanspreekt. Het zal niet altijd lukken, maar een beetje naïef en idealistisch mag je best zijn.”

Is daar vier jaar genoeg voor?

Winsemius: „Nee, maar we zitten hier niet slechts vier jaar”.

Reny Dijkman

HYPOTHEEK CHECKLIST (10 vragen)

	Ja	Nee
1. Moet u in 1983 uw lopende hypotheek verlengen?	☐	☐
2. Denkt u erover een huis te kopen?	☐	☐
3. Bezit u een huis en denkt u binnen een jaar te verhuizen?	☐	☐
4. Betaalt u een rente hoger dan de marktrente en mag u tussentijds (met of zonder boete) uw hypotheek aflossen?	☐	☐
5. Hebt u thans een annuïteitenlening en verdient u méér dan Fl. 50.000,- (bruto)?	☐	☐
6. Hebt u thans een hypotheek met levensverzekering en verdient u minder dan Fl. 50.000,- (bruto)?	☐	☐
7. Is uw huis meer waard dan twee keer uw hypotheekschuld?	☐	☐
8. Is uw hypotheekrente variabel? (Per maand, per jaar)	☐	☐
9. Zou u, als u vandaag weer moest beslissen, een andere hypotheek kiezen dan u nu hebt?	☐	☐
10. Is uw huis ongeveer net zoveel waard als uw hypotheekschuld en voelt u zich ontevreden met uw huidige hypotheek-situatie?	☐	☐

Als u één of meer keren "ja" antwoordt op de bovenstaande vragen, zou het wellicht verstandig zijn om het Hypotheekcentrum eens te raadplegen voor vrijblijvende advisering én/of kosteloze bemiddeling bij leningen.

Het Hypotheekcentrum is gevestigd in het Bouwcentrum te Rotterdam. Het adviseert bij zo'n Fl. 500.000.000,- (per jaar) aan overdracht van onroerend goed m.b.t. geldleningen (inclusief hypotheekverlengingen!).

Het Centrum is onafhankelijk van geldgevers en bemiddelt voor het merendeel daarvan.

Een eerste contact kunt u leggen door het "Oranje Boekje" aan te vragen met algemene hypotheekinformatie.

Voor "haastklussen" is er de telefoonservice waarbij u direct wordt doorverbonden met één van de adviseurs (of, zo u wilt, marktdeskundigen).

Als u dan ook nog bedenkt dat 60% van onze cliënten onze hulp inroept op "recommandatie", wat let u dan nog om ons te bellen? (Of om in uw omgeving eens te informeren hoe de kennismaking met ons bureau verlopen is?)

U bent welkom met een telefoontje op 010-143311 of een briefje aan Postbus 2600 Rotterdam (postcode 3000 CP).

HYPOTHEEK CENTRUM

v o o r a c a d e m i c i

010-14.33.11.* (of 053-35.13.04 voor Oost-Nederland)

POSTBUS 2600 ROTTERDAM

RAAD VAN TOEZICHT:

voorzitter: prof. dr. R. Bannink (econoom); leden: prof. dr. J. Bergsma (klinisch psycholoog), ir. D.J. Brink b.i. (architect B.N.A.), prof. dr. H.G. Schulte Nordholt (cultureel antropoloog), J.P. Kostense (register accountant).

Parlementaire enquête

Theo Joekes,
VVD-Tweede
Kamerlid,
Voorzitter
Commissie
Financiën

Huub Jacobse,
Ondervoorzitter
Com.
Economische
Zaken; VVD-
Tweede Kamerlid

Laat ik beginnen de kwaadaardige geruchten uit de wereld te helpen, dat VVD en CDA geprobeerd zouden hebben een diepgaand onderzoek naar de oorzaken en achtergronden van de RSV-debâcle te verhinderen. Trouwens: als wij dat gewild hadden, zou het ons moeiteloos gelukt zijn. Het CDA moet verder maar zijn eigen verhaal vertellen. Van enige weerstand in die hoek heb ik bij CDA-collega's in die weken van voorbereiding niets gemerkt.

Bij mijn weten is er nooit serieus over het „of” gepraat. Alleen maar over het „hoe”. Zodra duidelijk was geworden, dat RSV als groep niet meer te redden viel, ondanks gigantische bedragen aan overheidssteun in de afgelopen jaren, kwamen CPN en D'66 onafhankelijk van elkaar aanhollen met het voorstel een parlementaire enquête in te stellen. De linkse partijen sloten zich daarbij aan. Dat is nogal wat, een parlementaire enquête. Het zou de eerste zijn sinds 1947-1955, toen hij dus 8 jaar duurde en op een totaal andere situatie gericht was, dan de huidige: het beleid van de Nederlandse regering, die vijf jaar lang in haar Londense ballingschap zonder Staten-Generaal had geregeerd.

De grote enquête van een eeuw geleden, naar de arbeidsomstandigheden van toen, was weer een andere zaak. Dat onderzoek was immers uitsluitend op een facet van het maatschappelijke leven gericht.

Met betrekking tot de RSV-groep vroegen wij ons op het eerste gezicht af, of een echte parlementaire enquête niet een erg zwaar en ondoelmatig wapen zou zijn. Het wapen is zwaar, niet omdat het zo weinig gebruikt wordt - twee in 133 jaar -; het wordt weinig gebruikt omdat het zo zwaar is en ontoereikend zou kunnen blijken. Iedereen wil in dit geval snel

helderheid. Men vermoedt een industriële beerput. Die leegschepen binnen een jaar zal haast onmenselijk moeilijk zijn.

Snel doemden nog andere complicaties op. Gezien het feit, dat mij een grondig onderzoek met andere middelen ook heel goed mogelijk leek - mét Joost van Iersel vermoed ik, dat van het recht getuigen te laten voorgeleiden en bij weigerachtigheid zelfs tot 6 maanden te laten gijzelen geen gebruik zal hoeven te worden gemaakt - tilde ik aanvankelijk zwaar aan twee problemen.

Kamerleden zijn niet zozeer ondervragers als wel luisteraars. Al kunnen de meesten van ons ongetwijfeld een balans lezen, en er zelfs doorheen kijken, de interne financiële verhoudingen in een groot en waarschijnlijk ingewikkeld conglomeraat van vennootschappen geven hun geheimen waarschijnlijk alleen aan accountants en juristen prijs.

Mijn tweede probleem was principiëler van aard. Het unieke van deze enquête wordt, dat zij zich tegelijkertijd richt op een stuk van het bedrijfsleven: op het beleid van 3 à 4 departementen; en op de controle, die wij zelf in de afgelopen tien jaar op dat beleid hebben uitgeoefend.

Dankzij een gezonde staatsrechtelijke terughoudendheid was ik aanvankelijk beduchter dan ik nu ben om als Kamer

ook rechter in eigen zaak te gaan spelen. Veel zal afhangen van de wijze waarop het onderzoek wordt uitgevoerd.

Ook het gevaar van de olievlekwerking, waar vooral anderen op hebben gewezen, zie ik heel goed in. In het leven hangt alles met alles samen. Je weet waar je met zo'n onderzoek begint, maar waar hou je op - niet in de diepte maar in de breedte? De voorlopige afperking van het onderzoek, zoals door de Vaste Commissie voor Economische Zaken geformuleerd, lijkt mij een alleszins bruikbaar stramien op te zullen leveren.

Toen de standpunten met betrekking tot de vorm van het onderzoek in de genoemde commissie over en weer waren vastgelopen, hebben twee woordvoerders van de VVD-fractie kans gezien binnen enkele dagen die weinig stichtelijke impasse te helpen doorbreken. Wij bedachten een nuttige combinatie van externe en parlementaire onderzoekers, waarbij eerstgenoemden - bij voorkeur een vaste ploeg van vijf - de commissie veel spit- en graafwerk kunnen besparen door dossiers te bestuderen en met betrokkenen te praten. Dit alles onder verantwoordelijkheid (en zo nodig in tegenwoordigheid) van commissieleden, die zelf op basis van die bevindingen de verhoren zullen afnemen.

Tijdens een gedenkwaardig gesprek in de voormalige fractiekamer van D'66 en mede dankzij het scherpe en snelle formuleervermogen van Schelto Patijn, was een informele groep „staatsrechtgeleerden” uit zes fracties binnen twee uur weer op één lijn. Alle aanwezigen hadden iets genomen en gegeven, zonder de essentie van hun aanvankelijke standpunt geweld aan te doen en zonder de grenzen van de enquêtewet van 1850 (1977) te overschrijden. Daar zijn Kamerleden namelijk wel op getraind.

Th. H. Joekes
14-3-83

Mededeling van het hoofdbestuur

In verband met de kandidatuur voor de Eerste Kamer 1983 van het lid van het dagelijks bestuur A. M. van Bemmelen (secretaris voor de internationale contacten), heeft het hoofdbestuur - mede op zijn verzoek - besloten de werkzaamheden van de heer Van Bemmelen op te schorten tot na de vergadering van de kandidaatstellingsraad op zaterdag 23 april a.s.

Dit beleid is in overeenstemming met de gedragslijn die het hoofdbestuur reeds eerder in soortgelijke gevallen heeft gevolgd.

U blijft de VVD toch steunen?

Een deze dagen valt een brief in de bus bij een aantal VVD-ers. Het is de tweede herinnering aan de betaling van het lidmaatschap 1983. Verreweg de meeste leden hebben al betaald. Bij een aantal leden is de acceptgiro blijven liggen in de achter ons liggende dure maanden. Maar we hopen dat iedereen ons blijft steunen. De afdelingsbesturen maken we in dit verband nog attent op artikel 64² van het huishoudelijk reglement. In het nieuwe jaarboek kunt u dat artikel op pagina 315 vinden.

Het midden- en kleinbedrijf samen met de VVD

De economische malaise die al enige tijd Nederland treft, slaat ook toe naar veel ondernemers in het ambacht, winkelbedrijf, horeca, vervoer, handel en vrije beroepen.

Daarbij is er het element, dat in de 60-er en 70-er jaren de functies van het Midden- en Kleinbedrijf onvoldoende zijn gewaardeerd, terwijl zij zorg draagt voor 60% van de werkgelegenheid in de marktsector en een aandeel heeft van 40% in het nationaal inkomen.

De werkloosheid neemt van dag tot dag toe, met alle gevolgen van dien op sociaal, maatschappelijk en economisch gebied.

Alles moet er aan worden gedaan dat het uitbreiden en starten van bedrijfsmatige activiteiten worden aangemoedigd.

De VVD wil benadrukken dat de politiek daarvoor de voorwaarden schept.

Wat moet er gebeuren met het overheidsbeleid?
Hoe denkt u hierover?

Kom:

Maandagmiddag, 25 april 1983 in het Nederlands Congresgebouw te Den Haag

Vanaf 14.00 uur zijn de VVD-bewindslieden en een tiental leden van de Tweede Kamerfractie aanwezig om met u van gedachten te wisselen. Aan de partijvoorzitter van de VVD, Jan Kamminga, de voorzitter van de Tweede Kamerfractie, Ed Nijpels, onze bewindslieden en uiteraard de MKB-specialisten van onze partij kunt u uw problemen en suggesties voorleggen.

*Wij rekenen op uw komst.
U kunt op de VVD rekenen.*

Voor de organisatie is het nuttig een indicatie te hebben omtrent het aantal bezoekers. Daarom verzoeken wij u onderstaande bon ingevuld te zenden aan de VVD, t.a.v. de heer H. Dittmar, antwoordnummer 1877, Den Haag.

Naam:

Adres:

Woonplaats:

komt maandagmiddag, 25 april 1983 vanaf 14.00 uur naar het Nederlands Congresgebouw in Den Haag naar de VVD-manifestatie van het Midden- en Kleinbedrijf.

Het Haagse Team

Het Drentse Team

Start van
Drentse
ledenverf-
actie

Landelijke ledenwerfactie rekent ook op uw inzet!

Een Haags VVD-team speelde op zaterdagmiddag 5 maart jl. tegen een elftal, bestaande uit Drentse VVD-politici en bestuursleden.

De ploeg uit Den Haag, bestaande uit o.m. minister Winsemius, staatssecretaris Ploeg, partijvoorzitter Kamminga, vice-fractievoorzitter in de 2e Kamer Evenhuis en verder diverse kamerleden, won deze spannende wedstrijd na doelschoppen uiteindelijk met één puntje verschil.

De Drenten moesten hun meerdere erkennen in de Haagse ploeg, mede als gevolg van het grotere 'gewicht', dat in het veld kwam. Vooral de massieve doelman Blauw bleek moeilijk te passeren. Het uithoudingsvermogen van de politici verbaasde vele toeschouwers, vooral de conditie van minister Winsemius oogstte bewondering.

De Drentse ploeg, gevormd door o.m. een drietal burgemeesters, statenleden en bestuursleden van Kamercentrale en Ondercentrales, gaf goed partij maar verloor helaas deze wedstrijd.

De leiding van de wedstrijd, in handen van prof-scheidsrechter Weering, bijgestaan door de charmante grensrechters Jorritsma en Uildriks, moest soms streng optreden tegen wat al te enthousiaste acties, vooral van Jan Kamminga.

De verzorgster, Erica Terpstra, behoefde gelukkig nauwelijks in actie te komen en kon zich daarom beperken tot het geven van vakkundig commentaar langs de zijlijn.

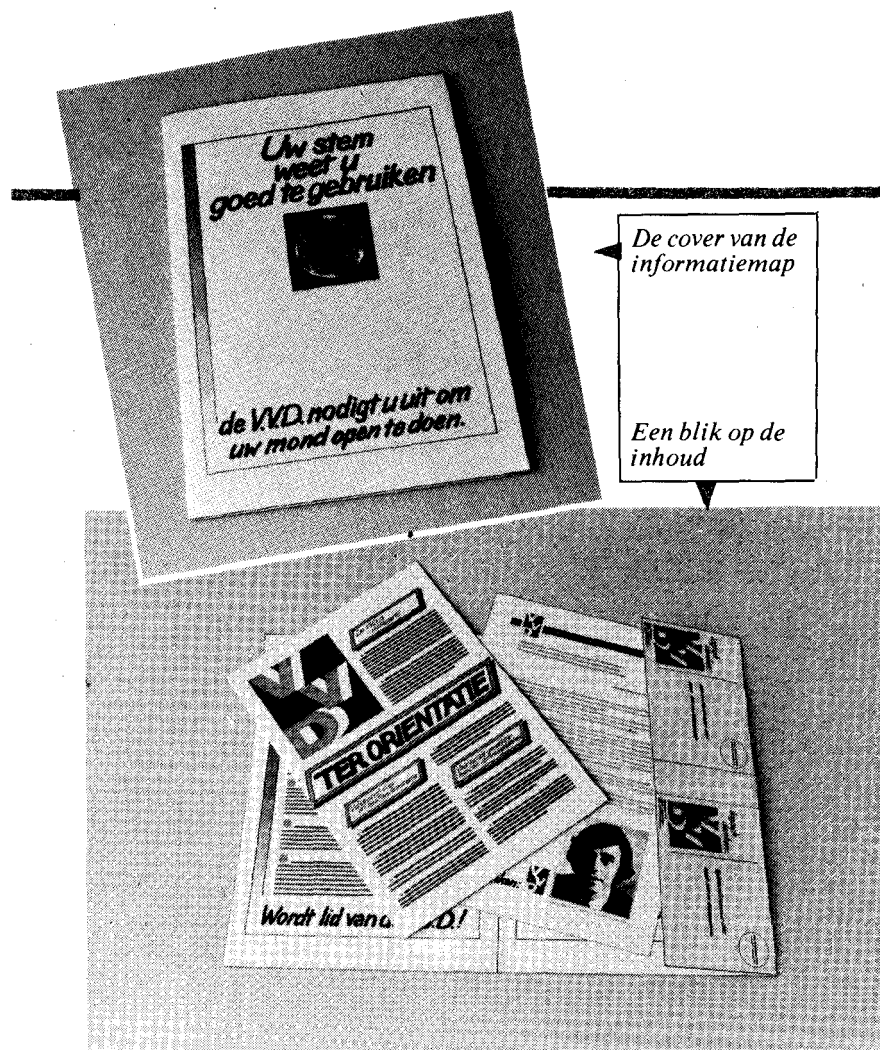
De dank van de organiserende Kamercentrale gaat uit naar alle deelnemers aan dit sportieve element, dat de symbolische aftrap was voor de Drentse ledenwerfactie.

Het bezoek, dat fractievoorzitter Ed Nijpels aan Rolde bracht is zéker oorzaak van de overwinning van de Haagse ploeg, want de in het vooruitzicht gestelde 'rondjes' bij een overwinning zorgden voor nóg grotere inzet in het veld dan ooit in de Kamer is waargenomen . . . ■

Nee, nou moet u niet gelijk vermoeid doorbladeren, maar lees even dit artikeltje! De enorme verkiezingsoverwinningen van vorig jaar hebben veel in de VVD veranderd. Nederland is in beweging. Het taboe van het VVD-lidmaatschap dat eind zestiger begin zeventiger jaren nog duidelijk merkbaar was, is verdwenen. Het imago van de liberalen van „rechtse rakkers” en „kapitalisten” is aan flarden. Gelukkig! Het tegenovergestelde is nu gaande: men komt openlijk voor dat lidmaatschap uit en vaak is men er zelfs trots op.

Jan Siep,
Lokaal
Propagandist

„Na alle verkiezingspropaganda van vorig jaar zou je je kunnen voorstellen dat de mensen moe zijn,” begint Jan Siep, de geestelijke vader van deze ledenwerfcampagne, „maar niets is minder waar. De propagandisten dachten na de verkiezingen: En nu moeten we verder, want een winst hou je moeilijk vast als er geen ledenwerfactie op volgt. We zijn toen gaan zitten brainstormen. De eerste gedachte aan direct mail hebben we verworpen omdat de kosten enorm zijn en het effect gering is. Maar hoe krijgen we dan al die enthousiasten aan de slag, die zo graag hun overtuiging willen overdragen?” De heer Siep is over de gang van zaken zeer tevreden. De Landelijke Propagandist van de kamercentrale Haarlem heeft honderden uren en nog veel meer kilometers gestoken in een goed doorwrochte ledenwerfactie. „We hebben de plannen binnen de kc-Haarlem gecoördineerd. Dáár is de zaak toen voor de propagandisten naar

buiten gebracht en men was zeer enthousiast over die presentatie. Toen ben ik ermee naar de Landelijke Propagandacommissie gegaan, waar men ook uiterst positief reageerde. Even hadden we nog het probleem dat we het niet zouden kunnen uitvoeren doordat de kosten te hoog waren, maar het hoofdbestuur heeft zich bereid verklaard mee te financieren.”

Enthousiasme

Dat we niet alles kunnen publiceren, is wel duidelijk. We zouden de campagne kwijt kunnen raken aan een andere partij. Maar iets valt zeker te vertellen. De heer Siep: „We zijn gesterkt door de stemming, de sfeer van enthousiasme die leeft onder de kiezers. Er wordt heel sterk meegedacht. Er waart een constructieve geest door de partij. We kunnen met deze campagne de leden wat in handen geven als zij met niet

leden/kiezers praten over onze partij. Daartoe worden nu ruim 10.000 informatiemappen gemaakt vol inlichtingen over de partij. Onze wervende leden kunnen die map na een gesprekje overhandigen, zodat een mogelijk nieuw lid alles eens rustig thuis op zijn gemak kan doorlezen. Wat ik het plezierigst vind, is dat het idee van uit de leden en niet van bovenaf is gekomen. Met een dergelijke actie trek je die leden ook dichter bij elkaar.”

Ze zijn daar in Haarlem aan het brainstormen en koken geweest om te onderzoeken hoe men dat nieuwe electoraat van de VVD blijvend zou kunnen binden. „Eerst hebben we met vier coördinatoren gepraat. Daarna is er een ons bevriende reclameman bijgekomen. Wij hebben zitten praten en hij vulde vanuit zijn vakkennis in.” Jan Siep heeft hoge verwachtingen van de ledenwerfactie. Hij leidt dat o.m. af uit het enthousiasme van de afdelingspropagandisten. „Bij de presentatie in de kamercentrale Haarlem kwamen ondanks zeer dichte mist 20 van de 24 afdelingen. Die laatste vier durfden het vanwege het weer niet aan. Daarna ben ik in de kamercentrale Overijssel geweest samen met Hein Waalkens. Het was een spekgladde weg, maar . . . de zaal zat vol. En dat geldt ook voor Den Helder en Amsterdam.”

Als vervolg op de ledenwerfactie worden voor de nieuwe leden informatie-avonden georganiseerd met audio-visuele presentatie. Het ligt in de bedoeling dat de campagne half april begint en tot het eind van dit kalenderjaar doorloopt. De verwachtingen van Jan Siep, het hoofdbestuur en de propagandisten zijn hoog gespannen. Doet u ook mee? Neem dan contact op met uw afdelingsbestuur. (Alleen de kc's Friesland en Groningen, Utrecht, Den Haag, Limburg en Den Bosch gaan nog niet van start. Drenthe is al bezig.)

Reny Dijkman

Startcursussen

Reeds enkele malen is in deze kolom het woord Startcursus gebruikt. In combinatie met Discussie- en Vergadertechniek. Wat is dit voor een fenomeen?

De Haya van Somerenstichting is bezig een totaal-pakket van cursussen SOCIALE VAARDIGHEDEN te ontwerpen. Dit zijn cursussen Gesprekstechniek, Vergader- en Discusietechniek.

Thans zijn gereed de startcursussen: „Discussie- en Vergadertechniek” alsmede „Spreekvaardigheid”.

Discussie- en Vergadertechniek gaat over discussiëren in een groep. Hoe kun je in een vergadering je mening op tafel krijgen? Hoe worden besluiten genomen in een vergadering? Ook wordt inzicht gegeven in leiderschapsfuncties, machtsstrijd e.d.

Spreekvaardigheid behandelt het bespreken van een gehoor, het overwinnen van de spreekangst en de faalangst, anders gezegd het vergroten van het zelfvertrouwen. Aan de orde komt ook het voorbereiden en uitvoeren van een spreekbeurt waarbij een aantal handige hulpmiddelen worden aangereikt.

De cursussen zijn in principe afgestemd op beginners. Zij die geen of weinig ervaring hebben met de onderwerpen.

De cursussen overlappen elkaar niet. Zij vullen elkaar aan. Het is dus zeer goed mogelijk - zelfs aan te bevelen - om beide cursussen te volgen.

Ook zijn de cursussen goed geschikt voor hen die in de praktijk al de nodige ervaring hebben opgedaan. Maar die ervaring nu willen onderbouwen met de nodige theoretische kennis.

De cursussen duren elk 3 dagdelen. Bijvoorbeeld drie avonden of 1 avond plus een gehele dag.

De kosten zijn f 50,— per persoon per cursus. Daarbij zijn de kosten voor de syllabi inbegrepen.

U kunt van uw belangstelling blijk geven door u te melden bij de Haya van Somerenstichting, Koninginnegracht 57, 2514 AE 's Gravenhage, en door overmaking van het bedrag ad f 50,— op gironummer 36.19.19.7 t.n.v. Haya van Somerenstichting, Den Haag, onder vermelding van: „Discussie- en Vergadertechniek en de plaats”.

Wilt u ons ook een korte levensbeschrijving toesturen?

De volgende cursussen discussie- en vergadertechniek worden georganiseerd en wel op:

13, 20, 28 april in hotel Engels te Rotterdam; aanvang 19.30 uur, inleider J. van Lier;

23 april en 7 mei in hotel Corner House te Geleen; aanvang 10.00 uur, inleider J. J. Wessel;

3, 10 en 17 mei in hotel Zwaan te Kapelle; aanvang 19.30 uur, inleider D. Dorrepaal;

1, 8 en 15 juni in postiljon motel te Heerenveen; aanvang 19.30 uur, inleider P. Groenveld;

7, 14 en 21 juni in H. F. Wittedorpshuis te De Bilt; aanvang 19.30 uur, inleider N. Schraag.

Forumtraining, 9 april, Utrecht

Wij organiseren op 9 april in het Jaarbeurscongrescentrum te Utrecht een Forumtraining van één dag.

Wij hebben elke kamercentrale gevraagd een aantal kandidaten voor te dragen die wat meer willen weten over de theorie en praktijk van de Forumtraining.

Heeft u interesse, dan kunt u contact opnemen met uw kamercentrale of vraag even inlichtingen bij de Haya van Somerenstichting, tel. 070 - 614121.

Cursus liberale politiek

Op 7 en 14 mei te Den Bosch organiseert de Haya van Somerenstichting een cursus Liberale Politiek.

Op de eerste zaterdag zal mevrouw M. J. H. den Ouden-Dekkers een inleiding houden over de Achtergronden van het Liberalisme Socialisme.

Op de tweede en laatste dag willen de Tweede Kamerleden Van Rey en Korthals de liberale grondbeginselen toetsen aan actuele politieke zaken; een liberale visie op het beleidsterrein van Financiën en Sociale Zaken.

Op deze 2-daagse cursus zal intensief worden gewerkt in discussiegroepen met veel achtergrondinformatie en prikkelende stellingen.

U kunt zich opgeven voor deze cursus door f 80,— over te maken op gironummer 36.19.19.7 t.n.v. Haya van Somerenstichting te

's-Gravenhage, onder vermelding van „Liberale Politiek”. Wilt u ons ook een korte levensbeschrijving toesturen?

In het bedrag f 80,— is opgenomen de lunch, consumpties en het cursusmateriaal.

Bestuurdersdag

De Haya van Somerenstichting organiseert op 21 mei te Roosendaal een bestuurdersdag voor voorzitters en secretarissen van afdelingen en ondercentrales.

Gedurende één dag kunnen zij met elkaar en met deskundige inleiders van gedachten wisselen omtrent een aantal zaken. Als onderwerpen komen aan de orde:

- het bespreken van de leiding en organisatie van een afdeling
- het vergroten van de kennis over vraagstukken samenhangende met de relatie tussen gemeenteraadsfractie, pers en de besturen van andere organisaties.

Ook zullen onderwerpen worden behandeld die van typische betekenis zullen zijn voor de respectievelijke functies.

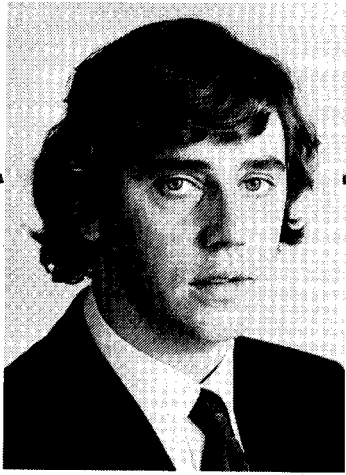
U kunt zich opgeven door f 30,— over te maken op gironummer 36.19.19.7 t.n.v. Haya van Somerenstichting onder vermelding van: „bestuurdersdag, 21 mei” met vermelding van functie.

Oproep voor inleiders discussie- en vergadertechniek en spreekvaardigheid in Oost-Brabant en Limburg

Op onze vorige oproep in Vrijheid en Democratie hebben wij erg veel reacties gekregen van inleiders met ruime ervaring. Over het hele land verspreid hebben we nu een aantal deskundige mensen. Alleen in het Zuiden van ons land zoeken wij nog één of meer mensen. Heeft u interesse bel ons dan even. 070 - 614121.

BMDE-nieuws

Elke afdeling die een bijeenkomst organiseert in het kader van de Brede Maatschappelijke Discussie kan nu enquêteformulieren schriftelijk aanvragen. Het adres van de stuurgroep is Lange Voorhout 14, 2500 EC Den Haag. U moet dan wel in uw verzoek de plaats en sprekers vermelden. Zo'n bijeenkomst moet voor iedereen toegankelijk zijn. Voor nadere inlichtingen kunt u zich wenden tot bovengenoemd adres. Aan de hand van deze enquêteformulieren gaat de stuurgroep het eindrapport samenstellen. Laat uw inbreng dus niet verloren gaan! ■

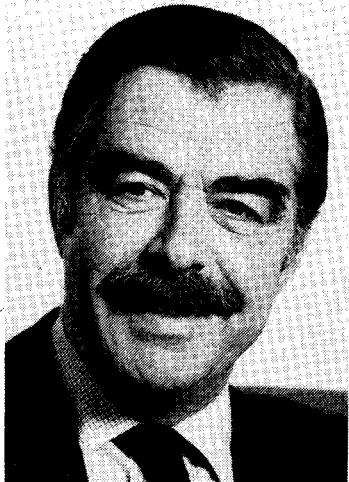
Nijpels

Victor
Hafkamp

VVD- partijraads- bijeen- komsten

Een wat opzienbarend intermezzo op een lange vergaderdag, waarop door politiek leider Ed Nijpels werd teruggekeken op alles wat er tussen verkiezingen voor de Tweede Kamer en vorming van het kabinet Lubbers-Van Aardenne was gebeurd. In de toespraak, waarin Nijpels de gevolgde tactiek verdedigde, stelde hij zich teweer tegen diegenen die vonden dat de VVD de avances van de Partij van de Arbeid voor wat betreft de samenwerking op kabinetsniveau wat al te bruusk had afgewezen. „Wij hebben van meet af aan onze voorkeur uitgesproken voor een CDA-VVD-D'66 combinatie. Mijn bezoek aan informateur Van Kemenade was een puur beleefdheidsbezoek, toen heb ik die duidelijke voorkeur ook uitgesproken,” aldus Nijpels.

Ploeg,
crisis-
bestendig

evalueren mee met de veranderende tijden

Demonstraties met spandoeken zouden jaren geleden op dergelijke bijeenkomsten ondenkbaar zijn geweest. Betogende bijstandmoeders zouden aan menigeen de uitroep „Sta mij bij” hebben ontlokt. Nu zijn betogingen dankzij de dagelijkse journaal-uitzendingen zo'n vast ingrediënt van het avondmenu geworden dat de VVD-leden alleen maar verrast of geamuseerd toekeken, toen militante bijstandmoeders op 26 februari de partijraad verstoorden. In elk geval onttrok het spandoek van de bijstandmoeders de bestuurders korte tijd aan ieders oog en nam voorzitter Jan Kamminga de enige op dat moment denkbare beslissing: de bijeenkomst enkele minuten schorsen. De betogende vrouwen konden daarna in de wandelgangen de VVD-specialisten uit het parlement raadplegen.

Naar zijn mening heeft de formatie langer geduurd dan strikt noodzakelijk was. Als oorzaak noemde hij „de onvoorzichtige uitspraak van Van Agt voor de verkiezingen dat de grootste partij de formateur zou moeten leveren.”. Veel lof had Nijpels voor de periode, waarin mr. Scholten de informatie leidde. „De sfeer tijdens die gesprekken was uitstekend en de wijze waarop hij er leiding aan gaf goed. Het CDA heeft - achteraf bezien - deze coalitie gewild.”

Nijpels erkende dat er tussen de beide coalitiepartners nog wat problemen zijn overgebleven. Zoals de departementale herindeling. Discussie daarover was niet goed mogelijk door het te vroeg uitlekken van bepaalde plannen. Vandaar dat Nijpels ervoor pleitte voortaan met niet teveel mensen tegelijk te overleggen, omdat dit het risico van lekken alleen maar vergroot.

Nijpels keek tevreden terug op de manier waarop de VVD-bewindslieden mr. Koos Rietkerk en mr. Frits Korthals Altes hun begrotingen van resp. Binnenlandse Zaken en Justitie hebben verdedigd. Op beide departementen rust de taak

de bureaucratie in Nederland aan te pakken. Er komt een nota van minister Korthals Altes over terugdringing van de bureaucratie (opheffing van een aantal adviesorganen, vereenvoudiging van procedures voor het bedrijfsleven en vermindering van wettelijke voorschriften).

„Ik ben blij dat we deze combinatie op beide departementen hebben gekregen.” Buitenlandse Zaken had de voorkeur van de VVD bij de formatie, gaf Nijpels toe, maar op een gegeven moment moest er worden gekozen tussen Economische Zaken en Buitenlandse Zaken. „We kozen voor Economische Zaken in combinatie met ontwikkelingssamenwerking.” Voor Nijpels was het een grote tegenvaller dat er aan het slot van de formatie dissonanten te beluisteren waren. Voor wat betreft de kandidatuur van Ad Ploeg voor het staatssecretariaat van defensie bleek er volgens Nijpels aanvankelijk in CDA-kringen geen enkel bezwaar. Later kwam minister Job de Ruiter wel met bezwaren aandragen en uit een driehoeksgesprek tussen De Ruiter, Ploeg en Nijpels kwam als duidelijke conclusie naar voren dat er geen samenwerkingsbasis was.

„Ik had de bereidheid Ploeg te blijven verdedigen, maar op verzoek van hemzelf ben ik daarop teruggekomen. Als iemand in onze ploeg de bewindslieden heeft laten blijken crisisbestendig te zijn, dan was dat Ad Ploeg. Het CDA kan aan hem een voorbeeld nemen,” aldus Nijpels. Schwietert blijkt niet uit de hemel te zijn gevallen als kandidaat voor het staatssecretariaat van Defensie. Hij kwam op de kandidatenlijst voor, maar Nijpels gaf toe een ernstige beoordelingsfout te hebben gemaakt. „Deze kwestie heeft schade berokkend aan het aanzien van de politiek. Dat was ook niet goed voor de partij. In de komende tijd zullen we zorgvuldiger te werk moeten gaan en ons niet beperken tot gesprekken met kandidaten.”

Voor wat betreft de successen die de VVD uit de formatie heeft gesleept

noemde Nijpels als eerste het sociaal-economisch beleid. „Nog nooit zo strak omschreven als in dit regeerakkoord. Voor het eerst is de koppeling sociale uitkeringen en lonen bespreekbaar.”

Verder de aanpak van de bureaucratie. „Er zijn niet alleen fraai klinkende beloften gedaan. Aangegeven is ook wat we er aan willen doen.”

Nijpels noemde ook nog de „middenschool”. In deze regeerperiode zullen geen initiatieven worden genomen die de keuzevrijheid in het onderwijs aantasten. En de vrede en veiligheidsparagraaf is evenwichtig.

Het mediabeleid, zoals vastgelegd in het regeerakkoord, verdient volgens Nijpels geen schoonheidsprijs, hoewel er op sommige punten wel van een doorbraak sprake is. De samenwerking met het CDA in het kabinet verloopt bevredigend, Lubbers is een voortreffelijke teamleider en de nieuwelingen onder de ministers, Eegje Schoo en Pieter Winsemius, vindt Nijpels aanwinsten.

Bezuinigen

„Wordt er wel op de juiste plaatsen bezuinigd?” Die vraag werd gesteld door een Friese vrouwelijke afgevaardigde. „Waarom bezuinigen op gymnastiekonderwijs bij de bovenbouw van het VWO en bijvoorbeeld niet op maatschappijleer?”

Geen gedachte die de oud-leraar maatschappijleer Nijpels in verrukking bracht. De Tweede-Kamerfractie gaat overigens voor wat het gymnastiekonderwijs betreft, zoeken naar alternatieven, kondigde hij aan.

Overigens kan onderwijs niet buiten schot blijven bij de bezuinigingsoperaties, liet Nijpels weten. Dit departement neemt immers ongeveer een kwart van de totale rijksuitgaven voor zijn rekening. Maar de VVD wil ook dat het buitengewoon onderwijs zoveel mogelijk wordt ontzien.

In zijn openingsrede in de ochtenduren trok Nijpels een vergelijking tussen de huidige situatie in Nederland en de problemen van de jaren dertig. Met werkloosheid, het ontbreken van een stabiele regering, het verlies van vertrouwen in de redelijkheid en de toename van geweld in de samenleving ging de opkomst van het nationaal-socialisme gepaard.

Nijpels wees er op dat enkele van de genoemde tendensen nu ook weer zichtbaar zijn. De groeiende werkloosheid, vooral onder jongeren, het verlies van aanzien van de politiek, de groeiende neiging tot burgerlijke ongehoorzaamheid en de toename van het straatgeweld.

Hij noemde het een gevaarlijke ontwikkeling dat binnen de PvdA burgerlijke ongehoorzaamheid het laatste middel schijnt om het oppositieverdriet van de socialisten te onderdrukken. Ook voorzitter Jan Kamminga hekelde de kwalijke vormen van oppositie voeren van de PvdA.

Voor wat de oplossing van de jeugdwerkloosheid pleitte Nijpels voor de snelle komst van een nota op dit gebied.

De partijraad boog zich in Utrecht ook nog over het reglement in verband met de kandidaatstelling voor het Europees parlement, waarop enkele amendementen waren ingediend. Oud-vice-voorzitter mr. Henk Talsma formuleerde een amendement, waarin hij zich afvroeg of het wel zinvol is alle ruim 600 afdelingen van de VVD te verplichten een ledenvergadering te houden voor het voordragen van kandidaten voor de groslijst. Zelfs voor de Tweede Kamerverkiezingen draagt niet meer dan 25 tot 35 procent van de afdelingen voorlopige kandidaten voor. Voor de Eerste Kamer nog geen tien procent. Schakel in dit geval alleen de (95) ondercentrales in, aldus het pleidooi van mr. Talsma. Het hoofdbestuur ontraadde het amendement krachtig en de partijraad ging daarin mee. ■

Energie: nu meebeslissen!

„De meningen van zoveel mogelijk liberalen moeten meetellen in het eindrapport dat de Stuurgroep Brede Maatschappelijke Discussie Energiebeleid nog dit jaar aan de regering zal aanbieden. Daarom moeten we allemaal dat vragenformulier invullen en opsturen voor het te laat is.” Deze dringende aansporing komt van Cobi de Blécourt, voorzitter van de Commissie Milieu-aangelegenheden van de Nederlandse Vrouwenraad, sinds januari jl. omgedoopt in Werkgroep Energieplatform NVR. Vijfenzestig discussieleidsters, waaronder zeer veel VVD-vrouwen, staan klaar om overal in den lande de meningsvorming over ons toekomstig energiebeleid te stimuleren.

Cobi de Blécourt

Na de informatiefase verkeert de BMD thans in de discussiefase die loopt van februari tot en met juni 1983. In deze korte periode bestaat voor eenieder de mogelijkheid rechtstreeks aan de Stuurgroep mee te delen aan welk toekomstbeeld men met betrekking tot het energievraagstuk de voorkeur geeft.

Subsidie

„Je mening telt ècht mee! Daarom is het zo belangrijk dat de ‘Vrouwen in de VVD’ overal discussiebijeenkomsten organiseren en dat zoveel mogelijk liberalen daaraan deelnemen,” zegt Cobi de Blécourt. „VVD-vrouwen kunnen onder bepaalde voorwaarden aanspraak maken op f 200,— subsidie voor het organiseren van een energiediscussie vóór 1 juli aanstaande.”

Waar kun je terecht voor een subsidie-aanvraag en informatie?

„Een brief of telefoontje naar één van de contactpersonen van het Energieplatform (zie vermelding namen en adressen elders op deze pagina's) is voldoende. Wij regelen ook de discussiebegeleiding. Er moeten minimaal 25 belangstellenden zijn voor de discussie.”

Kun je met een voorbeeld aangeven hoe zo'n discussiebijeenkomst er uitziet?

„Er is een diaserie verkrijgbaar over energie en de discussieleidster kan een globaal overzicht geven van de stand van zaken in het Tussenrapport en de verschillende keuzemogelijkheden aanreiken. Daarna kan onder haar leiding een vrije discussie plaatsvinden waarna het vragenformulier wordt toegelicht. Onze discussieleidsters hebben een

grondige training gehad en zijn toegespitst op een neutrale discussie. Iedereen kan vanuit een eigen gezichtspunt aan het gesprek deelnemen, naar anderen luisteren en een eigen mening inbrengen. Het gaat er om mensen zelf hun mening te laten vormen."

Niet alleen voor vrouwen

Hoe kom je aan een vragenformulier?

„De vragenformulieren worden uitgereikt tijdens de discussiebijeenkomst en organisaties kunnen meerdere exemplaren aanvragen. Maar individuele personen kunnen eveneens schriftelijk zo'n formulier aanvragen bij de Stuurgroep (één aanvraag per persoon). Het beantwoorden van de vragen is geen werkje dat in vijf minuten is geklaard maar de vragen zijn goed leesbaar en voorzien van een toelichting.

Bovendien heeft ook een niet volledig ingevuld formulier geldigheid. Er is gelukkig ook voldoende nuancering in de beantwoording mogelijk."

Tot slot wil Cobi voor „gewone" VVD-afdelingen de unieke mogelijkheid aanstippen om, zij het zonder subsidie, gebruik te maken van de diensten van de VVD-vrouwen die optreden als discussieleidsters. „Hoe meer liberalen zich melden hoe beter! Energie is immers een zaak voor vrouwen en mannen!"

Tussenrapport

Over de BMD is een informatiekant verschenen die in het kort weergeeft waar het bij de energiediscussie om gaat. De Stuurgroep wil duidelijkheid over zaken als veiligheid, milieu, energiebronnen en -prijzen, perspectieven voor de arme landen,

onze (on-)afhankelijkheid ten opzichte van het buitenland, invloed op de werkgelegenheid enz. Ten behoeve van de discussie heeft men vier scenario's (schetsen voor de toekomst) opgesteld met bijbehorende beleidsmaatregelen die onderling nog enige variatiemogelijkheden hebben. Ook het vragenformulier is hierop geënt. Wie zich grondiger in het energievraagstuk wil verdiepen kan bij de openbare bibliotheken het Tussenrapport halen of bestellen bij de Stuurgroep.

Nu meebeslissen betekent medeverantwoordelijkheid dragen voor het toekomstig energiebeleid, zowel in ons eigen belang als in het belang van ons nageslacht.

Contactpersonen Energieplatform NVR

Cobi de Blécourt-Maas,
J. Sluiterstraat 14, 1132 XX
Volendam, tel. 02993 - 65179.

Anke Amelink-Koutstaal,
Surinamelaan 20, 1213 VN
Hilversum, tel. 035 - 835135.

Joop van Heemskerck
Veeckens-Baretta, Van
Hornelaan 2, 5581 CZ Waalre,
tel. 04904 - 3808.

Stuurgroep Maatschappelijke
Discussie Energiebeleid
Postbus 20102,
2500 EC Den Haag. ■

Landdag Rotterdam Programma op 23 april

10.00 - 10.30 uur	: Ontvangst met koffie
10.45 uur	: Opening door de vice-voorzitter
11.00 uur	: Aanvang discussie o.l.v. mevr. N. Rempt-Halmmans de Jongh, mevr. R. Baljé-Reinders en de heer L. M. L. H. A. Hermans.
± 12.30 uur	: Apéritief
12.45 - 13.45 uur	: Lunch
13.45 uur	: Vervolg discussie
14.45 uur	: Theepauze
15.00 uur	: Vervolg discussie
16.00 uur	: Sluiting

De Landdag vindt plaats in Restaurant Engels bij het Centraal Station in Rotterdam. Het onderwerp van de Landdag is de uitwerking van de discussie die landelijk in de vrouwengroepen is gevoerd over het onderwerp „Meer vrije tijd dan werk?"

De kosten bedragen f 17,50 per persoon incl. lunch, koffie en thee, over te maken op ABN Krimpen a/d IJssel, rekeningnummer 051.03.35.586 t.n.v. Stichting Vrouwen in de VVD. ■

Eerste Kamerfractie VVD van twaalf naar zeventien senatoren!!

Reny Dijkman

In het middenkatern vindt u een uitvoerige lijst van kandidaten voor een zetel in de senaat. Het is het gevolg van tussentijdse verkiezingen die samenhangen met een nieuwe bepaling in de Grondwet. Daarin is vastgelegd dat de Eerste Kamer iedere vier jaar kort na de Provinciale Statenverkiezingen zal worden gekozen door de Statenleden. Nu hebben die verkiezingen weliswaar vorig jaar al plaats gehad, maar het wachten was op de wijziging van de Kieswet, die onlangs door de Tweede Kamer werd goedgekeurd. Het akkoord van de Senaat is te verwachten. In dat geval zal vermoedelijk al voor Prinsjesdag onze Eerste-Kamerfractie straks 17 van de 75 zetels gaan bezetten.

De fractievoorzitter, prof. dr. G. Zoutendijk, heeft het laatste jaar nogal wat wijzigingen in zijn team meegemaakt. Dr. A. Pais vertrok naar de Europese Investeringsbank. Mr. F. Korthals Altes werd minister van Justitie van mr. J. G. C. Wiebenga kwam in de Tweede Kamer. Zij werden in de Eerste Kamer opgevolgd door H. F. Heijmans (deskundige op sociaal-economisch terrein), drs. A. van Boven (onderwijsspecialist) en dr. B. Hofman (volksgezondheid, milieu en R.O.).

Vraag aan de fractieleider Zoutendijk: „Hoe moet die Eerste-Kamerfractie er straks uitzien?”

De heer Zoutendijk: „Vanuit mijn optiek als fractievoorzitter heb ik geen advies om één van de zittende fractieleden straks niet te laten terugkomen. Verder moet men bij de verkiezingen letten op de taak van de Eerste Kamer, die is het beleid in hoofdlijnen beoordelen plus vooral een technisch-juridische toetsing van wat

Prof. dr.
G. Zoutendijk

door de 2e Kamer is aanvaard. Het ene departement brengt veel meer wetgeving met zich mee dan het ander. Justitie bijvoorbeeld, heeft erg veel wetgeving. Dat geldt ook voor Onderwijs. De juristen zijn dus overal bij betrokken. Andere beleidsterreinen komen veel minder aan bod. Op het ogenblik hebben we slechts één jurist in de fractie, namelijk mr. ir. H. Heijne Makkreel. Op dit punt is dus duidelijk versterking nodig. Het zou goed zijn als er een staatsrechtman of -vrouw bij komt. Daarnaast is het nuttig als de onderwijssector wordt verstevigd. We hebben nu gelukkig de heer Van Boven, maar met het vertrek van Pais en de nieuwe functie van Ginjaar (Voorzitter van het College van Bestuur van de Utrechtse Universiteit) valt er een gat op het gebied van Wetenschapsbeleid en wetenschappelijk onderwijs. De heer Ginjaar achtte het niet passend om zich in de Kamer bezig te houden met het beleidsgebied waar hij in zijn werk mee te maken heeft. Hij is nu onze milieudeskundige en natuurspecialist. Zelf zal ik me in de toekomst ook niet meer op dat terrein bewegen. Met een dergelijk grote fractie zal ik me beperken tot het voorzitterschap en de grote lijnen. Dat kost al twee dagen per week. Te meer, nu de fractieleden van Eerste en Tweede Kamer veel

nauwer samenwerken. Op de derde plaats hebben we behoefte aan een landbouwdeskundige. Vroeger hadden we er drie: Louwes, Baas en Schlingemann. Geen van drieën zit thans meer in de senaat. Als vierde noodzaak noem ik versterking op het gebied van buitenlands beleid en defensie. Momenteel berust het meeste werk bij ondervoorzitter Van der Werff, maar het is een uiterst groot gebied. Heel belangrijk daarbij is het onderhouden van buitenlandse contacten en de band met het Europees Parlement.”

Verjonging

Geen behoefte bestaat aan aanvulling op het gebied van Volksgezondheid en Milieuhygiëne.

Zoutendijk houdt een pleidooi voor een wat jongere aanvulling, want „de gemiddelde leeftijd in de Eerste Kamer is nu 56 jaar en 2 maanden. Na 12 jaar lidmaatschap van de Eerste Kamer ben ik nog steeds de twee na jongste. Met Jan-Kees Wiebenga vertrok ons jongste fractielid en enige verjonging nu, zou zeer welkom zijn.” Over de eisen waaraan een senator moet voldoen, merkte hij het volgende op: „Natuurlijk is maatschappelijke ervaring van bijzonder belang. De Senaat is het meest gebaat bij mensen die een specifieke deskundigheid kunnen inbrengen, die een goede maatschappelijke positie hebben en vooral gevoel voor politiek bezitten. Waar de mensen wonen, kan me niet schelen. De Eerste Kamer heeft nauwelijks een regionale taak. Dat telt veel meer voor de Tweede Kamer.”

De heer Zoutendijk heeft zeer onlangs een ander privé-telefoonnummer gekregen, nl. 071 - 171301. Deze wijziging kwam te laat voor het jaarboek.

Oproep tot vrijwilligerswerk

T. Thalhammer

In samenwerking tussen de Vereniging van Staten- en Raadsleden en de VVD wordt een werkgroep vrijwilligerswerk opgericht.

Het vrijwilligerswerk is onmisbaar in onze Nederlandse samenleving. Er is veel talent en bereidheid tot inzet onder de bevolking. Anderzijds zijn er twijfels; vakbonden zijn bang voor de werkgelegenheid van betaalde krachten, beroepskrachten laken het gebrek aan specifieke kennis, besturen vinden vrijwilligers soms te vrijblijvend en er is soms angst voor concurrentievervalsing. De inkomstendaling van provincies en gemeenten bedreigt instellingen en accommodaties, die zinvolle vrijetijdsbestedingen mogelijk maken. Er is sprake van veel regelgeving, die vaak onnodig complicerend werkt.

Diegenen, die zich op het lokale, regionale of provinciale niveau met de beschreven problematiek bezig houden en zich door het onderwerp voelen aangesproken, worden opgeroepen zich op te geven. Het gaat niet alleen om bestuurders; ook diegenen die ofwel tegen de regelgeving aanbotsten, ofwel die initiatieven hebben ontplooid of begeleid, zijn van harte welkom. Het karakter van de werkgroep zal er een zijn van gedachtenwisseling. Eventueel zal worden getracht om gerichte aanbevelingen op te stellen, die met name binnen de Vereniging van Staten- en Raadsleden besproken zullen worden.

Uw belangstelling voor deelname aan de werkgroep kunt u schriftelijk opgeven aan mej. A. Luyben op het partijsecretariaat van de VVD, Koninginnegracht 57, 2514 AE 's-Gravenhage onder toezending van een curriculum vitae. Opgave uiterlijk 7 april toezenden.

Het is niet uitgesloten dat het op grond van het aantal reacties noodzakelijk is tot een keuze te komen, in dat geval zal een zo breed mogelijk geschakeerde samenstelling van de werkgroep worden nagestreefd. ■

De Tweede Kamerfractie in het parlement

Kippen

In de Tweede Kamer was het de eerste week van maart erg rustig. Dit kwam ondermeer door het uitstellen van twee begrotingsbehandelingen: Onderwijs en Sociale Zaken.

Wel aan de orde was een initiatief-wetsontwerp van de PvdA en het CDA over het stellen van minimumeisen aan de oppervlakte van hokken in legbatterijen.

VVD-kamerlid Harry Waalkens liet weten dat de VVD-fractie er voor is dat de leefbaarheid van de legkippen moet voldoen aan redelijke eisen.

„Ook wij willen meewerken om de leefomstandigheden van de legkippen te verbeteren. Alleen het voorstel om al per 1 januari 1984 de vloeroppervlakte van een minimummaat te voorzien betekent een produktieverlies van ongeveer 20 procent voor kippenhouders. Juist nu het laatste jaar de eierprijs al is ingestort, is de voorgestelde ingangsdatum te vroeg.”

Harry Waalkens diende dan ook een motie in om de nieuwe wet per 1 januari 1986 te laten ingaan. De motie werd niet aangenomen.

Vervolgingslachtoffers

De VVD-fractie kwam voor een lastige situatie te staan, toen zij een ingediend wijzigingsvoorstel over de behandeling van de Wet Uitkering Vervolgingslachtoffers moest intrekken.

De mening van de fractie was dat de vervolgingslachtoffers, die al jaren moeten wachten op een uitkering, nu eindelijk uit de onzekerheid gehaald moeten worden. Geen van de vorige kabinetten heeft ooit iets voor deze mensen gedaan. Anne-Marie Lucassen vond dat de vervolgingslachtoffers eindelijk moeten worden geholpen. Precieze cijfers over wat dit zou moeten kosten werden nooit door de regering gegeven. Er werd steeds aangenomen dat het zou gaan om een bedrag van 20 tot 30 miljoen gulden. Pas op het allerlaatste moment werd bekend dat het hier gaat om een bedrag van 200 tot 300 miljoen gulden. Deze enorme bedragen zijn er helaas niet. Het amendement moest worden teruggedenomen. Het blijft een onbevredigde zaak.

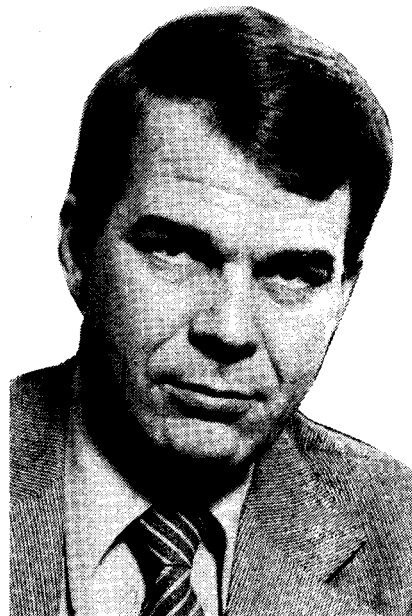
Vervolgingslachtoffers krijgen nog niet volledig waar ze eigenlijk recht op hebben. Het geld ontbreekt helaas.

Internationaal verdrag niet stilzwijgend goedgekeurd

Vorige week werd in de Kamer van een vrij onbekende regel gebruik gemaakt. Jan Dirk Blaauw schreef, samen met 29 andere VVD-kamerleden, een brief naar de Kamervoorzitter waarin om uitdrukkelijke goedkeuring wordt gevraagd van het internationaal verdrag over de normen voor de opleiding, diplomering en wachtdienst voor zeevarenden.

Normaal worden internationale verdragen per brief aan de Tweede Kamer aangeboden. Meestal gaan deze zonder openbare behandeling stilzwijgend door de Tweede Kamer. Is de Kamer van mening dat zo'n

verdrag toch behandeld moet worden dan kan dat als dertig leden hier om vragen. (Bij de Eerste Kamer geldt eenzelfde regeling, maar dan gaat het om vijftien kamerleden.) Jan Dirk Blaauw vindt dat er in dit verdrag een paar onduidelijkheden zitten. Hij zet onder andere vraagtekens bij de praktijktijd die de studenten moeten vervullen. Hij is niet tegen dit verdrag op zich. Nu de brief van dertig leden binnen is, zal deze zaak op de agenda worden gezet.

Onderwijsdebatten

Terwijl in de Tweede Kamer de onderwijsbegroting werd behandeld leek het op het Binnenhof wel of er helemaal geen onderwijs werd gegeven. Duizenden onderwijsgeevenden, studenten en scholieren lieten weten het niet met de bezuinigingsvoorstellen eens te zijn. Op het Binnenhof zijn praktisch dagelijks demonstraties. Het behoort tot het normale beeld in Den Haag. Soms springt een demonstratie er echt uit, en dan valt hij natuurlijk extra op. Dit was het geval bij de manifestatie tegen het afschaffen van het gymnastiekonderwijs in de hoogste klassen van het middelbaar en

voortgezet onderwijs. VVD-er Jan Franssen zei in de Kamer dat hij het met het vervallen van de gymles niet eens is.

In zijn betoog gaf hij meteen een alternatief. „Als elk vak nou een beetje inlevert, dan is het niet alleen het vak gymnastiek dat gedeeltelijk wordt afgeschaft.”

Uiteindelijk nam de regering het standpunt van Jan Franssen over. Dit betekent wel dat er meer leerlingen in de klassen van het voortgezet onderwijs komen.

De VVD-fractie, waaronder Albert-Jan Evenhuis, liet weten dat zij het een slechte zaak vindt dat kinderen worden ingezet bij demonstraties van de onderwijswereld. Er moet (helaas) worden bezuinigd. Ook het onderwijs zal moeten inleveren. Protesteren kan natuurlijk, maar indoctrinatie van vaak jonge kinderen om te protesteren over zaken waar zij nauwelijks iets vanaf kunnen weten, gaat te ver. Verder bestreed Albert-Jan Evenhuis de stelling: „Het Kabinet Lubbers bezuinigt ons land naar het stenen tijdperk”. Hij noemde deze stelling pure demagogie. Natuurlijk hebben de bezuinigingen veel weerstand opgeroepen. Dit Kabinet durft in elk geval de impopulaire maatregelen te nemen, die nodig zijn.

Bovendien vroeg hij zich af of de maatregel om het aantal leerlingen per klas te verhogen werkelijk de kwaliteit van het onderwijs aantast. Er is over dit punt nog nooit een onderzoek verricht.

De groeiende werkloosheid onder onderwijsgeevenden komt natuurlijk niet alleen door de voorgestelde ombuigingsmaatregelen. Het teruglopen van het aantal leerlingen en het overaanbod van mensen die van onderwijsopleidingen afkomen, zorgen voor een veel groter aantal werklozen. De VVD vindt dat naar een oplossing gezocht moet worden om die werkloosheid te beperken. De bewindslieden zouden kunnen kijken of opgeleiden met een uitkering, of op wachtgeld, actief ingezet kunnen worden op scholen. Uiteraard op vrijwillige basis. De suggestie vanuit onderwijsorganisaties om salarissen en uitkeringen bij elkaar op te tellen en ze daarna te middelen lijkt op zich redelijk, maar zouden mensen die nu werken financieel niet behoorlijk in de problemen komen?

Dick Dees ging in op het hoger onderwijs. Hij liet onder meer weten dat de VVD tegen de voorgestelde 37 procent verhoging van het collegegeld is. De VVD vindt dit percentage veel

te hoog. Zeker zolang geen nieuw stelsel van studiefinanciering op tafel ligt.

Via een amendement werd bereikt dat het collegegeld slechts de helft van het voorgestelde percentage omhoog zal gaan.

Onderwijskosten

Vlak voor de onderwijsdebatten, tijdens de partijraad, vertelde Ed Nijpels dat hij het een goede zaak zou vinden als er eens onderzocht zou worden of het bijzonder onderwijs niet bevoorrecht wordt boven het openbaar onderwijs. Het CDA reageerde hier

tijdens de debatten op. De christendemocraten lieten weten dat zij het niet met de VVD eens zijn. Zij menen dat de kosten van de besturen van de openbare scholen hoger zijn dan die van het bijzonder onderwijs. Uiteindelijk vonden beide partijen elkaar: Er moet een onderzoek komen naar de kosten voor openbaar en voor bijzonder onderwijs.

In het volgende nummer van *Vrijheid en Democratie* komt een verslag van het debat over de defensiebegroting, die gelijktijdig met de onderwijsbegroting is behandeld.

„Onafhankelijkheid in samenwerking”

De gedachte „Onafhankelijkheid in samenwerking” steekt achter een unieke liberale actie, namelijk de „Jongerenaanpak '83”. Direct komen een aantal

vragen naar boven borrelen. Waarom en voor wie is de actie op poten gezet? Wat is de opzet en inhoud? Hoe zijn de resultaten, wat wordt ermee gedaan? Rap tijd om antwoord te geven.

volgende rapportage een tussenbalans is, die gebaseerd is op de resultaten van voornamelijk de provincies Groningen, Limburg, Utrecht, Zeeland, Noord-Holland en Drenthe. In mindere mate is de tussenbalans gebaseerd op gegevens uit de provincies Overijssel, Gelderland en Zuid-Holland.

Het hoofdbestuur van de JOVD

Jongerenaanpak '83

Na de uitstekend verlopen verkiezingen van verleden jaar, belde een groot aantal VVD-afdelingen het algemeen secretariaat van de JOVD op. Verschillende keren werd de weg naar een in de buurt gelegen JOVD-afdeling gevonden. Een variatie aan vragen over de opvang en begeleiding van jongeren werd gesteld. N.a.v. deze vragen en verzoeken én de wetenschap dat veel meer VVD-afdelingen met dezelfde problematiek te maken hadden, ontwikkelde het JOVD-hoofdbestuur de actie „Jongerenaanpak '83”, kortweg „JA '83”.

De keuze van het motto „Onafhankelijkheid in samenwerking” geeft duidelijk de samenwerkingsgedachte weer. Samen aan het werk om de opvang van jongeren in goede liberale banen te leiden. Dit om te voorkomen dat jongeren zich teleurgesteld van het liberalisme afwenden of het hoofd in

de schoot leggen. Geen aandacht aan potentieel besteden zou een enorme verspilling kunnen betekenen. Zeker daar het liberalisme nog niet de grootste politieke stroming van ons land is.

Opzet en inhoud

In het kader van de „Jongerenaanpak '83” hebben in principe alle VVD-afdelingen een brief met als bijlage het werkplan vorming 1983 toegestuurd gekregen. In de brief wordt een schets van de JOVD als organisatie gegeven en wat zij zoal aan activiteiten te bieden heeft. Het spreekt vanzelf dat alle JOVD-afdelingen informatiemateriaal over „JA '83” hebben gehad. Daarna zijn zoveel mogelijk VVD-afdelingen telefonisch benaderd. Aangezien de actie nog loopt, heeft de JOVD nog niet met alle VVD-afdelingen contact kunnen opnemen. Dit heeft tot gevolg dat de hieronder

Hoofdpijnen

De contacten met de VVD-afdelingen brachten belangwekkende zaken aan het licht. Drie hoofdpijnen springen er uit:

1. Een grote groep van gemiddeld grotere VVD-afdelingen die positief tot zeer positief reageerde. Positief in verschillende vormen:

- contacten leggen of juist aanhalen
- activiteiten en namen van bestuursleden uitwisselen
- regelmatig elkaars bijeenkomsten bijwonen en/of incidenteel of geregelder samen een activiteit organiseren
- een stukje over de JOVD in het afdelingsblad opnemen en/of regelmatig JOVD-nieuws in het afdelingsblad publiceren
- een JOVD'er een spreekbeurt laten houden
- steun geven in de vorm van raad en daad: donaties en helpen bij de oprichting van een nieuwe JOVD-afdeling.

Verschillende mensen zijn her en der in het land bezig met de oprichting van nieuwe JOVD-afdelingen. En dit is beslist nog niet het einde. Eerder een begin!

2. Een grote groep van gemiddeld wat kleinere VVD-afdelingen reageerde positief. Deze groep valt te onderscheiden. Enerzijds is er een groep die niets met „JA '83” kan beginnen, omdat er geen/heel weinig jongeren lid zijn. Anderzijds is er een groep die wel wat jongeren hebben, maar te weinig om te denken aan geregelde activiteiten in de nabije

„Kostenbeheersing in de volksgezondheid”

toekomst. Veelal staat de jongerenaanpak nog in de kinderschoenen en vormt de reisafstand naar een in de buurt gelegen JOVD-afdeling een te groot probleem. Geen wonder dat de jongeren liever eerst in de eigen afdeling worden gehouden. Mochten de „overlevingskansen” gunstig worden, dan wordt zeker niet uitgesloten er een JOVD-afdeling van te maken. Een goede structuur van onderafdelingen zou hier uitkomst bieden.

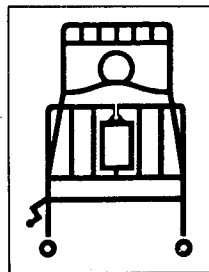
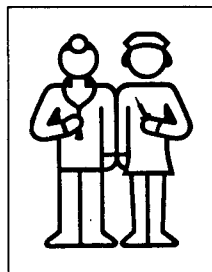
3. Een kleine groep van ongeveer vijf procent reageerde neutraal, afhoudend of afwijzend. Hiervoor zijn verschillende oorzaken. Ten eerste zijn er een aantal afdelingen die de discussie in het hoofdbestuur van de VVD over de jongerenaanpak willen afwachten en daarna hun standpunt willen bepalen. Ten tweede zijn er een aantal VVD-afdelingen waar een VVDJC bestaat. Deze VVDJC's zijn qua uitgangspunt, vorm en functioneren verschillend. Het is dan niet verwonderlijk dat de één niet uitsluit binnenkort een JOVD-afdeling te worden en de ander dat liever niet doet.

Conclusie

De tot nu toe bekende resultaten van „JA '83” zijn zeer bemoedigend. De nog binnenkomende resultaten doen daar zeker niet voor onder (gelet op de informele contacten). Een goede basis om verder te gaan! Een goede basis om meer jongeren bij het liberalisme te betrekken en wellicht door te stoten naar de grootste politieke stroming van het land!

Ada den Ottelander
coördinator „JA '83” JOVD

Ombuigingsmaatregelen

Het aanbod van de collectieve voorzieningen in de gezondheidszorg is gedurende de afgelopen jaren aanzienlijk vergroot. En de consumptie van die voorzieningen is nog sterker toegenomen. De cijfers spreken boekdelen. Een voorbeeld ter illustratie. De diagnostische verrichtingen in ziekenhuizen zijn gedurende de afgelopen jaren met gemiddeld 10 % per jaar toegenomen.

Deze en andere explosieve ontwikkelingen hebben er toe geleid dat de totale uitgaven voor onze volksgezondheid dit jaar ruim boven de 30 miljard uitstijgen. Dit Kabinet heeft dan ook besloten tot ombuigingen op dit terrein, die in 1986 zelfs moeten oplopen tot 3 miljard op jaarbasis.

Duidelijk mag zijn dat het realiseren van de beoogde ombuigingen noodzaakt tot een herbezinning op ons huidige stelsel van gezondheidsvoorzieningen.

Voorkomen dient echter te worden dat de door het kabinet te nemen maatregelen uitsluitend getoetst worden aan het criterium van kostenbeheersing. Het VVD-kamerlid Dick Dees heeft onlangs bij de begrotingsbehandeling nog eens benadrukt dat de kostenbeheersing hand in hand moet lopen met andere doelstellingen, nl.

- de beoogde herverkaveling. Hiertoe worden gerekend de gewenste verschuivingen van de curatieve naar de preventieve zorg,

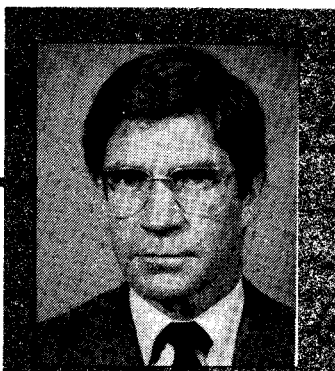
van ziekenhuiszorg naar eerstelijnszorg en van de professionele zorg naar de zelfzorg.

- het vergroten van de eigen verantwoordelijkheid van het individu. Het beroep op de collectieve voorzieningen moet verminderd worden. Tevens is van belang dat de individuele keuzevrijheid wordt vergroot terzake van het gebruik maken van voorzieningen en instellingen.
- de deregulering. Ook de gezondheidszorg kent reeds te veel procedures en instellingen.
- het handhaven van de kwaliteit in de gezondheidszorg.

Voorstellen tot het herzien van het ziektekostenstelsel en tot het verschuiven van het accent van de tweede naar de eerste lijnszorg zullen dan ook aan de bovenbeschreven uitgangspunten getoetst moeten worden. Tevens is van belang dat niet onder het vaandel van kostenbeheersing allerlei politieke stokpaardjes worden bereden. Hiertoe rekent de Volksgezondheidsspecialist Dees het invoeren van een uitgebreide volksverzekering en het in dienstverband brengen van artsen. Dat zijn maatregelen die wel geld kosten, maar de kwaliteit van de gezondheidszorg niet verbeteren.

Een laatste inleidende opmerking betreft de wegen, waarlangs tot kostenbeheersing kan worden gekomen. Oud-staatssecretaris mevr.

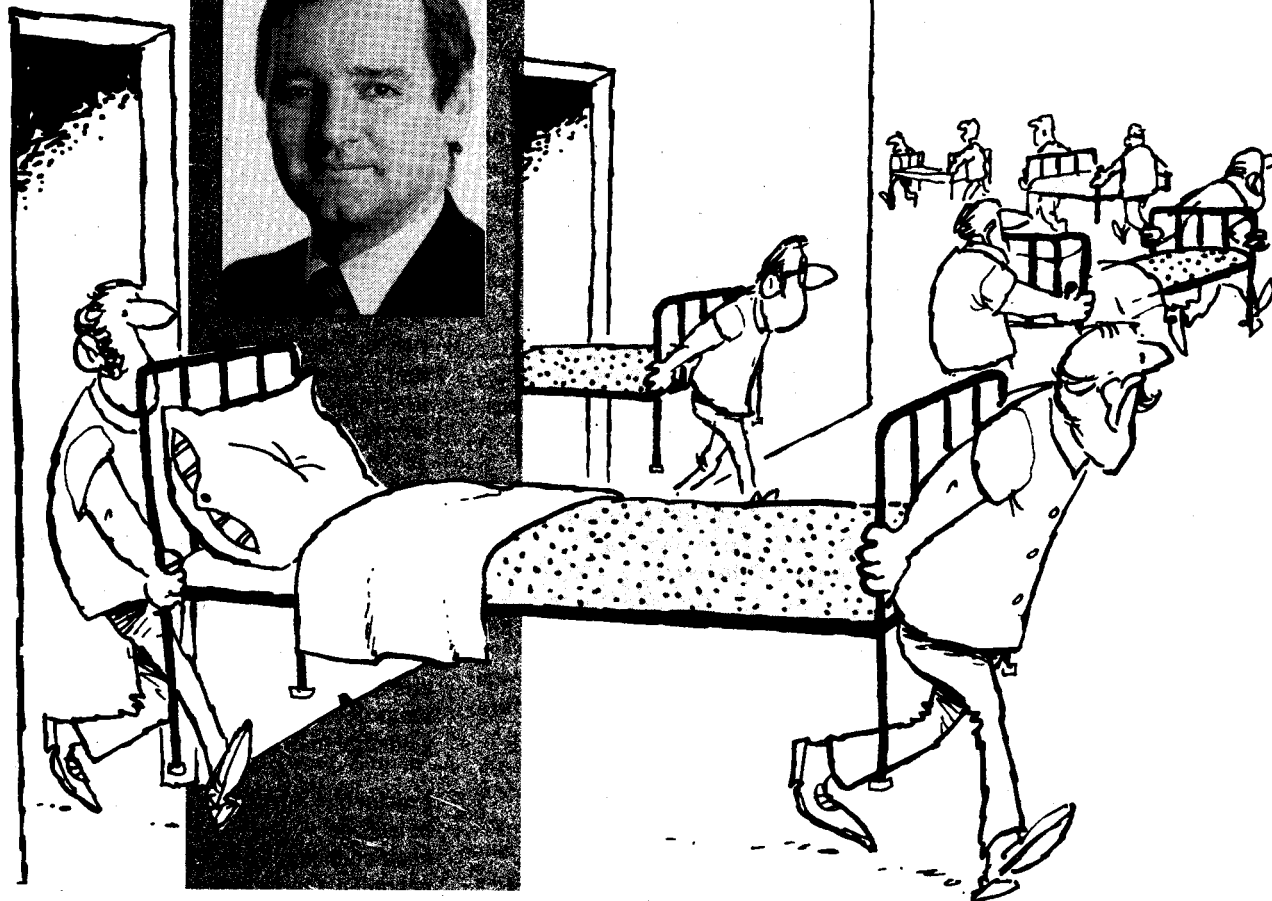
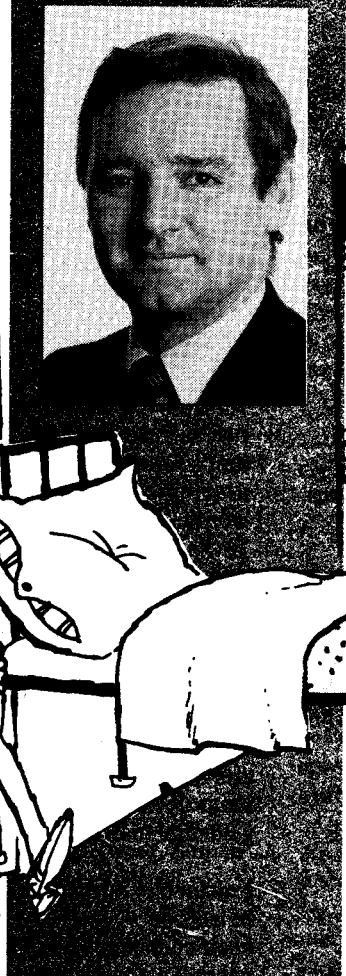
P. C. de Lange

E. Veder-Smit

D. Dees

E. Veder-Smit is van mening dat niet eenzijdig een accent gelegd mag worden op het herzien van het ziektekostenstelsel. Met een volumebeleid en een tarievenbeleid op grond van de Wet voorzieningen gezondheidszorg en de Wet tarieven gezondheidszorg in combinatie met budgettering in ziekenhuizen kunnen aanzienlijke kostenbesparingen gerealiseerd worden. Helaas geeft het optreden van staatssecretaris Van der Reyden - gezien zijn kenbaar gemaakte voorkeur voor een volksverzekering, aangevuld met een verplichte verzekering en een facultatieve verzekering - voeding aan de gedachte dat de uitvoeringsmaatregelen op basis van de twee genoemde wetten op de achtergrond zullen raken.

Het ziektekostenstelsel

De noodzaak van veranderingen is manifest. De kosten van de vrijwillige - en bejaardenverzekeringen zijn door de ziekenfondsen met de grootste moeite te dragen. Het totale tekort van de gezamenlijke ziekenfondsen bedraagt reeds meer dan 1 miljard. En ook de toekomst geeft geen aanleiding tot de gedachte dat het tekort zal afnemen. Immers, de vergrijzing van onze samenleving zet zich in versneld tempo voort.

Er zullen dus op korte termijn oplossingen moeten worden bedacht voor de problemen van de ziekenfondsen. Daarna kunnen de inspanningen gericht worden op een fundamentele herziening van het ziektekostenstelsel. En die herziening zal gebaseerd moeten zijn op overleg met alle betrokkenen. Immers, voorkomen moet worden dat er een oeverloze discussie over allerlei modellen op papier ontstaat, terwijl niet duidelijk is welke doelstellingen en effecten we nastreven.

De heer P. C. de Lange, voorzitter van de partijcommissie volksgezondheid, is voorstander van het beantwoorden van een aantal essentiële vragen, alvorens concrete voorstellen tot wijziging van het huidige stelsel op tafel komen en besproken worden. Moet de verzekeringsgedachte

centraal blijven staan of moet een gedeelte van de voorzieningen gefinancierd worden uit de opbrengsten van loon- en inkomstenbelasting? Pleidooien voor een volksverzekering moeten echter uiterst kritisch worden beoordeeld. Immers, er zal geen sprake zijn van kostenbeheersing. Bovendien wordt er dan te weinig rekening gehouden met de individuele keuzevrijheid.

Een tweede vraag betreft het voorzieningenpakket. Dient een ieder ongeacht zijn inkomen te kunnen beschikken over een maximaal voorzieningenpakket? En het derde kernprobleem raakt de hoogte van de eigen bijdrage. Deze zou kunnen

worden afgestemd op de hoogte van het inkomen. Ofwel een eigen bijdrage naar draagkracht.

Het bedenken van oplossingen voor de 3 hierboven genoemde kernvragen wordt in belangrijke mate beïnvloed door de te kiezen uitgangspunten. Drs. Dees rekent tot de toetsingscriteria voor toekomstige regeringsvoorstellen:

- de keuzevrijheid van het individu terzake van de inhoud en de omvang van het voorzieningenpakket en de te prefereren instellingen.
- de prikkels tot kostenbeheersing. De verstrekkingen in natura door de ziekenfondsen hebben er mede toe geleid dat het kosteninzicht bij de verzekerden verdwenen is. De Lange pleit dan ook voor het vergroten van het kosteninzicht. Dat is namelijk een essentiële voorwaarde voor het vergroten van het kostenbewustzijn en dus het stimuleren van de beoogde kostenbeheersing. Gedacht kan worden aan het zichtbaar maken van de te betalen premie op het loonstrookje. Daarnaast kan de individuele betrokkenheid worden vergroot door het invoeren van een eigen bijdrage naar draagkracht en door het invoeren van een restitutiestelsel.
- de bijdrage aan de kostenombuigingen op macro-niveau.
- de inkomenseffecten. Deze moeten acceptabel zijn. Met het wijzigen van het ziektekostenstelsel mag geen verdere nivellering nagestreefd worden.
- het oplossen van de huidige knelpunten in de vrijwillige- en bejaardenverzekeringen.

De tweede lijnszorg

Reeds heb ik opgemerkt dat de Wet tarieven gezondheidszorg en de Wet voorzieningen gezondheidszorg mogelijkheden bieden voor een volumebeleid (normering van de verrichtingen van artsen) en voor een

tarievenbeleid (abonnementstarieven en degressieve tarieven). Daarnaast is budgettering in met name ziekenhuizen van belang. Inzicht zal moeten ontstaan in de activiteiten van de verschillende afdelingen en specialisten. Vervolgens zullen plafonds voor de jaarlijkse groei en dus de uitgaven gesteld moeten worden. Aan deze voorwaarden zal moeten worden voldaan om tot interne budgettering in ziekenhuizen te komen. Dat is belangrijker dan het bedenken van allerlei richtlijnen door de overheid, die van toepassing zullen zijn op de ziekenhuizen. Het management in de ziekenhuizen zelf en niet de overheid moet de noodzakelijke kostenbeheersing realiseren, aldus het kamerlid Dees.

Eerste lijnszorg

Een belangrijke doelstelling kan zijn het voorkomen van een onnodig beslag op de tweede lijnshulp. Dat noodzaakt er toe dat een huisarts binnen het redelijke zijn patiënt zelf zoveel mogelijk begeleidt en dus niet direct doorverwijst. Binnen het kader van de discussie over spilfunctie van de huisarts in de eerste lijn kan dan tevens aandacht worden besteed aan de inhoud van de werkzaamheden van de arts. Waar ligt bijv. de scheidslijn tussen de medische hulpverlening en de maatschappelijke dienstverlening? Een tweede vraagstuk betreft de samenwerking met de tweede lijn. Het bezuinigen in de tweede lijn kan leiden tot extra uitgaven in de eerste lijn. Het verminderen van het aantal ligdagen in een ziekenhuis bijv. leidt er toe dat mensen thuis langer begeleid moeten worden. Een gedeelte van de besparingen in de tweede lijn zal dus beschikbaar gesteld moeten worden voor de versterking van de eerste lijn.

Kees Zwinkels
oud-wetensch. medewerker
VVD-2e Kamerfractie

Zelden zal een boek zo origineel zijn gepresenteerd als de eersteling van Wibo van de Linde, chef van TROS Aktua TV. Wibo, verknocht aan het eiland Schiermonnikoog, schreef het jeugdboek „Het geheim van de Vredenhof“ (uitgeverij Strengholt). Het avontuur speelt zich natuurlijk op Schiermonnikoog af rond de drenkelingen- en militaire begraafplaats De Vredenhof. Het eerste exemplaar werd in ontvangst genomen door de Friese Commissaris van de Koningin, Hans Wiegel, die speciaal voor die gelegenheid naar het eiland kwam, dat onder zijn territorium resulteert. De hele vaderlandse pers was zowat aanwezig. Burgemeester Bas Eenhoorn had bij dit gebeuren een mooi stukje eilandpromotie ingebouwd. We werden met verschillende vervoersmiddelen vervoerd langs de lokaliteiten die in het boek een belangrijke rol spelen: het rustieke Vredenhof, de bunker en met trucks een stuk over het wad, waar als een fata morgana in het absolute niets van het zand in een doorbrekend waterig zonnetje achter een met wit kleed bedekt tafeltje de in

het zwart gestoken eigenaar, Jan Fischer, van Hotel van der Werff stond. De Berenburg en Bokma gereed. Dat drankje in het duin leidde tot deze foto. Bij de overhandiging van het eerste boek aan Wiegel, vertelde de Commissaris: „Ik heb het in bed onder de dekens liggen lezen.“ Hij preeste de voortreffelijke promotie van het eiland en de zorg voor de Waddenzee. Terloops merkte hij op dat burgemeester Eenhoorn in het boek wel wat anders is getroffen dan hij in werkelijkheid is. „Als dat niet wordt gezegd, komen zijn promotiekansen in gevaar. Hij is veel dynamischer.“ Van het boek is een t.v. jeugdserie gemaakt in vijf afleveringen, die nog dit seizoen wordt uitgezonden. Daarin spelen voornamelijk de eilandbewoners mee. Een voortreffelijke erwtensoepmaaltijd was het slot van deze bijeenkomst. Daarna moest iedereen ijlings naar de boot van drie uur. Ook Bas Eenhoorn, die als dagelijks bestuurslid 's avonds in Den Haag moest vergaderen.

R.D.

Om aan te geven hoe hektisch en wisselvallig het bestaan van een Kamerlid is, vroeg de redactie ditmaal aan Margreet Kamp haar agenda eens zorgvuldig bij te houden. Dat resulteerde in dit dagboek.

R.D.

DAGBOEK Margreet Kamp

Dinsdag 22 februari 1983

Ik vind het leuk, dat Reny Dijkman mij vraagt voor Vrijheid en Democratie een dagboek bij te houden over het werk van een pas nieuw kamerlid. We hebben even met elkaar een babbel, nadat ik net 2 uur stemmingen achter de rug heb. Voor mij leken dit geen 2 uur, omdat vele stemmingen betrekking hadden op ingediende moties en amendementen op de begroting van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur (WVC). Aangezien ik daarbij een van de 4 woordvoerders was geweest, was ik nauw betrokken bij het aangeven van het stemgedrag van de fractie. Bovendien moest ik mijn hoofd er goed bij hebben, omdat enkele amendementen op tijd ingetrokken moesten worden.

Bij het aannemen van de motie over het opnemen van Vasolastine in het ziekenfondspakket werd er vanaf de publieke tribune geklapt. Zo werd de Kamer namens 45.000 patiënten „bedankt“. Een spontaan gebeuren!

Ik heb een zeer tevreden gevoel als ik naar mijn werkkamer ga. Alles is goed verlopen. Enkele ervaren fractiegenoten zeggen me dat ook. Bovendien heb ik samen met mevrouw Andela-Baur van het CDA nog iets kunnen doen voor knelsituaties in de gezinsverzorging.

Op mijn kamer heb ik een gesprek met

Paul, een van mijn persoonlijke medewerkers, die juist terug is van vakantie. Een gemaakte afspraak met de kunstenaarsbond over de Beeldende Kunstenaarsregeling (BKR) gaat niet door. Ik heb dus meer tijd om mijn post door te nemen. 's Avonds woon ik de vergadering van de Koepelcommissie Welzijn bij, waarbij we ons verdiepen in notities over liberaal kunstbeleid, het mediabeleid en de dagbladpers. Tijdens de vergadering voel ik, dat mijn hersenen niets nieuws meer opnemen. Als ik tegen elf uur het kamergebouw verlaat en naar huis rij, denk ik: Wat een gekke wereld is eigenlijk die politiek. Je maakt je druk over arbeidstijdverkorting, meer vrije tijd, terwijl je zelf bijna 12 uur per dag in touw bent!

Woensdag 23 februari

Als de wekker om goed 7 uur afloopt, sta ik niet te springen om op te staan. Maar ik moet op tijd in Den Haag zijn, want voordat om 10 uur een vergadering begint, moet ik een memo klaar hebben over vraagpunten betreffende het onderwerp volwasseneneducatie uit de begroting van O en W, voor de fractiecommissie Onderwijs.

Met collega Nijhuis ga ik naar het mondeling overleg, waarin de Kamer praat met Staatssecretaris De Graaf over zijn voornemen - neergelegd in

een wetsontwerp - om het personeelsbestand in de W.S.W. (= Wet Sociale Werkvoorziening)-regeling te bevroren.

Vele kamerleden maken van de gelegenheid gebruik om ook andere knelpunten in de W.S.W. aan de orde te stellen.

Flexibel kunnen zijn is belangrijk voor een kamerlid. Terug op mijn kamer hoor ik dat de fractiecommissie Onderwijs niet doorgaat en word ik even later opgeroepen voor stemmingen. Daarna begint de plenaire behandeling over een wijziging in de Bibliotheekwet. Omdat we hebben afgesproken, dat minimaal 2 kamerleden aanwezig zullen zijn in de grote zaal, zal ik blijven. Ik neem ondertussen mijn post door en moet leren om tegelijkertijd te kunnen luisteren naar het debat.

Ik krijg bericht dat in verband met bezuinigingen in de BKR-regeling, die per 1 maart zullen ingaan, er een mondeling overleg komt, of morgenavond, of maandag a.s. De avond gebruik ik om een notitie over de BKR te schrijven voor de fractiecommissie SoZa, die gelukkig voor mij, morgenmiddag vergadert, waarin ik een aantal vragen opneem hoe ik mij zal moeten opstellen.

Als ik tegen half elf in Vianen mijn auto uitstap komen juist mijn burens terug van een protestbijeenkomst over de bezuinigingen in het onderwijs. We

drinken met elkaar een borreltje en wisselen ervaringen uit. Met hun mededeling, dat een van hen part-time gaat werken om ook 'n ander de gelegenheid te geven een baan te vinden in het onderwijs, ben ik blij.

Donderdag 24 februari

Voor half negen alweer de deur uit. Vanmorgen is de vergadering van de Vaste Kamercommissie Volksgezondheid. Gelukkig heb ik alle binnengekomen brieven al gelezen. We hebben een vraag, die in de toekomst waarschijnlijk zal toenemen, namelijk of het mogelijk is, dat een man zijn werk opgeeft - en dan toch een inkomen of uitkering krijgt - om zijn vrouw thuis te verzorgen en te verplegen in plaats van haar te laten opnemen in een verpleeghuis. Een van de leden merkt op dat het omgekeerde vanzelfsprekend is. Als een vrouw thuis haar man verpleegt, staat daar geen inkomen tegenover. Besloten wordt om met de Vaste Kamercommissie Sociale Zaken en Werkgelegenheid te bespreken in hoeverre we van de Staatssecretaris van Volksgezondheid en SoZa een notitie kunnen vragen over de verschillende aspecten van intensieve thuisverpleging, ter voorbereiding op een te houden mondeling overleg.

Alvorens de vergadering van de fractiecommissie SoZa in te gaan, verzoek ik Paul voor mij alles te verzamelen wat in het verleden is gezegd door de fractie over kanker en bevolkingsonderzoeken. Op 7 maart is er nl. een uitgebreide commissievergadering met Staatssecretaris Van der Reyden, waarbij Erica en ik de VVD-inbreng zullen verzorgen. Die moeten we inleveren voor bespreking in de fractie van 1 maart.

In de fractiecommissie SoZa bespreken we in grote lijnen de te leveren inbreng bij de begrotingsbehandeling, waarbij zeer zeker de nadruk zal vallen op het grote

werkloosheidsprobleem. Vervolgens nemen we enkele ingeleverde notities door, waaronder die van mij over de BKR.

We worden opgeroepen voor de stemmingen, omdat bij de regeling van werkzaamheden zal worden voorgesteld de begroting van SoZa niet volgende week te behandelen. De regeringspartijen willen wachten op het gevraagde advies van de Stichting van de Arbeid over de regeringsvoorstellen.

Na de stemming blijf ik in de zaal, waar de plenaire voortzetting plaatsvindt over de wetswijziging van de WUV (= Wet Uitkering Vervolgingslachtoffers), waarbij collega Lucassen een amendement heeft ingediend, waarvoor de regering geen geld heeft als dit zou worden aangenomen.

Het debat heeft een onbevredigend verloop, omdat de Staatssecretaris niet zijn onaanvaardbaarheid uitspreekt over dit amendement, doch het ten sterkste ontraadt.

Sympathiek is wel, dat verschillende fractiegenoten dit debat bijwonen ter morele ondersteuning.

Als ik laat in de middag op mijn kamer terug ben, lees ik de post door en verzamel allerlei stukken, die ik thuis moet doornemen.

Tegen 9 uur ben ik thuis en heb ik eindelijk eens tijd om uitvoerig te telefoneren met familieleden en enkele vrienden.

Vrijdag 25 februari

Ik neem enkele notities en nota's vluchtig door over het ouderenbeleid, voordat ik om half elf bij Erica ben, waar we samen geïnterviewd zullen worden voor het blad „Leef tijd”. Het blijft steeds belangrijk te benadrukken, dat:

- de samenleving „ouder gevoelig” zou moeten zijn,
- zo weinig mogelijk categoriaal beleid ontwikkeld moet worden (met andere woorden niet steeds apart iets

bedenken voor ouderen, jongeren, vrouwen etc.).

- $\pm 85,5\%$ van de mensen boven de 65 jaar zich prima zelfstandig redden,
- meer flexibiliteit in en tussen de voorzieningen gewenst is.

De middag besteed ik aan het doorlezen van allerlei stukken over kanker, kankerbestrijding en bevolkingsonderzoeken en begin ik aan mijn notitie voor de fractie.

's Avonds krijg ik bezoek van een vriendin, die van dit onderwerp ook het een en ander afweet.

Na onze bespreking zitten we heerlijk onderuit te kijken naar Haagsche Bluf. Ik erger mij aan de manier waarop de heer Van Dam op het publiek speelt. Dat draagt m.i. niet bij aan het vertrouwen van de bevolking in politici.

Zaterdag 26 februari

Na een gezellig ontbijt enkele huishoudelijke karweitjes. Dan pak ik mijn spullen om de Partijraadsvergadering te bezoeken. Mijn logé is zo vriendelijk om voor mij enkele noodzakelijke boodschappen te doen.

Van de enorme belangstelling voor deze bijeenkomst, geniet ik. Ed Nijpels houdt 2 uitstekende speeches. De „overval” van de bijstandsmoeders met hun eis van f 400,— per maand netto meer, wekt irritatie vanwege de ongenueanceerdheid.

Na afloop van de vergadering een verjaardagsborrel bij mijn zus. Tegen negen uur ben ik weer thuis, waar ik met een stapel kranten het bed opzoek.

Morgen moet ik vroeg op om een dag te helpen inpakken bij een a.s. verhuizing van een vriendin.

Maandag 28 februari

Als ik 's morgens tegen half acht opsta

word ik geconfronteerd met het resultaat van een dag lichamelijke inspanning; overal spierpijn!

Ik kan niet naar de vergadering van de VVD-vrouwen in Utrecht gaan, omdat ik op tijd in Den Haag moet zijn in verband met het mondeling overleg over de BKR. Nog eens neem ik uitvoerig de stukken door en mijn inbreng. Nu ben ik goed geprepareerd, temeer daar ik alle tijd heb om de laatste binnengekomen brieven over dit onderwerp ook nog te lezen. We zullen bezuinigingen in de BKR, naar analogie van een aantal bezuinigingen in enkele sociale verzekeringswetten, accepteren.

De rest van de middag besteed ik aan het verwerken van de post en aan het schrijven van twee notities voor de fractievergadering van morgen te weten:

1. over de BKR, omdat het wel zeker is, dat na het mondeling overleg een plenair debat zal volgen,
2. over mijn inbreng voor de UCV kanker/bevolkingsonderzoeken.

Met Nicole, mijn andere persoonlijke medewerker, maak ik de afspraak over het op tijd getypt en vermenigvuldigd krijgen van deze notities, die om 10 uur de volgende morgen in de fractiekamer moeten liggen.

Met een gerust hart verlaat ik tegen 8 uur de 2e Kamer. Alles is geregeld. Ik ben blij dat Paul, Nicole en ik het goed met elkaar kunnen vinden. Ofschoon ik in eerste instantie voorkeur had voor één full-time medewerker, heb ik toch voor 2 part-time medewerkers gekozen. Als je bevordering van deeltijdarbeid en arbeidsverdeling bepleit en het zelf niet doet, is dat geen goed voorbeeld.

Dinsdag 1 maart

Op naar de fractievergadering met in de tas de post van het weekeinde. De vergadering is een hele zit, van 10.30 uur tot bijna 14.00 uur, maar

erg fijn. Alles wat in de hele week aan de orde komt wordt met elkaar besproken.

Ik heb een heel tevreden gevoel als de fractie mijn notities goedkeurt. Ik leef erg mee met college Lucassen, omdat straks opnieuw de WUV aan de orde komt en dan wel met volle banken, omdat er stemmingen zijn. Wat wordt verwacht gebeurt. De Staatssecretaris blijft het amendement ontraden en bij aanname zal de regering het gehele wetsontwerp intrekken en dus wordt het VVD-amendement ingetrokken. Hoe vervelend dit moment ook even is, het was waard te strijden voor een goede zaak.

Daarna bezoek ik de fractiecommissie van respectievelijk Volksgezondheid en SoZa, waarin iedereen wordt bijgepraat over een aantal zaken en afspraken worden geregeld.

Na een blik in de post, een warme hap, rij ik met de secretaresse van de partijcommissie Volwasseneneducatie naar de vergadering in Utrecht.

Dat dit onderwerp mij boeit zal zeker samenhangen met mijn eigen leven, waarin het 2e kans-onderwijs een grote rol heeft gespeeld. Omdat in deze tak van „onderwijs” veel omgaat besluit ik in de Paasvakantie er eens extra aandacht aan te besteden.

Thuis gekomen wachten enkele telefoontjes, kranten en „Den Haag Vandaag”.

Woensdag 2 maart

Ik ben om 9.30 uur in de vergadering van de fractiecommissie Welzijn. Inmiddels is bekend dat het plenair debat over de BKR vandaag zal plaatsvinden. Hoe laat staat nog niet vast.

Ik besluit mijn tekst letterlijk uit te schrijven. Dat geeft een safer gevoel, dan op basis van de goedgekeurde notitie het spreekgestoelte op te gaan.

TWEDE KAMER

In de vergadering van de fractiecommissie Onderwijs worden vervolgens in grote lijnen de inbrengen besproken voor de begrotingsbehandeling van de volgende week.

We wisselen ervaringen uit over de binnengekomen protestbrieven. Gelukkig ben ik niet de enige, die zich ergert hoe kinderen door ouders en onderwijsgeevenden gebruikt worden om ons kenbaar te maken, dat de voorgestelde bezuinigingen niet mogen doorgaan.

Tegen half vier ben ik met mijn spullen in de plenaire vergadering, waar de voorzitter het BKR-debat aankondigt en ik de eerste spreker ben. Ik vond het erg fijn, dat een collega uit de fractiecommissie SoZa ter morele ondersteuning in de zaal wilde gaan zitten. Alles verliep goed. Na het debat is overleg met de Staatssecretaris en de CDA-woordvoerder, over de mogelijke bijstelling van een ingediende CDA-motie. Ik voel mij eventjes belangrijk!

Terug op mijn kamer moet ik een notitie schrijven over de middelbare beroepsopleiding verzorgenden waarover morgen een mondeling overleg is met de Staatssecretaris van O en W: mevrouw Ginjaar. Mijn inbreng zal zich concentreren op de vraag of er straks niet teveel afdelingen komen, waarbij het dringen wordt, eerst om stageplaatsen te vinden en later om een baan in de kwartaire sector. Vanuit mijn vorige werkkringen bij de Nationale Kruisvereniging en de Centrale Raad voor Gezinsverzorging beheers ik dit facet. 's Avonds heb ik een gesprek met een delegatie van de Nederlandse Vereniging voor Gezondheidsvoorlichting en Opvoeding, die mij inpraten over verschillende zaken, die rondom G.V.O. spelen en van belang kunnen zijn bij een binnenkort afgesproken overleg van de Kamer met de bewindsman.

Tegen 9 uur verlaat ik het 2e

Kamergebouw om vrienden te bezoeken en te horen hoe een sollicitatiegesprek is verlopen. Omdat ik besluit niet naar Vianen terug te rijden kunnen we even gezellig doorzakken.

Donderdag 3 maart

Om 10.00 uur ben ik in de vergadering van de Vaste Kamercommissie van Volksgezondheid en Sociale Zaken/Werkgelegenheid. We besluiten een gespreksnotitie te vragen aan de bewindslieden over intensieve thuisverpleging. Direct daarna vindt overleg plaats over de definitieve tekst van de gewijzigde motie over de BKR. Op zich te laat - maar voor mijn inbreng precies op tijd - stap ik het mondeling overleg in over het Spreidingsplan. Na afloop van de bijeenkomst praat ik even na met enkele directeuren van opleidingsscholen voor verzorgenden. Zij zijn teleurgesteld dat de Staatssecretaris niet kan terugkomen op gemaakte afspraken. Vervolgens naar de grote zaal. Stemmingen over ingediende moties betreffende RSV en de BKR-regeling. De woordvoerders geven aan hoe gestemd moet worden en bij de moties over de BKR ben ik dat. Het zal waarschijnlijk wel wennen als je langer in de Kamer zit; in mijzelf heb ik op dat moment een mengeling van gevoelens als ik aan moet geven hoe de fractie moet stemmen, enerzijds gevoelens van belangrijkheid, verantwoordelijkheid, macht, anderzijds gevoelens van twijfel, doe ik het wel goed?

Vrijdag 4 maart

Vandaag heerlijk geen afspraken, dus uitslapen en even tijd voor enkele huishoudelijke bezigheden. Ik besluit mijn lezing, die ik maandagavond in Kerkrade moet houden volledig uit te schrijven. Daar gaan heel wat uurtjes mee heen.

Vervolgens lees ik nog een aantal artikelen in verband met de UCV over kanker. Mijn inbreng zal zich concentreren op de noodzaak van goede voorlichting en het geven van juiste informatie.

Het nut van georganiseerde massale bevolkingsonderzoeken op longkanker, baarmoederhalskanker en borstkanker wordt niet alleen door ons niet voorgestaan, maar ook niet door de Staatssecretaris. Wel zullen we sterk benadrukken de psycho-sociale zorgverlening c.q. begeleiding van kankerpatiënten en familieleden door huisartsen, (wijk)verpleegkundigen en zelfhulpgroepen. Ik realiseer me dat ik maandag een drukke en lange dag zal hebben en besluit het weekend in huiselijke kring door te brengen.

Maandag 7 maart

Op naar Den Haag voor de uitgebreide commissievergadering over kanker. Ik had meer belangstelling verwacht op de publieke tribune. Ik vind het leuk 2 collega's te ontmoeten van mijn vorige werkkring. Het meest spreekt mij echter aan, dat bij de behandeling van dit onderwerp de verschillende fracties met de Staatssecretaris op grote lijnen op eenzelfde benadering zitten.

Helaas moet ik tegen half vijf Den Haag verlaten om op tijd in Kerkrade te zijn. Mij wacht daar een zaaltje met 35 mensen, zeer aandachtig publiek en interessante vragen en opmerkingen voor mij en Eric Brinkman, die als voorzitter van de JOVD ook een inleiding hield.

Wanneer ik na 01.00 uur mijn bed inrol heb ik niet alleen intensief gewerkt, maar ook nog eens 430 km. gereden. Je moet er wel wat voor over hebben zeg ik tegen mezelf.

Aan alle gemeenteraadsleden en wethouders van de VVD die zich bezighouden met volkshuisvesting

De commissie Volkshuisvesting van de VVD organiseert op 6 mei a.s. een bijeenkomst over Volkshuisvestingsproblematiek in het Jaarbeurscongrescentrum te Utrecht. Aanvang 19.00 uur.

Opzet van deze avond is dat er gesproken zal worden over de uitgangspunten voor een liberaal volkshuisvestingsbeleid en met name over de praktische problemen die daarmee samenhangen. Doel van deze avond is het uitwisselen van standpunten en ideeën t.a.v. volkshuisvestingsproblemen waar u in de dagelijkse praktijk mee wordt geconfronteerd.

Voor de organisatie van de bijeenkomst is het noodzakelijk een mogelijke inventarisatie van de vragen die bij u leven vooraf te hebben.

Wij verzoeken u dan ook tegelijk met uw aanmelding tot deelneming aan deze voorgestelde bijeenkomst een „A-viertje” met onderwerpen of vragen, vergezeld van een korte toelichting, aan het algemeen secretariaat t.a.v. Andréa Luyben te willen toesturen.

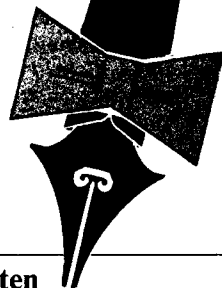
Aan de hand van de ingekomen onderwerpen zal de commissie een agenda voorbereiden. Aan de deelnemers zal aan het begin (evt. vooraf) van de avond een informatiebundel worden uitgereikt (c.q. toegestuurd).

In verband met de tijd benodigd voor de organisatie, zouden wij uw aanmelding graag vóór 31 maart a.s. ontvangen.

Een aanmeldingsstrook treft u onderstaand aan.

Aan de bijeenkomst zelf zijn geen kosten verbonden.

Mijn opinie is ...

Sof-jet beloften

De brief van ir. W. Enklaar uit Zwolle (V & D, 22 februari 1983) is mij zeer ter harte gegaan. Ik onderschrijf Enklaars mening geheel. We kunnen niet genoeg herhalen dat de situatie in Polen rampzalig is, om maar te zwijgen over die van Afghanistan.

We zitten opgescheept met allerlei protestbewegingen die tegen de nog te plaatsen kernwapens betogen, maar wie loopt nog de straat op om te protesteren tegen de militaire inmenging van Rusland in Afghanistan of de ellendige situatie in de Oostbloklanden? Het interesseert ons niet omdat de anderen er mee zitten? Wie spreekt er dan nog met de Russen over mensenrechten?

F. Laterveer
Overyse

Vermogensbelasting is diefstal

Zelfs in het oude Athene mocht een slaaf zijn spaarcenten houden en zeker een slavin.

De emancipatierechten van getrouwde vrouwen die uit op hun naam staand vermogen via hun echtgenoot Vermogens- en Inkomstenbelasting moeten afstaan worden door de Nederlandse staat genegeerd.

Een klein voorbeeld: Over het vermogen stel f 250.000,— van de vrouw, moet de man 0,8 % vermogensbelasting betalen. D.i. f 2.000,—. Het inkomen uit dit vermogen à 6 % rente is f 15.000,—. Dit bedrag wordt bij de man in zijn hoogste schijf belast; dat is f 10.800,—. Totaal eist de Nederlandse staat f 12.800,—.

De man zegt tegen zijn echtgenote: Hier heb jij je restant f 2.200,—. Spaar er mee!

J. A. Sondern
Wageningen

Aanmeldingsstrook:

Ondergetekende:

Naam:

Adres:

Functie: raadslid/wethouder*

zal de bijeenkomst op 6 mei a.s. bijwonen.

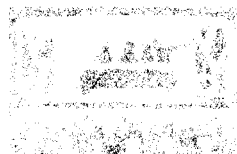
Bijgaand zijn ... vragen c.q. onderwerpen, voorzien van een beknopte toelichting bijgevoegd.

.....
(handtekening)

aanmelden vóór 31 maart 1983

* doorhalen wat niet van toepassing is

Mijn opinie is...

In deze rubriek zullen reacties van ten hoogste honderd woorden worden opgenomen. Langere brieven worden ingekort door de redactie. Aanvallen op personen komen niet voor plaatsing in aanmerking en zullen ook niet meer worden beantwoord. Plaatsing betekent niet dat de redactie het met de inhoud eens is.

VVD Volkspartij? Nee!!

Na ontvangst van *Vrijheid en Democratie* nr. 1280 heb ik me - en beslist niet voor het eerst - kwaad gemaakt over de advertenties die erin staan. Waaruit bestaat dat advertentie-aanbod dan wel?

Uit, merendeels, onnutte luxe, die voor de modale en zelfs boven-modale Nederlander absoluut niet te betalen is. Op de redactionele inhoud heb ik niets aan te merken, maar tegenover niet-VVD-ers schaam ik mij als zij dit blad zouden lezen. Bij het doorbladeren zouden zij meteen hun mening bevestigd zien dat de VVD een elitaire club is en beslist géén volkspartij.

Persoonlijk heb ik niets tegen luxe en tegen reclame daarvoor, maar, wil ik dat zien, dan koop ik een luxe-tijdschrift. De advertenties die nu in *V & D* staan, passen niet in een politiek tijdschrift, want daar is de franje echt wel af.

M. J. Grinsven-Wissing
's-Hertogenbosch

Objectiviteit in de mediawereld

In *Vrijheid en Democratie* van 22 februari breken C. de Jong en D. J. Brinkhorst beiden een lans voor een - in hun ogen - grotere objectiviteit, van de Nederlandse media.

In de media zou meer aandacht moeten worden besteed aan de VVD en haar standpunten. Volgens Brinkhorst zelfs via een VVD-gezind dagblad.

Nu ben ik altijd overtuigd geweest, dat de VVD staat voor een vrije meningsuiting en de pers het liefst objectief wil hebben. Als er dan een meer VVD-gezinde pers in Nederland zou moeten komen, zijn we natuurlijk op de verkeerde weg. We vervallen dan namelijk in dezelfde, mogelijke, fout als de „linkse” pers. Volgens mij moeten we blijven streven naar objectieve media. Dat is ondoenlijk wanneer een VVD-gezinde voorlichting in het leven zou worden geroepen.

Henk Kuipers
Goor

Vasolastine I

Twee schrijvers verbazen zich in *V en D* van 8 maart jl. dat de meerderheid van de

Kamer zich voor vergoeding door de ziekenfondsen van Vasolastine verklaart. Deze meerderheid zal dan kennis hebben genomen van de duizendvoudige praktijkbewijzen dat dit middel de aangeprezen werking wel degelijk bezit.

Men kan zich er eerder over verbazen dat enkele ambtenaren blijven stellen dat dit middel, ambtelijk gezien, de aangeprezen werking niet zou hebben. Wij kunnen gelukkig zijn met een parlement dat zich, zo nodig, van ambtelijke adviezen weet te distantiëren.

F. C. van Leeuwen
Wageningen

Vasolastine II

Mijn opinie is dat de heren Rijkema en Gebhardt met hun mededelingen over „vasolastine” en „de logica van een liberaal beleid” (zie *V. en D.* 8/3) op zeer gespannen voet met de waarheid staan. Ik acht mij met vijftig jaar ervaring als apotheker deskundiger dan dit tweetal.

Het gepraat over fabrikanten-patiëntenlobby acht ik in hoge mate minderwaardig. Het College van registratie is een van de slechtste van Europa.

J. G. Timmers

Discussie gesloten. Redactie.

Markerwaard

Als het waar is, wat E. G. v. d. Stadt schrijft in *V. en D.* nr. 1280, en helaas is er weinig reden om dat te betwijfelen (zie ook de *IJsselmeerberichten* van de *Ver. tot Behoud van het IJsselmeer*) is dat een hoogst kwalijke zaak!

De 2e Kamer heeft er recht op over alle gegevens betreffende de inpolderingskwestie te beschikken. Zij dient niet alleen te beschikken over de eenzijdig gerichte plannen en rapporten van Rijkswaterstaat, doch ook over alle alternatieven. Op de inspraakprocedure betr. de Planologische Kern Beslissing hebben meer dan 20.000 mensen gereageerd. 85 % was om uiteenlopende doch zeer geldige redenen tegen de Markerwaardaanleg; de slechts 15 % propolderreacties kwamen uit de agrarische hoek. Dit kan men toch niet in een hoek vegen!

Het zou hoogst ondemocratisch en

intolerabel zijn, indien onze VVD-minister Smit-Kroes hieraan voorbij zou gaan, ten voordele van RW-staat, die een onbetaalbaar prestige-objectief doordrukken, waaraan geen behoefte bestaat, en ten detrimente van de rest van Nederland, die geheel andere visies en belangen heeft! Hoe vervelend ook voor sommigen: in deze tijd kunnen wij niet meer om de resultaten van inspraakprocedures (destijds door de Regering bevorderd!) heen.

drs. P. Smit
Doorwerth

Onderhoudskosten

De VVD maakt zich de laatste tijd nogal sterk voor wederinvoering van de aftrekbaarheid voor belasting van de groot onderhoudskosten van eigen woningen. Aangezien een zeer groot deel van de VVD-achterban bestaat uit belastingbetalende werkende mensen met een eigen huis, lijkt dit op het eerste gezicht een alleszins loffelijk streven.

Helaas wordt een belangrijk gegeven over het hoofd gezien, namelijk het feit dat het overgrote deel van de VVD-achterban zeer wel bereid en in staat is zelf hun woning in een zodanig goede staat van onderhoud te houden dat van groot onderhoudsaftrek slechts zeer sporadisch sprake zal zijn. Daar het huurwaardeforfait sterk wordt verhoogd om de belastingaftrek te kunnen financieren, betekent de voorgestelde belastingmaatregel voor bijna alle VVD Doe Het Zelfers, eigen huisbezitters een nieuwe lastenverzwaring.

Ik zou gaarne zien dat de VVD-Kamerfractie deze zaak nader onderzocht. Indien uit dit onderzoek zou blijken dat genoemde belastingaftrek met bijbehorende verhoging van het huurwaardeforfait inderdaad een aanslag op de portemonnaie van de meeste huizenbezitters betekent, dient hier mijns inziens alsnog van afgezien te worden.

A. ten Klooster
Ede

Loze gebaren

De regering heeft het voornemen om zgn. tweeverdieners zwaarder te belasten. In tijden dat alleen uitkeringtrekkers ontkoppeld dreigen te worden zijn de voorgestelde maatregelen nog maar een

slap aftreksel van wat eigenlijk noodzakelijk zou zijn.

Het is dan ook een uiterst goedkope en afkeurenswaardige stunt om bij tweeverdieners onderscheid te maken al naar gelang de man of de vrouw het meeste inbrengt. De VVD zou zich moeten schamen om na het gehannes met benamingen, zich thans in te laten met emancipatoir stuntwerk, louter en alleen omdat de opbrengst voor de schatkist gunstig uitvalt. Het is de zoveelste bijl aan de wortel van de geloofwaardigheid van de politiek.

Van de VVD had ik wat meer principiële standvastigheid en wat minder loze gebaren verwacht!

Ir. J. L. Terink
Zaandam

Overheidspersoneelsbeleid

Terecht wijst ons Kamerlid Linschoten in V & D van 8 maart jl. op de noodzaak de relatie tussen aantallen ambtenaren en het draagvlak voor de financiering daarvan - de marktsector - goed in de hand te houden. Het gaat niet aan om te menen dat verlies aan arbeidsplaatsen in de marktsector eenvoudigweg door scheppen van arbeidsplaatsen in de „niet-marktsector“ kan worden gecompenseerd. Bij het opstellen van het toch berucht geworden tegenplan van de VVD in 1976 speelde dit aspect al een belangrijke rol, omdat de overheidsuitgaven toen al voor 40 % uit salarissen bestond en voor 40 % uit sociale uitkeringen e.d.

Ten tijde van de laatste formatie is in de Financieel-Economische Commissie deze zaak uiteraard weer aan de orde geweest. Door enkelen (w.o. ondergetekende) is voor de eerstkomende jaren - mede tegen bovenstaande achtergronden - een jaarlijkse vermindering van het ambtenarenbestand met 5 % bepleit.

Overweging: het lukt niet om de doelstellingen van het overheidsbeleid te bereiken als niet simultaan ambtenaren-salarissen en aantallen formatieplaatsen worden verlaagd.

De uitvoering van al deze dingen komt helaas jaren te laat en is daarom voor zeer velen zeer pijnlijk. Maar Van Agt heeft het kort geleden al eens gezegd; voor zulk een beleid was toen geen meerderheid in de Kamer te krijgen. Zo werkt de democratie nu eenmaal. De prijs is hoog. Jazeker. En juist om dat soort dingen te voorkomen is het zaak dat de PvdA niet teveel inwerkt op

de gevoelens van de mensen met acties als „Voor een dubbeltje geboren, etc. etc. . . .“

F. W. van der Schaar
Den Haag

(Ingekort)

Ontwikkelingshulp

De heer H. F. Snel maakte mij zeer bedroefd met zijn ingezonden stukje (V en D 8 maart) om de ontwikkelingshulp tijdelijk op te schorten ten gunste van onderwijs en geneeskundige zorg. Dat doet mij denken aan de kreet: „Ieder voor zich en God voor ons allen“. Dat is liberalisme uit de vorige eeuw.

Als oud-huisarts en oud-ziekenhuisdirecteur kan ik hem verzekeren dat op geneeskundig gebied nog steeds een enorme overconsumptie plaats vindt, die zonder de minste schade drastisch beperkt kan worden. Om hiervoor de ontwikkelingshulp te korten vind ik misdadig!

Weet H. F. Snel dan niet dat in de Derde Wereld er iedere twee seconden een kind van honger sterft en dat nog 800 miljoen mensen op de rand van de verhogering leven.

Enige uitlatingen van - naar ik aanneem - „onverdachte“ zegslieden: 'Mankind is one', pres. Rotary International; Mac Namara: „te weinig en te laat was steeds onze hulp aan landloze, werkloze, stemrechtloze en wanhopige mensen; Gunnar Karlsson: Nobody should increase his affluence until everybody has his essentials.“

Ik zal graag de heer H. F. Snel voorzien van een zeer uitgebreide literatuurlijst om zijn mening te helpen corrigeren!

F. M. G. Saes
Breda

Colijn, maart 1936

In maart 1936 steeg door Hitlers optreden de internationale spanning. Wanneer toen de winterlichting van de soldaten als anders gebruikelijk met groot verloop was gegaan, dan was er alleen een nieuwe ongevoefde zomerlichting recruten geweest. Colijn besloot daarom de gevoefde soldaten naast de nieuwelingen drie maanden langer onder de wapens te houden. Hij deelde dit op 11 maart 1936 voor de radio mee en besloot met een zin waarin de woorden waren opgenomen: „Gaaf u maar rustig slapen.“

Inderdaad konden we dat toen nog vier jaar doen.

De vele oud-AR-stemmers, waaronder ondergetekende, die nu enthousiast VVD-lid zijn, laten Colijn - destijds een goede, waakzame Nederlander - niet beledigen.

D. J. Engelsman
Arnhem

Roken in ziekenhuizen

Al jarenlang ben ik lid van de VVD, maar ik ga steeds minder begrijpen van wat zich in Den Haag afspeelt. Als klap op de vuurpijl komt dan een opmerking van mevrouw Terpstra, die het een losse-flodder opmerking vindt als staatssecretaris Van der Reijden overweegt om het roken in ziekenhuizen te verbieden. Bestaat het liberalisme van de VVD hierin, dat men meent vrij te kunnen zijn om een ander gif in zijn longen te blazen? Ik ben bang dat dit soort uitspraken naast de vele andere blunders, onze partij niet goed zullen doen. We hebben al de naam het met het milieu niet zo nauw te nemen (en m.i. is dit helaas terecht) en nu komt deze opmerking daar weer overheen. Wat wilt u toch? Ik denk er ernstig over mijn lidmaatschap op te zeggen.

G. Th. Eijsberg

Commentaar van Erica Terpstra: „Ook ik ben er vanzelfsprekend voor dat er in ziekenhuizen ruimten komen waar niet-rokers gevrijwaard worden van de rook van anderen, zoals er bijv. in de treinen ook niet-rokerscoupés zijn. De individuele vrijheid van niet-rokers wordt immers aangetast door het onvrijwillig „meeroken“.

Een totaalverbod, waar Van der Reijden op doelt, gaat veel verder. Dat zou betekenen dat bijv. ook het personeel in de koffiepauze op hun eigen kamer geen sigaret meer zou mogen opsteken. Dat is geen bescherming meer van niet-rokers. Het raakt zozeer de individuele vrijheid van mensen dat ik vind dat daaraan een gedegen discussie vooraf moet gaan en dit niet even „tussen neus en lippen door“ geregeld moet worden, zoals de staatssecretaris wel meer probeert. Die discussie hoort thuis bij de behandeling van het nog in te dienen wetsontwerp bescherming niet-rokers en is zeker niet gediend met wéér zo'n „losse flodder“ van de staatssecretaris. Daar is de zaak te belangrijk voor.

ALBLASSERDAM

Op 12 april spreekt de heer Drs. J. F. SCHERPENHUIZEN in hotel Krimpen. Aanvang: 20.30 uur. Onderwerp: mediabeleid, dijkverzwaren en tunnelbouw.

ALKMAAR

Op 11 april spreekt de heer Mr. Drs. F. BOLKESTEIN in 't Gulden Vlies. Aanvang: 20.00 uur.

ASSEN

Op 11 april spreekt Mevr. Drs. N. J. GINJAAR-MAAS in Bellevue. Aanvang: 20.00 uur.

BAARN

Op 18 mei spreekt de heer G. W. Keja in hotel-rest. „De Prom”. Aanvang: 20.00 uur.

DE BILT/BILTHOVEN

Op 18 april spreekt Mevr. Drs. N. SMIT-KROES in H. F. Witte Dorps huis te De Bilt. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: actuele politiek.

BODEGRAVEN

Op 25 april spreekt de heer R.L.O. Linschoten in „het Wagenwiel”. Aanvang: 20.00 uur.

BREDA

Op 6 mei spreekt de heer A. PLOEG in café „de Vrachtwagen”. Aanvang: 17.30 uur. Onderwerp: actuele politiek.

BRUNSSUM

Op 16 mei spreekt de heer J. F. B. van Rey in casino Treebeek. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: positie van de middenstand en de vrije beroepen.

BUNSCHOTEN-SPAKENBURG

Op 18 april spreekt de heer Mr. J. G. C. Wiebenga in rest. „De Mandemaaker”. Aanvang: 20.30 uur. Onderwerp: specifiek welzijn.

CAPELLE A/D IJSSEL

Op 16 mei spreekt Drs. W. K. HOEKZEMA in „de Hooghe Dorpscholder”. Aanvang: 20.00 uur.

OC DOETINCHEM

Op 19 mei spreekt de heer J. KAMMINGA in hotel-rest. „Moors” te Zeddam. Aanvang: 20.30 uur.

OC EEMLAND

Op 27 april spreekt de heer R. L. O. Linschoten in hotel-rest. „Schimmel” te Woudenberg. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: „Invloed VVD binnen het huidige kabinetsbeleid”.

ENSCHDEDE

Op 30 mei spreekt de heer prof. dr. ir. J. J. C. Voorhoeve in café-rest. A.B. Aanvang: 20.00 uur.

ERMELO

Op 18 april spreekt de heer mr. A. H. Korthals in hotel Ilex. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: actuele politiek.

ETTEN-LEUR

Op 25 april spreekt de heer prof. dr. ir. J. J. C. Voorhoeve in Boerderij rest. De Ruytenborgh. Aanvang: 20.00 uur.

GOOR

Op 18 april spreekt de heer drs. ir. ing. B. J. G. van der Kooy in de Malnberg. Aanvang: 20.00 uur.

OC GOUDA

Op 8 april spreekt de heer mr. G. B. Nijhuis in dorps huis Swanla te Zevenhuizen. Aanvang: 20.00 uur.

STATENCENTRALE GULPEN

Op 18 april spreekt de heer mr. F. KORTHALS ALTES in „Zaal Keulen” te Klimmen. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: actuele politiek.

HARMELEN

Op 9 mei spreekt de heer dr. R. W. de Korte in de Putkop. Aanvang: 20.30 uur. Onderwerp: actuele politiek.

JOVD HART VAN BRABANT

Op 21 april neemt dhr. drs. L. M. L. H. A. Hermans plaats in een forum in hotel De Postelse Hoeve. Aanvang: 20.15 uur. Onderwerp: mediabeleid nu en in de toekomst.

DEN HELDER

Op 11 april spreekt de heer A. PLOEG in het Beatrix hotel te Huisduinen. Aanvang: 20.00 uur.

VROUWEN IN DE VVD HILLEGOM

Op 29 maart spreekt de heer H. F. Dijkstal in hotel Flora. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: onderwijs.

HUISSEN

Op 19 april spreekt de heer drs. T. R. A. Veen in hotel „de Laak”. Aanvang: 21.00 uur. Onderwerp: de Nederlandse economie.

HUIZEN

Op 18 mei spreekt de heer Mr. Drs. F. BOLKESTEIN in „de Boerderij”. Aanvang: 20.30 uur.

LEEUWARDEN

Op 29 april spreken de heren Berkhouwer, Geurtsen, Louwes en Nord in het Oranje Hotel. Aanvang: 20.00 uur.

VROUWEN IN DE VVD LIMBURG

Op 11 april spreekt mevr. M. J. H. den Ouden-Dekkers in Bruin-café „Royakkers” te Echt. Aanvang: 20.00 uur.

OEGSTGEEST

Op 18 april spreekt de heer drs. F. W. Weisglas in gemeentemuseum. Aanvang: 20.15 uur. Onderwerp: actuele politiek waaronder buitenlandse politiek.

OLDENZAAL

Op 18 april neemt de heer dr. R. W. de Korte plaats in een forum in hotel Muller. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: „Mens en werk”.

OOSTERHESELEN, SLEEN en ZWEELO

Op 11 april spreekt mevr. E. Terpstra in café Welgelegen te Dalen. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: landelijke problematiek in de gehandicapten en bejaardenzorg.

ROERSTREEK

Op 22 april spreekt de heer drs. Th. H. Joekes in het Dr. Biermans huis te Herkenbosch. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: „De VVD als regeringspartij . . . nu”.

STEENWIJK

Op 25 april spreekt de heer dr. R. W. de Korte in hotel-café-rest. „'t Posthuis”. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: soc. econ. ontw.

VOORBURG

Op 31 maart spreekt de heer G. W. Keja in bar „The Fox”. Aanvang: 20.30 uur. Onderwerp: mediabeleid.

VOORSCHOTEN

Op 22 april spreekt de heer dr. R. W. de Korte in de aula van het scholencomplex Noord-Hofland. Aanvang: 20.15 uur. Onderwerp: actuele politiek.

WESTERBORK

Op 29 maart spreekt de heer A. PLOEG in petit-rest. Joop Slomp. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: de landbouwpolitiek.

ZWIJNDRECHT

Op 14 april spreekt de heer mr. J. G. RIETKERK in het Develpaviljoen. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: actuele politiek.

ZUID-AFRIKA

programma van

ROTUNDA TOURS

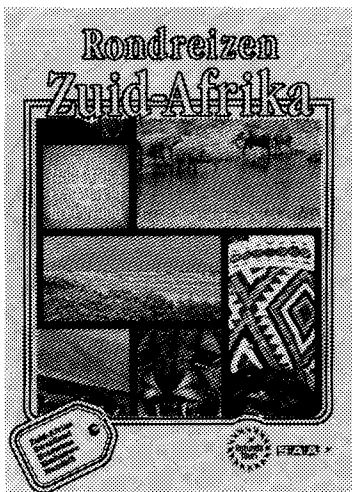
nu sterk
uitgebreid.

Het nieuwe programma omvat een grote keuze uit zo'n 30 combinatie-mogelijkheden van rondreizen, verlengingen e.d. in Swaziland, Namibië, Botswana, Zimbabwe en Zuid-Afrika.

Individueel
per auto v.a. **f 3575.-**

Individueel
per bus v.a. **f 4570.-**

Groepsreis
per bus v.a. **f 6870.-**

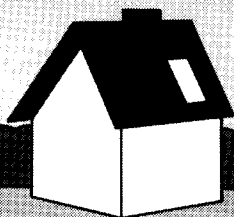

Vraag het programma aan bij

ROTUNDATOURS

Meerstraat 22
7815 XG Emmen
Tel. 05910-16400

't Aanzien van uw huis

Arcoat

Een coating op basis van acrylaten. Sterk, duurzaam en isolerend. Een produkt met een optimaal hechtend vermogen, dat uw huis verfraait en beschermt. Jaar in, jaar uit....

Arcoat, een geweldig produkt

- wordt 20 maal dikker opgebracht dan verf
- bevat geen milieuschadelijke bestanddelen
- ademt
- bladdert niet
- en is kleurvast

Arcoat is de veelzijdige oplossing voor veeleisende huizenbezitters. Vraag informatie bij Arcom b.v., specialist in gevelbehandeling,

Marconiweg 4, Vianen
tel. 03473-73414/75514
telex 70559 - ARCOM NL

**10 JAAR
GARANTIE!**

Als het om
perfectie gaat

serres
ramen en deuren
totale renovatie
in kunststof of aluminium

olsman

maakt van werk maatwerk

Vraag daarom ons om advies en een begroting ter plaatse of bezoek onze showroom waar u al onze kwaliteitsprodukten kunt bewonderen.

bel voor informatie:
08385-24022

Olsman
Transformatorstraat 2
3900 AL Veenendaal

- Wij wensen een persoonlijk onderhoud met uw adviseur. Bel ons voor een afspraak.
- Zend ons uitgebreide informatie betreffende:

Naam:

Adres:

Postcode/Woonplaats

Telefoon:

Zend deze bon in envelop zonder postzegel aan: **Olsman, Antwoordnummer 1009, 3900 VB Veenendaal.**

Bij opname in het ziekenhuis ontvangt u

f4.500,-

belastingvrij per maand

Een unieke verzekering voor u en uw gezin als opname in een ziekenhuis, door een ongeval of ziekte, noodzakelijk mocht zijn. U ontvangt in dat geval, vanaf de eerste dag in het ziekenhuis, een kontante uitkering tot:

* f 4.500,- per maand voor uzelf. (tot een bedrag van maximaal f 108.000,-)

* f 4.500,- per maand voor uw echtgeno(o)t(e) (tot maximaal f 108.000,-)

* f 1.000,- per maand voor ieder kind (tot een maximum van f 24.000,-)

De eerste maand bent u gratis verzekerd.

Ja, dat zal dan voor het eerst zijn, dat u de mogelijkheid hebt een maand lang te profiteren van een verzekering zonder dat u verplichtingen aangaat of iets betaalt. Gedurende deze maand bestudeert u rustig de overeenkomst en beslist u of u ermee door wilt gaan of niet.

Bent u niet verplicht verzekerd? Juist dan is het voor u belangrijk, dat er een goede regeling voor ziekenhuiskosten is.

Stelt u zich deze vraag wel eens: wat zou er gebeuren als ik in het ziekenhuis moet worden opgenomen? U kunt zich dat wellicht voorstellen. Uw inkomsten zullen niet stijgen, uw kosten wel. En wat gebeurt er met 't gezin, als moeder moet worden opgenomen. Wie zorgt ervoor? Een huip in de huishouding is vandaag de dag een dure aangelegenheid. Terwijl een opname toch al zoveel extra kosten met zich mee brengt. Kosten, die niet in uw normale budget zijn begrepen. Een ziektekostenverzekering zal zelden alles vergoeden. Er zijn vaak veel bijkomende kosten, zoals bezoek, reiskosten, etc.

f 4.500,- kontant per maand gedurende opname in het ziekenhuis.

Vanaf de eerste opname-dag ontvangt u f 150,- per dag. Dat is f 4.500,- per maand. En dat, als het nodig mocht zijn, **twee jaar lang.**

Voor uw echtgeno(o)t(e) gelden dezelfde condities, terwijl voor uw kinderen de vergoeding is vastgesteld op f 33,- per dag. Dat komt neer op

f 1.000,- per maand. Op de uitkeringen vinden geen inhoudingen plaats door de maatschappij. U ontvangt precies het bedrag dat overeengekomen is, en u kunt het geld gebruiken waarvoor u maar wilt.

Dit is echter niet alles. Daarbij doelen we op een speciale **verdubbelingsclausule.**

Wat houdt dat in? Stel u, en uw echtgeno(o)t(e) komen door een ongeval beiden in het ziekenhuis. Uw respectievelijke uitkeringen worden dan verdubbeld, waardoor ieder maximaal f 9.000,- per maand ontvangt.

Geldig in alle ziekenhuizen en klinieken over de hele wereld.

Nog een belangrijk voordeel...

De vroegere oorzaken van ziekenhuisopname worden bij ondertekening van de overeenkomst in tegenstelling tot vele andere verzekeringen, niet geheel uitgesloten. Voor bestaande ziektes: ongevallen en afwijkingen geldt een wachttijd van 2 verzekeringsjaren. Bij acceptatie van de polis zijn alle bestaande ziektes en ongevallen na deze wachttijd volledig medeverzekerd.

Geen medische keuring. Evenmin hoeft u geld over te maken.

U wilt deze unieke verzekering? Dat is erg eenvoudig. Het is voldoende als wij van u het aanvraagformulier ontvangen en u 3 vragen beantwoordt ten aanzien van uw gezondheidstoestand. En omdat u nog op geen enkele wijze verplichtingen heeft, hoeft u ook nog geen geld over te maken.

Wel moet u voor de vastgestelde datum de coupon aan ons toesturen.

Zodra wij uw aanvraag geaccepteerd hebben, gaat automatisch de gratis dekking in voor de eerste maand.

Een paar dagen later ontvangt u van ons per post de polis, en kunt u de voorwaarden rustig thuis eens bestuderen. U zult zien, de overeenkomst is opgesteld in heldere, duidelijke taal. Uitsluitingen hebben alleen betrekking op gevallen zoals: oorlogssituaties, zelfmoordpogingen, het besturen van vliegtuigen, geestesziekten e.d.

ZEND UW AANVRAAGFORMULIER IN VOOR 29 APRIL 1982

Deze 3 voordelen biedt alleen dit Alico-plan u.

- 1) een financiële bescherming overal ter wereld
- 2) de speciale verdubbelingsclausule, indien u beiden gelijktijdig opgenomen wordt
- 3) en zonder extra premie een uitkering van f 250,- bij bevallingen.

	Plan A f 4.500,- per maand (f 150,- per dag)	Plan B f 3.000,- per maand (f 100,- per dag)	Plan C f 1.500,- per maand (f 50,- per dag)
leeftijd van verzekerde	premiehoogte per maand per persoon	premiehoogte per maand per persoon	premiehoogte per maand per persoon
19 - 39	f 36,-	f 24,-	f 12,-
40 - 49	f 60,-	f 40,-	f 20,-
50 - 59	f 69,-	f 46,-	f 23,-
60 - 64	f 87,-	f 58,-	f 29,-
65 - 69	f 117,-	f 78,-	f 39,-
kinderen van: 1-18	Ongeacht de plankeuze f 6,- premie per maand uitkering f 1.000,- per maand f 33,- per dag.		

**Opsturen in gesloten envelop naar American Life Insurance Company
Alico - Antwoordnummer 24000 3000 WB Rotterdam
Deze aanbieding is geldig tot uiterlijk 15 februari 1982**

GEHEEL VRIJBLIJVEND **VOOR 29 APRIL 1982 INZENDEN**

Naam _____
 Voornamen _____ Geb datum _____ (max 69 jaar)
 Adres _____ Postcode/Plaats _____
 PLANKEUZE: PLAN A - PLAN B - PLAN C Wijze van betalen per jaar per kwartaal per halfjaar per maand

Naam en voornamen van alle te verzekerden personen	Geslacht		Geb. Datum		
	M/V	Dag	Maand	Jaar	
Uzelf					
Echtgenote					
Kind					
Kind					
Kind					

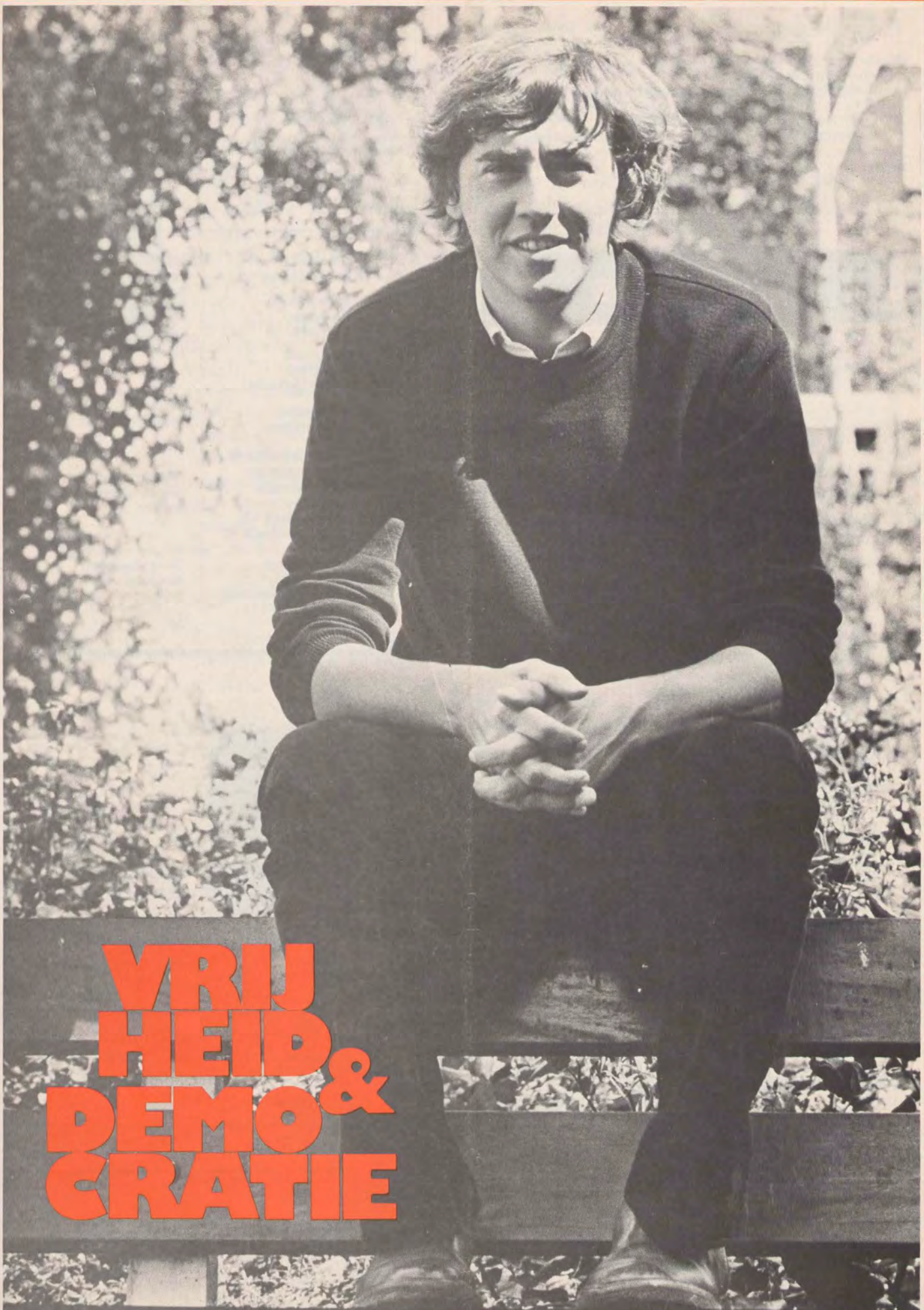
Wij verzoeken u de drie onderstaande vragen te beantwoorden. Voor alle verzekerden.

- NEEN / JA
1. Heeft u of één van uw gezinsleden op dit moment gezondheidsproblemen (ziekte, ongeluk, invaliditeit) of staat u onder behandeling van een specialist?
 2. Bent u of één van uw gezinsleden ooit behandeld voor: te hoge/lage bloeddruk, hart- en vaatziekte, suikerziekte, kanker, gewrichtsontsteking, tuberculose of epilepsie?
 3. Bent u, of is één van uw te verzekerden gezinsleden de laatste 5 jaar in een ziekenhuis opgenomen?
- Mocht u één of meer van deze vragen met "JA" beantwoord hebben, wilt u dan zo vriendelijk zijn om op een apart velletje, de naam van de desbetreffende persoon en de nadere gegevens met de data te vermelden.
- Hiermee verklaar ik dat bovenstaande vragen naar beste weten zijn beantwoord.
- Datum _____ Plaats _____ Handtekening

DEZE SPECIALE AANBIEDING IS SLECHTS ENKELE WEKEN GELDIG.

Stuur daarom vandaag nog uw verzoek aan ons op. Opsturen in gesloten envelop (postzegel niet nodig) naar: American Life Insurance Company Antwoordnummer 24000 3000 WB Rotterdam

Deze aanbieding is vrijblijvend. Stuur nog geen geld.

**VRIJ
HEID &
DEMO
CRATIE**

LIJST VAN ADVERTEERDERS

Reisbureau BBI, Emmen / Hotel Edenhof, Zwammerdam / Willy Egbers, Arnhem / Richard Ellis Int. Property Consultants, Amsterdam / Finac, Utrecht / Vakantieboerderij Klein Oever, Balkbrug / Louisa State, Baarn / N.V. Ned. Gasunie, Groningen / Olsman Ramen en Deuren, Veenendaal / PGL Young Adventure, Amsterdam / Politiek Jongeren Kontakt, Amsterdam / Schuytvlot, Montfoort / Stichting Int. Instituut Energiezaken, Zeist / Zuid Afrikaanse Lugdiens, Amsterdam / Tunon Int. Hostess Opleiding, Den Haag

Richard Ellis

International Property Consultants
Gebouw Hirsch
Leidseplein 29
Postbus 19719, 1000 GS Amsterdam
Tel. 020 - 262691

FLORIDA

Reserveer nu uw **COMF. BUNGALOW** in Florida.

15-Daagse reis reeds v.a. f 2.198,—.
Inkl. vlucht, bung.- en autohuur.

Reisbureau BBI Emmen

Tel. 05910 - 18888 of uw ANVR-Reisb., ABN-Banken en V & D.

KLEIN - OEVER

Zorgeloze pony-vakantie in mooie natuur; binnen- en buitenmanege, zwembad, sport en (samen)spel, fietscrossbaan, creatief bezig zijn, buitenritten e.d.; alles onder ervaren en enthousiaste leiding. 6-15 jaar.

Inl. J. Maat, Oud-Avereest 60, Balkbrug, 05230-9204.

Willy Egbers

~~~~~  
**Bovag - Garage**  
~~~~~

AUTO-AIRCONDITIONING
6811 HS Trans 31, ARNHEM 085 - 421430

**Vrijheid en
Democratie**

veertiendaagse uitgave
van de Volkspartij voor
Vrijheid en Democratie

NUMMER 1283
12 april 1983

Hoofdredacteur:
Reny Dijkman

**Parlementair
Redacteur:**
Michiel Krom

**Buitenland
Redacteur:**
Victor Hafkamp

Vormgeving:
Ties Scheeres

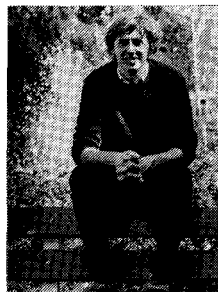
**Redactie-adres en
Abonnementen-
administratie:**
Algemeen
Secretariaat VVD
Koninginnegracht 57
2514 AE
's-Gravenhage
Telex 33564
t.n.v. VVD Den Haag
Tel. 070 - 614121

**Advertentie-
exploitatie
Bureau**
Van Vliet b.v.
Postbus 20
2040 AA Zandvoort
Tel.: 02507 - 14745

Druk
Ten Brink Meppel b.v.

Abonnementen
voor niet-leden f 16,50
per jaar

brieven voor het
26 aprilnummer
moeten uiterlijk de
14de binnen zijn

coverfoto:
fractievoorzitter
Ed Nijpels

Ed Nijpels, een jaar politiek leider

**Broos van Erp over de
Middenstand**

25 april!

VVD

De wittebroodsweken van het kabinet Lubbers-van Aardenne duurden voor VVD'ers langer dan voor anderen.

Niet zo vreemd, nadat gebleken was, dat de VVD grote invloed had gekregen, toetsing van het regeerakkoord aan ons verkiezingsprogramma tot tevredenheid stemde en, last but not least, het kabinet ook inderdaad het hechte en daadkrachtige team was, dat onze partij al vóór de verkiezingen van 8 september aan de kiezer had beloofd.

Nu is het een half jaar later en is de eerste uitwerking van het regeerakkoord afgerond. De verschillende begrotingen zijn behandeld en de invulling van de in deze fase door ons noodzakelijk geachte bezuinigingen is achter de rug. Nu komt de voorjaarsnota en ook nu moet er weer bezuinigd worden. In een half jaar kan niet worden recht gebreid waar jarenlang steken zijn gevallen.

Na de verkiezingen hebben de leden van de VVD rustig kunnen toezien, hoe de dames en heren in het kabinet en in de fracties de kastanjes uit het vuur haalden. Die tijd is voorbij, want de spanning neemt toe. Niet alleen in Haagse kringen maar in het hele land. Bezuinigen is impopulair. Niet iedereen wordt het naar de zin gemaakt. Integendeel!

Kritiek en twijfel komen op. Is het echt nodig, die bezuinigingen? Zijn de bewindslieden koele rekenaars zonder contact met de samenleving? Word je voor een kwartje gepakt, als je maar een dubbelte bent? Enfin, u kent die vragen. De appel waarin gebeten wordt is erg zuur. Vanzelfsprekend ook voor VVD'ers. Toch gaat het er om juist nu de rug recht te houden en de knieën sterk. Enerzijds weten we, dat het onontkoombaar is nu een stapje terug te doen om later verder te kunnen springen, anderzijds is het vlees wel eens zwak, als er weer zo'n maatregel moet worden aangekondigd. Onderwijs, benzine, huursubsidie, u weet het wel.

Laten wij ons als leden van de VVD realiseren, dat onze mensen in Den Haag niet anders pogen te doen dan uw eigen verkiezingsprogramma uitvoeren of het daarvan afgeleide regeerakkoord.

Juist nu hebben de VVD-politici uw steun nodig.

Waar u bent, wie u ontmoet, in de gesprekken van alledag, legt u uit, dat het zo niet langer kon, dat er gelukkig nu ingegrepen wordt, hoe ernstig de uitwerking soms ook aankomt. Belangrijk voor u is te weten wat er in Den Haag gebeurt en vooral waaróm het gebeurt. Door de geleidingen van de partij moet daarom de informatie doorstromen.

Leest u, alstublieft, Vrijheid en Democratie, komt u, alstublieft, naar partijbijeenkomsten, vooral naar de Algemene Vergadering op 15 en 16 april. Abonneert u zich op het nieuwe wekelijkse bulletin, dat u snel informeert over de actualiteit van het „wat" en waarom (zie voor nadere informatie V. en D. nr. 1282, blz. 2 van het katern).

Laten wij ons thans niet laten intimideren door hen die ons van onze politieke lijn, eerlijkheid en duidelijkheid, willen afbrengen.

We wisten dat het wel eens zwaar zou kunnen worden.

Dat zal zo zijn in de komende maanden.

Ik heb u voorbereid en ik vraag u nog eens: hou de rug recht en de knieën sterk.

**DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN**

Jan Kamminga

X

De fractievoorzitterskamer heeft een metamorfose ondergaan. Het bankstel is fleurig overtrokken, op de muren zit licht behang. Marjan Lamsvelt, de artistieke secretaresse van Ed Nijpels, kon zich verder nog uitleven op planten- en bloemenarrangementen en op de selectie van politieke spotprenten, waarvan ook Ed Nijpels het „slachtoffer” is geworden, sinds hij een jaar geleden het politiek leiderschap van Wiegel overnam.

Andere heren, andere zeden.

We zijn een interim-kabinet, Kamerverkiezingen en een formatie die de VVD vanuit de oppositiebankjes op de regeringszetels plaatste, verder. Hoog tijd om met die politiek leider die dat alles achter de kiezen heeft eens rustig terug en vooruit te blikken. We doen dat in maart tijdens de laatste week voor het paasreces.

Tijdens de fractievergadering op dinsdagochtend. (foto Meijer)

Ed Nijpels:

„De jeugd voelt

De Ed Nijpels als politiek leider heeft binnen een jaar grote bekendheid gekregen door zijn optreden in het land en voor de media. De Ed Nijpels, die als fractievoorzitter een groep van 35 mensen leidt, is primair een manager, die met zijn tijd moet woekeren om iedereen aan zijn trekken te laten komen. Wat is nu het verschil tussen een fractie van 26 en 36 man?

Ed: „Er is een groot aantal verschillen. Het gaat niet alleen om een fractie van 36 man maar ook om een

ch door ons vrijheidsideaal gegrepen"

regeringsfractie. Een fractie, die voor méér dan de helft - 19 Kamerleden - bestaat uit nieuwelingen, maar die ook in een totaal ander politiek krachtenveld opereert dan we tot 8 september deden. We zijn immers veel sterker in het parlement teruggekomen. Een ander verschil is dat de nieuwe fractieleiden voortkomen uit een nieuwe politieke generatie, die voor een groot deel vanaf de midden zeventiger jaren of zelfs daarna is gaan functioneren. Praktisch gezien hield die uitbreiding in dat we met een fractie van 26 man wat minder organisatorische eisen konden stellen. Alles hoefde niet tot in de puntjes te worden geregeld. Nu moet dat wél. De fractiecommissies doen het voorbereidende werk voor de fractievergadering. Daarom komen alle speeches in die commissies aan de orde en bespreken we tijdens de fractievergadering voornamelijk de politieke lijnen. Ook is het nieuw dat we met de coördinatoren van de fractiecommissies bijelkaar komen om te praten over het beleid. We hebben een ambtelijke secretaris moeten aanstellen, die echt als manager optreedt. Het is ook een reden waarom we het fractiebestuur dat vroeger altijd officieus bestond nu officieel hebben „gelegaliseerd” met ieder de eigen verantwoordelijkheden. Wekelijks komen we met het bestuur bij elkaar om de zaken te bespreken. Bovendien ben ik zelf ook veel meer geneigd om in een team te werken. Dat is altijd mijn aard geweest. Daar gaat veel tijd in zitten omdat je nogal eens overleg pleegt. Dat moet natuurlijk ook met 36 man. Ik kan en wil niet alles alleen doen. Bovendien heb ik dat overleg nodig omdat ik nog maar net in het vak kom kijken. Dat neemt niet weg dat ik toch zelf een aantal beslissingen moet nemen en de eindverantwoordelijkheid draag. Van ellenlange vergaderingen houd ik niet. In het algemeen probeer ik zo snel en efficiënt mogelijk te vergaderen.”

Steun

Ondanks de aardverschuivingen die voor hem persoonlijk optraden toen hij van „gewoon”, jong Kamerlid een jaar geleden tot politiek leider werd benoemd, kijkt Ed met voldoening op het afgelopen jaar terug. „Doordat ik vanaf mijn achttiende met en binnen de partij bezig ben, voel ik me er wel mee vergroeid. Ik ben nu bijna een jaar fractieleider. In dat jaar heb ik zo'n geweldige steun gehad van allerlei mensen in die partij!! Ook de bezoeken aan alle kamercentrales geven een nauwe verbondenheid. Wel heb ik nog steeds enige moeite met de gedachte dat ik in feite de man ben die als politiek leider opereert.”

Betekent dat een geregelder leven?

Ed: „Nee, dát is het niet. Als Kamerlid had ik toch al een groot aantal portefeuilles. In de laatste zeven weken voor ik fractievoorzitter werd had ik ongeveer acht debatten gedaan in de Kamer. Nu is er veel meer representatief en coördinerend werk bijgekomen. Mensen bij elkaar brengen . . . overleg plegen.”

Wat heeft nou dit jaar de grootste indruk op jou gemaakt?

Ed: „Dat de jeugd zich zo geweldig door de VVD voelt aangesproken. Gepakt wordt door de liberale idee! Ik vind het fascinerend dat tijdens spreekbeurten de helft van de zaal steevast uit jongeren bestaat, die zich toch op de een of andere manier door het vrijheidsideaal gegrepen voelen.”

Maar kan je je nu nog even frank en vrij uiten als toen je daar als Kamerlid stond?

Ed: „Dat probeer ik wél. Ik wil me niet formeel gaan gedragen en daarop krijg ik weleens kritiek. Natuurlijk stelt het fractievoorzitterschap andere eisen aan me, maar dat houdt niet in dat ik me anders moet gaan gedragen. Er

zijn mensen die zich daar wat aan ergeren, die zeggen: 'Hij is nog wat jeugdig,' en anderen: 'Hij praat veel te open'. Nou, ik vind dat ik vooral moet blijven die ik ben, want ik zou mezelf geweld aan doen en onwaarschijnlijk overkomen als ik opeens als een angsthaas door de politieke arena zou sluipen. Dat is mijn karakter niet.”

Heb je het gevoel dat je met de gewone leden voldoende contacten hebt?

Ed: „Ja. Juist daarvoor zijn de bezoeken aan kamercentrales van groot belang. Als ik straks langs alle kamercentrales ben geweest - ik heb er nog drie of vier voor de boeg - blijf ik die werkbezoeken ook doen. Die kamercentralebezoeken krijgen nu een andere opzet. Ze worden met werkbezoeken gecombineerd. Ik wil niet alleen een spreekbeurt houden, maar in die anderhalve dag ook een bezoek brengen aan de regio en met mensen praten. Daarnaast heb ik om die reden in de Kamer één specialisatie gehouden, nl. politie. Dat is niet om het woord te voeren maar als voorzitter van de vaste commissie Politie moet je toch voortdurend het land in en met allerlei mensen uit de politiewereld spreken. Verder probeer ik met Jan Kamminga samen het accent te leggen op dat toegaan naar de partij . . . Op het duidelijk maken van ons beleid en het contact met onze mensen. Verder gaan we voor het kader elke week een nieuw informatieblad uitgeven. Dat is voor een grote fractie nodig. Dan komt er nog een massamanifestatie, waarmee bewindsliden en kamerleden naar de kiezers toegaan. Begin mei houden we een grote telefoonactie. Iedere Nederlander kan die avond zijn klachten bij ministers, staatssecretarissen en kamerleden kwijt. De bedoeling is deze actie iedere 3 maanden te herhalen. Het is een greep uit de dingen

waarmee we het komend jaar de VVD weer een wat vernieuwd aanzicht willen geven. Dat houdt niet in dat we de oude dingen moeten weggooiden of moeten bekritisieren. Maar onze nieuwe, grotere aanhang vergt van de partij een wat andere aanpak."

Film

Vanaf het moment waarop hij vorig jaar confuus ervoer dat de partij via - primair - de Tweede-Kamerfractie - maar met eenzelfde houding Eerste-Kamerfractie en bestuur hem unaniem koos tot opvolger van Hans Wiegel en hij de voorzittershamer overnam, is er heel wat gebeurd. De drie hoogtepunten waren wel de eclatante verkiezingsoverwinning, Nijpels eerste optreden als politiek leider tijdens de Kamerdebatten rond de intentieverklaring van het interim-Kabinet en de formatie. Krijgen andere fractieleiders jaren om die drie brevetten van bekwaamheid te verwerven, voor hem speelde dit alles zich af binnen een tijdsbestek van nog geen half jaar.

Wat heb je zelf in die periode als hoogtepunten ervaren?

Ed Nijpels: „Het mooiste moment van de verkiezingen was toen ik die avond in Den Bosch het Casino inkwam. (De zaal was door het dolle vanwege tien zetels winst. Iedereen hoopte erop, maar niemand durfde het te dromen. Niemand geloofde de opiniepolls. Red.) Alleen, dat heeft zich als een film aan mij voltrokken. Op het moment dat ik voor het slotdebat die avond richting Hilversum reed, had ik die verkiezingswinst al van me afgezet." Bijna dromerig ertussendoor: „Het liefst was ik na die verkiezingsavond een week met vakantie gegaan om lekker aan het strand liggend te kunnen denken, dat hebben we met al die leden toch maar gefikst. Maar toen ik in de auto stapte om naar dat debat met de andere lijsttrekkers in Hilversum te rijden, dacht ik al aan het begin van de formatie. Je wordt op zo'n moment op

de realiteit gedrukt van nú gaat het écht beginnen. De meeste indruk heeft op mij het telefoongesprek gemaakt dat ik die avond met Hans Wiegel vanuit de auto heb gevoerd tussen Den Bosch en Hilversum. Ik dacht: Hoe zou Hans zich nou voelen? Voor iemand die net weg is, moet dit toch ook wat zijn . . . We hebben met ons tweeën toen ontzettend nuchter zitten praten. Zo van: Het is prima geweest, maar morgen moeten we weer aan de slag.

Een ander merkwaardig punt was in de studio het slotdebat, waarbij ik de andere heren hoorde uitleggen dat ze in feite de grote kampioenen waren . . . behalve Terlouw natuurlijk. En dan de volgende dag in de fractie . . . er stonden grote bloemstukken . . . iedereen was opgetogen . . . dat was heel plezierig.

Tijdens de campagne zelf heeft vooral het enthousiasme van de leden diepe indruk op me gemaakt.

Wat dat debat betreft bij het aantreden van het Kabinet Van Agt-III. Daar heb ik het meest tegenop gezien. Meijer en Lubbers, die er als fractievoorzitters zaten, waren het meest door de wol geveerd. Ik was net een blauwe maandag fractievoorzitter. Bovendien had ik de voorgeschiedenis van de Voorjaarsnota verleden jaar nooit in het bijzonder gevolgd. Toen heb ik me er ineens op gezet. Met klamme handen ben ik het spreekgestoelte opgegaan. Toen kwamen de interrupties van Meijer en Lubbers . . . ik vind het 't meest plezierige als ik in een debat wordt geïnterrupteerd. Het ging prima! De formatie heb ik niet als zo zwaar ervaren. We hebben dat met een team gedaan. De leden van de werkgroepen waren politiek inhoudelijk bezig. Bovendien hadden we voor de verkiezingen al heel wat voorbereidingen getroffen. Het onderhandelen met Lubbers en Scholten was heel plezierig. Het enig vervelende was dat ik in het begin van de formatie in Den Haag geen bed kon vinden dat lang genoeg was."

Van het verleden naar het heden. We

staan aan de vooravond van de Voorjaarsnota. Het parlement heeft alle begrotingen behandeld. De VVD spreekt veel over deregulering, maar weinigen begrijpen daar het fijne van. Hoe leg je dat uit?

Ed: „Het gaat in de eerste plaats om de onderliggende filosofie van de VVD namelijk dat de burgers meer mogelijkheden moeten krijgen om hun leven naar eigen inzicht in te richten. Iedere overheidsregel beperkt in principe die mogelijkheid. Ten tweede zou ik willen opmerken dat dereguleren geen doel op zich is, maar een middel omdat met minder regels en wetjes de mensen, en dus de samenleving, beter functioneren. Ten derde: we denken dat het hele netwerk van overheidsregels tot een vrij starre maatschappij heeft geleid . . . een weinig flexibele gemeenschap. Samengevat: dereguleren houdt in het laten verdwijnen en het stroomlijnen van een groot aantal overheidsvoorschriften op ieder niveau. Dus meer verantwoordelijkheid voor de burgers en beperking van de overheidsmacht. De overheid moet terug in het hok."

Samenwerking

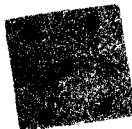
In een regeringscombinatie is de relatie van de fractieleiders van de regeringspartijen van zeer groot belang. Bert de Vries volgde CDA-leider Lubbers op. Hoe is de samenwerking?

Ed: „Die relatie is uitstekend. De heer De Vries is een zeer betrouwbaar mens. Op een aantal punten ben ik het politiek niet met hem eens. Dat zal in de toekomst ook wel zo blijven. Maar het is in ieder geval een man waarvan je op aan kunt en waarmee ik hoop vier jaar goed te kunnen samenwerken."

En de samenwerking met de CDA-fractie?

Ed: Men moet in het CDA nog wel eens wennen aan het idee dat de VVD-fractie nu toch wel een heel andere is dan in het verleden. Ze is groter . . . Er zitten veel nieuwe leden in en we

Zo'n lijsttrekker gooit altijd hoge ogen

„Allereerst heeft de VVD veel stemmen gehaald, omdat ze met een nieuwe, jonge, vlotte lijsttrekker is gekomen. Zo'n lijsttrekker gooit altijd hoge ogen”.

Aldus het commentaar bij een recent opinie-onderzoek onder jongeren naar politieke voorkeuren. Het onderzoek werd verricht in opdracht van het jongeren-tijdschrift „Wat nu?” door het onderzoeksbureau Inter/View. De resultaten van het onderzoek gaven een geweldige winst voor de VVD te zien: de liberale partij is ook onder jongeren favoriet.

Ver-uit de meeste stemmen (37 procent) werd door de ondervraagde jongeren van 16 en 17 jaar op de VVD uitgebracht - de hoogste score in dit onderzoek. Daarna volgen: PvdA (29 procent), CDA (14 procent) en PSP (8 procent). Vergeleken met een eerder onderzoek (uitgevoerd in 1981) was de winst voor de VVD aanzienlijk: 25 procent. De overige hierboven genoemde partijen (met uitzondering van de PSP) daalden in percentage. Zeer opvallend was de daling van D'66: van 21 procent in 1981 naar nog maar vijf procent dit jaar.

De voorkeur voor de VVD schrijft onderzoeker Maurice de Hond toe aan de komst van de nieuwe, jonge, vlotte lijsttrekker Ed Nijpels. Het onderzoek leerde tevens, dat er - wat betreft de liberale voorkeur onder jongeren - vrijwel geen verschil bestaat tussen jongens en meisjes.

hebben natuurlijk van de periode Van Agt-Wiegel veel geleerd. Als geheel blijft het CDA toch altijd een partij die wordt gevormd door stromingen, die het met elkaar op een groot aantal punten oneens zijn. Per definitie zal deze fractie daardoor in veel gevallen een onduidelijk beleid moeten voeren. Een schipperende koers. Dat irriteert me wel eens. Ik houd van een duidelijk, rechtlijnig verhaal of dat nou van het CDA of van D'66 komt. Ik houd ervan dat de waarheid op tafel komt en dat men die ook tegen mij zegt.”

Lubbers?

Ed: „Tegen De Vries had ik geen vooroordeel. Lubbers . . . , als fractieleider heeft hij zich nou niet bepaald altijd onderscheiden door heel duidelijk te opereren. Hij was wel eens een beetje schimmig. Als premier is hij vrijwel het tegenovergestelde van wat hij was als fractievoorzitter. Beide coalitiepartners laat hij goed tot hun recht komen. Een prima teamleider.”

Het Kabinet?

Ed: „Als lijsttrekker in 1982 heb ik voor het optreden van dit Kabinet een bijzondere verantwoordelijkheid. Ik ben niet alleen fractievoorzitter, maar ook politiek aanvoerder en wat dat betreft voel ik me altijd aansprakelijk voor het beleid van dit Kabinet. Het is vooral mijn taak om te zorgen dat ons verkiezingsprogramma zo goed mogelijk wordt uitgevoerd. Daar waar dat niet gebeurt, zal ik het Kabinet vragen dat wél te doen. Dat kan af en toe met wat spanningen gepaard gaan. Spanningen ten opzichte van het Kabinet als geheel of spanningen ten aanzien van het CDA. Dat is helemaal niet erg. Daar moeten de mensen ook niet elke keer verontrust over raken. Het zal de komende jaren echt wel een paar keer voorkomen dat de VVD-fractie een ander standpunt inneemt dan het Kabinet als geheel of onze eigen bewindslieden. Dat moet ook kunnen. Het politiek overleg met het Kabinet is goed. Gijs van Aardenne (vice-premier) en ik spreken elkaar vrijwel dagelijks.”

Iedereen praat over bezuinigingen. Waarom blijven we zuinig en tot wanneer?

Ed: „Ook hierbij moet voorop staan dat bezuinigen geen doel op zich is. Het is nu noodzakelijk omdat in Nederland de zaken volstrekt uit de hand zijn gelopen. Kijk maar naar de overheidsfinanciën, naar het beslag dat de sociale uitkeringen leggen op alles wat we verdienen met elkaar. Het is zo uit de hand gelopen dat alle bedrijven met elkaar in feite geen winst meer maken. Het is uit de hand gelopen zodat er een grote mate van werkloosheid heerst . . . De zaak klopt niet. We zullen eerst orde op zaken in eigen land moeten stellen om Nederland, straks als de wereldeconomie weer aantrekt, een goede uitgangspositie te kunnen geven.

Bezuinigen is eigenlijk ook een verkeerde term. We moeten praten over het orde op zaken stellen. Als we dat doen en de wereldeconomie zit weer in de opwaartse lijn, dan kunnen we ook mee profiteren. Het is zo moeijlijk om dit beleid de mensen duidelijk te maken, doordat bezuinigen niet onmiddellijk resultaten oplevert. Daarom is het ook de dure plicht van dit Kabinet om dat beleid niet verbrokkeld naar buiten te laten gaan. Om elke keer weer duidelijk te maken wáárom maatregelen worden genomen. Ik kan me heel goed verplaatsen in de positie van de burger, die zich onbehaaglijk voelt als hij de krant opslaat met elke keer wéér een aantal bezuinigingsmaatregelen. Ik kan me heel goed voorstellen dat mensen daar de pest aan hebben. Het Kabinet heeft in de eerste maanden van zijn bestaan aangetoond dat het werkelijk bereid is de zaken aan te pakken. Zo stevig dat men er wel eens van schrikt. In ieder geval kan worden gezegd: „Er wordt beleid gevoerd in dit land!” Het is een moedig kabinet. De VVD heeft er veel in geïnvesteerd. Er is een Regeerakkoord uitgekomen dat nog nooit zo hard is geweest. Nog nooit heeft het - en dat is ook door niet-bevriende journalisten geconstateerd -

Tijdens het werkbezoek aan de Kamercentrale Friesland bezocht Ed Nijpels al om zeven uur 's morgens de Leeuwarder Veemarkt. Naast hem ons Friese Kamerlid Annemarie Jorritsma-Lebbink. (Foto Friesch Dagblad)

zoveel zaken bevat richting VVD. De inbreng van de VVD is op alle punten te herkennen. We hebben voor onszelf voor ogen dat het Kabinet vier jaar aan de ploeg moet blijven. Ik zeg er wél bij: Niet tot elke prijs! En het beste zou zijn als we ook na de verkiezingen van 1986 nog een tweede termijn zouden krijgen, omdat alleen op langere termijn dat beleid precies kan worden uitgestippeld zoals je wilt. Het is daarom mijn innige wens dat de komende jaren met name het CDA de moed zal opbrengen om aan de koers van dit Kabinet vast te houden."

Reny Dijkman

Op 25 april wordt vanaf twee uur in het Haags Congresgebouw een Congres voor het Midden- en Kleinbedrijf georganiseerd. Tientallen Kamerleden en bewindslieden zullen die middag vrijmaken om te luisteren naar en te praten met middenstanders.

„We willen de brug slaan tussen politiek en bedrijfsleven”

zegt het Brabants Tweede Kamerlid Broos van Erp. En dat is van hem geen loze kreet. Zelf voortgekomen uit het Midden- en Kleinbedrijf heeft hij zich sinds hij in 1978 Kamerlid werd juist voor die groep volledig ingezet. Was vroeger het MKB een onderdeel van de totale begroting Economische Zaken op zijn aandringen besteedt de Kamer via een Uitgebreide Commissie Vergadering (UCV) er tegenwoordig een hele middag aan.

„Dat moet ook,” zegt Broos van Erp. „Zeker als je beseft dat 95 % van het Nederlands bedrijfsleven onder dat Midden- en Kleinbedrijf valt en dat daar 60 % van de werkgelegenheid in die marktsector zit. Bovendien wordt 35 tot 40 % van het nationaal inkomen in het MKB verdiend.”

Van Erp is bijzonder gelukkig met de versterking van twee nieuwe VVD-fractieleden voor het Midden- en Kleinbedrijf. „Met Jos van Rey en Ad Nijhuis zijn twee uitstekende krachten binnengekomen die zich ook met het MKB intensief bezighouden.

We werken als team en niet als eerste of tweede woordvoerder. Zo'n bezetting is echt nodig, want je kan in feite in de Kamer niets doen of het heeft raakvlakken met het bedrijfsleven. En met drie man kunnen wij daar alle aandacht aan besteden. Het MKB is een sector waarin bij de mensen geweldig veel creativiteit en dynamiek zit. Ook een grote mate van flexibiliteit, want anders,” zegt Broos nuchter, „zijn ze ten dode opgeschreven.”

Contacten

Broos van Erp is er de man niet naar om vanuit een ivoren parlementaire toren de belangen van de middenstanders te behartigen. Het bedrijfsleven weet hem te vinden en hij het bedrijfsleven. Hij heeft gepleit voor een versoepeling van het prijsbeleid. Op dat punt heeft hij van minister Van Aardenne gedeeltelijk zijn zin gekregen. „We vechten verder voor afschaffing van het prijsbeleid, maar we willen wel dat de mogelijkheid blijft bestaan dat voor stuntartikelen bodemprijzen worden aangehouden. De normale prijsregeling moeten we principieel aan de markt overlaten.”

Verder noemt Broos als essentiële punten: het sociale zekerheidstelsel, de volksverzekering en het MKB gelden en het fiscale beleid. „We hebben drie elementen die speciaal voor de ondernemer gelden: de fiscaal aftrekbare oudedagsreserve, de zelfstandigen aftrek en de - dankzij de VVD - dit jaar verhoogde vermogens- en voorraadaf trek.”

Ook het Midden- en Kleinbedrijf zit in de huidige economische teruggang bepaald niet op rozen. „Op dit moment staan in deze sector 50.000 tot 80.000 arbeidsplaatsen op de tocht. In de detailhandel werd vorig jaar 11 % minder verdiend, in de nijverheid 4 % en bij de HORECA kwam 7 % minder binnen. Het is voor de kleine, zelfstandigen echt geen makkelijke tijd om het hoofd boven water te houden”, aldus Van Erp. Hoewel vele nieuwe initiatieven ontstaan, heeft hij wel eens de indruk dat sommigen wat te lichtzinnig een eigen bedrijf starten, namelijk zonder dat er een goed ondernemersplan op tafel ligt. Broos van Erp vindt dan ook dat een vestigingswetgeving met minimumeisen moet zorgen dat iedereen die zich als zelfstandig ondernemer meldt, kan aantonen dat hij aan bepaalde criteria voldoet. Dat betekent tegelijk bescherming van de consument.

Regelmatig schrijft Broos van Erp een

rubriek in vakbladen o.a. in het HORECA-blad. Het is een van de vele manieren voor hem om een brug te slaan tussen ondernemers en politici. Elke rubriek leidt tot een stroom van reacties van mensen die of hun problemen herkennen of hem simpelweg om raad vragen. Broos is ook nog voorzitter van een werkgroep ter bestrijding van paracommercialisme en van een werkgroep die de bewegwijzering voor HORECA-bedrijven wil verbeteren. Bovendien maakt hij deel uit van een studiegroep die zich in de vraag- en aanbodsituatie op de arbeidsmarkt verdiept.

Zijn laatst ontwikkelde activiteit gericht op het Midden- en Kleinbedrijf is een Videlproject gericht op alles wat een ondernemer wil weten. Samen met de Leidse Universiteit, de PTT en organisaties in het MKB draait dit project sinds vorig jaar september op proef. „In september starten we hopelijk echt,” zegt de heer Van Erp die er zeer enthousiast over is. „Je moet ervan

uitgaan dat die ondernemer echt geen tijd heeft om alles op zijn vakgebied te lezen. Nu kan hij straks alles wat op zijn vakgebied en interessesfeer te pas komt, op de televisie vanuit zijn luie stoel ‘naslaan’ en er zijn voordeel mee doen. Op 25 april hoop ik met medewerking van de PTT in het congresgebouw dit te kunnen tonen. Op die maandag verwachten we uit alle hoeken van het land de middenstanders en ondernemers. Onze ministers zijn er, staatssecretarissen en een groot aantal Kamerleden. Ze zijn er niet om tegen een zaal te spreken, maar om overleg te voeren en te luisteren naar de mensen uit het bedrijfsleven. Het bedrijfsleven en de politiek moeten elkaar beter gaan begrijpen. Er moet een nog hechtere samenwerking groeien tussen de politiek en het bedrijfsleven. Daarvoor is die middag bedoeld die om twee uur in het Haags Congrescentrum start en waar iedereen kan binnenlopen. Wij zullen er zijn en ik hoop zij ook in groten getale.”

Het Midden- en Kleinbedrijf samen met de VVD

In dit Europese Jaar van het Midden- en Kleinbedrijf wil de VVD extra aandacht schenken aan het bedrijfsleven en aan de problemen van de ondernemers in het Midden- en Kleinbedrijf. Wetend hoe schaars men in deze sector in zijn vrije tijd zit, heeft de VVD de mogelijkheid geschapen om gericht met bewindslieden en Kamerleden te komen praten. Op:

Maandagmiddag, 25 april 1983 in het Nederlands Congresgebouw te Den Haag

Vanaf 14.00 uur zijn de VVD-bewindslieden en een tiental leden van de Tweede Kamerfractie aanwezig om met u van gedachten te wisselen. U kunt problemen en suggesties voorleggen aan fractievoorzitter Ed Nijpels, VVD-voorzitter Jan Kamminga, onze deskundigen op het gebied van MKB, staatssecretarissen, ministers en kamerleden. De gehele middag staan zij tot uw beschikking.

Wij rekenen op uw komst.
U kunt op de VVD rekenen.

De Tweede Kamerfractie in het parlement

Defensie

Binnenkort verdwijnt het vaste maandelijkse bedrag, dat militairen moeten betalen voor hun eten en drinken. Voortaan betalen soldaten een bedrag per maaltijd. Sari van Heemskerck is het met deze maatregel helemaal eens. Mensen, die niet in de kazerne eten, hoeven niet meer voor dat voedsel te betalen. Zij vindt wel dat er een onderscheid moet komen tussen de hogere en de lagere rangen.

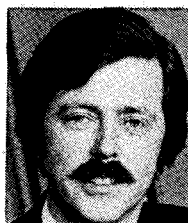
De lagere rangen halen hun eten zelf. De hogere worden aan tafel bediend. „Het zou onredelijk zijn als de soldaten die op self-service zijn aangewezen hetzelfde bedrag betalen als de anderen.”

Sari van Heemskerck bewees hier weer eens dat de VVD een partij is die opkomt voor mensen uit *alle* lagen van de bevolking.

Joris Voorhoeve sprak over de NAVO en het ontwapeningsoverleg in Genève. „De VVD staat achter de ontwapeningsonderhandelingen in Genève. De enige hoop op wapenvermindering komt daarvandaan.”

Joris Voorhoeve zei verder dat het uiteindelijk doel van het Oost-West overleg moet zijn: „Geen kernwapens gericht op Europa. En niet: Geen kernwapens geplaatst in Europa.” Hij doelde hiermee op de middellange afstandswapens, die achter de Oeral op Europa gericht staan. Hij pleitte ook voor een goede en objectieve voorlichting over de veiligheidsproblematiek. Op dit moment leeft onder de bevolking nogal wat onjuiste informatie.

Jan Dirk Blaauw benadrukte tijdens de behandeling van de defensiebegroting dat wij voor het gezamenlijk verdedigingsorgaan: „de NAVO” zijn. De laatste wereldoorlog is voor de Nederlander genoeg. Alleen een goed verdedigingsapparaat zal iedereen die de vrede en veiligheid wil verstoren, afschrikken.

Joris Voorhoeve

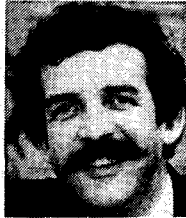
Len Rempt-Halmmans de Jongh

Rudolf de Korte

Ad Nijhuis

Jaap Metz

Sociale zaken en werkgelegenheid

De derde week van maart werd helemaal opgeslokt door Sociale Zaken. Op de maandag vergaderde hierover een zogenaamde UCV (uitgebreide commissie vergadering) en de overige dagen werd de begroting sociale zaken behandeld.

In de UCV spraken voor de VVD Ad Nijhuis en Robin Linschoten. In de Kamer Len Rempt en Rudolf de Korte. Len Rempt wees op het grote probleem dat ontstaat van de langdurig werklozen. „Een ongeschreven wet luidt dat mensen die langer dan een jaar werkloos zijn, vrijwel ongezien bij sollicitaties terzijde worden geschoven.” Rudolf de Korte begon zijn visie op Sociale Zaken en Werkgelegenheid met het

noemen van de belangrijkste punten uit het jongste OESO-rapport. (Het OESO-rapport is een regelmatig terugkerend internationaal overzicht van de sociaal-economische situatie in de wereld.) „Wij hebben de snelst groeiende werkloosheid, de grootste collectieve sector, een van de laagste winstniveaus en de laagste investeringsquote.” Het is duidelijk dat ons land deze gegevens niet naast zich neer moet leggen.

Rudolf de Korte vroeg het kabinet om nog voor het zomerreces te komen met zijn jeugdwerkplan. Hij noemde alvast wat hoofdpunten die in dat plan moeten staan. Enkele daarvan zijn: Er moeten deeltijd stageplaatsen komen voor het krijgen van praktijkervaring na beroepsopleidingen, en vrijwilligerswerk met behoud van uitkering moet voor langdurig werkloze jongeren mogelijk worden gemaakt.

UCV-consumenten

In de uitgebreide commissievergadering voor Economische Zaken over consumentenbeleid gaf Len Rempt-Halmmans de Jongh een duidelijk overzicht waar de VVD nu precies voor staat als het om consumentenbelangen gaat. Zo zei Len Rempt onder meer dat de VVD pleit voor flexibele openingstijden van winkels, gemeentehuizen, departementen en postkantoren. Dit is niet alleen goed voor de consument, maar uiteindelijk ook voor het bedrijfsleven. Daarnaast moet de consument duidelijk worden geïnformeerd. Zo moeten bijvoorbeeld de voorwaarden voor (levens)verzekeringen te begrijpen zijn en zal informatieve etikettering zo gemaakt moeten worden dat de consument de informatie begrijpt.

Eerste optreden

In een uitgebreide commissievergadering over de nota

Landelijke Gebieden spraken drie VVD-ers. Piet Blauw, Jan te Velthuis en Jaap Metz. Voor Jaap Metz was dit zijn eerste optreden in een Kamercommissie. Hij vond dat er een eind moet komen aan het jarenlang schrijven van nota's over het onderwerp landelijke gebieden. „Het wordt tijd voor een gedegen en overzichtelijke prioriteitenlijst voorzien van een prijskaartje.”

Kinderbijslag voor buitenlandse kinderen

In de VVD-fractie heerste enige verbazing toen het CDA, bij monde van de heer Hermsen, nog geen uur na het gezamenlijk ondertekenen en indienen van een motie, tegen de pers een precies tegenovergestelde mening verkondigde.

In de motie werd gevraagd het zogenaamde „woonlandbeginsel” in te voeren. Het gaat hier over kinderbijslag voor kinderen van buitenlandse werknemers.

In het kort het VVD standpunt hierover: De VVD vindt dat kinderen van buitenlandse werknemers die buiten de EEG wonen, niet hetzelfde bedrag aan kinderbijslag moeten krijgen als kinderen die binnen de EEG wonen. Kinderbijslag is bedoeld als een tegemoetkoming in de kosten van het levensonderhoud van kinderen. De levensstandaard in landen als bijvoorbeeld Turkije en Marokko is veel lager dan hier. Het is zelfs zo dat de kinderbijslagbedragen die aan deze ouders worden uitgekeerd vaak meer zijn dan het modale inkomen in dat land.

Robin Linschoten verdedigde het VVD-standpunt in de kamer. Het CDA was het niet met ons standpunt eens. Het Kabinet- en VVD-voorstel werd niet overgenomen. Dit kost de staat ongeveer honderdvijftig miljoen gulden. Dat geld moet nu door alle kinderbijslagontvangers worden opgebracht.

Het kabinet heeft toegezegd, aansluitend op de motie-Linschoten (de motie samen met het CDA), te bekijken of voor de komende jaren wel een korting kan worden doorgevoerd voor kinderen die in het buitenland wonen.

Maidenspeech

Op een erg ongelukkig tijdstip, 's avonds om tien uur, hield Ad Nijhuis zijn maidenspeech. Na twee keer het woord gevoerd te hebben in een uitgebreide commissievergadering voerde hij nu voor de eerste keer het woord in de plenaire vergadering van de Tweede Kamer.

Ad Nijhuis sprak over de wijziging van de Wet Investerings Rekening (WIR).

Het kabinet probeert de werkgelegenheid te herstellen door drie belangrijke punten uit te voeren: terugdringen van het financieringstekort, herstel van de bedrijvigheid en sociale innovatie. Ad Nijhuis zei dat de positie van het bedrijfsleven, en dus van de werkgelegenheid, op de eerste plaats zal verbeteren door herstel van de bedrijvigheid. Hij ging verder dieper in op de zeven wijzigingen van de WIR. De WIR, die door hem WIR-war werd genoemd. „De aanwijzingsbeschikkingen zijn veel te ingewikkeld.” Tot slot van zijn betoog maakte hij een opmerking over de relatie tussen de WIR en de SIR (SIR staat voor Selectieve Investerings Regeling). „Wat ons betreft hoeft het voorstel om de SIR-wet in te trekken niet te wachten op het dereguleringsrapport.”

Discussiepunten tijdens de algemene vergadering

Tijdens de jaarlijkse algemene vergadering *) zal Ed Nijpels bij de bespreking van het fractiebeleid op zaterdag 16 april een inleiding houden over:

- a. Spreiding van werk
- b. Media
- c. Deregulering/decentralisatie.

Het ligt in de bedoeling dat de discussie met de aanwezige leden zich hierop toespitst.

*) Zie pag. 2, bijlage V & D van 29 maart 1983, nummer 1282.
N.B. 1 boven „Amendementen c.q. moties”

(IM)

gezinsvervangend internaat

Louisa State

bel of schrijf voor inlichtingen of reservering
Postbus 32, 3740 AA Baarn, telefoon (02154) 20441

Hooft u 't ook wel eens om u heen? Als mensen besparen op hun gasverbruik door bijv. een zuiniger gasketel, dubbele ramen of extra isolatie, zou de gasprijs omhoog gaan.

Want, denkt men, de opbrengsten worden minder en dat moet worden goedgemaakt door de prijs te verhogen. Een wijdverbreid misverstand dat wij graag willen ophelderen.

Marktwaarde van aardgas.

In de zestiger jaren werd de winning van ons aardgas actueel. Regering en parlement moesten een geheel nieuw energiebeleid formuleren.

De Aardgasnota-De Pous (1962) bepaalde dat de prijs van andere brandstoffen, met olie als de voornaamste, uitgangspunt zou zijn voor de aardgasprijs. Een prijs naar marktwaarde dus.

In die tijd was energie goedkoop en dat gold ook voor aardgas. Na de oliecrisis in 1973 snelde de olieprijs omhoog en, gezien het marktwaardeprincipe, volgde het aardgas deze prijsstijging.

De gasprijs is dus afhankelijk van de olieprijs en gasbesparing heeft daar geen invloed op. Besparen op gas levert u dus wel degelijk voordeel op.

Iedere m³ gas die u als particulier bespaart scheelt bijna 60 cent op uw gasrekening!

Aardgas en het milieu.

Niet alleen is aardgas in Nederland de minst dure manier van stoken, maar het is vooral ook een vriendelijke en schone vorm van energie.

Veilig en gerieflijk wordt ons aardgas als

vanzelfsprekend thuisbezorgd bij vrijwel iedere huishouding. Voordat het zover is moet er echter heel wat gebeuren.

Gasunie en VEGIN.

Het is de Gasunie die het gas inkoopt uit gasvelden op het land en in de zee en die het verkoopt en transporteert via een landelijk

Misverstand:

„Als je bespaart op je gasverbruik gaat de prijs omhoog...”

buizennet van 10.000 km naar elektriciteitscentrales, industrieën en de 147 gasbedrijven in Nederland. Ook de export valt onder de Gasunie.

Het zijn de gasbedrijven, gebundeld in de VEGIN, die het gas weer door 80.000 km gasleiding brengen tot aan de meters van particulieren, bedrijven en instellingen.

Uw gasbedrijf is ook een bereidwillige vraagbaak als het gaat om objectief advies over hoe u effectief kunt besparen op gas.

Dat het de moeite loont hebt u inmiddels begrepen.

Aardgas. Brandschoon en 't minst duur.

Sari v. Heemskerck

Met de opschudding rond de recente vrijage van het CDA met het IKV en het daarna afhaken van het CDA is de discussie rond de plaatsing van middellange afstandsruketten in ons land in volle hevigheid losgebarsten. Van nu af aan zullen wij alles in het werk moeten stellen om als liberale partij ons standpunt over vrede en veiligheid uit te dragen en met overtuiging te verdedigen.

Confrontatie

De „Vrouwen in de VVD” zullen onder aanvoering van Sari van Heemskerck (in de Tweede Kamer belast met Buitenlandse Zaken en Defensie) de confrontatie aangaan met voorstanders van éézijdige ontwapening. „De discussie zal feller en harder zijn dan ooit. Standpunten worden verder aangescherpt”, aldus Sari. „Een politieke partij als de onze, die er een heel duidelijke mening op nahoudt waar het het vredes- en veiligheidsbeleid betreft - met name gericht op wederzijdse ontwapening en steun aan het Atlantisch Bondgenootschap -, zal zich moeten realiseren dat we onze leden en kiezers goed moeten voorlichten over waar het om gaat. Dat vereist gerichte kennis. Wij zullen van alle kanten aangevallen worden. Er zal een zware wissel op onze leden worden getrokken. In de Kamer worden we daar nu al mee geconfronteerd.”

Atlantische Commissie

Om hen gedegen voor te bereiden op de openbare discussie worden de „Vrouwen in de VVD” als eersten in de gelegenheid gesteld een zogenaamde NAVO-Basis cursus te volgen. De Atlantische Commissie, een door de overheid gesteunde organisatie waarin onder meer de vier

grootste partijen deelnemen, zal met ingang van mei een reeks cursussen organiseren. Er wordt ingegaan op organisatorische, politieke en militaire aspecten van de NAVO en het Warschaupact. Een simulatiespel zal standpunten en argumenten in de huidige discussie over vrede en veiligheid verduidelijken.

De eerste cursus, waaraan de VVD-vrouwen kunnen deelnemen, vindt plaats op zaterdag 7 mei aanstaande van 10.00 tot 15.30 uur, in de collegezaal van de Atlantische Commissie aan de Alexanderstraat 2 te Den Haag. De deelnamekosten bedragen f 10,— inclusief een broodlunch. Deelnemers ontvangen vooraf de informatie die voor deze cursus nodig is. De cursussen worden gegeven voor groepen van 20 personen. Tijdens herhalingsdagen zal het inzicht van de cursisten verder worden verdiept. (Voor inlichtingen: Atlantische Commissie, tel. 070 - 639495).

Sari van Heemskerck: „Het is belangrijk dat de deelnemers goed voorbereid aan de slag gaan en dat zij bereid zijn de opgedane kennis in praktijk te brengen tijdens openbare discussies. Zij moeten de mening van de VVD goed met argumenten onderbouwd doorgeven aan de achterban en ons standpunt overal in het land verkondigen.”

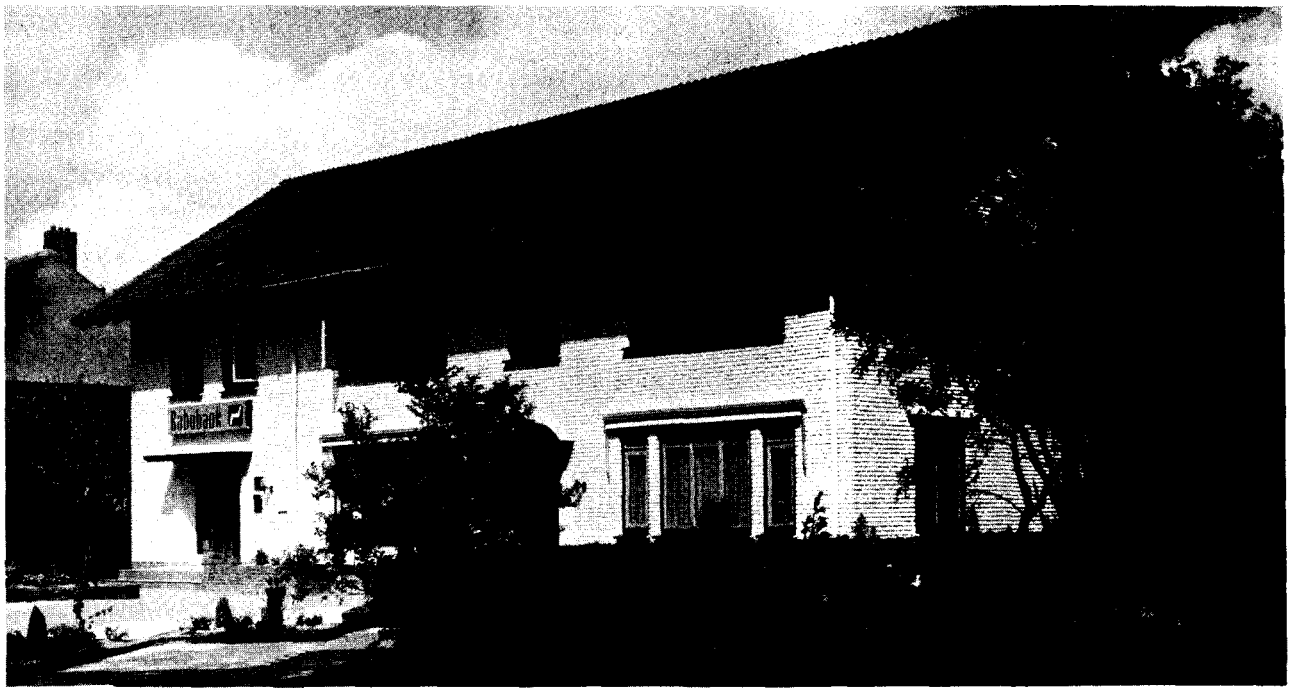
Omdat het er thans - met de geplande massale anti-kernwapendemonstratie op 29 oktober in het vooruitzicht - meer dan ooit op aankomt dat liberalen hun stem luid en duidelijk laten horen dringen wij er bij de vrouwen op aan zich voor 22 april aanstaande op te geven voor de cursus via het landelijk secretariaat van de „Vrouwen in de VVD”, Koninginnegracht 57, 2514 AE 's-Gravenhage (tel. 070 - 614121). Indien de reiskosten naar Den Haag een bezwaar vormen is het mogelijk boven een bepaald bedrag subsidie te verlenen.

**Vrouwen
voor de
NAVO-
Basis cursus**

Anita Wagemakers

Het gebouw van de **RABO-BANK** te Middenmeer werd met **SURFAKOTE MUURCOATING** gespoten en ziet er nu voortreffelijk uit. Surfakote muurcoating is een uitstekende investering.

Sinds 1960 werden in ons land vele duizenden huizen, flats, kantoren en industriële gebouwen met Surfakote gespoten. **SURFAKOTE MUURCOATING** is 20 à 30 maal dikker dan

een gewone verflaag en wordt in één keer aangebracht. Surfakote is niet duurder dan goed schilderwerk en gaat veel langer mee: 10 jaar garantie.

Vraag vrijblijvend documentatie bij de Surfakote-fabriek B.V. Schuytvlot, postbus 8, 3417 ZG Montfoort (U.), tel. 03484 - 1587.

DEZE ZOMER... GEEF UW KINDEREN ENGELAND!

Een PGL Young Adventure vakantie in het hart van het schitterende Britse landschap

Een actieve vakantie van kanovaren, paardrijden, zeilen, zwemmen, bergbeklimmen, windsurfen en veel engels spreken.

PGL Young Adventure bestaat al 25 jaar. Het is één van Europa's grootste meest ervaren vakantie organisaties voor jonge mensen.

PGL Young Adventure voor een onbezorgde vakantie onder ervaren leiding.

Voor verdere informatie en brochures:
PGL Young Adventure, Postbus 261, Afd. X,
1000 AG Amsterdam of telefoon: 020-231295.

Naam _____
Adres _____
Postcode _____ Tel. _____
Woonplaats _____

Per Hotelbus (max. 12 pers.) of op eigen gelegenheid naar
HOTEL EDENHOF + LENZERHEIDE - Zwitserland.

Kamers met douche/WC vanaf Zw.fr. 55,— p.p.p.d. halfp.
De zeer goed ter plaatse bekende Ned. Hotelier is uw chauffeur en/of gids bij wandelingen, bergtochten en excursies.

Inlichtingen: B. de Géus, Vinkebuurt 6, 2471 XC Zwammerdam,
tel.: 01726 - 15520, b.g.g. 01724 - 8398.

BEKENDMAKING

Als trustee van het Knott County Program deelt de **Stichting Internationaal Instituut Energiezaken** mee, dat over de maand februari 1983 een bedrag ad US \$ 858,69 aan de deelnemers wordt uitgekeerd. Dit rendement is gebaseerd op een deename ad US \$ 40.000,00.

Hiermee komt het gemiddeld jaarrendement op 24,25 procent.

DE DIRECTIE
Adres: Stichting Internationaal Instituut
Energiezaken

International Institute for Energy
Vrijheidsplein 54-56, 3705 PS Zeist,
The Netherlands. Telephone 03404-62277.

Financieel Verslag 1982

Het jaar 1982 was ook in financieel opzicht een onstuimig jaar voor onze partij: de verschillen tussen de prognoses en de werkelijkheid zijn een afspiegeling van het politieke gebeuren.

Aan de inkomstenkant moet in de eerste plaats de grote respons worden vermeld, die wij bij de leden ondervonden op ons verzoek (juli/augustus) om een extra bijdrage te doen boven de reglementaire contributie. In de prognose was een (netto) bedrag van f 500.000 vermeld; het werkelijke resultaat was bijna 1,2 miljoen gulden. Indien hierbij nog het bedrag wordt geteld, dat de leden boven hun reglementaire contributie

(prognose t.o.v. werkelijkheid) van f 1,1 miljoen (f 3,5 miljoen t.o.v. f 4,6 miljoen), gelijke normale uitgaven (f 3,4 miljoen) en extra verkiezingsuitgaven van f 0,9 miljoen (f 0,3 miljoen t.o.v. f 1,2 miljoen), zodat het verwachte negatieve resultaat van f 173.000 uitkwam op een bescheiden positief resultaat van f 19.500.

Met een gematigd optimisme kunnen wij ook 1983 tegemoet zien: inclusief een beroep op een extra bijdrage van de leden (prognose: f 400.000), rekening houdende met 95.000 contributie-inningen en met een voorziening voor komende verkiezingen van f 200.000, wordt voor 1983 een sluitend financieel resultaat verwacht.

Voor de verdere jaren (1984) zal een zeer gematigde contributieverhoging noodzakelijk zijn: het ledental toont momenteel geen ongunstig beeld (doel), maar de kosten blijven hoog. Mede als gevolg van de grotere omvang van de partij. Ook lijkt in 1984 een verhoging van de contributie noodzakelijk: de partij moet hiervoor aanspraak krijgen op een vergoeding van de Staat.

De partij heeft in 1982 een bedrag van f 1.100.000 uitgegeven voor de reguliere en extra verkiezingsuitgaven. Het bedrag van f 980.000 is afkomstig uit de kas van de partij. Het bedrag van f 120.000 is afkomstig uit de kas van de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Alkmaar.

In ruwe lijnen kan de eerste helft van het jaar 1982 als volgt worden beschreven: In de eerste helft van het jaar 1982 is de partij in een positieve financiële situatie terecht gekomen. Dit is vooral te wijten aan de grote respons van de leden op ons verzoek tot een extra bijdrage. De partij heeft in de eerste helft van het jaar 1982 een bedrag van f 1.100.000 uitgegeven voor de reguliere en extra verkiezingsuitgaven. Het bedrag van f 980.000 is afkomstig uit de kas van de partij. Het bedrag van f 120.000 is afkomstig uit de kas van de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Alkmaar.

beoordeling van draagkracht, extra bijdragen. Een verplicht systeem van contributie naar draagkracht, zoals de meeste andere politieke partijen die kennen, dient te worden afgewezen. In 1982 en ook in voorgaande jaren is bewezen, dat ook in dit opzicht de liberale uitgangspunten de beste zijn.

Mr. J. de Monchy
Penningmeester.

Mededelingen van het hoofdbestuur

In het kader van de lange termijn planning heeft het hoofdbestuur reeds nu de komende algemene vergaderingen vastgesteld:

67ste algemene vergadering 1983: vrijdag 2 en zaterdag 3 december 1983 in Cultureel Centrum de Vest te Alkmaar.

37ste jaarlijkse algemene vergadering 1984 (68ste algemene vergadering): vrijdag 16 en zaterdag 17 maart 1984 in de Buitensociëteit te Zwolle.

69ste algemene vergadering 1984: vrijdag 30 november en zaterdag 1 december 1984 in Schouwburg Kunstmin te Dordrecht.

38ste jaarlijkse algemene vergadering 1985 (70ste algemene vergadering): vrijdag 29 maart en zaterdag 30 maart in het Casino te 's-Hertogenbosch.

Noteert u deze data en locaties vast in uw jaarplanningen.

Agenda

Haya van Somerenstichting

1. Bestuurdersdag : 21 mei te Roosendaal
Doelgroep : voorzitters en secretarissen van afdelingen en ondercentrales
Onderwerpen : organisatie en leiding van een afdeling; relatie: afdelingsbestuur, gemeenteraadsfractie en pers
Inleiders : drs. L. Smeets, W. J. A. van den Berg
Cursusduur : 1 dag
Eigen bijdrage : f 30,—.

Aanmelding kan geschieden door overmaking van f 30,— op gironummer 36.19.19.7 t.n.v. Haya van Somerenstichting te 's-Gravenhage, onder vermelding van: „Bestuurdersdag, 21 mei en vermelding van functie”.

2. Cursus Liberale Politiek : 7 en 14 mei
Plaats : 's-Hertogenbosch
Onderwerpen : 1e cursusdag: achtergronden van het Liberalisme en Socialisme
2e cursusdag: liberale visie op het beleidsterrein van Financiën en Sociale Zaken
Inleiders : mevrouw M. J. H. den Ouden-Dekkers, J. van Rey, mr. A. H. Korthals
Cursusduur : 2 dagen
Eigen bijdrage : f 80,—.
U kunt zich opgeven voor deze cursus door f 80,— over te maken op gironummer 36.19.19.7 t.n.v. Haya van Somerenstichting te 's-Gravenhage, onder vermelding van: „Liberale Politiek, Den Bosch”. Wilt u ons ook een korte levensbeschrijving toesturen?

In het bedrag f 80,— is opgenomen de lunch, consumpties en het cursusmateriaal.

3. De volgende cursussen Discussie- en Vergadertechniek worden georganiseerd en wel op:

- 13, 20, 28 april in hotel Engels te Rotterdam; aanvang 19.30 uur, inleider J. van Lier.
- 23 april en 7 mei in hotel Corner House te Geleen; aanvang 10.00 uur, inleider J. J. Wessel.
- 3, 10 en 17 mei in hotel Zwaan te Kapelle; aanvang 19.30 uur, inleider D. Dorrepaal.
- 1, 8 en 15 juni in postiljon motel te Heerenveen; aanvang 19.30 uur, inleider P. Groenveld.
- 7, 14 en 21 juni in H. F. Wittedorphuis te De Bilt; aanvang 19.30 uur, inleider N. Schraag.

U kunt van uw belangstelling blijk geven door u aan te melden bij de Haya van Somerenstichting, Koninginnegracht 57, 2514 AE 's-Gravenhage en door overmaking van het bedrag ad. f 50,— op gironummer 36.19.19.7 t.n.v. Haya van Somerenstichting, onder vermelding van: „Discussie- en Vergadertechniek en de plaats”.

Wilt u ons ook een korte levensbeschrijving toesturen? ■

Onderwijsbegroting

Bij de vorming van een coalitie moeten concessies worden gedaan en compromissen gesloten. Ik begrijp echter niet dat bij de vorming van het huidige kabinet het onderwijs als een quantité

négligeable is behandeld. De VVD heeft steeds beweerd een hoge prioriteit te zullen verlenen aan het handhaven van goed onderwijs en het herstellen van de kwaliteit van het onderwijs, indien deze mocht zijn verminderd.

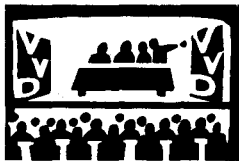
Wat er nu, onder

medeverantwoordelijkheid van VVD-bewindslieden, wordt uitgehaald met het onderwijs-in-het-veld, is daarmee in flagrante tegenspraak. Het onderwijs heeft, op grond van socialistische ideeën, de laatste 15 à 20 jaar op zeer veel terreinen sterk aan niveau ingeboet. Ik vind het sinister, dat de afbraak van ons onderwijs nu in feite wordt voortgezet en dat VVD-mensen daaraan hun volle medewerking verlenen. Waarom worden „bezuinigingen op de begroting van het Ministerie van Onderwijs” automatisch vertaald in „bezuinigingen op het onderwijs-in-het-veld”? Straks bestaat nog wel een gigantisch voorwaardenscheppend apparaat, maar datgene waaraan dat apparaat dienstbaar moet zijn, ligt uitgemergeld ter ziele. Indien er iemand onder u is, die mij dit alles kan uitleggen, houd ik mij ten zeerste aanbevolen.

*Drs. C. Ph. F. Kersbergen
Voorburg*

Deskundigenbank

Vooropgesteld zij dat ik niet behoort tot de weinigen die zich „talent” mogen noemen, hoewel ik daar graag meteen aan toevoeg dat ik na jaren ambtelijke staffunctie, onderwijservaring en legio activiteiten binnen de afdeling toch wel hier en daar wat kennis en ervaring heb vergaard. Blijkbaar viel dat ook anderen op en daarom werd ik danook gevraagd om zonnig medewerking te verlenen aan adviezen en/of werkzaamheden ten behoeve van de Prof. Mr. Teldersstichting. Dat was twee jaar geleden. Sedertdien heb ik niets meer gehoord. Vervolgens werd ik kandidaat gesteld bij de laatste 1e Kamer verkiezingen. Zogezegd een kolffje naar mijn hand; niet het echte politieke werk van de Tweede Kamer, doch wel de wat afstandelijker afweging en toetsing van voorstellen. In de vergadering van de Kamercentrale moest ik me voorstellen. Daar was een dame die alles wist en de geachte aanwezigen duidelijk maakte dat toch niemand van de aanwezigen moest denken enige kans te hebben. Zij zou het liefst geadviseerd hebben dat iedereen maar in vrede naar huis moest gaan. Onder dankzegging natuurlijk voor de moeite! Duidelijk die avond was ook dat zij alles beter wist en dat het zo ook maar moest blijven. Mijn zin was over, zeker toen later

In deze rubriek zullen reacties van ten hoogste honderd woorden worden opgenomen. Langere brieven worden ingekort door de redactie. Aanvallen op personen komen niet voor plaatsing in aanmerking en zullen ook niet meer worden beantwoord. Plaatsing betekent niet dat de redactie het met de inhoud eens is.

op de avond bleek dat het een eerbiedwaardig Eerste-Kamerlid van onze partij bleek te zijn die na 12 of 15 jaar haar zetel in gevaar zag komen. Zo kom ik tot het laatste verhaal. Onlangs moest een nieuw hoofdbestuurlid worden gekozen in de Kamercentrale. Kennelijk had het zittende lid namens Brabant en een van de bestuursleden reeds beslist wie de opvolger zou worden. Jammer, althans voor sommigen, dat het soms toch wel democratisch toegaat ook binnen onze partij. Zo werd een veel jongere kandidaat gekozen. Datzelfde Eerste-Kamerlid had daar natuurlijk vreselijk veel moeite mee. Het deed me goed dat een jonger lid de kans kreeg. Legio andere voorbeelden kan ik noemen over de kansen die de nieuwe aanwas binnen onze partij krijgt. Beter wellicht, over de wijze waarop hen alle initiatief wordt ontnomen. Toch eens iets om over na te denken.

Mr. A. A. F. Wassercordt
Lith

Toch Middenscholen?

Tot verbazing van vele VVD-leden kondigde Minister Deetman van Onderwijs en Wetenschappen onlangs aan dat het experiment met de Middenscholen zou worden uitgebreid. Onze Staatssecretaris mevrouw Ginjaar-Maas stuurde n.a.v. vragen hierover de volgende reactie.

Behalve de 14 officiële MS-experimenten liepen er ook nog meer dan 30 zogenaamde „resonans-projecten”. Dat zijn scholen die in het kielzog van de MS-experimenten met middenschoolachtige projecten bezig waren. Deze scholen hebben vorig jaar te horen gekregen dat zij moesten kiezen of delen: óf volledig MS-experimenten, óf terug naar het reguliere onderwijs. Een en ander is uitvoerig uiteengezet in de MvT bij de begroting 1983 (door het vorige kabinet opgesteld). Een aantal resonans-scholen was al zover op weg naar een middenschoolstructuur dat zij in volle vrijheid gekozen hebben voor een officieel MS-experiment. De betrokken scholen voldeden aan alle voorwaarden die in het kader van de vigerende experimentenwet gesteld kunnen worden, bovendien waren v.w.b. de toegewezen experimenten alle adviezen van de inspectie positief!

Het regeerakkoord spreekt van een wet die de experimenten en projecten zal gaan regelen. Dit betekent dat t.z.t. de MS-experimenten zich zullen moeten voegen naar die wet. Los daarvan ligt het in de bedoeling om de faciliteiten voor de MS-experimenten terug te schroeven naar het niveau van de faciliteiten voor het reguliere onderwijs. Alleen dan immers zal t.z.t. een behoorlijke vergelijking mogelijk zijn! Ik begrijp volstrekt dat e.e.a. bij de VVD een merkwaardige indruk maakt. Onder de gegeven omstandigheden was het echter niet mogelijk om anders te besluiten. Voorts vind ik het zelf van belang dat er nu een grondige sanering plaats vindt: de resonans-scholen vervaagden nl. nogal de grens tussen middenschool-experimenten enerzijds en het reguliere onderwijs anderzijds.

Nell Ginjaar-Maas

ALBLASSERDAM

Op 12 april spreekt de heer DRS. J. F. SCHERPENHUIZEN in hotel Krimpen. Aanvang: 20.30 uur. Onderwerp: mediabeleid, dijkverzwaren en tunnelbouw.

BAARN

Op 18 mei spreekt de heer G. W. Keja in hotel-rest. „de Prom”. Aanvang: 20.00 uur.

DE BILT/BILTHOVEN

Op 18 april spreekt mev. DRS. N. SMIT-KROES in H. F. Witte Dorpshuis te De Bilt. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: actuele politiek.

BODEGRAVEN

Op 25 april spreekt de heer R. L. O. Linschoten in „het Wagenwiel”. Aanvang: 20.00 uur.

BOSKOOP

Op 18 april spreekt de heer prof. dr. ir. J. J. C. Voorhoeve in hotel Neuf. Aanvang: 20.00 uur.

BRAMSCHE

Op 3 mei spreekt de heer J. KAMMINGA voor de VVD-afdeling Bramsche.

BREDA

Op 6 mei spreekt de heer A. PLOEG in café „de Vrachtwagen”. Aanvang: 17.30 uur. Onderwerp: actuele politiek.

BRUNSSUM

Op 16 mei spreekt de heer J. F. B. van Rey in casino Treebeek. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: positie van de middenstand en de vrije beroepen.

BUNSCHOTEN-SPAKENBURG

Op 18 april spreekt de heer mr. J. G. C. Wiebenga in rest. „De Mandemaker”. Aanvang: 20.30 uur. Onderwerp: specifiek welzijn.

CAPELLE A/D IJSSEL

Op 16 mei spreekt DRS. W. K. HOEKZEMA in „de Hooghe Dorpscholder”. Aanvang: 20.00 uur.

DEVENTER

Op 14 april spreekt de heer J. Franssen in het Postiljon motel. Aanvang: 20.00 uur.

OC DOETINCHEM

Op 19 mei spreekt de heer J. KAMMINGA in hotel-rest. „Moors” te Zeddam. Aanvang: 20.30 uur.

OC EEMLAND

Op 27 april spreekt de heer R. L. O. Linschoten in hotel-rest. „Schimmel” te Woudenberg. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: „Invloed VVD binnen het huidige kabinetsbeleid.”

ENSCHEDÉ

Op 30 mei spreekt de heer prof. dr. ir. J. J. C. Voorhoeve in café-rest. A. B. Aanvang: 20.00 uur.

ERMELO

Op 18 april spreekt de heer mr. A. H. Korthals in hotel Ilex. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: actuele politiek.

ETTEN-LEUR

Op 25 april spreekt de heer prof. dr. ir. J. J. C. Voorhoeve in Boerderij rest. De Ruytenborgh. Aanvang: 20.00 uur.

EIJSDEN

Op 29 april spreekt de heer J. F. B. van Rey in „de Raetskelder”. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: actuele politiek.

GOOR

Op 18 april spreekt de heer drs. ir. ing. B. J. G. v. d. Kooy in de Malnberg. Aanvang: 20.00 uur.

STATENCENTRALE GULPEN

Op 18 april spreekt de heer MR. F. KORTHALS ALTES in „Zaal Keulen” te Klimmen. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: actuele politiek.

HARMELEN

Op 9 mei spreekt de heer dr. R. W. de Korte in de Putkop. Aanvang: 20.30 uur. Onderwerp: actuele politiek.

JOVD HART VAN BRABANT

Op 21 april neemt de heer drs. L. M. L. H. A. Hermans plaats in een forum in hotel De Postelse Hoeve. Aanvang: 20.15 uur. Onderwerp: mediabeleid nu en in de toekomst.

HUISSEN

Op 19 april spreekt de heer drs. T. R. A. Veen in hotel „de Laak”. Aanvang: 21.00 uur. Onderwerp: de Nederlandse economie.

HUIZEN

Op 18 mei spreekt de heer MR. DRS. F. BOLKESTEIN in „de Boerderij”. Aanvang: 20.30 uur.

LEEUWARDEN

Op 29 april spreken de heren Berkhouwer, Geurtsen, Louwes en Nord in het Oranje Hotel. Aanvang: 20.00 uur.

JOVD MIDDEN LIMBURG

Op 6 mei spreekt de heer A. J. Evenhuis in rest. De Gouden Leeuw te Roermond. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: het regeringsbeleid.

MONSTER

Op 13 juni spreekt de heer L. M. de Beer in gebouw „O.J.O.S.”. Aanvang: 21.00 uur.

JOVD NOORD VELUWE

Op 15 april spreekt de heer J. J. Metz in het Eper gemeentewoning te Epe. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: jeugd en politiek.

OEGSTGEEST

Op 18 april spreekt de heer drs. W. F. Weisglas in gemeentemuseum. Aanvang: 20.15 uur. Onderwerp: actuele politiek waaronder buitenlandse politiek.

OLDENZAAL

Op 18 april neemt de heer dr. R. W. de Korte plaats in een forum in hotel Muller. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: „Mens en Werk”.

OOSTERHOUT

Op 2 juni spreekt de heer drs. D. J. D. Dees in Jazzcafé 't-Kerkepadje. Aanvang: 20.30 uur.

JOVD RANDMERENGEBIED

Op 18 april spreekt de heer DR. W. F. VAN EEKELEN in hotel „Veld- en Boszicht” te Nunspeet. Aanvang: 20.00 uur.

ROERSTREEK

Op 22 april spreekt de heer drs. Th. H. Joekes in het Dr. Biermanshuis te Herkenbosch. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: „De VVD als regeringspartij . . . nu”.

SLIEDRECHT

Op 18 april spreekt de heer drs. Th. H. Joekes in „de Bonkelaar”. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: „ombuigen of barsten”.

OC SCHOUWEN-DUIVELAND

Op 2 mei spreekt mev. DRS. N. GINJAAR-MAAS in het Dorpshuis te Noordwelle (gem. Westerschouwen). Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: onderwijs.

STEENWIJK

Op 25 april spreekt de heer dr. R. W. de Korte in hotel-rest. café „'t Posthuis”. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: soc. econ. ontw.

STRIJEN

Op 27 april spreekt de heer J. KAMMINGA in het Dorpshuis. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: actuele politiek.

KAMERCENTRALE TILBURG

Op 6 juni spreekt de heer DRS. E. H. T. M. NIJPELS in de Stadsschouwburg te Tilburg. Aanvang: 20.20 uur.

JOVD VEENDAM

Op 22 april spreekt de heer J. J. Metz in wijkcentrum Duckdalf te Veendam. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: jeugd en politiek.

VOORSCHOTEN

Op 22 april spreekt de heer dr. R. W. de Korte in de aula van het scholencomplex Noord-Hofland. Aanvang: 20.15 uur. Onderwerp: actuele politiek.

WAALRE

Op 16 mei spreekt de heer mr. W. J. Geertsema in Stations koffiehuis. Aanvang: 20.00 uur.

ZWIJNDRECHT

Op 14 april spreekt de heer MR. J. G. RIETKERK in het Develpaviljoen. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: actuele politiek. ■

Op vakantie naar Zuid-Afrika. Met uw SAL 'privévliegtuig'.

Twee keer per week vertrekt uw SAL 'privévliegtuig' van Schiphol naar Johannesburg. En nog eens 19 keer per week vanuit andere plaatsen in Europa. Naar de vakantie van uw leven. Of naar uw familie en vrienden in Zuid-Afrika. Het land van de Tafelberg, het Krugerpark, zonnige stranden en het hele jaar door een aangename temperatuur. En het plezierige is: uw vakantie begint al aan boord van uw ruime, comfortabele SAL toestel.

Want voor de vakantieganger is er de speciale Silver Class met z'n gastvrije comfort en voordelige tarieven. Uw SAL 'privévliegtuig', u wordt er bediend en verwend alsof u de enige passagier aan boord bent.

Share our world
SAL

VAKANTIEBON

Stuur mij uw uitgebreide documentatie over reizen naar en in Zuid-Afrika.

Naam: _____

Straat: _____

Postcode/Plaats: _____

Bon in gefrankeerde envelop sturen naar:
SAL, Stadhouderskade 2, 1054 ES Amsterdam.

Als het om
perfectie gaat

serres
ramen en deuren
totale renovatie
in kunststof of aluminium

olsman

maakt van werk maatwerk

Vraag daarom ons om advies en een begroting
ter plaatse of bezoek onze showroom waar u
al onze kwaliteitsprodukten kunt bewonder-
ren.

bel voor informatie:
08385-24022

Olsman
Transformatorstraat 2
3900 AL Veenendaal

- Wij wensen een persoonlijk onderhoud met uw adviseur.
Bel ons voor een afspraak.
- Zend ons uitgebreide informatie betreffende:

Naam:

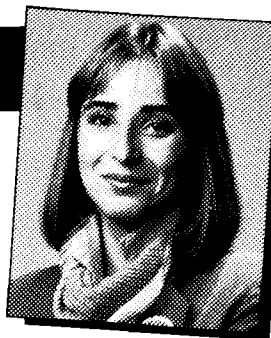
Adres:

Postcode/Woonplaats:

Telefoon:

Zend deze bon in envelop zonder postzegel aan: **Olsman, Ant-
woordnummer 1009, 3900 VB Veenendaal.**

Uit een interview met
Saskia van Hapert:

"Ik werk als hostess bij
McDonalds. Fijne baan! Feestjes
organiseren, klanten ontvangen,
promotion werk en zo...
de TUNON-opleiding vind ik erg
veelzijdig. Met als resultaat een
goede baan!"

De gedegen privé-opleiding
sinds 1964 tot hostess!

Tunon Internationale Hostess-Opleiding

je paspoort naar een leuke, internationale baan!

Uit het lesprogramma o.a.: • moderne talen • toerisme
• communicatie-training • public relations • étiquette
• economie • bloemschikken • muziekbeschuwing.
• wijnkennis • kunst

Vraag onze kennismakingsbrochure aan:

 **École
Internationale
d'Hôtesses
Tunon**

Den Haag: Alexanderstraat 23 vd, 2414 JM - Telefoon 070-636855
Arnhem: Frombergstraat 1 vd, 6814 EA - Telefoon 085-433526

22 scholen ter wereld: Arnhem, Antwerpen*, Barcelona, Bordeaux, Brussel, Lille,
Caen, Frankfurt*, Genève, 's-Gravenhage, Londen, Lyon, Madrid, Monte Carlo,
Montpellier, Nancy, New York, Parijs, Reims, Marseille, Straatsburg, Toulouse,
Tours en Zürich*
* In oprichting

BATTEM - 83 VD

Een nieuw onderwijspakket voor 3 en 4 mavoklassen
over het onderwerp kernwapens, is door het
Politiek Jongeren Kontakt uitgebracht, onder de
titel vredesvragen.

vredesvragen vredesvragen

Het bestaat uit een leerlingenboek,
dat in zes lessen is onderverdeeld en
de lerarenhandleiding met een
bijbehorende cassetteband.
Het onderwijspakket is
samengesteld door een werkgroep
van PJK staf en docenten
maatschappijleer. Het is uitgetest op
mavoscholen.

Een compleet pakket kunt u bestellen door betaling van f 28,25 (inclusief
verzendkosten) op giro 75.84.86 Stichting PJK te Amsterdam.
Of vraag telefonisch een folder aan op 020-22 45 92

1. HYPOTHEEK UW HYPOTHEEK VERGELEKEN

Vraag een complete analyse in de vorm van een persoonlijk financieel rapport.

- Bij het afsluiten van een nieuwe hypotheek.
- Bij het verlengen van uw huidige hypotheek.
- Bij (eventueel) omzetten van een hoge naar een lage rente.

2. PENSIOEN UW PENSIOEN GEWOGEN

Vraag het Finac Pensioenboekje, een onafhankelijke kijk op pensioenen.

- Voor financieel juridisch advies bij de opbouw van uw pensioen: het Finac Pensioen Plan.

DIENSTEN

VAN 3. HYPOTHEEK +PENSIOEN

Vraag een gerichte rapportage betreffende het voordeel van het combineren van hypotheek en pensioen.

- Voor iedereen die van plan is een hypotheek af te sluiten en weet dat zijn pensioen straks niet voldoende is.
- Voor iedereen die reeds eerder een hypotheek bij een levensverzekeringmaatschappij heeft afgesloten.

4. PRAKTIJK FINANCIERING

VISIE IN UW PRAKTIJK

Vraag een actuele situatieschets bij vestiging van, of toetreding tot een praktijk.

- Voor artsen, tandartsen, dierenartsen, accountants, advocaten, etc.

FINAC

Stuur mij geheel gratis informatie
betreffende:

- Pensioen
- Hypotheek bestaand
 nieuw
- Analyse bestaande hypotheek
in combinatie met pensioen
- Praktijkfinanciering

Naam _____

Adres _____

Postcode/Plaats _____

Maliebaan 75, 3581 CG UTRECHT. Telefoon 030-31 97 47
Queridolaan 5, 9721 SZ GRONINGEN. Telefoon 050-25 13 84
Viditel: toets nummer 30379, intermediair jobdata.

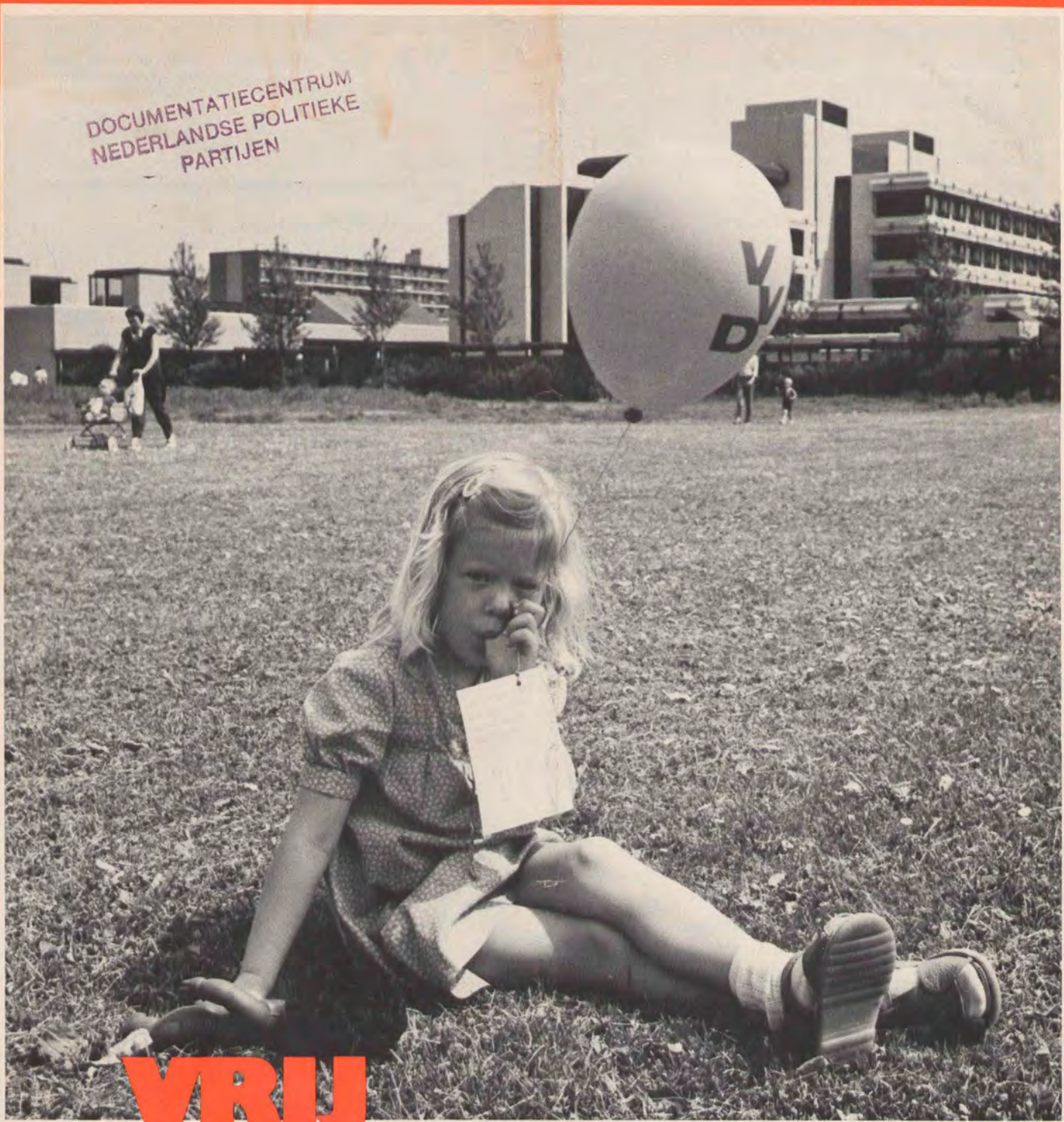

finac

Onafhankelijke Intermediairs voor
Pensioenen/Assurantiën/Hypotheeken/
Praktijkfinancieringen (para)medische
beroepen.

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

**VRIJ
HEID &
DEMO
CRATIE**

LIJST VAN ADVERTEERDERS

Amsterdamse Beursbrief, Amsterdam / Atelier 7, Groningen / Hotel Aux Mille Etoiles, Les Marécottes / Barten Wageningen B.V., Wageningen / Restaurant Bistrouquet, Den Haag / Chateau la Nouvelle, St. Amans-Soult / Wijnkoperij Hein Smeenk, Amsterdam / Bert Bolle Antiekhandel, Maartensdijk / De Campveerse Toren, Veere / Hotel Edenhof, Zwammerdam / Gemeentelijk Internaat Ter Apel, Sellingen / Hypotheek Centrum voor Academici, Rotterdam / In 't Silverhuys Juwelier Rikkoert b.v., Schoonhoven / Injection Ned. b.v., Hagestein / Christiaan van der Klaauw, Joure / Vakantieboerderij Klein Oever, Balkbrug / Queen Size, Groningen / Het Kasteel van Rhoo, Rhoo / Somy Haardenfabriek, Roosendaal / Taco B.V., Veendam / TobJobs Consultants B.V., Rotterdam / De Waaijer + Partners, Warnsveld

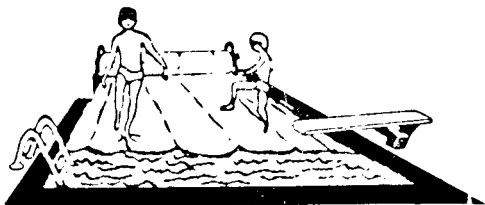

Restaurant „Bistrouquet”

eerlijke franse keuken
in bistro atmosfeer

Lange Voorhout 98
's-Gravenhage
070 - 601170

Zwembadafdekking

80 % brandstofbesparing

KRIMPVRIJ

Keuze uit vier soorten afdekdekens

Zwembadbouwen

met een taco geïsoleerd bouwsysteem vraagt

geringe verwarmingskosten

Zie onze prijslijst met veel nieuwe artikelen

ZWEMBADTECHNIEK
TACO b.v.
VEENDAM

ZUIDWENDING 104 TELEFOON (05987) - 13795

Vrijheid en
Democratie

veertiendaagse uitgave
van de Volkspartij voor
Vrijheid en Democratie

NUMMER 1284
26 april 1983

Hoofdredacteur:
Reny Dijkman

Parlementair
Redacteur:
Michiel Krom

Buitenland
Redacteur:
Victor Hafkamp

Vormgeving:
Ties Scheeres

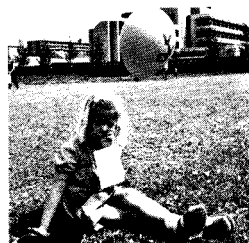
Redactie-adres en
Abonnementen-
administratie:
Algemeen
Secretariaat VVD
Koninginnegracht 57
2514 AE
's-Gravenhage
Telex 33564
t.n.v. VVD Den Haag
Tel. 070 - 614121

Advertentie-
exploitatie
Bureau
Van Vliet b.v.
Postbus 20
2040 AA Zandvoort
Tel.: 02507 - 14745

Druk
Ten Brink Meppel b.v.

Abonnementen
voor niet-leden f 16,50
per jaar

brieven voor het
10 mei-nummer
moeten uiterlijk
29 april binnen zijn.

(coverfoto)
Voor dit meisje
bestaan nog geen zorgen
over de Voorjaarsnota.

Rudolf de Korte over de
Voorjaarsnota

Het belang van Europese
Verkiezingen

Koosjes Column

VVD-Expresse, een nieuwe
informatiebron

Congresverslag

**Belt
u
maar!!!**

Regelmatig treft u op deze plaats een korte uiteenzetting van gebeurtenissen binnen de VVD. Soms kan dat een antwoord zijn op bij u gerezen vragen; soms ook niet.

Bij het aantreden van dit Kabinet heeft de VVD haar leden zeer duidelijk laten weten dat zij regelmatig tekst en uitleg van haar doen en laten aan u, haar leden, zou geven. Het aantal brieven dat binnenkomt bij de fractie, bij het algemeen secretariaat en bij Vrijheid en Democratie is overstelpend groot. Om nu de hele papiermolen eens te doorbreken, zal de Tweede-kamerfractie op maandag 2 mei van 18.00 uur tot 20.00 uur aan de telefoon gaan zitten om uw vragen rechtstreeks te beantwoorden. U kunt binnen deze uren bellen: 070 - 469763 om met hen in contact te komen.

Vijftien extra lijnen zijn op dit nummer door de PTT ingezet. Komt u maar op met uw vragen of dat nu de Voorjaarsnota,

Volkshuisvesting of het Onderwijs betreft. Of het nu gaat over het mediabeleid of deregulering. De fractie zal met al haar deskundigen die twee uur naar u luisteren en u zo goed mogelijk beantwoorden. Het bestuur, bewindslieden en fractieleden van de VVD willen o.a. op deze wijze hun belofte inlossen dat de VVD er voor u is.

Remy Wijhman

Tijdens het VVD-congres werd een nieuw VVD-informatiebulletin gelanceerd. De VVD-EXPRESSE. De Haya van Somerenstichting en de Tweede-Kamerfractie hebben dit project gezamenlijk opgezet. De redacteur van dit gedurende de Kamerzittingen wekelijks verschijnende bulletin is het Tweede-Kamerlid Jaap Metz. De redactie bestaat buiten hem uit Loek Hermans en Gerlof Boosman.

Jaap Metz vertelt: „De opzet is een tweezijdig bedrukt kwarto-vel te vullen met de wekelijkse actuele politiek, toegespitst op wat in de Tweede Kamer wordt behandeld. Het gaat er vooral om het fractiestandpunt zo snel mogelijk bij het VVD-kader en geïnteresseerde leden te krijgen, zodat men zaterdag een week politiek nieuws aan het ontbijt ontvangt.

Het ligt in de bedoeling om daardoor de interne communicatie te verbeteren. Onder ieder behandeld

VVD- Expresse

onderwerp staan de naam en het telefoonnummer van het betrokken Tweede-Kamerlid.”

Metz is erg enthousiast over het project. Tegen het vele werk ziet hij absoluut niet op. „Als we deze week een bulletin hadden uitgegeven,” zei hij vorige week tijdens dit gesprek, „dan hadden we de Voorjaarsnota, de problematiek rond de AOW, de gemeentelijke herindeling van Friesland en nog wat andere actuele zaken behandeld. Het gaat erom dat ons kader direct het VVD-standpunt

over belangrijke zaken ontvangt, dus niet eventueel „ingekleurd” door de media. De uitgave geschiedt onder verantwoordelijkheid van de hele fractie. Het hele project staat of valt ook met hun inzet. Voor mij is het niet moeilijk. Als (oud)journalist duik ik tegen de deadline zelf wel achter de machine. Dat ben ik gewend. De VVD-expressie zal ook in heel duidelijke taal worden gesteld. Iedereen moet het kunnen begrijpen.”

Actualisering

„Door de VVD-Expresse krijgt men een actualisering van de Infomap, die gaat hierin op,” licht adjunct-secretaris Hans van den Broek van de Haya van Somerenstichting toe. De Infomap telde 1200 leden, maar met deze nieuwe, snelle informatiestroom kunnen we veel meer actieve leden bereiken. Mensen die geen tijd hebben om steeds grote stukken door te

Voorjaarsnota 1983

Het kan nu voorjaar worden. De voorjaarsnota is er. Het kabinet is er uitgekomen. Natuurlijk is daarbij intern strijd geleverd. Ook binnen de homogene ministersploeg van Lubbers en Van Aardenne gaat bezuinigen niet zonder verschil van inzicht. Maar die strijd is in drie weken met een aanvaardbaar compromis beslecht. Met name Minister Rietkerk heeft zich in deze voortreffelijk geweed.

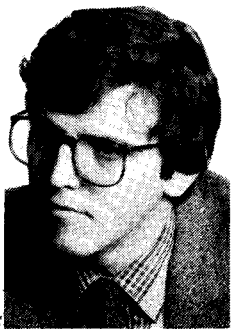
De VVD-fractie kan uiteindelijk tevreden zijn over wat is bereikt:
1. Het bereikte pakket vermindert dit jaar het tekort van de overheid met twee miljard gulden en volgend jaar met vier en een half miljard. Een en ander komt bovenop het bedrag van 13 miljard dat VVD en CDA al eerder in dit verband waren overeengekomen. De twee miljard van de voorjaarsnota is wat de VVD-fractie tenminste nodig vindt. De tegenvallers van de schatkist zijn weliswaar groter. Maar een deel ervan heeft een tijdelijk karakter. De VVD wordt wel verweten teveel waarde te hechten aan terugbrenging van het financieringstekort. Wie dat zegt vergeet echter dat het tekort momenteel meer dan honderd miljoen gulden per dag bedraagt. Iedere dag honderd miljoen meer uitgeven dan je als overheid binnenkrijgt, betekent een zware schuld laden op de schouders van de toekomstige generatie. De overheidsschuld bedraagt nu al zo'n f 40.000,— per

werken kunnen wekelijks in luttele minuten van het laatste VVD-nieuws op de hoogte raken. De VVD-expressie, die maximaal per week twee kwartovellen zal omvatten, kan worden opgeborg in de Info-map.

Ook kunnen de Teldersstichting-rapporten door de abonnees op de VVD-expressie gratis worden aangevraagd. Een aankondiging van deze rapporten zal steeds tijdig in de VVD-Expressie plaatsvinden.

Bezitters van de Info-map en kaderleden ontvangen begin mei een brief van de voorzitters van de partij en de Tweede-Kamerfractie, waarin alles nog eens duidelijk uiteen wordt gezet. Degenen die niet tot bovenstaande categorieën behoren, kunnen ook een abonnement op de VVD-expressie nemen. Voor het lopende jaar (1983) kost dat f 35,—.

Men moet dan onderstaande bon ingevuld in een gefrankeerde envelop zenden naar: **VVD, Postbus 19027 2500 CA 's-Gravenhage.**

Loek Hermans

Gerlof Boosman

hierlangs afsnijpen

Met blokletters invullen s.v.p.

Ondergetekende:

Naam:

Adres:

Postcode: Woonplaats:

geeft zich op als abonnee van de VVD-Expressie

Het abonnementsgeld is tot 1 jan. 1984 f 35,—

Ik maak nog geen geld over, maar wacht op de acceptgirokaart.

Handtekening

huishouden. Geen prettig perspectief. Een niet verder op laten lopen en vervolgens terugdringen van het tekort is absoluut nodig voor herstel van discipline rond de overheidsfinanciën. Herstel van discipline hangt weer nauw samen met herstel van vertrouwen in onze nationale economie.

2. Er wordt een wetsontwerp ingediend, dat de sociale uitkeringen per 1 oktober met 2 procent naar beneden aanpast. Deze aanpassing staat in beginsel los van wat er met de arbeidstijdverkorting bij ambtenaren en trendvolgers gebeurt. Hier ligt geen rechtstreekse of automatische „koppeling”. Een zekere afstand tussen werkenden en niet-werkenden beschouwt de VVD al langer als onvermijdelijk. Het aantal uitkeringsgerechtigden is immers bijna even groot geworden als het aantal werkenden in de marktsector. Er is geen aanvaardbaar draagvlak meer voor een strikte koppeling tussen lonen en uitkeringen. Toch zal de koopkracht van de uitkeringsgerechtigden dit jaar boven het vorig jaar vastgestelde niveau blijven vanwege de meevallende prijsontwikkeling. De „echte” minima gaan er in hun inkomenspositie helemaal niet op achteruit dankzij de nog uit te betalen „echte” minimumvoorziening. Verkiezingsbelofte maakt schuld. De VVD-fractie wil dan ook dat bij dit alles de AOW zoveel mogelijk wordt ontzien. Het verwijt van de PvdA dat het voorjaarsnotapakket de besteding wegdrukt is misplaatst.

3. Minister Rietkerk heeft gedaan gekregen dat aan ambtenaren en trendvolgers geen dictaat zal worden opgelegd als het gaat om arbeidsduurverkorting tegen evenredige inlevering van loon. De VVD-fractie heeft de Minister van Binnenlandse Zaken in zijn argumentatie krachtig gesteund. Net als in het bedrijfsleven behoort spreiding van werk door arbeidsduurverkorting bij de overheid

een zaak van open overleg te zijn. Anders werkt het niet. Daar komt bij dat dit jaar van de ambtenaren als gevolg van de salaris-bevriazing en het verlies van een half procent vakantietoelage al een zeer groot offer gevraagd wordt. Vanuit die positie is een verdere parallelle inkomensontwikkeling met de werkenden in de marktsector in 1983 een redelijke eis.

4. Het kabinet voert een driesporen-beleid. Dat houdt in: saneren van de overheidsfinanciën, versterken van de marktsector en lenigen van de ergste pijnpunten van de werkloosheid. Met het oog op het laatste heeft het kabinet de werkgelegenheidsgelden uit het regeerakkoord van jaarlijks 750 miljoen voor 1984 en daarna zeker gesteld. Die knoop is nu definitief doorgesneden. Een groot deel van dat geld wordt gebruikt voor het jeugdwerkplan van

het kabinet. De VVD heeft daar onlangs al een belangrijke aanzet toe gegeven. Een ander deel van het geld wordt aangewend voor werk dat onze infrastructuur versterkt (dijkverhoging e.d.).

Het voorjaarsnota-pakket is en blijft een politiek compromis. Wat niet meer uit de lengte kon komen, moest uit de breedte gehaald worden. Op de departementale begrotingen wordt bijna 900 miljoen bezuinigd. Daarbij komt het leeuwendeel voor rekening van het Ministerie van Volkshuisvesting. Dat het kabinet besloten heeft tot een verhoging van de benzine-accijns met een dubbelteje per liter (opbrengst 225 miljoen) is een tegenslag voor een ieder die wakker ligt van de voortdurende stijging van de collectieve lasten van de afgelopen jaren. De VVD-fractie vindt dan ook dat deze lastenverzwaring in de komende periode moet worden ingelopen. Het regeerakkoord verplicht immers niet alleen tot reductie van het financieringstekort, maar ook tot (minstens) stabilisering van de collectieve lasten. Alles overziende heeft het kabinet toch goed werk geleverd. Ondanks verschil van inzicht volbracht het de eerste echte krachtproef in z'n bestaan. Het woord is nu aan de beide Kamers. De VVD-fractie zal het overeengekomen pakket - al heeft zij punten van kritiek - in de uitvoering steunen. ■

IM

LID VAN HET NEDERLANDS ANTIQUAIRS GENOOTSCHAP

Bert Bolle

ANTIQUAIR
GESPECIALISEERD IN KWIKBAROMETERS

INKOOP/VERKOOP/ RESTAURATIE

 DORPSWEG 187,
MAARTENSDIJK.
TEL. 03461 - 2400

AFSPRAAK AANBEVOLEN

HYPOTHEEK CHECKLIST (10 vragen)

	Ja	Nee
1. Moet u in 1983 uw lopende hypotheek verlengen?	☐	☐
2. Denkt u erover een huis te kopen?	☐	☐
3. Bezit u een huis en denkt u binnen een jaar te verhuizen?	☐	☐
4. Betaalt u een rente hoger dan de marktrente en mag u tussentijds (met of zonder boete) uw hypotheek aflossen?	☐	☐
5. Hebt u thans een annuïteitenlening en verdient u méér dan Fl. 50.000,- (bruto)?	☐	☐
6. Hebt u thans een hypotheek met levensverzekering en verdient u minder dan Fl. 50.000,- (bruto)?	☐	☐
7. Is uw huis meer waard dan twee keer uw hypotheekschuld?	☐	☐
8. Is uw hypotheekrente variabel? (Per maand, per jaar)	☐	☐
9. Zou u, als u vandaag weer moest beslissen, een andere hypotheek kiezen dan u nu hebt?	☐	☐
10. Is uw huis ongeveer net zoveel waard als uw hypotheekschuld en voelt u zich ontevreden met uw huidige hypotheek-situatie?	☐	☐

Als u één of meer keren "ja" antwoordt op de bovenstaande vragen, zou het wellicht verstandig zijn om het Hypotheekcentrum eens te raadplegen voor vrijblijvende advisering en/of kosteloze bemiddeling bij leningen.

Het Hypotheekcentrum is gevestigd in het Bouwcentrum te Rotterdam. Het adviseert bij zo'n Fl. 500.000.000,- (per jaar) aan overdracht van onroerend goed m.b.t. geldleningen (inclusief hypotheekverlengingen!). Het Centrum is onafhankelijk van geldgevers en bemiddelt voor het merendeel daarvan. Een eerste contact kunt u leggen door het "Oranje Boekje" aan te vragen met algemene hypotheekinformatie. Voor "haastklussen" is er de telefoonservice waarbij u direct wordt doorverbonden met één van de adviseurs (of, zo u wilt, marktdeskundigen).

Als u dan ook nog bedenkt dat 60% van onze cliënten onze hulp inroept op "recommandatie", wat let u dan nog om ons te bellen? (Of om in uw omgeving eens te informeren hoe de kennismaking met ons bureau verlopen is?)

U bent welkom met een telefoontje op 010-143311 of een briefje aan Postbus 2600 Rotterdam (postcode 3000 CP).

HYPOTHEEK CENTRUM

v o o r a c a d e m i c i

010-14.33.11.* (of 053-35.13.04 voor Oost-Nederland)

POSTBUS 2600 ROTTERDAM

RAAD VAN TOEZICHT:

voorzitter: prof. dr. R. Bannink (econoom); leden: prof. dr. J. Bergsma (klinisch psycholoog), ir. D.J. Brink b.i. (architect B.N.A.), prof. dr. H.G. Schulte Nordholt (cultureel antropoloog), J.P. Kostense (register accountant).

**„Spreidings”
-staatssecretaris**

Jaap Scherpenhuizen:

*Scherpenhuizen
thuis in
Aduarderzijl met
zijn pony's*

„Ik ben Néderlands staatssecretaris”

Zelden maakte een bewindsman een moeilijker start dan de huidige staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat, drs. J. Scherpenhuizen. In zijn portefeuille zit ondermeer het vervoer over de weg en het water, de PTT, het KNMI en de verkeersveiligheid. De Noordelijke media begroetten hem bij zijn aantreden met grote geestdrift. Deze geboren Groninger „stadjer” en nog immer op het Groninger platteland wonende oud-Kamerlid zou nu toch eindelijk zoden aan de dijk kunnen zetten in de al ruim tien jaar durende martelgang rond de overplaatsing van de Centrale directie der PTT naar Groningen.

Scherpenhuizen - vooral door de Voorjaarsnota sterk met de spreiding geconfronteerd: „Ik ben Nederlands staatssecretaris, maar dat ik Noordelijk Kamerlid was, zal zeker mijn wens tot spreiden van Rijksdiensten niet verminderen. Het ergste wat de politiek kan overkomen is het verlies van de geloofwaardigheid. Deze belofte aan het Noorden mag niet worden aangetast. Op grond van een aantal argumenten is destijds gezegd door de regering: „We doen het”. Ik zou het ongeloofwaardig vinden als daar nu op werd teruggekomen.”

De spreiding is sinds het verschijnen van de Voorjaarsnota weer in de belangstelling. Als de hele operatie 1,6 miljard zou gaan kosten, zo liet Ruding, minister van Financiën, weten, dan kon men er maar beter van af zien.

De huidige situatie is echter nog heillozer. Daarom even een duik in de geschiedenis. Het idee om de Centrale Directie van de PTT naar het Noorden te verplaatsen werd geboren onder het kabinet De Jong. In die tijd was het werkgelegenheidsaanbod in het Westen des lands aanzienlijk groter dan in de drie Noordelijke provincies en in Limburg. De overplaatsing van het CBS naar Limburg had duidelijk

tot bevredigende resultaten geleid, toen tijdens het Kabinet Biesheuvel begin 1972 het parlement definitief besloot thans het groene licht te geven voor de overplaatsing van de Centrale Directie van de PTT naar Groningen. Vóór 1980 zou de hele operatie moeten hebben plaatsgevonden. Ging het in 1972 nog om de verplaatsing van 5300 functies, in 1975 werd dat aantal terug gebracht tot 3000. De huidige situatie is zo dat thans 750 PTT-ers al in Groningen zitten, maar de rest nog steeds moet volgen. De tussenliggende kabinetten hebben zich totaal verkeken op de onwilligheid van de Centrale Directie zélf. De massale tehoop-losing van de betrokken PTT-ers in 1972 op het Haagse Binnenhof - mensen die nimmer demonstreerden - had men als een waarschuwingssignaal moeten zien. Bij de keren dat de spreiding weer eens in de Kamer aan de orde kwam, werd merkwaardig gestemd. Dwars door alle partijen heen stemden Haagse Kamerleden meestal tégen en de Noordelijken vóór. De PTT-ers voelden er geen barst voor om de Haagse ambiance, hun familie en kennissen achter te laten voor een gedwongen - zoals men het noemt - „deportatie” naar het Noorden. Na het openlijk kwam het lijdelijk

verzet. De opname van een clause in de aanstellingsbrieven van de nieuwe PTT-ers dat men bereid was de verhuizing mee te maken, haalde tot op heden weinig uit. Volgens de voorlichting van de Centrale Directie is met geen mogelijkheid te zeggen hoeveel betrokken PTT-ers deze geclausuleerde verklaring hebben ondertekend. „Er zitten namelijk ook geclausuleerden in afdelingen die niet voor overplaatsing in aanmerking komen. Bovendien wordt momenteel bij Binnenlandse Zaken onderzocht in hoeverre deze verklaringen nog rechtsgeldigheid hebben,” zo deelde de voorlichtster mee.

Als klap op de vuurpijl volgde daarop in 1980/'81 een rapport van de Rijkswerkgroep Heroverweging Spreiding Rijksdiensten waarin de nog resterende kosten van deze overheidsverhuizing werden geraamd op 1,6 miljard.

Burgemeester Bouter van Groningen en Commissaris van de Koningin te Groningen, Vonhoff, zijn er oprecht van overtuigd dat er aanzienlijk minder geld mee is gemoeid.

Staatssecretaris Scherpenhuizen drukt het voorzichtiger uit: „Ik ben niet geneigd om te geloven dat die spreiding 1,6 miljard moet kosten, maar ik wens met de PTT een vertrouwensrelatie te hebben. Er ligt nu dat financiële plaatje. Groningen zegt: Het kan beduidend goedkoper. De waarheid zal wel ergens in het midden liggen zoals dat ook geldt voor de houding van de PTT-ers t.o.v. het Noorden. Tegenstanders zeggen: dat Noorden is een hel; voorstanders noemen het een hemel. Geen van beiden heeft gelijk. Men moet zich goed realiseren dat in de regeringsverklaring nogmaals is gesteld dat de spreiding doorgaat. Ik ben niet te beroerd om haar uit te voeren.”

Ondanks . . .

Ik schreef dat Scherpenhuizen een moeilijke start maakte. Er was meer. Velen zijn geroepen (of voelen zich

geroepen), weinigen uitverkoren. Jaap Scherpenhuizen koos oorspronkelijk na tien jaar Kamerlidmaatschap opnieuw voor de Kamer. Toen de individuele fractieleden het „wensenpakket” bij de fractievoorzitter deponeerden, sprak hij zich duidelijk uit om Kamerlid te blijven. Dat ondanks het feit dat hij een weinig dankbare portefeuille had. Ook zijn opvolger die zich thans met Ruimtelijke Ordening bezig houdt, Jan te Veldhuis, zou kunnen getuigen dat de media geen noemenswaardige aandacht aan Ruimtelijke Ordening besteden. Het gebrek aan publicitaire aandacht liet Scherpenhuizen vrij onverschillig. Samen met de huidige vice-fractievoorzitter Albert Jan Evenhuis vormde hij een hecht duo, dat hard - en meestal op de achtergrond - werkte. Een vriendschap voor het leven in een wereld waar vriendschappen - vanwege de eeuwige concurrentie in het politiek metier - zeldzaam zijn. Ze hebben samen in het verleden heel wat klussen geklaard elkaar aanvullend, ondersteunend, binnenskamers scherp bekritiserend, maar naar buiten toe als eenheid. In de campagnes trokken ze grotendeels samen op.

Het was Albert Jan Evenhuis die in de laatste formatiefase als vice-fractievoorzitter zijn vriend Jaap na het middernachtelijk uur op een maandag uit bed belde met de mededeling:

„Jaap, het zit er toch in dat je staatssecretaris gaat worden.” Hij kreeg die maandagnacht de korzelige reactie: „Moet je me daarvoor wakker bellen?” Op dinsdag werd de aanstaande staatssecretaris het vuur na aan de schenen gelegd. Pas woensdagochtend zegde Scherpenhuizen schoorvoetend toe. Nu daarover: „Elke uitdaging is de moeite waard, behalve van zeshoog springen om te kijken of je kunt vliegen. Tja . . ., wat houdt je tegen . . .” In gedachten . . . „In de Kamer werk je mét mensen. Nu ben je bezig vóór mensen. Allebei is nodig. In de tien jaar dat ik Kamerlid was, zat ik tussen de mensen in. Je krijgt tóch meer een ombudsfunctie . . . met je kont op de stoep praten. Nu werk ik vanachter een bureau. Dat directe contact met veel mensen, zoals ik dat in de Kamer had, dat kostte me moeite om dat te verbreken. Ik heb inderdaad grote aarzelingen moeten overwinnen om „ja” te zeggen.

In de vijf maanden dat hij nu staatssecretaris is, heeft hij zich keihard ingewerkt. Op zijn werkadres in Den Haag zit hij vaak tot één, twee uur 's nachts door te werken. Spijt van zijn beslissing heeft hij niet en voor nostalgie is er geen tijd. „Ik ben onder andere bezig met het nationale plan verkeersveiligheid. Dat is dringend nodig en het is een nadrukkelijke wens van de Kamer. Daar ben ik met plezier mee bezig.”

Albert Jan Evenhuis . . .

vrienden

Koosjes
Column:

Fragiel . . .

Goede dingen zijn fragiel. En daarom vragen ze aandacht, inspanning en soms zelfs strijd om ze gaaf te houden: gezondheid, vrede, welvaart, vriendschap, liefde . . . Of daarom wat kwetsbaar is, óók per definitie goed is? Valt over te discussiëren.

Maar wat in ieder geval wèl kwetsbaar bleek te zijn en tòch goed is, is het EMS! Of wel: het Europees Monetair Stelsel. Het was Jean Monnet die zei: „een gemeenschappelijke markt kan slechts floreren bij een gemeenschappelijke economie.” Nou, daar heb je het gegooi in de glazen! Die economieën van onze lid-staten lopen nog al uiteen.

Wat is nu dat Europees Monetair Stelsel en wat is daar zo goed aan? Het is 13 maart 1979 opgezet om bij te dragen tot vermindering van verschillen in de economische ontwikkelingen van de lid-staten. De inflatie overal zo laag mogelijk te houden. Geen overbodige actie, zoals gezegd.

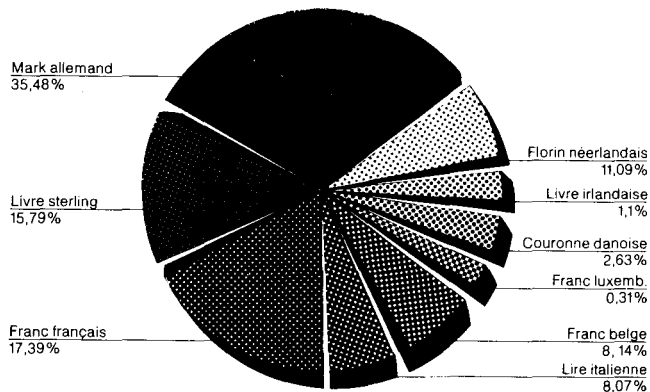
Het bleek een geslaagd initiatief van de EG te zijn. Ondanks de verschillen in de lid-staten handhaafde het de eenheid van de gemeenschappelijke markt en leverde een krachtige bijdrage tot een grotere monetaire gelijkheid in een periode waarin de economische crisis en de spanningen in de handelsbetrekkingen ernstiger waren dan ooit in de geschiedenis van de Gemeenschap. Wat is het systeem? Centraal hierin staat de ECU! (European Currency Unit). Deze fameuze ECU is een Europese geldeenheid van het type „valuta-korf”. Dat wil zeggen alle geldsoorten van de lid-staten worden figuurlijk in één mandje gedaan, eerlijk geschud en het gemiddelde wat daar uitkomt is een ECU. Dus gelijk aan de som van vaste bedragen van de diverse valuta's.

Iedere valuta, ook onze gulden, staat naar aanleiding van zijn wisselkoers, in zekere verhouding tot de ECU. Om de vijf jaar of op verzoek, indien het gewicht van een valuta met 25 % is gewijzigd, kan de samenstelling van de ECU worden herzien. Het partje van een bepaalde geldsoort er in kan dus groter of kleiner worden in verhouding tot de andere valuta, maar de ECU zelf blijft stabiel. Met deze stabiele ECU moet dus te handelen zijn, zou men denken.

Als rekeneenheid werd de ECU dan ook geleidelijk op alle bedrijvigheidsgebieden van de EG ingevoerd. Het gebruik van de ECU in de particuliere sfeer is weliswaar vrij traag op gang gekomen, maar breidt zich uit. Ook de banken zagen het niet meer zo zeer als een rekeneenheid, maar als ècht betaalmiddel. Het Europees Monetair Stelsel met z'n ECU beoogt dus de aangesloten lid-staten door monetaire deelname te stimuleren de inflatie in hun land tot het uiterste te beperken, de koersen te stabiliseren, wat de economie, de handel en dus bijvoorbeeld de

Montants fixes des monnaies composantes dans l'ECU

(le 21 mars 1983)

werkgelegenheid bevordert. Zo gezien kan een ECU goud waard zijn.

De Europese Commissie heeft dan ook een voorstel gedaan voor verdieping van het EMS want nu, ongeveer vier jaar na de oprichting ervan, is het EMS nog geen officiële Europese instelling en blijft het een systeem van betrekkelijke stabiliteit van de wisselkoersen. Het was het Europees Parlement dat in talrijke resoluties en beraadslagenen blijk heeft gegeven van zijn ongerustheid over het EMS en de algemene economische situatie, vooral na iedere herwaardering van de munteenheden binnen het stelsel. Want op de rand van zo'n ECU staan géén sterretjes, zoals tegenwoordig op onze gulden en zeker niet 'God zij met ons', zodat een meneer Jacques Delors, de Franse Minister van Financiën, kan dreigen zijn partje er weer af te knabbelen. En dat omdat hij o.a., zoals ik hem op de TV heb zien zeggen, de Duitsers die hun Mark niet tevéeel wilden laten revalueren, „arrogant” vond. Pijnlijk.

Tussen de Europese beraadslagers die zich zaterdag 19 en zondag 20 maart in Brussel samen troffen om de goede zaak te redden, zich daarvoor in te spannen en wellicht zelfs strijd voor te leveren, zag ik gelukkig ook de vertrouwde gezichten van Willem

Duisenberg en Willy De Clercq, de Belgische Minister van Financiën. Dat gaf moed. En terecht. Duitsland en Frankrijk hebben beide wat toegegeven. U kent het resultaat. Een tevreden Willy De Clercq zag ik maandag 21 maart op de TV vertellen

dat met succes een zwaar obstakel was genomen en het Europees Monetair Stelsel was gered. De gulden mag gerevalueerd zijn, de Franse franc gedevalueerd, de ECU is er nog èn stabiel.

Koosje Bins

Mediacommissie VVD:

„Ontwerp- medianota minister betuttelend en geen toekomstvisie”

Vrijwel geen visie voor de toekomst. Integendeel, er wordt te veel in het verleden gegrepen en bovendien is er sprake van een enorm grote betutteling. Dat vindt de Mediacommissie van de VVD van de ontwerp-medianota van WVC-minister Brinkman, die enige tijd geleden is uitgelekt. De VVD-Mediacommissie meent, dat minister Brinkman met zijn nota een aantal onterechte eisen naar voren brengt met betrekking tot wat wel of niet in de omroep zou kunnen en mogen

Zo denkt de Mediacommissie dat het verwerpelijk is, dat de minister criteria wil gaan vaststellen voor de programmering van de omroepen. Een regelmatige toetsing van de omroeporganisaties of zij wel voldoende bijdragen aan de

pluriformiteit van het geheel, vindt de Mediacommissie dan ook niet aanvaardbaar. De omroeporganisaties zijn zelf mans genoeg om dit te bepalen. Voor programma's op commerciële basis, bij voorbeeld door merchandising, voelt de Mediacommissie bijzonder veel. De omroeporganisaties moeten hiervoor veel meer vrijheid krijgen. Daarbij is er nauwelijks behoefte aan een toeziende regeringscommissaris. De ontwerp-nota van minister Brinkman is, zo meent de VVD-Mediacommissie, ook erg onduidelijk met betrekking tot de aanwijzing van het orgaan, dat over een concessie beslist voor lokale omroepen en ander gebruik van de plaatselijke kabel. Dat orgaan zou de gemeenteraad moeten zijn. Regionale en lokale t.v. is een prima toekomstbeeld en reclame hierop zou een goede zaak zijn, hoewel de pers hiervan geen schade mag ondervinden. Met andere woorden: de regionale en plaatselijke adverteerders kunnen overstappen naar de t.v., maar daarvoor zijn financiële ondersteuningsfondsen te creëren. Waarom zouden de plaatselijke en regionale bladen geen rol spelen in radio en t.e.e.v., zo vraagt de Mediacommissie zich af. Wat buitenlandse programma's betreft, vindt de partijcommissie dat deze onverkort en onveranderd moeten worden toegelaten, met uitzondering van situaties, waarbij het gaat om in het buitenland vervaardigde Nederlandse programma's met op Nederland gerichte reclame. Over de auteursrechten bij doorgifte op de kabel van binnenlandse programma's vindt de commissie dat het onlogisch is om alleen deze programma's vrijwaring toe te staan.

Dit zou ook voor de buitenlandse programma's moeten gelden. Tenslotte is de Mediacommissie van mening dat de rol van de NOS bij de verdeling van de zendtijd voor het zogeheten „derde net” niet als vertegenwoordiger van de omroeporganisaties betrokken moet zijn, maar deze omroeporganisaties zelf. De NOS krijgt, in de ontwerp-medianota van de bewindsman voor WVC, een te grote rol toebedeeld. De NOS moet zich meer bepalen tot de gezamenlijkheid, aldus vindt de VVD-partijcommissie. Deze standpunten, die deel uitmaken van een lijst van 22 punten van reacties op de ministeriële ontwerp-medianota, zijn onlangs door de VVD-mediacommissie bepaald in een extra vergadering van de commissie, die op verzoek van Tweede Kamer-fractievoorzitter Ed Nijpels hiervoor bijeenkwam. „V & D” verwacht binnen afzienbare tijd uitvoeriger aandacht te besteden aan het mediabeleid van de VVD, waarbij naast de politieke standpunten van kamerleden en bewindslieden en de opvattingen van de partij zelf, ook de reactie van de Mediacommissie ter sprake zal komen.

De Mediacommissie van de VVD bestaat uit:
voorzitter: dr. F. Hoogendijk, vice-voorzitter: mr. J. Nouwen, secretaris: H. de Bie, en leden: ing. P. Jelgersma, mevr. T. v.d. Knoop, mr. C. Steketee, J. Verbeek, J. de Visser en mevr. L. van Scherpenberg. Namens de Tweede Kamer-fractie gaven acte de présence: G. W. Keja, drs. L. Hermans en L. de Beer.

*Hans de Bie
secretaris Mediacommissie*

Het congres in Amersfoort:

*Nijpels en Zoutendijk kraken medianota

Prof. dr. G. Zoutendijk

Drs. G. M. V. van Aardenne

Zes prominente VVD-sprekers zorgden voor de intermezzi tijdens de Algemene Vergadering op 15 en 16 april in „De Flint” in Amersfoort.

De redes spitsten zich toe op actuele onderwerpen, zoals de Voorjaarsnota en de medianota, de deregulering en de arbeidstijdverkorting.

Vooraf de opmerkingen van Ed Nijpels over het mediabeleid trokken veel aandacht. Hij kondigde aan dat de VVD begin mei haar eigen nota op het terrein van de media zal publiceren.

De VVD is volgens Nijpels teleurgesteld over de medianota van minister Brinkman van WVC. De nota bestaat uit allerlei ge- en verboden die het onmogelijk maken de situatie aan te passen aan de wensen die er onder de burger leven. „In de nota wordt het criterium gehanteerd dat de omroepverenigingen maatschappelijke, religieuze of culturele stromingen moeten vertegenwoordigen. Dat is voor de VVD onaanvaardbaar. Het gaat in feite om de vraag: hoeveel burgers

willen naar een bepaalde omroep kijken? Alleen het getalscriterium geeft een eerlijke afweging voor verdeling van de zendtijd,” aldus Nijpels. Hij vroeg zich af wat er terecht moet komen van de mensen die zich niet bij dergelijke door de minister genoemde stromingen wensen aan te sluiten, mensen die onafhankelijk willen denken.”

Het standpunt van de VVD in dit opzicht heeft niets van doen met de wil zich tegen het CDA af te zetten, zei

V. Hafkamp

Nijpels. De NOS krijgt naar zijn mening een veel te dikke vinger in de pap en dat is in strijd met de afspraken die over de positie van de NOS zijn gemaakt in het regeerakkoord. „De medianota beoogt een bestel dat bezig is zichzelf te overleven in stand te houden.”

Ook dr. Guus Zoutendijk, voorzitter van de Eerste Kamerfractie van de VVD, ging in zijn toespraak in op de aspecten van de medianota. In zijn rede onder het motto „Deregulering moet” zei Zoutendijk dat deregulering wel eens de belangrijkste sociale innovatie zou kunnen zijn, omdat versterkte sociale structuren erdoor kunnen worden doorbroken en de ruimte zou kunnen worden geschapen voor het zo broodnodige nieuwe elan. „Dit kabinet blijkt daar een open oog voor te hebben getuige passages in het regeerakkoord en de instelling van vijf commissies. Maar het wachten is nu op daden. Die blijken helaas nog niet uit de conceptnota mediabeleid, waarin onder minachting van de wensen van het publiek nieuwe eisen worden gesteld aan de representativiteit van de zendgemachtigden en waarin een gecompliceerd, beperkend regiem wordt voorgesteld voor individuele betaaltelevisie met beperkte mogelijkheden voor pers en uitgeverij. Kortom handhaving van een betuttelend systeem ter bescherming van het bestaande ten koste van de mogelijkheden het nieuwe een kans te geven. Als dit kabinetsbeleid zou worden, dan zou ons land ook op dit gebied een technologische achterstand oplopen en zouden pers, uitgeverij en vele anderen blijvend in hun belangen worden geschaad,” aldus dr. Zoutendijk.

Regelgeving

Als er iets is dat het functioneren in onze samenleving in gevaar brengt en op den duur de democratie zelf bedreigt, dan is het wel de grote hoeveelheid regels, vindt Zoutendijk.

Hij pleitte voor een behoedzame introductie van een nieuwe regelgeving. Verder zal die nieuwe regelgeving kritisch moeten worden bekeken.

Allereerst gaat het er om dat de bestaande regelgeving efficiënter wordt, doorzichtiger, dat er een betere afstemming plaats vindt tussen verschillende reguleringen, dat de snelheid bij de uitvoering verbetert, dat dezelfde doelen, sneller, efficiënter en goedkoper worden bereikt, aldus Zoutendijk.

Risico

Partijvoorzitter Jan Kamminga wees op de redelijk stabiele positie van de VVD. Hij gaf toe dat het hoofdbestuur de ontwikkelingen in het laatste jaar met spanning heeft gevolgd. „Vele honderden debutanten in bijna alle gemeenteraden, tientallen debutanten in alle provinciale staten, 19 debutanten in de Kamer en ook nog enkele in het kabinet. Dat betekent risico. En er zijn hier en daar in het land en in de Kamer problemen geweest. Ze zijn er soms nog, maar we mogen met elkaar vaststellen dat in het algemeen de winst, de groei, de gegroeide invloed prima is verwerkt en is omgezet in een enthousiaste draagkracht. De VVD telt mee en laat zien wat ze kan,” aldus Kamminga.

De voorspoed voor de VVD wordt onder meer geïllustreerd door de groei van de JOVD. Erik Brinkman, voorzitter van de JOVD, zei in zijn rede in Amersfoort dat de JOVD nog nooit zo groot is geweest als nu. Met meer dan 5000 leden is zij ook de grootste jongerenorganisatie van Nederland op politiek gebied. Brinkman drong aan op snelle stappen ter verlichting van de jeugdwerkloosheid. „Uitvoering van het VVD-jeugdwerkloosheidsplan verdient de grootst mogelijke prioriteit,” zei hij. Verder drong hij aan op grotere tolerantie ten opzichte van minderheden in onze samenleving. „Het kiesrecht voor buitenlanders op

gemeentelijk niveau mag geen schijnheilige toezegging zijn. Zij moet worden gedragen door de hele bevolking. Liberalen hebben een bijzondere taak hierin,” aldus Brinkman.

Durf

Minister Gijs van Aardenne voerde het woord als „gewoon lid van de afdeling Dordrecht”. Hij citeerde Thorbecke's woorden „Er is meer dan voorheen in de wereld te doen” en paste die aan de huidige situatie aan met de parafrase „Er is althans in ons land meer dan vroeger te doen”. De eerste voorstellen voor de deregulering zullen voor de zomer worden ingediend, kondigde hij aan. Hij benadrukte de noodzaak van herverdeling van arbeid en van renovatie waarvoor - zoals hij zei - „durf nodig is”. Ook pijnlijke maatregelen zijn z.i. onvermijdelijk. „Soms kan dat schrijnend zijn. Als je met je verstand „nee” moet zeggen tegen reddingsplannen, waartegen je gevoel zich niet verzet. Maar je weet dat „ja” zeggen niets oplossen zal. Zachte heelmeeesters maken stinkende wonden. Heelmeeesters zijn nodig. Wij willen geen tijdelijke maatregelen, maar een blijvende sanering. Het kabinet moet zijn verantwoordelijkheden nemen en neemt die ook,” aldus drs. Van Aardenne.

Mr. drs. Cees Berkhouwer, de liberale Europarlementariër, noemde het grenzen stellen aan de toegang voor satelliet-programma's in strijd met de Europese principes van vrij verkeer van personen, kapitaal en ideeën. „We moeten voortdurend waakzaam blijven voor het oprichten van barrières tussen mensen in Europa”. Als afschrikwekkende voorbeelden van on-Europees denken noemde hij de maatregelen van de Franse president Mitterrand en zijn premier Maurois die met hun monetaire maatregelen Frankrijk „op de rand van de EEG hebben gebracht”.

VVD'ers met een afkeer van het vergaderen in de weekends hoeven voorlopig nog niet te vrezen dat ook de zondag aan de discussiewoede zal worden opgeofferd. Aan het slot van de Algemene Vergadering van de VVD op 15 en 16 april in Amersfoort, peilde voorzitter Jan Kamminga de mening van de aanwezigen over het vergaderen op zaterdag en zondag in plaats van op vrijdag en zaterdag. Die suggestie was door een aantal leden gedaan. Een meerderheid ging dat toch wat te ver. De zondag blijft voorlopig nog heilig en dat is eigenlijk niet verwonderlijk bij een partij die zoveel aanhang van de confessionele partijen heeft overgenomen.

De vergadering in „De Flint” was ditmaal over twee volle dagen uitgesmeerd. Al op vrijdagochtend begon de discussie over de punten die op de uitgebreide agenda stonden vermeld. Dat leidde tot de onvermijdelijke terugval in concentratie tijdens de laatste uren van de zaterdag, toen er steeds meer werd vergaderd buiten „De Flint” in de aangename voorjaarszon.

De algemene vergadering kon toen al terugzien op een aantal duidelijke beslissingen. Op de eerste plaats werd het streven toegejuicht de grote toeloop van jongeren naar onze partij te bundelen. Daarover elders meer in dit blad. Betekent de grote voorkeur van de jongeren in Nederland voor de VVD, nog eens bevestigd in recente enquêtes, dat de jeugd „verrechst”? Politiek leider Ed Nijpels wil daar niets van weten. „Links en rechts zegt de jongeren hier weinig,” meent Nijpels. „Jongeren zijn eerder realistisch. Zij hebben geen behoefte meer aan abstracte verhalen of mystieke bewegingen. De jeugd wil een concrete wereld vlak bij huis,” aldus Nijpels.

Cumulatie van functies

De algemene vergadering bleek verder

Overvolle

weinig behoefte te hebben aan een regeling die cumulaties van functies binnen de VVD aan banden legt. Drie jaar geleden vroeg de algemene vergadering om zo'n regeling, maar het ontwerp-reglement dat de vergadering werd voorgelegd vond bij een meerderheid geen genade.

Ook „Vrijheid en Democratie” kwam uitvoerig aan de orde. Een redactiestatuut dat de vergadering ter goedkeuring werd voorgelegd, haalde het niet. De kc-Dordrecht had per motie uitgesproken dat het ter tafel liggende ontwerp-redactiestatuut zou moeten worden herzien. Verder werd besloten dat een partijcommissie onder leiding van oud-minister dr. Arie Pais zal gaan pogen te formuleren wat in de komende jaren de betekenis van VVD-principes voor onze maatschappij kan zijn.

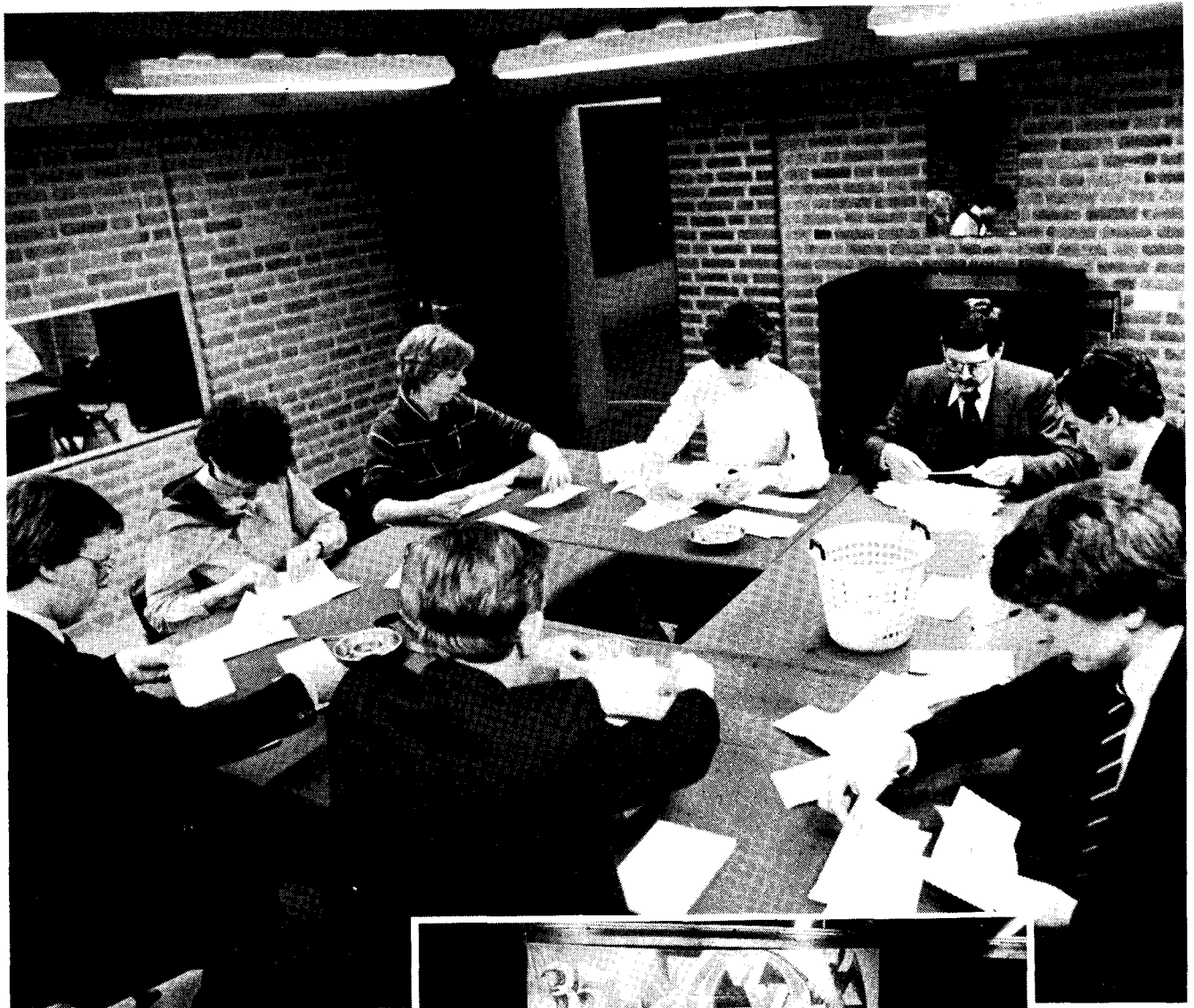
Voorzitter Jan Kamminga kondigde aan dat dit vervolg op het Liberaal Manifest een belangrijk scala onderwerpen zal bevatten, zoals technologische ontwikkelingen, recessie, werkloosheid, het pakket sociale voorzieningen, arbeidstijdverkorting, inkomen, de zwakkeren, de jongeren en de minderheidsgroeperingen.

Moddermanlijst

De bespreking van de wijzigingen in het reglement op de kandidaatstelling voor leden van de Tweede Kamer kon op vrijdag niet in haar geheel worden afgewerkt en moest voor een deel naar de zaterdag worden overgeheveld. Bij de discussies werd de commissie kandidaatstelling en technisch advies die de wijzigingen had voorgesteld door de Apeldoornse afgevaardigde mevrouw Zimmerman van betuttelend optreden beticht. „Je wordt hier als een groep onnozelen behandeld,” viel ze uit. De vergadering bleek in meerderheid van mening dat niet moet worden afgestapt van samenstelling van de kandidatenlijsten volgens het nu nog

ongresagenda

1. Er werd weer heel wat gestemd en dus geteld tijdens de algemene vergadering. Het stembureau in actie. De noeste werk(st)ers op de achtergrond

2. Voorzitter Jan Kamminga dankt het db-lid Jan den Ouden en overhandigt hem de Thorbeckepenning plus bloemen

geldende zogenaamde „Modderman-systeem”, waarbij in de slotfase verschillende puntenwaarderingen de uiteindelijke volgorde van de kandidaten bepalen. Mr. H. Talsma suggereerde twee lijsten te maken bij toekomstige kandidaatstellingen: één voor de zittende kamerleden die kunnen bogen op een nationale bekendheid en één voor de nieuwelingen die over het algemeen niet in heel het land bekend zijn. Dat voorstel vond genade bij een meerderheid van de afgevaardigden.

Afscheid en welkom

De algemene vergadering kon verder afscheid nemen van drie leden van het dagelijks bestuur en drie nieuwelingen in die gelederen begroeten. Een vierde lid van het dagelijks bestuur dat aan aftreden toe was, maar stilzwijgend een nieuwe ambtsperiode ingaat, is voorzitter Jan Kamminga. Een van de aanwezigen wees daar even op met respectvolle woorden die door luid applaus werden ondersteund.

Kamminga had er zelf het zwijgen toe gedaan. Uitgewuifd werden Jan Hendrik Klein Molekamp, secretaris voor de propaganda, Jan den Ouden en Ton Thalhammer, beiden secretaris voor de organisatie.

Klein Molekamp vertrekt, na twee jaar zijn functie te hebben bekleed. „Secretaris voorlichting is geen kleinigheid. Omdat velen in de partij zich met voorlichting bemoeien heeft hij het niet gemakkelijk gehad. Maar hij kan bogen op een geweldig succes: vier verkiezingen in twee jaar hebben ons gebracht op het niveau waarop we ons nu bevinden,” aldus Kamminga bij het afscheid. Overigens blijft Klein Molekamp het overleg met de jongeren in de komende maanden leiden.

In Den Ouden verliest het hoofdbestuur een figuur die de partij door en door kent. De man die „onrechtmatig tot het dagelijks bestuur toetrad op een vrouwenplaats” zal zich nu weer ruimer vrij kunnen maken voor zijn functie als eerste burger in Anna Paulowna.

Thalhammer werd door voorzitter Kamminga betiteld als „een uitermate lastig bestuurslid, maar toch de man die bij nader inzien altijd op het juiste moment de juiste opmerking maakte”. Hij heeft de aanzet gegeven voor de vorming en scholingsactiviteiten, nu gebundeld in de Haya van Somerenstichting. „U zult hem nog regelmatig tegenkomen als het echt moeilijk wordt,” aldus Kamminga.

De drie aftredende DB-leden kregen de Fhorbeckepenning uitgereikt. De penning is onlangs weer in ere hersteld.

Als nieuwe secretaris propaganda werd Ben Verwaayen (Dordrecht) begroet. Oud-minister, nu Eerste Kamerlid, dr. Leendert Ginjaar en de Friese gedeputeerde drs. Lammert Hilarides nemen de twee overige plaatsen in het dagelijks bestuur in. Een derde kandidaat, Prins uit Capelle aan de IJssel, haalde het bij een stemming niet.

3. Nog twee vertrekkende bestuursleden. De door Kamminga met waardering „lastig” genoemde Ton Thalhammer na 7 jaar intensieve inzet voor de partij. Achter hem Jan Hendrik Klein Molekamp, die zich inzette voor de voorlichting en propaganda

4. Het nieuwe db-lid voor voorlichting en propaganda, Ben Verwaayen

5. Leendert Ginjaar en Lammert Hilarides maken het dagelijks bestuur weer compleet

Discussie jongerenbeleid

Op de jaarlijkse algemene vergadering van 15 en 16 april werd het onderwerp jongerenbeleid besproken.

Al voordat het onderwerp „jongeren” aan bod kwam, stonden mensen van de VVD-jongerenorganisaties en van de JOVD te discussiëren. Kernvraag van de gesprekken was toch wel: Hoe moet het straks verder met de jeugdige liberalen?

Opvallend was dat alle partijen over een verschillend potentieel aan leden sprak.

Het aantal jongeren in de partij stijgt enorm. Vorig jaar meldden zich talloze jonge leden aan. Ook de JOVD boekte een ledenwinst van enkele duizenden. Om *alle* jongeren zo goed mogelijk op te vangen, stelde het hoofdbestuur een notitie op, waarin een aanzet wordt gegeven voor een duidelijke structuur voor de jongeren (gepubliceerd in *Vrijheid en Democratie* van 8 maart 1983). Als het aan het hoofdbestuur ligt komt er één jongerenorganisatie waarbinnen iedereen zich moet kunnen vinden. Dit is helaas niet zo eenvoudig. Er bestaat momenteel een behoorlijke verdeeldheid onder de jongeren. Globaal gezegd zijn er de volgende groepen:

- alleen JOVD-leden,
- JOVD-leden, die tegelijkertijd lid zijn van de VVD,
- VVD-jongeren ongeorganiseerd in een aparte jongerenorganisatie,
- VVD-jongeren georganiseerd (in zo'n veertig verschillende organisaties).

Jan Kamminga pleit enorm voor één (grotendeels onafhankelijke) jongerenorganisatie. „Of het nu gaat over de JOVD-afdeling in Assen of een VVD-jongerenbeweging elders. Alle liberale jongeren zijn toch gelijk.” Hij vindt dat het nooit zover mag komen dat er een splitsing tussen de jongeren zal ontstaan. „Dit is mogelijk als er een nieuwe jongerengroep komt, die de beide positieve punten van de huidige groepen heeft. Het voordeel van de jongerencontactgroepen is dat men mee mag spreken binnen het afdelingsbestuur. Het voordeel van de

JOVD is dat het een onafhankelijke organisatie is.”

Voor zijn slotwoorden: „Zorg ervoor dat binnen de kortste keren één jongerenorganisatie functioneert”, kreeg Kamminga een enorm applaus. Na zijn pleidooi reageerden een flink aantal leden. Opvallend was dat erg veel ouderen zich in de discussie mengden. Door verschillende mensen werd gezegd: „Er is nu sprake van een broedende kip. Stoor die niet!” Vanuit alle groepen kwamen de voor- en nadelen van vereniging naar voren. Een aantal reacties was: „De zelfstandigheid van de JOVD wordt aangetast”. „Deze notitie is een goed beginpunt van één organisatie binnen de partij”, „Het hoofdbestuur walst heen over een zeer grote groep: de VVD-jongeren die geen lid zijn van een jongerencontactgroep” en „Onze hechte jongerencontactgroep wil zich niet mengen met de JOVD”. Jan Hendrik Klein Molekamp reageerde namens het hoofdbestuur. Ook hij wees erop dat de liberale jongeren zich niet in tweeën gaan delen. „Wij zijn blij met veel jongeren binnen onze partij. De partij (afdelingen) moeten de jongeren goed

opvangen. Jongeren moeten in het afdelingsbestuur zitten. Ook de vorming en de scholing is een taak van de VVD. (Daar is de Haya van Somerenstichting druk mee bezig.)” Hierna volgde opnieuw een discussie. Nogmaals werd gepleit voor een vastere structuur van *alle* jongeren. De voorzitter van de JOVD, Eric Brinckman, zei dat de wil er is: „Maar wij zijn er nog lang niet. Op dit moment zitten wij op de goede lijn. Wij moeten komen tot één jongerenorganisatie.” De discussie op de algemene vergadering heeft alle meningen en wensen nog eens naar boven gebracht. Het onderwerp „jongerenbeleid” werd afgerond met het eerst aannemen en later intrekken van een motie van de afdeling Maarsse. In deze motie werd het beleid van het hoofdbestuur om te komen tot één jongerenorganisatie gesteund. De motie werd ingetrokken met als argumentatie dat de intentie van de motie is overgenomen. Een ding is zeker: Alle partijen zijn weer een stap dichterbij elkaar gekomen.

De Tweede Kamerfractie in het parlement

Rustig reces

De twee weken paasreces betekenden dit jaar ook echte rust. Terwijl het Kabinet zich boog over de Voorjaarsnota, hadden de meeste fractieleden de tijd om weer op adem te komen.

Een periode van stilte kan in politiek Den Haag nooit lang duren. Na het reces was het meteen weer razend druk.

Meningsverschillen over de Voorjaarsnota en een behoorlijke agenda in de Tweede Kamer.

Textiel en kleding

In de vaste commissie voor Economische Zaken werd gesproken over het Beleidsplan textiel- en kledingindustrie.

De financieel-economische situatie waarin het bedrijfsleven verkeert is helaas slecht. De vermogenspositie van het merendeel van de ondernemingen zelfs ronduit bedroevend.

Het beleid van het huidige kabinet is gericht op herstel van de werkgelegenheid van ons bedrijfsleven. Er moet weer geïnvesteerd worden en dat wil het kabinet onder andere bereiken door het terugdringen van het financieringstekort. Er wordt dus aan gewerkt, maar voorlopig gaat het nog steeds niet goed met het bedrijfsleven. Broos van Erp signaleerde deze slechte situatie nog eens. Hij zei dat de textiel- en kledingindustrie alleen levensvatbaar is als men kansrijke nieuwe activiteiten gaat ontwikkelen. „Wij zullen minstens bij moeten blijven met onze concurrerende landen.”

Hij vroeg de regering het beleidsplan over deze industrie bij te stellen. Er is namelijk onder andere uit gemeentekringen in Almelo en uit de Stichting Commissie voor overleg en samenwerking voor de textielindustrie kritiek geleverd op het plan.

Huub Jacobse

Broos van Erp

Gemeentelijke herindeling Friesland

Huub Jacobse sprak voor de VVD over de herindeling van een hele provincie Friesland. Hij vond dat er moet worden doorgegaan op de ingeslagen weg van de herindeling.

Een effectieve decentralisatie (verantwoordelijkheid verschuift van hogere overheid naar lagere overheden) betekent een betere democratisering. Overigens moeten er naast rijk, provincie en gemeenten niet nog meer bestuurslagen worden ingevoerd. Al die overheidslagen maken het voor de burgers alleen maar ondoorzichtiger.

Een getalscriterium van 10.000 inwoners per plaats moet ruim worden opgevat. Het is een slechte zaak om bij het herindelen van de gemeenten de „botte bijl” te hanteren. Er zijn toch veel meer criteria dan die 10.000 inwoners, zoals: oppervlakte, infrastructuur, bevolkings-samenstelling, historie, planologie en,

misschien wel het belangrijkste, de eigen voorkeur.

De VVD geeft er ook de voorkeur aan dat er stedelijke en landelijke gemeenten komen in plaats van gecombineerde, stad-ommeland, gemeenten. Verder sprak Huub Jacobse over de gemeenten waar knelpunten ontstaan. Hij noemde onder andere Dokkum/Dongeradelen, Doniawerstal, Nijefurd, Leeuwarden en Boornsterhem. Hij diende een vijftal amendementen (wetswijzigingen) in.

WWV voor deel jongeren

In de Kamer kwam aan de orde een wijziging van de Wet Werkloosheidsvoorziening (WWV). Als deze wijziging door zou gaan, betekent het dat jongeren beneden de 23 jaar geen WWV-uitkering meer krijgen. Robin Linschoten (een van de jongste VVD-Tweede Kamerleden) was het met de voorgestelde maatregel niet eens. Hij zei onder meer: „Het is terecht dat bij de uitkeringen aan jongeren rekening wordt gehouden met het arbeidsverleden. Jongeren die langer dan 130 weken gewerkt hebben, moeten recht blijven houden op een WWV-uitkering.”

Samen met het CDA diende hij een amendement in, waarin beide partijen een volledig nieuwe wijziging van wet voorstellen.

De strekking van het amendement is het volgende:

1. De WWV wordt niet afgeschaft voor mensen beneden de 23 jaar, die een ononderbroken arbeidsverleden hebben van meer dan 130 weken en dus al die tijd belasting en premie hebben betaald.

2. De normale WWV-uitkering duurt twee jaar. Voor bovenstaande groep duurt hij een jaar.

Michiel Krom

* Het belang van Europese verkiezingen

Op een groeiend aantal beslissingen die u dagelijks aangaan, heeft het nationaal parlement of gemeenteraad geen invloed meer. Die besluiten worden door „Brussel” genomen. Dáárom zijn de rechtstreekse verkiezingen voor het EUROPEES PARLEMENT die op 17 mei 1984 voor de tweede keer worden gehouden, van groot belang! Want de enige controle en invloed die u op die Europese besluitvorming kunt uitoefenen, lopen via de door u rechtstreeks gekozen parlementariërs in dat Europees Parlement.

Daarom is het zo jammer dat de belangstelling voor Europa niet zo groot is als zij verdient. Ogenschijnlijke onverschilligheid en cynisme nemen - en dit waarschijnlijk onder druk van de economische recessie - hand over hand toe. Negatief informatieaanbod en onvolkomenheden in het Europees bestuursapparaat zullen hier ook niet helemaal vreemd aan zijn.

In 1979 ging slechts 58 % van de Nederlandse kiezers naar de stembus. Mocht dit in 1984 nog minder zijn, dan komt het democratisch functioneren van Europa in gevaar! Dit mogelijk teruglopen van de legitimatie van het Europees Parlement is gevaarlijk. Het schept een vacuüm in de zo noodzakelijke democratische controle. Deze situatie is voor Liberalen onaanvaardbaar. Alleen via een sterk Europees

Parlement, gedragen door het mandaat van zoveel mogelijk Europese kiezers, kan effectieve invloed worden uitgeoefend op al die besluiten die het leven van de 260 miljoen Europese burgers aangaan. Moeten wij bijvoorbeeld de jaarlijkse vaststelling van de landbouwprijzen, die niet alleen de 8 miljoen EG-agrariërs, maar elke consument direct aangaan, overlaten aan technocraten en ministers achter gesloten deuren? Moeten wij hen de vrije hand geven bij de Europese wetgeving die, realiseert u zich dit wel, vóórrang heeft boven het nationale recht? Dat zou ons toch te ver gaan!

Beroep

Het is daarom dat ik een beroep doe op de Liberalen om actief de volgende Europese verkiezingen te gaan

voorbereiden!

In 1979 hebben 914.661 kiezers op VVD'ers voor het Europees Parlement gestemd. In september 1982 zijn bijna 1.9 miljoen stemmen uitgebracht op liberalen voor de Tweede Kamer. Dit verschil is te groot.

Laten wij dus samen proberen ook deze miljoen kiezers te mobiliseren voor de komende Europese verkiezingen!

Ik wil u graag een aantal argumenten geven waarmee u negatieve kritiek zou kunnen weerleggen. Hoewel deze op het eerste gezicht in een aantal gevallen gegrond lijkt, vloeit zij toch grotendeels uit onwetendheid voort.

Argumenten voor Europese samenwerking

1. De bijdrage aan de vrede en de veiligheid

De Europese gedachte is van beslissende invloed op de verzoening tussen Frankrijk en Duitsland. Niet alleen staan al bijna 40 jaar de landen in Europa niet meer met wapens in de hand tegenover elkaar, maar ook déntk voor het eerst niemand van de 260 miljoen inwoners aan de mogelijkheid van een dergelijk conflict. In een wereld vol onzekerheid is de Gemeenschap eigenlijk een eiland van vrede en een rechtsgemeenschap geworden. De Europese Regionale en Sociale Fondsen helpen mee aan het bereiken van betere welvaartsspreiding over de

verschillende regio's in de EG en vormen zodoende een factor van stabiliteit.

2. De bijdrage aan de welvaart

De plaats die de Nederlandse economie en de Nederlandse landbouw in Europa hebben weten te veroveren, is te danken aan de vrije binnenmarkt van 260 miljoen gebruikers die door de EG tot stand is gebracht. Alleen al aan landbouwproducten zet ons land per jaar voor meer dan 20 miljard gulden af op de EG-markt.

De Gemeenschap ligt als grootste handelsmogendheid ter wereld centraal in het handelsverkeer. Een derde deel van de totale export in deze wereld komt voor haar rekening. Zij is de voornaamste leverancier en afnemer van de overige landen in Europa, van de landen van het Nabije- en Midden-Oosten, van Afrika, Australië, Nieuw-Zeeland en de landen van het Oostblok. Daarom is het gemeenschappelijk EG-handelsbeleid logischerwijze van zo'n groot belang. Als eenheid wordt met ons rekening gehouden. Zelfs als grote natie ben je als eenling kwetsbaar.

3. Economische en politieke invloed naar buiten met de EG als gesprekspartner

Alleen via vastgelegd overleg met de EG als gesprekspartner is economische en politieke belangenbehartiging mogelijk. Denkt u maar aan onze verhouding tot de Verenigde Staten, onze positie tussen de Verenigde Staten en Rusland en

onze veiligheid in het algemeen. Onze betrekkingen tot de Verenigde Staten staan onder zware economische druk. Alleen als de EG met één stem spreekt zijn de staal- en landbouwproblemen op te lossen. Alleen dan kan met Japan zinvol worden onderhandeld. De onverkwikkelijke geschiedenis met de Russische aardgasleiding heeft ook duidelijk aangetoond dat er per se een gemeenschappelijke westerse strategie nodig is voor de handel met het Oostblok.

4. De ontwikkelingssamenwerking

Ons gesprek en onze samenwerking met de landen van de derde wereld vloeien niet alleen voort uit liefdadigheid, maar zijn, gezien de toenemende vervlechting van de economieën, vooral ook een kwestie van veiligheid voor ons allen! De solidariteit die tot uiting komt in de Lomé-verdragen met zo'n 62 ontwikkelingslanden, is zeer zeker niet in ons nadeel. Een afzetmarkt voor onze technologisch hoogwaardige producten is voor ons van groot belang. Ook de toegang tot de grondstoffen, waarvan het EG gebied voor 75 % afhankelijk is, levert aanzienlijk minder problemen op.

5. Als eenling gaat het niet meer

Op eigen houtje zijn wij niet meer in staat de grote problemen het hoofd te bieden. De individuele paniekpogingen van de lidstaten om op eigen kracht hun economie weer gezond te maken, de werkloosheid te bestrijden en de concurrentie met de Verenigde Staten en Japan aan te kunnen, zijn even vruchteloos als het spelen op een lekke doedelzak.

Alleen samen hebben wij, door de krachten te bundelen, een overlevingskans. Monetaire samenwerking, werkloosheidsbestrijding door produktieve investeringen en een gemeenschappelijk industriebeleid dat is gericht op herstel van de concurrentiekracht van de Europese ondernemingen, onderzoek en innovatie, zijn voorbeelden daarvan.

Maar ook sociaal beleid, energie- en milieuproblemen kunnen samen efficiënter en goedkoper worden aangepakt.

Juist de Liberalen in Nederland en eveneens in de overige EG-lidstaten staan bekend om hun pro-Europese gezindheid. De EG is gegrondvest op de liberale beginselen van vrij verkeer van goederen, personen, diensten en kapitaal.

En ook juist omdat wij, liberalen, ons in de politiek zowel nationaal als internationaal door een langere termijnvisie durven laten leiden, kunnen wij ons niet laten ontmoedigen door het huidige gebrek aan enthousiasme voor een Europees samengaan. Europees samengaan, zoals liberalen voor ogen staat, is en blijft een uniek experiment in de geschiedenis van ons werelddeel. De tijd zullen wij er voor moeten nemen: 30 jaar EG is nauwelijks een oogwenk in de geschiedenis . . . Alleen de Europese dimensie zal onze landen in staat stellen aan de uitdaging van vrede, veiligheid en welvaart het hoofd te bieden.

Jessie Groenendaal-Larive

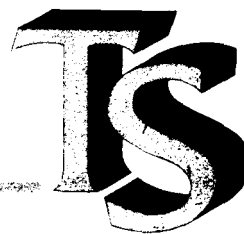
Kabinetchef v.d. voorzitter v.d.
Liberale fractie, dr. Bangemann

Omdat ik tijdens spreekbeurten in het land heb gemerkt dat het enthousiasme voor Europa er best is, maar men onvoldoende geïnformeerd is, geef ik u wat adressen waar men gratis publikaties kan aanvragen:

- Voorlichtingsbureau EG,
Lange Voorhout 29, 2514 EB
Den Haag. Tel. 070 - 469326.

- Europese Beweging,
Alexanderstraat 2, 2514 JL Den
Haag. Tel. 070 - 635952.

Emancipatie staat voor mens- en maatschappijbeschouwing

X

Emancipatie is een 'luxe artikel' wordt in onze dagen nogal eens vernomen. Dit slaat dan op de schaarste aan arbeidsplaatsen en houdt een zachte drang in aan het adres van (gehuwde) vrouwen om de loonarbeid nu maar aan de man over te laten en zich weer op de oude stellingen terug te trekken. Hun enig recht op arbeid wordt zodoende opnieuw het aanrecht en de emancipatie moet maar wachten op een gunstiger conjunctuur. Kortweg gezegd komt bovenstaande uitspraak neer op: géén betaalde arbeid buitenshuis. Géén emancipatie!

De vraag is of dit juist is en of emancipatie niet méér is. In Rusland verrichten talloze vrouwen beroepsarbeid, maar stijging op de maatschappelijke ladder tot hogere regionen zit er desondanks voor hen nauwelijks bij. Zijn zij geëmancipeerd? Betekent het feit, dat in Engeland een vrouwelijke minister-president niet onverdienlijk de natie leidt dat het gehele vrouwelijke volksdeel nu ook maar meteen en onbelemmerd kan emanciperen?

Het thans na een uitgebreide studie uitgekomen geschrift van de prof. mr. B. M. Teldersstichting stelt het anders: emancipatie is noch alleen gebonden aan het verrichten van betaalde arbeid noch louter aan het

innemen van machtsposities. Emancipatie wortelt in een al deze zaken omvattende visie op mens en maatschappij. Een visie op de mens als enkeling en als lid van de samenleving. Emancipatie betreft een levenshouding, een wijze van omgaan met jezelf en met je omgeving. Iedere levensbeschouwing en sociaal-politieke stroming, de Christelijke, de socialistische of liberale, legt daarbij weer andere accenten en geeft aanleiding tot verschillende nuances in het denken over emancipatie - over het uiteindelijke doel en over de weg, die daarheen moet voeren. In dit geschrift wordt onder de titel „Naar maatschappelijke zelfredzaamheid” een poging gedaan om een liberale benadering te doen.

De behoefte aan een dergelijke studie is voortgekomen uit de „Organisatie Vrouwen in de VVD”. In de loop van 1980 ontving het Curatorium van de Teldersstichting een brief van Len Rempt-Halmmans de Jongh waarin zij namens de „Vrouwen in de VVD” verzocht om de emancipatie-problematiek eens aan de hand van de liberale beginselen „door te lichten”. Daartoe noemde zij als redenen:

1. Emancipatie is een politiek „issue” geworden, onderdeel van het regeringsbeleid en bijgevolg behorend tot de directe verantwoordelijkheid van politici en politieke partijen.
2. Menigeen in de VVD heeft een verkeerd beeld van hetgeen onder emancipatie moet worden verstaan. Te velen verbinden dit begrip uitsluitend aan het verkrijgen van betaalde arbeid door de gehuwde vrouw. Het wordt - zo zegt deze brief - daarom hoog tijd, dat liberalen een eigen visie op tafel leggen, mede gezien het feit, dat het Liberaal Manifest ten aanzien van emancipatie wat summier is uitgevallen en uitwerking behoeft. De Teldersstichting zou het eerste politiek-wetenschappelijk bureau in Nederland kunnen zijn, dat politieke beginselen en emancipatie integraal met elkaar verbindt.

Werkgroep

De Teldersstichting is op dit verzoek ingegaan. Zij stelde een werkgroep van deskundigen op de verschillende aandachtsgebieden samen. Gezien de omvangrijkheid van het terrein en de opgave om vanwege het liberaal-eigen, dogmatische stellingnamen te vermijden en toch niet in vage vrijblijvendheid te vervallen, is het niet verwonderlijk dat de totstandkoming van het geschrift geruime tijd vergde. Temeer omdat de werkgroep meende, dat een historische inleiding en een algemene uiteenzetting over het liberalisme niet mochten ontbreken. De inleiding voert dan tot de constatering, dat de strijd om wettelijke gelijkstelling van vrouw en man nog niet tot de werkelijke gelijkstelling heeft geleid - de passages over het liberalisme tot een markering van de typisch liberale beginselen: individualiteit van elk mens en pluriformiteit van de samenleving, geloof in eigen kracht en streven naar maatschappelijke structuren, die voorwaardescheppend en niet bindend zijn opgelegd. In liberale ogen zijn mannen en vrouwen in de eerste plaats mens en moeten zij ruimte krijgen voor ontplooiing binnen vrij gekozen maatschappelijke verbanden. Alle bovengenoemde zaken voeren dan tot een voor zowel man als vrouw geldend „zelfredzaamheidsmodel”. Eigen aanleg en potentiële vermogens moeten iemand kunnen brengen tot een daarmee overeenkomende positie in de samenleving, ongeacht sekse en burgerlijke staat. Om aan de ontwikkeling van die eigen aanleg zoveel mogelijk ruimte te geven, is opvoeding, vorming en onderwijs zonder vooropgezette seksestereotiepen noodzakelijk. Dit moet de basis kunnen leggen voor een vrijgekozen zelfstandige bestaansmogelijkheid - ook roldoorbrekend -, die niet verloren hoeft te gaan wanneer mensen besluiten samen te wonen en kinderen groot te brengen. Momenteel is de

Agenda

Haya van Somerenstichting

toestand nog vaak zo - zoals beschreven wordt in het hoofdstuk „Arbeid” -, dat een gehuwde man en vrouw zodanig van elkaar afhankelijk worden „gemaakt”, dat zij zonder elkaar de grootste moeite hebben zichzelf en de aan hun zorg toevertrouwen staande te houden. Bovendien moet zelfredzaamheid ook groei en ontwikkelingsmogelijkheid in zich bergen. Niemand moet in de maatschappij op een „dead-end” plaats belanden, maar tot alle niveaus van maatschappelijke verantwoordelijkheid kunnen doordringen.

De werkgroep heeft de liberale beginselen van verantwoordelijkheid en gelijkwaardigheid in haar benadering vooropgesteld en concludeert, dat niet alleen het individu, maar ook de gemeenschap op grond van deze beginselen moet handelen. Met name betekent dit van de zijde van de overheid een politiek-neutraal beleid ten aanzien van sekse en burgerlijke staat en een individuele benadering van alle burgers, vooral tot uitdrukking komend in het fiscale- en sociale zekerheidsstelsel. De te nemen maatregelen op die terreinen zullen weliswaar overgangsregelingen moeten kennen, maar uiteindelijk alle passend zijn in een samenhangend, op individualisering gerichte lange-termijn visie.

De leden van de werkgroep, die dit geschrift hebben samengesteld, zijn: Mr. E. J. J. E. van Leeuwen-Schut (voorzitter), ir. W. E. Bernelot Moens, drs. J. Buzeman, mr. Y. E. Gruis, drs. R. P. Haveman, J. A. Krijnen, drs. R. S. H. Mees, E. van Raalte-Tuijnman, drs. N. Rempt-Halmmans de Jongh, J. P. Schaap-Kruseman, drs. J. A. H. van Veen-Muller, drs. M. E. Wolff-Craandijk (secretaris). Het geschrift is te bestellen door overmaking van f 15,— (incl. porti) op giro 33.49.769 t.n.v. de prof. mr. B. M. Teldersstichting, Koninginnegracht 55a, 2514 AE 's-Gravenhage, onder vermelding van geschrift no. 48.

1. Bestuurdersdag	:	21 mei te Roosendaal
Doelgroep	:	voorzitters en secretarissen van afdelingen en ondercentrales
Onderwerpen	:	organisatie en leiding van een afdeling relatie: afdelingsbestuur, gemeenteraad, fractie en pers
Inleiders	:	dr. L. Smeets, W. J. A. van den Berg, mevr. L. A. van Scherpenberg
Cursusduur	:	1 dag
Eigen bijdrage	:	f 30,—

Aanmelding kan geschieden door overmaking van f 30,— op gironummer 36.19.19.7 t.n.v. Haya van Somerenstichting te 's-Gravenhage, onder vermelding van: „Bestuurdersdag, 21 mei” en vermelding van functie.

2. Cursussen Liberale Politiek	:	1) 7 en 14 mei te 's-Hertogenbosch
2) 4 en 11 juni te Beilen
Onderwerpen	:	1e cursusdag: achtergronden van het Liberalisme en Socialisme
2e cursusdag: liberale visie op het beleidsterrein van Financiën en Sociale Zaken
Inleiders	:	mevrouw M. J. H. den Ouden-Dekkers
J. van Rey
mr. A. H. Korthals
Cursusduur	:	2 dagen
Eigen bijdrage	:	f 80,—

U kunt zich opgeven voor deze cursus door f 80,— over te maken op gironummer 36.19.19.7 t.n.v. Haya van Somerenstichting te 's-Gravenhage, onder vermelding van: „Liberale Politiek, Den Bosch”. Wilt u ons ook een korte levensbeschrijving toesturen?

In het bedrag f 80,— is opgenomen de lunch, consumpties en het cursusmateriaal.

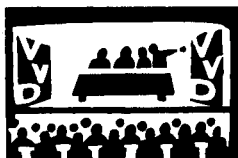
3. Overkomt het u ook wel eens dat u in een discussie het gevoel hebt dat u tegen een muur aanpraat? Dat u daarom wel eens denkt: „Hoe doen die anderen dat nu?” Tegen deze achtergrond is ontworpen de startcursus „Discussie- en Vergadertechniek”. Hierin leert u al doende hoe u in gezelschap of in een vergadering het beste uw mening „op tafel” kunt brengen, hoe u kunt inhaken op wat anderen zeggen en doen, hoe u een gesprek kunt leiden. Er richting aan geven. Daardoor wordt tegelijkertijd uw zelfvertrouwen in dit soort situaties vergroot. Want u kunt deze situaties de baas. De cursus is een doe-cursus. Dat wil zeggen u doet letterlijk mee. U spreekt dus mee in een discussiegroep. U moet daarin uw mening naar voren brengen. In de nabespreking wordt aan de hand van de praktijkvoorbeelden de theorie behandeld.

Cursussen Discussie- en Vergadertechniek worden georganiseerd op:
A: 3, 10 en 17 mei in hotel Zwaan te Kapelle; aanvang 19.30 uur, inleider D. Dorrepaal
B: 1, 8 en 15 juni in postiljon motel te Heerenveen; aanvang 19.30 uur, inleider P. Groenveld
C: 7, 14 en 21 juni in H.F. Wittedorpshuis te De Bilt; aanvang 19.30 uur, inleider N. Schraag

U kunt u aanmelden bij de Haya van Somerenstichting, Koninginnegracht 57, 2514 AE 's-Gravenhage en door overmaking van het bedrag ad. f 50,— op gironummer 36.19.19.7 t.n.v. Haya van Somerenstichting, onder vermelding van: „Discussie- en Vergadertechniek” plus de plaats.

Wilt u ons ook een korte levensbeschrijving toesturen? ■

Mijn opinie is...

In deze rubriek zullen reacties van ten hoogste honderd woorden worden opgenomen. Langere brieven worden door de redactie ingekort. Aanvallen op personen komen niet voor plaatsing in aanmerking en zullen ook niet worden beantwoord. Plaatsing betekent niet dat de redactie het met de inhoud eens is.

RSV

„Het was te voorzien, de bom moest barsten. Al jaren wankelde het eens zo machtige RSV-concern van het ene internationale debâcle naar het volgende... enz.”

Aldus de heer Jacobse in zijn artikel in het nummer 1280 van 22 februari jl. Als een economisch expert van de VVD verklaart dat een en ander was te voorzien, rijst bij mij uiteraard de vraag of, en zo ja, welke activiteiten terzake van de VVD in het bijzonder haar financieel en economisch deskundigen in al die jaren zijn uitgegaan ter voorkoming van dit drama, dat tussen de 1½ en 2 miljard gemeenschapsgulden heeft gekost. Heeft de VVD ooit aangedrongen op een efficiënte controle, eventueel door de Algemene Rekenkamer? In antwoord op een brief mijnerzijds merkt de heer Nijpels onder meer op dat de VVD zeer kritisch staat ten opzichte van de besteding van overheidsmiddelen in het algemeen. Heeft deze kritische instelling het in dit geval af laten weten?

drs. K. Roth
Den Haag

Verkeerde keus

Als kiezer van de VVD dacht ik op een partij te stemmen die voor allen op kwam. Dus ook voor de minima. Nu blijkt de inflatie iets mee te vallen, waardoor deze groep haar koopkracht zou kunnen handhaven of misschien iets verhogen. Wat alleen maar voldoening moet geven. Maar nee, deze moet het gelijk weer inleveren. Alles moet blijkaar van de laagste inkomens komen, die toch al zo laag zijn. Wat doet de VVD voor deze groep? Blijkbaar niets. Langzamerhand is het nu erg duidelijk geworden dat de stem op de VVD de verkeerde keus is geweest.

J. Drenth
Veendam

Bodemverzekering

Wat betreft het interview met minister Winsemius moge ik u verwijzen naar de Duitse uitgave van Geo, blz. 136, van februari 1983, waarin een artikel staat van

prof. dr. B. Ulrich, bosbouwkundige, van de universiteit van Göttingen. Volgens Ulrich speelt o.a. de westenwind en berghelling in tegenstelling met de oostenwind en berghelling een rol bij de bodemverzekering. Dit als aanvulling op de zienswijze van de arbeidsminister van Nordrhein-Westfalen, Tarthmann.

C. J. W. Westhoff
Enschede

Eerste Kamerverkiezing

Op de VVD-groslijst prijkt een 90-tal bekende, deels onbekende grootheden. De VVD-Statelieden zullen hun keus doen vallen op de 17 „hunner voorkeur” om de beschikbare zetels op te vullen. Als dat maar goed gaat! Het waarom blijkt enerzijds uit een nadere analyse van de groslijst alsmede een niet „onsmettelijke” gang van zaken in het recente verleden, anderzijds de groeperingen welke zijn te rangschikken naar soort uit de lijst. Een dozijn dames heeft zich beschikbaar gesteld. Wat prijzenswaardig is te noemen. Een tiental mensen uit het zaken- en bedrijfsleven, waarvan de meesten zich (tot dusverre) onthouden hebben van politiek. De overheidsdienaren ontbreken ook niet. Opvallend is het zevental beroepsfunctionarissen, met een grote meerderheid van de Zeemachtbranche, waarvan de meesten leeftijdsontslag genieten. De grootste groep is die van de actieve Statelieden zelf. Welgeteld 21!! Vijf van de thans zittende Eerste-Kamerleden waren eens ook Statelid. En juist hier zit hem de kneep, want door hun zelfverkiezbaarheid en wat politiek „gemanoeuvree”, zou (theoretisch) voor 17 hunner „het kostje” gebeiteld zijn. Waardoor andere welwillenden met hun deskundigheid geheel niet aan bod zouden komen. En dat zo iets, ingevolge het „systeem” kan, is en kan nimmer de bedoeling zijn!

G.A.B. Lamsvelt
Voorburg

VVD - Volkspartij? Née!!

Als we in de kranten lezen dat iedereen moet inleveren, zelfs de uitkeringstrekkers en de minimumloners, terwijl mensen die

meer dan 4 x modaal verdienen er in koopkracht op vóóruit zullen gaan, dan begrijp ik niet dat de VVD zich nog volkspartij durft te noemen. Het beginsel van de sociale gerechtigheid is overboord gegooid!

De heer Jan Siep kan dan in zijn artikel over zijn landelijke ledenwerfactie wel stellen dat het imago van de liberalen van „rechtse rakkers” en „kapitalisten” aan flarden is. In de praktijk blijkt daar niets van.

Hoe wil je bij de mensen met lagere inkomens de bereidheid kweken om in te leveren als de hoogste inkomens weer eens buiten schot blijven? Dat vraagt gewoon om sociale onrust en daar zijn we toch zo beducht voor? Het werven van nieuwe leden wordt met zo'n beleid wel erg moeilijk!

E. Geelen
Sevenum

Onderwijs en werkloosheid

Het feit, dat Albert Jan Evenhuis (zie V & D 1282, blz. 19) zich afvraagt, of verhoging van het aantal leerlingen per klas wèl van de jarenlange ervaring van een talenteraar bij het HAVO/VWO weten, dat het volstrekt onmogelijk is om een klas van 32 leerlingen die niet eens goed in de beschikbare ruimte past de taalvaardigheden te doceren die ze nodig hebben. De klasgrootte vermeerderen van 20 tot 23 is wel iets anders dan klassen vol te proppen met 32/33 leerlingen in bijv. 4/5 HAVO of 4/5 VWO. Hetzelfde geldt trouwens voor het aanleren van taal in de onderbouw: groepswerk is onmogelijk, alleen al door ruimtegebrek, en frontaal lesgeven onttaardt in massa-instructie met disciplineproblemen. Andere vakken hebben, mutatis mutandis, hun eigen, gelijksoortige problemen. Beter ware het voor de kwaliteit van het onderwijs én de werkgelegenheid de vindingsrijkheid te gebruiken om te grote klassen, waar nodig, te verkleinen en zodoende meer leraren aan werk te helpen; dan loopt men ook niet het risico, dat docenten voortijdig afgekeurd worden, o.a. vanwege de problemen met overvolle klassen.

drs. P. Smit
Doorwerth

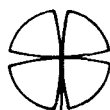
EXCLUSIEF

ATELIER 7 MAAKT HET WARE MAATCOSTUUM

Een jong, uniek kleermakersbedrijf, dat voortbouwt op de tradities van Groningen als het modecentrum van Nederland, is Atelier 7. Eén telefoontje (050 - 185186) naar Atelier 7 is voldoende om één van de kleermakers, waar ook in Nederland, geheel vrijblijvend, naar u toe te laten komen. Hij bespreekt met u dan de wensen wat betreft de stof, het model en uw speciale wensen. Pas dan besluit u of u een kostuum laat maken. Hij neemt u de maat, komt bij u passen en na 4 tot 6 weken is uw kostuum gereed. Atelier 7 heeft de meest uitgebreide en mooiste stoffencollectie in Nederland.

Atelier 7,
Spilsluizen 5, 9712 NR Groningen
Tel. 050 - 185186

Referenties beschikbaar.

queen size

damesmode

specialiteit - alleen grote maten

wel jong - exclusief

maat 42 t/m 62

9712 GN GRONINGEN Oude Boteringestraat 68 Telef. 050 - 180126

BELASTINGVRIJ BELEGGEN

Looptijd ½ jaar
Opbrengst ± 20% op jaarbasis
Referentielijst aanwezig

Inlichtingen:

Nederland:
de Waaijer + Partners, Rijsstraatsweg 117, 7231 AD Warnsveld, tel.: 05750 - 22483, telex 49753 staet nl

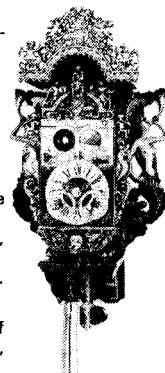
Zwitserland:
Chamerstrasse 52 Zug, tel.: 09.41.42216764, telex 862263 COWA CH.

In de tijd van de computers, viert het oude ambacht hoogtij. Heden ten dage worden in het atelier van

Christiaan v.d. Klaauw FRIESE STOELKLOKKEN

gebouwd voorzien van een carillon, spelend op 6 bellen. Tevens kunt u waarnemen de zonnestand met meelopende horizon, de maan in bolvorm, de datum en de maanden. Daar de levertijd van deze klok 6 tot 8 maanden bedraagt, is inschrijving gewenst. De modellen van rond 1750 worden er ook nog gebouwd. Ook zijn er mogelijkheden een klok zelf te bouwen.

Wilt u er meer over weten, belt u dan 05138 - 4390 of komt eens langs aan de Kruisstraat 5, hoek Kolkstraat, 8501 BP Joure, Pb. 119, 8500 AC Joure.

TopJobs Consultants.
Voor werving en selectie van topsekretaresses,
management-assistenten en middenkader.

"We cater for the client and care for the candidate".

TOPJOBS

TopJobs Consultants bv
Hofpleinbouw (6e)
Hofplein 19
3032 AC Rotterdam
Telefoon (010) 33 06 55

Romantisch Restaurant-Auberge De Campveerse Toren

Kaai 2 - 4351 AA Veere
Telefoon 01181 - 291

500 jaar vast gebruik
... om luyden van qualiteit
en andere passanten te
logeeren en tracteerem
op costelijke spijzen
van zee, vee en veldt".

alle dagen geopend

Ordeverstoring

Het NOS-journaal op dinsdag 29 maart 1983 vertoonde beelden van de ordeverstoring van de Gemeenteraadsvergadering van Zijpe, door een aantal figuren, die geen kernafval wensden op het terrein van het reactorcentrum Petten.

Een goed georganiseerde actie, die een aantal vragen bij mij oproept. Waarom was de burgemeester niet op de hoogte?

Was de NOS van deze actie op de hoogte, zodat zij op het juiste moment ter plaatse konden zijn? Wordt de NOS daarvoor bijtijds gewaarschuwd?

Zo ja, en de NOS de betrokken autoriteiten NIET waarschuwt, dan

*bevordert de NOS dergelijk optreden en helpt mede de democratie te ondermijnen. Indien wij voorstanders zijn van een democratische staatsvorm, kunnen wij dan tolereren dat de media deze staatsvorm mede ondergraven?
Wat doet de VVD hier aan?*

A. H. Saltet
Den Haag

BAARN

Op 18 mei spreekt de heer G. W. Keja in hotel-rest. „de Prom”. Aanvang: 20.00 uur.

BRAMSCHÉ

Op 3 mei spreekt de heer J. KAMMINGA in hotel Bramgu. Aanvang: 20.15 uur.

BREDA

Op 6 mei spreekt de heer A. PLOEG in café „de Vrachtwagen”. Aanvang: 17.30 uur. Onderwerp: actuele politiek.

BRUNSSUM

Op 16 mei spreekt de heer J. F. B. van Rey in casino Treebeek. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: positie van de middenstand en de vrije beroepen.

BRUSSEL

Op 16 mei spreekt de heer A. J. Evenhuis in hotel Charlemagne. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: actuele politiek.

BUNNIK

Op 16 mei spreekt de heer dr. R. W. de Korte in motel Bunnik. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: actuele politiek.

CAPELLE A/D IJSSEL

Op 16 mei spreekt drs. W. K. HOEKZEMA in „de Hooghe Dorpschpolder”. Aanvang: 20.00 uur.

OC DOETINCHEM

Op 19 mei spreekt de heer J. KAMMINGA in hotel-rest. „Moors” te Zeddam. Aanvang: 20.30 uur.

OC EEMLAND

Op 27 april spreekt de heer R. L. O. Linschoten in hotel-rest. „Schimmel” te Woudenberg. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: „Invloed VVD binnen het huidige kabinetsbeleid”.

ENKHUIZEN

Op 27 mei spreekt de heer mr. H. E. KONING in Port van Cleve. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: kortingen op de gemeente-uitkeringen.

ENSCHEDÉ

Op 30 mei spreekt de heer prof dr. ir. J. J. C. Voorhoeve in café-rest. A.B. Aanvang: 20.00 uur.

KAMERCENTRALE GRONINGEN

Op 6 mei spreken de heren H. J. Louwes, P. M. Blauw en H. E. Clevering in de Kiepe te Nieuwe Pekela. Aanvang: 19.30 uur.

Onderwerp: Landbouwpolitiek; waar moet dat heen? De liberale visie daarop vanuit Europees, nationaal en provinciaal perspectief.

KAMERCENTRALE HAARLEM

Op 9 mei spreekt de heer drs. E. H. T. M. NIJPELS in het Cultureel Centrum te Amstelveen. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: actuele politiek.

HARMELEN

Op 9 mei spreekt de heer dr. R. W. de Korte in de Putkop. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: actuele politiek.

HOLTEN

Op 9 mei spreekt de heer J. Franssen in hotel „de Holterberg”. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: onderwijs.

HUIZEN

Op 18 mei spreekt de heer mr. drs. F. BOLKESTEIN in „de Boerderij”. Aanvang 20.30 uur.

LAREN/BLARICUM

Op 9 mei neemt de heer dr. R. Braams plaats in een forum over het energiebeleid in „de Blaercom” te Blaricum. Aanvang: 20.00 uur.

LEEUWARDEN

Op 29 april spreken de heren Berkhouwer, Geurtsen, Louwes en Nord in het Oranje Hotel. Aanvang: 20.00 uur.

Op 9 mei spreekt de heer A. A. M. E. van Erp in het Oranje Hotel. Aanvang: 20.00 uur.

JOVD MIDDEN LIMBURG

Op 6 mei spreekt de heer A. J. Evenhuis in rest. De Gouden Leeuw te Roermond. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: het regeringsbeleid.

MONSTER

Op 9 mei spreken de heren drs. L. M. L. H. A. Hermans en de heer Jurgens (voorz. N.O.S.) in gebouw „O.J.O.S.”

Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: mediabeleid.

Op 13 juni spreken de heren De Beer (VVD) en Duinker (PvdA) in gebouw „O.J.O.S.”. Aanvang: 21.00 uur. Onderwerp: Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening.

ST. OEDENRODE

Op 2 mei spreekt de heer J. Franssen in rest. de Roise Klomp. Aanvang: 20.15 uur. Onderwerp: onderwijs.

OOSTERHOUT

Op 2 juni spreekt de heer drs. D. J. D. Dees in Jazzcafé 't Kerkepadje. Aanvang: 20.30 uur.

OC SCHOUWEN DUIVELAND

Op 2 mei spreekt mevr. drs. N. J. GINJAAR-MAAS in het Dorpshuis te Noordwelle (gem. Westerschouwen). Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: onderwijs.

STRIJEN

Op 27 april spreekt de heer J. KAMMINGA in het Dorpshuis. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: actuele politiek.

KAMERCENTRALE TILBURG

Op 6 juni spreekt de heer drs. E. H. T. M. NIJPELS in de Stadsschouwburg te Tilburg. Aanvang: 20.00 uur.

JONGERENCONTACT VECHTSTREEK

Op 6 mei neemt de heer drs. Th. H. Joekes plaats in een forum over burgerlijke ongehoorzaamheid in café Ome Klaas te Maarssen. Aanvang: 20.00 uur.

WAALE

Op 16 mei spreekt de heer drs. Th. H. Joekes in Stations koffiehuis. Aanvang: 20.00 uur.

ONDERCENTRALE WALCHEREN

Op 11 mei spreekt de heer J. KAMMINGA in zaal „Noordzeegalm” te Westkapelle. Aanvang: 20.30 uur. Onderwerp: actuele politiek. ■

Reserveer voor uw rustige vakantie, een 2-pers. kamer met ontb. in sfeervol KASTEELTJE, bij Mazamet, Tarn, Z.-Frankr., in natuurpark. ANWB erkend. Voor lekker luieren, maar ook voor actief sporten, groot zwembad, 25 x 7 m, op eigen terrein, golfbaan op 6 km. Tennisbanen op 4 km. Binnen 40 km 3 grote meren. Plm. 1 uur v.d. Middell. Zee. Dineren in het kasteel is mog. Korting bij vooruitboeken en in voor-naseizoen. Ned. gesproken. Voor inf. 04950 - 36570, of Frankrijk, 09 - 3363983368.

Chateau la Nouvelle

81240 St. Amans-Soult.
TARN-FRANCE.

KLEIN - OEVER

Zorgeloze pony-vakantie in mooie natuur; binnen- en buitenmanege, zwembad, sport en (samen)spel, fietscrossbaan, creatief bezig zijn, buitenritten e.d.; alles onder ervaren en enthousiaste leiding. 6-15 jaar.

Inl. J. Maat, Oud-Avereest 60, Balkbrug, 05230-9204.

Per Hotelbus (max. 12 pers.) of op eigen gelegenheid naar

HOTEL EDENHOF + LENZERHEIDE - Zwitserland.

Kamers met douche/WC vanaf Zw.fr. 55,— p.p.p.d. halfp. De zeer goed ter plaatse bekende Ned. Hotelier is uw chauffeur en/of gids bij wandelingen, bergtochten en excursies.

Inlichtingen: B. de Geus, Vinkebuurt 6, 2471 XC Zwammerdam, tel.: 01726 - 15520, b.g.g. 01724 - 8398.

SPECIALITEITEN RESTAURANT „Het Kasteel van Rhoon”

à la carte Restaurant

Tevens zalen voor recepties, diners, vergaderingen etc.

S. G. Abel - Dorpsdijk 63, Rhoon - Tel. (01890) 8896 - 8884

40 tot 50 modellen handgemaakte zilveren
broodmanden altijd in voorraad

Schoonhovens Silverhuys RIKKOERT's JUWELIERS BEDRIJVEN

Haven 1 + 5 - Schoonhoven
Tel.: 01823 - 2651

(Ook restaureren en verzilveren van cassettes e.a. artikelen)

SERVICEFLATCENTRUM „BELMONTE” op de Wageningse Berg

TE KOOP: Ruime 2-kamerappartementen op versch. etages.
Prijzen vanaf f 85.000,— k.k.

De serviceflat is een prettige woonvorm, waarin man en vrouw beiden van de pensioentijd kunnen genieten; veilig en met volledig behoud van privacy.

Belmonte biedt u die kans in een stijlvolle locatie, voorzien van alle modern gerief. Oord van rust temidden van het groen.

Voordelige huur van extra hobby-ruimte mogelijk en billijke logeer-gelegenheid.

Prima busverbindingen. Gelegen bij uitgestrekte bosgebieden en de vrij-toegankelijke botanische tuinen van de Landbouw Hogeschool.

Bovendien komen binnen afzienbare tijd enkele méérkamerflats beschikbaar.

Schr. inl. bij de secr. v.d. Verg. v. Eigenaren, Gen. Foulkesweg 119, Wageningen. Tel. admin.: 08370 - 10521 of via uw NMB-makelaar.

AMSTERDAMSE BEURSBRIEF - OOK VOOR U ALS AKTIEVE BELEGGER - NR. 1

Meer dan 80% koerswinst op Amsterdamse Beurs.

De **Amsterdamse Beursbrief** is in de beurskringen vooral bekend om zijn wekelijkse concrete adviezen met betrekking tot de lokale aandelenmarkt. Van de 10 aandelen die in 1982 een waardeinstijging met meer dan 80% vertoonden stonden er 8 op de kooplijst van de **Amsterdamse Beursbrief**.

De **Amsterdamse Beursbrief** besteedt meer dan enig ander op de aktualiteit gericht adviesmedium aandacht aan speciale beleggingssituaties op de lokale aandelenmarkt.

Invloed van de Amsterdamse Beursbrief op de Beurs.

De wekelijks concrete adviezen van de **Amsterdamse Beursbrief** blijken regelmatig van directe invloed te zijn op de koersontwikkeling op de Amsterdamse Beurs. Ook onze adviezen van de laatste weken zijn regelrechte voltreffers, zoals Breevast, Gero, IBB-Kondor, Medicopharma, Nijverdal Ten Cate, Riva, Sanders Behang, Verenigde Glas.

De AMSTERDAMSE BEURSBRIEF wordt door vele beleggers op basis van concrete resultaten gewaardeerd als het meest succesvolle actuele Nederlandse beleggingsadviesmedium.

SPECIALAAL AANBOD - gratis rapporten

Speciale rapporten over de Nederlandse en Amerikaanse beleggingsfavorieten 1983 zijn in voorbereiding. Tevens verschijnt op korte termijn een nieuw goudrapport.

U ontvangt deze rapporten, alsmede nog verschijnende maart-uitgaven gratis wanneer u zich nu tot 1 augustus 1983 abonneert.

U betaalt slechts f 100,- inkl. btw.

COUPON aan de **Amsterdamse Beursbrief**
Westermarkt 2 - 1016 DK Amsterdam

Ondergetekende:

Naam :

Straat :

Postcode: Woonplaats:

Tel. nr. :

maakt van uw speciale aanbod gebruik en abonneert zich op de **Amsterdamse Beursbrief** tot 1 augustus 1983 tegen betaling van f 100,- inkl. btw en ontvangt de speciale rapporten + de maart-uitgaven gratis.

Betaling zal per omgaande na ontvangst van een nota plaatsvinden.

Datum: Handtekening:

Uw voorzethaard komt natuurlijk van Somy

Maar ook voor uw olie - kolen- of recreatiehaard is
Somy het aangewezen adres.

Somy

tel. 01650-34205/40837

Postbus 256
4700 AG Roosendaal

FIJNE FAMILIEVAKANTIE IN HET WALLIS (ZW.)

Les Marécottes (1100 m) is er voor liefhebbers van bergen, zon, zuivere lucht en veel rust. Een ideaal uitgangspunt voor wandelingen in een uniek natuurgebied en excursies in het gehele Wallis. In ons hotel bieden wij een zeer persoonlijke verzorging, een uitstekende keuken, veel verblijfs- en speelruimten, groot, overdekt zwembad, sauna, tuin, huisbioscoop enz. Goede trein- en wegverbinding. Slechts 10 km van de autoweg bij Martigny. Ook op doorreis naar of terugkerend uit het Zuiden een heerlijk tussenstation.

Wij bieden u interessante weekarrangementen (tot eind oktober) vanaf Fr. 68,- per dag met halfpension en belangrijke reducties voor kinderen. Voor 65+ers in mei-juni, september en oktober vanaf Fr. 63,- per dag. Vraagt u reeds nu vrijblijvend een offerte voor de kerst en winter '84. Ook verhuur van chalets en appartementen.

Belt u nu meteen met Elly en Jan Mol (eig.) en wij zenden u omgaand onze folder toe.
Lid Club kindervriendelijke hotels in Zwitserland

HÔTEL *Aux Mille Etoiles* ★★★★★

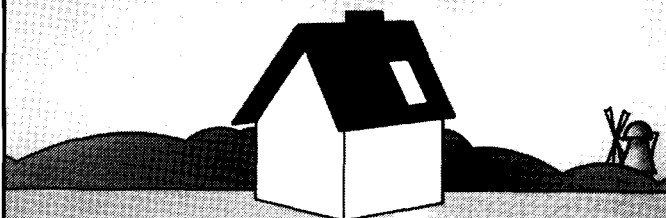
CH - 1923 Les Marécottes (Wallis)
Tel.: 09.4126.61666

Henri Prouvin
EETHUISJE & WIJNPROEVERIJ

Het Huys met de Gaper

Wijnkoperij Hein Smeenk • Gravenstraat 20 • 1012 NM Amsterdam • Tel. 020-239333

't Aanzien van uw huis

Arcoat

Een coating op basis van acrylaten. Sterk, duurzaam en isolerend. Een produkt met een optimaal hechtend vermogen, dat uw huis verfraait en beschermt. Jaar in, jaar uit...

Arcoat, een geweldig produkt

- wordt 20 maal dikker opgebracht dan verf
- bevat geen milieuschadelijke bestanddelen
- ademt
- bladdert niet
- en is kleurvast

Arcoat is de veelzijdige oplossing voor veeleisende huizenbezitters.

Vraag informatie bij Arcom b.v., specialist in gevelbehandeling,

Marconiweg 4, Vianen
tel. 03473-73414/75514
telex 70559 - ARCOM NL

**10 JAAR
GARANTIE!**

INTERNAAT TER APEL

HET INTERNAAT:

- waar iedere leerling een eigen kamer heeft;
- waar opleidingsmogelijkheden zijn voor alle vormen van voortgezet onderwijs;
- waar jonge, enthousiaste assistenten, voor zover nodig, individuele studiebegeleiding geven, welke bij de prijs is inbegrepen;
- waar de laatste jaren 100 % resultaat is behaald met de eindexamenkandidaten;
- waar veel aan sport gedaan kan worden en goede recreatiemogelijkheden zijn;
- waar, en dat is o.i. het belangrijkste, 35 jongens en meisjes zich thuis voelen;
- waar thans weer nieuwe leerlingen kunnen worden aangemeld.

Inlichtingen en prospectus bij de directeur, K. A. Boeree, Sellingerstraat 75, 9561 TA Ter Apel, tel. 05995 - 1642.

VRIJ HEID & DEMO CRATIE

VVD-Medianota

LIJST VAN ADVERTEERDERS

Hotel Aux Mille Etoiles, Les Marécottes / Chateau la Nouvelle, St. Amans-Soult / Data Makelaardij, Leiden / Hotel Edenhof, Zwammerdam / Willy Egbers, Arnhem / Richard Ellis Int. Property Consultants, Amsterdam / Finac, Utrecht / Finas Consultants, Amsterdam / Watersportcentrum De Fluessen, Elahuizen / Home Sitter Centrale, Voerendaal / Vakantieboerderij Klein Oever, Balkbrug / Louisa State, Baarn / N.V. Ned. Gasunie, Groningen / Olsman Ramen en Deuren, Veenendaal / Rijksonderneming, Tilburg / Schilders- en afwerkingsbedrijf Roosemalen, Bussum / Schram Bolnes B.V., Ridderkerk / Schuytvlot, Montfoort / Somy Haardenfabriek, Roosendaal / Zuid Afrikaanse Lugdiens, Amsterdam / Tunon (Int. Hostess Opleiding), Den Haag

KLEIN - OEVER

Zorgeloze pony-vakantie in mooie natuur; binnen- en buitenmanege, zwembad, sport en (samen)spel, fietscrossbaan, creatief bezig zijn, buitenritten e.d.; alles onder ervaren en enthousiaste leiding. 6-15 jaar.

Inl. J. Maat, Oud-Avereest 60, Balkbrug, 05230-19204. .

Willy Egbers

Bovag - Garage

AUTO-AIRCONDITIONING

6811 HS Trans 31, ARNHEM 085 - 421430

Per Hotelbus (max. 12 pers.) of op eigen gelegenheid naar

HOTEL EDENHOF + LENZERHEIDE - Zwitserland.

Kamers met douche/WC vanaf Zw.fr. 55,— p.p.p.d. halfp. De zeer goed ter plaatse bekende Ned. Hotelier is uw chauffeur en/of gids bij wandelingen, bergtochten en excursies.

Inlichtingen: B. de Geus, Vinkebuurt 6, 2471 XC Zwammerdam, tel.: 01726 - 15520, b.g.g. 01724 - 8398.

Richard Ellis

International Property Consultants

Gebouw Hirsch

Leidseplein 29

Postbus 19719, 1000 GS Amsterdam

Tel. 020 - 262691

Vrijheid en
Democratie

veertiendaagse uitgave
van de Volkspartij voor
Vrijheid en Democratie

NUMMER 1285
10 mei 1983

Hoofdredacteur:
Reny Dijkman

Algemeen redacteur:
Victor Hafkamp

Parlementair redacteur:
Michiel Krom

Vormgeving:
Ties Scheeres

Redactie-adres en
Abonnementen-
administratie:
Algemeen
Secretariaat VVD
Koninginnegracht 57
2514 AE
's-Gravenhage
Telex 33564
t.n.v. VVD Den Haag
Tel. 070 - 614121

Advertentie-
exploitatie
Bureau
Van Vliet b.v.
Postbus 20
2040 AA Zandvoort
Tel.: 02507 - 14745

Druk
Ten Brink Meppel b.v.

Abonnementen
voor niet-leden f 16,50
per jaar

brieven voor het
31 mei-nummer
moeten uiterlijk
19 mei binnen zijn.

(foto Meyer)
telefonade in
Tweede Kamer

Medianota

Middenstandsdag

Gaat Europa ons geld kosten?

Bewindslieden en fractie aan de
telefoon

Belofte maakt schuld

In de windstille weken voorafgaand aan de behandeling van de Voorjaarsnota is de VVD-top begonnen zijn campagnebelofte waar te maken. In de verkiezingstijd hebben bestuur en fracties de kiezers verzekerd, dat men niet eenmalig op bezoek kwam om stemmen te oogsten, maar dat de VVD gedurende deze hele regeerperiode terug zou gaan naar de leden en VVD-stemmers om naar hen te luisteren.

Belofte maakt schuld.

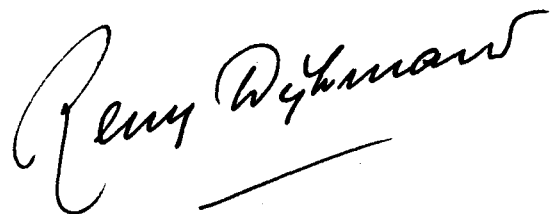
Twee activiteiten binnen één week tonen aan dat het de VVD ernst is. Op 25 april organiseerde de Commissie Midden- en Kleinbedrijf onder voorzitterschap van Cor Barning een middag voor de ondernemers uit het MKB. Zij voorzag daarmee duidelijk in een behoefte. Meer dan 500 kleine zelfstandigen en ondernemers uit het hele land togen naar het Haags Congresgebouw om eigen wel, maar nog veel meer wee, op het bordje bij Kamerleden en enkele bewindslieden te leggen. Elders in dit blad meer hierover.

Op 2 mei zaten bewindslieden en fractieleden aan vijftien telefoonlijnen om uit het hele land de opmerkingen over dit regeerbeleid in ontvangst te nemen en te beantwoorden. De telefoons stonden roodgloeiend en menigeen zal niet aan de bak zijn gekomen.

Deze acties zullen worden gevolgd door andere.

Onze leden en kiezers hebben door hun overvloedige reacties bewezen dit op prijs te stellen.

Regeren is niet alleen vooruit zien. Regeren vanuit betonnen departementale flats en vanuit de algemene vergaderzaal in de Tweede Kamer alléén is uit de tijd. Aan elke beslissing is het lot van velen gekoppeld. Dit besef leeft in de VVD. Alleen door een goed samenspel tussen kiezers en gekozenen kan men de economische „pijn” die allen treft zo goed mogelijk verdelen en verdedigen.

'Uitgangspunten voor een liberaal mediabeleid'

In 1979 bracht de VVD als eerste politieke partij een nota over het mediabeleid uit. Sindsdien is er veel veranderd. De technologische ontwikkelingen zijn in een hoog tempo op ons afgekomen. Om de aarde draaien communicatie-satellieten, waarmee televisie-uitzendingen worden verzorgd. Daarnaast bieden de onder de grond liggende kabelnetten in toenemende mate nieuwe

mogelijkheden. Via hetzelfde net zullen telefoonverbindingen, omroepactiviteiten als radio en televisie, onderwijs en b.v. alarmdiensten kunnen worden verzorgd. Kortom, de technologische, maar ook maatschappelijke veranderingen (de consument wil informatie „op maat” hebben) leiden tot een herbezinning op de uitgangspunten voor een liberaal mediabeleid. In oktober van dit jaar zal dan

ook een congres aan het mediabeleid worden gewijd. Met het oog op dit congres hebben de Kamerleden Loek Hermans en Wim Keja een nieuwe medianota uitgebracht. Na weken van zeer intensieve arbeid verbreken zij eindelijk het stilzwijgen. Tijdens een gesprek in hun werkkamer aan het Binnenhof zetten zij de hoofdlijnen van hun nota uiteen.

Het Omroepbestel

Is er aanleiding om de Omroepwet te wijzigen?

„Aan de huidige Omroepwet ligt het uitgangspunt van de schaarste ten grondslag. Dat gaat echter niet meer op ten gevolge van de technologische ontwikkelingen. De satellieten maken de ontvangst van buitenlandse televisieprogramma's mogelijk. Ook manifesteren zich andere ontwikkelingen, zoals de beschikbaarheid van software-apparatuur en videorecorders. Tevens is sprake van belangrijke maatschappelijke en mediale ontwikkelingen. Sinds 1965 is de democratisering van onze samenleving pas goed op gang gekomen. Mensen willen hun eigen behoeften kenbaar maken. Het Remeiland en het Veronicaschip zijn daarvan duidelijke voorbeelden. Er is vraag naar informatievoorziening 'op maat'. Dat kan b.v. via een terminal of een homecomputer. Kortom, de toekomst biedt veel meer dan alleen programma's via de omroepen. De Omroepwet zal dus aangepast moeten worden. Daarnaast zal een apart regiem voor het gebruik van de kabel

Wim Keja

Loek Hermans

ontwikkeld moeten worden. Bovendien hebben de pers en de uitgeverij de oudste rechten.

Een belangrijk uitgangspunt voor de wijziging van de Omroepwet zal voor ons zijn het bevorderen van de vrije keuze van de consument. Nogmaals, een ieder zal in toenemende mate over informatie conform zijn eigen behoeften willen beschikken. En op de tweede plaats zal een nieuwe kabelraamwet initiatieven tot innovatie vanuit de marktsector via de kabel mogelijk moeten maken. Voorkomen moet worden, dat het bedrijfsleven ten gevolge van overheidsbeleid een grote achterstand ten opzichte van het buitenland zal oplopen op het terrein van de informatica.

Uiteraard kent het realiseren van bovengenoemde uitgangspunten zijn begrenzungen. Het pluriforme aanbod van informatievoorzieningen mag niet afgebroken worden. Daarnaast mogen wijzigingen in de Omroepwet niet tot oneigenlijke concurrentie leiden. En op de derde plaats mag een mediabeleid niet ontaarden in het spannen van prikkeldraad om de bestaande systemen. Niet alleen voor de omroepen, maar ook voor de pers en

de uitgeverij moet de ruimte worden geschapen om in te kunnen spelen op nieuwe ontwikkelingen.”

Behoren omroepen representatief te zijn voor een bepaalde maatschappelijke, culturele of godsdienstige stroming in ons land?

„Wie bepaalt of iemand lid wordt van een omroep? Moeten de minister en zijn ambtenaren of het parlement beoordelen of iemand in voldoende mate tot b.v. een katholieke of communistische stroming behoort? In onze opvatting mag een ieder zijn eigen keuze maken, zoals met betrekking tot vele andere zaken het geval is. Indien dat uitgangspunt niet geaccepteerd wordt, zullen 1,5 mln. omroepleden ofwel 60% van het totale omroepledenbestel in Nederland iets anders moeten gaan kiezen. En niet mag worden vergeten, dat juist de omroepen voortgekomen zijn uit het particuliere initiatief.”

Op welke wijze dient de zendtijd verdeeld te worden?

„De beste oplossing in onze optiek is het organiseren van omroepverkiezingen. Een omroeplicid zou op de achterzijde van zijn acceptgirokaart, bestemd voor de

omroepbijdrage, zijn voorkeuren kunnen aangeven.

Indien omroepverkiezingen geen haalbare kaart zouden zijn, is een tweede weg het koppelen van het ledenaantal aan de waarderingcijfers, voortvloeiende uit de kijk- en luisteronderzoeken.

Een derde mogelijkheid is een oplossing te zoeken in het doortrekken van de huidige drempel van 450.000 naar b.v. 600.000, 750.000 en 900.000 leden. De uitbreiding van zendtijd loopt dan parallel met het overschrijden van een volgende (dus hogere) drempel. Deze oplossing zal kunnen leiden tot een samenbundeling van omroepen.”

Is er ruimte voor de zgn. „variabele” zendtijd?

„Buiten de zgn. „prime time” (van 19.00 uur tot middernacht) zouden de omroepen veel meer zendtijd kunnen vullen. Financiering van de ter beschikking staande extra uren zendtijd kan geschieden door betere doelmatigheid en efficiency in de eigen bedrijfsvoering en met behulp van een systeem van merchandising. Omroepen zullen dan de eigen produkten ook elders kunnen verkopen. De voordelen daarvan zijn

evident. Allereerst leidt merchandising tot een versterking van de Nederlandse producties. Daarnaast stimuleert het zelf financieren van de extra zendtijd tot meer efficiency en dus minder verspilling bij de omroep. Op dit moment krijgt een omroep de beschikking over een vast bedrag aan omroepbijdragen. De eigen verantwoordelijkheid van de omroepen, vertaald naar kostenbeheersing, moet worden versterkt.”

Is er reden om de omroepen te verdelen over de beide zenders Nederland 1 en 2?

„Op dit moment doet zich regelmatig de situatie voor, dat op beide zenders tegelijkertijd slechts programma’s van geprofileerde omroepen uitgezonden worden. De leden van onafhankelijke omroepen zullen in dat geval dus veelal uitwijken naar buitenlandse programma’s. Uiteraard is de omgekeerde situatie ook denkbaar. Hieruit vloeit voort, dat het wenselijk is onderscheid te maken tussen de geprofileerde en de onafhankelijke omroepen. Voor de ene categorie zou slechts Nederland 1 beschikbaar moeten zijn. En voor de andere categorie zou Nederland 2 open moeten staan. Dit onderscheid zou een dienstbetoon aan de consument zijn. Bovendien draagt de tweedeling bij aan het sterk maken van het eigen omroepbestel tegen het concurrerende buitenland. De aantrekkingskracht van de buitenlandse satellietprogramma’s vermindert dan.”

Wat is de plaats van de NOS in het geheel?

„De NOS vervult op dit moment drie taken. Allereerst zorgt zij voor coördinatie tussen de verschillende zendgemachtigden. Op de tweede plaats zendt de NOS zelf uit. In tegenstelling tot de andere omroepen - de NOS heeft geen leden - beschikt zij wel over een zendvergunning. Een derde activiteit betreft het zgn. ‘facilitair’ bedrijf, welke allerlei diensten verleent aan de omroepen. ➤

De drie bovengenoemde activiteiten zijn ondergebracht in *een* organisatie. Wij zijn echter van mening, dat er voor de drie taken drie afzonderlijke organisaties moeten komen. Dit, omdat de drie activiteiten in *een* lichaam elkaar bijten. Daarbij komt, dat de huidige concentratie leidt tot een sterke machtspositie van de NOS.

Met betrekking tot het facilitair bedrijf van de NOS merken wij op dat de omroepen de mogelijkheid zouden moeten krijgen om een gedeelte van hun werkzaamheden uit te besteden aan instellingen buiten de NOS. Dat leidt ertoe, dat ook het bedrijfsleven zijn diensten in beperkte mate kan aanbieden aan de omroepen.

Wat de omroepactiviteiten van de NOS zelf betreft, moet een nieuw publiekrechtelijk lichaam als opvolger van de NOS slechts dat gaan doen, wat de omroepen zelf niet aanbieden. Die voorkeur is in overeenstemming met de huidige wettelijke taak van de NOS in de Omroepwet."

Welke toetsingscriteria dienen zich aan voor zendtijduitbreiding?

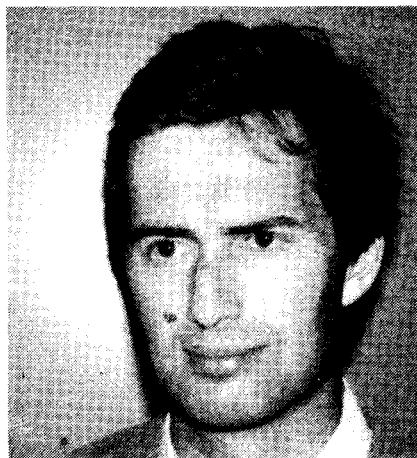
„Uitgangspunt is, dat er slechts ruimte is voor een zeer geleidelijke uitbreiding van de zendtijd. De redenen daarvoor zijn evident. De belangen van de pers en de uitgeverij mogen niet onevenredig worden geschaad. Daarnaast zal de uitbreiding betaald moeten worden. De opbrengsten van de merchandising van de omroepen zullen daarvoor moeten worden aangewend."

Lokale en regionale omroepen

Wie verlenen de vergunningen?

„Niet de minister en zijn ambtenaren zijn verantwoordelijk voor de lokale c.q. regionale omroepen. Dat zijn de gemeenten en de provincies. Een gemeenteraad of Provinciale Staten behoort dus de vergunning te verlenen."

En Hans de Bie, secretaris van de mediacommissie van de partij, voegt daaraan toe: „Wel is het wenselijk een

Kees Zwinkels

afzonderlijk nationaal orgaan te creëren, waar diegenen in beroep kunnen gaan, wier aanvraag voor een zendvergunning is afgewezen door de provincie of de gemeente." Tevens merkt hij op, dat het in beginsel mogelijk moet zijn, dat aan meer dan *een* instelling in een gemeente of provincie een zendvergunning wordt verleend. Dat voorkomt eenzijdige verstrekking van informatie aan de plaatselijke bevolking. Ook op regionaal en gemeentelijk niveau dient sprake te zijn van een pluriform aanbod van informatie."

Wie hebben toegang tot de lokale en regionale omroep?

„De lokale en regionale omroepen mogen niet alleen bemand worden door culturele instellingen. Ook de plaatselijke pers kan niet uitgesloten worden van het aanbieden van informatie. Zoals reeds eerder opgemerkt, heeft de pers de oudste rechten en de toegang tot de nieuwe media kan haar dus niet worden ontzegd. Bovendien is er nog een andere reden, waarom de pers toegelaten moet worden. De financiering van omroepactiviteiten zal mede gebaseerd zijn op reclameopbrengsten. Invoering van reclame op de regionale en lokale ster zal alleen dan niet de doodklap zijn voor de regionale en lokale pers, indien zij de toegang krijgt tot de kabel en de ether," aldus Hans de Bie.

Abonneetelevisie en andere nieuwe diensten op de kabel

Wat is abonneetelevisie?

„De kijker stelt zelf een pakket van televisieprogramma's samen en betaalt alleen voor het gekozen pakket. De hoge kabeldichtheid in stedelijke gebieden en het toenemend aanbod van programma's bieden goede kansen voor de abonneetelevisie. Tevens kan gedacht worden aan allerlei andere activiteiten op de kabel, zoals het bejaardenalarm, het opnemen van meters op afstand en het beschikbaar stellen van viewdata op allerlei terreinen."

Wie hebben toegang tot de kabel?

„Uitgangspunt is, dat beperkingen weggenomen moeten worden voor het aanbod vanuit de marktsector voor de abonneetelevisie en de andere activiteiten op de kabel. Onder andere de pers kan zich bezighouden met b.v. abonneetelevisie en de kabelkrant. Daarentegen hebben de omroepen geen recht op de exploitatie van de abonneetelevisie. Er is geen aanleiding om hen met collectief gefinancierde middelen een voorsprong te geven op de marktsector. Uiteraard kunnen de omroepen wel hun programma's voor merchandising aanbieden."

Kunnen buitenlandse programma's toegelaten worden?

„Ja, van rijkswege zullen geen voorschriften gecreëerd mogen worden om buitenlandse programma's te verbieden. Het tegengaan van die programma's uit oogpunt van concurrentie met programma's van Nederlandse omroepen is een heilloze weg. Wel is in het regeerakkoord opgenomen, dat commerciële programma's met op Nederland gerichte reclame geweerd zullen worden. Wat betreft de toelatingsvoorwaarden zullen door het Kabinet Lubbers nog nadere voorstellen worden gedaan."

Besluitenlijst

Besluiten van de 36ste jaarlijkse algemene vergadering (66ste algemene vergadering) van 15 en 16 april 1983 en de door het hoofdbestuur gedane toezeggingen.

1. Het 35ste jaarverslag van het hoofdbestuur werd goedgekeurd (agendapunt 2).
2. Rekening en verantwoording en jaarverslag van de penningmeester over 1982 werden goedgekeurd (agendapunt 3).
3. Tot leden van de commissie van drie leden ter voorlichting van de 37ste jaarlijkse algemene vergadering bij de behandeling van de rekening en verantwoording van de penningmeester over het jaar 1983 werden benoemd (agendapunt 5): J. A. Bouwens te Amstelveen (herbenoeming), drs. C. E. Etty te Amsterdam (was plv. lid) en J. Fortuin te 's-Gravenhage (nieuw), met als plaatsvervangende leden: A. F. Kooten te Goor (nieuw), mr. F. Martin te Delft (was lid) en J. F. Meijeraan te Naarden (nieuw).
4. Aanvaard werd een voorstel van het hoofdbestuur tot een voorwaardelijke verhoging van de contributie met ingang van 1 januari 1984 voor de contributiegroepen 92, 93 en 94 (leden van 18 tot 27 jaar, leden van 27 tot 65 jaar en leden van 65 jaar en ouder) van resp. f 35,— tot f 37,50, van f 70,— tot f 75,— en van f 35,— tot f 37,50. Voorts werd aanvaard een amendement van de afdeling Almere waarin het hoofdbestuur werd verzocht aan de volgende jaarlijkse algemene vergadering een voorstel tot wijziging van art. 64.2 H.R. voor te leggen, inhoudende „indien daartoe naar hun mening i.v.m. vervroegde uittreding, pensionering of het genieten van een sociale uitkering aanleiding is”. Aan de algemene vergadering werd toegezegd dat zal worden nagegaan of een dergelijk voorstel reeds door de buitengewone algemene vergadering op 2 en 3 december 1983 kan worden bekrachtigd.
5. Aangenomen werd een motie van de kamercentrale Leiden: De Kieswet dient zodanig te worden gewijzigd dat Nederlanders, voor langere tijd in het buitenland verblijvend, het actief en passief kiesrecht voor de Tweede-Kamerverkiezingen verwerven. Het hoofdbestuur stemde in met een voorstel van de ondercentrale Leiden waarin het hoofdbestuur werd gevraagd tijdig maatregelen te treffen opdat een zo groot mogelijk aantal van de in ons land aanwezige niet-Nederlandse minderheden, die naar alle waarschijnlijkheid bij de komende gemeenteraadsverkiezingen actief kiesrecht hebben, op de VVD stemt. Daarbij werd tevens aangenomen een motie van de afdeling Geldrop dat het hoofdbestuur hiertoe aan de afdelingen in een groot aantal talen een speciaal hiervoor geschreven wervingsfolder/verkort VVD-programma beschikbaar zal stellen (een en ander uiteraard bin-

nen het raam van de technische en financiële mogelijkheden) en centraal een „vertaalservice” op zal zetten.

6. Aanvaard werd een motie van de afdeling Zoetermeer om de uitslag van de stemming over de ingediende voorstellen van de afdelingen Doetinchem, Arcen en Velden/Bergen en Domburg op te vatten als een meningspeiling. Bij deze meningspeiling werden de betreffende voorstellen verworpen. Toegezegd werd evenwel dat de Commissie Kandidaatstelling en Technisch Advies nadrukkelijk de problemen zoals die zich in de kleinere afdelingen bij de kandidaatstellingen kunnen voordoen zal bekijken.
7. De algemene vergadering machtigt de partijraad ingevolge artikel 31.3 van de statuten het concept-verkiezingsprogramma ten behoeve van de Europese Verkiezingen te behandelen met de bevoegdheid namens de VVD amendementen c.q. moties bij het bestuur van de ELD in te dienen ter behandeling door het congres van de ELD, met tevens de bevoegdheid de afgevaardigden naar dit congres te benoemen.
8. De algemene vergadering deed de uitspraak dat er in de huidige statuten en reglementen geen beletselen zijn die het aan buitenlanders verhinderen lid te worden van de VVD.
9. Aanvaard werd een motie van de kamercentrale Dordrecht met de interpretatie van punt 4 dat de van de algemene vergadering afgeleide verantwoordelijkheid bij het hoofdbestuur ligt. De tekst van de aanvaarde motie luidt als volgt: De centrale vergadering van de kamercentrale Dordrecht, bijeen op 1 maart 1983 is van mening:
 1. dat de huidige hoofdredacteur en de situatie van dit moment geen enkele aanleiding geven tot enige kritiek,
 2. dat Vrijheid en Democratie het officiële partijorgaan van de VVD dient te zijn,
 3. dat gewaarborgd dient te zijn dat de redactionele inhoud van Vrijheid en Democratie in overeenstemming is met de partijstandpunten,
 4. dat, met respect voor de journalistieke vrijheid van de hoofdredacteur, de eindverantwoordelijkheid bij het hoofdbestuur behoort te liggen en het dan ook mogelijk moet zijn dat het hoofdbestuur namens de partij in uitzonderlijke gevallen zijn invloed laat gelden,
 5. dat het thans ter tafel liggende ontwerp-redactiestatuut strijdig is met bovenstaande gedachte en derhalve dient te worden herzien.
10. Aanvaard werd een motie van de afdeling Leudal om punt 9D: „Rapport en regeling inzake onverenigbaarheden en cumulatie van functies in de VVD van de agenda af te voeren.
11. De algemene vergadering nam kennis van het beleid zoals het hoofdbestuur dat voert met betrekking tot het te voeren jongerenbeleid en stemde in met de weg die het hoofdbestuur daarbij is ingeslagen; zij ziet de resultaten van de besprekingen die met de jongeren worden gehouden met vertrouwen tegemoet.

12. Toegevoegd werd dat het hoofdbestuur in overleg met het bestuur van de Organisatie Vrouwen in de VVD voorstellen zal formuleren waarbij o.a. aandacht zal worden besteed aan de keuzevrijheid van vrouwelijke leden die zich aanmelden of zij wel of niet bij de vrouwenorganisatie betrokken wensen te worden (agendapunt 10).

13. De algemene vergadering besprak de adviezen van de commissie kandidaatstelling en Technisch Advies (agendapunt 12). Zij ging akkoord met de voorgestelde adviezen met uitzondering van advies 14 ten aanzien waarvan de algemene vergadering bepaalde dat niet aan de verkiezingsraad doch aan de algemene vergadering een eindoordeel over de kandidatenlijst diende te worden gegeven (motie KC Gelderland). Hetgeen bij advies 9 werd vermeld over het verloop van de centrale vergadering werd door het aanvaarden van amendementen van de afdeling Utrecht eveneens van toepassing verklaard op het verloop van de afdelingsvergaderingen en de algemene vergadering. Voorts werd door de Commissie gewijzigd aangenomen een motie van de afdeling Son en Breugel: „Tijdens de stemmingen over een bepaalde plaats wordt niet meer beaardslaagd”. Tenslotte werd aan de algemene vergadering toegezegd in het vervolg de zgn. Moddermanlijst afzonderlijk uit te rekenen voor de zittende Kamerleden en voor de nieuwkomers teneinde het effect van het hoog plaatsen van de eigen kandidaat, boven de zittende leden, te beperken.

14. Besloten werd aan Hare Majesteit de Koningin een telegram te zenden van de volgende inhoud: De Volkspartij voor Vrijheid en Democratie op vrijdag 15 en zaterdag 16 april 1983 bijeen in jaarlijkse algemene vergadering te Amersfoort, betuigt trouw en aanhankelijkheid aan Uwe Majesteit en Haar Huis.

15. De heer J. Kamminga te Groningen werd herbenoemd tot voorzitter voor een periode van drie jaar. Tot opvolger in het dagelijks bestuur van de heer drs. J. H. Klein Molekamp werd benoemd drs. B. J. M. Verwaayen te Wateringen als secretaris voor de voorlichting. Tot secretarissen voor de organisatie in het dagelijks bestuur werden benoemd dr. L. Ginjaar te Rijswijk en drs. L. Hilarides te Drachten.

16. Tenslotte sprak de algemene vergadering zich in een meningspeiling uit tegen het houden van een algemene vergadering op een zondag.

J. Kamminga,
voorzitter

W. J. A. van den Berg,
algemeen secretaris.

T-shirts, sweaters, trainingspakken,
bedrukt vanaf 15 stuks

poppelaanstekers bedrukt
stickers, relatie-art., buttons, petjes

RYKO HANDELSONDERNEMING

Postbus 383 - Spoorlaan 393 - Tilburg - Tel. 013 - 435809

Wil je goed leren zeilen of surfen?

Jumpen, funnen of wedstrijdveren? Dat kan onder vertrouwde, deskundige en liberale leiding.

ZEIL- EN SURFSCHOOL „DE FLUESSEN”

lid NeVeP/VNWO, erk.. Veilig Tehuis, erkende KNWV-plankzeilschool, Meerdijk 11-17, Elahuizen/Fr.
Vr. kleurenfolder: 05 140 - 2525.

Ontmoeting middenstanders en Kamerleden voor herhaling vatbaar

Het was een experiment, die 25ste april. De ontmoeting tussen ondernemers uit het midden- en kleinbedrijf (MKB) en fractieleden aangevuld door staatssecretaris Henk Koning en minister Neelie Smit-Kroes in het Haagse Congresgebouw is een groot succes geworden. Ere wie ere toekomt . . . de

partijcommissie MKB onder voorzitterschap van Cor Barning heeft de juiste toets bij de ruim 500 aanwezigen weten te raken. Geen halleluja-sfeertje, maar harde kritiek en intensief overleg plus een aantal verzoeken waren de confrontaties met een groot aantal Tweede-Kamerleden. Voorzitter Jan Kamminga

haalde in zijn openingswoord al aan dat degenen die in het MKB werkzaam zijn onder grote druk staan. Zo werd in de detailhandel maar liefst 11 % inkomen ingeleverd. „Wees lastig voor de Tweede-Kamerleden!”, adviseerde hij. „Zeg hen wat de feiten zijn”.

Dat was niet tegen dovemansoren gezegd. De Kamerleden Van Erp, Van Rey, Nijhuis, Jacobse, Van der Kooy, De Korte, De Beer, Len Rempt, Franssen, Braams, De Grave en Lauthermann hebben vanaf half twee in hun informatiestands permanent spreekuur gehouden. Tegen de zachte achtergrondmuziek vanaf het centraal gelegen podium bespraken zij met individuele middenstanders en ondernemers de meest uiteenlopende zaken. Het was dan ook goed om na afloop in de garderobe van een Twentse middenstandsvrouw te horen: „Zo! Nu heb ik eindelijk mijn problemen aan degenen voorgelegd bij wie ze thuis horen”.

Sprekershoek

Voor degenen die hun gal al hadden kunnen spuien of advies hadden kunnen inwinnen, was er nog genoeg te beleven. Onder de kundige regie van Lous Haasdijk, werden regelmatig gerichte vragen gesteld aan Ed Nijpels, staatssecretaris Koning en diverse Kamerleden. De Verenigde Nederlandse Slijters-Wijnhandelaren bood Nijpels een petitie aan, waarin werd verzocht artikel 24 uit de Drank- en Horecawet te laten schrappen. Het gaat hier om de gemeentelijke belasting die beter bekend staat als het vergunningsrecht.

Sinds jaar en dag is dat al een doorn in het oog van de slijters. Ed Nijpels, vertrouwd met deze materie, want hij haalde ooit ook het HORECA-diploma, beloofde te zullen doen wat in zijn vermogen lag. Voor de MKB-ers waren er ook informatiestands van de centrale ondernemersorganisaties voor het midden- en kleinbedrijf alsmede de ambulante handel, het economisch en centraal instituut. Europarlementariër Aart Geurtsen wees erop dat op voorstel van het Europees Parlement 1983 tot het Jaar van het Europees Midden- en Kleinbedrijf was uitgeroepen. „Dit Jaar werd op 20 januari geopend met de aanvaarding van een actieprogramma met fiscale, juridische, economische, sociale en voorlichtingsdoelstellingen. Deze

worden in de loop van dit jaar verder uitgewerkt. Op de slotzitting in december wordt nagegaan, wat bereikt is.” Geurtsen stelde dat men rustig kan zeggen dat de EEG het MKB inmiddels heeft ontdekt. Hij somde een aantal maatregelen op die inmiddels door het Europees parlement zijn genomen. „De liberalen willen het MKB graag helpen. Zij zijn de natuurlijke bondgenoten van vrije ondernemers, die hun eigen verantwoordelijkheid willen beleven en waarmaken. De werkgelegenheid in de Nederlandse industrie liep tussen 1970 en 1980 terug met 21 %. In bedrijven met meer dan 500 man personeel was die daling niet minder dan 34 %. In die categorie van 50 tot 500 werkzame personen daarentegen iets minder dan

Europarlementariër Aart Geurtsen (l.) in gesprek. Jos van Rey noteert op de achtergrond de vragen van een MKB-er

Neelie Smit-Kroes: „Ik sta voor een publiek van doeners”

Commissievoorzitter Cor Barning

8 %. Dat wil niet zeggen dat het grootbedrijf heeft afgedaan, maar wél dat „small” meer „beautiful” is dan lang werd verondersteld.” Geurtsen, die in het Europees parlement o.m. de belangen van het MKB behartigt, kreeg in de wandelgangen heel wat vragen te verwerken.

Instanties

Politiek leider Ed Nijpels legde er de nadruk op dat de VVD mee wil helpen om het MKB de mogelijkheden te verschaffen om goed te functioneren. „Zeker waar het de export betreft zal

Ad Nijhuis (r.) in debat met een ondernemer

Dit moeten we meer doen!

Deze contactdag van Kamerleden en kiezers moet worden herhaald. Ik denk aan regionale spreekuren in de avond. In de stand waar ik gedurende drie uur onafgebroken spreekuur heb gehouden, kreeg ik heel wat praktische signalen, die van betekenis zijn voor onze politieke stellingname. Om een voorbeeld te geven: wij houden een pleidooi voor premieverschuiving van werkgevers naar werknemers. En dan hoor je op zo'n dag van twee middenstandsorganisaties en enkele ondernemers dat in het kleinbedrijf vaak wordt gewerkt met netto loonovereenkomsten. De MKB-ondernemers worden in een dergelijke situatie van een premiedrukverschuiving niets wijzer!!

Opvallend waren de klachten over beunhazerij. Dit verschijnsel ervaren de MKB-ers als zeer bedreigend. Voorbeelden daarvan zijn de zwartwerkende kappers, schoonheidsspecialisten, rijsscholen (door militairen!!). Ook geldt dat voor de autobranche en -handel (de grijze import uit België.). Vooral de problematiek rond de winkelsluitingswet op Koninginnedag kwam in mijn stand nogal eens ter tafel. Temeer omdat de ambulante handel wél ontheffing kon krijgen. Dit jaar was het te laat om daar nog iets aan te doen, maar het moet voor ons wel een reden zijn om de wet zodanig te laten wijzigen dat er gelijke behandeling komt. Een paar andere onderwerpen die

de ondernemers behoorlijk hoog zaten zijn:

- de vergunningenproblematiek, waaruit weer eens blijkt hoe belangrijk stroomlijning/deregulering van het vergunningenstelsel is;
- de financieringsproblemen. Er zijn nogal wat klachten over de terughoudendheid van het bankwezen. Bovendien bleek bij verschillende MKB-ers onbekendheid met advies- en hulpverlenende instanties;
- de bedrijfsbeëindigingshulp. De VVD heeft zich verzet tegen het voorstel van de aanwezige staatssecretaris Van Zeil om per 1 januari 1984 deze sociale regeling in te trekken. Er zal eerst een goede andere oplossing moeten komen. Eigenlijk was ik het slechts met één ondernemer volstrekt oneens. Deze bepleitte nl. om werkloze jongeren in de bedrijven te laten werken met het behoud van hun uitkering. Gelukkig heb ik hem kunnen overtuigen dat dit een heel gevaarlijke gedachte is. Deze MKB-manifestatie was bijzonder zinvol en boeiend. De tijd in mijn stand vloog om. Het was zo druk dat ik de speeches van Kamminga, Nijpels, Geurtsen en Neelie Smit-Kroes niet heb kunnen horen, want mijn „spreekuur” ging door. Vooral ook de directe en open discussies in de sprekershoek spraken mij zeer aan. Deze manifestatie is zeker voor herhaling vatbaar, want dit contact is belangrijker dan tussen de vele paperassen te blijven zitten.

Ad Nijhuis
VVD-Tweede Kamerlid

de overheid moeten streven naar vereenvoudiging van de procedures. Nu is het zo dat een ondernemer die begint te exporteren met 300 adviserende en bemiddelende instanties te maken kan krijgen." Nijpels wil voor het MKB een betere toegankelijkheid tot de kenniscentra die bijvoorbeeld te vinden zijn in de universiteiten en Technische Hoge Scholen, omdat het MKB grote behoefte heeft aan kennis betreffende vernieuwing van produkten en productieprocessen. Hij bepleitte voorts stageplaatsen in het MKB voor schoolverlaters van LTS-ers en voor specifieke projecten

van HTS-ers. De minister van Verkeer en Waterstaat, Neelie Smit-Kroes, brak een lans voor een efficiëntere regelgeving: „Het aantal uitvoeringsinstanties moet worden teruggebracht. De beroepsprocedures moeten worden versneld en dan geen tegen elkaar inwerkende overheden meer, waarbij de één met de subsidiebuidel rammelt, om het met Zoutendijk te zeggen, terwijl de ander de vergunning weigert. Ik hoor u zuchten: 'en alsjeblieft ook af van die bergen papieren en formulieren.'” De bewindsvrouw wees erop dat dit kabinet op verschillende deelgebieden

een vijftal commissies heeft ingesteld met maar één taak: kappen in het oerwoud van overheidsvoorschriften. „Ik besef dat ik hier sta tegenover een publiek van doeners. Tegen u zeg ik dat wij in uw geest handelen, als het gaat om deregulering.” Als politiek vreemde, maar zeer geïnteresseerde eend in de bijt was CDA-staatssecretaris Piet van Zeil aanwezig. Hij beheert de portefeuille van het MKB. Een zeer geslaagde middag, al met al. Commissievoorzitter Cor Barning die de middag afsloot, slikt zijn slottoespraakje maar in. Het was zo precies goed, vond hij. Een wijs man! ■

De Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD) zoekt een **Assistent-Administrateur (M/V)**

Het algemeen secretariaat van de VVD is het administratieve hart van de partij-organisatie. Kenmerkend voor het werk daar zijn de grote verscheidenheid van taken, de regelmatige piekbelasting (bijvoorbeeld voorafgaande aan verkiezingen), de frequente contacten met enthousiaste vrijwilligers (de leden van de partij) en de grote inzet van de medewerkers.

De functie van assistent-administrateur is vacant gekomen. De taken liggen op het terrein van de administratieve en organisatorische ondersteuning van de partij-organisatie en omvatten onder meer:

- het beheren van de geautomatiseerde leden-administratie;
- het ondersteunen van afdelingen bij hun ledenadministratie;
- het voeren van correspondentie tussen hoofdbestuur en partij-organen;
- het ondersteunen van de redactie van het Jaarboek.

Naast de vervulling van deze taken moet er flexibel worden bijgesprongen waar dat nodig is.

Voor de juiste taakvervulling achten wij minstens een HEAO-opleiding noodzakelijk.

Verder gelden de eisen:

- kennis van geautomatiseerde administratiesystemen;
- goede beheersing van de Nederlandse taal;
- grote nauwkeurigheid;
- goede contactuele eigenschappen, gekoppeld aan efficiënte telefoonbehandeling;
- bereidheid om in voorkomende gevallen 's avonds te werken;
- leeftijd tussen 25 en 30 jaar;
- en ten slotte een goed humeur, dat tegen een stootje kan.

Uiteraard kan deze functie alleen goed uitgevoerd worden als betrokkene sympathiek staat tegenover de doelstellingen van de VVD.

De salarisgrenzen liggen tussen f 2700,- en f 3100,- bruto per maand, afhankelijk van leeftijd en ervaring.

Inlichtingen omtrent deze functie kunt u telefonisch inwinnen bij de algemeen secretaris, de heer W.J.A. van den Berg, tel. 070-614121. Sollicitaties kunt u vóór 17 mei a.s. richten aan de heer W.J.A. van den Berg, algemeen secretaris van de VVD, Koninginnegracht 57, 2514 AE 's-Gravenhage.

Twee uur lang

hebben de vijftien telefoonlijnen op het Haagse Binnenhof roodgloeiend gestaan en kregen 460 mensen antwoord op hun vragen. Dat antwoord kwam van de ministers Korthals Altes en Winsepius, de staatssecretarissen Kappeyne van de Coppello, Scherpenhuizen en Hoekzema en het grootste bestand van de Tweede-Kamerfractie.

Mensen, het was goed dat u belde! Graag zou ik u een kijkje gunnen aan de andere kant waar een kakofonie van vijftien telefonerende politici, bijna op de lip gezeten door de pers, die deels meeluisterde, de rust van de fractiekamer doorbrak.

Na een uur hoorde men al telefonisch dat mensen die belden dat hele uur getracht hadden aan bod te komen en een psychiater uit Zeeland meldde tegen achten dat hij twee uur lang bezig was geweest door te dringen tot de telefonade.

Minister van Justitie, mr. F. Korthals Altes, zat onafgebroken twee uur aan de telefoon. De blik gefixeerd op een reeds lang verkleumde bitterbal beantwoordde hij de meest uiteenlopende vragen. Een enkeling viel stil bij het geluid van een échte minister aan de lijn.

Korthals Altes - na afloop: „Ik heb maar één gesprek op het gebied van mijn portefeuille gehad, namelijk over fraudes met sociale verzekeringen of we dáár nou niet meer aan konden doen. Wat me opviel, was dat je telefonisch veel meer schrijnende gevallen te horen krijgt dan in de zalen. Veel mensen klagen over de AOW en verwachten dat wij een oplossing vinden in de vorm van pensioen en we die AOW niet langer als een sociale uitkering zien.” Wel werd hij telefonisch nog geconfronteerd met de vraag om meer sociale controle. „De mensen zien om zich heen dat die ontbreekt en dan wordt de overheid getild. Het begint met zwartrijden in de tram, waar haast geen conducteurs naast de bestuurders nog dienst doen.”

Ed

Ja, en dan wilden bijzonder veel mensen Ed Nijpels persoonlijk spreken. Rustig schakelde men in den lande over op de avondtelefoonnummers van het Tweede-Kamergebouw waar de veiligheidsdienst werd geteisterd door een roep om Nijpels. Men nam het daar heel sportief op, verwees naar het andere speciale nummer en had er eigenlijk bést bij kunnen zeggen dat

Ed óók maar twee oren heeft. Die hij overigens heel intensief heeft gebruikt gedurende de telefonade.

Samengevat: het was verschrikkelijk fijn dat u belde. U heeft de fractie behoorlijk wat huiswerk bezorgd, want elke vraag waarop men geen antwoord wist, zal worden beantwoord. Toen even na achten het eindsignaal werd gegeven door Hugo Dittmar, die belast was met de gehele regie, was er een bijna feestelijke stemming. De politiek zou de mensen niet aanspreken? Kom nou!!

Zo zag de fractiekamer eruit tijdens de telefonade

Sprekerspool Vrede en Veiligheid

Op 11 juni organiseert de Haya van Somerenstichting een intensieve trainingsbijeenkomst rond het thema Vrede en Veiligheid.

Dit najaar zal de discussie rond de plaatsing van nieuwe kernwapens in volle hevigheid gaan spelen. Ook de demonstratie in het najaar zal vragen om een reactie van VVD-zijde.

Het is vaak erg moeilijk om in deze discussies, die zo zwaar beladen zijn met gevoelsargumenten, het VVD-standpunt te verwoorden. De VVD-Tweede Kamerleden Joris Voorhoeve en Sary van Heemskerck hebben daarom het initiatief genomen sprekers te ondersteunen zowel inhoudelijk als technisch.

De werkgroep waarin leden en medewerkers van het DB en de Tweede Kamerfractie zitting hebben, doet een oproep in dit blad aan VVD-leden die deel willen nemen aan deze

bijeenkomst. Wij zoeken VVD-leden die bereid zijn na afloop van deze cursus deel te nemen aan discussies binnen en buiten de partij.

De werkgroep zal een selectie maken uit de opgave van deelnemers. Zij zal daarbij vooral letten op bestuurlijke ervaring, opleiding en spreekervaring. Vooral ook jongeren en vrouwen worden aangespoord zich op te geven. De werkgroep zal ook de regionale spreiding van de potentiële deelnemers betrekken bij een definitieve selectie.

Wij hebben daarnaast aan elk KC-bestuur gevraagd een drietal kandidaten voor te dragen. In totaal kunnen we zo'n 50 cursisten plaatsen. Op deze bijeenkomst zal aandacht worden besteed aan:

- de Oost-West verhoudingen
- krachtsverhoudingen in de wereld
- gemeente en kernwapens
- de rol van de Vredesbewegingen.

Ook zal aandacht worden besteed aan de spreektechnische kwaliteiten van de deelnemers. In het najaar zal een herhalingsbijeenkomst worden georganiseerd in Brussel op het NAVO-hoofdkwartier.

De discussie rond Vrede en Veiligheid wordt een enorm belangrijk thema. Onze partij moet daar ook haar bijdrage aan leveren. De VVD mag haar inbreng niet verloren laten gaan. U kunt daar uw bijdrage aan leveren.

U kunt zich opgeven door een briefje met levensbeschrijving te sturen naar: **Haya van Somerenstichting, Koninginnegracht 57, 2514 AE 's-Gravenhage.**

Van de deelnemers vragen we f 25,— als kleine bijdrage in de kosten.

De Tweede Kamerfractie in het parlement

Met 65 hoogleraar af?

Op het ogenblik kunnen hoogleraren blijven werken totdat zij de leeftijd van 70 jaar hebben bereikt. Het Kabinet kwam met een voorstel deze leeftijdsgrens te verlagen tot 65 jaar. Dit lijkt op zich redelijk, omdat jong talent nu sneller door kan stromen. In de Tweede Kamer vroeg Greetje den Ouden-Dekkers aan minister Deetman de grens van 65 jaar niet heel strak van bovenaf op te leggen. Er kleven, vindt Greetje den Ouden, nogal wat bezwaren aan.

De VVD is niet tegen de verlaging, maar om de dag waarop iemand met pensioen gaat van 70 jaar in één keer naar 65 jaar te verlagen is een grote stap. Een soort overgangsregeling zou veel beter zijn. De huidige hoogleraren hebben hun carrière gepland op werken tot 70 jaar. Dat kun je, vindt Greetje den Ouden, niet in één keer veranderen. Een paar andere opmerkingen van Greetje den

Greetje den Ouden-Dekkers

Ouden over en tegen de voorgestelde regeling zijn: „Mensen met talent moeten zoveel mogelijk voor de gemeenschap inzetbaar blijven”, „Opegevallen plaatsen van mensen die met pensioen gaan moeten worden opgevuld” en „Waarom kennen bijvoorbeeld notarissen een andere (zogenaamde glijdende) regeling?”

De PvdA en het CDA hadden minder moeite met het wetsvoorstel. Uiteindelijk werd besloten om op 1 augustus 1984 hoogleraren (en lectoren en leden van colleges van bestuur van hoge scholen, universiteiten en academische ziekenhuizen) op 65-jarige leeftijd met pensioen te laten gaan. Er zal echter een uitzondering worden gemaakt voor hoogleraren die op 4 september 1982 nog geen 25 jaar pensioenrechten in overheidsdienst hebben opgebouwd. (Dit op voorstel van de VVD. Het oorspronkelijke wetsvoorstel noemde 20 jaar.) Deze mensen mogen blijven werken tot zij 70 worden, of tot zij die 25 jaar pensioenrechten hebben volgemaakt (maar men mag nooit boven de leeftijd van 70 jaar nog werken).

Leeftijdsverlaging

Als je ooit het jongste gemeenteraadslid, de jongste burgemeester en het jongste lid van de Eerste Kamer bent geweest, is het natuurlijk extra leuk om als Tweede Kamerlid mee te mogen praten over leeftijdsverlaging om gekozen te kunnen worden in gemeenteraden en Provinciale Staten.

Jan Kees Wiebenga vindt de verlaging van het zogenaamde passief kiesrecht een goede zaak. Jongeren mogen als zij achttien jaar oud zijn wel stemmen, maar „meebesturen” kan (nog) niet. In deze tijd van goede scholing en waarin jongeren een stuk mondiger zijn dan vroeger is het eigenlijk te gek dat zij niet in raden of staten mogen zitten.

Binnenkort kan iedereen vanaf 21 jaar in de gemeenteraad en in de Provinciale Staten worden gekozen. Dit zal uiteindelijk 18 jaar moeten worden.

Jan Kees Wiebenga betreurt deze tussenstap. Wat hem betreft wordt de verlaging in een keer doorgevoerd tot achttien jaar.

De tussenstap is nodig, omdat de meerderjarigheidswetsontwerpen nog in behandeling zijn. Jan Kees

Jan Kees Wiebenga

Wiebenga vroeg de regering dan ook of zij deze wetsontwerpen spoedig af wil handelen.

Overigens was hij het helemaal niet eens met de SGP en de RPF-fracties. Die fracties zeiden namelijk dat jonge staten of raadsleden alleen maar fungeren als stemmentrekkers en na hun verkiezing als gedisciplineerde stemvolgers van hun fractie. Binnen de VVD zijn er nogal wat voorbeelden te noemen van (oud-)raadsleden van 23 jaar (dat is de leeftijd waarop nu iemand gekozen kan worden), burgemeesters van 26 en 27 jaar, zelfs Senatoren van onder de 30 jaar en natuurlijk ook Kamerleden van 25 jaar, die goed gefunctioneerd hebben (of functioneren) en die zeker niet als stemvolgers fungeren. Integendeel, de zeer jonge politici doen het werk uitstekend.

Ontmanteling chemische wapens

Op verzoek van de VVD-fractie heeft de regering nog niet zo lang geleden een nota opgesteld over chemische wapens. Deze nota is, volgens Joris Voorhoeve, helder en bondig, maar niet volledig. De gegevens over chemische wapens in de USSR zijn erg summier. Het gebruik van biologische en

Joris Voorhoeve

chemische wapens is volgens het protocol van Genève officieel verboden. Toch zijn er de laatste jaren chemische en toxine wapens ingezet in Laos, Afghanistan en Cambodja. Er zijn ook berichten dat dit soort oorlogstuig is gebruikt in Jemen en Eritrea. Het wordt tijd dat er een nieuw en goed verdrag komt om dit soort wapens te verbieden.

Er is in de wereld een land dat de totstandkoming van zo'n verdrag tegenhoudt. Ondanks de eenzijdige wapenverminderingstap van de Verenigde Staten in 1969. Dat laatste land heeft de productie van chemische wapens gestaakt en bestaande voorraden vernietigd.

De VVD vindt dat alle chemische, toxine en biologische wapens van de aardbodem moeten verdwijnen. Dit moet kunnen, omdat dit soort wapens in een puur defensieve strategie waarschijnlijk gemist kunnen worden. Joris Voorhoeve pleitte verder bij de regering voor de volgende punten:

1. Er moet een controleerbaar en goed verdrag komen dat onderzoek, productie, opslag en gebruik van chemische wapens verbiedt.
2. Het biologische en toxine wapenverdrag van 1972 moet worden aangevuld met verificatie en inspectie.
3. De Nederlandse strijdkrachten moeten uitgerust worden met goede beschermende uitrusting, detectie en ontsmettingsmiddelen.
4. Het initiatief van de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties om een groep deskundigen samen te stellen die binnen 48 uur een onderzoek kan starten als er meldingen zijn van het gebruik van chemische wapens in en tegen de lidstaten, moet Nederland steunen. ■

Agenda Haya van Somerenstichting

1. Bestuurdersdag	: 21 mei te Roosendaal
Doelgroep	: voorzitters en secretarissen van afdelingen en ondercentrales
Onderwerpen	: organisatie en leiding van een afdeling; relatie: afdelingsbestuur, gemeenteraadsfractie en pers
Inleiders	: dr. L. Smeets, W. J. A. van den Berg en mevr. L. A. v. Scherpenberg
Cursusduur	: 1 dag
Eigen bijdrage	: f 30,—

Aanmelding kan geschieden door overmaking van f 30,— op gironummer 36.19.19.7 t.n.v. Haya van Somerenstichting te 's-Gravenhage, onder vermelding van: „Bestuurdersdag, 21 mei”, met vermelding van functie

2. Cursus Liberale Politiek	: 4 en 11 juni
Plaats	: Beilen
Onderwerpen	: 1e cursusdag: achtergronden van het Liberalisme en Socialisme 2e cursusdag: liberale visie op het beleidsterrein van Financiën en Sociale Zaken
Inleiders	: mevrouw M. J. H. den Ouden-Dekkers J. van Rey mr. A. H. Korthals
Cursusduur	: 2 dagen
Eigen bijdrage	: f 80,—

U kunt zich opgeven voor deze cursus door f 80,— over te maken op gironummer 36.19.19.7 t.n.v. Haya van Somerenstichting te 's-Gravenhage, onder vermelding van „Liberale Politiek, Beilen”.

Wilt u ons ook een korte levensbeschrijving toesturen?

In het bedrag f 80,— is opgenomen de lunch, consumpties en het cursusmateriaal.

Cursussen Discussie- en Vergadertechniek op:

1, 8 en 15 juni	: Postiljon Motel te Heerenveen; aanvang 19.30 uur Inleider P. Groenveld
7, 14 en 21 juni	: H. F. Wittedorpshuis te De Bilt; aanvang 19.30 uur Inleider N. Schraag

U kunt van uw belangstelling blijk geven door u aan te melden bij de Haya van Somerenstichting, Koninginnegracht 57, 2514 AE 's-Gravenhage en door overmaking van het bedrag ad f 50,— op gironummer 36.19.19.7 t.n.v. Haya van Somerenstichting, onder vermelding van: „Discussie- en Vergadertechniek” en de plaats.

Wilt u ons ook een korte levensbeschrijving toesturen?

(IM)

gezinsvervangend internaat

Louisa State

bel of schrijf voor inlichtingen of reservering
Postbus 32, 3740 AA Baarn, telefoon (02154) 20441

Met zwier . . .

Zelf zou hij geen Europarlementariër willen zijn, Ed Nijpels . . . Met zwier was hij, vergezeld door zijn Ingrid, de lounge van het Aerogolf-Sheraton hotel komen binnenstappen. Vol waardering welkom geheten door het bestuur van de VVD-afdeling Luxemburg. Méér dan aardig voor een spreekbeurt zo'n lange reis te ondernemen, zeker als men zijn agenda kent!

Even met een biertje bijkomen van de reis en kennismaken met die Nederlanders die ver over de grens het toch niet hadden kunnen laten samen te drommen om de VVD ook hier, in Luxemburg, een feit te laten zijn. En dat niet uit nostalgie, maar uit pure politieke interesse.

Geén Europarlementariër? Omdat de wetgevende invloed van het Europees Parlement te gering is? Men ging even verzitten, bleef zo welwillend mogelijk kijken, nam een klein slokje, ging niet allemaal tegelijk praten, maar probeerde ordelijk - dat léér je in het buitenland - de zaken beter voor te stellen.

Zoals bijvoorbeeld het feit dat de maatregelen die de Europese instellingen bevoegd zijn te nemen „Europese wetten” zijn, in alle lidstaten rechtstreeks van toepassing. In de betrokken sectoren kunnen zij tot diepgaande veranderingen leiden en grote invloed hebben op uw dagelijks leven. Denkt u aan de grote „Europese Landbouwwetten” die vanaf 1962 door de Raad (verzamelde nationale Ministers) werden goedgekeurd. En die Raad kan niet tot Europese wetgeving overgaan als het Europees Parlement zich hier niet eerst over beraden heeft en gefundeerd advies heeft uitgebracht. Dat is een voorwaarde.

Overigens, Europarlementariërs zijn vechtertjes die streven naar een opwaardering van de rol van het Parlement in de betrekkingen met de Raad en de Europese Commissie. Want, en dat speelde waarschijnlijk door Ed's hoofd, die adviezen zijn niet bindend voor de Raad, afgezien van de bevoegdheid de begroting goed te keuren of te verwerpen en bindende amendementen aan te nemen op de niet-verplichte uitgaven. Het Europees Parlement wil zijn recht om beleidsvoorstellen te doen betreffende de communautaire wetgeving dan ook uitbreiden en trekt hier hard aan.

Maar hoewel het Europees Parlement tot nu toe in theorie geen directe wetgevende bevoegdheid heeft, wijst de praktijk uit dat zijn adviezen zeker invloed hebben. Sinds november 1978 legt de Europese Commissie aan het begin van elke zitting een verklaring af over het gevolg dat zij heeft gegeven aan resoluties die het Parlement in de vorige zitting heeft aangenomen. En wist u, over invloed gesproken, dat men in Moskou en ook Peking de oren naar het Europees Parlement laat hangen? Meer dan naar de nationale Ministers van Buitenlandse Zaken?

Ondanks het feit dat men in Luxemburg Hilversum niet op de beeldbuis kan krijgen en dus verstoken is van Fred Emmer, of misschien wel juist door dit feit, luisterden minstens 90 Nederlanders, woonachtig in Luxemburg, geïnteresseerd naar Ed's verhaal over de medianota. Daarin schijnt er niet over gerept te worden dat de Nederlandse media wat schaars aandacht besteden aan Europese zaken. Dat is jammer.

Andere landen doen dat wel en bovendien: onbekend maakt onbemind. Als de liefde altijd van één kant moet komen, zou Europa ook wel eens minder interesse voor Nederland kunnen krijgen. Het zien als slechts een nat uithoekje, ergens in het noorden, tussen Kopenhagen en Brussel. Niet leuk.

Gelukkig heeft de VVD-fractie zo haar bedenkingen tegen de nota vernamen wij.

Dat doen Nederlanders in het buitenland, gewënd aan eigen verantwoordelijkheid, goed.

Naar aanleiding van de gestelde vragen, o.a. over defensie waar hij een avondvullend programma in zag, besloot Ed Nijpels, tot ieders tevredenheid, nog eens terug te komen naar Luxemburg en zeker met zwier, want zo is hij . . .

Koosje Bins

Gaat Europa ons geld kosten?

De laatste jaren - en in het bijzonder sinds de aantrede van het kabinet Lubbers/Van Aardenne - hebben wij in Nederland fors op de overheidsuitgaven moeten besnoeien. En terecht! Van alle lidstaten van de Europese Gemeenschap hebben wij het hoogste percentage van het nationaal inkomen dat naar de overheid gaat, de hoogste belastingen, en sociale verzekeringskosten. Desalniettemin ziet het er naar uit dat wij aan de Europese Gemeenschap meer zullen moeten gaan betalen en dat eist dus vooral met het oog op de komende Europese verkiezingen van 24 mei 1984 wel enige uitleg. De EG heeft in 1970 onder voorzitterschap van de Nederlandse liberale staatssecretaris voor Europese Zaken, H. J. de Koster, eigen inkomsten gekregen, die bestaan uit 1% van de BTW-grondslag, douanerechten van invoer uit andere landen dan de lidstaten en de landbouwheffingen. Die middelen lijken thans niet meer toereikend te zijn om de uitgaven te dekken. Bovendien dringt het Verenigd Koninkrijk er al enkele jaren op aan minder bij te hoeven dragen en ook dat geld moet worden opgebracht. Om tot een wijziging in de eigen middelen te komen zal het Verdrag gewijzigd moeten worden en dat vereist niet alleen de goedkeuring van de Europese instellingen; Raad van Ministers, Commissie en Parlement, maar ook van de lidstaten en dat wil zeggen dat ook ons nationale parlement ermee in moet stemmen. Waar hebben wij dat geld eigenlijk voor nodig? Welnu: voor $\frac{2}{3}$ voor de Gemeenschappelijke landbouwpolitiek, een stelsel waarin voor landbouwprodukten een garantieprijs wordt gegeven, onafhankelijk van de prijs op de wereldmarkt die vorig jaar hoog was maar dit jaar, met name door grote Amerikaanse overschotten en recordoogsten, weer is ingestort. De overige $\frac{1}{3}$ wordt grosso modo verdeeld over het sociaal en regionaal fonds, onderzoeksbeleid, personeels- en functioneringskosten, alsmede enig vervoersbeleid. Het Europees

ontwikkelingsbeleid valt buiten de begroting en wordt door directe contributies van de lidstaten gefinancierd. Veel van het belang en het werk van de EG valt niet in begrotingscijfers uit te drukken, maar is van minstens even grote waarde: het scheppen van een vrije gemeenschappelijke markt, uitgedrukt in marktordeningen, concurrentiebeleid, juridische en (te weinig) fiscale harmonisatie. De doelstellingen van het Verdrag douane-unie, vrij verkeer van personen, diensten, goederen en kapitaal moeten op den duur de eenwording van de economie bewerkstelligen. Het spreekt vanzelf dat juist dat voor een van export en verkeer met het buitenland afhankelijk land als het onze van levensbelang is. Juist daarom moet in deze economisch duistere tijd niet minder, maar meer aan de eenwording van Europa gewerkt worden. Alleen komen we niet uit de crisis, al denken socialisten dat wel. ¹⁾ Daarom moeten we niet blijven zitten wachten op een opleving, maar moeten we ook iets doen. We zullen vooral nieuwe vraag moeten scheppen voor onze technisch hoogwaardige produkten. Bij de huidige staat van marktverzadiging zal dat met name moeten komen door massale financiële injecties in die gebieden die in Europa relatief nog zijn achtergebleven zoals het Zuiden van Italië, West-Ierland en Griekenland. Binnenkort zullen Spanje en Portugal daar nog bijkomen.

Dat kost geld, maar nadat we dertig jaar lang direct via de landbouw en indirect via de vrije markt van de EG geprofiteerd hebben, zullen we nu moeten slikken, diep ademen en de handen uit de mouwen steken en de beurs van de knip doen. We mogen niet toestaan dat nieuwe uitgaven alleen uit bezuinigingen, en dus uit de landbouw, komen.

Daarvoor hebben we niet in ons land een efficiënte en innoverende bedrijfstak, die 30% van onze export verzorgt, opgebouwd.

Waar het huidige besluitvormingsmechanisme van de EG, de enige wetgevende instantie, de Raad van Ministers thans verlamd is door het nationaal egoïsme dat belet unanieme beslissingen te nemen, zullen zulke initiatieven uit het Europees Parlement moeten komen, dat via datzelfde verdrag van de Koster uit 1970 samen met de Raad van Ministers de begroting vaststelt. Het eerstgekozen Parlement heeft daar vanaf 1979 wel enige pogingen toe in het werk gesteld, maar die hebben, mede door onhandig manoeuvreren van de huidige voorzitter, de Nederlandse Socialist Piet Dankert, niet tot een echte doorbraak of een echt conflict geleid. Nu dat eerste Parlement en de eerste generatie leden, die veelal hun carrière achter zich hadden, het eind van zijn mandaat nadert zal een nieuwe lichterling zich gewapend met deze ervaring en eigen kennis van zaken aan moeten gorden om deze strijd voor de welvaart van ons land en ons werelddeel op te nemen. In de afgelopen jaren ben ik in staat geweest aan onze VVD-leden ondermeer in dit blad iets van de achtergronden van het Europees eenwordingsproces uit te dekken te doen, in de toekomst hoop ik meer als correspondent vanuit de voorste linies te mogen berichten.

Florus Wijsenbeek

Brussel, 21 april 1983

¹⁾ Zie dr. S. Patijn: Europa kansen en beperkingen (PvdA-discussienota april '83)

Wachten tot 2041

Het percentage vrouwelijke VVD-raadsleden heeft sinds de gemeenteraadsverkiezingen van 2 juni 1982 een voorzichtige stijging te zien gegeven. Gerelateerd aan de behaalde zetelwinst is er echter nog geen reden om elkaar juichend op de schouders te slaan. CDA en PvdA bijvoorbeeld zagen hun percentage „raadvrouwen” stijgen ondanks verlies aan

zetels. In de grotere gemeenten komen vrouwen over het algemeen genomen gemakkelijker aan bod dan in de kleinere, waar het geringe aantal zetels toch in de eerste plaats naar de mannen gaat. Volgens een onderzoek van de Emancipatieraad naar het emancipatiebeleid van lokale en provinciale overheden zal het bij een gemiddelde

procentuele stijging van 2,3 (per vierjaarlijkse verkiezing) nog tot het jaar 2041 duren voordat van werkelijk evenredige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen op dit niveau sprake is. Maar daar blijven we niet op wachten. Er zal op emancipatiegebied nog heel wat moeten gebeuren om het proces te bespoedigen.

Facetbeleid

De wijzen waarop de verschillende gemeenten en provincies hun emancipatiebeleid gestalte geven lopen ver uiteen. Waar in de meeste gemeenten emancipatie niet als apart beleidsterrein wordt gezien en veelal wordt meegenomen in de welzijnsplanning (en bij volwasseneneducatie) zijn het vooral de grootste gemeenten en een enkele provincie (Noord-Holland) waar men een bredere kijk op de zaak heeft. Naast het specifiek op emancipatie gerichte beleid (cursussen e.d.) is er nog te weinig sprake van emancipatie als facetbeleid: het toetsen van het gemeentelijk of provinciaal beleid op alle aandachtsgebieden aan door de Raad of Staten vastgestelde emancipatiecriteria. Het overgrote deel der Nederlandse gemeenten is zelfs nog niet toe aan het formuleren van dergelijke uitgangspunten in een emancipatienota, laat staan dat er een aparte (Raads-)commissie voor emancipatiezaken in het leven wordt geroepen - compleet met ambtelijke ondersteuning-, al was het alleen maar voor de verdeling van de subsidies.

Knelpunten

Als knelpunten bij het voeren van een

goed plaatselijk of provinciaal emancipatiebeleid worden in het rapport van de Emancipatieraad genoemd de ontoereikende financiële middelen en de onzekerheid van de rijksbijdrageregeling, het ontbreken van structurele middelen, de tijdrovende procedures en de onduidelijkheid over wat gedefinieerd kan worden als emancipatorisch werk. Men heeft moeite met begrippen als emancipatie en feminisme en de tegenstellingen tussen de traditionele vrouwenorganisaties en het open vrouwenwerk.

Enkele problemen die vrouwen zelf naar voren brengen zijn eveneens de tijdrovende procedures, de ontoereikende financiële middelen waardoor steeds meer werk op vrijwilligsters neerkomt en

activiteiten en groeperingen in een concurrentiepositie dreigen te geraken, de afhankelijkheid van ambtenaren met betrekking tot subsidie-aanvragen en de tijd en energie die gaan zitten in het meedoen aan beleidsvorming waardoor er minder uitvoerend werk kan worden gedaan.

Het rapport geeft onder meer raadgevingen om de totstandkoming van een gemeentelijke emancipatienota te bevorderen waarbij het contact met de raadsleden een onmisbare officiële schakel vormt. Aangezien emancipatie ook een mannenzaak is en we geen geduld hebben tot het jaar 2041 zullen de mannelijke raadsleden zich met evenveel inzet als hun vrouwelijke collega's voor het emancipatiekarretje moeten spannen.

Bomen over herverdeling van werk op 28 mei

In „De Populier”, politiek-cultureel centrum in Amsterdam, hebben vrouwen zich het afgelopen jaar gebogen over herverdeling van werk in het kader van de emancipatie. Dit ter voorbereiding op een groots opgezet congres op 28 mei a.s. in het Congrescentrum in Den Haag. Vrouwen uit alle windstreken zullen

zich die zaterdag buigen over een pakket minimumvoorwaarden om te komen tot herverdeling van het werk tussen man en vrouw, zoals dit reeds is voorgesteld door de voorbereidingsgroep. In die voorbereidingsgroep hebben ook de „Vrouwen in de VVD” meegewerkt en het is de bedoeling dat zoveel mogelijk VVD-vrouwen aan de discussies op 28 mei deelnemen omdat dan de minimumvoorwaarden zullen worden vastgesteld, evenals de strategie waardoor men denkt genoemde voorwaarden te kunnen realiseren. Een forum zal zich aan het eind van de discussies uitspreken over hetgeen

naar voren is gebracht, ieder forumlid vanuit de eigen invalshoek. Aanmeldingen voor het congres op 28 mei in het Congresgebouw in Den Haag dienen zo spoedig mogelijk te worden gedaan bij „De Populier”, Nieuwe Herengracht 93, 1011 RX Amsterdam, tel. 020 - 233673. Tevens kan om een NS-kortingskaart worden gevraagd. De noemer waaronder het congres plaatsvindt is „Herverdeling van de betaalde en onbetaalde arbeid”. Doel van het congres is zoveel mogelijk krachten te bundelen en als vrouwenorganisaties met een eensluidend standpunt naar buiten te treden.

De argumenten voor herverdeling van betaald en onbetaald werk vanuit de vrouwenbeweging worden te weinig gehoord en het is dan ook niet voor niets dat men heeft gekozen voor forumleden die de beleidsterreinen vertegenwoordigen waar de beslissingen worden genomen. Het congres begint om 10.00 uur en duurt, met onderbreking voor een lunch- en theepauze, tot in de namiddag. De discussies vinden in groepen plaats. Voor f 7,— is bij „De Populier” een boekje verkrijgbaar waarin het onderwerp uitvoerig wordt behandeld.

Anita Wagemakers

Eerste-Kamerverkiezing 1983

Modderman-lijst
maximum totaal 2280 punten
9 april 1983

ontwerp hoofdbestuur
11 april 1983

uitslag kandidaatstellingsraad
23 april 1983

1. Zoutendijk	2272	1. Zoutendijk	1. Zoutendijk
2. van der Werff	1854	2. van der Werff	2. van der Werff
3. Heijne Makkreel	1838	3. Heijne Makkreel	3. Heijne Makkreel
4. Ginjaar	1833	4. Ginjaar	4. Ginjaar
5. Feij	1730	5. Feij	5. Feij
6. van Boven	1729	6. van Boven	6. van Boven
7. Veder-Smit (v)	1717	7. Veder-Smit (v)	7. Veder-Smit (v)
8. van Tets	1704	8. van Tets	8. van Tets
9. Heijmans	1696	9. Heijmans	9. Heijmans
10. Vonhoff-Luijendijk (v)	1622	10. Vonhoff-Luijendijk (v)	10. Vonhoff-Luijendijk (v)
11. Hofman	1568	11. Hofman	11. Hofman
12. Luteijn	1292	12. Luteijn	12. Luteijn
13. Geertsema	1211	13. Geertsema	13. Geertsema
14. Burkens	1159	14. Burkens	14. Burkens
15. Verbeek	877	15. Verbeek	15. Verbeek
16. van Bemmelen	844	16. van Bemmelen	16. van Bemmelen
17. van Graafeiland	783	17. van Graafeiland	17. van Graafeiland
18. Tammens	705	18. Tammens	18. Tammens
19. Veen	656	19. Veltkamp	19. Veltkamp
20. Veltkamp	643	20. Boekholt	20. Boekholt
21. de Vries	615	21. de Vries	21. de Vries
22. Joó-Woltjer (v)	499	22. Joó-Woltjer (v)	22. Joó-Woltjer (v)
23. Coljee	487	23. Coljee	23. Coljee
24. Boekholt	420	24. Hilarides	24. Hilarides
25. Hilarides	416	25. van den Oosten	25. van den Oosten
26. de Blécourt-Maas (v)	388	26. Eggermont-de Mast (v)	26. Eggermont-de Mast (v)
27. Brand	385	27. Brand	27. Brand
28. Clevering	334	28. Clevering	28. Clevering
29. van der Bijl	273	29. van der Bijl	29. van der Bijl
30. Groeneveld-Oost (v)	226	30. Groeneveld-Oost (v)	30. Groeneveld-Oost (v)
31. Bijkersma	196	31. Bijkersma	31. Bijkersma
32. Beyen	196	32. de Blécourt-Maas (v)	32. de Blécourt-Maas (v)

De ziektekostenverzekering

Tegen de oorspronkelijke plannen van Staatssecretaris van der Reijden tot een ingrijpende wijziging in het stelsel van ziektekostenverzekeringen bestonden grote reserves bij de VVD. De bezwaren waren driedelig. Een verder afkoersen richting volksverzekering staat haaks op de wens om minder collectief te regelen en meer aan de eigen verantwoordelijkheid van de verzekerden zelf over te laten. Voorts zouden zijn plannen ingrijpende inkomensverschuivingen tot gevolg hebben. In een tijd waarin de inkomens toch al onder sterke druk staan en de inkomensverschillen sterk zijn genivelleerd lijkt ons dat geen begaanbare weg. Tenslotte: waarom zou je moeilijke, zeer ingrijpende oplossingen nastreven als de knelpunten op een eenvoudige wijze kunnen worden opgelost? Nieuwe structuren zijn prachtig op papier te zetten, maar stuiten doorgaans af op de realiteit. Zelfs in tijden van relatief grote welvaart bleek de „klassieke” volksverzekering onbetaalbaar en ook inkomenspolitiek gezien niet te verwezenlijken.

Al jarenlang heeft de VVD dan ook een ander recept bepleit. Spoor de knelpunten in het huidige stelsel op en biedt een oplossing met inachtneming van de wenselijke effecten. Voor wat betreft de effecten zijn er in ieder geval twee randvoorwaarden. De stelselwijziging zal moeten bijdragen tot een vermindering van de collectieve lastendruk en de effecten op de inkomensverhoudingen zullen zo klein mogelijk moeten zijn. Maar er zijn ook een aantal wensen. De acute knelpunten liggen met name bij de vrijwillige ziekenfondsverzekering (een vergaarbak van slechte risico's) en bij de bejaardenverzekering (ongelijke lastenverdeling en financieringsproblemen). Daarom is het een goede zaak dat het kabinet deze risico's beter en rechtvaardiger wil spreiden over de verschillende onderdelen van het

gehele verzekeringsstelsel. Ongelijke risico's tussen de vrijwillige ziekenfondsverzekering en de particuliere verzekering kunnen financieel-educatief worden verevend. Een andere mogelijkheid is de vrijwillige ziekenfondsverzekering te privatiseren en onder te brengen in het stelsel van de particuliere verzekering. Er zullen dan wel enige wettelijke eisen aan de particuliere verzekering moeten worden gesteld zodat de vrijwillig verzekerden in het huidige ziekenfonds dan niet tussen wal en schip terecht komen. Voor de bejaardenverzekering is er de suggestie om iedere verzekerde bij het bereiken van de pensioenleeftijd in hetzelfde systeem te laten waarin hij of zij daarvoor reeds verkeerde. Andere knelpunten zijn er voorts vooral binnen de verplichte ziekenfondsverzekering. Daar is weinig keuzevrijheid voor de verzekerden en daar ook zijn te weinig prikkels voor kostenbeheersing. Over de particuliere verzekering en de ambtenarenverzekeringen zijn de verzekerden doorgaans tevreden. Wat ligt dan niet meer voor de hand

om goede elementen uit deze stelsels (keuzevrijheid, prikkels tot kostenbeheersing) ook in te voeren in het ziekenfondssysteem? Het is dan ook een goede zaak dat het kabinet in een recente adviesaanvraag de nadruk heeft gelegd op deze aspecten. Het voorgenomen beleid spoort met de opvattingen van de VVD. Pas als het op deze wijze niet lukt, zal een verdergaande stelselwijziging moeten worden overwogen.

Dick Dees
VVD-Tweede Kamerlid

(IM)

ALCOM Investment Inc.

Kantoren in: Europa, Azië, Australië en Zuid-Amerika.

**The direct link with commodities
exchanges all over the world**

De goederentermijnhandel is een vorm van speculatie, welke zich voor een groot gedeelte aan het oog van de Investeerder onttrekt.

Een betrouwbare makelaar, geregistreerd bij de C.F.T.C. is van essentieel belang.

ALCOM INVESTMENTS INC. is één van deze geregistreerde makelaars in de U.S.A. en bovendien één van de beste.

Wilt u meer weten, vraag dan vrijblijvend informatie aan bij:

Finas Cosultants

P. Hendrikkade 48,
1012 AC Amsterdam,
tel.: 020-270720/
270722.

VVD -Landbouwcommissie Excursie van de naar Brussel en Straatsburg, van 7 tot en met 10 maart 1983.

Op uitnodiging van de landbouwcommissie van de VVD namen wij (vier studenten te Wageningen en de schrijvers van dit artikel) deel aan de bovengenoemde excursie, die onder leiding stond van de heer ir. P. Alberti.

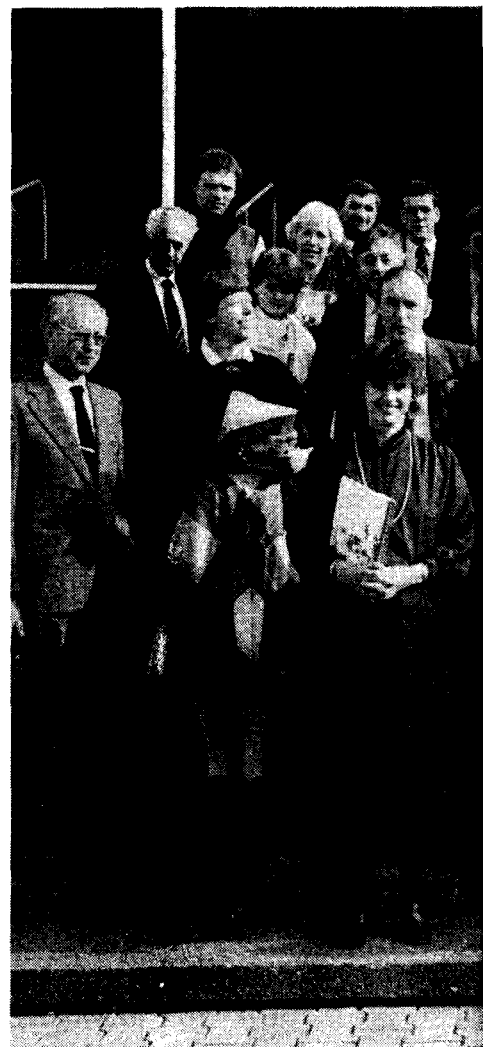
Maandagmiddag 7 maart werd de commissie ontvangen door de Europese Commissie in Brussel.

In de spelonken van het commissiegebouw zette de heer De Gruben, afdelingshoofd van het Directoraat Generaal „Landbouw”, de problematiek betreffende de graanmarkt, graanvervangers en de relatie EEG-USA uiteen. De zelfvoorzieningsgraad van de EG m.b.t. granen ligt sinds 1980/'81 boven de 100%. Desondanks worden grote hoeveelheden voedergranen (o.a. mais) en kwaliteitstarwe ingevoerd. EG tarwe en andere voedergranen worden steeds meer vervangen door ingevoerde eiwit- en zetmeelrijke veevoerders, zoals soja, tapioca en maisgluten. Hierdoor én door de stijgende produktiviteit en produktie, groeien de graanoverschotten in de EG. Dit probleem is niet op korte termijn op te lossen omdat voor de genoemde graanvervangers geen invoerheffingen

vastgesteld zijn. Het achteraf vaststellen van heffingen zou, gezien de lage prijzen in m.n. de USA, een reden kunnen zijn tot een handelsoorlog.

Hierna volgde een inleiding van de administrateur van het Directoraat Generaal „Landbouw”, de heer Devisch, over de zuivelmarkt. In de EG zijn ongeveer 25 miljoen melkkoeien. Een constant aantal. De opbrengst per melkkoel stijgt voortdurend. De vraag naar zuivelproduktie is in-elastisch en daarom geeft de communautaire markt voor melk- en zuivelprodukten een overschot te zien. Dit overschot kan niet worden weggewerkt door vergroting van de export omdat de prijs op de wereldmarkt veel lager is dan de kunstmatig hoog gehouden prijs op de EG-markt. Produktieverlaging zal voor de producent een inkomensverlaging inhouden, zodat zij daar niet uit zichzelf toe zullen overgaan. Ieder jaar worden voor de EG-markt de volgende prijzen vastgesteld.

- de richtprijs voor melk; deze heeft het doel de producenten een bepaalde prijs te waarborgen.
- interventieprijs voor o.a. magere melkpoeder; de interventiebureaus in de lidstaten zijn verplicht de hun aangeboden produkten tegen deze

prijs te kopen, waardoor voor de produkten een minimum inkomen wordt gewaarborgd.

- de drempelprijs; deze wordt gehanteerd aan de buitengrens van de Gemeenschap.

Bovengenoemde prijsafspraken hebben vergroting van de overschotten niet kunnen verhinderen. Andere maatregelen moesten worden genomen, zoals het opleggen van de medeverantwoordelijkheidsheffing. De heer Siebeling besloot deze middag met een lezing over de rundvleessector.

Dinsdag bracht de reis ons via Luxemburg in Straatsburg, waar wij woensdagmorgen getuigen waren van de verdediging van de heer Nord in het Europees Parlement van zijn rapport m.b.t. de opgave van financiële belangen van de Europarlementariërs.

Hierop volgde een interessante bijeenkomst, geleid door de heer Alberti, waarin mr. Curry, conservatief en voorzitter van de landbouwcommissie van het Europese Parlement, inging op de verschillen die tussen de verschillende lidstaten heersen betreffende prijsverhoging,

productiebeperking, bescherming van de EEG-markt en de verschillende opstellingen t.a.v. de Verenigde Staten. Bovendien bestaan er grote verschillen tussen Noord (Nederland, Denemarken, Engeland) en Zuid (Frankrijk, Italië, Griekenland). Een en ander bemoeilijkt het tot stand komen van een gemeenschappelijk beleid.

De heren Berkhouwer, Nord en Louwes beantwoordden vragen van de ex-cursisten. De verschillende sprekers waren het er die ochtend wel over eens dat in de onderhandelingen met de USA een min of meer harde opstelling ingenomen zal moeten worden.

Deze excursie was zonder meer buitengewoon leerzaam (en gezellig). Opmerkelijk is echter wel, dat het schijnbaar niemand geheel duidelijk is, welk beleid in de toekomst gevoerd moet worden. Wij kregen vaak de indruk dat werkelijke visie soms ontbreekt.

Wageningen, 21 maart 1983.

*Hans van der Elst
Lena Kolff
Wietse Hermans
Jan Veltman*

De VVD-landbouwcommissie op de trappen van het Palais de l'Europe te Straatsburg.

Schilderwerk nu aftrekbaar

Stel niet langer meer uit!

Het levert voordeel op om uw buiten- en binnenschilderwerk nu te laten uitvoeren. En een tweede voordeel: ROOSEMALEN doet dat snel, vakbekwaam en prijsbewust. Wij adviseren graag en vrijblijvend over kostenbesparende onderhoudssystemen. Onze jarenlange ervaring staat garant voor een waardevolle afwerking.

Bij: Schilders- & afwerkingsbedrijf

ROOSEMALEN bv.

HILDEGONDESTRAAT 17
1402 XG BUSSUM - 02159-16370
SCHILDERWERK - BEHANGWERK -
ISOLATIEGLAS

data makelaardij bv

Vrijstaande villa

Sassenheim - Hoofdstraat 345

Met grote garage en praktijkruimte. Het huis is omgeven door een zeer fraai aangelegde tuin met vijver en biedt vrij uitzicht over weilanden. Ind. beg. gr.: entree, salonkamer 4.50 x 5.00, huiskamer met vaste kastenwand 5.50 x 4.50 en openslaande deuren naar terras, eetkamer 4.50 x 5.60, grote kelder, keuken met bijkeuken. 1e etage: 4 royale slaapkamers waarvan 2 met balkon, badkamer, linnenkamer. 2e etage: 3 slaapkamers met wastafel, grote zolderberging. Ind. praktijkruimte: 3 zeer ruime units voorzien van airconditioning, dubbel toilet, tevens zeer geschikt voor bewoning. Het geheel verkeert in perfecte staat van onderhoud.

f 495.000,— k.k.

breestraat 106 leiden tel. 071-121645
buiten kantooruren tel. 01751-18825

VAKANTIE?

In 1982 werden er in Nederland 81.981 gevallen van diefstal uit particuliere woningen gemeld.

GEEF ZE DIT JAAR GEEN KANS!

Wij zorgen voor een eerlijke en betrouwbare oppas tijdens uw afwezigheid. Voor slechts f 85,— tot f 170,— per week (afhankelijk van dienstenpakket) wordt uw woning permanent bewaakt en onderhouden. (Inclusief eventuele huisdieren.) Voor binnen- en buitenland.

Meer informatie hierover:

HOME SITTER CENTRALE

t.a.v. mevr. E. Ter Horst, Oude Schoolstraat 8a, 6367 HD Voerendaal. Telefoonnr.: 045 - 751957 (ook na kantooruren).

Aan alle wethouders en burgemeesters van de VVD die het onderdeel financiën in portefeuille hebben

De Vereniging van Staten- en Raadsleden en de Tweede Kamerfractie van de VVD organiseren op vrijdag 10 juni a.s., van 13.30 - 17.30 uur in het Gebouw van de Tweede Kamer te 's-Gravenhage een bijeenkomst met als onderwerp de financiën van gemeenten.

De bijeenkomst is bestemd voor burgemeesters en wethouders die de post financiën in hun portefeuille hebben.

Tijdens deze bijeenkomst zal met de desbetreffende specialisten uit de fractie worden overlegd en gediscussieerd over de financiële positie van de gemeenten, waarbij met name kan worden gedacht aan de volgende onderwerpen: Gemeentefonds, specifieke uitkeringen, nieuwe Financiële Verhoudingen-Wet, bezuinigingen, inkomenspolitiek van gemeenten, overheidspersoneelsbeleid.

Zij die aan bedoeld overleg willen deelnemen, moeten zich uiterlijk hebben aangemeld op 3 juni 1983. Aanmelding dient te geschieden bij de heer A. W. Dijk, medewerker van de Vereniging van Staten- en Raadsleden van de VVD, Koninginnegracht 57, 2514 AE 's-Gravenhage, telefoon 070 - 614121, toestel 23 of 32.

ALKMAAR

Op 16 mei spreekt mr. J. G. C. Wiebenga in 't Gulden Vlies. Aanvang 20.30 uur.
Onderwerp: Deregulering van de Overheid

ALPHEN A/D RIJN VVD-VROUWEN

Op 17 mei neemt mevr. S. van Heemskerck Pillis-Duvekot plaats in een forum over emancipatie en de Verenigde Naties, in de Bron. Aanvang: 20.00 uur.

VROUWEN IN DE VVD APELDOORN I.S.M. DE VVD-AFDELING

Op 30 mei spreekt mevr. drs. N. J. GINJAAR-MAAS in de Keizerskroon (zaal 3). Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: voortgezet onderwijs in de toekomst.

BAARN

Op 18 mei spreekt de heer G. W. Keja in hotel-rest. „de Prom”. Aanvang: 20.00 uur.

BEVERWIJK

Op 18 mei spreekt mevrouw S. van Heemskerck in Gildehuis. Aanvang 20.00 uur. Onderwerp: Vrede en Veiligheid.

BRUNSSUM

Op 16 mei spreekt de heer J. F. B. van Rey in casino Treebeek. Aanvang: 20.00 uur.
Onderwerp: positie van de middenstand en de vrije beroepen.

BRUSSEL

Op 16 mei spreekt de heer A. J. Evenhuis in hotel Charlemagne. Aanvang: 20.00 uur.
Onderwerp: actuele politiek.

BUNNIK

Op 16 mei spreekt de heer dr. R. W. de Korte in motel Bunnik. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: actuele politiek.

CAPPELLE A/D IJSSEL

Op 16 mei spreekt de heer drs. W. K. HOEKZEMA in buurtcentrum „De Wel”. Aanvang: 20.00 uur.

DEVENTER

Op 16 mei spreekt de heer drs. ir. ing. B. J. G. van der Kooij in café Zondag. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: innovatie.

DINTELOORD

Op 16 mei spreekt de heer G. W. Keja in bistro Lantaern. Aanvang: 20.00 uur.
Onderwerp: algemene politiek.

OC DOETINCHEM

Op 19 mei spreekt de heer J. KAMMINGA in hotel-rest. „Moors” te Zeddarn. Aanvang: 20.30 uur.

DRONTEN

Op 30 mei spreekt de heer R. L. O. Linschoten in de Blauwe zaal van het Parochiehuus. Aanvang: 20.00 uur.
Onderwerp: actuele politiek.

EINDHOVEN

Op 19 mei spreekt mevr. mr. A. KAPPEYNE VAN DE COPPELLO in motel Eindhoven. Aanvang: 20.15 uur.
Onderwerp: emancipatiebeleid.

ENKHUIZEN

Op 27 mei spreekt de heer mr. H. E. KONING in Poort van Cleve. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: kortingen op de gemeente-uitkeringen.

ENSCHEDÉ

Op 30 mei spreekt de heer prof. dr. ir. J. J. C. Voorhoeve in café-rest. A. B. Aanvang: 20.00 uur.

OA I 's-GRAVENHAGE

Op 16 mei spreekt prof. dr. ir. J. J. C. Voorhoeve in Partijcentrum Thorbecke. Aanvang 20.00 uur. Onderwerp: ontwapening.

KC GRONINGEN

Op 16 mei spreekt de heer mr. F. KORTHALS ALTES in het „Postiljon Motel” te Haren. Aanvang: 20.00 uur.
Onderwerp: actuele politiek.

OOST-GRONINGEN JOVD

Op 27 mei spreekt de heer J. Metz in 't Stokpeerd te Winschoten. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: „Politiek en Jeugd”.

OC GOUDA

Op 30 mei spreekt mevr. A. Lucassen in het Partyhome te Waddinxveen. Aanvang: 20.30 uur.

JONGERENCONTACT HAREN

Op 13 mei spreekt de heer mr. F. H. G. de Grave in hotel de Horst. Aanvang: 19.30 uur. Onderwerp: algemene politiek.

HENGÉLO

Op 16 mei spreekt de heer H. F. Heijmans in hotel 't Lansink. Aanvang: 20.00 uur.
Onderwerp: „Sociale wetgeving, vast en zeker?”.

HUIZEN

Op 18 mei spreekt de heer mr. drs. F. BOLKESTEIN in Drie in Een Ontmoetingscentrum. Aanvang. 20.30 uur.

MEPPEL

Op 16 mei spreekt de heer drs. G. M. V. VAN AARDENNE in de Schouwburg „Ogterop”. Aanvang: 20.00 uur.

MONSTER

Op 13 juni spreken de heren De Beer (VVD) en Duinker (PvdA) in gebouw „OJOS”. Aanvang: 21.00 uur. Onderwerp: volkshuisvesting en ruimtelijke ordening.

OOSTERHOUT

Op 2 juni spreekt de heer drs. D. J. D. Dees in Jazzcafé 't Kerkepadje. Aanvang: 20.30 uur.

OOSTFLAKKEE

Op 27 mei spreekt de heer prof. dr. ir. J. J. C. Voorhoeve in de „Bommelsteet” te Den Bommel. Aanvang: 20.00 uur.

JOVD OOST-GELDERLAND

Op 13 mei spreekt de heer mr. W. J. Geertsema in het dorps-huis de Bongerd te Welsum. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: liberalisme in de jaren tachtig.

KC TILBURG

Op 6 juni spreekt de heer drs. E. H. T. M. NIJPELS in de Stadsschouwburg te Tilburg. Aanvang: 20.00 uur.

WAALRE

Op 16 mei spreekt de heer drs. Th. H. Joekes in „het Oude Raadhuis”. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: actuele politiek.

OC WALCHEREN

Op 11 mei spreekt de heer J. KAMMINGA in zaal „Noordzeegalm” te Westkapelle. Aanvang: 20.30 uur.
Onderwerp: actuele politiek.

ZEIST

Op 16 mei spreekt mevr. M. J. H. den Ouden-Dekkers in hotel-rest. Hernitage. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: meer vrijetijd dan werkgelegenheid.

„De Maastrichter Cercle“

Op initiatief van Ir. Roger Renodeyn is de „Maastrichter Cercle“ weer actief geworden. Liberalen uit de Euregio, behorend tot de FDP, de VVD, de PRL en de PVV ontmoeten elkaar regelmatig in Maastricht om actuele Europese en vooral regionale grensoverschrijdende problemen onder de loupe te nemen.

Gedreven door de zorg de liberale gedachte op Europees niveau te herbelichten en deze te propageren naar het grote publiek toe, wil zij bijdragen aan een doelmatig Europees beleid. Al te dikwijls blijkt dat onze Europarlementariërs te weinig voeling hebben met wat in bepaalde regio's in Europa leeft. De taak die de M.C. zich gesteld heeft is deze lacune voor de Euregio (Zuid-Limburg, Aken-Keulen, Belgisch Limburg en Luik) op te vullen.

Belangrijk voor deze Euregio zijn niet enkel de economische en militaire aspecten, maar ook onderwijsproblemen, taal- en ecologische aspecten dringen zich op.

De M.C. wil deze via vergaderingen, hearings, moties e.d. aan het licht brengen om te kunnen bijdragen aan de groei van een liberaal Europa. Zij heeft alvast een begin gemaakt met deze verwezenlijking. Op zaterdag 25 juni houdt zij in Hotel Maastricht te Maastricht een onderwijsmeeting met als „thema“:

„De universitaire coöperatie in de Euregio“.

Sprekers uit de 4 universiteiten van de regio belichten de problemen en de mogelijkheden. Een 2e werkgroep heeft als thema: Hoe als liberalen de Europese verkiezingen voorbereiden. Een 3e werkgroep houdt zich bezig met de studie van de ruimtelijke leefbaarheid in de Euroregio. Eén van de kernthema's is: wat is het liberale antwoord op de ecologische problemen? Moties inzake de oprichting van een Europese Radio en het stemrecht van de „Europese burger“ zullen weldra in de pers verschijnen. Bewust dat zij geen wonderen zal verrichten staat de M.C. open voor alle liberale geïnteresseerden die wensen aan dit doel mee te werken.

Het voorzitterschap wordt waargenomen door de heer ir. G. A. P. Schellekens, voorzitter van de Maastrichter VVD.

Het secretariaat is gevestigd in België, p/a Suzy Mommaerts, Kallerstraat 3, B 3598 Bocholt. Vaste medewerking wordt ook verleend door het Liberaal Studiecentrum (prof. dr. H. Uyttersprot).

Mijn opinie is . . .

Kan een liberaal ook pacifist zijn? . . .

... is een vraag die zich achttien jaar geleden bevestigend liet beantwoorden, nu nog wel, maar wil de VVD er een politiek tehuis voor kunnen blijven dan is de tijd daar om naast het militair standpunt van onze partij in interne democratie hem een plaatsje te blijven gunnen, en zo voor vertrapping te behoeden onder het hoeftgetrappel van de vrouwen in de VVD in haar totale oorlog tegen de beroepsdemonstranten.

Uit een interview met Martine Gilliéron:

„Ben pas begonnen als stewardess bij de NLM. Leuk ja! De TUNON-opleiding? Was erg leuk, heel ontspannen. Maar óók wel discipline hoor. En je gaat je veel zelfbewuster bewegen...“

De gedegen privé-opleiding sinds 1964 tot hostess!

Tunon Internationale Hostess-Opleiding

je paspoort naar een leuke, internationale baan!

Uit het lesprogramma o.a.: ● moderne talen ● toerisme
● communicatie-training ● public relations ● étiquette
● economie ● bloemschikken ● muziekbeschuwing.
● wijkennis ● kunst

Vraag onze kennismakingsbrochure aan:

École Internationale d'Hôtesses Tunon

Den Haag: Alexanderstraat 23 vd, 2414 JM - Telefoon 070-630423
Arnhem: Frombergstraat 1 vd, 6814 EA - Telefoon 085-433526

22 scholen ter wereld: Arnhem, Antwerpen*, Barcelona, Bordeaux, Brussel, Lille, Caen, Frankfurt*, Genève, 's-Gravenhage, Londen, Lyon, Madrid, Monte Carlo, Montpellier, Nancy, New York, Parijs, Reims, Marseille, Straatsburg, Toulouse, Tours en Zürich*
* In oprichting

data makelaardij bv

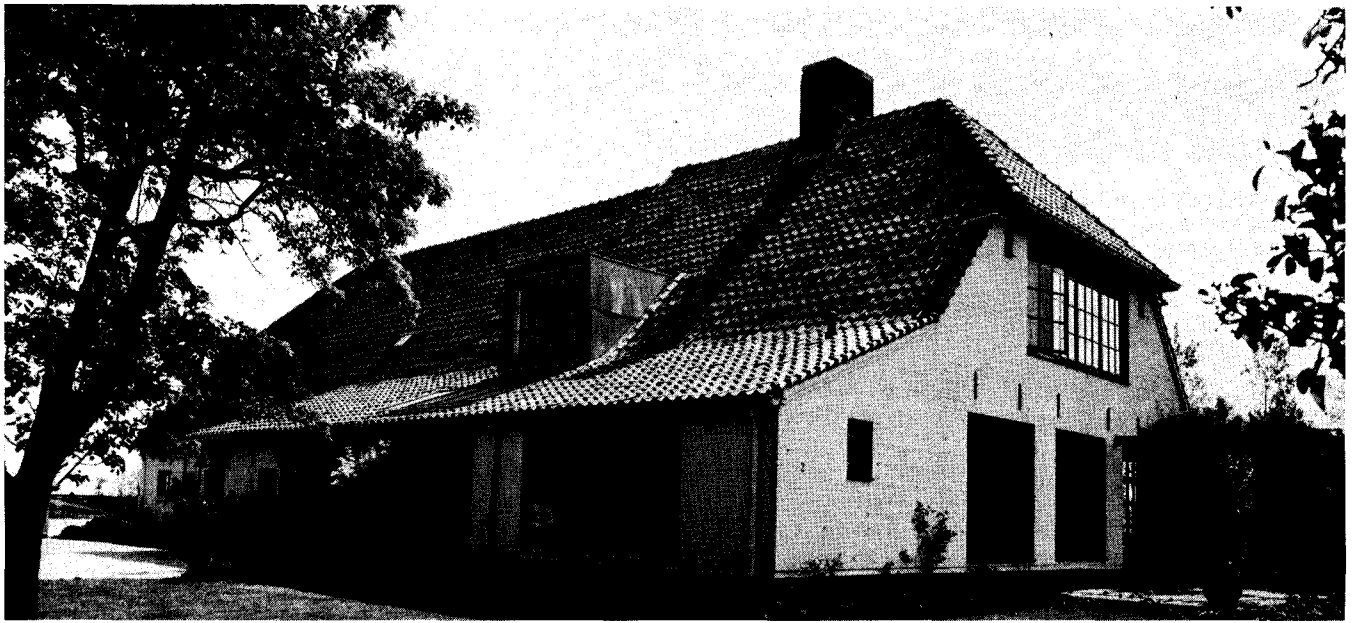
De molen van André van Duin
Rijnsaterwoude - Heiligegeestlaan nr. 6

Exact 150 jaar geleden werd deze rustieke watermolen gebouwd met vrij uitzicht over weilanden en de Braassemermeer. Dit monument is omgeven door ca. 3000 m² grond en biedt veel privacy. Indeling onderbouw: entree, toilet, berging, alsmede een moderne inbouwkeuken. Woonetage: zeer fraaie living 65 m² met open haard. 1e verdieping: 3 slaapkamers, moderne badkamer met ligbad, 2e toilet, bidet, en dubbele wastafel. 2 verdieping: ideaal geschikt als recreatieruimte of het maken van extra kamers. De molen is uitstekend geïsoleerd en voorzien van c.v.-gas.

f 695.000,— k.k.

breestraat 106 leiden tel. 071-121645
buiten kantooruren tel. 01751-18825

Deze villa in Wassenaar werd met SURFAKOTE MUURCOATING gespoten en ziet er nu voortreffelijk uit.

Sinds 1960 werden in ons land vele duizenden huizen, flats, kantoren en industriële bouwwerken met Surfakote gespoten. SURFAKOTE MUURCOATING is 20 à 30 maal dikker dan een gewone verflaag en wordt in één keer aangebracht.

Surfakote is niet duurder dan goed schilderwerk en gaat veel langer mee: 10 JAREN GARANTIE. Surfakote is dus een uitstekende investering.

Vraag vrijblijvend documentatie bij de Surfakote-fabriek B.V. Schuytvlot, postbus 8, 3417 ZG Montfoort (U.). Tel. 03484 - 1587.

Uw voorzethaard komt natuurlijk van Somy

Maar ook voor uw olie - kolen- of recreatiehaard is Somy het aangewezen adres.

Somy

tel. 01650-34205/40837

Postbus 256
4700 AG Roosendaal

Op vakantie naar Zuid-Afrika. Met uw SAL 'privévliegtuig'.

Twee keer per week vertrekt uw SAL 'privévliegtuig' van Schiphol naar Johannesburg. En nog eens 19 keer per week vanuit andere plaatsen in Europa. Naar de vakantie van uw leven. Of naar uw familie en vrienden in Zuid-Afrika. Het land van de Tafelberg, het Krugerpark, zonnige stranden en het hele jaar door een aangename temperatuur. En het plezierige is: uw vakantie begint al aan boord van uw ruime, comfortabele SAL toestel.

Want voor de vakantieganger is er de speciale Silver Class met z'n gastrijke comfort en voordelige tarieven. Uw SAL 'privévliegtuig', u wordt er bediend en verwend alsof u de enige passagier aan boord bent.

Share our world

VAKANTIEBON

Stuur mij uw uitgebreide documentatie over reizen naar en in Zuid-Afrika.

Naam: _____

Straat: _____

Postcode/Plaats: _____

Bon in gefrankeerde envelop sturen naar:
SAL, Stadhouderskade 2, 1054 ES Amsterdam.

VD 10-5

Dit is de Lindenlaan te V. Sommige bewoners in deze straat denken dat dubbele ramen en spouwmuur-isolatie er nooit uit zullen komen.

Mogelijk hebt u het om u heen ook wel eens gehoord? Men is er onverschillig voor of gelooft zelfs niet dat de gasrekening echt omlaag kan door bijv. de gordijnen te sluiten, de thermostaat een graadje lager te zetten, te isoleren of gas-besparende apparatuur aan te schaffen. Jammer.

De cijfers wijzen het uit.

Misschien wilt u die ongelovige Thomassen wat feiten doorgeven. Hieronder hebben wij de opbrengsten en kosten van verschillende besparingsmaatregelen op een rij gezet.

U ziet dat spouwmuurisolatie bij een hoekwoning gemiddeld reeds in 3,5 jaar tijd is terugverdiend en dat het sluiten van de gordijnen helemaal niks kost en toch zo'n f 100,- besparing per jaar oplevert!

De terugverdientijd is niet altijd even gunstig, maar daar staat vaak verhoging van wooncomfort tegenover. Het is een persoonlijke zaak wat men

Aardgas en het milieu.

Niet alleen hebt u bij aardgas kostenbesparingen in eigen hand. Het is ook de minst dure manier van stoken en bovendien een vriendelijke en schone vorm van energie.

Misverstand:

**"Gas besparen...
Je wordt er geen cent
wijzer van"**

wil en kan investeren. Maar iedereen kan iets terugverdienen met maatregelen die niets kosten en alleen maar geld opleveren!

Kosten en opbrengsten van besparingsmaatregelen in een gemiddeld eengezinshuis met cv.		
Maatregel	Kosten	Terugverdientijd
dubbel glas/voorzetramen in de fabriek gemaakt	f 2.000,-	13,5
spouwmuurisolatie hoekwoning	f 1.800,-	3,5
gveg HR-ketel	f 1.500,-*	4
hoekwoning tussenwoning	f 1.500,-	5
voorzetramen zelf gemaakt	f 1.000,-	7
zelf aangebracht dakisolatie op verwarmde zolder	f 900,-	3
spouwmuurisolatie tussenwoning	f 600,-	3,5
leidingisolatie (kruipruimte e.d.)	f 75,-	0,75
warmteschild tussen radiator en raam	f 60,-	1
tochtband bij ramen en deuren	f 20,-	0,25
's avonds gordijnen dicht (maar niet over radiator heen)	---	---
een graadje lager stoken	---	---
	f 100 f 200 f 300 f 400 f 500	kosten van de maatregel
	besparing in gulden per jaar.	terugverdientijd in jaren

*meerprijs t.o.v. een gewone ketel incl. subsidie
De besparingen in dit diagram mogen niet allemaal bij elkaar worden geteld, omdat de ene maatregel het effect van de andere kan beïnvloeden. Voor de isolatiemaatregelen mag dat wel. Uitgegaan is van een gasprijs van ca. 60 cent per m³. Geen rekening is gehouden met renteverlies. Evenmin zijn mogelijke subsidies meegeteld, de HR-ketel uitgezonderd.

Veilig en gerieflijk wordt het aardgas als vanzelfsprekend thuisbezorgd bij vrijwel iedere huishouding. Voordat het zover is moet er echter heel wat gebeuren.

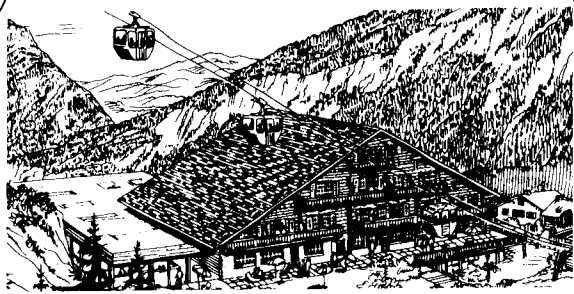
Gasunie en VEGIN.

Het is de Gasunie die het gas inkoop uit gasvelden op het land en in de zee en die het verkoopt en transporteert via een landelijk buizen-net van 10.000 km naar elektriciteitscentrales, industrieën en de 147 gasbedrijven in Nederland. Ook de export valt onder de Gasunie.

Het zijn de gasbedrijven, gebundeld in de VEGIN, die het gas weer door 80.000 km gasleiding brengen tot aan de meters van particulieren, bedrijven en instellingen.

Uw gasbedrijf is ook een bereidwillige vraagbaak als het gaat om objectief advies over hoe u effectief kunt besparen op gas. Dat het de moeite loont hebt u inmiddels begrepen.

Aardgas. Brandschoon en 't minst duur.

FIJNE FAMILIEVAKANTIE IN HET WALLIS (ZW.)

Les Marécottes (1100 m) is er voor liefhebbers van bergen, zon, zuivere lucht en veel rust. Een ideaal uitgangspunt voor wandelingen in een uniek natuurgebied en excursies in het gehele Wallis. In ons hotel bieden wij een zeer persoonlijke verzorging, een uitstekende keuken, veel verblijfs- en speelruimten, groot, overdekt zwembad, sauna, tuin, huisbioscoop enz. Goede trein- en wegverbinding. Slechts 10 km van de autoweg bij Martigny. Ook op doorreis naar of terugkerend uit het Zuiden een heerlijk tussenstation.

Wij bieden u interessante weekarrangementen (tot eind oktober) vanaf Fr. 68,- per dag met halfpension en belangrijke reducties voor kinderen. Voor 65+ers in mei-juni, september en oktober vanaf Fr. 63,- per dag. Vraagt u reeds nu vrijblijvend een offerte voor de kerst en winter '84. Ook verhuur van chalets en appartementen.

Belt u nu meteen met Elly en Jan Mol (eig.) en wij zenden u omgaand onze folder toe.
Lid Club kindervriendelijke hotels in Zwitserland

HÔTEL **Aux Mille Etoiles** ★★★★★

CH - 1923 Les Marécottes (Wallis)
Tel.: 09.4126.61666

DA'S MOOI BINNEN

Binnen werken in onze overdekte dokken gegarandeerd korte levertijden.

Lage nieuwbouwprijzen

REVISIE

Langzaam en snelopende motoren
Keerkoppelingen - aggregaten

SCHRAM

B.V. Scheepswerven Piet Hein
Ringdijk 488, Bolnes
Tel. 010 - 139275 / 01804 - 13644
Telex 20075

Reserveer voor uw rustige vakantie, een **2-pers. kamer** met ontb. in sfeervol **KASTEELTJE**, bij Mazamet, Tarn, Z.-Frankr., in natuurpark. ANWB erkend.

Voor lekker luieren, maar ook voor actief sporten, groot zwembad, 25 X 7 m, op eigen terrein, golfbaan op 6 km. Tennisbanen op 4 km. Binnen 40 km 3 grote meren. Plm. 1 uur v.d. Middell. Zee. Dineren in het kasteel is mog. Korting bij vooruitboeken en in voor- en naseizoen. Ned. gesproken.

Voor inf. 04950 - 36570,
of Frankrijk, 09 - 3363983368.

Chateau la Nouvelle

**81240 St. Amans-Soult.
TARN-FRANCE.**

**Als het om
perfectie gaat**

**serres
ramen en deuren
totale renovatie
in kunststof of aluminium**

olsman
maakt van werk maatwerk

Vraag daarom ons om advies en een begroting ter plaatse of bezoek onze showroom waar u al onze kwaliteitsprodukten kunt bewonderen.

**bel voor informatie:
08385-24022**

Olsman
Transformatorstraat 2
3900 AL Veenendaal

- Wij wensen een persoonlijk onderhoud met uw adviseur. Bel ons voor een afspraak.
- Zend ons uitgebreide informatie betreffende:

Naam:

Adres:

Postcode/Woonplaats

Telefoon:

Zend deze bon in envelop zonder postzegel aan: **Olsman, Antwoordnummer 1009, 3900 VB Veenendaal.**

1. HYPOTHEEK UW HYPOTHEEK VERGELEKEN

Vraag een complete analyse in de vorm van een persoonlijk financieel rapport.

- Bij het afsluiten van een nieuwe hypotheek.
- Bij het verlengen van uw huidige hypotheek.
- Bij (eventueel) omzetten van een hoge naar een lage rente.

2. PENSIOEN UW PENSIOEN GEWOGEN

Vraag het Finac Pensioenboekje, een onafhankelijke kijk op pensioenen.

- Voor financieel juridisch advies bij de opbouw van uw pensioen: het Finac Pensioen Plan.

DE DIENSTEN

VAN 3. HYPOTHEEK +PENSIOEN

Vraag een gerichte rapportage betreffende het voordeel van het combineren van hypotheek en pensioen.

- Voor iedereen die van plan is een hypotheek af te sluiten en weet dat zijn pensioen straks niet voldoende is.
- Voor iedereen die reeds eerder een hypotheek bij een levensverzekeringmaatschappij heeft afgesloten.

4. PRAKTIJK FINANCIERING

VISIE IN UW PRAKTIJK

Vraag een actuele situatieschets bij vestiging van, of toetreding tot een praktijk.

- Voor artsen, tandartsen, dierenartsen, accountants, advocaten, etc.

FINAC

Stuur mij geheel gratis informatie
betreffende:

- Pensioen
- Hypotheek bestaand
 nieuw
- Analyse bestaande hypotheek
in combinatie met pensioen
- Praktijkfinanciering

Naam _____

Adres _____

Postcode/Plaats _____

Maliebaan 75, 3581 CG UTRECHT. Telefoon 030-31 97 47
Queridolaan 5, 9721 SZ GRONINGEN. Telefoon 050-25 13 84
Viditel: toets nummer 30379, intermediair jobdata.

finac
Onafhankelijke Intermediairs voor
Pensioenen/Assurantien/Hypotheeken/
Praktijkfinancieringen (para)medische
beroepen.

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

VRIJ HEID & DEMO CRATIE

Theo Joekes,
20 jaar Kamerlid

LIJST VAN ADVERTEERDERS

Amigo Safety Nederland, Den Haag / Atelier 7, Groningen / Hotel Aux Mille Etoiles, Les Marécottes / Berntsen & Braam, Nijmegen / Restaurant Bistrot, Den Haag / De Campveerse Toren, Veere / Hotel Edenhof, Zwammerdam / Fiko, Elburg / Gemeentelijk Internaat Ter Apel, Sellingeren / Hypotheek Centrum voor Academi, Rotterdam / In 't Silverhuys Juwelier Rik-koert b.v., Schoonhoven / Injection Nederland b.v., Hagestein / Kamphuis Makelaardij, Arnhem / Christiaan van der Klaauw, Joure / Vakantieboerderij Klein Oever, Balkbrug / Lucas Aca-demie, Amsterdam / Klokkenmakerij Van der Meulen, Schar-sterbrug / N.V. Ned. Gasunie, Groningen / Nico Neele, Schijn-del / De heer A. Parker (Chateau la Nouvelle), Boshoven / Queen Size, Groningen / Het Kasteel van Rhooon, Rhooon / Uit-geverij Sassenheim, Haren / Schuytvlot, Montfoort / Stichting Internationaal Instituut Energiezaken, Zeist / Top Jobs Con-sultants B.V., Rotterdam / Tunon Internationale Hostess Opleiding, Den Haag / De Waaijer & Partners, Warnsveld / Wijntapperij 500, Amsterdam

SPECIALITEITEN RESTAURANT „Het Kasteel van Rhooon“

à la carte Restaurant

Tevens zalen voor recepties, diners, vergaderingen etc.

S. G. Abel - Dorpsdijk 63, Rhooon - Tel. (01890) 8896 - 8884

Reserveer voor uw rustige vakantie, een **2-pers. kamer** met ontb. in sfeer- vol KASTEELTJE, bij Mazamet, Tarn, Z.-Frankr., in natuur- park. ANWB erkend.

Voor lekker luieren, maar ook voor actief sporten, groot zwembad, 25 x 7 m, op eigen terrein, golfbaan op 6 km. Tennisbanen op 4 km. Binnen 40 km 3 grote meren. Plm. 1 uur v.d. Middell. Zee. Di- neren in het kasteel is mog. Korting bij vooruitboeken en in voor- en naseizoen. Ned. gesproken.

Voor inf. 04950 - 36570,
of Frankrijk, 09 - 3363983368.

Chateau la Nouvelle

**81240 St. Amans-Soult.
TARN-FRANCE.**

berntsen+braam

postbus 497 6500 AL nijmegen

Uw „komplete bouwers“ voor

- Utiliteitsbouw
- alle verbouwingen en onderhoud
- badkamers - keukens - sanitair
- inbraakbeveiliging - brandpreventie
- isolatie van muren, ramen en daken
- tegelwerk en bestratingen
- dakbedekking, glas- en schilderwerk
- elektrische installatie, verwarming

Graafseweg 132 Tel. 080-774144

**Vrijheid en
Democratie**

veertiendaagse uitgave
van de Volkspartij voor
Vrijheid en Democratie

**NUMMER 1286
31 mei 1983**

**Hoofdredacteur:
Reny Dijkman**

**Algemeen redacteur:
Victor Hafkamp**

**Parlementair redacteur:
Michiel Krom**

**Vormgeving:
Ties Scheeres**

**Redactie-adres en
Abonnementen-
administratie:
Algemeen
Secretariaat VVD
Koninginnegracht 57
2514 AE
's-Gravenhage
Telex 33564
t.n.v. VVD Den Haag
Tel. 070 - 614121**

**Advertentie-
exploitatie
Bureau
Van Vliet b.v.
Postbus 20
2040 AA Zandvoort
Tel.: 02507 - 14745**

**Druk
Ten Brink Meppel b.v.**

**Abonnementen
voor niet-leden f 16,50
per jaar**

**brieven voor het
21 juni nummer
moeten uiterlijk
9 juni binnen zijn.
Wij wijzen erop dat
op 6 SEPTEMBER
het eerste
partijblad na
het reces verschijnt.**

Coverfoto: Meyer
Theo Joekes,
20 jaar Kamerlid

De Voorjaarsnota

Joekes jubileert

De Europese landbouwprijzen

Bezinning op Volkshuisvesting

Koosjes Column

Voorjaarsnota

De beide coalitiepartijen in de Tweede Kamer: CDA en VVD, hebben elkaar weer wat beter leren kennen. De schermutselingen tijdens de debatten over de Voorjaarsnota haalden de kranten met koppen als „CDA en VVD slaags met elkaar”.

Daar moet u niet van schrikken. Het belangrijkste is dat deze nieuwe coalitiepartijen weer wat nader met elkaar hebben kennis gemaakt. Nijpels heeft in deze debatten zeer duidelijk laten merken dat het VVD-verkiezingsprogram voor zijn partij geen gepasseerd station is nu de verkiezingen achter ons liggen. Zijn pleidooi om de AOW bij de kortingen op de uitkeringen per 1 oktober te ontzien, vloeit direct voort uit dat VVD-verkiezingsprogram. Hij heeft dat met veel inzet en tal van argumenten onderstreept.

Dat dit fout schoot bij het CDA was te verwachten. Geen enkele partij wenst te horen te krijgen dat zij minder wil doen voor de bejaarden. Vandaar: vuurwerk in het parlement.

De PvdA speelde handig in op het conflict door met een eigen motie te komen, die overigens geheel tegen de eigen socialistische lijn inging. Ook zij vroeg in een wijzigingsvoorstel plotseling om van de voorgenomen verlaging van de AOW-uitkeringen af te zien. Omdat de PvdA op geen enkele wijze aangaf hoe die extra kosten moesten worden opgevangen door de regering, kon de VVD - die wel met een kostendekking kwam - dit voorstel niet steunen. Als het de PvdA ernst was geweest en niet alleen maar, zoals openlijk werd verklaard, om een wig te drijven tussen de regeringspartijen, hadden de socialisten altijd nog kunnen stemmen voor het VVD-voorstel. Maar het ging de PvdA niet om de bejaarden.

Wel nam de Kamer een voorstel aan, waarin aan de regering werd gevraagd om de vele bejaarden met een klein pensioentje minder zwaar te belasten. En daartoe is de regering bereid.

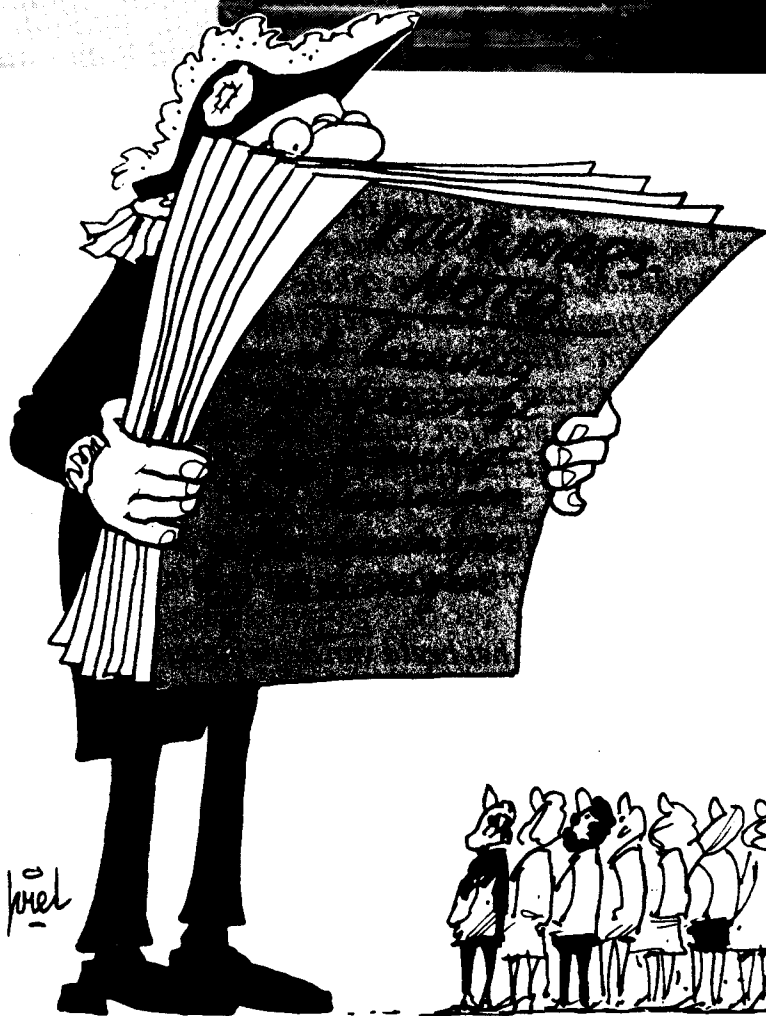
De behandeling van de Voorjaarsnota heeft het beeld van de debatten rond de regeringsverklaring bevestigd. De VVD is niet langer een dociele coalitiepartij. Zij vecht voor eigen standpunten en idealen. Zij kan zich dat thans ook beter permitteren doordat zij sterk is gegroeid. Dat is nog even wennen voor het CDA.

Penny Wijkman

Voorjaarsnota, een tussenstand

Drie dagen lang heeft de Tweede Kamer met het Kabinet gediscussieerd over de Voorjaarsnota. Deze nota is als het ware een tussenstand van hoe het staat met onze financiën. De jaarlijkse Algemene Beschouwingen, die volgen op Prinsjesdag, waarin het beleid van het Kabinet voor het komende jaar wordt behandeld, blijken al tijdens niet meer voldoende om onverwachte mee- of tegenvallers in te calculeren.

Vorig jaar betekende de Voorjaarsnota het einde van het kortstondige leven van het CDA-PvdA-D'66-Kabinet. Dit jaar kreeg de regering met enkele kanttekeningen het fiat van de Kamer om op de ingeslagen bezuinigingsweg door te gaan. Bezuinigen, afslanken, ombuigen . . . het zijn beladen termen, die iedereen treffen. Het is daarom niet verwonderlijk dat de politieke partijen ieder op eigen wijze de Regeringsplannen tegemoet treden. De drie VVD-woordvoerders: Ed Nijpels, Rudolf de Korte en Pol de Beer (voor Volkshuisvesting) hebben tot ongenoegen van de andere partijen de eigen visie van de VVD op een aantal punten nog eens sterk beklemtoond.

Ed Nijpels benadrukte nog eens dat deze Minister van Financiën bij het terugdringen van het

financieringstekort tot 7,4 % in 1986 op de steun van de VVD kan rekenen. Hij ging uitvoerig in op de beroering die over de Voorjaarsnota is ontstaan vanwege de kortingen op de sociale uitkeringen per 1 oktober en de eventuele koppeling hiervan aan de ambtenarensalarissen.

„Tegenover iedere werkende in de marktsector staat een uitkeringsgerechtigde. Tien jaar geleden zorgden twee mensen in het bedrijfsleven voor één uitkeringsgerechtigde. Voor mijn fractie staat vast dat de komende jaren offers gevraagd moeten worden aan hen die via de collectieve sector een inkomen krijgen. Zonder ingrijpen in deze sector kunnen we het terugdringen van de collectieve uitgaven wel vergeten,” aldus Nijpels. De politieke leider van de VVD wijst een koppeling tussen ambtenarensalarissen en uitkeringen af. „Het feit dat beide groepen uit de collectieve middelen worden betaald, vormt geen enkel argument om ze dan ook maar op gelijke wijze te behandelen. Bij ambtenaren gaat het om mensen die werkzaam zijn in het arbeidsproces; bij uitkeringstrekkers is dat, hoe naar op zich ook, niet het geval.”

Nijpels memoreerde dat de ambtenaren in 1983 al fors hadden ingeleverd. Zelfs meer dan uitkeringstrekkers; dat de aftopping van het vakantiegeld voor hen in 1983 wordt voortgezet; dat er nog een taakstelling ligt voor deze sector van zo'n 6 miljard en dat de verhouding overheid-ambtenaren er een is van werkgevers-werknemers, zodat over maatregelen t.a.v. de salarissen fatsoenlijk overleg dient te worden gevoerd.

*Ed Nijpels en
Rudolf de Korte
aandachtig
luisterend*

AOW

Hij hield een sterk pleidooi voor het ontzien van de AOW. „Voor ons geldt de AOW bij uitstek als een opbouwverzekering. Het gaat om een pensioen. Bovendien hebben deze ouderen geen uitzicht meer op verbetering van inkomsten door extra inspanningen. De bejaarden worden al extra getroffen door allerlei verhogingen.”

Zijn voorstel was dat de AOW-ers, die geen enkel ander pensioen hebben, de minimum-uitkering - na een éénmalige aanvraag - automatisch over het jaar krijgen uitgekeerd. Voor de bejaarden die naast de AOW nog een klein pensioentje hebben, dat praktisch geheel opgaat aan hogere ziekenfondspremies, bepleitte hij een gunstiger financiële regeling.

Moedig

Noch het CDA noch de PvdA waren bereid Nijpels te steunen bij het ontzien van de AOW. Wel trachtte de PvdA via een motie een breekijzer tussen de coalitiepartners te wringen. De socialisten, die mordicus tegen een ont koppeling van de minima van werkenden en uitkeringsgerechtigden zijn, kwamen opeens met een motie waarin werd gevraagd de korting op de AOW met ingang van 1 oktober ongedaan te maken. De PvdA hoopte daarmee de hele 2 %-korting voor alle uitkeringsgerechtigden op de helling te krijgen. Zij gaf ook niet aan hoe de dekking zou moeten zijn. De VVD was van mening dat de overige uitkeringsgerechtigden het ontzien van de AOW zouden moeten betalen. Het CDA wenst de uitkeringen aan de

ambtenarensalarissen te koppelen. De VVD staat - zie boven - op vrij overleg tussen ambtenaren-minister Rietkerk en de ambtenarenbonden.

Het was van Ed Nijpels een moedig debat, waarin het er soms pittig aan toe ging. De beide andere grote partijen wensten namelijk niet met de zwarte piet ten aanzien van de AOW-ers te blijven zitten.

Mythe

Rudolf de Korte rekende af met de mythe dat de VVD altijd de hoogste inkomens ontziet. „Als zeer onbevredigend ervaren we de oplopende nivellering tussen minimumloon (-3 %) en 2 × modaal (-5½ à 6 %). Hetzelfde geldt voor het verschil in omgekeerde richting met 4 × modaal (-1 %). Het gevoel van de scheve verdeling van offers met betrekking tot 4 × modaal accepteren we mét het kabinet voor één keer. Het markeert tevens de breuk met het verleden toen deze groep jaren achtereen extra werd genivelleerd.” Ook had hij veel moeite met de verhoging van de benzine-accijns met bijna 12 cent per liter. „Vooral het midden- en kleinbedrijf met zo'n 150.000 rijdende bestelauto's is daarvan de dupe.”

Een VVD-CDA-motie om de kleine zelfstandigen al dit jaar enige compensatie te bieden en bij de invulling van de lastenverlichting van 1,5 tot 2 miljard voor het bedrijfsleven in 1984 de zelfstandigen verder tegemoet te komen, werd aangenomen.

Het Kabinet heeft nu weer tot de Algemene Beschouwingen het groene licht van de Tweede Kamer gekregen.

Reny Dijkman

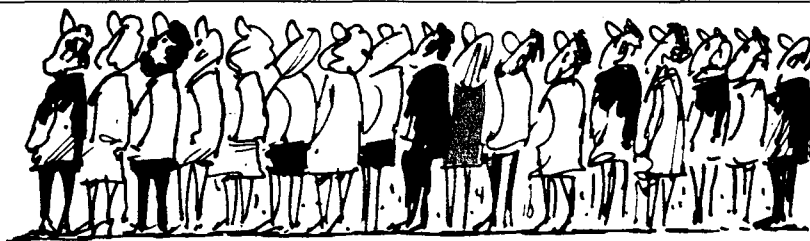
Tijdens de behandeling van de Voorjaarsnota heb ik beklemtoond dat waar sprake is van enige opleving van de economie in de landen om ons heen, wij die ook moeten kunnen pakken. Dat is de beste medicijn voor onze economie. We moeten niet gaan zitten roepen dat het slecht gaat. Het kán beter gaan als we de kansen die er liggen maar weten te grijpen. Dat geldt voor alle grote én kleine bedrijven. Maar de overheid heeft tot taak de bedrijven daartoe in staat te stellen. Daarom is lastenverlichting belangrijk en - in het algemeen - dat de overheid orde op eigen zaken stelt. Een verhoging van de uitgaven - zoals de PvdA propageert - draagt daar niet toe bij.

Wat de AOW betreft ben ik blij dat dit debat heeft bevestigd dat er wat moet worden gedaan aan de kleine aanvullende pensioenen die als sneeuw voor de zon aan ziektefondspremies verdwijnen. Op korte termijn willen we hier als Regering iets aan doen, zodat de bejaarden snel wat meer van die pensioentjes overhouden.

Daarnaast bestaat het probleem van de overige AOW-trekkers, die alleen van hun AOW moeten bestaan. Ed Nijpels heeft het VVD standpunt daarover duidelijk naar voren gebracht. Het was opvallend hoe de PvdA op dat punt heeft getracht in troebel water te vissen.

Drs. G. M. V. van Aardenne,
Vice-premier

HYPOTHEEK CHECKLIST (10 vragen)

	Ja	Nee
1. Moet u in 1983 uw lopende hypotheek verlengen?	☐	☐
2. Denkt u erover een huis te kopen?	☐	☐
3. Bezit u een huis en denkt u binnen een jaar te verhuizen?	☐	☐
4. Betaalt u een rente hoger dan de marktrente en mag u tussentijds (met of zonder boete) uw hypotheek aflossen?	☐	☐
5. Hebt u thans een annuïteitenlening en verdient u méér dan Fl. 50.000,- (bruto)?	☐	☐
6. Hebt u thans een hypotheek met levensverzekering en verdient u minder dan Fl. 50.000,- (bruto)?	☐	☐
7. Is uw huis meer waard dan twee keer uw hypotheekschuld?	☐	☐
8. Is uw hypotheekrente variabel? (Per maand, per jaar)	☐	☐
9. Zou u, als u vandaag weer moest beslissen, een andere hypotheek kiezen dan u nu hebt?	☐	☐
10. Is uw huis ongeveer net zoveel waard als uw hypotheekschuld en voelt u zich ontevreden met uw huidige hypotheek-situatie?	☐	☐

Als u één of meer keren "ja" antwoordt op de bovenstaande vragen, zou het wellicht verstandig zijn om het Hypotheekcentrum eens te raadplegen voor vrijblijvende advisering én/of kosteloze bemiddeling bij leningen.

Het Hypotheekcentrum is gevestigd in het Bouwcentrum te Rotterdam. Het adviseert bij zo'n Fl. 500.000.000,- (per jaar) aan overdracht van onroerend goed m.b.t. geldleningen (inclusief hypotheekverlengingen!).

Het Centrum is onafhankelijk van geldgevers en bemiddelt voor het merendeel daarvan.

Een eerste contact kunt u leggen door het "Oranje Boekje" aan te vragen met algemene hypotheekinformatie. Voor "haastklussen" is er de telefoonservice waarbij u direct wordt doorverbonden met één van de adviseurs (of, zo u wilt, marktdeskundigen).

Als u dan ook nog bedenkt dat 60% van onze cliënten onze hulp inroept op "recommandatie", wat let u dan nog om ons te bellen? (Of om in uw omgeving eens te informeren hoe de kennismaking met ons bureau verlopen is?)

U bent welkom met een telefoontje op 010-143311 of een briefje aan Postbus 2600 Rotterdam (postcode 3000 CP).

HYPOTHEEK CENTRUM

v o o r a c a d e m i c i

010-14.33.11.* (of 053-35.13.04 voor Oost-Nederland)

POSTBUS 2600 ROTTERDAM

RAAD VAN TOEZICHT:

voorzitter: prof. dr. R. Bannink (econoom); leden: prof. dr. J. Bergsma (klinisch psycholoog), ir. D.J. Brink b.i. (architect B.N.A.), prof. dr. H.G. Schulte Nordholt (cultureel antropoloog), J.P. Kostense (register accountant).

Theo Joekes, 20 jaar Kamerlid

Karakteristieke pose. Staande naast het groene gordijn in de Algemene Vergadering volgt Joekes het gebeuren

Drs. Th. H. Joekes zal op 5 juni twintig jaar lid zijn van de Tweede Kamer der Staten-Generaal. Een hoogst gedenkwaardig feit, dat slechts voor weinigen is weggelegd.

Joekes, zoon van het Kamerlid, later Minister en vervolgens Staatsraad mr. Dolf Joekes, kreeg pas op latere leeftijd politieke aspiraties. Hij bezocht in Den Haag de Vrije School en haalde zijn gymnasium alpha-diploma via het Vrijzinnig Christelijk Lyceum. Toen was het 1942 dus studeren was er niet bij. In die oorlogsjaren leerde hij het vak van machinezetter en in 1946 belandde hij bij de BBC in Londen. Twaalf jaar was hij daar nieuwslezer, producer en regisseur. Een aantal jaren combineerde hij dat met het correspondentenschap voor de NRC. Later schreef hij vanuit Nederland voor 'The Financial Times' en 'The Economist'. Hij beheerst alle facetten van de journalistiek.

Pas op zijn 35ste besluit hij in de politiek te gaan. Hij keert terug naar Nederland, vestigde zich in Alphen aan de Rijn, werd lid van een lokale liberale afdeling en begon aan zijn rechtenstudie. In 1964 behaalde hij zijn doctoraal examen in het Nederlands Recht aan de Leidse universiteit. Toen zat hij al in de Kamer.

Theo Joekes ontpopte zich in het parlement al snel als financieel expert. In 1965 bepleitte hij een VVD schaduwbegroting tijdens het Kabinet-Cals om de staatsbegroting één miljard goedkoper te maken.

Veelzijdig

Theo Joekes is een uiterst veelzijdig mens. „Een eigenzinnig Kamerlid”, zo typeerde in 1980 NRC-columnist Joris van den Berg hem . . . „Een

ouderwetse generalist met een scherp gevoel voor en kennis van parlementaire procedures." Van den Berg concludeerde dat Joekes over „zeldzaam geworden kennis" beschikt.

Van die kennis heeft de VVD-fractie gretig gebruik gemaakt. Nieuwe Kamerleden gaan eerst bij hem in de leer om het parlementaire vakwerk onder de knie te krijgen. Zijn korte „colleges" zijn vakkundig, ironisch en doortvlochten met de nodige (zelf)spot. Al jaren is hij lid van het presidium en één van zijn grootste genoegens is het voorzitten van vergaderingen. Dat is, naast zijn waardevolle financiële inbrengsten, bijna een tweede vak geworden.

Maar Joekes heeft meer talenten. Meer Anglofiel dan welke Brit ook, kan hij uren uit Shakespeare citeren, schrijft hijzelf gedichten in vier talen en verraste hij heel politiek Den Haag in 1980 met zijn eerste detective: „Moord in de Ridderzaal." Meniggen zal bij de volgende Prinsjesdag in die zaal wat bezorgd omhoog hebben gekeken of hij niet onder de smeedijzeren lichtkroon zat, die in het boek van Joekes zo suggestief kwam neersuizen. Hij laat het er niet bij. Drie detectives volgen. Eind vorig jaar presenteerde hij zijn gedichtenbundel: „De orde van de dag", uitgeverij Loeb, waarin zijn gedichten geschreven tussen 1941 en 1981 zijn verzameld. Hij bedient zich even makkelijk van het Duits en Frans als van het Nederlands en Engels.

Joekes beschrijven is een onmogelijkheid. Zijn karakter telt te veel facetten - zichtbare en onzichtbare - om hem echt ooit te doorgronden. Zijn aanwezigheid in het parlement is voor de VVD van onschatbare waarde.

Theo Joekes in overleg met Ed Nijpels en Rudolf de Korte

Aan de sonnetten

Driedubbel keurslijf! Tyranniek sonnet!
Niet minder en niet meer dan veertien regels.
Soms zo doorzichtig als een haringnet,
Soms duister als het boek met zeven zegels.

En iedere regel heeft zijn vaste meter:
Schaap met vijf poten: minder niet of meer.
De dichter, die het dicht, weet dikwijls beter
Maar hij is slechts de herder, niet de heer.

Het derde keurslijf is 't vervloekte rijm,
De vijand van de heldere gedachte,
Het gif, dat wijn herleidt tot lijm en slijm,
De klank die elke rede kan verkrachten.

Gij hebt mij hopeloos gemaakt en blij
Gebeeldhouwde sonnetten, laat mij vrij.

*Theo Joekes, de Orde van de Dag
uitgeverij Loeb*

Nu de landbouwprijzen na moeizame en langdurige onderhandelingen vastgesteld zijn, is er voor het komende jaar duidelijkheid. De landbouw weet waar zij aan toe is. De nieuwe prijzen zijn voor Nederland zonder meer laag te noemen. Een drietal hoofdredenen liggen hieraan ten grondslag, t.w. de financiële situatie van de Gemeenschap, de problemen van de afzet en de internationale verhouding. Het Europees landbouwbeleid is in verhouding goedkoop nl. 1% van het Bruto Nationaal Produkt van de lidstaten aan kosten. Voor deze uitgavenpost ontvangen ± 270 miljoen consumenten in de Gemeenschap een breed uitgemeten voedselpakket tegen een relatief lage prijs.

De kaarten geschud

Waar ligt de Joker?

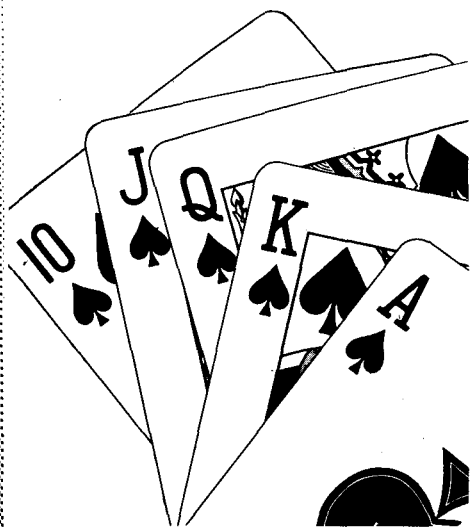
Mondiaal gezien is het beeld nogal verschillend. Enerzijds landen met aanzienlijk hogere uitgaven en voldoende voedsel, anderzijds landen met lagere uitgaven en een voedseltekort. Ja zelfs honger. In de Nederlandse situatie mogen we constateren dat de landbouw door het gematigde prijsbeleid een wezenlijke bijdrage aan de lage inflatie heeft geleverd. Het huidige beleid in Europa vervult mij met grote zorgen. Nog niet eens onderwille van de betaalbaarheid in 1983, nee veeleer vanwege de ontwikkeling op langere termijn. Een ongelimiteerde groei tegen een gegarandeerde prijs is niet meer verdedigbaar, is als het ware achterhaald door de ontwikkelingen. De huidige problemen waarmee de Europese landbouw worstelt, zijn mijns inziens anders van aard.

In de afgelopen decennia is er veel aandacht besteed aan de innovatie - daarin heeft de landbouw een aanzienlijke voorsprong ten opzichte van de industrie - doch de innovatieve inspanningen zijn teveel gericht op de bestaande produktiekolommen, nl. graan, zuivel, zetmeel, wijn, olijfolie enz. Dat betekent op dit moment dat, door goed management, er binnen de bestaande kolommen zoveel is gepresteerd, dat er sprake is van een overproductie, terwijl - gelet op de behoeften van de Gemeenschap - er nog zeer grote landbouwimporten plaats vinden. Hierbij valt met name

te denken aan plantaardig eiwit, plantaardige oliehoudende produkten en cellulose. Meer aandacht van de Europese Commissie voor dit element is van zeer groot belang. In het algemeen gesteld dus verbreding van het aantal produkten in de Gemeenschap.

De medeverantwoordelijkheidsheffing is in principe voor liberalen aanvaardbaar. Immers het medeverantwoordelijk zijn voor de afzet van het produkt is inherent aan het ondernemerschap. Ook in de toekomst is dit een acceptabel instrument, maar dan wel onder een aantal voorwaarden, t.w. de inkomensdoelstelling, bij de oprichting van de E.G. geformuleerd, dient uitgangspunt van het te voeren beleid te blijven. Vervolgens moet de heffing variabel zijn, in die zin, dat er een relatie moet zijn tussen de hoogte van de heffing en de hoeveelheid overprodukt. Ten slotte het Europees prijsbeleid behoort een duidelijker afspiegeling te zijn van de kostprijsverhoging. Een objectieve methode dient hieraan ten grondslag te liggen.

De afzet van een aantal landbouwprodukten is moeilijker geworden omdat door de daling van de ruwe olieprijs de koopkracht in een aantal OPEC-landen aanzienlijk is afgenomen, met name de zuivel- en pluimvee-sector ondervinden hier hinder van. Daarnaast manifesteren

de behoeften zich steeds duidelijker. De structurele voedseltekorten in Oost-Europa zijn een extra belemmering om tot een evenwichtige Oost-West verhouding te komen. Het aanleggen van een energiepijpleiding vanuit Oost-Europa maakt verdere handel wellicht mogelijk. Daarnaast bewerkstelligt men daarmee een wederzijdse afhankelijkheid tussen Oost en West. Immers de energie afhankelijkheid van West-Europa wordt door de voedselbehoefte van Oost-Europa voor een deel geëlimineerd. De Europese Commissie moet hierin het voortouw nemen. De cijfers die de F.A.O. ons voorhoudt, met betrekking tot de wereldvoedselbehoefte zijn gewoonweg rampzalig te noemen. Nu reeds sterven miljoenen en miljoenen mensen per jaar door gebrek aan voedsel. Het getuigt van een onverdraagzame onmacht dat we vanuit de E.G. in samenspel met de andere rijke landen zoals Japan, en Amerika er tot op dit moment nog niet in geslaagd zijn om een wezenlijke bijdrage te leveren om deze rampspoed te beëindigen. Het wordt nog erger als we zien dat er niet onaanzienlijke stromingen in Europa zijn, die afgedwongen productiebeperking bepleiten, terwijl volgens de F.A.O. de voedselbehoefte in de wereld nog aanzienlijk zal toenemen.

Voedselhulp als overbruggingsstrategie en uitwisseling van kennis, verbetering van infrastructuur enz. als lange termijnsstrategie om zodanig tot een structurele oplossing te komen. Een zeer belangrijke taak niet alleen voor de Europese Commissie.

De internationale verhouding met name tussen de E.G. en Amerika is een bepalende factor voor de wereldhandel. De landbouwoverschotten in Amerika, mede veroorzaakt door het embargo t.o.v. de Sovjet-Unie, naar aanleiding van de inval in Afghanistan, nopen beide tot overleg. Het voorkomen van een handelsoorlog is voor Nederland in het algemeen en voor de Nederlandse

landbouw in het bijzonder van het allergrootste belang. Ik heb er vertrouwen in dat hiervoor een goede oplossing wordt gevonden.

De toenemende behoefte bij de E.G. lidstaten om de eigen binnenlandse markt te beschermen is een andere zorg. Vrije doorvoer van goederen, kapitaal en diensten is ook een doelstelling, die 25 jaar geleden is opgesteld. Nog steeds wordt het internationale verkeer met toenemende regelgeving geconfronteerd. Dit is voor de landbouw een belemmerende en kostenverhogende factor, die de consument uiteindelijk moet betalen.

Het onvoldoende inhoud geven aan de vrije doorvoer binnen de lidstaten kost jaarlijks tientallen miljarden gulden. Erkende instanties spreken van 40 miljard. Dat is net zoveel als er op de totale Europese landbouwbegroting staat.

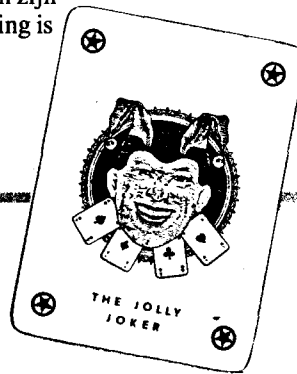
De toetreding van Spanje en Portugal is volop in voorbereiding. Wat hier de uiteindelijke resultaten zullen zijn moeten we afwachten. Een ding is

meer dan duidelijk, nl. dat de taakstelling van de gemeenschap aanzienlijk zwaarder zal worden. Uitgebreide onderhandelingen en ruime overgangsregelingen zullen onmisbaar zijn. Met name ten opzichte van de groente en bloemen. De Nederlandse glastuinbouw heeft voorlopig genoeg problemen gehad.

De kaarten zijn geschud, de prijzen zijn vastgesteld, de consument wordt niet of nauwelijks met prijsverhogingen geconfronteerd. De producent zal in de praktijk in 1983 voor het prijspeil 1982 moeten produceren. Dat is een moeilijke, maar geen onmogelijke opgave. Wel is een op de landbouw toegesneden lastenverlichting, zoals in het regeerakkoord vermeld, van zeer veel belang. We zullen het kabinet indien nodig hieraan herinneren.

De Joker ligt mijns inziens zeer duidelijk bij de Europese Commissie. Een beleid met visie ontbreekt.

Piet Blauw
VVD-Tweede Kamerlid

P.S.

Bij het ter perse gaan van dit blad staat de Nederlandse land- en tuinbouw door een zeer langdurige en zware regen onder grote druk.

Indien op de kortste termijn geen weersverbetering komt, zal niet alleen de continuïteit van veel landbouwbedrijven op het spel komen te staan, maar ook de voedselvoorziening voor een aantal produkten worden aangetast. De machteloosheid van de ondernemers in de landbouw doet zich op dit moment ook voelen in de landbouwpolitiek. Het spreekt voor zich, dat indien in een later stadium blijkt dat bedrijven in financiële nood komen door dit rampzalige weer, onze fractie in overleg met het kabinet al het mogelijke zal doen om continuïteit van de bedrijfsvoering te bewerkstelligen.

„Amsterdam: heldhaftig,

Anne-Marie Lucassen-Stauttener
Lid VVD-fractie Tweede Kamer

vastberaden en barmhartig”

Binnenkort wordt het drugbeleid in de Tweede Kamer behandeld en zullen de fractiecommissies justitie en volksgezondheid zich over deze problematiek buigen. Dan is het goed dat je als woordvoerder in één van deze commissies, je breed oriënteert in de samenleving t.a.v. de praktijk van een eventueel beleid. Bijvoorbeeld door gesprekken met o.a. verslaafden, ex-verslaafden, heroïnehoertjes, narcoticabrigade, hoofdcommissarissen, scholen, ouders van druggebruikende kinderen. Daarom heb ik een avond een dienst meegelopen met de recherche van het Politiebureau Warmoesstraat. Eén vierkante kilometer in Amsterdam waar alle drugproblemen zich voordoen. Iedereen kent dit bureau en wie heeft niet gehoord van Amsterdam en zijn druggebruikers. Maar wie weet wat er werkelijk aan de hand is?

Wat zijn drugs?

Zijn het stoffen die invloed hebben op het menselijk bewustzijn en om die redenen gebruikt worden? Dan praten wij over koffie, thee, tabak, alcohol, en slaapmiddelen, maar ook over heroïne, cocaïne en hash.

Of zijn drugs genotmiddelen die „nette mensen” niet gebruiken? Drugs zijn allebei. Maar met bijv. heroïne hebben wij nog niet geleerd om te gaan. Kenmerken van sommige drugs zijn: de verslavende werking en van sommige middelen, het illegale karakter.

De opvattingen over een drugbeleid kun je uitzetten op een horizontale lijn; helemaal links de visie: strafkampen, 30 jaar gevangenisstraf en helemaal aan de rechterkant: vrije verkoop in supermarkten en andere zaken zoals tot het begin van deze eeuw in Nederland mogelijk was. Daartussen vele varianten zoals o.a.:

- het juridische model: harde aanpak druggebruikers.
- het medische model, waaronder het psychiatrische model: de gebruiker is ziek en daarnaast psychisch gestoord en moet psychiatrisch behandeld worden (zoals we vroeger over homofielen dachten).
- het aanvaardingsmodel: het menselijke model, het aanvaarden van het druggebruik in de samenleving en vanuit die optiek een eventuele hulpverlening starten, omdat verslaving iets anders is, dan onafwendbaar teveel nemen van iets dat eigenlijk erg lekker is, maar jammer genoeg niet goed voor je.

Op het Bureau zelf vertelden twee dienstdoende rechercheurs over hun dagelijkse werk. Terwijl wij zaten te praten kwamen regelmatig buitenlanders binnen die aangifte deden van diefstal en beroving. Er lagen formulieren in verschillende talen, zodat ze alle gegevens zélf konden invullen.

Om een uur of 10 's avonds besloten de rechercheurs eens een kijkje te gaan nemen op de Zeedijk, dat behoort tot hun patrouillegebied.

Een grote, stilzwijgende menigte schuift voorbij en loert van links naar rechts. Wat opvalt in dit kleine stukje Amsterdam is het grote aantal buitenlanders en de mengeling van culturele en etnische minderheden, die je er ziet.

Het is een doorzichtig patroon maar de agenten van de Warmoesstraat kennen ze precies.

Een toerist met een enorme camera om zijn nek en twee dames met mooie tasjes lopen vóór ons en worden door een groepje blank en zwart vanuit de ooghoeken bekeken. Een jongetje met een verrekijker volgt ze met een jagersinstinct en geeft een seintje aan zijn maat verderop. Maar als hij ons ziet zwaait hij opnieuw met een gebaar: laat maar zitten. De toeristen kunnen de heren van de recherche dankbaar zijn dat ze in ieder geval de Zeedijk veilig zijn doorgekomen. De rechercheurs vertelden dat het een erg gevaarlijke straat is waar je als burger zelden 's avonds ongemoeid door heen kunt lopen. Ook zij worden regelmatig lastiggevallen. Bovendien worden er vele geweldsdelicten gepleegd. Verder zijn er allerlei tactieken om mensen te benaderen.

Er komt iemand naar je toe en vraagt: „Zal ik jou eens even wegen? Wedden dat je meer dan 80 kilo weegt.” Op het moment dat hij die woorden uitspreekt, wordt men al opgetild en door elkaar geschud. Dan komt er iemand anders bij en zegt: „Wedden dat het minder is dan 80 kilo”, en ondertussen wordt men ontdaan van alles wat men bij zich heeft. Daarna lopen ze weer vrolijk verder naar de volgende klant. Op een gegeven moment stonden wij even stil om te praten. Ineens was dat gedeelte van de straat helemaal leeg omdat, zoals een onderzoeker vertelde, onze aanwezigheid het bedrijf voor dat moment platlegde. Hij zei: „Ze kennen ons. Ze wachten even tot we weg zijn en komen dan weer terug.” Op een stukje Zeedijk van zo'n 100 meter reden 2 busjes met 5 agenten plus een gewone patrouillewagen. We passeerden 3 agenten met herdershonden en zagen hoe een groepje van 5 agenten enkele personen aan het fouilleren was. De vraag of dit uitgebreid patrouilleren ook een preventief effect heeft op de heroïnehandel werd bevestigend beantwoord. Maar een deel van de handel was verdwenen van de Zeedijk en verplaatst naar de Bijlmermeer. Een van mijn begeleiders verzuchtte: „Als je als politiekorps hier je werk goed doet, verplaatst de handel zich naar elders en zo hol je elke keer weer achter de feiten aan”. Dit laatste werd mij ook nog eens bevestigd door een hoofdcommissaris van één van onze grote steden. In de buurt waar wij liepen bevindt zich ook de „rose buurt”. Een onderzoeker wees op een aantal heroïnehoertjes. Jonge meisjes van 14 à 15 jaar, die bezig zijn geld te verdienen voor hun dagelijkse portie heroïne. Deze heroïnehoertjes zijn de goedkoopste die er zijn. Voor f 15 zijn ze je al van dienst. Het waren leuke meisjes om te zien en je vraagt je af, waar zijn we in deze samenleving mee bezig? Als er een goede en tijdige hulpverlening

geweest zou zijn, zouden deze meisjes misschien niet zo ver hoeven te gaan.

Rechtsongelijkheid

Terug op het Politiebureau, kwamen nog een aantal zaken aan de orde zoals:

- De rechtsongelijkheid tussen Amsterdam en de rest van Nederland. De aanpak van de handel en het druggebruik vertonen vaak plaatselijke verschillen. Ik kreeg wel de indruk dat de politie in andere steden meer tijd en celruimte heeft om zich met dit soort zaken bezig te houden. Bovendien vormt voor Amsterdam de enorme zuigkracht op buitenlandse druggebruikers een extra probleem.
- De grensbewaking: je kunt de handel via Schiphol beperken door strenge controle (hash-honden e.d.) maar even zo vrolijk verplaatst de handel zich naar het vliegveld van Brussel, om via de zuidgrens van Nederland weer binnen te komen.
- De coördinatie tussen de verschillende instanties, zoals douane, Fiod, Sociale dienst, Huisvesting enz.
- De mankracht van de Narcoticabrigade. Amsterdam heeft daar 30 mensen voor, Oslo ca. 80.

Bovendien wordt aan de deskundigheid bijzondere eisen gesteld.

Terug in Den Haag met al mijn indrukken kwam ik tot de slotsom, dat beslissingen voor een samenhangend en praktisch beleid niet lang meer kunnen worden uitgesteld en dat wij niet moeten blijven steken in experimenten te hooi en te gras. Wij zullen het drugprobleem in onze samenleving - of we dit nu wel of niet kunnen - moeten aanvaarden en de hulpverlening zal daarbij de negatieve effecten zoveel mogelijk moeten neutraliseren. Amsterdam, in het wapen staat: Heldhaftig, Vastberaden en Barmhartig, ik denk ook voor het drugprobleem.

Drie belangrijke publicaties

Voor geïnteresseerden zijn bij het algemeen secretariaat drie belangrijke publicaties te bestellen:

- De Medianoeta van de VVD-Tweede-Kamerfractie: „Mediabeleid. Informatie naar eigen keuze”. Hierin wordt het standpunt van de fractie ten aanzien van het hele mediabeleid weergegeven. Kosten / 4,50.
- De 4de herziene druk van de brochure „Door Vrijheid verbonden”. Waardoor u een inzicht krijgt in het functioneren van de organisatie van de VVD. De prijs is / 2,50. Bij bestelling van 10 exemplaren betaalt u / 12,50.
- Met oog op de komende Europese verkiezingen is de brochure „Liberalen en Europa” herzien en herdrukt. Hierin treft u o.a. het reglement op de kandidaatstelling. De prijs per stuk is / 2,50. Tien stuks / 12,50.

Bovenstaande publicaties kunt u bestellen door vermelding van het door u verlangde plus het vereiste bedrag over te maken op post giro: 40.18.232 i.n.v. VVD-Informatierekening, 's-Gravenhage.

„De tijden zijn nog nooit zo gunstig geweest voor een liberaal volkshuisvestingsbeleid, want steeds meer overheidssubsidie legt de gemeenten aan gouden banden,” zo sprak de heer P. J. van den Broek in een korte inleiding voor 120 VVD-burgemeesters, wethouders en raadsleden belast met volkshuisvesting. Op wat onderkoelde en daarom tot discussie prikkelende toon, gooide hij hiermee de knuppel in het hoenderhok tijdens deze

door de Commissie Volkshuisvesting in het Utrechts Jaarbeursgebouw georganiseerde discussie-avond.

De geïnteresseerden hadden een behoorlijke hoeveelheid discussie- en huiswerkstof van de Commissie toegezonden gekregen. Door de goede leiding van voorzitter W. C. van Rossum, die zich resoluut aan het tijdschema hield, kreeg de zaal volop gelegenheid om met vragen en opmerkingen te komen. En dat waren er nogal wat.

Bij de aanvang deelde Van Rossum mee dat het toegezonden discussiestuk niet de instemming van de volledige commissie had, maar „bij de benadering van de Volkshuisvestingsproblematiek zijn dogma's taboe.”

De heer Van den Broek, die zijn tanden zette in „de economische situatie en toch bouwen”, deed een aantal prikkelende uitspraken in zijn korte inleiding.

„Socialisten hebben belang bij een voortdurend woningtekort. De VVD is het een gruwel.” Hij wees erop dat dit najaar voor het eerst niet het aantal inwoners maar het aantal woningen voor de gemeenten van financieel belang zijn. „De overheid zal moeten besluiten tot volume- en prijsbeleid. Zij zal minder gesubsidieerde woningen laten bouwen en minder subsidie geven.”

De kansen voor de gemeenten ziet hij

liggen in de bouw van goedkopere woningen. Voornamelijk in twee prijsklassen, namelijk f 90.000,— en f 130.000,—. De mogelijkheden binnen die marges te blijven, liggen ondermeer in een sobere procedure en gemeentelijke toezicht op goede bouwkwiteit. Hij sprak de hoop uit dat snel iets van deregulering in deze sector merkbaar zal zijn; dus een vermindering van de overheidsbemoeienis tot het allerhoogst noodzakelijke minimum.” Mevrouw A. van Leeuwen-Gijsberts die over „woonlasten en huurbeleid” sprak, beklemtoonde dat door tal van subsidies niemand meer zicht heeft op de kosten van wonen. „Toen de inkomens niet meer groeiden, kwamen de problemen met het huurbeleid. De huurverhogingen zijn de laatste jaren op tal van fronten gesubsidieerd. De oudere, en bouwtechnisch mindere, woningen bleven achter. De

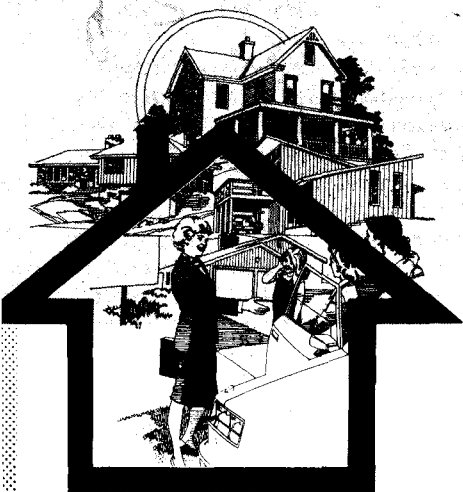
huurverhogingen zijn opgebouwd in relatie met de bouwkosten . . . Wij vinden dat subsidies moeten worden teruggedrongen. Vooral de objectsubsidies, want die komen namelijk ook degenen ten goede die het niet nodig hebben. Wél wenst mevrouw Van Leeuwen een wettelijke regeling voor huursubsidies voor de laagste inkomens. Zij verlangt een scheiding van de verbruikskosten (stookkosten e.d.) en echte woonkosten bij de toekenning van subsidies.

Verskil

Heel duidelijk bleek uit de reacties van de zaal dat de volkshuisvesters met verschillende problemen te maken hebben. Het beleid in de grote steden, de kleinere gemeenten en op het platteland vraagt om een volstrekt verschillende benadering. Toen het Kamerlid De Beer aangaf dat geen ontkomen is aan verlaging van subsidies en mensen met een minimuminkomen de komende vier jaar jaarlijks een verhoging van f 3,— per maand zullen moeten betalen, reageerde mevrouw Van Leeuwen met: „Er zijn legio gezinnen met een uitgavepatroon van f 450,— tot f 650,— na aftrek van hun woonkosten. Ik vraag me af hoe ze dat doen!” En bij een latere vraag uit de zaal: „Het waren niet de VVD-ers die zich de problemen van de oude stadswijkbewoners in het verleden hebben aangetrokken.” Levendige discussie ontstond over de vraag of je mensen die hun leven lang in dezelfde woning hebben gezeten, zou moeten „deporteren” als hun huur te laag bleek. Dat dit niet als gebeuren was wel de algemene instelling van de zaal. Het Kamerlid De Beer zei in dergelijke gevallen liever voor huurharmonisatie dan voor huurbelasting te kiezen. Die belasting zou immers weer in handen van de overheid vallen en dan is het nog maar de vraag of het dan wederom aan volkshuisvesting zou worden besteed. De heer H. J. J. Bruning, inleider over

het distributiebeleid, bepleitte een systeem waarin de mensen vrijer worden gelaten de woning te kiezen die zij willen. „Als iemand duur wil wonen en geen auto voor de deur hoeft, dan moet hij dat kunnen doen zonder dat daar onmiddellijk subsidie achter staat. Aan dit misbruik van individuele huursubsidie zijn de gemeenten de hoofdschuldigen. „De huursubsidie is bedoeld voor mensen in knellende omstandigheden, maar niet voor grove aanpassingen van de huurlasten.”

Mevrouw drs. C. de Leve-Haagman vroeg zich in haar inleiding af of stadsvernieuwing alleen een zaak van volkshuisvesting moet zijn. De economische en sociaal-culturele functies van de gemeenten tellen toch ook. „Mensen willen niet alleen wonen, maar ook in de omgeving werken en zich ontspannen . . . We moeten af van het bouwen voor de buurt en het verbeteren tot iedere prijs. Laat men dat laatste criterium in de bouw niet los dan trekken de middengroepen weg uit de steden omdat er qua draagkracht voor hen geen plaats meer is.” Ze was genadeloos eerlijk: „Er is een herijking nodig voor stadsvernieuwing. Ik denk dat wij ons allemaal schuldig hebben gemaakt aan het opkloppen van de wensen betreffende wonen. Voor de toekomst is soberheid geboden, waartoe de bewoners waarschijnlijk zélf de aanzet zullen geven. Want wie heeft de zaken opgeklopt? Was dat de aannemer, de architect of de huurder?” Uit de vraagstelling bleek dat deze bijeenkomst veeleer een inventariserend karakter had van de levende problematiek bij de volkshuisvesters dan dat oplossingen werden geboden. De aanwezigen zullen nog een enquêteformulier ontvangen. Toch heeft de commissie Volkshuisvesting door deze bijeenkomst een moedige daad gesteld, waarop zeker voor de verschillende probleemgroepen van volkshuisvesters een vervolg moet worden gegeven. ■

Bezinning op volkshuis- vesting- problematiek

Koosjes Column

Signora Maria . . .

Koosjes Buis

Maria Luisa Cassanmagnago Cerretti werd 7 april 1929 in de mooie oude stad Bergamo (Lombardije, Noord-Italië) geboren. Nu is zij Vice-President van het Europees Parlement, Christen-Democrate. Lid van de Commissie voor sociale zaken en werkgelegenheid, de Commissie voor ontwikkeling en samenwerking en maakt deel uit van het Paritair Comité van de Raadgevende Vergadering van de Overeenkomst tussen de staten van Afrika, het Caribisch gebied, de Stille Oceaan en de Europese Economische Gemeenschap (ACS-EEG). Bent u er nog? Want om dat laatste gaat het . . .

Afrika, het Caribisch gebied en de Stille Oceaan. En dat niet gezien als in een vakantie-prospectus, maar als ontwikkelingslanden! Ontwikkelingsgebieden waar de Europese Gemeenschap de Overeenkomst van Lomé mee gesloten heeft. Een overeenkomst waar zij altijd trots op is geweest. Geroemd als een model voor de betrekkingen tussen ontwikkelings- en industrielanden. In feite zijn het overeenkomsten. Meervoud. 28 Februari 1975 tekenden

de EEG en 46 ACS-landen de eerste Overeenkomst van Lomé. Het ging hier om een voortzetting van de overeenkomsten van Jaounde, die in 1963 en 1969 werden getekend door de Gemeenschap en achttien Afrikaanse landen plus Madagascar en van de overeenkomst van Arusha. Deze eerste overeenkomst van Lomé behelst de samenwerking op handelsgebied en waarborgde de vrije toegang van bijna alle producten die uit de ACS-landen stammen tot de gemeenschappelijke markt. Ze garandeerde stabiele ontvangsten uit de export voor zesendertig basisproducten van de ontwikkelingslanden, die zodoende werden beschermd tegen prijsschommelingen op de wereldmarkt. De overeenkomst voorzag in samenwerking op industrieel en financieel gebied en functioneerde, evenals de voorgaande overeenkomsten, via het optreden van gemengde instellingen, waardoor een en ander in zijn geheel gemeenschappelijk kon worden beheerd.

Lomé II, de nieuwe voor vijf jaar gesloten Conventie die op 1 januari 1981 van kracht werd, wordt

gekenmerkt door de bereidheid van de partijen (nu 58 ACS-landen) om vast te houden aan de verwervingen van Lomé I (1975-1980). Lomé II is echter geen simpele hervatting van de eerste Overeenkomst.

Ze bevat talrijke verbeteringen en een verdieping van de eerdere beleidslijnen, maar óók vernieuwingen en belangrijke aanvullingen, zoals de samenwerking op het gebied van de mijnbouw en de energie, op het terrein van de visserij en bij maatregelen die ten goede komen aan de arbeidskrachten!! Onderhandelingen voor een derde vernieuwing van de ACS-EEG-Overeenkomst zullen in september 1983 starten.

Laten we ons niet vergissen, het gaat hier duidelijk om een wederzijds belang en niet om vriendelijke hulp vanuit de grootheid ons harte. Zo groot is dat hart van ons trouwens niet meer. Een verhoging van het levenspeil, de lonen en de sociale voorzieningen in de ontwikkelingslanden kan ervoor zorgen dat op den duur bepaalde concurrentieverschijnselen afnemen doordat de produktieverhoudingen meer naar elkaar toegroeien. Het is in het belang van Europa, en met name van de werknemers, dat een dergelijke toenadering in opwaartse en niet in neerwaartse richting gaat! Op handelsgebied kan de industriële samenwerking tussen ACS en EEG tevens de Gemeenschap helpen om het vaak aanzienlijke marktaandeel dat zij in deze landen bezit te behouden of zelfs haar uitvoer van kapitaalgoederen te vergroten en daarmee de werkgelegenheid te verbeteren.

Bovendien maakt de sterke afhankelijkheid van de EEG op het gebied van de voor haar ontwikkeling onmisbare grondstoffen (75 %, tegen minder dan 25 % voor de Verenigde Staten en minder dan 10 % voor de Sovjetunie), samenwerking met de derde wereld voor haar noodzakelijk, in het bijzonder met een blok zoals de ACS-landen, dat op dit terrein zeer

goed voorzien is.
En dat nu we geen kolonieën meer hebben . . .

Signora Maria (Luisa Cassanmagnano Cerretti) is namens de Commissie voor ontwikkeling en samenwerking van het Europees Parlement, rapporteur over de resultaten van de werkzaamheden van het Paritair Comité en de Raadgevende Vergadering ACS-EEG. Haar rapport kwam 8 februari 1983 te Straatburg in de plenaire vergadering van het Europees Parlement ter discussie.

Zelf zei Maria Luisa bij het voorleggen van haar rapport heel eerlijk dat het erom gaat in de ontwikkelingslanden omstandigheden te scheppen die een economische ontwikkeling mogelijk maken. Dat dit niet alleen in het wederzijds belang is, maar op den lange duur één van de meest belangrijke garanties voor het behoud van ons Europese welzijn. Dat geen sprake is van het geven van een aalmoes om ons geweten te sussen: een dergelijk beleid zou vooral resulteren in een economische afhankelijkheid die zowel voor de ontwikkelingslanden als voor de EEG-landen nadelig zou zijn. Dat de Overeenkomst van Lomé op heel andere beginselen is gebaseerd. Zij creëert voorwaarden voor een waarlijk partnerschap, waarin de ACS-landen en de EEG-Lid-Staten elkaar op voet van gelijkheid vinden. Zij hebben niet alleen rechten, maar dragen ook bepaalde verantwoordelijkheden.

Maria is mondiaal en gaat nog verder dan de Europese gedachte. Bij het inleiden van haar rapport, het onderstrepen van het belang voor Europa van de Overeenkomst van Lomé als mogelijkheid de onrustbarende werkloosheid terug te dringen, zei zij letterlijk: „Wij weten allemaal dat Europa alleen niet in staat is haar werklozen weer in het arbeidsproces op te nemen” . . .

Fiko® wijnrekken <small>garanderen uw wijnen optimale rust en temperatuurstabilisatie</small>	Zwitserse perfectie ruim 30 jaar productie	
	FIKO-Wijnrekken het enige lichte poreuse steensysteem.	
Henk Wulfesen, Postbus 72, 8080 AB ELBURG Tel. (05250) 3977.		

Per Hotelbus (max. 12 pers.) of op eigen gelegenheid naar
HOTEL EDENHOF + LENZERHEIDE - Zwitserland.

Kamers met douche/WC vanaf Zw.fr. 55,— p.p.d. halfp.
De zeer goed ter plaatse bekende Ned. Hotelier is uw chauffeur en/
of gids bij wandelingen, bergtochten en excursies.

Inlichtingen: B. de Geus, Vinkebuurt 6, 2471 XC Zwammerdam,
tel.: 01726 - 15520, b.g.g. 01724 - 8398.

**1-JARIGE AVONDOPLEIDING
STAATSEXAMENS
MAVO HAVO ATHENEUM
OOK EXAMEN PER VAK**

**VRAAG NU
BROCHURE
020-867151**

Gedurende onze versnelde avondcursus leiden wij u op voor waardevolle staatsexamens voor mavo, havo en atheneum. Afhankelijk van uw beschikbare tijd en/of persoonlijke omstandigheden voor het complete vakkenpakket ineens, of voor deelcertificaten, d.w.z. voor officiële diploma's per afzonderlijk vak. Dit laatste is met name een gunstig alternatief voor cursisten, die dit jaar hun diploma aan de dagopleiding misten door onvoldoendes op één of meerdere vakken. Zij kunnen deze vakken in één jaar op de avondopleiding overdoen.

Onze opleiding comprimeert in één jaar de complete examenstof. Het spreekt daarom vanzelf, dat wij totale inzet vragen. Daartegenover bieden wij dan een bijzonder grote kans op slagen. Dit wordt mede bepaald door een uiterst bekwaam docentencorps en regelmatige studiebegeleiding.

U krijgt 's avonds onderricht in naar keuze: het Vossius Gymnasium in Amsterdam (19.15 - 22.00 uur), de Genderdal Scholengemeenschap in Eindhoven (18.45 - 21.30 uur) of het Edith Stein College in 's-Gravenhage (19.15 - 22.00 uur).

De boeken krijgt u gratis in bruikleen, terwijl een deel van de studiekosten eventueel subsidiabel is.

Als u nu een begin wilt maken, kunt u onze informatielijn bellen voor meer gegevens, of van 19.00 - 22.00 uur voor een persoonlijk gesprek. Wij sturen u op verzoek graag onze uitgebreide informatiemap toe:

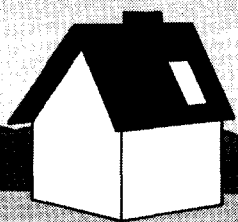
020-867151

ANNO 1962

LUCAS ACADEMIE

**AMSTERDAM • EINDHOVEN • 'S-GRAVENHAGE
POSTBUS 22560, 1100 DB Amsterdam Z.O.**

't Aanzien van uw huis

Arcoat

Een coating op basis van acrylaten. Sterk, duurzaam en isolerend. Een produkt met een optimaal hechtend vermogen, dat uw huis verfraait en beschermt. Jaar in, jaar uit....

Arcoat, een geweldig produkt

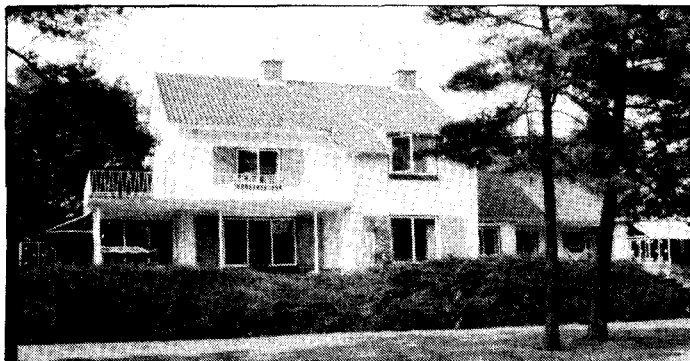
- wordt 20 maal dikker opgebracht dan verf
- bevat geen milieuschadelijke bestanddelen
- ademt
- bladdert niet
- en is kleurvast

Arcoat is de veelzijdige oplossing voor veeleisende huizenbezitters.

Vraag informatie bij Arcom b.v., specialist in gevelbehandeling,

Marconiweg 4, Vianen
tel. 03473-73414/75514
telex 70559 - ARCOM NL

**10 JAAR
GARANTIE!**

TE KOOP uniek gelegen **landhuis** aan de rand van het Veluwe-massief te Eerbeek (Doonweg 2). 20 km afstand van Arnhem, 10 km van Apeldoorn. Op 12.000 m eigen grond. Het betreft hier een zeer goed onderhouden en representatief pand. Globale indeling: hal, ruime zitkamer m.o. haard, serre, eetkamer, mod. keuken, bijkeuken, kelderpartij; op verd. 4 slaapkamers, badkamer, div. balkons; hierboven zolder; veel kastruimte; afz. gastenverblijf m. entree, ruime kamer, slaapk., douche, toilet.

Uitgebr. kleurenfolder op aanvraag beschikbaar. Vraagprijs: f 750.000,— k.k.

Inlichtingen en bemiddeling via ons of uw eigen N.V.M. makelaar.

Kamphuis Makelaardij b.v.

Directeur L. Chr. R. Kamphuis

Makelaar in onroerende goederen,
lid NBM
Makelaar in assurantiën

Telefoon 085 - 45 45 77 - 43 70 53

Uit een interview met
Veronique Tonino:

"Ik werk momenteel als stand-plaats-hostess bij een hotel in Spanje. Voel me best happy! De TUNON-opleiding is erg praktijk-gericht, want ik kon alles wat ik geleerd had direct in praktijk brengen..."

De gedegen privé-opleiding sinds 1964 tot hostess!

Tunon Internationale Hostess-Opleiding

je paspoort naar een leuke, internationale baan!

- Uit het lesprogramma o.a.:
- moderne talen
 - toerisme
 - communicatie-training
 - public relations
 - étiquette
 - economie
 - bloemschikken
 - muziekbeschuwing.
 - wijnkennis
 - kunst

Vraag onze kennismakingsbrochure aan:

**École
Internationale
d'Hôtesses
Tunon**

Nu ook voor
Jongens!
(Alleen in Arnhem)

Den Haag: Alexanderstraat 23 vd, 2414 JM - Telefoon 070-630423
Arnhem: Frombergstraat 1 vd, 6814 EA - Telefoon 085-433526

22 scholen ter wereld: Arnhem, Antwerpen*, Barcelona, Bordeaux, Brussel, Lille, Caen, Frankfurt*, Genève, 's-Gravenhage, Londen, Lyon, Madrid, Monte Carlo, Montpellier, Nancy, New York, Parijs, Reims, Marseille, Straatsburg, Toulouse, Tours en Zürich*
* In oprichting

BATTEM-83VD

Zilveren miniaturen -
meesterwerkjes uit de Zilverstad.

Schoonhovens Silvershuys RIKKOERT'S JUWELIERS BEDRIJVEN

Haven 1 + 5 - Schoonhoven
Tel.: 01823 - 2651

(Ook restaureren en verzilveren van cassettes e.a. artikelen)

KLEIN - OEVER

Zorgeloze pony-vakantie in mooie natuur; binnen- en buitenmanege, zwembad, sport en (samen)spel, fietscrossbaan, creatief bezig zijn, buitenritten e.d.; alles onder ervaren en enthousiaste leiding. 6-15 jaar.

Inl. J. Maat, Oud-Avereest 60, Balkbrug, 05230-19204.

Eisen om werk vanuit de vrouwenbeweging komen menigeen onredelijk en onrealistisch voor. Toch is een betere verdeling van werk tussen mannen en vrouwen de sleutel tot emancipatie mits ook het onbetaalde werk en het inkomen worden herverdeeld. En zelfs dat is pas het eerste hoofdstuk van het sprookje van een wereld vol zelfredzame mensen. Een sprookje dat misschien voor volgende generaties werkelijkheid kan worden als wij nu onze kansen niet voorbij laten gaan. Een punt dat de vrouwengeleerden tot nu toe verdeeld hield, was de strategie volgens welke herverdeling van werk bereikt zou kunnen worden. Radicale algemene of geleidelijke en vrijwillige arbeidstijdverkorting per dag of week, huishoud- of basisloon, plicht tot arbeid of deeltijdwerk - de meningen hierover liepen sterk uiteen. Traditionele en progressieve vrouwenorganisaties vlogen elkaar publiekelijk in de haren over dit onderwerp. Ongeveer de helft van de vrouwen wil werk buitenshuis, de andere helft heeft het thuis prima naar de zin. Uiteindelijk heeft de knellende economische situatie tot het besef

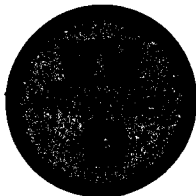
geleid dat eendracht macht maakt en macht is waar wij vrouwen het op hebben gemunt. Zonder macht is praten over emancipatie tijdverspilling. Het najagen van een illusie.

Verschillen

Er is sinds kort een duidelijke kentering gekomen in het denken van de feministische organisaties waar het de verschillen tussen vrouwen betreft. Uitgangspunt is thans het overbruggen van verschillen in opvatting door in de eerste plaats te onderzoeken tot welk niveau er overeenstemming is te verkrijgen tussen de diverse groeperingen. Zo heeft het kunnen gebeuren dat vrouwen van zeer uiteenlopende pluimage zoals de Paarse Kinker, het Katholiek Vrouwengilde en de Vereniging voor Vrouwenbelangen - om maar een willekeurige greep te doen - elkaar op één noemer gevonden hebben. Zij werken samen aan een minimumprogramma van eisen dat overal in het land ter discussie zal staan via de aangesloten organisaties. Het in een

vorige aflevering van deze rubriek genoemde boekje van De Populier is een weerslag van de reeds gevoerde discussie, waaraan ook de VVD-vrouwen deelnamen. In „Feminisme en Politieke Macht” - Herverdeling van de betaalde en onbetaalde arbeid - zijn de verschillende stromingen in de vrouwenbeweging te herkennen. VVD-vrouwen die in plaatselijk of regionaal verband met deze materie aan de slag willen gaan, vinden in deze uitgave voldoende aanknopingspunten. Te verwachten is dat de samenwerking tussen de vrouwengroeperingen niet beperkt zal blijven tot een landelijk Breed Platform en De Populier. Hier en daar zijn reeds initiatieven genomen voor provinciale samenwerking. Ook VVD-vrouwen zullen hierbij hun inbreng moeten leveren. Zaak is wel er op toe te zien dat een juiste wijze van besluitvorming wordt gehanteerd en dat voldoende waarborgen worden ingebouwd tegen eenzijdigheid. In ieder geval mogen wij de discussie niet uit de weg gaan!

Anita Wagemakers

KAAPSE WIJNEN

Eén der grootste collecties Kaapse wijnen in Europa!!! vindt u bij **Wijntapperij 500**, Overtoom 500 in Amsterdam. (O.a. Nederburg, Zonnebloem, K.W.V., Allesverloren, Goede Hoop, Fleur du Cap, etc., etc.)

GROTE KLASSE; in zéér ruime sortering aanwezig. Voor elke **wijnkenner en wijnliefhebber** van volle en fluweelzachte wijnen . . . **het einde!**

Wijntapperij 500 alom bekend om zijn zuivere schenkwijnen van het fust (zonder conservanten), zoals een 100 % Cabernet of Pinotage, een A.C. Roussillon, Languedoc of Rhône en vele anderen tot zoete Muscateller aan toe.

Een KEUR aan schitterende wijnen voor alle dag voor echt weinig geld.

Hopen dat naslagwerk overbodig wordt . . .

Jan te Veldhuis en
Winsemius

h

Haya van Somerenstichting

Discussie- en Vergadertechniek en Spreekvaardigheid

Een hoogst opmerkelijke presentatie van een boek!

Zowel de auteurs als de ontvangende minister hopen dat het nu verschenen naslagwerk: „Milieuvoorschriften” zo snel mogelijk overbodig zal worden. Het gebeurde in het Internationale Perscentrum Nieuwspoort. Het VVD-Tweede Kamerlid mr. J. te Veldhuis bood onze minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieuhygiëne, dr. P. Winsemius, een inventarisatie aan van meer dan een halve meter Milieuvoorschriften. In zijn vorige functie als hoofd bureau milieuzaken van de Zeeuwse Provinciale Griffie heeft hij samen met de belastingadviseurs drs. D. Ridges en mr. J. M. Stevers dit losbladig overzicht gemaakt.

„Wij hopen dat wij hiermee de ongeveer 100.000 ondernemingen van het Midden- en Kleinbedrijf, maar ook particulieren van dienst kunnen zijn. Vriend en vijand zijn het erover eens dat de ontzaglijke hoeveelheid regels op dit gebied bijna een onontwarbare kluwen vormen. En dat, terwijl er miljoenen mensen rechtstreeks bij zijn betrokken,” sprak Jan te Veldhuis in zijn aanbiedingswoord. „Ik heb er

eerlijk gezegd eigenlijk te veel tijd aan moeten besteden om deze wereld een klein beetje toegankelijk proberen te maken voor die niet-specialisten. Het was een geweldige klus om alle regelingen systematisch en overzichtelijk te rangschikken . . . Ik hoop dat het boekje aan het eind van uw ambtstermijn overbodig zal zijn.” Minister Winsemius: „Ik ontvang dit boek met gemengde gevoelens. De wegwijzfunctie lijkt me buitengewoon zinvol, maar dit boek is te dik . . . vandaar de gemengde gevoelens.” Hij greep terug op de zestiger jaren toen de milieuwetgeving nog in de kinderschoenen stond. Daarna werd besloten een serie wetten te bouwen. „Maar nu moeten we komen tot vereenvoudiging van die wetgeving en tegelijk speelt de deregulering. De Deregulering Ruimtelijke Ordening en Milieu (DEROM) zit ambtelijk in haar laatste week. Daarna gaat zij via de onderraad naar de Ministerraad en hopelijk bereikt zij nog voor het zomerreces de Tweede Kamer.” Het handboek „Milieuvoorschriften” bevat het antwoord op alle vragen over milieuwetgeving. Het is losbladig. De uitgeverij is Vuga bv. Het naslagwerk kost f 38,75. ISBN 90 6095 549 8. ■

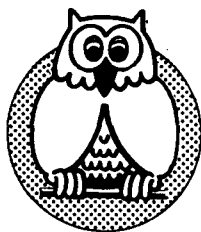
Nu voor veel gemeenteraadsfracties en afdelingsbesturen het zomerreces nadert is het misschien een goede gelegenheid om eens na te denken over uw plannen voor het najaar van 1983.

De Haya van Somerenstichting heeft een tweetal cursussen ontwikkeld; de cursus Discussie- en Vergadertechniek en Spreekvaardigheid die door professionele inleiders worden gegeven.

U kunt als gemeenteraadsfractie of afdeling zelf zo'n cursus aanvragen. Wij kunnen u dan de namen geven van een trainer en het cursusmateriaal kant en klaar leveren.

Op zo'n cursus kunt u ook als u al veel ervaring heeft met spreken in het openbaar en Discussie- en Vergadertechniek nog eens de theorie bespreken en reacties horen van collega's en inleider.

Heeft u interesse voor zo'n cursus dan kunt u bellen naar onze stichting 070-614121, Hans van den Broek. De kosten van zo'n cursus zijn per deelnemer erg laag. ■

KENNISGEVING

De Stichting Internationaal Instituut Energiezaken

1. Deelt mee dat inschrijven in de Limited Partnership „International Energy Program 82-2'' wegens het behalen van het vereiste kapitaal niet meer mogelijk is.
2. Als Trustee van het Knott County Programma deelt de Stichting mee dat over de maand maart 1983 een bedrag ad US \$ 846,13 wordt uitgekeerd.
Dit rendement is gebaseerd op een deelname ad US \$ 40.000,—.

Hiermee komt het gemiddeld jaarrendement op 25,01 %.

3. Vanaf heden start de voorinschrijving op een nieuwe Limited Partnership: „Domestic Oil Program 3''.

Het aantrekkelijke van deze Limited Partnership is, dat dit programma vrijwel uitsluitend bestaat uit **reeds geboorde en producerende bronnen**, zodat er sprake is van een direct rendement op de inleg.

Totdat de Limited Partnership gesloten is, ontvangen de deelnemers rente op het door hen ingebrachte kapitaal à 9½ % per jaar.

Na sluiting van de Partnership wordt deze rente direct aan de deelnemers uitgekeerd.

Gezien de belangstelling voor deze **reeds producerende programma's** adviseren wij de Aspirant-Deelnemers snel, doch schriftelijk te reageren op onderstaand adres:

Stichting Internationaal Instituut Energiezaken

Vrijheidsplein 54-56, 3705 PS Zeist

tel.: 03404-62277

Mijn opinie is . . .

Gelijke bezuinigingen

Het moet maar eens afgelopen zijn met het huidige groepswijze bezuinigingsbeleid. Telkens weer wordt bezuinigd op een bepaalde groep in de samenleving: wordt inkomenspolitiek gecombineerd met bezuinigingspolitiek. Het is m.i. niet juist dat de VVD hier nog langer aan meedoet. Het is onzin dat de lagere of hogere inkomens niet zwaarder mogen inleveren, het gaat mij er om dat er onzekerheid wordt geschapen. Waarom kan niet gewoon iedereen bijv. 2% inleveren. Laat de VVD wat meer cijfers geven over de koopkrachtvermeerdering sinds 1973 van de minima, zodat alle CDA- en PvdA-onzinnig ontzenuwd kan worden. De VVD moet gokken op solidariteit. Juist als volkspartij!!!

Het huidige beleid richt zich teveel op het „pakken“ van bepaalde groepen in de samenleving en komt bij mij, jonge VVD-er, - al jarenlang - over als 'n achterbakse guerrillamethode.

Iedereen moet inleveren;

inkomensverhoudingen handhaven!

Iedereen rekent op een bepaald inkomen en stemt daar zijn/haar budget op af. Het is onredelijk dat hier de politiek op in grijpt.

Dhr. en Mw. Balledux
Heemstede

Verkeerde keus

De letters VVD staan voor VOLKSpartij voor Vrijheid en Democratie. Echter, de mensen met een minimuminkomen, zoals ik, die tellen niet meer mee voor de VVD. Ik ben een WAO-er met een klein inkomen, die op alle fronten wordt aangepakt en in

zijn inkomen in het bijzonder. Ik heb gewerkt op provisiebasis om de zaak waar ik werkte een hoge omzet te laten maken en daardoor de economie in Nederland te laten bloeien. Door mijn handicap tel ik niet meer mee in mijn oude bedrijf, maar ook niet meer in het sociale leven. Zeker niet bij de VVD.

Peter Kottman
Rotterdam

VVD Volkspartij? Nee!

Eind 1982 ben ik lid geworden van de VVD. Toen ik mijn eerste V & D doorlas trok ik geen andere conclusie: inderdaad, gezien het soort advertenties is deze politieke partij voor kapitalisten weggelegd en niet voor „het volk“!

A. R. de Moor
Den Haag

„Spijt“-stemmers

Op maandag 25 april was in Ede een WAO-tribunaal. Waar waren de leden van de VVD-fractie? Er zijn daar zeer juiste, goed gefundeerde zaken aan de orde geweest. Het is beslist niet zo, dat zij die buiten hun schuld in de WW of WAO zijn geraakt in een paradijs komen, zoals enkele maanden geleden gesuggereerd door drs. B. de Vries. Integendeel voor velen is het eerder een hel geworden. Ook zij hadden de plicht om premie te betalen, maar ook het recht op een goede uitkering. Wanneer een levensverzekering wordt afgesloten, dan wordt de hoogte van de premie bepaald tegen de hoogte van het uit te keren bedrag. Wanneer de verzekeringsmaatschappij haar verplichtingen niet na komt, dan

noemen wij dat oplichterij. Wanneer de staat de WW, WAO en AOW inkort, hoe noemen wij dat dan? De VVD een „volkspartij“? Dat kunnen we, dacht ik, wel vergeten. Ik heb spijt van mijn stem op de VVD.

E. C. Ninaber
Amerongen

VVD-bridge in Voorburg

De VVD-bridgeclub in Voorburg telt thans 102 leden. In principe speelt men op de derde woensdag van de maand van september tot en met juni. Er zijn vier lijnen. Er wordt competitie gespeeld o.l.v. een wedstrijdleidster. Na drie keer spelen kan men promoveren of degraderen. In december is er een kerstdrive. We beginnen onze speelavonden om 20.00 uur en tot 21.30 uur wordt niet gerookt. Niet iedereen is lid van de VVD (de bridgeclubs ontstonden als fundraisingproject om de afdelingskas te spekken), maar we gaan ervan uit dat men toch minstens met de VVD sympatiseert. Zijn er in het land meer VVD-bridgeclubs? Zo ja, kunnen we dan eens tegen elkaar spelen? Zo nee, is het dan geen idee ons voorbeeld na te volgen? We geven graag alle hulp en inlichtingen.

Carry Steinmetz, voorz.
Voorburg, tel. 070 - 866539

Tering naar de nering

De opmerkingen in deze rubriek dat de VVD de onderwijssalarissen moet sparen, deel ik niet. Door het systeem van Keynes: het maar bijdrukken van papiergeld en het uitgeven brengen meer welvaart, zijn de salarissen geweldig gestegen. In 20 jaar is de landbouw van 100 naar 658 gegaan en is het personeel door de mechanisatie geheel verdwenen. Onze gulden is vergeleken met toen nog maar 30 cent waard. De fabrieksdeuren moesten dicht en er ontstond ook in ons land een enorme werkloosheid. Weimartoestanden lagen in het verschiet. En eindelijk trapt de VVD nu op de noodrem. Deze partij probeert de tering naar de nering te zetten . . . ook in het onderwijs. Als het overheidsbedrijf failliet gaat, staat ook het onderwijs op straat.

B. W. Staats
Odoorn

IM

UIT DE BRAND!!

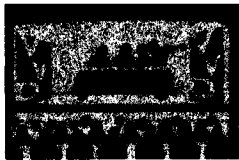
met onze unieke uitwerpbare brandladders.

- RIVAL uitwerpbare brandladders voor particuliere woningen, 4.60 mtr. f 195,—; 7.60 mtr. f 235,—.
 - AMIGO uitwerpbare brandladders voor bedrijven, instellingen en woonhuizen; 6 standaardmaten van 3.70 mtr. t/m 15.20 mtr. Prijzen van f 350,— t/m f 775,—.
- Alle prijzen excl. 18 % BTW, levering franco.

Bel voor nadere inlichtingen of folders:

AMIGO SAFETY NEDERLAND,
specialist in vluchtmiddelen,
Javastraat 281 - Den Haag.
Tel.: 070 - 636370.

In deze rubriek zullen reacties van ten hoogste honderd woorden worden opgenomen. Langere brieven worden door de redactie ingekort. Aanvallen op personen komen niet voor plaatsing in aanmerking en zullen ook niet worden beantwoord. Plaatsing betekent niet dat de redactie het met de inhoud eens is.

Democratie?

Beslist moet worden over de plaatsing van 572 kruisraketten in Nederland. Een meerderheid van de Tweede Kamer was tegen, de regering voor. Een ruime meerderheid onder de bevolking lijkt tegen te zijn. Een regering en parlement die de democratie werkelijk respecteren moeten nu wel - nadat ieder zijn standpunt heeft kunnen uiten - tot een referendum besluiten. Zodat een ieder kan mee beslissen. Hij die voor of tegen is, neme deel aan bedoelde volksraadpleging. Wie er geen belang aan hecht of geen mening heeft blijve thuis. Hiermee is het voortbestaan van ons koninkrijk niet in het geding. Wél zijn democratie.

Pieter Korteweg
Leiden

Regionale omroepen

De VVD kan haar mediastandpunt versterken door te eisen dat ook de zendtijd van de regionale omroepen wordt verdeeld onder de landelijke omroepen aan de hand van de ledenverdeling in de betreffende regio en niet aan een „voor die regio representatieve stroming“. Zendtijd voor de geen leden vertegenwoordigende omroepen (o.a. IKON) gaat per definitie ten koste van zendtijd voor de ledenvertegenwoordigende omroepen. Indien de IKON enz. niet voldoende leden kunnen werven, moeten ze plaats maken voor omroepen die wel bij de leden in de gunst staan. De NOS moet als een ter algemene dienst staande omroep voort blijven bestaan. Dit houdt in dat de Tweede Kamer genoeg moet nemen met de NOS en de NOS geen politieke uitspraken mag doen.

Leon Nelen
Kruisland

Europese verkiezingen

Het artikel van Jessie Groenendaal over „Het belang van Europese verkiezingen“ trof mij bijzonder. Hoewel dit onderwerp vaak in de media is behandeld, is me - meen ik - nog nooit zo'n heldere uiteenzetting onder ogen gekomen. Ook nog nooit zo'n warm pleidooi gepaard met een open oog voor de (nog) voorkomende onvolmaaktheden.

Helaas spreken de regeringen van de tien EG-landen nu nog het meest alleen voor zichzelf; ook wél met één stem, maar dan met een moeizaam in elkaar getimmerd compromis als basis.

Is het dan niet des te belangrijker dat het Europees Parlement meer daadkracht, zeggingskracht, invloed en controle gaat krijgen?

Moeten wij met ons allen ook niet het (eigen)belang zien van een Europees samengaan, teneinde - zoals Jessie Groenendaal schrijft - het hoofd te bieden aan de uitdaging van vrede, veiligheid en welvaart. Op ter stembus dus op 17 mei 1984!

M. Bloem-Kuipers
Eindhoven

De politie kwam niet . . .

Kortgeleden drie onverkwikkelijke gebeurtenissen in mijn buurt. Tot driemaal toe werden bewoners 's nachts gewekt door glasgerinkel waarna jongens midden in de nacht hun slag slaan. Zij maakten geen haast om te vluchten. In één geval zelfs presteerden zij het om enkele minuten later doordrustig terug te komen om de gevolgen van hun „heldendaad“ in ogeschouw te nemen. In alledrie de gevallen werd de politie direct gewaarschuwd. En hadden de daders zeker gepakt kunnen worden. Maar . . . de politie kwam niet! En de gevestigde politieke partijen maar jammeren dat hoe langer hoe meer kiezers gaan stemmen op de Centrum Partij.

(sterk ingekort, red.)

G. C. Prager
Amsterdam

AMSTERDAM

Op 13 juni spreekt mevr. A. Lucassen-Stautter in Bar Libertijn. Aanvang: 20.15 uur. Onderwerp: volksgezondheid, nieuwe virusziekte en overheidsbeleid.

JONGEREN CAPELLE A/D IJSSEL

Op 6 juni neemt de heer dr. R. Braams plaats in een forum in de Fluit. Aanvang: 20.30 uur. Onderwerp: kernenergie.

DELFT

Op 13 juni spreekt de heer MR. J. G. RIETKERK in rest. „De Koophandel“. Aanvang: 20.15 uur.

GELDROP

Op 13 juni spreekt de heer J. Franssen in 't Groen Koffiehuis. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: onderwijs.

'S-GRAVENHAGE

Op 16 juni spreekt de heer drs. F. W. Weisglas in de Houtzagerij. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: Z.-Afrika.

KAMERCENTRALE GRONINGEN

Op 6 juni spreekt de heer MR. F. KORTHALS ALTES in het Postiljon Motel te Haren. Aanvang: 20.00 uur.

MONSTER

Op 13 juni neemt de heer drs. L. M. L. H. A. Hermans plaats in een forum in gebouw OJOS. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: medialeleid.

JOVD NOORD-GRONINGEN

Op 17 juni spreekt de heer R. L. O. Linschoten in café 't Hoekje te Baflo. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: jeugdwerkloosheid.

JOVD OOST-GRONINGEN

Op 24 juni spreekt de heer DRS. J. F. SCHERPENHUIZEN in hotel De Nederlanden te Winschoten. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: actuele politiek.

OOSTERHOUT

Op 2 juni spreekt de heer drs. D. J. D. Dees in Jazzcafé 't Kerkepadje. Aanvang: 20.30 uur.

STEENWIJK

Op 6 juni spreekt de heer A. J. Evenhuis in hotel de Gouden Engel. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: Vrede en veiligheid.

KAMERCENTRALE TILBURG

Op 6 juni spreekt de heer DRS. E. H. T. M. NIJPELS in de Stadsschouwburg te Tilburg. Aanvang: 20.00 uur.

VROUWEN IN DE VVD UTRECHT

Op 13 juni spreekt de heer mr. A. H. Korthals in H.F. Dorpshuis te De Bilt. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: criminaliteit.

VOORBURG

Op 6 juni spreekt de heer dr. R. W. de Korte in clubgebouw „Cartouche“. Aanvang: 20.30 uur. Onderwerp: actuele politiek.

EXCLUSIEF

ATELIER 7 MAAKT HET WARE MAATCOSTUUM

Een jong, uniek kleermakersbedrijf, dat voortbouwt op de tradities van Groningen als het herenmodecentrum van Nederland, is Atelier 7. Eén telefoontje (050 - 185186) naar Atelier 7 is voldoende om één van de kleermakers, waar ook in Nederland, geheel vrijblijvend, naar u toe te laten komen. Hij bespreekt met u dan de wensen wat betreft de stof, het model en uw speciale wensen. Pas dan besluit u of u een kostuum laat maken. Hij neemt u de maat, komt bij u passen en na 4 tot 6 weken is uw kostuum gereed. Atelier 7 heeft de meest uitgebreide en mooiste stoffencollectie in Nederland.

Atelier 7,
Spilsluizen 5, 9712 NR Groningen
Tel. 050 - 185186

Referenties beschikbaar.

queen size

damesmode

specialiteit - alleen grote maten

wel jong - exclusief

maat 42 t/m 62

9712 GN GRONINGEN Oude Boteringestraat 68 Telef. 050 - 180126

BELASTINGVRIJ BELEGGEN

Looptijd ½ jaar
Opbrengst ± 20% op jaarbasis
Referentielijst aanwezig

Inlichtingen:

Nederland:
de Waaijer + Partners, Rijksstraatweg 117, 7231 AD Warnsveld, tel.: 05750 - 22483, telex 49753 staet nl

Zwitserland:
Chamerstrasse 52 Zug, tel.: 09.41.42216764, telex 862263 COWA CH.

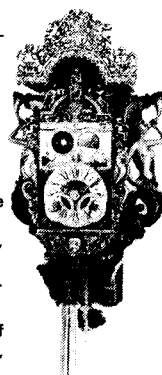
In de tijd van de computers, viert het oude ambacht hoogtij. Heden ten dage worden in het atelier van

Christiaan v.d. Klaauw FRIESE STOELKLOKKEN

gebouwd voorzien van een carillon, spelend op 6 bellen. Tevens kunt u waarnemen de zonnestand met meelopende horizon, de maan in bolvorm, de datum en de maanden. Daar de levertijd van deze klok 6 tot 8 maanden bedraagt, is inschrijving gewenst.

De modellen van rond 1750 worden er ook nog gebouwd. Ook zijn er mogelijkheden een klok zelf te bouwen.

Wilt u er meer over weten, belt u dan 05138 - 4390 of kom eens langs aan de Kruisstraat 5, hoek Kolkstraat, 8501 BP Joure, Pb. 119, 8500 AC Joure.

NIEUWE ROMAN

„Het begin van de ondergang“ SAMUEL RAM

Een arbeiderskind en de tweede wereldoorlog. Beide gegevens komen tot ontwikkeling, de oorlog wordt van catastrofe tot gewoonte, hoe blijf je daarin jezelf? Is deze catastrofe een andere dan tot dan toe geleefde wereld, of slechts een voortzetting van die andere: werkloosheid, stempelen, depersonalisatie door wat eeuwige schulden en onzekerheid lijken?

De schrijver maakte er geen heldenroman van, noch één waarvan het lijden centraal staat. Geen verzet, geen concentratiekamp, behalve zijdelings - of toch verzet, individueel verzet, individueel lijden, niet spectaculair, reeds in de jaren daarvoor geleerd?

De auteur die zelf de tweede wereldoorlog meemaakte: „Ik heb willen schetsen, wat ik in andere verhalen of romans miste“.

Vrij verkrijgbaar bij de goede boekhandel en bij de uitgever rechtstreeks.

192 pagina's. Prijs f 19,50.

Uitgeverij Sassenheim

antw.nr. 33. 9750 VX Haren-Gn. Telefoon 050-349360.

ORIGINELE FRIESE KLOKKEN

worden bij ons reeds jaren op ambachtelijke wijze gemaakt, zowel uurwerken als massief eiken kasten.

U kunt bij ons uw eigen klok samenstellen door b.v. kast en wijzerplaat zelf uit te zoeken of een beschildering naar eigen keuze. Komt u eens geheel vrijblijvend onze collectie bezichtigen of vraag even een folder aan.

Vanzelfsprekend kunnen wij ook uw antieke klok restaureren.

Klokkenmakerij

v.d. Meulen

Roazebosk 13, 8517 HA Scharsterbrug, tel. 05138-2751
vanaf rotonde Joure richting Scharsterbrug.
Zaterdags tot 17.00 uur open.

Romantisch Restaurant-Auberge De Campveerse Toren

Kaai 2 - 4351 AA Veere
Telefoon 01181 - 291

alle dagen geopend

500 jaar vast gebruik
... om luiden van kwaliteit
en andere passanten te
logeeren en tracteeren,
op costelijke spijzen
van zee, vee en veldt".

JEUGD-ZOMERSPORT-WEKEN

U wilt uw zoon/dochter een heerlijke sportweek gunnen? Dat kan...

Leeftijd: 8 t/m 15 jaar

Plaats: Nederweert of Heythuysen (Limburg)

Sporten: kajakvaren, sportduiken, paardrijden, zeilen en tennis

Prijs: f 375,- p.p. per week all-in

Wij organiseren ook sportweken voor volwassenen en/of gezinnen.

nico neele

(assistent-trainer Helmond Sport)
Tel.: 04104-77517 (bgg. 04104-93245)

TopJobs Consultants.
Voor werving en selectie van topsekretaresses,
management-assistenten en middenkader.

"We cater for the client and care for the candidate".

TOPJOBS

TopJobs Consultants bv
Hoppleingebouw (6e)
Hopplein 19
3032 AC Rotterdam
Telefoon (010) 33 06 55

Aan de muurcoating van deze toren en trapgevels moeten extra hoge eisen gesteld op het landgoed Duinrell te Wassenaar (annex de bekende camping en recreatiecentrum Duinrell - 'n hele dag plezier voor groot en klein met 44 gratis attracties!).

Sinds 1960 werden in ons land vele duizenden huizen, flats, kantoren en industriële bouwwerken met Surfakote bespoten.

SURFAKOTE MUURCOATING is 20 à 30 maal dikker dan een gewone verflaag en wordt in één keer snel aangebracht.

Surfakote is niet duurder dan goed schilderwerk en gaat veel langer mee: 10 JAREN GARANTIE. Surfakote is dus een uitstekende investering.

Vraag vrijblijvend documentatie bij de Surfakote-fabriek B. V. Schuytplot, postbus 8, 3417 ZG Montfoort (U.). Tel.: 03484 - 1587.

FIJNE FAMILIEVAKANTIE IN HET WALLIS (ZW.)

Les Marécottes (1100 m) is er voor liefhebbers van bergen, zon, zuivere lucht en veel rust. Een ideaal uitgangspunt voor wandelingen in een uniek natuurgebied en excursies in het gehele Wallis. In ons hotel bieden wij een zeer persoonlijke verzorging, een uitstekende keuken, veel verblijfs- en speelruimten, groot, overdekt zwembad, sauna, tuin, huisbioscoop enz. Goede trein- en wegverbinding. Slechts 10 km van de autoweg bij Martigny. Ook op doorreis naar of terugkerend uit het Zuiden een heerlijk tussensation.

Wij bieden u interessante weekarrangementen (tot eind oktober) vanaf Fr. 68,- per dag met halfpension en belangrijke reducties voor kinderen. Voor 65+ers in mei-juni, september en oktober vanaf Fr. 63,- per dag. Vraagt u reeds nu vrijblijvend een offerte voor de kerst en winter '84. Ook verhuur van chalets en appartementen.

Belt u nu meteen met Elly en Jan Mol (eig.) en wij zenden u omgaand onze folder toe.
Lid Club kindervriendelijke hotels in Zwitserland

HÔTEL **Aux Mille Etoiles** ★★★★★

CH - 1923 Les Marécottes (Wallis)
Tel.: 09.4126.61666

INTERNAAT TER APEL

HET INTERNAAT:

- waar iedere leerling een eigen kamer heeft;
- waar opleidingsmogelijkheden zijn voor alle vormen van voortgezet onderwijs;
- waar jonge, enthousiaste assistenten, voor zover nodig, individuele studiebegeleiding geven, welke bij de prijs is inbegrepen;
- waar de laatste jaren 100 % resultaat is behaald met de eindexamenkandidaten;
- waar veel aan sport gedaan kan worden en goede recreatiemogelijkheden zijn;
- waar, en dat is o.i. het belangrijkste, 35 jongens en meisjes zich thuis voelen;
- waar thans weer nieuwe leerlingen kunnen worden aangemeld.

Inlichtingen en prospectus bij de directeur, K. A. Boeree, Sellingerstraat 75, 9561 TA Ter Apel, tel. 05995 - 1642.

*Restaurant
„Bistroquet”*

eerlijke franse keuken
in bistro atmosfeer

Lange Voorhout 98
's-Gravenhage
070 - 601170

Sommige mensen stoken weer op kolen. Zij denken daarmee goedkoper uit te zijn.

Hebt u ook wel eens gehoord dat andere brandstoffen goedkoper zijn dan aardgas?

Welnu, ieder mag zijn eigen reden hebben om op iets anders te stoken dan aardgas, maar goedkoper is het zeker niet, om over het gemis aan comfort maar niet eens te spreken...

Vergelijkende cijfers.

Wat moet men werkelijk betalen aan andere brandstoffen om dezelfde hoeveelheid warmte te krijgen als met één m³ aardgas?

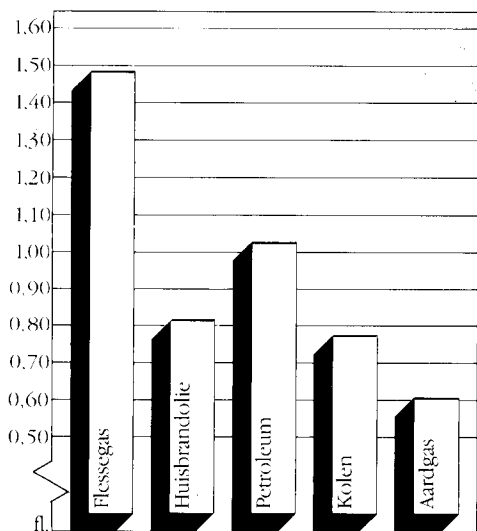
De onderstaande grafiek laat duidelijk zien dat aardgas met zijn 61 ct. per m³ (kleinverbruik inclusief btw en vastrecht), in Nederland tot de minst dure energiesoorten behoort.

Voor de vergelijking met kolen namen wij overigens de prijs van antraciet.

Aardgas en het milieu.

Niet alleen is aardgas vergeleken met andere

brandstoffen de minst dure manier van stoken, maar het is vooral ook een vriendelijke en schone vorm van energie.

Prijsvergelijking per 1 januari 1983 inclusief BTW en vastrecht voor aardgas.

Veilig en gerieflijk wordt het aardgas als vanzelfsprekend thuisbezorgd bij vrijwel iedere huishouding. Voordat het zover is moet er echter heel wat gebeuren.

Misverstand:

”Energie duur? Ja, vooral als je op aardgas stookt...”

Gasunie en VEGIN.

Het is de Gasunie die het gas inkoop uit gasvelden op het land en in de zee en die het verkoopt en transporteert via een landelijk buizennet van 10.000 km naar elektriciteitscentrales, industrieën en de 147 gasbedrijven in Nederland. Ook de export valt onder de Gasunie.

Het zijn de gasbedrijven, gebundeld in de VEGIN, die het gas weer door 80.000 km gasleiding brengen tot aan de meters van particulieren, bedrijven en instellingen.

Uw gasbedrijf is ook een bereidwillige vraagbaak als het gaat om objectief advies over hoe u effectief kunt besparen op gas.

Aardgas. Brandschoon en 't minst duur.

EUROPA

SPECIAL

**VRIJ
HEID &
DEMO
CRATIE**

LIJST VAN ADVERTEERDERS

Atelier 7, Groningen / Hotel Aux Mille Etoiles, Les Marécottes / Restaurant Bistroquet, Den Haag / De Campveerse Toren, Veere / Mevr. Donker-v.d. Heuvel, Gorinchem / Hotel Edenhof, Zwammerdam / Willie Egbers, Arnhem / Richard Ellis Int. Property Consultants, Amsterdam / Gemeentelijk Internaat Ter Apel, Sellinger / Hypotheek Centrum voor Academici, Rotterdam / In 't Silverhuys Juwelier Rikkoert b.v., Schoonhoven / Injection Nederland b.v., Hagestein / Hotel-Restaurant Jonkershof, Middensmilde / Christiaan v.d. Klauw, Joure / Vakantieboerderij Klein Oever, Balkbrug / Louisa State, Baarn / Lucas Academie, Amsterdam / Klokkenmakerij v.d. Meulen, Scharsterbrug / N.V. Ned. Gasunie, Groningen / Olsman Ramen en Deuren, Veenendaal / De heer A. Parker, Boshoven / Hotel Peerboom, Epen / Het Kasteel van Rhoo, Rhoo / Uitgeverij Sassenheim, Haren / Suid Afrikaanse Lugdiens, Amsterdam / Topjobs Consultants b.v., Rotterdam / Tunon Internationale Hostess Opleiding, Den Haag / De Waayer & Partners, Warnsveld / De Wijntapperij 500, Amsterdam

Reserveer voor uw rustige vakantie, een **2-PERS. KAMER** met ontb. of een **2- OF 3-KAMERAPPARTEMENT** met kookgelegenheid in sfeervol **KASTEELTJE**, bij Mazamet, Tarn, Z.-Frankr., in natuurpark. ANWB erkend.

Voor lekker luieren, maar ook voor actief sporten, groot zwembad, 25 X 7 m, op eigen terrein, golfbaan op 6 km. Tennisbanen op 4 km. Binnen 40 km 3 grote meren. Plm. 1 uur v.d. Middell. Zee. Dineren in het kasteel is mog. Korting bij vooruitboeken en in voor- en naseizoen. Ned. gesproken.

Voor inf. 04950 - 36570,
of Frankrijk, 09 - 3363983368.

Chateau la Nouvelle

81240 St. Amans-Soult.
TARN-FRANCE.

Ik ben 19 jaar. Men zegt dat ik handig ben en vlug van begrip. Mijn opleiding: staatsdipl. MAVO 4, vervolgens in Zwitserland Franse, Engelse en Duitse taaldiploma's behaald. Deze maand hoop ik mijn Schoevers-dipl. receptioniste-informatrice te halen.

IK WIL ERG GRAAG EEN WERKCRING HEBBEN, ook al ligt deze niet geheel in de lijn van mijn opleiding.

Pauline Laaper, Nimrod. 5, 1217 EC Hilversum. Tel.: 035 - 85 1428/40808.

Richard Ellis

International Property Consultants
Gebouw Hirsch
Leidseplein 29
Postbus 19719, 1000 GS Amsterdam
Tel. 020 - 262691

**Vrijheid en
Democratie**

veertiendaagse uitgave
van de Volkspartij voor
Vrijheid en Democratie

NUMMER 1287
21 juni 1983

Hoofdredacteur:
Reny Dijkman

Redacteur Buitenland:
Victor Hafkamp

**Parlementair
redacteur:**
Henk Krol

Vormgeving:
Ties Scheeres

**Redactie-adres en
Abonnementen-
administratie:**
Algemeen
Secretariaat VVD
Koninginnegracht 57
2514 AE
's-Gravenhage
Telex 33564
t.n.v. VVD Den Haag
Tel. 070 - 614121

**Advertentie-
exploitatie**
Bureau
Van Vliet b.v.
Postbus 20
2040 AA Zandvoort
Tel.: 02507 - 14745

Druk
Ten Brink Meppel b.v.

Abonnementen
voor niet-leden f 16,50
per jaar

brieven voor het
6 septembernummer
moeten uiterlijk
26 augustus binnen
zijn

Europaanummer

De Europese Verkiezingen

**Conceptprogramma Europese
Verkiezingen**

Verkiezingen in Engeland

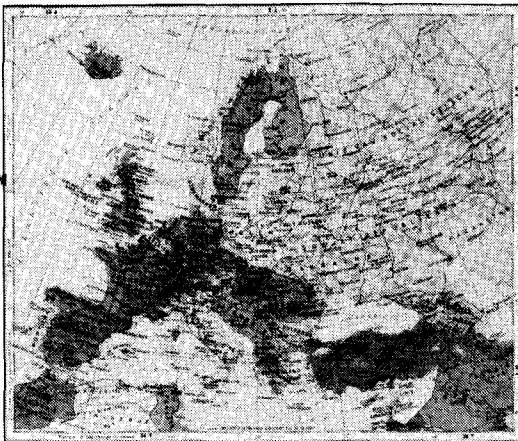
Activiteitschema

De VVD en de Vredesbeweging

Mediabeleid

Partijraad 10 september

Partijraad 24 september

Europa

Vertroebeld door vakantiegedachten betrap ik me erop dat bij dit woord meer reisgidsen door het hoofd spoken dan het Europees Parlement. Misschien is het daarom bijzonder goed juist in deze tijd de schijnwerpers van het nationaal eens naar het internationaal gebeuren te verplaatsen. In de eerste plaats omdat na de vakanties de kandidaatstellingprocedure voor het Europees Parlement op gang komt. Een aanloop tot de verkiezingen van 14 juni volgend jaar. Dat is nog heel ver, maar toch zijn de laatste nummers van Vrijheid en Democratie steeds vaker gevuld geweest met Europese geluiden. Voor velen heeft het Europees Parlement iets irrealis. We missen binnen onze landsgrenzen als stille getuigen de gebouwen die dat Europees Parlement vertegenwoordigen. Die staan in Straatsburg, Brussel en Luxemburg. We missen vaak ook de betrokkenheid bij dit Europees gebeuren. Praktisch geen Nederlandse krant heeft er een vaste correspondent zitten. In de tweede plaats is het goed om over de grenzen te kijken naar wat er net gebeurde bij de Engelse verkiezingen.

In de derde plaats zal dit najaar in NAVO-verband het vredesbeleid uitvoerig ter sprake komen. Een hangijzer waar alle politici - ja, ook die van de VVD - het geweldig moeilijk mee hebben.

In de vierde plaats vanwege de intense discussie over ons mediabeleid, want het gaat allang niet meer alleen om een handvol omroepen binnen onze grenzen. Een wereldwijde informatiestroom ligt als mogelijkheid voor ons open. Als Nederland die boot zou missen, begaan wij een gigantische blunder (zie het interview met Loek Hermans). Daarom is het goed om nog voor het congres van 3 september de liberale nota „Mediabeleid, informatie naar eigen keuze” te lezen.

Europa . . . ook de vakantie mag nu best door het hoofd spelen. Twee jaar moesten de zomermaanden worden besteed aan landelijke verkiezingen of formatieperikelen. Politiek werkt licht verslavend. Daartegen is een vakantie(ontwennings)kuur in eigen land of over de grenzen de beste methode om weer energie op te doen voor de volle VVD-najaars-agenda.

Remy Dijkman

P.S. U wordt vriendelijk verzocht voor 15 augustus geen ingezonden brieven te zenden. Dan kan deze rubriek in september zo actueel mogelijk worden gehouden.

VOTE
LIBERAL

inventiviteit. Elke ochtend om half negen hield David Steel (Lib.) samen met Roy Jenkins (SDP) of Shirley Williams (SDP) een persconferentie voor de verzamelde parlementaire pers, radio en t.v. Na een korte verklaring van beiden bestond de gelegenheid vragen te stellen. De campagneleiding van de Liberalen zorgde ervoor dat om vijf vóór negen een dubbeldekker gereed stond om de hele parlementaire persmeute van de International Liberal Club te vervoeren naar Smith Square waar Labour voor de persconferentie van negen uur haar intrek had genomen tegenover het hoofdkwartier van de Conservatives, waar Margaret Thatcher háár persconferentie om half tien aanving. Veel meer dan in Nederland spelen in Engeland de politieke partijen openlijk voor de pers op elkaars uitlatingen in. Het is daar doodnormaal dat David Steel (die uit de polls als meest vertrouwenwekkend naar voren kwam) zich in antwoord op een persvraag uitliet in de volgende zin: „U zou Michael Foot (Labourleider) eens moeten vragen waarom . . .” of dat Margaret Thatcher het bestond op het podium voor 3000 jongeren te citeren uit het Labourverkiezingsprogram. Dat betrof dan wel een passage die haar geheel niet aanstond.

Veiligheid

De campagnes zijn gedurende de twee weken omgeven geweest met de grootst mogelijke veiligheidsmaatregelen. Niets werd overgelaten aan het toeval. Een bombrief, tijdig ontdekt op het hoofdkwartier van de Conservatives, maakte het noodzakelijk dat alle post met detectors werd nagekeken bij de Liberals en Conservatives. De campagne-programma's van de meest prominente politici werden alleen aan een paar direct betrokkenen de voorafgaande avond om zeven uur meegedeeld. Openbare meetings van de Conservatives waar premier

Thatcher sprak, betekende dat buitenlandse bezoekers hun paspoort moesten tonen en iedereen de meegenomen bagage moest laten nakijken. Bij de Conservatives droeg ook bij een jongerenmeeting met 3000 man - iedereen een batch met naam. Ook Labour schijnt volgens strakke normen te hebben gewerkt. De Liberalen, die hun laatste bijeenkomst in de Bayswaterwijk te Londen hielden, adverteerden om veiligheidsredenen hiermee alleen op de dag zelf. Zij lieten iedereen vrij tot de zaal toe en tolereerden ook staand publiek. Iets, dat bij andere partijen was uitgesloten.

In de campagne heeft de Alliance een zwaar accent gelegd op het feit dat Thatcher niet het politieke alleenrecht mag houden; dat Labour en Conservatives door het twee partijensysteem tot extremiteiten komen. „Thatcher”, zo sprak Steel, „valt terug op de oude dogma's”. Hij haalde op een spreekbeurt aan dat Keynes uitgerekend op die dag honderd jaar geleden was geboren en toch ook wel eens achterhaald zou zijn. Hij hekelde het extreme programma van Labour. Steel bepleitte decentralisatie, een actief lidmaatschap van de EEG en de handhaving van de Nationale Gezondheidszorg. David Steel wees op de campagne zonder vuile handen, die door de Alliantie is gevoerd. „We are new. We are fresh!” (Wij zijn nieuw. We zijn verfrissend.)

Labour

Kreeg de Alliance de grootste teleurstelling te verwerken, voor Labour was het terugzakken naar 209 zetels de grootste terugslag sinds 1922. Labour kwam versplinterd en fanaat over. De beloften van de socialisten: wel werk, Brittannië uit de EG en uit de NAVO en het loslaten van de inflatiebestrijding waren niet geloofwaardig. Het is overdreven te zeggen dat Thatcher charismatisch over kwam, maar vergeleken bij

Michael Foot had ze uitgesproken sex-appeal. Labour heeft hard, zuur en venijnig gevochten tegen een vrouw die niet te bevechten viel. Die door haar kolossale aanhang meer dan de koningin op handen werd gedragen, die het in haar eigen club absoluut voor het zeggen heeft (zo benoemt zij persoonlijk de partijvoorzitter), en die op de buitenwacht overkomt als een strenge doch rechtvaardige moeder, waaraan je de zaken nog maar eens vijf jaar over moet laten.

Werd Labour verscheurd tussen wat de socialisten willen en de harde realiteit; de Conservatives kregen van Thatcher geen enkele belofte of het moest er een zijn van nóg meer ontberingen om Brittannië uit het slop te halen. Haar verpakking van die bikkelharde boodschap was meestal magistraal: „We hebben banen voor 23½ miljoen Britten; we hebben ze voor 26½ miljoen nodig . . .” Over ontwapening: „We willen wel iets voor iets inleveren, maar niet iets voor niets . . .”

Samenspel

Los van de verkiezingen zullen de Liberalen zich gedurende de komende maanden moeten bezinnen of de Alliantie van kracht blijft. De Sociaal-Democratische Partij, een afscheuring van de rechtervleugel van Labour, verloor van haar 28 zetels in het vorige parlement er 22. Van de politieke „kanonnen” werden alleen Roy Jenkins en David Owen herkozen. De Liberalen deden het aanzienlijk beter. Zij stegen van 13 naar 17 zetels. Het is geen wonder dat deze bitter teleurgestelde eeuwige derde partij van het land het Britse kiesstelsel typeerde met de termen „zwendel” en „bedrog”. Het ziet er alleen niet naar uit dat zij onder dit systeem dat sinds Queen Victoria bestaat een bom zal kunnen leggen.

Reny Dijkman

HYPOTHEEK CHECKLIST (10 vragen)

	Ja	Nee
1. Moet u in 1983 uw lopende hypotheek verlengen?	☐	☐
2. Denkt u erover een huis te kopen?	☐	☐
3. Bezit u een huis en denkt u binnen een jaar te verhuizen?	☐	☐
4. Betaalt u een rente hoger dan de marktrente en mag u tussentijds (met of zonder boete) uw hypotheek aflossen?	☐	☐
5. Hebt u thans een annuïteitenlening en verdient u méér dan Fl. 50.000,- (bruto)?	☐	☐
6. Hebt u thans een hypotheek met levensverzekering en verdient u minder dan Fl. 50.000,- (bruto)?	☐	☐
7. Is uw huis meer waard dan twee keer uw hypotheekschuld?	☐	☐
8. Is uw hypotheekrente variabel? (Per maand, per jaar)	☐	☐
9. Zou u, als u vandaag weer moest beslissen, een andere hypotheek kiezen dan u nu hebt?	☐	☐
10. Is uw huis ongeveer net zoveel waard als uw hypotheekschuld en voelt u zich ontevreden met uw huidige hypotheek-situatie?	☐	☐

Als u één of meer keren "ja" antwoordt op de bovenstaande vragen, zou het wellicht verstandig zijn om het Hypotheekcentrum eens te raadplegen voor vrijblijvende advisering en/of kosteloze bemiddeling bij leningen.

Het Hypotheekcentrum is gevestigd in het Bouwcentrum te Rotterdam. Het adviseert bij zo'n Fl. 500.000.000,- (per jaar) aan overdracht van onroerend goed m.b.t. geldleningen (inclusief hypotheekverlengingen!).

Het Centrum is onafhankelijk van geldgevers en bemiddelt voor het merendeel daarvan.

Een eerste contact kunt u leggen door het "Oranje Boekje" aan te vragen met algemene hypotheekinformatie. Voor "haastklussen" is er de telefoonservice waarbij u direct wordt doorverbonden met één van de adviseurs (of, zo u wilt, marktdeskundigen).

Als u dan ook nog bedenkt dat 60% van onze cliënten onze hulp inroept op "recommandatie", wat let u dan nog om ons te bellen? (Of om in uw omgeving eens te informeren hoe de kennismaking met ons bureau verlopen is?)

U bent welkom met een telefoontje op 010-143311 of een briefje aan Postbus 2600 Rotterdam (postcode 3000 CP).

HYPOTHEEK CENTRUM

v o o r a c a d e m i c i

010-14.33.11.* (of 053-35.13.04 voor Oost-Nederland)

POSTBUS 2600 ROTTERDAM

RAAD VAN TOEZICHT:

voorzitter: prof. dr. R. Bannink (econoom); leden: prof. dr. J. Bergsma (klinisch psycholoog), ir. D.J. Brink b.i. (architect B.N.A.), prof. dr. H.G. Schulte Nordholt (cultureel antropoloog), J.P. Kostense (register accountant).

Europese Parlementsverkiezingen 1984

In 1984 zal voor de tweede maal de rechtstreekse verkiezing van leden van het Europese Parlement plaatsvinden. Hoewel eerst andere data werden vastgesteld, resp. in mei en april, heeft de Europese Ministerraad thans besloten dat in Nederland de dag van de stemming donderdag 14 juni 1984 zal zijn, zodat de dag van de kandidaatstelling op woensdag 2 mei valt.

Bij mandaat van de 65ste algemene vergadering van de VVD heeft de partijraad op 26 februari 1983 een voorlopig reglement op de kandidaatstelling voor leden van het Europese Parlement vastgesteld. ¹⁾ Het aantal zetels dat op grond van de keuze van de Nederlandse kiezers wordt vervuld bedraagt 25 van de 434 (ingevolge de desbetreffende akte van 20 september 1976). ²⁾

Voor wat de VVD betreft zijn de volgende leden van de fractie van Liberaal-Democraten ³⁾ aftredend (in alfabetische volgorde):

1. mr. dr. C. Berkhouwer te Heiloo;
2. mr. A. Geurtsen te Maasland;
3. ir. H. J. Louwes te Vierhuizen;
4. mr. H. R. Nord te Luxemburg.

Het hoofdbestuur heeft in zijn vergadering van 21 maart 1983 de hoofdlijnen vastgesteld, die in dit nummer worden aangetroffen. De oproeping aan de leden tot het noemen van namen van mogelijke kandidaten zal worden gepubliceerd in *Vrijheid en Democratie* nr. 1288 van 6 september 1983.

Hoofdlijnen

1. Alle leden van de partij zijn van 6 september tot 3 oktober 1983 bevoegd aan het bestuur van hun afdeling namen te noemen van personen die zij wensen voor te dragen als voorlopige kandidaten voor het Europese Parlement. Het hoofdbestuur vraagt intussen vóór 1 september 1983 aan de aftredende VVD-leden van het Europese Parlement of zij bereid zijn een kandidatuur in overweging te nemen. De ontvangen antwoorden worden vóór 1 oktober 1983 ter kennis gebracht van de secretarissen van de kamercentrales en afdelingen.

2. In alle afdelingen wordt tussen 3 en 24 oktober 1983 een ledenvergadering gehouden. In die ledenvergadering worden de antwoorden van de zittende leden van het Europese Parlement bekend gemaakt alsmede de namen van hen die door de

leden zijn genoemd. De ledenvergadering besluit dan welke voorlopige kandidaten zij wenst voor te dragen. De ledenvergadering kan ook personen voordragen die niet tevoren aan het bestuur van de afdeling zijn genoemd. Voor een kandidatuur kunnen alleen leden van de VVD worden voorgedragen. Voorts benoemt de ledenvergadering afgevaardigden en plaatsvervangende afgevaardigden naar de centralevergadering van de kamercentrale waartoe de afdeling behoort, welke centralevergadering plaatsvindt op zaterdag 26 november 1983 (zie nr. 4). Uiterlijk 25 oktober 1983 brengt het bestuur van elke afdeling de door de ledenvergadering voorgedragen kandidaten ter kennis van het hoofdbestuur. Hiertoe moet een formulier worden gebruikt dat ook door de voorgedragen voorlopige kandidaat moet worden ondertekend, tenzij deze zittend lid is. Een vijftal van deze (groen gekleurde) formulieren wordt toegezonden aan de secretaris van de afdeling.

3. Op 31 oktober 1983 vergadert het hoofdbestuur. Dit stelt aan de hand van de ontvangen formulieren de groslijst samen. Het hoofdbestuur kan zelf ook voorlopige kandidaten in de groslijst opnemen. Voorts stelt het hoofdbestuur een technisch advies vast over de inrichting van de kandidatenlijst. Groslijst en technisch advies worden vóór 8 november 1983 aan de secretarissen van de kamercentrales toegezonden en in *Vrijheid en Democratie* nr. 1292 van 8 november 1983 gepubliceerd.

4. In alle kamercentrales wordt op zaterdag 26 november 1983 een centralevergadering gehouden. In die centralevergadering wordt eerst een besluit genomen over het technisch advies. Daarna wordt uit de groslijst een landelijke advieslijst samengesteld, die in volgorde van voorkeur de namen bevat van de voorlopige kandidaten die de centralevergadering in aanmerking wenst te doen komen voor een plaats op de kandidatenlijst. Het totaal aantal namen, door de centralevergadering op de advieslijst te plaatsen, bedraagt 30. Het bestuur van de kamercentrale kan tevoren een bestuursadvies opstellen dat aan de besturen van de afdelingen die tot de kamercentrale behoren moet worden toegezonden. De centralevergadering benoemt ten slotte afgevaardigden en hun plaatsvervaardigden naar de verkiezingsraad, een orgaan dat op 11 februari 1984

vergadert (zie nr. 6).

De opgemaakte advieslijst wordt vóór 30 november 1983 door de secretaris van de kamercentrale of degene die hem vervangt ter kennis van de algemeen secretaris gebracht.

5. Op maandag 19 december 1983 vergadert het hoofdbestuur eerst met de voorzitters van de kamercentrales, waarna het hoofdbestuur opstelt (ingevolge art. 8.1 EP):

1. een overzicht van de advieslijsten van de kamercentrales met Modderman-lijst;
2. een nader technisch advies;
3. een ontwerp van de in te dienen kandidatenlijst.

Deze stukken zendt het hoofdbestuur zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk 31 december 1983, aan:

1. de aftredende leden van het Europese Parlement, voor zover dezen zich bereid hebben verklaard een kandidatuur in overweging te nemen;
2. de secretarissen van de kamercentrales;
3. de leden en plaatsvervangende leden van de verkiezingsraad (zie nr. 6).

De besturen van de kamercentrales kunnen binnen drie weken na ontvangst opmerkingen over deze stukken aan het hoofdbestuur doen toekomen.

6. Op zaterdag 11 februari 1984 vergadert de verkiezingsraad in het Jaarbeurs Congressentrum te Utrecht, aanvang 10.00 uur. De verkiezingsraad wordt gevormd door:

de leden van de partijraad, met uitzondering van de in artikel 50.1 onder 6 van het huishoudelijk reglement bedoelde leden; de ingevolgte artikel 7.7 van het reglement op de kandidaatstelling voor leden van het Europese Parlement door de centralevergaderingen van de kamercentrales benoemde afgevaardigden en hun plaatsvervaardigden, waarbij elke kamercentrale één afgevaardigde benoemt voor elke keer dat het aantal leden dat op 1 januari 1983 is ingeschreven bij de afdelingen die tot de desbetreffende kamercentrale behoren, deelbaar is door één procent van het totale ledental van de VVD op genoemde datum, waarbij de uitkomst naar boven wordt afgerond tot een geheel getal; de aspirant-leden worden bij de bepaling van het aantal afgevaardigden buiten beschouwing gelaten. Plaatsvervanging is alleen mogelijk voor zover het de afgevaardigden van de kamercentrales betreft. Andere leden van

de verkiezingsraad kunnen zich niet laten vervangen. Vervanging kan bovendien slechts voor de gehele duur van de vergadering; tijdens de vergadering is vervanging niet meer mogelijk. De verkiezingsraad beslist over het nader technisch advies en stelt aan de hand van het ontwerp van het hoofdbestuur naar volgorde van voorkeur een lijst vast van degene die de raad in aanmerking wil doen komen voor een plaats op de in te dienen kandidatenlijst.

7. Het hoofdbestuur brengt de door de verkiezingsraad genomen besluiten vóór 18 februari 1984 ter kennis van: de VVD-fractieleden in het Europese Parlement, voor zover dezen zich bereid hebben verklaard een kandidatuur voor een verkiesbare plaats in overweging te nemen en de besturen van de kamercentrales en de afdelingen.

8. Als onderdeel van de 37ste jaarlijkse

algemene vergadering, te houden op 16 en 17 maart 1984 in de Buitensociëteit te Zwolle, zal de algemene vergadering conform art. 11 (EP) de technische inrichting en de in te dienen kandidatenlijst definitief vaststellen.

De vergadering kan slechts tot wijzigingen in de technische inrichting en veranderingen in de kandidatenlijst, zoals deze voorlopig door de verkiezingsraad zijn vastgesteld, indien daartoe wordt besloten met een meerderheid van ten minste $\frac{2}{3}$ van het aantal uitgebrachte stemmen. Evenals in de verkiezingsraad hebben in deze vergadering de zittende VVD-leden in het Europese Parlement desgevraagd het recht het woord te voeren.

9. Van elke deelneming aan de voorbereiding van de kandidaatstelling zijn met ingang van de dag van ondertekening van de bereidverklaring (zie nr. 2 slot) degenen uitgesloten die zich voorlopig verkiesbaar hebben gesteld.

10. Op woensdag 2 mei 1984 vindt de kandidaatstelling plaats. Het hoofdbestuur dient de definitieve kandidatenlijst met de bereidverklaringen in bij het Centraal Stembureau te 's-Gravenhage. De dag van de stemming is donderdag 14 juni 1984.

J. Kamminga, voorzitter.
W. J. A. van den Berg, algemeen secretaris.

¹⁾ Dit voorlopig reglement is opgenomen in de brochure „Liberalen en Europa” (2e druk, 1983). Deze brochure is verkrijgbaar door f 2,50 per exemplaar over te maken op postgirorekening nr. 40.18.232 t.n.v. VVD-informatierekening, 's-Gravenhage, onder vermelding: „Liberalen en Europa”.

²⁾ Het aantal van 434 zetels is verdeeld over de 10 lid-staten, op basis van het aantal stemgerechtigde Europeanen.

³⁾ De fractie van Liberaal-Democraten bestaat thans uit 38 leden, afkomstig uit 8 van de 10 lid-staten.

Openbare partijraadsvergadering, te houden op zaterdag 10 september 1983 in het Jaarbeurs Congrescentrum te Utrecht, aanvang 10.00 uur.

Doel

Deze bijzondere partijraadsvergadering zal geheel gewijd zijn aan het vaststellen van de amendementen c.q. moties, die door de VVD zullen worden ingediend op het concept-verkiezingsprogramma van de ELD ten behoeve van de komende Europese verkiezingen (ingevolge mandaat van de 66ste algemene vergadering). De Nederlandse versie *) van dit programma wordt aan de leden van de partijraad en aan de secretarissen van de commissies toegezonden met de mogelijkheid om concept-amendementen en moties in te dienen bij de algemeen secretaris vóór 22 augustus 1983. **) Het hoofdbestuur dringt er bij de leden van de partijraad, die afgevaardigden zijn van hun kamercentrale, op aan zich met het bestuur van de desbetreffende kamercentrale in verbinding te stellen, ten einde de centrales een zo groot mogelijke inspraak te geven bij het opstellen van de concept-amendementen c.q. moties, zodat daarmee bereikt kan worden dat de partij in al haar geledingen zoveel mogelijk bij het geheel betrokken wordt.

In een artikel in Vrijheid en Democratie nr. 1287 van 21 juni 1983 geeft mr. H. R.

Nord, o.a. in zijn kwaliteit van voorzitter van de commissie van de ELD die het concept heeft opgesteld, een beschouwing over de belangrijkste uitgangspunten in en de achtergronden van het programma. Voorts zullen door de partijraad de leden van de VVD-delegatie naar het congres van de ELD op 8, 9 en 10 december a.s. te München worden aangewezen. De leden van de partijraad ontvangen daartoe zo spoedig mogelijk een voorstel van het hoofdbestuur.

De leden van de partijraad zijn gerechtigd kandidaten te stellen. De namen van deze kandidaten dienen eveneens vóór 22 augustus 1983 in het bezit van de algemeen secretaris te zijn.

Agenda (aanvang 10.00 uur):

1. Opening door de voorzitter.
2. Behandeling en besluitvorming inzake amendementen c.q. moties, hoofdstuksgewijs.
3. Benoeming leden VVD-delegatie naar ELD-congres te München.
4. Sluiting.

J. Kamminga, voorzitter
W. J. A. van den Berg, algemeen secretaris

*) De aandacht wordt erop gevestigd dat dit programma voor een ieder beschikbaar is door overmaking van een bedrag van f 6,50 op postgirorekening nr. 40.18.232 t.n.v. VVD-informatierekening te 's-Gravenhage, onder vermelding van: „ELD-programma”.

Tevens wordt aandacht gevraagd voor de brochure „Liberalen en Europa” (onontbeerlijk in verband met de kandidaatstelling ten behoeve van het Europese Parlement). Deze brochure is verkrijgbaar door overmaking van f 2,50 op postgirorekening nr. 40.18.232 t.n.v. VVD-informatierekening te 's-Gravenhage, onder vermelding van „Liberalen en Europa”.

**) Ten behoeve van het indienen van de concept-amendementen c.q. moties zullen formulieren aan de leden van de partijraad en aan de secretarissen van de commissies worden toegezonden.

Monsieur Nørde . . .

Als je voor de plenaire vergaderingsweek van het Europees Parlement in Straatsburg aankomt, begroet je bekenden uit Luxemburg alsof je de buurman van de overkant onverwachts in een ver vakantieoord tegenkomt. Stralend, vol verrassing. Gunst, óók helemaal hier in Frankrijk? Wat is Europa klein.

In de gang van zijn kantoor in gebouw 5 van het Straatsburg-labyrint zag ik hem: Hans Nord. „A, Monsieur Nørde . . .” zoals ik hem meestal noem, want als je de hele dag tussen Franstaligen zit, krijg je de neiging tegen die paar Nederlanders over de grens ook Frans te praten. Argeloos. Páár Nederlanders? Ja, dat houdt verband met de verkiezingsopkomst voor het Europees Parlement. Als in Nederland in juni 1984 nu eens alle liberalen voor het Europees Parlement naar de stembus zouden gaan, zou misschien bereikt worden dat mijn Franse collega's hier argeloos Nederlands gaan stamelen. Lijkt me heerlijk! Bij voorbaat mijn dank. En die vele door u gekozen Nederlanders zullen zich zeker voor u inzetten. Om zo maar iets te noemen: een forse bedeling uit het Europees Sociaal Fonds. Hebben wij niet een zeer hoog werkloosheidspercentage? Een redelijke prijs voor onze kastomaten en niet te véél olijfolie om te slikken als Spanje lidstaat van de Europese Gemeenschap wordt. Wel een beetje natuurlijk, maar niet te veel.

Hans Nord, op het allereerste gezicht een vriendelijke, wat stille man. Dat „vriendelijke” klopt. Meestal. Dat „stille” niet. Hij heeft alleen de ontstellend goeie gewoonte niet iets te zeggen om zo maar wat te zeggen. Hij

doet me wel meer aan Koos Rietkerk denken.

Kan ook goed luisteren. Weet mensen griezelig goed in te schatten, maar laat dat niet onmiddellijk merken. Láter, als dat zo te pas komt.

Stil? Dan moet u hem niet in het Frans zijn Franse Liberale collega's bij een fractievergadering van repliek horen dienen. Zij kijken beduusd voor zich uit en dat doet een Fransman niet gauw. Nu ben je natuurlijk ook niet zó maar 17 jaar Secretaris-Generaal van het Europees Parlement. Dat was hij voor hij afgevaardigde werd bij de eerste directe verkiezingen in 1979. Of dat jarenlang ambtenaar zijn geen nadeel is als je je rechtstreeks met de politiek gaat bezighouden?

Hans Nord:

„Van origine ben ik geen ambtenaar, maar advocaat. Vroeger in Nederland was ik algemeen voorzitter van de Europese Beweging. Voorzitter van de Atlantische Commissie, wat nu Barend Biesheuvel is, en voel mij geen ambtenaar in de zin van iemand die een ambtelijke carrière opbouwt. Met politiek heb ik mij altijd bezig gehouden. Als Secretaris-Generaal geen partij - maar wel internationale politiek. Zonder je te geëngageerd te tonen moet je dat ook wel om goed te functioneren. Het is bijna een dagelijkse bezigheid de band te leggen tussen de politieke activiteiten van het Parlement en het daarbij betrokken ambtelijk apparaat. Als politiek niet je grote aandacht zou hebben, lukt dat niet.

Het had niet alleen mijn grote aandacht, maar ook mijn voorkeur. Dat niet altijd direct te kunnen laten blijken, niet zèlf rechtstreeks iets naar

voren te kunnen brengen, heb ik soms als enig nadeel van mijn functie gevoeld. Maar verder is het een periode geweest waar ik met veel genoegen aan terugdenk. Een periode waarin ik veel heb geleerd.”

Hij is voorzitter van de programma-commissie van de Federatie ELD. Zijn enorme Europese ervaring en zijn kunst helder te formuleren in diverse talen is in die kwaliteit van groot nut nieuwe, enthousiaste ideeën te kanaliseren tot iets wat in de praktijk toepasbaar is.

Ook is hij vice-voorzitter van de Institutionele Commissie van het Europees Parlement. Op mijn vraag of hij tevreden is met de huidige gang van zaken van de Europese instellingen:

„Nee. Niet zoals ze nu functioneren.

In het nieuwe programma van de Liberalen voor de komende verkiezingen, juni 1984, wordt dit duidelijk uiteen gezet.

Wat volgens mij grote urgentie heeft? Ten eerste dat door de Ministerraad wordt besloten zoals dat in de Verdragen is vastgelegd. Bij meerderheid in die gevallen waar het Verdrag het voorschrijft. Dat zijn de meeste gevallen.

Ten tweede, en dat zal daar uit voortvloeien, dat de parlementaire controle wordt versterkt. Technocratie voorkomen.

Precies zoals wij destijds in '70 een kleine verdragswijziging hebben gehad en Parlement en Raad gezamenlijk begrotingsautoriteit werden. Op een dergelijke manier zou men met een kleine verdragswijziging Parlement en Raad tevens tot wetgevingsautoriteit moeten maken. Naar analogie van de nationale parlementen en regeringen die samen wetgever zijn. Het is onaanvaardbaar dat de gekozen Europarlementariërs slechts mogen adviseren. Temeer daar communautaire wetten even bindend zijn als nationale wetgeving!”

„Au revoir Monsieur Nørde”, ik sloot zachtjes de deur van zijn kantoor achter mij . . .

Ontwerpprogramma ELD: Voor een liberaal en democratisch Europa

In overleg met het Parlement heeft de Ministerraad van de E.G. het tijdstip vastgesteld waarop in 1984 de Europese verkiezingen zullen worden gehouden. De keuze is gevallen op de periode van 14 tot 17 juni; voor Nederland dus donderdag 14 juni van het volgend jaar.

Bij de eerste Europese verkiezingen in 1979 zijn de liberalen in gesloten formatie aangetreden. Verenigd in de Federatie ELD (Europese Liberalen en Democraten) hebben de aangesloten partijen hun verkiezingscampagnes gevoerd op basis van een programma, dat door het Congres van de Federatie in 1978 te Brussel was vastgesteld en waaraan de deelnemende partijen waren gebonden. Dit bleek een troefkaart in de campagne, want geen enkele andere Europese groepering van partijen presenteerde zich met een waarlijk uniform programma dat tot in details gemeenschappelijk was vastgesteld.

Voor de verkiezingen van 1984 wilde men een soortgelijke procedure volgen en zo werd door het Congres van de Federatie ELD een programma-commissie ingesteld, die een ontwerp moest maken dat na bespreking binnen de aangesloten partijen op het in december 1983 in München te houden congres zou worden behandeld. De commissie was samengesteld uit vertegenwoordigers van alle politieke partijen die bij onze Federatie zijn aangesloten.

In de loop van april van dit jaar kon de programma-commissie haar werkzaamheden afsluiten. Haar ontwerp werd op 11 mei aangeboden aan het uitvoerend comité van de Federatie en is thans naar de aangesloten partijen gestuurd met het verzoek, het ter discussie te stellen en desgewenst amendementen in te dienen. Voor wat de VVD betreft is reeds voorzien dat op 10 september a.s. een bijeenkomst van de Partijraad aan de bespreking ervan zal worden gewijd.

*Mr. H. Nord, voorz.
programcommissie ELD*

Nachtmerrie

Het ontwerp-programma begint met een schets van het weinig opwekkende beeld, dat de E.G. de laatste jaren heeft opgeleverd. Het voortduren van de economische crisis werkt de neiging van de lid-staten in de hand om in nationalistisch protectionisme terug te vallen. Mede daardoor vermindert de bereidheid, de Gemeenschap toe te rusten met de middelen en bevoegdheden die zij juist nodig heeft om haar rol bij het overwinnen van de crisis ten volle te spelen. Daarbij komt een toenemende ongerustheid over vrede en veiligheid in de wereld en in Europa. Hoewel men hiermede op een terrein begint te komen dat formeel niet door de E.G. wordt bestreken, is het niet mogelijk erover te zwijgen in een programma dat een perspectief wil bieden voor Europese politiek in de tachtiger jaren. Omtrent de grondhouding van de liberalen jegens de Europese Gemeenschap laat het ontwerp-programma geen enkele twijfel bestaan. Ook - en misschien wel juist -

nu het slecht gaat, is er meer behoefte dan ooit aan een goed functionerende Europese Gemeenschap. Het uiteenvallen daarvan, zegt de inleiding, laat zich moeilijk anders denken dan als een nachtmerrie: de vloedgolf van economisch en politiek nationalisme die daarvan tegelijk oorzaak en gevolg zou zijn, zou de huidige economische en sociale crisis nog verergeren en een klimaat scheppen waarin ook onze democratische rechtsorde in gevaar zou kunnen komen.

Wij gaan door een periode van moeizame en pijnlijke aanpassing aan de grote veranderingen die zich alom in de wereld voltrekken. Geen enkele Westeuropese staat kan dit proces alleen en zelfstandig met succes doorstaan. De Gemeenschap is destijds opgericht om aan Europa de gemeenschappelijke economische basis te geven die daarvoor nodig is. Zij heeft daarbij grote resultaten geboekt. Wij mogen niet toelaten dat dit alles weer ongedaan wordt gemaakt door een nationalistisch protectionisme dat geen ander perspectief te bieden heeft dan dat van voortschrijdend verval en dalende welvaart. Daarom moet de Europese Gemeenschap behouden blijven, maar om haar te behouden moeten wij haar verder ontwikkelen. Ook hier geldt dat stilstand achteruitgang betekent. Vanuit deze gedachtengang behandelt het ontwerp de verschillende beleidsterreinen waarop de E.G. werkzaam is. Daarbij komt steeds de vraag naar voren: wat is de specifieke taak van de Gemeenschap op dit gebied? Moet zij een eigen, gemeenschappelijk beleid voeren dat in de plaats treedt van dat van de lid-staten? Dit is bijvoorbeeld bij de landbouw het geval. Of moet zij aanvullend en ondersteunend werken t.a.v. het nationale beleid? Het ontwerp formuleert liberale verlangens en opvattingen terzake. Dit gebeurt telkens in de vorm van een korte stelling, die vervolgens nader wordt uitgewerkt en toegelicht. Het geheel is in vijf hoofdstukken gerangschikt en wel a. de huidige

functionering van de E.G. en haar ontwikkeling naar een liberale, democratische rechtsorde; b. de Europese aanpak van de huidige crisis van economische teruggang en massale werkloosheid, waarbij de economische en sociale politiek aan de orde komen evenals milieubeleid en Europese acties in verband met de positie van de vrouw, waaraan bijzondere aandacht wordt besteed omdat de Europese Gemeenschap de ontwikkeling op dat gebied sterk heeft gestimuleerd; c. de versterking van Europa's gemeenschappelijke economische basis, waaronder vallen de paragrafen over landbouw en voedselvoorziening, kleine en middelgrote bedrijven, energievoorziening, vervoer en regionale ontwikkeling; d. het bewaren van Europa's culturele erfgoed, waarbij naast het behoud van onze culturele veelvormigheid ook ruimte wordt gegeven aan de wenselijke mate van gemeenschappelijkheid; een aparte paragraaf is gewijd aan de media en is gebaseerd op een al eerder door de Federatie aangenomen rapport dat uit VVD-kring afkomstig was; en e. Europa's rol in de wereld als een factor ten gunste van vrede, vooruitgang en stabiliteit, waarbij buitenlandse politiek, veiligheidsvraagstukken en ontwikkelingssamenwerking worden behandeld.

Samenstelling

Op institutioneel gebied wil het ontwerp voor de onmiddellijke toekomst de besluitvaardigheid van de Gemeenschap en tevens haar democratisch gehalte verbeteren door strikte toepassing van de Verdragen bij de besluitvorming in de Raad - dus besluiten bij meerderheid daar waar de Verdragen dat voorschrijven - en versterking van de positie van het Parlement, met name op het gebied van de communautaire wetgeving. Zoals men in 1970 door een kleine verdragwijziging Raad en Parlement gezamenlijk tot

„begrotingsautoriteit” heeft gemaakt, zo zou nu de wetgevende functie in de Gemeenschap op soortgelijke wijze door Raad en Parlement gezamenlijk moeten worden uitgeoefend.

In dit verband moet ook de samenstelling van het Parlement ter sprake komen. Krachtens de Akte die aan het houden van de Europese verkiezingen ter grondslag lag, moest het nieuwe Parlement een uniform kiesstelsel uitwerken. Dit heeft het Parlement gedaan; het beval een stelsel van evenredige vertegenwoordiging aan ter toepassing in alle lid-staten. De weigering van de Britse regering om zulk een systeem te aanvaarden leidt ertoe, dat ook in 1984 de lid-staten elk hun eigen stelsel kunnen hanteren. Voor de Britse liberalen betekende dat de vorige keer, dat zij met 14 % van de stemmen geen enkele zetel behaalden. Het ontwerp-programma bevestigt nog eens de liberale eis, dat de volkeren van de Gemeenschap op een eerlijke wijze in het Parlement vertegenwoordigd dienen te zijn.

Een wezenlijk element in de structuur van de Gemeenschap is haar financiering. Zij beschikt over eigen middelen, afkomstig uit invoerrechten, landbouwheffingen en een klein deel van de BTW-grondslag, tot een maximum van 1 %. Het valt te verwachten dat dit maximum binnenkort zal worden bereikt, waardoor nieuwe besluiten nodig zullen worden. Naar Europees liberale opvatting moet deze gelegenheid worden gebruikt om het BTW-plafond af te schaffen en door een communautaire procedure te vervangen waarbij Raad en Parlement gezamenlijk, op voorstel van de Commissie, de besluiten nemen die de Gemeenschap van de noodzakelijke inkomsten moeten voorzien.

Rol van E.G.

Sedert jaren zijn industriële teruggang, economische stagnatie en stijgende werkloosheid de kenmerken van de ontwikkeling in West-Europa

geweest. Op zuiver nationale basis is geen van de lid-staten van de E.G. in staat deze ontwikkeling in haar tegendeel te doen verkeren; een alternatief tot de communautaire weg is er niet. Maar wat is die weg? Welke rol heeft de Gemeenschap bij dit alles te spelen? Het grootste deel van het ontwerp-programma handelt hierover. Centraal staat daarbij de liberale opvatting over de rol van het marktmechanisme in het economisch gebeuren. De „sociale markteconomie” moet worden gehandhaafd en versterkt. Niet protectie, maar verhoging van het concurrentievermogen moet worden nagestreefd. Daarbij moet men beginnen met dat te doen, wat reeds in de Verdragen staat maar tot dusver niet of onvoldoende is uitgevoerd. De binnenmarkt is wel voor het goederenverkeer tot stand gebracht, maar nog niet op belangrijke terreinen van dienstverlening. Vele belemmeringen of allerlei gebied hinderen de economische activiteit. Het consequent nakomen van de bestaande Verdragsverplichtingen en het vaststellen van het daartoe nodige minimum aan gemeenschappelijk beleid vormen een belangrijke impuls voor het herstel van de werkgelegenheid. Liberalen zijn geen dirigisten en verwachten niet alle heil van de overheid, of deze nu Europees is of nationaal. Het gaat om het scheppen van gunstige voorwaarden voor economisch herstel en niet om het nog toevoegen van nieuwe, Europese regels aan onze reeds te zwaar met regels belaste nationale economieën. De in vele gevallen nodige „deregulering” zal mede in Europese dimensie haar beslag moeten krijgen. Het is een goede liberale gewoonte, te zeggen waar het op staat en geen valse verwachtingen te wekken. Een toverstaf om de werkloosheid in de Gemeenschap (thans meer dan 12 miljoen) in één slag te doen verdwijnen is er niet. Stimulering van de economie om vaak kunstmatige „banen te scheppen” wanneer die economie daardoor wordt oververhit, helpt niet, Europees evenmin als

nationaal. Het subsidiëren van bedrijven of bedrijfstakken die in moeilijkheden verkeren, zal die moeilijkheden nog verergeren indien de hulp niet gekoppeld wordt aan saneringsplannen waaraan strikt de hand wordt gehouden. En ook werktijdverkorting is niet automatisch en op zichzelf het wondermiddel dat sommigen beweren. In de economische en sociale paragrafen van het ontwerp-programma wordt dat nader uitgewerkt. Het hergroeperen van de arbeidsduur is een op zichzelf gunstige maatschappelijke ontwikkeling, die echter destructief kan werken indien zij tot dogma wordt verheven. Veel meer moet zij worden gebruikt als een instrument om deelname aan het arbeidsproces open te houden voor groepen in de samenleving die in dat opzicht extra zwaar onder de huidige moeilijkheden te lijden hebben, zoals jongeren en vrouwen.

Op monetair gebied dient de Gemeenschap de bestaande samenwerking binnen het EMS (Europees Monetair Stelsel) te verinnigen. Ook hier geldt, dat dit zowel nodig is voor het afmaken van de binnenmarkt als voor het optreden naar buiten teneinde, samen met de Verenigde Staten en Japan, een redelijk stabiele monetaire wereldorde tot stand te brengen.

In 1979 bepleitten de liberalen de invoering van een Europese parallelvaluta. De maatschappelijke ontwikkeling is sindsdien een eindweegs in die richting gegaan; de Europese ECU is thans een echte valuta geworden die ook reeds door particulieren wordt gebruikt. Het ontwerp stelt voor, dat wordt overgegaan tot het vervaardigen van bankbiljetten en munten in ECU's waardoor het besef bij de Europese burgers tot één Gemeenschap te behoren, aanzienlijk zou worden versterkt.

De voltooiing van de binnenmarkt en het scheppen van de gunstigste voorwaarden voor economische groei

en herstel van de werkgelegenheid houdt in, dat op verschillende terreinen nieuwe voortgang moet worden gemaakt. Zo stelt het ontwerp een energie-politiek voor, die onze afhankelijkheid van olie-invoer moet verminderen, energiebesparing bevordert en een doelbewuste coördinering inhoudt van het wetenschappelijk onderzoek naar nieuwe energie-bronnen. Ook op vervoergebied zijn gemeenschapsregels onmisbaar. En wanneer men van „bedrijven” spreekt, moet men niet alleen aan de grote denken; het zijn juist de kleine en middelgrote bedrijven die een sleutelrol spelen in het geheel van onze economische activiteit.

Op de landbouwpolitiek wordt in het ontwerp uitvoerig ingegaan. De Europese liberalen blijven daarvan de voorstanders die zij altijd zijn geweest, waarbij de nadruk ligt op het efficiënte gezinsbedrijf. De kosten van het landbouwbeleid dwingen tot aanpassing ervan, echter zonder de grondslagen aan te tasten. De gedachte dat bij structurele overschotproductie de producenten hun deel van de financiële verantwoordelijkheid daarvoor moeten dragen, wordt in het ontwerp aanvaard; dit mag er echter niet toe leiden dat een efficiënte bedrijfsvoering wordt bestraft of dat produktiebeperking langs bureaucratistische weg zou worden afgedwongen. Veel meer moet men erkennen dat een deel van wat thans nog op de landbouwbegroting staat, eigenlijk via het Sociale of het Regionale Fonds zou moeten worden gefinancierd.

Zure regen

Of men nu over landbouw spreekt of over energie of regionale ontwikkeling, aan dit alles is een aspect verbonden dat steeds duidelijker naar voren komt: de bescherming van ons milieu en van de mensen die daarin leven. Het ontwerp wijdt daaraan een aparte paragraaf,

maar men vindt het ook in andere hoofdstukken terug. De zure regen die onze bossen vernielt, de chemische afval die onze Rijn vergiftigt, zijn slechts enkele voorbeelden van de gevaren die een hoog geïndustrialiseerd en dicht bevolkt gebied als de Europese Gemeenschap bedreigen en die slechts door grensoverschrijdende, Europese maatregelen kunnen worden gekeerd. Het recente Seveso-schandaal is daarvan een schrille illustratie. Onder milieu moeten wij intussen meer verstaan dan alleen de bescherming tegen materiële vervuiling van bodem, water en lucht. Het gaat ook om ons culturele milieu, de taal en de tradities die onze volken reeds eeuwen met zich meedragen.

Wij verwerpen de gedachte van een Europese smeltkroes waarin nationale en regionale culturen zouden moeten ondergaan. Maar evenzeer weigeren wij kritiekloos alles als onaantastbaar cultuurgoed te aanvaarden, wat als zodanig wordt opgediend maar soms in wezen chauvinistische humbug of gecamoufleerde belangenbehartiging is. De Europese cultuur is pluralistisch en zij moet dat blijven.

Haar pluralisme komt echter voort uit een gemeenschappelijke voedingsbodem en het behoort tot de taken van de Gemeenschap, ons deze gemeenschappelijkheid op gepaste wijze in herinnering te roepen. Dit heeft, op middellange termijn, consequenties voor ons onderwijs. Maar het is reeds in de onmiddellijke toekomst relevant voor het media-beleid. Op dit gebied opent de technische ontwikkeling nieuwe mogelijkheden voor de burgers om informatie te vergaren, zich cultureel te verrijken en een eigen keuze te doen uit het veelsoortige dat hem geboden wordt. Veel daarvan komt van over de oude staatsgrenzen. Een liberaal mediabeleid wil ervoor zorgen, dat mondige Europese burgers zonder betutteling in de gelegenheid worden gesteld, van de nieuwe keuzemogelijkheden gebruik te maken.

Buitenlandse politiek

Evenals de Gemeenschap als groepering veel meer op het gebied van de handelspolitiek kan bereiken dan elk van de lid-staten afzonderlijk, zo kan ook een gezamenlijk optreden op het terrein van de „klassieke” buitenlandse politiek onze rol in de wereld aanzienlijk versterken. Economische reuzen behoeven geen politieke dwergen te blijven! Naast de eigenlijke communautaire ontwikkeling is de samenwerking op het gebied van de buitenlandse politiek (Europese Politieke Samenwerking EPS) de laatste jaren behoorlijk op gang gekomen. Zij zal verder moeten worden ontwikkeld en op den duur in een tot Unie uitgegroeide Gemeenschap ingebracht. Daarbij is het nodig te erkennen dat buitenlandse politiek niet alleen met handelspolitiek, maar ook met een op vrede en veiligheid gericht beleid onafscheidelijk is verbonden. Met uitzondering van Ierland behoren alle lid-staten van de E.G. tevens tot de NAVO, die zich met de militaire aspecten van de Westerse veiligheid bezighoudt. De politieke aspecten intussen beginnen reeds een onderdeel van het Europese politieke overleg te worden. Niet alleen tussen de regeringen maar ook in het Europese Parlement is het debat op gang gekomen, mede dank zij liberale initiatieven. De discussie over onze veiligheid kan immers niet uitsluitend in nationaal verband worden gevoerd. Wij moeten gezamenlijk weten waar

wij staan in de gevaarlijke en onveilige wereld van vandaag.

Veiligheidspolitiek, buitenlandse politiek, handelspolitiek en ontwikkelingssamenwerking moeten in een coherent verband worden gebracht waarin de Europese rol en bijdrage een duidelijk profiel krijgen. Het liberale ontwerp-programma laat ook op deze punten geen ruimte voor misverstand. De zaak van de vrede wordt evenmin bevorderd door eenzijdige ontwapening als door een onbeheerste bewapeningswedloop. Onderhandelingen moeten tot wederzijdse vermindering van nucleaire bewapening leiden, waarbij moet worden gestreefd naar een nucleair en conventioneel evenwicht op zo laag mogelijk niveau. De Europese veiligheid is niet te verwezenlijken buiten het Atlantische kader; daarbinnen echter dienen de Europeanen door gemeenschappelijk optreden zowel hun bijdrage als hun invloed te versterken.

Op het gebied van de handelspolitiek trekt het ontwerp-programma de lijn door, die voor het voltooiën van de binnenmarkt was aangegeven. Verhoging van produktiviteit en van concurrentievermogen zullen aan de Gemeenschap een gezonde en efficiënte industriële basis verschaffen, van waaruit zij niet behoeft te vrezen door anderen onder de voet te worden gelopen. Dan zal zij ook geen behoefte hebben aan Europees protectionisme naar buiten, maar integendeel haar bijdrage leveren aan de intensivering van de wereldhandel die nodig is om uit de huidige recessie te komen. Tenslotte gaat het ontwerp uitvoerig in

op de ontwikkelingssamenwerking. De EG heeft altijd veel gedaan op dat gebied. In de komende periode moet de inspanning vooral worden gericht op het vergroten van het eigen vermogen van de ontwikkelingslanden om hun landbouw en industrie te verbeteren.

Liberale dimensie

Wat bij lezing van het ontwerp-programma sterk opvalt is, hoezeer nationale en Europese politiek in elkaars verlengde liggen. De punten waarop het ontwerp ingaat zijn eveneens voorwerpen van - fel omstreden - nationaal beleid in onze lid-staten. Zij zijn echter grensoverschrijdend en moeten daarom niet uitsluitend in nationaal verband worden gezien. Het ontwerp-programma tracht hen in een zowel Europese als liberale dimensie te plaatsen en wil daarmee alle liberale krachten in Europa onder één banier verenigen.

Liberalen zouden geen liberalen zijn, indien zij het ontwerp in zijn huidige vorm kritiekloos zouden aannemen. Er valt stellig nog veel aan te verbeteren. Maar waar het thans bovenal om gaat is, dat het Europese liberalisme opnieuw bewijst de creativiteit te bezitten om een politiek uit te stippelen die in overeenstemming is met de eisen van onze tijd.

De geschiedenis van het liberalisme in West-Europa is onafscheidelijk verbonden met de opkomst van de nationale staat, op parlementair-democratische leest geschoeid. Dezelfde beginselen die daarbij hebben voorgezeten, moeten nu worden toegepast op de Europese staatkundige verbanden die in wording zijn. Zowel nuchterheid en doorzettingsvermogen als een gezonde dosis ideële inspiratie zullen daarvoor nodig zijn. Wanneer wij er in slagen onze liberale boodschap gezamenlijk op de juiste wijze te verwoorden en aan de kiezers te presenteren, dan behoeven wij voor de uitkomst niet bevreesd te zijn.

Mr. H. Nord

(voorzitter programma-commissie ELD)

(I.M.)

gezinsvervangend internaat

Louisa State

bel of schrijf voor inlichtingen of reservering
Postbus 32, 3740 AA Baarn, telefoon (02154) 20441

Groepsfoto van het landelijk team. Staande van links naar rechts: Carlijn Resink, Albert-Jan Evenhuis, Hans Dijkstal, Annemarie Jorritsma, Dick Dees en Benk Korthals. Op de voorste rij: Willem Hoekzema, Jaap Scherpenhuizen, Relus ter Beek en Ingrid Pieters.

n bijna puur VVD-team heeft op Zoetermeerse hockeyveld de steun in het PvdA-Tweede Kamerlid Relus ter Beek nodig gehad om de wedstrijd tegen B & W plus de Zoetermeerse gemeenteraad met het enig geldende oorspronkelijk punt af te sluiten.

De wedstrijd was georganiseerd door de Zoetermeerse Hockeyclub. Een eerder gespeelde wedstrijd op topniveau trok meer belangstelling dan het Kamer/ Tweede Kamerlid team dat ongeveer 400 toeschouwers op de been bracht. Of de wedstrijd geheel volgens de regels der

kunst is gespeeld, valt - volgens ooggetuigen - ernstig te betwijfelen. De scheidsrechter was zo vriendelijk om het spel even stil te leggen om Albert-Jan Evenhuis het verschil tussen de bolle en platte kant van de stick duidelijk te maken. En Hans Dijkstal bleek een meester in het missen van de voorzetten van Ingrid Pieters. Het gemeenteteam kon zich twee wissels tijdens de wedstrijd permitteren. Voor het landelijk team was dat uitgesloten. Dat lag niet aan het gigantische uithoudingsvermogen, maar veel meer aan het feit dat op dat ogenblik CDA- en PvdA-fracties vergaderden, zodat een aantal reserves

niet konden komen.

Na de wedstrijd overhandigde Albert-Jan Evenhuis aan de captain van het Zoetermeerse team Ruud Swint het schildje van de Tweede Kamer. De avond werd met een koud buffet besloten.

Uit de groepsfoto blijkt dat staatssecretaris Scherpenhuizen beter van de kwaliteit van zijn hockeyende politieke collega's op de hoogte is dan zijn collega Hoekzema, die scheenbeschermers volstrekt overbodig vond.

R.D.

Een van de 19 gasexportstations van de N.V. Nederlandse Gasunie, waardoor in 1982 in totaal 34,8 miljard m³ aardgas werd geëxporteerd.

Hebt u zo'n discussie ook wel eens meegemaakt? Het gas gaat hier voor niks de deur uit, zegt men dan, maar zelf betalen we ons blauw...

De feiten liggen echter wel eventjes anders!

De Nederlander betaalt minder.

U ziet hieronder dat de buitenlander thuis allerminst goedkoper uit is dan de huishoudelijke verbruiker in Nederland. Dit in tegenstelling met wat sommige pessimisten zeggen.

Bovendien zorgt het aardgas, dat de Gasunie sinds de zestiger jaren contractueel exporteert, voor heel wat geld in onze nationale huishoudkas.

Dit duurt voort tot de contracten, die destijds werden afgesloten, in het midden van de negentiger jaren zijn afgelopen (of zoveel eerder als de buitenlandse afnemers hun gecontracteerde hoeveelheden hebben verbruikt).

Aardgas en het milieu.

Wij betalen dus thuis, vergeleken met het buitenland minder voor ons aardgas, maar ook ten opzichte van andere brandstoffen is het de minst dure manier van stoken. Het is bovendien

ook een vriendelijke en schone vorm van energie.

Veilig en gerieflijk wordt het aardgas als vanzelfsprekend thuisbezorgd bij vrijwel iedere huishouding. Voordat het zover is moet er echter heel wat gebeuren.

Misverstand:

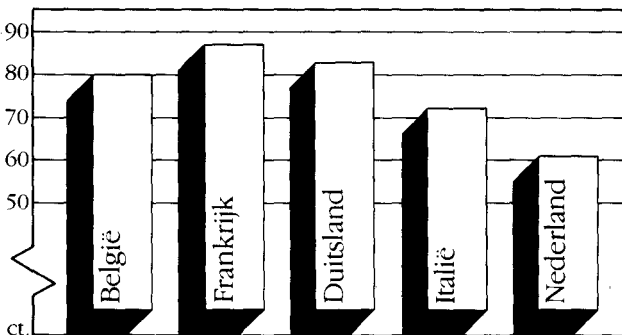
"Van ons aardgas zit het buitenland er voor 'n paar centen warmpjes bij..."

Gasunie en VEGIN.

Het is de Gasunie die het gas inkoop uit gasvelden op het land en in de zee en die het verkoopt en transporteert via een landelijk buizennet van 10.000 km naar elektriciteitscentrales, industrieën en de 147 gasbedrijven in Nederland. Ook de export valt onder de Gasunie.

Het zijn de gasbedrijven, gebundeld in de VEGIN, die het gas weer door 80.000 km gasleiding brengen tot aan de meters van particulieren, bedrijven en instellingen.

Uw gasbedrijf is ook een bereidwillige vraagbaak als het gaat om objectief advies over hoe u effectief kunt besparen op gas.

Vergelijking van gemiddelde kleinverbruikersprijzen per 1 januari 1983 van een m³ aardgas bij een gemiddeld verbruik van 2400 m³ per jaar, incl. BTW en vastrecht.

Aardgas. Brandschoon en 't minst duur.

Loek Hermans:

De derde cursus over het mediabeleid was het absolute klapstuk wat de Haya van Somerenstichting het kader kon bieden. Als een man als minister Brinkman zijn mening over de media voor deze VVD-groep in Veldhoven uiteen komt zetten (met het begrijpelijke en gerespecteerde verzoek daar inhoudelijk niets over te schrijven) en zijn half uur spreektijd tot een bevlogen uur weet uit te breiden, mag men toch wel van een unicum spreken. Die volledige inzet gold ook voor de andere twaalf inleiders, waarvan enkelen niet willen worden genoemd of aangehaald, omdat zij zich in het hol van de leeuw waagden. Respect daarvoor, want ik zou de voortreffelijke organisatie van Hans van den Broek door meer mededelingen voor een volgende keer doorkruisen. Respect ook voor het niet alleen technisch-vaardige, maar ook inhoudelijk sterke voorzitterschap van Loek Hermans, die het kader vrijdag 's avonds aan het begin van de drie-daagse cursus hartgrondig aanmoedigde met „Spaar ons uw kritiek niet!“. Daar kon hij gerust op zijn.

De cursus werd beheerst door drie beelden:

- 1. Een uitgebreid politiek overzicht van de benadering door de drie grote partijen met als inleiders de Tweede-Kamerleden Keja (VVD), Kosto (PvdA) en Van der Sanden (CDA);*
- 2. Alle technisch-juridische aspecten, die met het mediabeleid samenhangen;*
- 3. De bijna onwaarschijnlijke hoeveelheid mogelijkheden van een nieuwe informatiewereld.*

Ter voorbereiding van het mediacongres dat op 3 september in 't Spant in Bussum wordt gehouden een interview met de kadercursusvoorzitter Loek Hermans.

**„De nieuwe
media
moeten
helemaal
open”**

Ieder jaar biedt de Amerikaanse ambassade aan een aantal Nederlanders de mogelijkheid een oriëntatiereis door Amerika te maken. Men mag dan zelf opgeven in welke zaken men het meest geïnteresseerd is. Loek Hermans koos, natuurlijk, media.

„Amerika”, vertelt hij, „heet het land te zijn van de ongekenke mediale mogelijkheden, maar het is onwenselijk en onmogelijk het Amerikaans systeem hier toe te passen. De Amerikanen bestrijken namelijk een markt van 250 miljoen mensen. Als daar 1 % behoefte heeft aan een bepaald cultureel programma, bijvoorbeeld ballet, dan levert dat al voldoende geld op om een goed symfonie-orkest in stand te houden. Bij ons strand je met die willekeurige éénprocentnorm op onvoldoende economische draagkracht. Dan moet je gaan kijken hoe je die minderheden aan bod kunt laten komen.”

Onder minderheden verstaan we die groepen in onze samenleving die geen dominerende stempel kunnen drukken op onze gemeenschap; mensen met eenzelfde culturele interesse of met dezelfde etnische achtergrond of belangengroepen.

Een onderzoek naar wat aan mediapotentieel in Nederland aanwezig is, heeft Loek Hermans

helemaal enthousiast gemaakt. „Door de kabel hebben we gigantische mogelijkheden. In tien jaar is Nederland voor 60 % „bekabeld”. Bovendien hebben we met de NOS een heel sterke poot qua facilitaire mogelijkheden. De NOS is het twee na beste bedrijf in de wereld. We moeten ons ook bewust zijn van het feit dat Nederland van oudsher het land is waar de dienstverlenende sector het best is ontwikkeld. Qua informatiebeleid kunnen we een heel belangrijke rol spelen. We zullen wél moeten woekeren met onze talenten en niet lijdzaam blijven afwachten wat men elders doet. Wachten we dan gaan onze kansen verloren. We zullen gebruik moeten maken van onze sterke uitgeverijen en hen de technische mogelijkheden moeten geven om op de andere media in te spelen.”

Planning

Met voldoening constateert het Kamerlid dat de planning van het media-onderwerp op dit tijdstip bijzonder gunstig is. „Het kader van de VVD hebben we het afgelopen jaar verteld wat aan de hand is, wat kan en waar de problemen liggen. Daartoe hebben we drie weekenden uitgetrokken. Het media-onderwerp kwam - mede door het lekken van de concept media-nota's van minister Brinkman - op het juiste moment. Bovendien heeft de VVD met haar nota een heel duidelijk standpunt over de media op tafel gelegd. Als je het VVD-standpunt plaatst naast dat van onze CDA-coalitiepartner dan zie je dat het CDA veel terughoudender is op het inspelen van de nieuwe mogelijkheden. Het CDA kiest veel meer voor het behoud van het huidige omroepbestel. Ook wij vinden de functie van het omroepbestel heel belangrijk. Dáár ligt ondermeer de functie om bepaalde groeperingen meer aan hun trekken te laten komen. Maar voor ons houdt dat niet in dat we daarvoor andere kanalen moeten afsluiten. Doe je dat, dan kom

je ernstig in strijd met de vrijheid van informatie. Het bestel moet concurrentie kunnen doorstaan. Natuurlijk hoeft het niet te worden afgeschaf, maar wel grondig herzien, de nieuwe media moeten daarnaast écht helemaal open voor alle gegadigden. Over een paar jaar kunnen we dan zien wat bijgesteld moet worden. Wij willen realiseren dat de Nederlanders hun recht op informatie zo optimaal mogelijk krijgen; dat de minderheden in alle vormen die er zijn de kans hebben die mogelijkheden te krijgen. We willen in feite dat alle informatie die beschikbaar is voor iedere Nederlander bereikbaar is. Dat moet dus ook voor iedereen economisch haalbaar zijn. Neem het voorbeeld van de laatste cursus. Iemand vraagt iets na bij de universiteit in Nijmegen. De betrokken gegevens zijn daar niet te vinden, maar men vermoedt dat Japan er wel over beschikt. Per beeldscherm wordt dat opgevraagd. Japan meldt dat de informatie in New York aanwezig is. Per beeldscherm kan dan New York de gegevens verstrekken.”

Cirkel

Dit Alice-in-Wonderland-achtige beeld ligt vóór onze drempel. Op de cursus viel de waarschuwing: Als we drie jaar wachten zijn we te laat. Loek Hermans - bezorgd -: „We zitten in een vicieuze cirkel. De technische mogelijkheden zijn er. Onze industrie zegt, als het hier niet gebeurt dan gaan we wel naar het buitenland. Een grote groep politici, maar niet de VVD, is van mening dat het niet gaat om de techniek. Bovendien maakt men zich zorgen dat de mensen door de bomen het bos niet meer zien. En dan kom je op ons liberale uitgangspunt: Wij vinden de mensen mondig genoeg om zelf hun keuze te bepalen en om inspraak te hebben. Juist die inspraak komt in onze nota „Mediabeleid, informatie naar eigen keuze” tot uiting. In dat stuk liggen heel duidelijk keuzemogelijkheden. We zullen bijvoorbeeld moeten ingaan op de positie van de PTT. Daar heeft men mogelijkheden om de zaken te bevorderen en te belemmeren. Op 3 september vergadert de partij in het hol van de leeuw, in Bussum. Daar zal het standpunt van de partij over de media worden vastgesteld. Ik hoop dat men voordien de nota grondig leest en dat er goede discussies komen met de inleiders.” (zie ook het artikel van Hans de Bie over het Media-congres.) Loek Hermans besluit zijn betoog met: „Amsterdam kon in de Gouden Eeuw opklimmen omdat men daar toestond wat in Antwerpen verboden was. Ook nu zullen we weer durf en lef moeten hebben.”

Reny Dijkman

De nota: „Media-beleid, informatie naar eigen keuze”, waarin het fractiestandpunt is neergelegd, kunt u nog bestellen door f 4,50 over te maken op postgiro: 40.18.232 t.n.v. VVD-informatierekening 's-Gravenhage.

Media- congres op

3 september belooft boeiende ervaring te worden

Hans de Bie

De media staan centraal op het thema-congres, dat de VVD op zaterdag 3 september in Bussum organiseert. Dit wordt een congres waarop leden van onze partij met hun Tweede-Kamerleden en met mediadeskundigen kunnen praten over de Media-nota van de VVD en wat daarmee allemaal samenhangt.

Er komen inleiders, die stellingen (zie elders op deze pagina) aan de orde stellen en geprobeerd zal worden de congresgangers niet alleen zo goed mogelijk te informeren over de meningen van onze Tweede Kamerfractie over het mediabeleid, maar hen tevens aan te horen. Met andere woorden: hoewel de VVD-Media-nota niet amendeerbaar is, zullen de door de partij (lees: congresgangers) geuite meningen zeker worden betrokken in de opinievorming van de Kamerleden, die in het najaar in het landelijke parlement het woord zullen voeren als de ministeriële Media-nota daar ter sprake komt. Een nota overigens, die op dit moment van schrijven nog niet officieel verschenen is. Het Media-congres van 3 september wordt voorbereid door de Kamercentrale Haarlem, in nauwste samenwerking met de Media-commissie van de partij. Het congres

Stellingen t.b.v. het VVD-Mediacongres op 3 september te Bussum

1. De zendtijdverdeling/programmageden in ons omroepbestel moet op een democratische manier tot stand komen.
2. Voor de instandhouding van een pluriforme en onafhankelijke pers is het noodzakelijk, dat de pers rendabel kan functioneren; voor haar toekomst moet zij van de nieuwe media gebruik kunnen maken.
3. Bij het gebruik van de kabel moet worden uitgegaan van een open markt, dus vanuit een consumentgerichte aanpak.
4. De regionale en lokale omroep moeten plaatselijk gefinancierd worden.

begint 's ochtens om precies *half elf* en zal, naar verwachting, tot rond vier uur in de middag voortduren.

De positie van de pers ligt de VVD na aan het hart. Voor alle duidelijkheid wordt hier de *schrijvende* pers bedoeld. De enige reële overlevingskans voor de pers is in te haken op de nieuwe informatie-overbrengingstechnologieën. De

overheid, zo vindt de VVD, moet zodanige voorwaarden scheppen, dat de pers ook werkelijk in staat is op de nieuwe ontwikkelingen in te spelen. Bijvoorbeeld ook de kabel moet voor de pers openstaan. Dit zal de financiële draagkracht van de schrijvende pers versterken en zo bijdragen aan de gewenste pluriformiteit. Mr. J. J. Nouwen, lid van de Media-commissie van de VVD, zal het woord voeren over een stelling, die betrekking heeft op de positie van de pers. De omroep zal op het thema-congres o.m. vertegenwoordigd zijn door de heer G. C. Wallis de Vries. Hij zal een stelling inleiden met betrekking tot de democratische manier waarop de zendtijdverdeling en de verdeling van de programmagelden in ons omroepbestel tot stand zou moeten komen. Bij de omroep kunnen natuurlijk vele andere zaken aan de orde komen, zoals de invoering van variabele zendtijd, televisie-zenderkleuring, de toelatings/verdelingsregeling, omroepverkiezingen, commercieel omroepbestel, enz. Na de diverse inleidingen, die in de ochtend worden gehouden, zal op het thema-congres 's middags alle gelegenheid zijn om de sprekers en de Tweede-Kamerleden over deze zaken vragen te stellen of meningen te geven. Het gebruik van de kabel is het uitgangspunt van de inleiding door Ing. P. F. Jelgersma, ook lid van de Media-commissie van de VVD. Zijn stelling zal gaan over de opvatting, dat bij het gebruik van de kabel moet worden uitgegaan van een open markt, dus vanuit een consument-gerichte aanpak. Het lijkt onweerlegbaar, dat de snelle technologische ontwikkeling en de daarmee samenhangende introductie van een aantal „nieuwe media” in een ijtempo bezig is het bestaande media-bestel grondig te veranderen en te completeren. Meer dan zestig procent van het woningbestand in ons land is voorzien van een aansluiting op een kabelnettelevisie, zo vermeldt de Media-nota van de VVD, die onlangs onder de naam „Informatie naar eigen

keuze” is verschenen. Een eigentijdse materie dus, die veel mensen aangaat. De vierde spreker is de heer L. Jacobs, hoofdredacteur van STAD Radio Amsterdam. Zijn inleiding zal uitgaan van de, overigens niet door hem zelf bedachte stelling, dat de regionale en lokale omroep plaatselijk gefinancierd moeten worden. De heer Jacobs, geen lid van de VVD, is voor een inleiding gevraagd, gezien zijn grote dagelijkse deskundigheid met lokale omroep. De VVD pleit in dit verband voor meer ruimte voor regionale en lokale omroep, waaraan de pers kan deelnemen en beperkte zeggenschap van de desbetreffende overheden.

Het thema-congres van 3 september, in 't Spant in Bussum, zal worden voorgezeten door dr. F. A. Hoogendijk, voorzitter van de VVD-Media-commissie. Ons Kamerlid, drs. Loek Hermans, zal ook nog 's ochtends een inleiding houden op de vier stellingen, voorafgaande aan de vier sprekers. Het programma van het congres, waarvoor door middel van onderstaande invulstrook kan worden ingeschreven, is globaal: *09.30: Zaal open; 10.30 uur: Begin congres; 11.00 uur: Vier sprekers, mr. Nouwen, de heer Wallis de Vries, Ing. Jelgersma en de heer Jacobs; 12.00-13.00 uur: lunch; 13.00-16.00 uur: vragen en discussie met medewerking van een forum, bestaande uit de sprekers van de ochtend, aangevuld met de Kamerleden Keja, Hermans en De Beer. Congres-coördinator is Hans de Bie, secretaris van de media-commissie en als zodanig aangewezen door het bestuur van de Kamercentrale Haarlem.*

Inschrijving (door middel van de strook en door overschrijving van het inschrijfgeld van twintig gulden) bij het secretariaat van de Kamercentrale Haarlem, mevrouw Wilma Vermeulen-Blom, Jacob Catslaan 4, 1985 AE Driehuis, *vóór 10 augustus*. Mocht u hierna nog willen inschrijven, graag eerst dan telefonisch contact met mevrouw Vermeulen, tel. 02550 - 15906. De inschrijving is van kracht na ontvangst van het inschrijfgeld op de postgirorekening van de KC-Haarlem, Graaf Aelbrechtlaan 49, Amstelveen, nummer: 4207855.

De inschrijvers krijgen informatie tevoren thuisgezonden.

Ondergetekende:

Adres:

Postcode en woonplaats

schrijft in alleen/met twee personen voor het Themacongres over media van de VVD op zaterdag 2 september in 't Spant in Bussum. Het inschrijfgeld van 20 gulden per persoon wordt overgemaakt op postgirorekening 4207855 van de Kamercentrale Haarlem van de VVD.

Handtekening

Huldiging van Theo Joekes

Zelfs de meeste fractieleden wisten niet wat er aan de hand was toen zij op 31 mei voor een extra fractievergadering om 13.20 uur weer bijeen werden geroepen „voor een zeer belangrijk politiek onderwerp” zoals Ed Nijpels sfinxachtig aankondigde . . . laat staan Theo Joekes, die volstrekt onwetend zijn eigen jubileumviering betrad. Hij trof daar, buiten de bijna voltallige fractie, zijn oud-fractievoorzitter mr. Edzo Toxopeus, vice-premie drs. Gijs van Aardenne en de staatssecretarissen Ploeg, Koning, Nell Ginjaar-Maas en Scherpenhuizen. Allen oud-collega's. Oud-fractievoorzitter Hans Wiegel zat op dat moment elders in het kamergebouw bij het ISP-overleg. Joekes, die wel wist dat hij op de 5de juni 20 jaar Kamerlid was, had vlak daarvoor nog tegen een medewerker gezegd: „Volgende week moet ik trakteren”. Hij wist niet dat hij nu geféteerd werd door het complete stilzwijgen van Ed Nijpels en Erica Terpstra rond de voorbereidingen. In een geestig speechje noemde Ed Nijpels een aantal eigenschappen van Joekes. Zijn - soms scherpe - humor, zijn veelzijdigheid en zijn

onafhankelijkheid. „Je maakte er niet altijd vrienden mee. Ook vijanden.” Hij wist op te halen dat Joekes bij zijn binnenkomst in de Kamer ideologisch in de linkerhoek van de VVD hoorde. Zelfs dusdanig dat Van Riel (de toenmalige Eerste-Kamervoorzitter) vond dat hij dan maar lid van D'66 moest worden. „Wat je gelukkig niet deed.”

Nijpels overhandigde Joekes een ets. Uit handen van de Algemeen Secretaris Wim van den Berg - die de

in Amerika verblijvende voorzitter vertegenwoordigde - kreeg Theo Joekes de Thorbeckepenning. Joekes noemde het gebeuren „volstrekt een oprecht complete verrassing”. In zijn dankwoord zei hij o.a. zeer Joekiaans tot de vice-premier: „Gijs, ik kan je moeilijk namens de fractie wensen dat je snel in ons midden terugkeert.” Ook de aandacht aan hem besteed in het vorig partij-orgaan, waarvan Ed Nijpels hem het eerste exemplaar overhandigde, was hem tijdens de voorbereidingen geheel ontgaan. Vandaar dat u geen interview met, maar een artikel over Theo Joekes las.

R.D.

Wim v.d. Berg overhandigt de Thorbeckepenning

Arnoud Cevaal
Ambt. secretaris

Niek Moonen

Berry Adolfs

Hendrik Schönau

*Jacob-Jan
v.d. Meulen*

De mensen a

De persoonlijk medewerkers

De 36 Tweede-Kamerleden van de VVD worden ondersteund door een kleine staf van 23 mensen. Daarnaast heeft ieder Kamerlid een persoonlijk medewerker. Dit regelt elk kamerlid zelf. (Men krijgt hier van het Rijk een maandelijks bedrag voor. Maakt een kamerlid daar geen gebruik van, dan vervalt dit bedrag). Er zijn nogal wat verschillende persoonlijk medewerkers. De een werkt meer in de beleidsfeer, de ander verricht hoofdzakelijk secretariaatwerk. Sommige kamerleden hebben twee persoonlijk medewerkers in dienst.

De staf

Kamerleden zijn vaak moeilijk bereikbaar. Zij zijn „in vergadering”, „op werkbezoek” enz. enz. Buitenstaanders en vooral mensen uit de partij hebben vaak de behoefte aan informatie over politieke onderwerpen of informatie van en over kamerleden. Dit is mogelijk bij een van de afdelingen binnen de staf. Verderop in dit verhaal staat bij wie u met vragen terecht kunt.

De staf bestaat uit vier onderdelen:

1. het secretariaat (inclusief de

secretarissen)

2. het bureau algemene zaken
 3. de beleidsafdelingen (totaal vijf)
 4. de afdeling voorlichting
- De leiding van de staf ligt bij de ambtelijk secretaris: Arnoud Cevaal. Hij coördineert de beleidsafdelingen en de activiteiten van de overige afdelingen. Daarnaast is hij verantwoordelijk voor de organisatie van de fractievergaderingen, het fractiebestuur en het coördinatenoverleg van de fractie (= maandelijks overleg van de voorzitters van de verschillende fractiecommissies). Ook is hij contactpersoon tussen de fractie en de partij.

Het secretariaat

Het secretariaat heeft voornamelijk een verwijfsfunctie. Mensen die van buitenaf bellen zullen door de telefoniste van het kamergebouw over het algemeen eerst naar het secretariaat worden doorverbonden. Men verstrekt geen politiek-inhoudelijke informatie. Wel informatie over activiteiten die in de Tweede Kamer plaatsvinden. De tweede taak van deze afdeling is het administratief ondersteunen van

de fractie en de staf. Dit aanvullend op de persoonlijk medewerkers van de fractieleden.

Bureau algemene zaken

Hier wordt de post geregistreerd. Men zorgt ervoor dat iedereen antwoord krijgt. Als iemand wil weten wat er met een brief is gebeurd, dan kan deze afdeling het antwoord geven. Op deze afdeling regelt men ook de bezoeken aan onze fractie. Verzoeken om de VVD-fractie te bezoeken moeten schriftelijk worden ingediend. Daarnaast worden werkbezoeken van fractieleden door deze afdeling geregeld. Overigens wordt in de fractievergadering vastgesteld hoe de samenstelling van de delegatie zal zijn. Er wordt dan tevens een coördinator (fractielid) aangewezen. Spreekbeurten moeten bij het algemeen secretariaat van de partij worden aangevraagd. (Koninginnegracht 57, Den Haag).

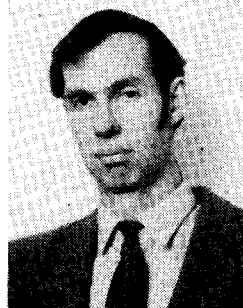
De beleidsafdelingen

Er zijn vijf beleidsafdelingen:

- binnenland
- buitenland
- financiën/economische zaken

Steven v.d. Berg

Marius Wessels

Michiel Krom

Clemens Cornielje

Gerlof Boosman

Dichter de fractie

- leefbaarheid
- welzijn

Met de beleidsafdelingen is ingespeeld op de organisatie van de fractie. De fractie is namelijk opgesplitst in dezelfde vijf onderdelen. Wat doen de beleidsafdelingen voor de fractie? Zij geven ondersteuning bij de beleidsvoorbereiding op de verschillende terreinen. Zij voeren het secretariaat van de verschillende fractiecommissies. En zij voeren de correspondentie met iedereen die iets te schrijven heeft. De beleidsafdelingen zijn voor vragenstellers - voor u misschien ook van belang. Zij verzorgen namelijk niet alleen de schriftelijke, maar ook de telefonische contacten met het publiek. Onder andere vragen op het politieke vlak worden door de beleidsmedewerkers beantwoord. Een voorbeeld: „Onlangs werd in de Kamer gesproken over het wel of niet leerplichtig maken van vijf-jarigen. Wat vindt de VVD hiervan?” De beleidsmedewerker welzijn kan precies uitleggen wie er bij ons heeft gesproken en wat er is gezegd. In veel gevallen heeft men teksten en uitspraken op papier staan. Om politiek zo goed mogelijk op de hoogte te zijn, wonen de

beleidsmedewerkers de wekelijkse fractievergadering bij. U weet nu dat u bij de beleidsafdelingen van onze fractie terecht kunt.

Belangrijk is nu nog wie u waarvoor moet hebben.

Op de beleidsafdeling *binnenland* werken Niek Moonen en Hendrik Schönau. Onder binnenland vallen de onderdelen: binnenlandse zaken, justitie, politie, naturalisaties, nationale ombudsman en ambtenaren en pensioenen.

Voor de afdeling *buitenland* kan men terecht bij Marius Wessels. Hieronder vallen: handelspolitiek, buitenlandse zaken, defensie, ontwikkelings-samenwerking en de Nederlandse Antillen. Bij *financiën-economische zaken* kan men terecht bij Berry Adolfs en Jacob-Jan van der Meulen. De onderwerpen bij deze afdeling zijn: financiën, economische zaken, sociale zaken, midden- en kleinbedrijf en emancipatiebeleid.

Voor de beleidsafdeling *leefbaarheid* werkt Hendrik Schönau. Onder leefbaarheid vallen de onderdelen: volkshuisvesting en ruimtelijke ordening, milieuhygiëne, landbouw en visserij en verkeer en waterstaat. Op de afdeling *welzijn* tenslotte werken: Steven van den Bergh en

Clemens Cornielje. Onder welzijn vallen: onderwijs en wetenschappen, wetenschapsbeleid, cultuur, recreatie en maatschappelijk werk en volksgezondheid.

De afdeling voorlichting

Tot slot de afdeling voorlichting. Op deze afdeling kan de pers terecht voor informatie. Aan het hoofd van de afdeling staat Gerlof Boosman. Hij verzorgt de perscontacten van Ed Nijpels. De tweede voorlichter is Michiel Krom. Hij verzorgt de perscontacten van de andere fractieleden.

De voorlichters hebben ook een adviserende taak als het gaat om de publiciteit van de kamerleden. Partij-uitzendingen op radio en televisie lopen via de afdeling voorlichting.

Bel of schrijf de fractie

De VVD-Tweede Kamerfractie komt dichterbij de mensen. U weet nu bij wie u moet zijn. Maak hier gebruik van. Het telefoonnummer van de Tweede kamer is 070 - 614911. Het adres: Binnenhof 1a, 2513 AA Den Haag.

Michiel Krom

Hans Dijkstal:

„Een volksvertegenwoordiger hoort niet op het podium”

Het Kamerlidmaatschap is in het verleden al op vele wijze omschreven. Noemde Wiegel het „een hondebaan”, anderen spreken over „een ombudsfunctie”, wéér anderen zien zich als kleine zelfstandige met het dubbele aantal werkuren van de doorsnee werkende Nederlander.

Officieel is de taak van de volksvertegenwoordiger het overheidsbeleid te toetsen, kritisch te volgen en politiek te stimuleren. Officieus zit aan dat Kamerlidmaatschap nog veel meer vast: de externe kant. Het naar buiten brengen van het gevoerde beleid, het onderhouden van sociale contacten en voeling houden met de politieke achterban. Over de externe kanten van dit ongewisse vak spraken we met Hans Dijkstal.

In november nam hij als nieuw Kamerlid zijn plaats in de groene bankjes van de algemene vergaderzaal in. Hans Dijkstal kwam weliswaar binnen als nieuweling, maar door zijn achtergrond - wethouder te Wassenaar en lid van de stuurgroep Scholing en Vorming - had hij al de nodige ervaring. Als nieuweling zette hij vraagtekens bij sommige gevestigde patronen. Zo leverde hij de VVD-Tweede Kamerfractie een discussiestuk over de spreekbeurten en werkbezoeken, dat thans door de leden met belangstelling wordt bestudeerd.

Dijkstals uitgangspunt was: Hoe besteed ik mijn tijd in het land zo efficiënt mogelijk? Hoe bereik ik zoveel mogelijk mensen en hoe bereiken zoveel mogelijk mensen mij? Toelichtend zegt hij: „Het gaat om twee dingen: In zo'n gemeente waar je komt, moet men weten waar de Kamer mee bezig is en de Kamer moet weten

waar de afdelingen en gemeenten mee zitten. Met spreekbeurten heb ik toch vaak het gevoel dat we aan beide kanten er niet het maximale uithaalden. Je staat daar voor een kleine groep van eigen gelederen met hoogstens een paar nieuwkomers, maar ook de VVD-besturen en raadsfracties hebben een ander verwachtingspatroon. Als ik uren in de auto moet zitten, een enorme reistijd maak en dan voor een zaaltje met 25 man spreek, is die effectiviteit zoek. Ik ben ervan overtuigd dat in al die afdelingsbesturen best goede gedachten leven over hoe je in goed samenspel een dergelijk bezoek nuttiger zou kunnen invullen.” Hans Dijkstal is er beslist de man niet naar om met zijn onvrede te blijven zitten.

In Heemstede hadden de Vrouwen in de VVD een uitgebreid programma georganiseerd voorafgaande aan een spreekbeurt. In Nijkerk koppelde hij

een miniatuurwerkbezoek aan een forumdiscussie. Zo sprak hij 's middags met de leden van het onderwijsteam en de oudercommissie van de Albert Schweitzerschool over de onderwijsproblematiek. Van beide kanten regende het vragen, suggesties en antwoorden. In Nieuwerkerk aan de IJssel bezocht hij diverse bedrijven en maakte hij met de wethouder een rondtoer door de gemeente.

„Op deze wijze snijdt het mes aan twee kanten: de landelijke politiek wordt naar de gemeentelijke politiek gebracht en de publiciteit slaat terug op de VVD-afdelingsbesturen en -gemeenteraden.”

Hij heeft van zijn eerste vier experimenten de publiciteit bijgehouden om een beeld te krijgen van het effect. Niet voor eigen eer, maar vooral om ook te zien wat het publicitair voor de afdelingen oplevert. En dat was behoorlijk veel.

„We zijn toch al gebonden aan maar twee avonden per week dat we het land in kunnen. Dat kan alleen maar op maandag en vrijdag. In de drie tussenliggende dagen neemt de VVD-fractie geen spreekbeurten of werkbezoeken aan, omdat we dan op ons werk dus in de Kamer moeten zitten. Persoonlijk kies ik liever voor minder maar diepergravende bezoeken dan dat ik als een razende roland door het land trek en podia beklim. Op een podium is het toch voornamelijk éénrichtingverkeer. Natuurlijk krijgt de zaal dan gelegenheid om vragen te stellen, maar het is niet alleen mijn ervaring dat heel essentiële vraagstukken achter de kiezen van de leden blijven zitten. Een zaaldiscussie leent zich voor veel problemen niet.”

Hans Dijkstal zit daarmee duidelijk op het spoor van Ed Nijpels, die zelf regelmatig met een aantal fractieleden op werkbezoek gaat en daar anderhalve dag voor uit trekt. Het Kamerlid bepleit ook meer duo-optredens, zoals dat in het verleden gebeurde door de jonge kamerleden Nijpels en Hermans of het duo Scherpenhuizen-Evenhuis. „Er zijn zoveel scholen, bedrijven, bejaardencentra, ziekenhuizen . . . noem maar op . . . in het land, waar men graag wil weten waarom we handelen zoals we handelen. Omgekeerd: dáár ligt de praktijk. Dus is het voor ons een goede aanvulling op het schriftelijk en mondeling horen wat we op het Binnenhof doen. Ik ga andere onderwerpen dan die in mijn portefeuille zitten niet uit de weg. Ik wens nadrukkelijk van alles wat te weten, zoals men dat hier zo mooi noemt: generalist te zijn.” Voor Hans Dijkstal ziet een werkweek er als volgt uit: maandag: werkbezoek, dan drie dagen parlement, vrijdag weer het land in. Het weekend besteedt hij aan de voorbereiding van zijn bezigheden voor de volgende week. En tóch zijn er nog velen die menen dat het Kamerlidmaatschap een veertig-uurs baan is.

Reny Dijkman

Aan de VVD-portefeuillehouders ruimtelijke ordening, in de colleges van burgemeester en wethouders, gedeputeerde staten en provinciale staten

Op donderdag 1 september aanstaande, organiseert de Commissie Ruimtelijke Ordening van de VVD een bijeenkomst aangaande een aantal actuele aspecten met betrekking tot de ruimtelijke ordening, onder andere

- deregulering in de ruimtelijke ordening
- financiële consequenties van het niet realiseren van bestemmingsplannen door stagnaties in de woningbouw en door industrievestiging
- relatie wetgeving milieu - wetgeving ruimtelijke ordening

De bijeenkomst vindt plaats in het Jaarbeurscongrescentrum te Utrecht; aanvang: 19.00 uur.

Ten behoeve van de organisatie wordt u vriendelijk verzocht de onderstaande aanmeldingsstrook ingevuld vóór 1 augustus aanstaande toe te zenden aan het algemeen secretariaat van de VVD, t.a.v. mevrouw A. W. J. Luyben, Koninginnegracht 57, 2514 AE 's-Gravenhage.

Indien u zelf onderwerpen en/of vragen heeft, die u de aanwezigen op de bijeenkomst wenst voor te leggen, wordt u vriendelijk verzocht deze gelijktijdig met uw aanmelding schriftelijk in te dienen, voorzien van een korte toelichting (maximaal een blad papier, formaat A4).

AANMELDINGSSTROOK

Ondergetekende:

Naam:

Adres (met postcode):

Functie: burgemeester/wethouder/gedeputeerde/statenlid * woont de bijeenkomst, georganiseerd door de Commissie Ruimtelijke Ordening van de VVD op 1 september 1983 te Utrecht bij.

Bijgaand zijn vragen c.q. onderwerpen, voorzien van een korte toelichting gevoegd.

.....
(handtekening)

aanmelden vóór 1 augustus 1983

* doorhalen wat niet van toepassing is.

Liberaal Internationale in Stockholm

Ir. B. P. Rauwerda is bestuurslid van de Groep Nederland van de Liberale Internationale. Hij is voorzitter van de werkgroep die het Liberaal Congres te Stockholm over Protectionisme mede voorbereid.

In april hebben in Genève op een bijeenkomst van enkele dagen liberalen uit tien landen een begin gemaakt met de voorbereiding van de discussiestukken voor het Liberale Congres in oktober in Stockholm. Het hoofdthema van het congres is Protectionisme. Het congres wordt gehouden op 6, 7 en 8 oktober 1983. Het zal dan gaan om een bij uitstek liberaal thema, namelijk „het vrije verkeer tussen mensen en staten”. Dat staat duidelijk in het Liberaal Manifest van 1947 en de Verklaring van Oxford van 1967. Deze beide stukken moet men onderschrijven om lid van de Liberale Internationale te kunnen zijn. Vooral als het minder goed gaat wordt naar beschermende maatregelen gegrepen. Dan komen de liberale

uitgangspunten onder druk. Ook nu is dat weer het geval. Daarom heeft de Liberale Internationale die inbreuk op het vrije verkeer als onderwerp voor het jaarlijkse congres genomen.

In Genève heeft de werkgroep die het congresprogramma voorbereidt een concept-rapport van de Zweedse liberale volksvertegenwoordiger Bjorn Molin, die ook oud-minister van handel is, besproken en aangescherpt. Dat gebeurde in een levendige en deskundige discussie. Daarbij waren o.a. aanwezig, de vice-voorzitter van de Zwitserse Nationale Raad, André Gautier, de secretaris-generaal (ad hoc) van de Liberale Internationale, Urs Schoetli uit New Delhi, de secretaris van de EFTA, de Fin Goran Eriksson, de voormalig medewerkster van het GATT-bureau Mv. Boceta uit Madrid, gemeenteraadskandidaat; belangstelling genoeg dus.

Dr. Bjorn Molin, tevens professor in de economische politiek, stelt in zijn artikel vast dat de huidige crisis vooral een hoge jeugdwerkloosheid veroorzaakt.

De jeugd begint daardoor zijn leven voor een groot deel zonder vooruitzichten op behoorlijk en zinvol werk. Dat zal grote sociale gevolgen hebben. De samenleving wordt er op aangekeken. Het gevaar ontstaat dat het geloof in de huidige westerse democratieën zal afnemen. En dat is het laatste wat vooral de liberalen willen.

Gangmakers

De economie moet dus op de been worden geholpen. In de wereld van vandaag kan dat niet meer door elk land afzonderlijk worden gedaan. Daartoe is een gezamenlijk optreden van de industrie-landen nodig. Zij zijn de gangmakers. Dat betekent onbelemmerde internationale handel. Maar in slechte tijden is het hemd nader dan de rok. Dat wil zeggen: eerst denkt men aan bescherming van de eigen nationale economie, daarna pas aan de rest. Uiteindelijk blijkt men dan ook nog slechter af. Kijk maar

naar Frankrijk, waar het bedrijfsleven ondanks protectie en een flinke dosis staatsbemoeienis het nauwelijks redt. Afscherming betekent daar afzwakking.

In de EG is de welvaart grotendeels te danken aan onbelemmerde handel en wandel tussen de lidstaten. Samen met de andere industrielanden staan we voor de opgave het protectionisme aan te pakken, waardoor vrijhandel en de daarmee samenhangende welvaart schade lijden. Ook buiten de EG geldt dit. Vooral voor het verkeer met de derde wereld.

Het rapport meldt dat vroeger staatsbescherming door tarieven en belastingen werd uitgevoerd. Tegenwoordig gebeurt dat door voorschriften en bijv. kwaliteits- en keuringseisen. Dat lijkt minder op een belemmering, maar komt vaak veel harder aan.

Daardoor is de strijd tegen de staatsbescherming moeilijker maar ook veel noodzakelijker geworden. Een internationale handel zonder spelregels is ondenkbaar. Daarom worden bijvoorbeeld een hechte internationale rechtsorde en het GATT (Algemene overeenkomst voor tarieven en handel) nog eens ondersteund en uitgelegd. Met nadruk wordt erop gewezen dat de broodnodige groei in de Derde wereld niet met protectionisme bereikt wordt. Integendeel, maar de Derde Wereld moet wel speciaal worden behandeld indien ze het af dreigt te leggen door een tijdelijk gebrek aan concurrentiekracht.

In Stockholm zal een resolutie in stemming komen waar hoofdpunten tegen protectionisme in staan en waarin de verdiensten van het vrije verkeer tussen landen en mensen worden onderstreept. Voor suggesties of inlichtingen kunt u contact opnemen met de secretaris van de Groep Nederland van de Liberale Internationale, dhr. G. Teeuwisse; Gouden Regenstraat 225, 2565 ES 's-Gravenhage. Telefoon 070 - 451777 tussen 9.30 en 12.30 uur.

Jos van Rey:

„In Limburg kijkt men een beetje op tegen Den Haag

Ik probeer die afstand te overbruggen; de problemen mee te nemen naar het parlement

Dat in Limburg grote problemen zijn bleek tijdens een uitgebreide commissievergadering in de Tweede Kamer over deze zuidelijke provincie. Door het destijds sluiten van de mijnen is een enorme werkloosheid ontstaan, die nog steeds heerst. Jos van Rey, VVD-woordvoerder voor Limburg, woont zelf in Roermond. Hij was gedeputeerde in Limburg en wethouder van Roermond. Momenteel zit hij voor de VVD in de Tweede Kamer en is hij daarnaast nog steeds raadslid. Hij trekt zich de problemen van zijn provincie erg aan. „Je moet je eens voorstellen dat op dit moment de derde generatie werkloos is. Dus je opa werd ontslagen bij het sluiten van de mijnen in 1966. Je vader kon geen werk meer krijgen en jij bent ook werkloos.” Om een oplossing voor dit probleem te vinden is er een perspectievennota Zuid-Limburg opgesteld (PNL). Over deze nota ging de uitgebreide commissievergadering. In de nota wordt een aanzet gegeven om het werkgelegenheidsprobleem op te lossen. Daartoe zijn een aantal meerjarenplannen gemaakt. Momenteel zitten we in de tweede fase. Jos van Rey is ervan overtuigd dat als

er geen perspectievennota was, de werkloosheid er nog veel somberder had uitgezien. De werkgelegenheid bij de overheid in Limburg is de afgelopen jaren meer toegenomen, dan in de rest van het land. Het is toch een goede zaak dat veel mensen bij de overheid kunnen werken? „Ja, natuurlijk. Alleen op de lange duur kopen we daar niets voor. Limburg heeft behoefte aan particuliere bedrijven. Er moeten moderne bedrijven komen bijvoorbeeld op het gebied van de recycling. Winstgevende bedrijven zullen de marktsector verstevigen en dat betekent weer werkgelegenheid voor langere termijn.” Jos van Rey zei in de commissievergadering dat dit onder meer bereikt kan worden door het Limburgse Instituut voor Ontwikkeling en Financiering (LIOF) meer armslag te geven. Bovendien vindt hij dat financiële procedures sneller afgehandeld moeten worden. Aanvragen van ondernemers in Limburg om financiële steun laten veel te lang op zich wachten, waardoor nieuwe ideeën niet uitgevoerd kunnen worden. Ook

andere gebieden in Nederland zullen van zijn opmerkingen profiteren. Het bleek namelijk dat in heel Nederland de procedure te lang duurt. Naast vurige pleidooien voor zijn provincie in de Tweede Kamer brengt Jos van Rey bijna wekelijks een werkbezoek aan Limburg. „Door de werkbezoeken krijg je een nog beter overzicht van wat er leeft onder de bevolking en in het bedrijfsleven. Deze informatie neem ik weer mee terug naar Den Haag. Ik probeer overigens alle VVD-fractiedeskundigen uit de Kamer mee te krijgen naar de provincie zodat zij ook de Limburgse problemen leren kennen.”

Zo bezocht een fractiedelegatie bestaande uit Piet Blauw, Jaap Metz, Jan te Veldhuis en Jos van Rey op 3 juni Midden- en Zuid-Limburg. Er werd gesproken over typisch plaatselijke problemen. De Kamerleden luisterden naar voor- en tegenstanders van een snelweg bij Weert en Nederweert: het zogenaamde slingertracé. Terwijl Jaap Metz een met sluiten bedreigde camping bezocht, gingen de overige Kamerleden naar een tweetal bedrijven. Bij het bedrijf Edelchemie b.v. te Heel was het niet alleen de directeur die met enige trots zijn onderneming liet zien. Jos van Rey was zeer geïnteresseerd in dit goeddraaiende Limburgse bedrijf waar men onder andere uit chemisch afval metalen (zilver!) haalt. Tot slot van dit werkbezoek sprak men op de draf- en renbaan te Schaesberg over de problemen rond de paardensport. Jos van Rey is een Kamerlid, dat zo dicht mogelijk bij de mensen blijft staan. Geen afstandelijkheid. Werkbezoeken niet alleen naar grote bedrijven, maar naar iedereen. Limburg kan tevreden zijn.

Michiel Krom

Jos van Rey op werkbezoek bij Edelchemie te Heel.

De Tweede Kamer-fractie in het parlement

Frank de Grave

(Advertentie)

Ter overname van particulier

LUXE APPARTEMENT

op eerste verdieping met eigen opgang, ruim balkon en berging. Compleet gemeubileerd, voorzien van alle comfort. Rustig gelegen nabij strand en duinen in **Haamstede** Zid. Nr. 32 complex „de Toenhoeve“ (met zwembad, sauna, restaurant enz.), overnameprijs f 149.000,— v.o.n.

Mevr. Donker-v.d. Heuvel, Gorinchem, tel.: 01830 - 31762, na 18.00 uur.

VVD haalt schilderwerk binnen

Het schilderen van eigen woningen wordt aftrekbaar van de belasting. Deze VVD-eis werd door het kabinet overgenomen.

In de nieuwe wet staat dat groot onderhoud, inclusief het schilderwerk, aftrekbaar is voor de belasting. Het gaat hier om een maatregel van drie jaar.

De VVD pleitte al lang voor een dergelijke regeling. Toen de regering dan ook met het wetsvoorstel kwam was de fractie verheugd. Er ontbrak alleen een essentieel punt: het schilderwerk. Schilderen is immers een onderdeel van het opknappen van een huis.

De maatregel is niet alleen bedoeld om huiseigenaren financieel tegemoet te komen. De maatregel moet veel meer gezien worden als een extra stimulans voor de werkgelegenheid in deze sector. Bovendien kan beunhazerij en zwart werk door deze wet worden beteugeld.

Frank de Grave, de VVD-woordvoerder in de Tweede Kamer, was duidelijk tevreden met het behaalde succes. Hij pleitte er in de Kamer voor dat vooral eigenaren van goedkope en gemiddelde woningen van de regeling gebruik kunnen maken. Het CDA probeerde tijdens het debat mee te profiteren van het VVD-succes. Onverwacht wenste ook de coalitiepartner dat juist de eigenaren van de allergeedkoopste woningen voordeel van de regeling moeten hebben. Dit terwijl het CDA daarvoor steeds tegen de aftrekbaarheid van schilderwerk was. De Christen-Democraten dienden een amendement in waarin stond dat er een drempel aan het zogenaamde huurwaardeforfait (dat is een belasting die huiseigenaren moeten betalen) wordt gekoppeld. Zo'n drempel betekent een gunstigere regeling voor huizen onder één ton. Frank de Grave stond even perplex toen hij het CDA-amendement las. De tekst was letterlijk overgeschreven uit

het voorlopige verslag van de VVD. Het CDA draaide dus niet alleen onverwachts 180 graden om. Zij ging tevens een liberaal standpunt verdedigen. Ook met een draaiende partij valt zaken te doen. De VVD stond achter het CDA-amendement. Of stond het CDA achter...? Het CDA-amendement om goedkopere woningen te ontzien werd uiteindelijk samen met de VVD ingediend. Dit amendement stuitte op problemen bij de minister van Financiën: de heer Ruding. De regeling zou de staat nog eens twintig miljoen gulden extra geld kosten. Dat geld was er niet. Inmiddels is ook dit probleem opgelost, want de dekking van de kosten is gevonden. De VVD kan tevreden zijn.

Leeftijd leerplicht lager

In 1985 verdwijnen de huidige kleuter- en lagere scholen. Beide schooltypes worden dan ondergebracht in één school: de basisschool. Hiervoor is een nieuwe wet gemaakt: de Wet op het Basisonderwijs. Om die overgang zo soepel mogelijk te regelen wordt tijdelijk een andere wet ingevoerd: de Overgangswet Wet op het Basisonderwijs. De VVD vindt het wetsvoorstel Overgangswet Wet op het

Basisonderwijs goed. Dat bleek tijdens het debat in de Tweede Kamer. VVD-woordvoerder Hans Dijkstal was het echter met één onderdeel uit het voorstel niet helemaal eens. In de Wet op het Basisonderwijs staat dat de leerplicht wordt verlaagd naar vijf jaar. (Dat is nu zes jaar.) Het blijkt, aldus Hans Dijkstal, dat op dit moment twee procent van de vijfjarigen niet naar de kleuterschool gaat. Hij was van mening dat eerst eens onderzocht moet worden waarom dit het geval is. In de overgangswet is sprake van die leeftijdsverlaging. Dit onderdeel wilde hij geschrapt hebben. De resultaten

van het onderzoek met beleidsconclusies zouden later in de Kamer behandeld moeten worden. Pas dan zal er een voorstel moeten komen tot wijziging van de leerplichtwet. CDA en PvdA vonden dat onderzoek niet nodig. Wat deze partijen betreft kon zonder enig onderzoek tot een verlaging worden overgegaan. Door deze Kamermeerderheid is een mogelijk uitstel van verlaging van de leerplichtige leeftijd afgewezen. Het is jammer dat de suggestie van Hans Dijkstal hierdoor geen kans kreeg.

Michiel Krom

Partijraadsvergadering, te houden op zaterdag 24 september 1983 in het Jaarbeurs Congrescentrum te Utrecht, aanvang 10.00 uur.

Deze traditionele partijraadsvergadering zal geheel gewijid zijn aan Troonrede en Miljoenennota.

Besloten gedeelte:

Van 10.00 - 12.30 uur wordt door daarin geïnteresseerde leden van de partijraad, verdeeld over zes discussiegroepen, van gedachten gewisseld over Troonrede en Miljoenennota. De onderwerpen van de discussiegroepen lopen parallel aan de werkgebieden van de koepelcommissies. De leden van het hoofdbestuur die als contactpersoon functioneren tussen de koepelcommissies en het hoofdbestuur treden op als voorzitter van de discussiegroepen. De adviserende leden van de koepelcommissies is gevraagd zich bij de desbetreffende discussiegroep aan te sluiten. In de middag wordt een rapportage uitgebracht. Het is uitdrukkelijk de bedoeling dat de leden van de partijraad, die aan de groepsdiscussie willen deelnemen, vanaf het begin daarbij aanwezig zijn.

Openbaar gedeelte:

Om 14.00 uur wordt het openbare gedeelte van deze partijraadsvergadering geopend door de voorzitter, gevolgd door een redevoering van de heer Nijpels.

Samengevat luidt het programma:

10.00 - 12.30 uur:

groepsdiscussie

12.30 - 14.00 uur:

lunch

14.00 - 14.30 uur:

opening door de voorzitter, gevolgd door een redevoering van de heer Nijpels

14.30 - 15.00 uur:

rapportage uit de discussiegroepen

15.00 - 16.00 uur:

reacties op de rapportage uit de discussiegroepen, gevolgd door plenaire discussie

16.00 - 16.15 uur:

sluiting door de voorzitter.

J. Kamminga, voorzitter

W. J. A. van den Berg, algemeen secretaris

De VVD en de Vredesbeweging

Willen VVD en Vredesbeweging niets met elkaar te maken hebben? Waarom wijzen liberalen eenzijdige ontwapening af? Over een aantal brandende vragen ten aanzien van het vredes- en veiligheidsbeleid van de VVD hadden wij een gesprek met de woordvoerder Buitenlandse Politiek van onze Tweede-Kamerfractie, Joris Voorhoeve.

Waarom luistert de VVD niet naar het IKV en Pax Christi? Deelt de VVD de zorg van de vredesbeweging over de kernbepaening niet?

IKV, Pax Christi en andere linkse groeperingen in de Vredesbeweging tasten de gezamenlijke veiligheidspolitiek van de Westerse democratieën aan. Die bewegingen bepleiten een aanmerkelijke verzwakking van het Westen. Zwakte van democratieën heeft nog nooit vrede en vrijheid gebracht. Het is overigens beslist niet zo dat de VVD „de vredesbeweging” als geheel afwijst. Integendeel, er zijn een aantal groeperingen binnen de vredesbeweging die dicht bij de VVD staan. In de kerken is er het snel groeiende Interkerkelijk Comité voor Tweezijdige Ontwapening, met thans zo'n 7000 leden (ICTO). De Stichting Vredes Politiek, een niet-kerkelijke instantie, verenigt een groot aantal mensen met diverse politieke overtuigingen die voor wederzijdse wapenvermindering, ontspanning en een loyale defensie-bijdrage zijn. Ik ben zelf lid van beide vredesorganisaties, en vele VVD-ers met mij.

Maar het IKV en Pax Christi timmeren het meest aan de weg en oefenen de grootste invloed uit. Mist de VVD niet de boot door zich tegen de invloed van beide te verzetten?

Beide hebben inderdaad een grote invloed. Het IKV is zeer systematisch opgebouwd rondom 400 kernen in ons land. Het heeft daarbij nauw samengewerkt met de actie „Stop de Neutronenbom”, waar een aantal CPN-leden zeer invloedrijk in is. Deze bewegingen bepleiten vergaande, eenzijdige verminderingen van de Westerse defensie. Liberalen wijzen eenzijdige ontwapening af als een bedreiging van de vrede en ondermijning van de vrijheid van West-Europa. Wij willen tweezijdige benadering via overleg met de Sovjetunie, dat in verdragen uitmondt.

De VVD mist daarbij niet de boot van de publieke opinie. Integendeel, de meningen onder de jongere kiezers gaan meer in de richting van de VVD dan het IKV. Het besef dat de vrijheid in West-Europa gebaseerd is op het NAVO-bondgenootschap met Amerika heerst duidelijk ook onder jongeren. Uit het nationaal verkiezingsonderzoek, dat is uitgevoerd tijdens de verkiezingen van september vorig jaar, is gebleken dat slechts 14½ % van de VVD-kiezers tussen 18 en 25 jaar de IKV-mening deelt dat ons land niet aan de modernisering van kernwapens moet meewerken. Gezien het gedrag van de Sovjetunie in Oost-Europa, Afghanistan en Zuid-Oost-Azië geloof ik eerder dat IKV-aanhangers achter de feiten aanlopen en de boot missen.

Wat is dan de liberale vredespolitiek?

De belangrijkste taak van de overheid in liberale ogen is het verschaffen van veiligheid en vrijheid. Het behoud van de vrede en het voorkomen van oorlog staat dus bovenaan de agenda van een liberaal buitenlands beleid. Ten eerste is het nodig dat de democratieën op dit terrein samenwerken en tegenwicht bieden tegen totalitaire staten. Als totalitaire staten een machtsoverwicht over democratieën krijgen, is de kans groot dat die macht tegen hen wordt misbruikt. Een totalitaire staat als de Sovjet-Unie tracht de samenwerking tussen West-Europa en Amerika te ondermijnen en de vrijheidszin en verdedigingswil van de Westeuropese bevolkingen te verzwakken. Onze vredespolitiek stelt de mens centraal: de wens om in vrijheid te leven, de eigen maatschappij op pluriforme wijze zonder dwang van buiten in te richten en in het internationaal bestel een wereldrechtsorde te vestigen.

Biedt het wapenoverleg in Genève enig uitzicht?

Overleg met de Sovjet-Unie om betrouwbare verdragen af te sluiten over wederzijdse beperking is moeilijk, maar vormt de enige uitweg.

De groeiende kernbewapening moet onder controle worden gebracht. In principe kan men een afschrikkingsevenwicht met de Sovjet-Unie ook op een veel lager niveau dan thans handhaven. Het probleem is hoe van het huidige niveau naar een lager, stabiel niveau te komen, zonder stappen tot zelfontwapening te doen, en zonder onaanvaardbare risico's voor de vrede en de vrijheid te nemen. Omdat het ook in het belang van de Sovjet-Unie is dat huidige niveau te verlagen (de militaire inspanning van dat land drukt als een loden last op de bevolking) geloof ik dat er hoop is. De geschiedenis van het wapenoverleg mag geen reden tot juichen zijn, maar men moet er ook niet te negatief over doen. Er zijn belangrijke verdragen afgesloten, zoals SALT-I en II, het beperkte kernstopverdrag, en enige andere. De ervaring leert dat als het Westen eensgezind is en vanuit een krachtige positie met de Sovjet-Unie onderhandelt, er met het Kremlin best zaken zijn te doen.

Dus de militaire inspanning blijft toch het belangrijkste?

De defensie-inspanning is belangrijk maar ik zet deze niet bovenaan mijn lijst van prioriteiten. Van wezenlijk belang is de vrijheidswil van de mensen en de bereidheid zich offers te getroosten voor het behoud van onze rechtsorde en onze veiligheid. Als een land het allernieuwste defensiematerieel heeft, maar intern volstrekt verdeeld is over het nut van verdediging, staat het beleid op lemen voeten. De belangrijkste taak voor ons buitenlands en defensiebeleid is dan ook om in de loop van de jaren tachtig de grote verdeeldheid te verminderen en een nieuwe consensus te smeden over de hoofdlijnen van ons vredes- en veiligheidsbeleid. Daarom mag de regering, wat mij betreft, best eens een tank of vliegtuig minder kopen en dat geld aan een goede voorlichtingscampagne uitgeven over de achtergronden van de Oost-Westspanning, de redenen die de

NAVO tot het moderniseringsbesluit hebben gebracht, en de toenemende militaire bedreiging vanuit het Oostblok.

Waarom wijst de VVD eenzijdige stappen af? Je zei toch net dat de kernbewapening een veel te hoog niveau heeft bereikt?

Eenzijdige stappen werken niet. Het Westen heeft er al verschillende gezet. In de jaren '70 heeft de Verenigde Staten de eigen defensie jaarlijks met 2 à 3 % verminderd. De Sovjet-Unie heeft de militaire uitgaven toen juist met 4 à 5 % per jaar verhoogd. In 1969 heeft president Nixon eenzijdig de biologische en toxine wapens afgeschaft en de chemische wapens bevroren. De Sovjet-Unie heeft thans een zeer groot overwicht op dat terrein en gebruikt chemische en toxine wapens in een aantal Derde-Wereldlanden, waaronder Afghanistan. Amerika heeft in 1980 1000 kernkoppen uit West-Europa verwijderd; de Sovjet-Unie heeft daar op geen enkele wijze op gereageerd. De les is duidelijk. Wie zijn bewapening wil verminderen, moet daarover eerst een akkoord sluiten met de Sovjet-Unie, zodat men wat terugkrijgt. Anders gooit men onderhandelingskaarten weg.

Wat willen die vredesbewegingen, zoals ICTO en SVP, waar je wèl positief over bent, dan precies?

ICTO en SVP bepleiten een intensivering van de onderhandelingen tussen Oost en West, een terugkeer naar wederzijdse ontspanning en tweezijdige wapenbeheersing. Hun pleidooi richt zich zowel tot de Verenigde Staten als de Sovjet-Unie. Mijn indruk is dat de Reagan-regering in 1981 tijd heeft verloren in het wapenoverleg. Maar de Amerikanen onderhandelen nu intensief. Het moeilijkste probleem vormt de afwijzing van inspectie door de Sovjet-Unie. Op een verdrag dat niet controleerbaar is kan men niet bouwen. De Westelijke

vredesbewegingen moeten zich daarom vooral tot Moskou richten en tonen dat de Westelijke publieke opinie van het Kremlin concessies eist en een voortgaande uitbreiding van de SS-20-bedreiging tegen West-Europa niet zal accepteren.

Waarom richt het IKV zich ook niet geregeld tot Moskou?

In het IKV zitten veel mensen die menen dat de Sovjet-Unie door het Westen wordt bedreigd en zich daar alleen maar tegen teweer stelt. De Sovjet-Unie zou een schaaap in wolfskleren zijn, die zodra hij andere schapen ontmoet zijn scherpe tanden zal laten breken. De schapen die dat denken moeten maar eens met een Poolse arbeider of een Afghaanse boer gaan praten. Het valt mij iedere keer weer op dat het VVD-standpunt over de Oost-Westverhouding door de gewone mensen in het Oostblok en vluchtelingen van harte wordt onderschreven.

*Het Interkerkelijk Comité
Tweezijdige Ontwapening,
Beukenlaan 2,
1861 EH Bergen (N.H.)
Tel: 02208 - 4903.
Lidmaatschap f 30,— per jaar*

*Stichting Vredes Politiek
Alexanderstraat 2
2514 JL 's-Gravenhage
Donaties kunnen worden
gestort op giro 1516082 te Den
Haag.
Voor f 10,— ontvangt u een
uitvoering informatiepakket.*

Activiteitschema

1 juli 1983 - 30 juni 1984

- 1983**
- 4 juli** - hoofdbestuursvergadering
 - vóór 15 juli** - mededeling van het hoofdbestuur aan de besturen van afdelingen en centrales met betrekking tot het periodiek aftreden van leden van het dagelijks bestuur tijdens de 37ste jaarlijkse algemene vergadering (1984)
 - 28 juli** - dag kandidaatstelling Eerste Kamer
 - vóór 22 augustus** - indiening concept amendementen c.q. moties door leden partijraad op concept ELD-verkiezingsprogramma bij algemeen secretaris
 - 22 augustus** - dagelijks-bestuursvergadering
 - 29 augustus** - hoofdbestuursvergadering
 - 31 augustus** - dag stemming Eerste Kamer
 - vóór 1 september** - hoofdbestuur vraagt VVD-fractieleden Europese Parlement of zij bereid zijn een kandidatuur in overweging te nemen
 - 3 september** - mediacongres - 't Spant te Bussum
 - 5 september** - dagelijks-bestuursvergadering
 - 6 september** - Vrijheid en Democratie (A) - hoofdbestuur geeft aan leden kennis van hun bevoegdheid om tot 3 oktober aan het bestuur van hun afdeling namen te noemen van personen die zij wensen voor te dragen als voorlopige kandidaten voor het Europese Parlement
 - 7 september** - bezoek dagelijks bestuur aan KC 's-Hertogenbosch
 - 10 september** - partijraad (behandeling concept Europese verkiezingsprogramma) - Jaarbeurs Congressentrum te Utrecht
 - 12 september** - dagelijks-bestuursvergadering
 - tussen 15 september en 31 december** - het hoofdbestuur en de ledenvergadering van elke afdeling kunnen kandidaten stellen voor de vacatures in het dagelijks bestuur (37ste jaarlijkse algemene vergadering 1984)
 - 19 september** - hoofdbestuursvergadering (beschrijvingsbrief 67ste algemene vergadering)
 - 24 september** - partijraad (bespreking Troonrede en Miljoenennota) - Jaarbeurs Congressentrum te Utrecht
 - 24 en 25 september** - Landelijke Vormingscursus - Koningshof te Veldhoven
 - 26 september** - dagelijks-bestuursvergadering
 - 27 september** - Vrijheid en Democratie (A) - publikatie beschrijvingsbrief 67ste algemene vergadering
 - 28 september** - bezoek dagelijks bestuur aan KC Haarlem
 - tussen 3 en 24 oktober** - afdelingen vergaderen over de vraag welke voorlopige kandidaten zij voor het Europese Parlement wensen voor te dragen
 - 3 oktober** - dagelijks-bestuursvergadering
 - 6-8 oktober** - congres Liberale Internationale te Stockholm
 - 8 en 9 oktober** - Landelijke Vormingscursus - Koningshof te Veldhoven
 - 10 oktober** - dagelijks-bestuursvergadering
 - 11 oktober** - Vrijheid en Democratie
 - 12 oktober** - TV-uitzending
 - 21 en 22 oktober** - jaarlijks congres Organisatie Vrouwen in de VVD te Lunteren
 - 24 oktober** - dagelijks-bestuursvergadering
 - 25 oktober** - Vrijheid en Democratie
 - vóór 26 oktober** - secretarissen afdelingen brengen voorlopige kandidaten Europese Parlement ter kennis van de algemeen secretaris; tevens indiening amendementen c.q. moties 67ste algemene vergadering
 - 26 oktober** - bezoek dagelijks bestuur aan KC Gelderland
 - 28, 29 en 30 oktober** - Europa-cursus - Wolfheze
 - 31 oktober** - hoofdbestuursvergadering (vaststelling groslijst en technisch advies Europese Parlement; tevens behandeling amendementen c.q. moties 67ste algemene vergadering)
 - 4 en 5 november** - jaarlijks congres Vereniging van Staten- en Raadsleden te Lunteren
 - vóór 7 november** - hoofdbestuur zendt groslijst en technisch advies Europese Parlement aan secretarissen kamercentrales
 - 7 november** - dagelijks-bestuursvergadering
 - 8 november** - Vrijheid en Democratie (A) - publikatie groslijst en technisch advies Europese Parlement
 - 14 november** - dagelijks-bestuursvergadering
 - vóór 16 november** - indiening van voorstellen voor de 37ste jaarlijkse algemene vergadering (1984) door de ledenvergaderingen van de afdelingen en de centralevergaderingen van de centrales
 - 18 november** - bezoek dagelijks bestuur aan KC Limburg

Activiteitschema

1 juli 1983 - 30 juni 1984

21 november	- hoofdbestuursvergadering (vaststelling beschrijvingsbrief 37ste jaarlijkse algemene vergadering)	11 februari	- vergadering verkiezingsraad (vaststelling kandidatenlijst Europese Parlement) - Jaarbeurs Congressentrum te Utrecht
22 november	- Vrijheid en Democratie (A) - publikatie amendementen c.q. moties op beschrijvingsbrief 67ste algemene vergadering	13 februari	- dagelijks-bestuursvergadering
26 november	- alle kamercentrales vergaderen over advieslijst Europese Parlement en brengen de lijsten terstond ter kennis van de algemeen secretaris	20 februari	- hoofdbestuursvergadering (behandeling amendementen c.q. moties op beschrijvingsbrief 37ste jaarlijkse algemene vergadering)
28 november	- dagelijks-bestuursvergadering	27 februari	- dagelijks-bestuursvergadering
30 november	- bezoek dagelijks bestuur aan KC Dordrecht	28 februari	- Vrijheid en Democratie (A) - publikatie amendementen c.q. moties op beschrijvingsbrief 37ste jaarlijkse algemene vergadering en kandidatenlijst Europese Parlement, zoals vastgesteld door de verkiezingsraad van 11 februari
2 en 3 december	- 67ste algemene vergadering (buitengewone algemene vergadering) - de Vest te Alkmaar	5 maart	- géén dagelijks-bestuursvergadering
6 december	- Vrijheid en Democratie	12 maart	- hoofdbestuursvergadering
8, 9 en 10 december	- congres ELD te München	13 maart	- Vrijheid en Democratie
12 december	- dagelijks-bestuursvergadering	14 maart	- TV-uitzending
14 december	- bezoek dagelijks bestuur aan KC 's-Gravenhage	16 en 17 maart	- 37ste jaarlijkse algemene vergadering in de Buitensociëteit te Zwolle; deze vergadering beslist tevens over de definitieve kandidatenlijst Europese Parlement
19 december	- hoofdbestuursvergadering	19 maart	- dagelijks-bestuursvergadering
20 december	- Vrijheid en Democratie (A) - beschrijvingsbrief 37ste jaarlijkse algemene vergadering	26 maart	- dagelijks-bestuursvergadering
25 en 26 december	- KERSTMIS (algemeen secretariaat gesloten)	27 maart	- Vrijheid en Democratie (B)
28 december	- TV-uitzending	2 april	- dagelijks-bestuursvergadering
31 december	- sluitingsdatum kandidaatstelling periodieke verkiezing leden dagelijks bestuur (1984) door de ledenvergaderingen van de afdelingen	7 april	- propagandadag ELD ten behoeve van de Europese verkiezingen te Brussel
1984		9 april	- hoofdbestuursvergadering
9 januari	- dagelijks-bestuursvergadering	10 april	- Vrijheid en Democratie
16 januari	- hoofdbestuursvergadering	16 april	- dagelijks-bestuursvergadering
23 januari	- dagelijks-bestuursvergadering	20 april	- GOEDE VRIJDAG (algemeen secretariaat gesloten)
24 januari	- Vrijheid en Democratie (A) - publikatie advies hoofdbestuur inzake kandidatenlijst Europese Parlement	23 april	- 2de PAASDAG (algemeen secretariaat gesloten)
30 januari	- dagelijks-bestuursvergadering	24 april	- Vrijheid en Democratie
vóór 6 februari	- indiening amendementen c.q. moties op beschrijvingsbrief 37ste jaarlijkse algemene vergadering bij algemeen secretaris	30 april	- KONINGINNEDAG (algemeen secretariaat gesloten)
6 februari	- dagelijks-bestuursvergadering	2 mei	- dag der kandidaatstelling leden Europese Parlement *) door hoofdbestuur
7 februari	- Vrijheid en Democratie	7 mei	- dagelijks-bestuursvergadering
		8 mei	- Vrijheid en Democratie

Activiteitschema 1 juli 1983 - 30 juni 1984

14 mei	- hoofdbestuursvergadering
21 mei	- dagelijks-bestuursvergadering
22 mei	- Vrijheid en Democratie
26 mei	- verkiezingsmanifestatie (start campagne)
28 mei	- dagelijks-bestuursvergadering
29 mei	- deelgemeenteraadsverkiezingen te Rotterdam
30 mei	- TV-uitzending
31 mei	- HEMELVAARTSDAG (algemeen secretariaat gesloten)
4 juni	- dagelijks-bestuursvergadering
5 juni	- Vrijheid en Democratie
11 juni	- 2de PINKSTERDAG (algemeen secretariaat gesloten)
14 juni	- dag der stemming Europese Parlement *)
18 juni	- dagelijks-bestuursvergadering
25 juni	- hoofdbestuursvergadering
26 juni	- Vrijheid en Democratie

*) In een eerder stadium waren door het Europese Parlement andere data vastgesteld; de Ministerraad van de Europese Gemeenschap heeft deze echter gewijzigd in de hier genoemde data.

N.B. Radio-uitzendingen vinden plaats vanaf woensdag 7 september 1983, éénmaal in de veertien dagen, steeds op Hilversum II van 18.20 - 18.30 uur.

Verschijningsdata Vrijheid en Democratie in 1984

20 december	(A)	(nr. 1295)	(1983: reeds vastgesteld)
24 januari	(A)	(nr. 1296)	
7 februari		(nr. 1297)	
28 februari	(A)	(nr. 1298)	
13 maart		(nr. 1299)	
27 maart	(B)	(nr. 1300)	
10 april		(nr. 1301)	
24 april		(nr. 1302)	
8 mei		(nr. 1303)	
22 mei		(nr. 1304)	
5 juni		(nr. 1305)	
26 juni		(nr. 1306)	
11 september	(A)	(nr. 1307)	
25 september		(nr. 1308)	
9 oktober		(nr. 1309)	
23 oktober		(nr. 1310)	
6 november		(nr. 1311)	
20 november	(B)	(nr. 1312)	
11 december		(nr. 1313)	

A = reglementair
B = bij voorkeur

Totaal in 1984: 18 nummers, evenals in 1983

De Haya van Somerenstichting organiseert dit najaar twee Topkadercursussen

1. Topkadercursus Europa

Datum:	vrijdagmiddag 28 oktober t/m zondagmiddag 30 oktober
Plaats:	Wolfheze
Maximaal aantal deelnemers:	40
Voorzitter:	H. F. Dijkstal
Kosten:	f 50,—

Op deze cursus willen wij met een 40-tal cursisten een 5-tal thema's behandelen die centraal zullen staan bij de campagne voor de Europese Verkiezingen van 1984. Bij deze cursus zal ook veel aandacht worden besteed aan de presentatietechnieken. Wij verwachten van deze cursisten dat zij in het najaar van 1983 en ook in 1984 zich beschikbaar willen stellen voor spreekbeurten en deelname aan discussiefora.

Een aantal sprekers uit Europees Parlement en Europese Gemeenschap zullen de onderwerpen nader belichten.

2. Landelijke vormingscursus

„De VVD en de rol van de verzorgingsstaat”

Datum:	24 en 25 september / 8 en 9 oktober (2 weekenden)
Plaats:	Veldhoven
Maximaal aantal deelnemers:	50
Voorzitter:	drs. L. M. L. H. A. Hermans
Kosten:	26 jaar en jonger f 140,— boven 26 jaar f 200,—

In 2 weekenden willen wij het sociaal-economisch beleid van de VVD nader bekijken.

In ons programma willen wij onze doelstellingen toetsen aan actuele beleidszaken, zoals de arbeidstijdverkorting en de herziening van het sociaal zekerheidsstelsel. De economische theorie zal hierbij een centrale plaats innemen.

Wij verwachten van de cursisten dat ze na afloop van deze cursus bereid zijn om in hun afdeling of kamercentrale iets over deze cursus te vertellen.

Aanmelding

De Haya van Somerenstichting heeft aan de besturen van de kamercentrales, de Organisatie Vrouwen in de VVD, de JOVD, NKW en LSVN gevraagd een aantal kandidaten voor te dragen voor deze twee cursussen.

U kunt zich ook aanmelden bij de Haya van Somerenstichting, Koninginnegracht 57, 2514 AE 's-Gravenhage.

U moet dan een kort briefje sturen waarin u vermeldt welke cursus u wilt volgen met korte levensbeschrijving naar de Haya van Somerenstichting.

Een commissie zal bij de selectie van deelnemers o.a. letten op bestuurlijke ervaring, opleiding, regionale spreiding en ervaring met spreekvaardigheid.

De inschrijvingstermijn sluit op 3 september.

In het cursusbedrag zijn de kosten opgenomen voor de overnachtingen, maaltijden en het cursusmateriaal.

Taakverdeling dagelijks bestuur en afgeleide functies

Het dagelijks bestuur, dat op de 36ste jaarlijkse algemene vergadering van 15 en 16 april 1983 tot stand is gekomen, heeft de taken als volgt verdeeld:

J. Kamminga - voorzitter

- algehele leiding
- politieke contacten op binnen- en buitenlands gebied
- fracties in Eerste en Tweede Kamer
- fractie in het Europese Parlement
- bestuur ELD

functies:

- curator prof. mr. B. M. Teldersstichting
- bestuurslid ELD

mevr. E. van Raalte-Tuijnman - ondervoorzitter

- plaatsvervanger van de voorzitter
- vorming en scholing in de partij
- cursussen op landelijk, regionaal en plaatselijk niveau
- landelijke vormingscursussen

functies:

- lid stuurgroep Vorming en Scholing
- voorzitter LCV
- ondervoorzitter LPC
- bestuurslid Stichting Burgerschapskunde

mr. J. de Monchy - penningmeester

- de zorg voor de financiën
- personeelsbeleid

functie:

- penningmeester Stichting Vrijheid en Democratie

A. M. van Bemmelen - secretaris voor de internationale contacten

- coördinatie van de organisatorische activiteiten van de partij op internationale terreinen
- contacten met besturen van andere liberale partijen
- betrekkingen met de bijzondere groep (art. 78.1 h.r.) Groep Nederland van de Liberale Internationale
- bevorderen van contacten van afdelingen en centrales in de grensgebieden met FDP, PVV en PRLW

functie:

- bestuurslid met adviserende stem van de Groep Nederland van de Liberale Internationale

P. L. van den Bossche - secretaris voor de organisatie

- oplossen organisatorische problemen in

afdelingen en centrales

- toezicht op de voortgang van statuten- en reglementenaanpassingen

functie:

- lid stuurgroep Vorming en Scholing

drs. H. B. Eenhoorn - secretaris voor de organisatie

- organisatorisch en personeelsbeleid van het algemeen secretariaat
- interne betrekkingen, met name de organisatie van de schriftelijke informatiestromen binnen de partij, zoals:
 - Vrijheid en Democratie
 - VVD-Expresse
 - toezicht op de voortgang van publikaties

functies:

- voorzitter Stichting Vrijheid en Democratie
- voorzitter Redactieraad Vrijheid en Democratie

dr. L. Ginjaar - secretaris voor de organisatie

- betrekkingen met de bijzondere groepen (art. 78.1 h.r.) en andere liberale organisaties in Nederland
 - Organisatie Vrouwen in de VVD
 - Vereniging van Staten- en Raadsleden van de VVD
 - JOVD
 - LSVN

functie:

- bestuurslid met adviserende stem van de Vereniging van Staten- en Raadsleden van de VVD

drs. L. Hilarides - secretaris voor de organisatie

- coördinatie van de partijcommissies
 - vacaturevoorziening
 - taakafbakening
 - coördinatie onderwerpen van regionale congressen
- betrekkingen met de Prof. mr. B. M. Teldersstichting

functie:

- curator Prof. mr. B. M. Teldersstichting

drs. B. J. M. Verwaayen - secretaris voor de voorlichting

- de zorg voor voorlichting, propaganda en campagnes

functie:

- voorzitter LPC

Met ingang van heden is op het Algemeen Secretariaat de notitie „Uitgangspunten en nadere formuleringen voor een liberale Kunstnota” te verkrijgen.

De nota is samengesteld door de Culturele Commissie van de VVD en is te bestellen door f 1,50 over te maken op de informatierekening nr.: 4018232 van de VVD onder vermelding „Liberale Kunstnota”.

De volgende cursussen Discussie- en Vergadertechniek zullen in het najaar weer gegeven worden.

a. 13, 20 en 27 september in H. F. Wittedorpshuis te De Bilt; aanvang 19.30 uur; inleider ing. A. Weijers

b. 26 september, 3 en 10 oktober in de Buitensociëteit te Zwolle; aanvang 19.30 uur; inleider C. G. Bakker; wanneer u per trein komt wilt u dit dan aan ons doorgeven zodat wij u reductiebonnen kunnen toesturen.

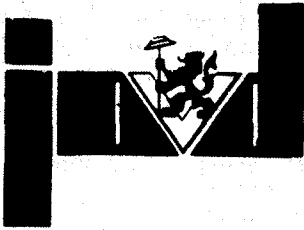
c. 11, 18 en 25 oktober in Recreatiecentrum Mijnden, Bloklaan 22-a te Loenen a/d Vecht; aanvang 19.30 uur; inleider N. H. M. Schraag.

U kunt zich opgeven door overmaking van het bedrag van f 50,— op girorekening 36.19.19.7 t.n.v. Haya van Somerenstichting onder vermelding van: „Discussie- en Vergadertechniek, en vermelding van plaats en data”. Wilt u ons ook een korte levensbeschrijving toesturen?

Jonge liberalen in de USSR

Tachtig miljoen

Zowel JOVD als NPIJ en IFLRY waren te gast bij de raad van jeugdorganisaties in de USSR: het KMO. Het KMO is de overkoepelende organisatie voor jongerenorganisaties in de Sovjet-Unie, daarmee ongeveer 80 miljoen jongeren bundelend. Grootste organisatie binnen KMO is de Leninistische Komsomol, de politieke jongeren binnen de partij, waarvan zo'n 42 miljoen jongeren lid zijn. KMO verzorgt alle internationale contacten met de niet-communistische wereld, en dat zijn er nogal wat. Ongeveer vijf maal per week komt er een delegatie aan, KMO participeert in de World Federation of Democratic Youth (WFDY: te vergelijken met wat de IFLRY is voor de JOVD of de Liberale Internationale voor de VVD) en ook nog in het multilaterale oost-west jongerenoverleg. Voldoende om full-time 200 mensen bezig te houden.

door Jules Maaten,
Internationaal Secretaris JOVD en
bestuurslid IFLRY.

Vrede

Een indruk die onontkoombaar is blijft de wens van de Sovjet-burgers om in vrede te blijven leven. Een indruk die in tegenspraak lijkt met agressie die de Sovjet-Unie de laatste decennia wel heeft tentoongespreid (Hongarije, Tsjechoslowakije, Afghanistan). Maar bedoeld wordt dan ook vooral: vrede voor het land zelf, geen oorlog meer op Russisch grondgebied na het trauma van de Tweede Wereldoorlog. Waar ons de Duitse bezetting waarschijnlijk hoofdzakelijk zal bijblijven als een periode van onderdrukking, vrijheidsbelemmering en selectieve uitroeiing, denken de Sovjets in eerste instantie aan de 20 miljoen doden die er in die oorlog vielen. Kaderleden van de partij en van KMO koppelen die wens tot vrede al snel aan het al of niet plaatsnemen van kruisraketten in West-Europa, maar in Tasjkent (Oezbekistan) is het vredesgevoel nog wat oprechter en oorspronkelijker.

Serius

Belangrijker dan dergelijke algemene indrukken waren de serieuze gesprekken van de delegaties, die plaats vonden in Moskou. Het Comité voor Vrede en Samenwerking in Europa (uitgever van de jongste publikatie hoe het gevaar voor

Europa af te wenden) en het instituut voor Amerika en Canada (Arbatov-instituut) zijn gespecialiseerd in het onder handen nemen van delegaties. Van dergelijke gesprekken mag men niet verwachten dat ze leiden tot een gemeenschappelijke totaal-visie. Ze kunnen wel zorgen voor iets meer begrip. Zonder dat het waarschijnlijk lijkt dat bijvoorbeeld het JOVD-bezoek hierop van invloed was, kwam Andropovs voorstel, om niet raketten maar kernkoppen te gaan tellen, ruim een week nadat de JOVD-ers deze zaak in Moskou hadden bepleit, en aan Russische zijde inderdaad hierover al een iets meer flexibele houding aantreffen. Voor een jongerenorganisatie is het eenvoudiger om vrijuit te spreken. Met name de informele gesprekken aan tafel (over mensenrechten, over Afghanistan) kunnen nog wel eens een piepklein tipje van de sluier oplichten over wat hen, die straks de partijtop zullen vormen, bezighoudt.

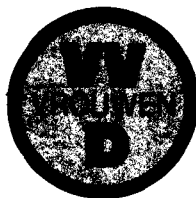
Uit dat oogpunt moeten de bezoekers met name gezien worden: het opwekken en verkrijgen van iets meer begrip voor elkaar en vooral dat we blijven proberen ons gelijk te halen in gesprekken in plaats van door gewelddadiger uiteenzettingen. Opvallend en interessant was, om maar weer een voorbeeld te noemen, een gesprek over de maatregelen van Andropov die de mensen moeten aansporen wat harder te werken, niet al te veel ongerechtigd vrijaf te nemen etc. Waarom zijn deze maatregelen nodig? Antwoord: de mensen hebben hier te veel zekerheid. Wie ontslagen wordt omdat hij slecht werk verzet, weet zeker dat hij binnen twee weken weer nieuw werk heeft.

Heilzaam

In haar oost-westnota (juni 1980) sprak de JOVD uit dat contacten tussen oost en west heilzaam zouden werken, zeker als het contact op een lager niveau dan alleen regeringen betrof. Voor wat de Nederlandse politiek jongerenorganisaties betreft loopt de JOVD voorop met haar Oostpolitiek, waarvan de doelstelling is om ook op langere termijn uitwisselingen te blijven organiseren. Deze eerste kennismaking, waarvan het rapport binnenkort gepubliceerd zal worden, stemt wat dat betreft hoopvol.

„De Russen komen” is een kreet die niet bepaald iedere liberaal zal doen trappelen van vreugde. Hoe men dat aan de andere kant van het ijzeren gordijn ziet is moeilijk te zeggen maar duidelijk is wel dat menig jonge Rus moet hebben gedacht: „de liberalen komen”, al dan niet tot zijn grote schrik.

In maart bezocht een delegatie van het Nederlands Platform voor Internationaal Jongerenwerk (NPIJ) onder leiding van de JOVD-er Marco Swart Moskou en Georgië. Begin april was een delegatie van de International Federation of Liberal and Radical Youth (IFLRY) te gast in Moskou en Oezbekistan, en onmiddellijk daarna arriveerde als klapper op de vuurpijl een delegatie van de Nederlandse liberale jongeren, de JOVD, voor een bezoek aan Moskou.

Een ander argument voor arbeidstijdverkorting

individuele economische zelfstandigheid. Het zal duidelijk zijn dat een flexibele invulling van de werktijdverkorting recht doet aan ieders persoonlijke omstandigheden en voorkeur. Voor bepaalde sectoren van het bedrijfsleven zal handhaving of uitbreiding van de bedrijfstijd mogelijk of zelfs noodzakelijk zijn om rendementsverlies te voorkomen. Alle aandacht zal gericht moeten worden op het oplossen van de hierbij optredende organisatieproblemen. Wij zouden de overheid, werkgevers- en werknemersorganisaties dringend

willen aanbevelen het werkgelegenheidsvraagstuk ook eens serieus van deze kant te bekijken.

Lunteren '83

In verband met de vele politieke activiteiten die aan het eind van het jaar zullen plaatsvinden is een andere datum gekozen voor het najaarscongres van de Vrouwen in de VVD. Dit congres wordt in Lunteren gehouden op vrijdag 21 en zaterdag 22 oktober.

Een argument dat bij al het gepraat over arbeidstijdverkorting steeds over het hoofd wordt gezien - of stelselmatig wordt verzwegen - is dat van herverdeling van het betaalde en onbetaalde werk tussen mannen en vrouwen. Vanuit de vrouwenbeweging wordt sinds jaar en dag gepleit voor een evenwichtiger verdeling van het werk binnens- en buitenshuis door een drastisch terugbrengen van de produktieve arbeidstijd. De 25-urige werkweek vormt het centrale thema waarop de vrouwenorganisaties gezamenlijk hun strategie voor de komende jaren zullen afstemmen. Ook het emancipatierapport van de Teldersstichting stelt: „Als mannen en vrouwen samen het inkomen willen verdienen en samen het thuiswerk willen verrichten zal het aantal uren dat elk van beiden aan betaalde arbeid besteedt aanzienlijk beperkt moeten worden.”

Een logisch gevolg daarvan is dat faciliteiten zullen moeten worden geschapen voor diegenen die om welke reden dan ook niet in staat zijn hun werkzaamheden met anderen te delen. Ook zal rekening gehouden moeten worden met het feit dat niet alle vrouwen bereid en in staat zijn betaald werk te verrichten. Na een overgangstermijn is het einddoel een inkomenspolitiek die uitgaat van

De organisatie *Vrouwen in de VVD* te Den Haag vraagt voor het Landelijk Bestuur een

EMANCIPATIEWERKER

(part-time max. 28 uur p/w)

Gedacht wordt aan iemand die de liberale beginselen is toegedaan, goede contactuele eigenschappen heeft en de bereidheid om in teamverband te werken.

Gevraagd wordt:

- opleiding HBO of gelijkwaardig
- kennis van en inzicht in wetgeving en overheidsnota's op verschillende beleidsterreinen
- het omgaan met beschikbare informatie
- inzicht in methodieken voor emancipatie-activiteiten
- het opzetten van voorlichtingsacties
- redactionele en organisatorische vaardigheden.

Haar taak zal onder meer bestaan uit:

- literatuuronderzoek en daaruit voortvloeiend het meehelpen formuleren en samenstellen van commentaren op het beleid van de overheden, evenals het vertalen van dit beleid naar de basis toe
- het meehelpen ontwerpen van stimuleringsprogramma's tot maatschappelijke bewustwording en standpuntbepaling van de basis
- informatie en documentatievoorziening van het kader van de organisatie, alsmede naar de basis toe.

Aanstelling geschiedt in het kader van de proefprojecten emancipatiewerker van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, afhankelijk van subsidiëring tot max. mei 1986. Salaris volgens de CAO Welzijn, afhankelijk van leeftijd, opleiding en ervaring (bij volledige dagtaak min. f 3.735,18, max. f 4.155,74). Met de hand geschreven sollicitaties worden binnen één maand na verschijning van dit blad gaarne ingewacht bij het secretariaat van de Vrouwen in de VVD, Koninginnegracht 57, 2514 AE 's-Gravenhage.

Mijn opinie is . . .

Adverteren

Uit ervaring weet ik dat het uitgeven van een partijblad veel geld kost. Maar buiten zo'n uitgave kan je niet als partij, als je het contact wilt behouden en verstevigen.

Naarmate men er beter in slaagt adverteerders voor Vrijheid & Democratie te interesseren, zullen er meer advertenties in ons blad komen, zal de VVD meer inkomsten verwerven, zullen de kosten van ons orgaan dalen en kan de partij met de geïnde contributie van u en mij meer doen. Bij het werven van advertenties moet als criterium gelden: geen reclame voor zaken die in strijd zijn met de beginselen van onze partij. Voor zover mij bekend, houdt men zich daar strikt aan.

Dat reclame wordt gemaakt voor diensten en goederen die u en ik niet kunnen betalen, is geen bezwaar. Dat gebeurt op vele plaatsen, zelfs in de krant die u dagelijks in de bus krijgt. Als van het adverteren de aanbieder, de koper en de VVD als uitgeefster van ons blad op een fatsoenlijke manier voordeel hebben, kan daartegen m.i. geen bezwaar bestaan en hoeft men zich zeker niet gefrustreerd te voelen.

Ing. J. E. Poot w.i.
Haarlem

VVD wél volkspartij

Ofschoon veel reacties in deze rubriek vragen zijn aan de VVD wordt er niet op gereageerd. Daarom deze reactie op de brieven van J. Drenth uit Veendam en E. Geelen uit Sevenum.

1. Uit de boeken van prof. Tinbergen en prof. Pen (beiden PvdA) kan gehaald worden dat nivellering tot een bepaald punt moet gaan en niet verder, daar anders de economie verstoord wordt. Uit berekeningen is mij gebleken dat dit punt in 1982 ongeveer behaald is. Willen wij de economie uit de put halen, dan moeten we niet verder nivelleren.

2. De groep van 4 x modaal is zo klein, dat wat daar te halen valt geen enkele invloed heeft op de herverdeling van inkomens. Als je de totale relatieve achteruitgang van deze groep gedurende de laatste tien jaar vergelijkt met de minima, is de nivellering enorm geweest. De laagste inkomens zijn - vergeleken met 10-20 jaar geleden - het sterkst gegroeid. Internationaal gezien zijn zij niet zo laag.

3. De motivatie voor deze koopkrachtverlaging is o.a. de internationale concurrerende kracht van Nederland te verbeteren en het begrotingstekort van de overheid te verlagen. Dit biedt voor iedereen op lange termijn weer perspectief.

J. Spaans
Veenendaal

(ingekort)

(naschrift redactie: het is inderdaad juist dat de redactie niet op de inhoud van de brieven reageert. Briefschrijvers, die op hun vragen antwoord willen, moeten deze rechtstreeks aan onze politici stellen. Deze rubriek bevat slechts opinies)

Begripsverwarring

Uit diverse in V & D verkondigde opinies blijkt dat de eerste V van VVD bij enkele mensen op onbegrip stuit. Zij gaan van de compleet misplaatste veronderstelling uit, dat een „Volkspartij” een Sinterklaaspertij moet zijn. Men moet het begrip „Volkspartij” niet automatisch vereenzelvigen met socialisme, maar men moet eerder aan een partij denken, die volgens haar beste weten en geweten een lange termijn-politiek ten bate van het gehele volk bedrijft. Dat daarbij vandaag bezuinigingen, inleveren en correcties op de dwaze nivelleringsmaatregelen van vorige kabinetten behoren, is naar liberaal-economische inzichten de normaalste zaak van de wereld.

A. Maaswinkel
Bergen op Zoom

Sterkte voor VVD-bewindslieden

Altijd wanneer het kabinetsbeleid in het nieuws is, neem ik met genoegen waar dat de VVD - in tegenstelling tot het CDA - weet waar zij staat. Hoe hopeloos vermoeiend moet het voor het CDA toch altijd weer zijn om bij iedere bezuinigingsmaatregel steeds maar weer te willen laten zien ook oog te hebben voor de zogenaamde „gepakte groepen”. Steeds opnieuw tracht het CDA iedere domme linkse schreeuwer stroop om de mond te smeren door te stellen „ook zijn probleem te begrijpen”. Het is om moe van te worden.

De moed en visie dat juist door een wijs financieel beleid ook de zwakkeren hier op langere termijn van zullen profiteren, lijkt voornamelijk VVD-ers gegeven. Ik zou alle Kamerleden en bewindslieden van de VVD dan ook sterkte willen toewensen om de ingeslagen koers van terugdringing van het financieringstekort niet te verlaten en stug door te zetten. Wat noodzakelijk is, moet nu eenmaal gebeuren.

Erik Kersbergen
Landsmeer

Weg (en) natuur

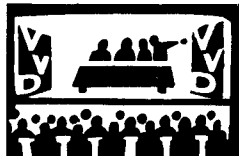
„Leren ze het dan nooit?” Men is geneigd die verzuchting te slaken bij het vernemen van de berichten over de vaderlandse wegenbouwplannen.

1. Twaalf jaar geleden lag het ontwerp klaar voor een rijksweg ten Oosten van Utrecht. Dankzij de betrokkenheid bij het natuurbehoud van een aantal leken, is toen een gewijzigd plan in uitvoering genomen. Waardoor de natuur veel meer werd ontzien.

2. Door dezelfde ontwerpende instantie is thans het plan tot verlenging van de zgn. Poot van Metz opgesteld. De rijksweg ten westen van Eindhoven tot de Belgische grens, die dwars door een vrij ongerept riviergebied zou lopen. Ook hier bestaat een alternatief, waardoor de natuur minder schade ondervindt.

De bewindsvrouw die met deze beslissingen belast is, is lid van de VVD. Zij wil terecht een spoedige beslissing nemen, maar laat zij eraan denken dat haastige spoed zelden goed is. En misschien mag nog eens worden gewezen op het in 1974 verschenen proefschrift van dr. R. Hueting: „Nieuwe schaarste en economische groei.”

J. F. Hekman
Vlijmen

In deze rubriek zullen reacties van ten hoogste honderd woorden worden opgenomen. Langere brieven worden door de redactie ingekort. Aanvallen op personen komen niet voor plaatsing in aanmerking en zullen ook niet worden beantwoord. Plaatsing betekent niet dat de redactie het met de inhoud eens is.

Korting sociale uitkeringen

Waarom moeten telkens weer de hogere WAO-uitkeringen het ontgelden? Wanneer iemand na tientallen jaren hard werken en studeren, zich een behoorlijke maatschappelijke positie heeft verworven, kan hij net als ieder ander plotseling en ongewild arbeidsongeschikt worden en in de WAO komen.

De middengroeper is jarenlang ten prooi gevallen aan steeds hogere belasting- en premieheffing. Dit wordt alom erkend en steeds probeert men hem toch weer zwaardere lasten op zijn schouders te leggen. Wanneer onze regering de hogere inkomens wil ontzien, omdat slechts weinigen een hoger inkomen hebben, dan moet dit in wezen ook voor de hogere uitkeringstrekkers gelden.

Van mijn „sociale” uitkering wordt 40 % aan belasting en premies ingehouden, maar ik ben ervan overtuigd dat het gros van de grote verdieners nauwelijks belasting betaalt en de premies voorbetaald of gecompenseerd krijgt. Nu er meermalen wordt gevraagd om voor oudere werklozen iets anders te regelen dan de uiteindelijke gang naar de bijstand, weet men niets beters te bedenken dan met een gelijkwaardige behandeling ook de AOW-ers naar de bijstand te verwijzen. Het is te hopen dat iedereen zich zal verzetten tegen de christelijke gedachte om alle niet-actieven naar de sociale mesthoop te verwijzen. De zorg voor minderheden en de Derde Wereld moet niet leiden tot mensenwaardige behandeling van de eigen mensen.

A. M. van der Heijden
Maastricht

(ingekort)

Liberaal pacifisme

Op 10 mei stond een brief in V & D: Kan een liberaal pacifist zijn? Zelf ben ik geen pacifist, maar toch kan ik met de schrijver meevoelen. Ik zelf kijk ook niet zo verheugd naar de defensieparagraaf in ons verkiezingsprogramma. Volgens mij is een eenzijdige stap van Nederland, van de NAVO om niet tot plaatsing van de kruisraketten over te gaan, goed. Daarmee wordt de bereidwilligheid tot ontwapening

getoond en een halt toegeroepen aan de steeds voortgaande bewapening. Dit standpunt is volgens mij ook vanuit een liberale visie te verdedigen. De liberale visie en levensstijl hoeft niet automatisch uit te monden in de defensieparagraaf zoals in het verkiezingsprogramma. Laten we ook binnen de VVD elkaar de vrijheid gunnen om anders te denken. We zijn per slot van rekening toch allen aangetrokken door de liberale ideeën van vrijheid en tolerantie. Laat dat zo blijven of zelfs versterken.

Albert Jan Hoeve
Leeuwarden

Klassengrootte

Ik ben het niet eens met de brief van drs. P. Smit over de klassengrootte in het secundair onderwijs. Ik heb altijd onderwijs genoten in klassen van tussen de 30 en 40 leerlingen, maar te oordelen naar de resultaten was dat onderwijs stukken beter dan het huidige. Later heb ik vele jaren een zeer druk bezochte bijlespraktijk gehouden. Ik mocht dus oplappen wat klassedocenten lieten zitten. Nimmer heb ik enige samenhang geconstateerd tussen de klassengrootte en het „slecht” zijn van de slechte leerling. Op de naar mijn ervaring belangrijkste oorzaak van het falen van leerlingen: gebrek aan interesse vanuit het ouderlijk milieu, kan de docent amper een blijvende invloed uitoefenen. Het is natuurlijk prima dat onderwijzenden voor hun belangen opkomen. Wie doet dat niet? Maar laten we deze belangen toch niet verwarren met die van „het onderwijs” (of liever: „de kinderen”).

D. A. Vogelzang
Utrecht

Hoe lang en hoe vaak nog?

Het drama Amelisweerd moge achter ons liggen, vergeten en vergeven is het niet. Zeker niet wegens de wijze waarop de beslissing is geforceerd. Nog niet bekomen daarvan of het volgende feit heeft zich aangediend, nl. de wegaanleg van RW 62 dwars door het natuurreservaat de Loonse en Drunense Duinen. Als men daarbij het besluit van staatssecretaris Ploeg voegt

inzake van het „sport” visverbod in de paaitijd, dan zullen zij die natuurbeheersing en bescherming essentieel vinden voor ons aller (over)leven de verzuchting slaken: Hoe lang en hoe vaak nog?

Wanneer de kunstenaar een landschap schildert dan heeft men er zeer veel geld voor over om dat in zijn bezit te hebben. Maar datzelfde landschap, ons aller en gratis bezit, wordt zonder een zweem van spijt opgeofferd alsof het van geen waarde zou zijn voor ons aller leven en overleven. Ook hier geldt voor de VVD: Let op uw Saeck!!

Dr. Remko de Maar
Den Haag

WAO-tribunaal

Ik ben zelf WAO-er, maar voel me allerminst geroepen naar het „Tribunaal” te gaan. De dingen die daar aan de orde werden gesteld, hadden geheel niet mijn instemming: persoonlijk heb ik geen slechte ervaringen en uit mijn betrokkenheid bij de FNV weet ik ook dat men met problemen het best terecht kan bij een vakbond die het apparaat hebben om ergens achteraan te trekken. Het gaat dan niet aan het GAK en GMD massaal voor een „tribunaal” te slepen en VVD-Kamerleden hebben gelijk als zij daar niet heengaan. Betreffende het „Volkspartij”-zijn: ik vind ook dat de VVD nog te veel als werkgeverspartij overkomt. Wellicht allemaal niet zo beroerd bedoeld, maar het sfeertje van ouwe-jongens-onder-elkaar, directielid zus en commissaris zo, heb ik ook wel menigmaal geproefd en proef dat nog. Ik vind dat je als lid daarop tot vervelens toe bij de top moet wijzen. Wil men dat sfeertje door de jaren heen toch zo houden als het was, belangen van Slavenburg, Deltaloyd RSV dan zou best door ons, werknemers, gedacht kunnen worden of het niet beter is naar D'66 over te stappen.

P. de Haan
Nieuw Vennep

(ingekort)

„Gelijke bezuinigingen”

De ontboezemingen in de nummers 1282, 1284 en 1286 van V & D over „VVD Volkspartij? Nee!”, „Verkeerde keus”, „Spijt-stemmers” en „Gelijke bezuinigingen” spreken ook mij aan. Daarom deze suggestie: alle ministers en staatssecretarissen - die tóch al een combinatie van erebaan en hondebaan hebben! - besluiten publiekelijk, voor enkele jaren, een vaste percentage, bij voorbeeld 3 %, van hun/haar belastbaar inkomen extra af te dragen, en nodigen alle inkomentrekkers die niet al collectief gekort worden uit vrijwillig dit voorbeeld te volgen. Uitvoering: via een machtiging aan de belastinginspecteur. Groepen en individuen die hiertoe overgaan komen in de pers op een „erelijst”. Zou dit lukken, dan zou de saamhorigheid en de nu veel te geringe offerbereidheid in alle lagen van ons volk sterk bevorderd worden (en het zou het imago van VVD en CDA ten goede komen).

*Dr. R. Dorrestein
Zeist*

(Discussie gesloten, redactie)

We hebben u nodig!

De VVD barst van de activiteiten: deelcongressen, middenstandsdag, een telefonade waarbij honderden partijgenoten met Kamerleden en VVD-bewindslieden konden spreken. Ook het najaar bruist van het partijleven. In september beginnen we weer met een mediacongres en twee partijraadsvergaderingen.

Elke activiteit kost geld. Ook bij de VVD wordt dat schaars. We willen geen hoge contributies, omdat er voor niemand een drempel mag zijn tot het lidmaatschap. Nù zitten we gemiddeld op het laagste lidmaatschapsgeld.

We hebben u nodig!

Onlangs hebben Ed Nijpels en Jan Kamminga u een brief met een acceptgirokaart gezonden met het vriendelijk verzoek een bedragje over te maken naar uw politieke partij. Misschien bent u nog in dubio of u nu wel of niet zult storten.

Doet u het alstublieft wel! De VVD zal heel zorgvuldig met uw centen omgaan. Mocht u de girokaart per ongeluk hebben verscheurd dan kunt u ook met een eigen girokaart storten op giro: 4.000.716 t.n.v. VVD Financiële Actie te 's-Gravenhage.

Want we hebben uw bijdrage écht nodig!

VROUWEN IN DE VVD DRENTE

Op 10 september spreekt mevr. A. Jorritsma-Lebbink in hotel Prakken te Beilen. Aanvang: 9.30 uur. Onderwerp: „terugblik op één jaar Tweede Kamerervaring”.

ENSCHEDÉ

Op 26 september spreekt de heer mr. A. Geurtsen in café-rest. A. B. Aanvang: 20.00 uur.

JOVD 's-GRAVENHAGE

Op 24 juni spreekt mevr. S. van Heemskerck Pillis-Duvekot in De Blokhut. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: „de vrouw in de politiek”.

KAMERCENTRALE DEN HELDER

Op 22 augustus spreekt de heer DRS. E. H. T. M. NIJPELS in de Oude Beurs te Middenmeer. Aanvang: 20.00 uur.

JOVD OOST-GRONINGEN

Op 24 juni spreekt de heer DRS. J. F. SCHERPENHUIZEN in hotel de Nederlanden te Winschoten. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: actuele politiek.

RHENEN

Op 30 september spreekt de heer J. KAMMINGA in Congrescentrum Ouweland. Aanvang: 20.00 uur.

UTRECHT

Op 27 juni spreekt de heer MR. F. KORTHALS ALTES in hotel Pays Bas. Aanvang: 20.00 uur.

ZEIST

Op 13 september spreekt de heer A. A. M. E. van Erp in Boschlust. Aanvang: 20.00 uur.

ZOETERMEER

Op 27 september spreekt de heer A. J. Evenhuis in het City-hotel. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: de derde dinsdag.

OC ZUID-WEST-SALLAND

Op 23 juni spreekt de heer MR. H. E. KONING in Postiljon Motel te Deventer. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: Bezuinigingen bij hoog en laag.

EXCLUSIEF

ATELIER 7 MAAKT HET WARE MAATCOSTUUM

Een jong, uniek kleermakersbedrijf, dat voortbouwt op de tradities van Groningen als het herenmodecentrum van Nederland, is Atelier 7. Eén telefoontje (050 - 185186) naar Atelier 7 is voldoende om één van de kleermakers, waar ook in Nederland, geheel vrijblijvend, naar u toe te laten komen. Hij bespreekt met u dan de wensen wat betreft de stof, het model en uw speciale wensen. Pas dan besluit u of u een kostuum laat maken. Hij neemt u de maat, komt bij u passen en na 4 tot 6 weken is uw kostuum gereed. Atelier 7 heeft de meest uitgebreide en mooiste stoffencollectie in Nederland.

Atelier 7,
Spilsluizen 5, 9712 NR Groningen
Tel. 050 - 185186

Referenties beschikbaar.

„Het begin van de ondergang“

ROMAN

SAMUEL RAM

De ontwikkeling van een arbeiderskind in de tweede wereldoorlog.

Kunnen „gewone“ mensen „gewoon“ doorleven?

Hoe krijg je te eten, als je geen vuilen handen wilt?

Wanneer collaboreer je wel, wanneer niet?

De armsten kenden de vijand reeds van voor de oorlog.

Prijs f 19,50

Verkrijgbaar bij de boekhandel of rechtstreeks bij de uitgever.

Uitgeverij Sassenheim

antwoordnummer 33, 9750 VX Haren Gn.,
tel.: 050-349360

BELASTINGVRIJ BELEGGEN

Looptijd ½ jaar

Opbrengst ± 20% op jaarbasis

Referentielijst aanwezig

Inlichtingen:

Nederland:

de Waaijer + Partners, Rijksstraatweg 117, 7231 AD Warnsveld, tel.: 05750 - 22483, telex 49753 staat nl

Zwitserland:

Chamerstrasse 52 Zug, tel.: 09.41.42216764, telex 862263 COWA CH.

In de tijd van de computers, viert het oude ambacht hoogtij.

Heden ten dage worden in het atelier van

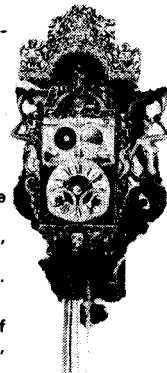
Christiaan v.d. Klaauw

FRIESE STOELKLOKKEN

gebouwd voorzien van een carillon, spelend op 6 bellen. Tevens kunt u waarnemen de zonnestand met meelopen horizon, de maan in bolvorm, de datum en de maanden. Daar de levertijd van deze klok 6 tot 8 maanden bedraagt, is inschrijving gewenst.

De modellen van rond 1750 worden er ook nog gebouwd. Ook zijn er mogelijkheden een klok zelf te bouwen.

Wilt u er meer over weten, belt u dan 05138 - 4390 of kom eens langs aan de Kruisstraat 5, hoek Kolkstraat, 8501 BP Joure, Pb. 119, 8500 AC Joure.

ORIGINELE FRIESE KLOKKEN

worden bij ons reeds jaren op ambachtelijke wijze gemaakt, zowel uurwerken als massief eiken kasten.

U kunt bij ons uw eigen klok samenstellen door b.v. kast en wijzerplaat zelf uit te zoeken of een beschildering naar eigen keuze. Komt u eens geheel vrijblijvend onze collectie bezichtigen of vraag even een folder aan.

Vanzelfsprekend kunnen wij ook uw antieke klok restaureren.

Klokkenmakerij **v.d. Meulen**

Roazebosk 13, 8517 HA Scharsterbrug, tel. 05138-2751
vanaf rotonde Joure richting Scharsterbrug.
Zaterdags tot 17.00 uur open.

TopJobs Consultants.

Voor werving en selectie van topsekretarissen, management-assistenten en middenkader.

"We cater for the client and care for the candidate".

TOPJOBS

TopJobs Consultants bv
Hofpleingebouw (6e)
Hofplein 19
3032 AC Rotterdam
Telefoon (010) 33 06 55

Romantisch Restaurant-Auberge
De Campveerse Toren

Kaai 2 - 4351 AA Veere
Telefoon 01181 - 291

500 jaar vast gebruik
... om luymen van qualiteit
en andere passanten te
logeeren en tracteeren
op costelijke spijzen
van zee, vee en veldt".

alle dagen geopend

Schoonhovens Silverhuys
RIKKOERT's JUWELIERS BEDRIJVEN

Haven 1 + 5 - Schoonhoven
Tel.: 01823 - 2651
(Ook restaureren en verzilveren van cassettes e.a. artikelen)

Bezoek ook de museumgalerij met zilversmederij van het edelambachtshuis (Haven 13)

Per Hotelbus (max. 12 pers.) of op eigen gelegenheid naar
HOTEL EDENHOF + LENZERHEIDE - Zwitserland.

Kamers met douche/WC vanaf Zw.fr. 55,— p.p.p.d. halfp.
De zeer goed ter plaatse bekende Ned. Hotelier is uw chauffeur en/of gids bij wandelingen, bergtochten en excursies.

Inlichtingen: B. de Geus, Vinkebuurt 6, 2471 XC Zwammerdam,
tel.: 01726 - 15520, b.g.g. 01724 - 8398.

SPECIALITEITEN RESTAURANT
„Het Kasteel van Rhooon”

à la carte Restaurant

Tevens zalen voor recepties, diners, vergaderingen etc.

S. G. Abel - Dorpsdijk 63, Rhooon - Tel. (01890) 8896 - 8884

Willy Egbers

Bovag - Garage

AUTO-AIRCONDITIONING

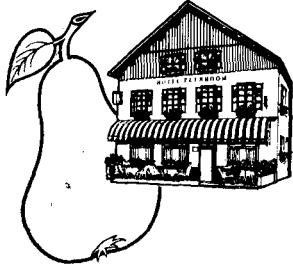
6811 HS Trans 31, ARNHEM 085 - 421430

KLEIN - OEVER

Zorgeloze pony-vakantie in mooie natuur; binnen- en buitenmanege, zwembad, sport en (samen)spel, fietscrossbaan, creatief bezig zijn, buitenritten e.d.; alles onder ervaren en enthousiaste leiding. 6-15 jaar.

Inl. J. Maat, Oud-Avereest 60, Balkbrug, 05230-19204.

**GENIETEN VAN RUST EN SCHOONHEID IN HET
NATUURPARK ZUID-LIMBURG**

het mooiste stukje Nederland tussen Maas, Eifel en Ardennen.

HOTEL-RESTAURANT
„PEERBOOM” te EPEN (Z.-Limb.)

Dit kleine drie sterren-hotel staat bekend om zijn persoonlijke verzorging en zeer goede keuken. De typische vrije sfeer en stijl maken uw verblijf tot een waar genot. Nieuwe zit-/slaapkamers met eigen badkamer met bad/douche en toilet, radio, telefoon en weksysteem. Kl. t.v. en fietsen op verzoek.

Speciale arrangementen: van vrijdag tot zondag f 125,— p.p., van vrijdag tot maandag f 185,— p.p., van vrijdag tot vrijdag f 430,— p.p. (logies + ontbijt + diner).

Reservering en folder: Hotel Peerboom, Wilhelminastr. 11, 6285 AS Epen (Z.-Limb.), tel.: 04455 - 2121.

Rotterdamse Bakker
biedt Drenthse rust

Op de grens van Friesland en Drenthe, in een weids landschap, maar vlakbij uitgestrekte bossen, heeft de Rotterdamse warme bakker Klootwijk kort geleden een hotel-pension in gebruik genomen. Liefhebbers van de stilte, van schier eindeloze wandelingen, van natuurschoon en van ons onvolprezen Drenthe, kunnen „De Jonkershof” in Smilde gebruiken om enkele dagen of weken tot rust te komen.

Maak eens een telefonische afspraak (05927 - 3924) voor een oriënterend weekend. Tevens bungalows op de Veluwe, **inl.: tel. 010 - 192606.**

TE KOOP ZWITSERLAND (Wallis)

Gunstig gelegen appartement met garage in wintersport- en wandelgebied.

Bevallende woonkamer met keukengedeelte en koelkast, badkamer met ligbad en toilet, warm- en koudstromend water.

Voorts grote en kleine slaapkamer, voorzien van C.V.

Complete inventaris, meubilair, dekbedden en dekens zijn aanwezig.

Nadere informatie: tel. 01828 - 13950

Restaurant
„Bistroquet”

eerlijke franse keuken
in bistro atmosfeer

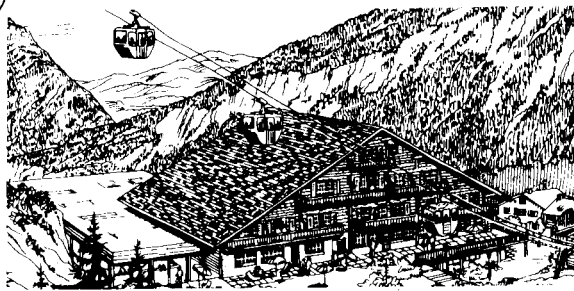
Lange Voorhout 98
's-Gravenhage
070 - 601170

INTERNAAT TER APEL

HET INTERNAAT:

- waar iedere leerling een eigen kamer heeft;
- waar opleidingsmogelijkheden zijn voor alle vormen van voortgezet onderwijs;
- waar jonge, enthousiaste assistenten, voor zover nodig, individuele studiebegeleiding geven, welke bij de prijs is inbegrepen;
- waar de laatste jaren 100 % resultaat is behaald met de eindexamenkandidaten;
- waar veel aan sport gedaan kan worden en goede recreatiemogelijkheden zijn;
- waar, en dat is o.i. het belangrijkste, 35 jongens en meisjes zich thuis voelen;
- waar thans weer nieuwe leerlingen kunnen worden aangemeld.

Inlichtingen en prospectus bij de directeur, K. A. Boeree, Sellingerstraat 75, 9561 TA Ter Apel, tel. 05995 - 1642.

**FIJNE FAMILIEVAKANTIE
IN HET WALLIS (ZW.)**

Les Marécottes (1100 m) is er voor liefhebbers van bergen, zon, zuivere lucht en veel rust. Een ideaal uitgangspunt voor wandelingen in een uniek natuurgebied en excursies in het gehele Wallis. In ons hotel bieden wij een zeer persoonlijke verzorging, een uitstekende keuken, veel verblijfs- en speelruimten, groot, overdekt zwembad, sauna, tuin, huisbioscoop enz. Goede trein- en wegverbinding. Slechts 10 km van de autoweg bij Martigny. Ook op doorreis naar of terugkerend uit het Zuiden een heerlijk tussenstation.

Wij bieden u interessante weekarrangementen (tot eind oktober) vanaf Fr. 68,- per dag met halfpension en belangrijke reducties voor kinderen. Voor 65+ers in mei-juni, september en oktober vanaf Fr. 63,- per dag. Vraagt u reeds nu vrijblijvend een offerte voor de kerst en winter '84. Ook verhuur van chalets en appartementen.

Belt u nu meteen met Elly en Jan Mol (eig.) en wij zenden u omgaand onze folder toe.
Lid Club kindervriendelijke hotels in Zwitserland

HÖTEL ★★★★★
Aux Mille Etoiles

CH - 1923 Les Marécottes (Wallis)
Tel.: 09.41.26.61666

**1-JARIGE AVONDOPLEIDING
STAATSEXAMENS
MAVO HAVO ATHENEUM
OOK EXAMEN PER VAK**

VRAAG NU
BROCHURE
020-867151

Gedurende onze versnelde avondcursus leiden wij u op voor waardevolle staatsexamens voor mavo, havo en atheneum. Afhankelijk van uw beschikbare tijd en/of persoonlijke omstandigheden voor het complete vakkenpakket ineens, of voor deelcertificaten, d.w.z. voor officiële diploma's per afzonderlijk vak. Dit laatste is met name een gunstig alternatief voor cursisten, die dit jaar hun diploma aan de dagopleiding misten door onvoldoendes op één of meerdere vakken. Zij kunnen deze vakken in één jaar op de avondopleiding overdoen.

Onze opleiding comprimeert in één jaar de complete examenstof. Het spreekt daarom vanzelf, dat wij totale inzet vragen. Daartegenover bieden wij dan een bijzonder grote kans op slagen. Dit wordt mede bepaald dooreen uiterst bekwaam docentencorps en regelmatige studiebegeleiding.

U krijgt 's avonds onderricht in naar keuze: het Vossius Gymnasium in Amsterdam (19.15 - 22.00 uur), de Genderdal Scholengemeenschap in Eindhoven (18.45 - 21.30 uur) of het Edith Stein College in 's-Gravenhage (19.15 - 22.00 uur).

De boeken krijgt u gratis in bruikleen, terwijl een deel van de studiekosten eventueel subsidiabel is.

Als u nu een begin wilt maken, kunt u onze informatielijn bellen voor meer gegevens, of van 19.00 - 22.00 uur voor een persoonlijk gesprek. Wij sturen u op verzoek graag onze uitgebreide informatiemap toe:

020-867151

ANNO 1962

LUCAS ACADEMIE

AMSTERDAM • EINDHOVEN • 'S-GRAVENHAGE
POSTBUS 22560, 1100 DB Amsterdam Z.O.

**Als het om
perfectie gaat**

**serres
ramen en deuren
totale renovatie
in kunststof of aluminium**

olsman

maakt van werk maatwerk

**Vraag daarom ons om advies en een begroting
ter plaatse of bezoek onze showroom waar u
al onze kwaliteitsproducten kunt bewonder-
ren.**

**bel voor informatie:
08385-24022**

**Olsman
Transformatorstraat 2
3900 AL Veenendaal**

- Wij wensen een persoonlijk onderhoud met uw adviseur. Bel ons voor een afspraak.
- Zend ons uitgebreide informatie betreffende:

.....
Naam:
Adres:
Postcode/Woonplaats
Telefoon:

Zend deze bon in envelop zonder postzegel aan: **Olsman, Antwoordnummer 1009, 3900 VB Veenendaal.**

Uit een interview met
Saskia van Hapert:

"Ik werk als hostess bij
McDonalds. Fijne baan! Feestjes
organiseren, klanten ontvangen,
promotion werk en zo...
de TUNON-opleiding vind ik erg
veelzijdig. Met als resultaat een
goede baan!"

De gedegen privé-opleiding
sinds 1964 tot hostess!

Tunon Internationale Hostess-Opleiding

je paspoort naar een leuke, internationale baan!

Uit het lesprogramma o.a.: ● moderne talen ● toerisme
● communicatie-training ● public relations ● étiquette
● economie ● bloemschikken ● muziekbeschuwing.
● wijnkennis ● kunst

Vraag onze kennismakingsbrochure aan:

 **École
Internationale
d'Hôtesses
Tunon**

Nu ook voor
Jongens!
(Alleen in Arnhem)

Den Haag: Alexanderstraat 23 vd, 2414 JM - Telefoon 070-630423
Arnhem: Frombergstraat 1 vd, 6814 EA - Telefoon 085-433526

22 scholen ter wereld: Arnhem, Antwerpen*, Barcelona, Bordeaux, Brussel, Lille,
Coen, Frankfurt*, Genève, 's-Gravenhage, Londen, Lyon, Madrid, Monte Carlo,
Montpellier, Nancy, New York, Parijs, Reims, Marseille, Straatsburg, Toulouse,
Tours en Zürich* * In oprichting

BATTEM-83 VD

Voor advertenties in dit blad kunt
u alle inlichtingen verkrijgen bij

Bureau Van Vliet bv

Postbus 20, Telef. 02507 - 14745, Zandvoort

Op vakantie naar Zuid-Afrika. Met uw SAL 'privévliegtuig'.

Twee keer per week vertrekt uw SAL 'privévliegtuig' van Schiphol
naar Johannesburg. En nog eens 19 keer per week vanuit andere plaatsen in
Europa. Naar de vakantie van uw leven. Of naar uw familie en vrienden in
Zuid-Afrika. Het land van de Tafelberg, het Krugerpark, zonnige stranden
en het hele jaar door een aangename temperatuur. En het plezierige is: uw
vakantie begint al aan boord van uw ruime, comfortabele SAL toestel.

Want voor de vakantieganger is er de speciale Silver Class met z'n
gastvrije comfort en voordelige tarieven.
Uw SAL 'privévliegtuig', u wordt er
bediend en verwend alsof u de enige
passagier aan boord bent.

Share our world

't Aanzien van uw huis

Arcoat

Een coating op basis van acrylaten. Sterk, duurzaam
en isolerend. Een produkt met een optimaal hechtend
vermogen, dat uw huis verfraait en beschermt. Jaar in,
jaar uit....

Arcoat, een geweldig produkt

- wordt 20 maal dikker opgebracht dan verf
- bevat geen milieuschadelijke bestanddelen
- ademt
- bladdert niet
- en is kleurvast

Arcoat is de veelzijdige oplossing voor
veeleisende huizenbezitters.

Vraag informatie bij Arcom b.v.,
specialist in gevelbehandeling,

Marconiweg 4, Vianen
tel. 03473-73414/75514
telex 70559 - ARCOM NL

**10 JAAR
GARANTIE!**

KAAPSE WIJNEN

Eén der grootste collecties Kaapse wijnen in Europa!!! vindt u
bij **Wijntapperij 500**, Overtoom 500 in Amsterdam. (O.a.
Nederburg, Zonnebloem, K.W.V., Allesverloren, Goede
Hoop, Fleur du Cap, etc., etc.)

GROTE KLASSE; in zéér ruime sortering aanwezig.

Voor elke **wijnkenner** en **wijnliefhebber** van volle en flu-
weelzachte wijnen... **het einde!**

Wijntapperij 500 alom bekend om zijn zuivere schenkwijnen
van het fust (zonder conservaten), zoals een 100 % Cabernet
of Pinotage, een A.C. Roussillon, Languedoc of Rhône en
vele anderen tot zoete Muscateller aan toe.

Een KEUR aan schitterende wijnen voor alle dag voor echt
weinig geld.

VAKANTIEBON

Stuur mij uw uitgebreide documentatie over
reizen naar en in Zuid-Afrika.

Naam: _____

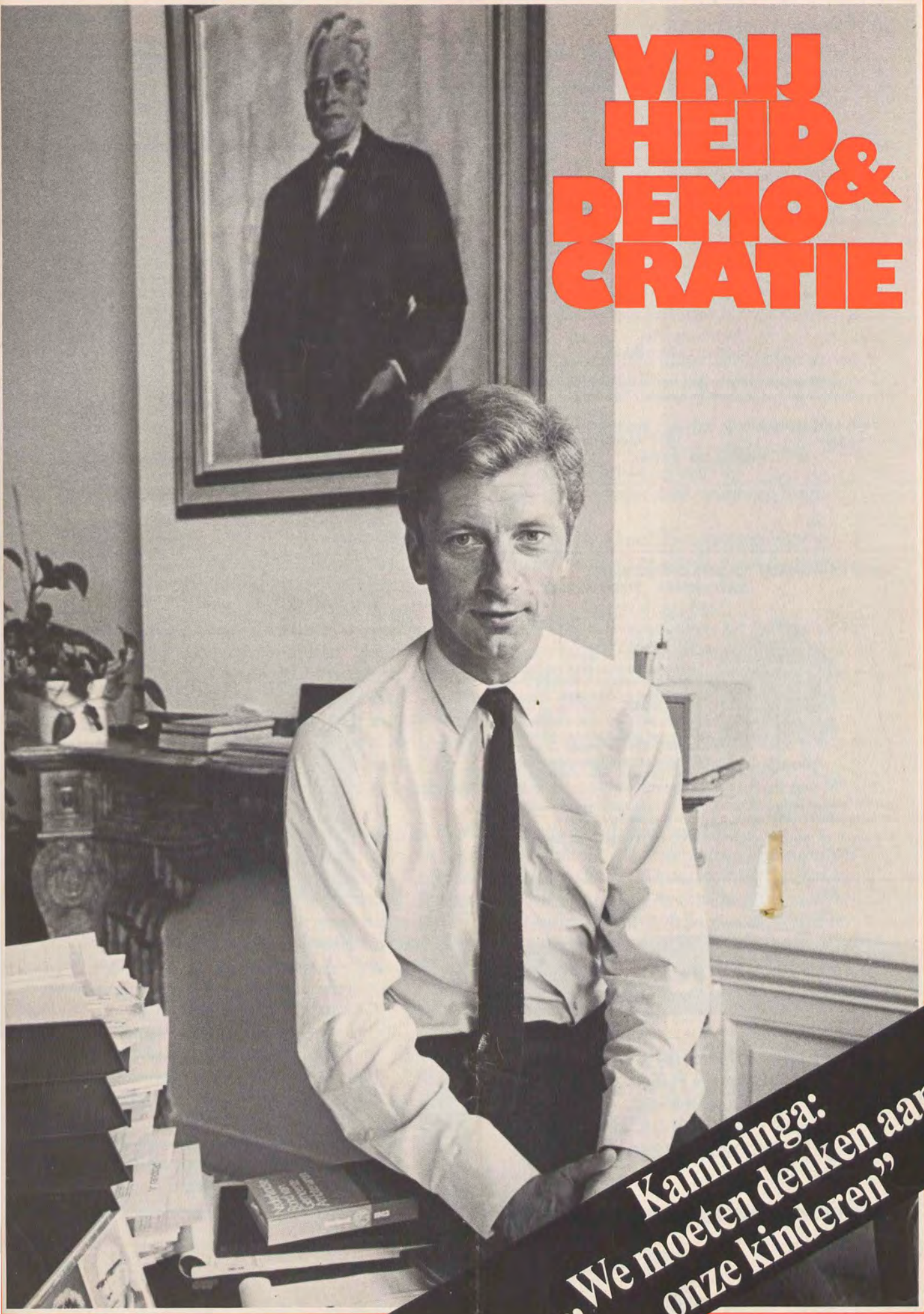
Straat: _____

Postcode/Plaats: _____

Bon in gefrankeerde envelop sturen naar:
SAL, Stadhouderskade 2, 1054 ES Amsterdam.

VD 21-6

VRIJ HEID & DEMO CRATIE

**Kamminga:
„We moeten denken aan
onze kinderen”**

LIJST VAN ADVERTEERDERS

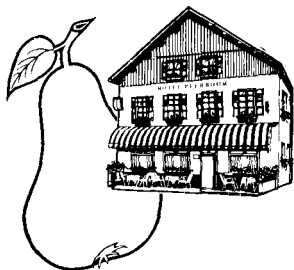
Amigo Safety Nederland, Den Haag / Hotel Aux Mille Etoiles, Les Marécottes / Berntsen & Braam, Nijmegen / Bert Bolle, Maartensdijk / Cerberus, Middelburg / Willy Egbers, Arnhem / Richard Ellis Int. Property Consultants, Amsterdam / Esterton Zwembaden, Bergen (L.) / Finac, Utrecht / ISW, Den Haag / Nederlands Haarcentrum, Utrecht / Petit Restaurant Otten, Amsterdam / De hr. A. Parker, Boshoven / Hotel Peerboom, Epen / Schilders- en afwerkingsbedrijf Roosemalen, Bussum / Rijko Handelsonderneming, Tilburg / Schram Bolnes b.v., Ridderkerk / Schuytvlot, Montfoort / Zuid Afrikaanse Lugdiens, Amsterdam / Wijnkoperij van Tetering, Bloemendaal / Tunon Internationale Hostess Opleiding, Den Haag.

Een Dagje Uit in Amsterdam of voor Zaken

Logeren in Amsterdam hoeft niet duur te zijn. Blijf slapen in eenvoudig, maar schoon hotel. 1 en 2 persoons kamers f 35,— p.p.

Petit-Hotel-Restaurant Utrechtse dwarsstr. 79
Huize Otten 1017 VJ Amsterdam Centrum.
Telefoon 020 - 250345.

GENIETEN VAN RUST EN SCHOONHEID IN HET NATUURPARK „ZUID-LIMBURG“

het mooiste stukje Nederland tussen Maas, Eifel en Ardennen.
**HOTEL-RESTAURANT
"PEERBOOM"** te Epen.
Dit kleine 3 sterren-hotel staat bekend om zijn persoonlijke verzorging en zeer goede keuken. De typisch vrije ongedwongen sfeer en stijl, maken uw verblijf tot een waar genot. Moderne kamers met bad/douche en toilet, radio en tel., KTV en fietsen op verzoek. Engelse bar met open haard. Epen is ideaal gelegen voor uitstapjes naar België en Duitsland.

Speciale arrangementen van 1 oktober tot 30 juni (uitgez. herfstvakantie, Pasen en Pinksteren); 65+ arrangement van maandag tot vrijdag.

Inlichtingen en reservering: Wilhelminastraat 11, Epen (Z. Limb.), tel.: 04455 - 2121.

Richard Ellis

International Property Consultants

Gebouw Hirsch
Leidseplein 29
Postbus 19719, 1000 GS Amsterdam
Tel. 020 - 262691

Vrijheid en
Democratie

veertiendaagse uitgave
van de Volkspartij voor
Vrijheid en Democratie

NUMMER 1288
6 september 1983

Hoofdredacteur:
Reny Dijkman

Redacteur Buitenland:
Victor Hafkamp

**Parlementair
redacteur:**
Michiel Krom

Vormgeving:
Siem Willems

**Redactie-adres en
Abonnementen-
administratie:**
Algemeen
Secretariaat VVD
Koninginnegracht 57
2514 AE
's-Gravenhage
Telex 33564
t.n.v. VVD Den Haag
Tel. 070 - 614121

**Advertentie-
exploitatie
Bureau
Van Vliet b.v.**
Postbus 20
2040 AA Zandvoort
Tel.: 02507 - 14745

Druk
Ten Brink Meppel b.v.

**Abonnementen
voor niet-leden f 16,50
per jaar**

**brieven voor het
27 septembernummer
moeten uiterlijk
16 september
binnen zijn**

Jan Kamminga
(omslagfoto Meyer)

Omslagartikel: Interview met
VVD-voorzitter Kamminga

Europa komt dichterbij

Problemen rond WAO en AWW

Teldersstichting plakt geen
pleisters op wonden

Het onderwijs: voorwerp van
aanhoudende zorg

Bel voor de tweede ronde

Op de derde dinsdag van september zal de bel luiden voor de tweede bezuinigingsronde. Het in november aangetreden kabinet houdt duidelijk aan de ingeslagen, sobere lijn vast. Na de bezuinigingsronde van zes miljard zal op de rijksbegroting van 1984 bijna het dubbele bedrag moeten worden ingeleverd. Als dat lukt, loopt Nederland eindelijk iets op het bestaande financieringstekort in.

Er vallen harde financiële klappen. Het heeft geen zin om dat te verbloemen. In deze tijd scoren bewindslieden niet hoog op de populariteitspolls. Weinig is te geef; veel is toe aan een nieuwe (financiële) herafweging.

Vanzelfsprekende zaken zijn vandaag-de-dag niet meer evident, want zekerheden worden op de tocht gezet.

In een tijd van welvaart zijn regeringsfuncties heel wat aangenamer dan in een periode van recessie. Praktisch geen maatregel wordt door de financieel betrokkenen in dank afgenomen.

Moeilijke tijden. Ook voor de politieke partijen belast met regeerverantwoordelijkheid. Maar: „We mogen niet leven op kosten van de generatie na ons,” benadrukt VVD-voorzitter Jan Kamminga in het hierna volgende vraaggesprek. Kamminga, die de bezuinigingen op de begroting van 1984: „noodzakelijk, maar sociaal-maatschappelijk afschuwelijk” noemt, is overtuigd dat de VVD-leden het nut en de noodzaak van de versobering wel degelijk begrijpen. Zijn voortdurende boodschap sinds het aantreden van dit Kabinet is: „Laat het niet alleen aan het handjevol parlementariërs en bewindslieden over de zaken te verdedigen en toe te lichten.”

Ook is hij er zeker van dat U, de leden, de noodzaak van deze afslankoperaties, die in ieders vlees snijden, zult begrijpen. Zijn mening wordt door de opiniepolls onderschreven. De VVD heeft weinig te lijden onder de wisselende kiezersgunsten. En dat is dan het enige lichtpuntje: VVD-ers zijn geen mooi-weer-partijlieden, maar ook in sombere tijden steunen zij het liberalisme. Deze visie wordt onderschreven door de opbrengst van de financiële actie, die gedurende de zomermaanden werd gehouden (zie elders in dit blad).

Remy Dijkman

Voorzitter Kamminga:

De afgelopen maanden zijn gevuld geweest met speculaties en geruchten over hoe precies die kleine twaalf miljard bezuinigingen zullen worden ingevuld. De regeringsplannen worden op Prinsjesdag bekend gemaakt. Invulling van die plannen komt pas tijdens de begrotingsbehandelingen. De vraag aan voorzitter Jan Kamminga: Is de VVD tevreden over dit voorlopig resultaat?

Kamminga: „Met een dergelijk resultaat kun je niet tevreden zijn, omdat de gevolgen van een dergelijke operatie sociaal-maatschappelijk afschuwelijk zijn. Maar met pijn moeten we vaststellen dat een dergelijke bezuinigingsoperatie noodzakelijk is om onze samenleving tenminste nog een beetje op orde te houden.”

In het onderstaand vraaggesprek legt hij heel zwaar de nadruk op het waarom van de vele bezuinigingen:

Sinds dit kabinet er zit, worden we bestookt met de ene na de andere bezuinigingsmaatregel. De mensen lezen dat in de kranten. Een aantal aangekondigde bezuinigingsmaatregelen zijn het afgelopen jaar niet doorgegaan. Beperkingen worden vastgesteld, maar gaan tenslotte niet door. Dat geeft onrust. Ook bij onze leden. Kamminga: „Regeren is niet gemakkelijk. Regeren is afwegen. Het betekent telkens opnieuw de voor- en nadelen naast elkaar leggen. Maar als een minister een bezuinigingsmaatregel bedenkt, dan staat het gelijk in de krant. Dat is de fase waarin hij iets suggereert. Zo kan hij de suggestie doen bepaalde ziekenhuizen te sluiten of een faculteit. Op dat moment wordt door de mensen aangenomen: ‘Nu gaat ons ziekenhuis dicht’ . . . of ‘Nu sluit onze faculteit’. Terwijl dat nog alleen maar een eerste aanzet tot beleid is. Er moet advies worden gevraagd. Daarna wordt terug gerapporteerd. Dan wordt weer een ander advies ingewonnen en tenslotte moet het naar de Tweede Kamer waar uiteindelijk beleid wordt gemaakt.

Aan een vóórstel van beleid verbinden we op het ogenblik veel te vergaande conclusies. Dat geldt ook voor bezuinigingen. Anderhalve maand geleden stond in de krant dat 12 miljard moest worden bezuinigd. De hele wereld viel er overheen. Nog voor de staatsbegroting 1984 uit is, hebben in de kranten dagelijks geruchten over nieuwe bezuinigingen gestaan. Zo lijkt het iedere keer op nog méér

bezuinigingen. Op Prinsjesdag zullen in iedere krant vier pagina's bol staan van de bezuinigingen. Bij de daarop volgende begrotingsbehandelingen per departement zullen diezelfde bezuinigingen worden uitgesponnen. En zo zijn we tijden bezig met steeds dezelfde bezuinigingen.

Het gaat er om dat de grote lijn van het beleid wordt vastgehouden. Dit jaar is voor bijna 6 miljard bezuinigd. Voor 1984 wordt dat 12 miljard. Dat betekent een gigantsche operatie. Maar laat men door die warrigheid in de berichtgeving niet denken dat het Kabinet en de Kamerfractie het beleid en de beleidsvoornemens niet op een rij hebben staan. Men weet wel degelijk waar het om gaat en welke weg moet worden bewandeld. Alleen de afweging, het maken van keuzen gebeurt uitermate zorgvuldig. Dat is een grote verantwoordelijkheid. Laat ik het anders zeggen. De mensen moeten niet denken dat op een achternamiddag tot een bepaalde keuze kan worden gekomen. Dat vergt veel tijd, overleg en discussie. De verwarring ontstaat doordat iedere fase naar buiten komt. Daardoor ontstaat de onduidelijkheid. Dat is uitermate vervelend. Zeker wanneer je als partij in een coalitie zit. Het is de taak van de VVD om te proberen zaken zo helder mogelijk naar buiten te brengen. We doen daarvoor wel ons best. Maar helaas bestaat er geen recept, waardoor we de medicijnen op een rij kunnen zetten en kunnen zeggen hoe de patiënt genezen is.”

Democratie

Als voorzitter van de VVD heeft Jan Kamminga vanaf de eerste dag dat hij in functie was voortdurend een zwaar accent gelegd op de mondigheid van de leden. Hij heeft de bestuurslagen op alle niveaus klemmend verzocht het te voeren beleid zo begrijpelijk mogelijk naar buiten te brengen, zodat er op kan worden ingespeeld.

„We leven gelukkig in een democratie. Iedere invloed, elke opmerking die hout snijdt, wordt door het Kabinet en

„We moeten denken aan onze kinderen”

de Kamer serieus genomen. Het Kabinet kan niet alléén het beleid voeren dat het goed dunkt. Men is wel degelijk van de samenleving afhankelijk. Voor het Kabinet en vooral voor de fractie ligt de grote taak om de mensen vooral duidelijk te maken dat wel degelijk maatregelen genomen moeten worden. Dat is hún verantwoordelijkheid. Maar de Tweede-Kamerfracties en het Kabinet zijn niet horende doof voor wat er speelt in de samenleving. Zo vaak wordt beweerd dat men in Den Haag maar doet. Dat we als samenleving daar geen grip op hebben. Men zou niet bezig zijn voor die samenleving. Men zou niet weten wat zich daar afspeelt. Dat is volstrekt niet waar! Protestdemonstraties, acties - mits verstandig en met overtuiging opgezet -, feiten en argumenten zijn uitermate belangrijk en hebben ook resultaat. Dat hoeft niet met spandoeken op het Binnenhof, want daar zijn de demonstraties geëvalueerd, maar de politici moeten erg goed weten wat de maatschappelijke gevolgen van bepaalde maatregelen zijn. Daarom is onze democratie ook zo zorgvuldig opgebouwd. Het is niet zo dat een minister 'pats' vandaag besluit een aantal ziekenhuizen te sluiten en er verder niet meer over kan worden gesproken. Aan dat uiteindelijke besluit gaat een heel proces van adviezen en overwegingen vooraf. De mensen moeten van die democratische middelen gebruik maken en niet gelijk 'Schande' roepen. En niet: 'De minister aan de paal, want die wil onze faculteit sluiten.' Een spandoek op het Binnenhof met 'Tandheelkunde moet open' helpt niet. Dat wisten we al. Het gaat om de argumenten.”

Hoge prijs

Gestel dat alles doorgaat: 12 miljoen bezuinigingen. Ruding heeft in de NRC al verklaard dat dit plan minstens 20.000 arbeidsplaatsen kost. Het Centraal Plan Bureau noemt er nog meer. Is dat niet een ontzettend

hoge prijs?

Kamminga: „Een héél hoge prijs. Een prijs die gevoelsmatig té hoog is, maar verstandelijk onontkoombaar. We kunnen niet doorgaan met te leven op kosten van de generaties die na ons komen. We moeten denken aan onze kinderen.

Het klinkt misschien wat simpel, maar ik wil toch even de volgende vergelijking trekken. Wanneer je in je gezin meer uitgeeft dan er binnen komt, dan leen je even bij. Rente en aflossing kun je over het volgend jaar in je budget verwerken. Zeker als dat inkomen volgend jaar weer groeit. Maar als dat inkomen niet groeit en je blijft steeds meer uitgeven dan gaat het toch fout? Dan moet je op het laatst zo verschrikkelijk veel rente en aflossing betalen dat er voor de rest weinig overblijft.

De afgelopen jaren hebben we in het landelijk huishoudboekje gezien dat we steeds teveel hebben uitgegeven. Dat gat tussen inkomsten en uitgaven moet nu worden gedicht. Anders wordt het helemaal onbetaalbaar. Ergens moet dat vandaan komen en dat betekent 20.000 arbeidsplaatsen. In het regeerakkoord staat een hoger bezuinigingspercentage. Dat hebben we in feite nodig. Maar nu zeggen we: 'Stoppen!' Want de gevolgen zijn zo afschuwelijk dat we nu eindelijk het financieringstekort omlaag moeten gaan brengen om te voorkomen dat we helemaal in het slop raken. En dat is echt noodzakelijk, want anders zouden we in de afschuwelijke situatie komen, waarin een aantal zaken helemaal niet meer te betalen zou zijn. Als we nú niet ingrijpen in het systeem van onze sociale voorzieningen - en dat hebben we tijdens de campagne al gezegd - dan komt er een moment waarop we het helemaal niet meer kunnen betalen en Nederland weer te maken zou krijgen met echte armoede. Het is afschuwelijk dat we ons nu moeten realiseren dat het prachtige systeem van sociale voorzieningen, opgebouwd in de loop van tientallen jaren, mooier en groter, werkenden en niet werkenden evenveel inkomen, dat het niet meer betaalbaar is.

Als je nu achterom kijkt . . . als we tien jaar geleden hadden geweten wat de toekomst zou zijn . . . - Tien jaar geleden hadden we 75.000 mensen in de WW. Als je toen had gezegd dat het er nu tienmaal zoveel zouden zijn, dan hadden de mensen je voor gek verklaard. En hoe zal het over tien jaar zijn? Je kunt Gods water niet over Gods akker laten lopen. De harde feiten vallen niet te ontkennen. We kunnen de zaken niet mooier voorstellen dan ze zijn, zoals ik soms lui uit de oppositie zie doen. Het is afschuwelijk. Maar we kunnen beter nú door die zure appel heenbijten dan telkens maar weer zeggen: 'Wat zúúr . . .' en hem dan maar weer wegleggen.”

Minima

Vanuit de oppositie komt nogal eens het geluid: Haal het geld waar het te halen is, namelijk bij de rijken. Blijf van de minima af.

Kamminga: „De VVD heeft de sociale rechtvaardigheid in haar beginselprogramma staan. De vraag is echter waar die sociale rechtvaardigheid begint en waar zij ophoudt. Waar leg je de norm? Wat is nog mogelijk? Dat geld zit niet meer bij de hoge verdiemers. Ook al lijkt dat zo. Van de mensen verdient 94 % niet meer dan f 3500,— netto per maand. Tien jaar geleden heeft de PvdA gezegd dat er moest worden genivelleerd tot een norm van 1 : 5 van minimum tot hoogst betaald. Inmiddels is dat 1 : 2½ geworden. Er is weleens uitgerekend dat wanneer je de mensen die meer dan f 3500,— netto verdienen zou terugbrengen tot dat bedrag het voor de minima nog geen tientje per maand zou betekenen. Halen waar het te halen valt, is de afgelopen jaren al gebeurd. Mijn stelling is: al te veel gebeurd. De nivellering is doorgeschoten waardoor de zin van de mens om zijn nek uit te steken, verantwoordelijkheid te dragen, iets extra's te doen al te veel is weggenomen. Het élan, de spirit is er veel te weinig, terwijl we het juist van

de spirit moeten hebben. Wat de minima betreft . . . het is notabene een initiatief van de VVD geweest om de zogenaamde echte minima een uitkering te geven om qua koopkracht op peil te blijven. Dat gebeurde door een motie van Rudolf de Korte in 1981. Dus onze sociale verantwoordelijkheid en rechtvaardigheid staan bij de VVD bepaald niet onder druk. Wel moeten we ons realiseren dat de situatie inmiddels zo slecht is geworden dat onze welvaartstaat te ver is doorgeschooten. De collectieve uitgaven zijn de pan uitgerezen. Het schip moet worden gekeerd. Niet alleen VVD-ers maar ook vooraanstaande socialisten zien dat al jaren in."

Dus toch een koppeling op afstand?
Kamminga: „Die is er in feite al. Het CDA wil dat niet gezegd hebben, omdat het te zeer tegen de verkiezingsbelofte van het CDA indruist. Bij de bezuinigingsoperatie die nu op tafel ligt, moeten uitkeringstrekkers 1,4 miljard meer inleveren dan de ambtenaren. Dat is in feite ont koppeling. Alleen is er de afgelopen jaar een saus overgegoten . . . een deken over gelegd. Daarom zien we het niet zo sterk. We moeten - ook volgens ons verkiezingsprogram - de overdrachtsuitgaven terugschroeven en we vinden het best redelijk dat iemand die niet werkt iets meer inlevert dan iemand die voor zijn inkomen moet werken."

Wat heeft de VVD toch tegen een algemene loonmaatregel?
Kamminga: „De VVD pleit zeer voor vrije onderhandelingen tussen werkgevers en werknemers in het bedrijfsleven. Laat de overheid niet regelen wat door de mensen zelf kan worden gedaan. Dat is een liberaal uitgangspunt. De overheid moet zich niet bemoeien met wat zich in het bedrijfsleven afspeelt. Zij is verantwoordelijk voor de eigen werknemers en voor degenen die afhankelijk zijn van sociale

voorzieningen. In Elseviers Weekblad heb ik gezegd dat de ambtenaren zich moeten realiseren dat ze bij een onderneming werken die eigenlijk failliet is. In het bedrijfsleven is dat meestal niet het geval. De minister van Binnenlandse Zaken is nu bezig met een echte vergelijking van de positie van ambtenaren en die van de mensen in het bedrijfsleven. Maar die absolute koppeling . . . dat alles aan elkaar klinken . . . die volstrekte overheidsbemoeiing zoals we die in de afgelopen tientallen jaren hebben gekregen, daar moeten we vanaf. Het is waar dat de ambtenaren de laatste jaren al hebben ingeleverd, maar wat dacht je van het bedrijfsleven . . . van het midden- en kleinbedrijf? Daar zijn veel hogere percentages ingeleverd. En daar praat men niet over."

Voor de verkiezingen zijn er nog een paar van dergelijke begrotingen te verwachten. Houden we op deze wijze nog leden over?

Kamminga - zeer beslist -: „Dat weet ik zeker! De situatie is zo dat de mensen doorhebben en begrijpen wat de VVD drie jaar geleden of vijf jaar geleden verklaarde (geen potverteren!!), dat het niet uit de lucht was gegrepen. In feite heeft de VVD nog hetzelfde verkiezingsprogramma - natuurlijk bijgesteld - als tien jaar geleden. Dat is: de tering naar de nering zetten. We kunnen niet meer uitgeven dan wat er binnen komt. En als er nu zo weinig in komt en er dus moet worden bezuinigd dan zullen we er in slagen de mensen duidelijk te maken dat „the party over” is.

Onze hoge welvaart, de tijd waarin we ons alles konden veroorloven wat ons hartje begeerde, onze geweldige sociale voorzieningen in vergelijking met de meeste andere landen, die situatie is veranderd. Als je dát ontkent. Als je de toestand mooier afschildert en schone beloften doet, dan val je door de mand. Dat is met name met de PvdA gebeurd. Jarenlang hebben de socialisten de zaken mooier voorgesteld dan ze zijn. Jarenlang heeft de PvdA gezegd: „Het kan allemaal wel”. En toen kwamen de Staten- en Gemeenteraadsverkiezingen van 1982 en moest de PvdA het ontkennen van de slechte economische situatie bezuren. De kiezers hadden gezien hoe tijdens het Kabinet Van Agt II, waaraan de socialisten meededen, de plannen van Den Uyl doodliepen. De ziekwetplannen, het banenplan van Den Uyl . . . hoeveel mensen zouden weer niet via dat beroemde werkgelegenheidsplan aan de slag kunnen? Toen werd de PvdA met de nuchtere feiten geconfronteerd. Men kon niet waarmaken wat men had beloofd en de socialisten duikelden in 1982 met 20 % van de stemmen. We doen wat we hebben beloofd. We hebben de zaken niet mooier voorgesteld dan ze zijn. In 1982 hebben we tegen de mensen gezegd: ‘Het wordt een harde tijd als je op de VVD stemt, want we willen toe naar het gezonder maken van de economie. Daarvoor moeten offers worden gebracht. Als we dat nu niet doen wordt het in de toekomst nog moeilijker.’ Als ik zie hoe onze ledenontwikkeling is, kijk wat de opiniepeilingen brengen, dan stel ik vast dat de VVD geen aanhang verliest. Dat de mensen het begrijpen en de zaken net zo knarsetandend en verdrietig aanvaarden als onze bewindslieden en Tweede Kamerfractie. Dat het nodig is om dit te doen."

Reny Dijkman

(foto: De Telegraaf)

Verkiezingen Europees Parlement in 1984

Mededeling aan de leden

Onder verwijzing naar de hoofdlijnen verkiezingen Europees Parlement, gepubliceerd in Vrijheid en Democratie nr. 1287 van 21 juni j.l., blz. 6 en 7, roept het hoofdbestuur de leden op namen van mogelijke kandidaten vóór 3 oktober a.s. op te geven aan het bestuur van hun afdeling.

De ledenvergaderingen van de afdelingen dienen tussen 3 en 24 oktober a.s. te worden gehouden. Van de thans zittende leden hebben, ingevolge artikel 3.1 van het voorlopig reglement op de kandidaatstelling

voor leden van het Europees Parlement, de heren ir. H.J. Louwes en mr. H.R. Nord laten weten dat zij bereid zijn wederom een voorlopige kandidatuur voor een verkiesbare plaats te aanvaarden. Van de heren mr. dr. C. Berkhouwer en mr. A. Geurtsen is bericht ontvangen dat zij niet voor een kandidatuur in aanmerking wensen te komen.

*J. Kamminga, voorzitter
W. J.A. van den Berg, algemeen
secretaris*

Heel veel geluk

Ingrid en Ed!!

Financiële actie weer succes!!

Iets meer dan éénvijfde deel van de leden heeft positief gereageerd op de acceptgirokaarten voor de jaarlijkse financiële actie van de VVD. In een jaar waarin geen verkiezingen worden gehouden, is het overschrijden van de vijf ton een geweldige prestatie. De eerste 56 dagen bracht u f 502.106,58 bijeen om de VVD te ondersteunen. Daarvoor de dank van het bestuur en in het bijzonder van de penningmeester. Mocht u zich bij het lezen van dit bericht wat schuldig voelen doordat u niet bij dat éénvijfde deel betalenden behoort, dan kunt u daar nog best wat aan doen. De actie is namelijk niet aan een sluitingsdatum gebonden.

Indien u niet meer in het bezit bent van de acceptgirokaart kunt u uw bijdrage altijd nog overmaken op gironummer 4000716 t.n.v. VVD-financiële actie, 's-Gravenhage. Alle beetjes helpen!!

Dr. W.F. van Eekelen

Met de presentatie van het concept ELD-programma in Nieuwspoord werd voor het reces de eerste liberale aanzet voor de Europese verkiezingen gegeven. Als u dit leest, is ondanks de vakantieperiode al veel werk door de afdelingen verricht. De wijzigingsvoorstellen van de VVD-leden zullen via afdelingen, onder-centrales en kamercentrales op 10 september in de partijraad worden besproken. In december zullen vervolgens in München de aangenomen moties en amendementen van alle Europese Liberale partijen verenigd in de ELD, worden besproken om zo gezamenlijk voor de tweede keer tot weer één Europees Liberaal programma te komen.

Europa komt dichterbij, maar we zijn nog niet uit de problemen

Het is ontzagwekkend als je bedenkt dat praktisch in een geheel werelddeel de afzonderlijke landen zich buigen over één verkiezingsprogramma. De liberalen zijn daarin de enigen! Europa komt daardoor dichterbij. Natuurlijk is 16 juni volgend jaar nog ver weg. En het spreekt vanzelf dat er nog geen sprake is van verkiezingscampagnes. Maar de VVD is al volop bezig het eigen kader te voorzien van zoveel mogelijk voorlichting over dat Europa, waaraan het lot van 250 miljoen mensen is verbonden.

En waartoe dient dat nou?
Staatssecretaris van Europese Zaken, dr. W.F. van Eekelen, schetste die noodzaak op een onlangs gehouden kadercursus. „Toen de Europese Gemeenschap begon, ging 57 % van onze export naar de lidstaten. Nu is dat 72 %. Het relatieve belang van de EG is voor ons enorm gegroeid.” Hij wees erop dat in de jaren '30 tijdens de instorting van de wereldeconomie de landen tariefmuren optrokken om de eigen produkten te beschermen met alle catastrofale gevolgen vandien. Door de EG is een gemeenschappelijk landbouwbeleid mogelijk geworden, waarvan Nederland veel profijt heeft.

Kosten

Wim van Eekelen wees erop dat de kosten van de EG tot nu toe zijn bestreken door:

1. De heffing van invoerrechten op produkten van landen van buiten de Gemeenschap;
2. Een heffing op landbouwprodukten die van buitenaf worden ingevoerd;
3. 1 % van de grondslag van de BTW-heffing.

Europa zal meer gaan kosten en dat is ook acceptabel. „Maar”, verklaarde van Eekelen, „we willen niet dat Brussel één bureaucratische winkel wordt. We willen erkenning van onze diploma's. We wensen stimulering van het onderzoek door de EG naar de

Mr. H. Nord

concurrentieverhoudingen met de Verenigde Staten en Japan. Wij wensen gebruik van het Europees Sociaal Fonds ter bestrijding van de jeugdwerkloosheid."

De staatssecretaris toonde wel enig begrip voor de trage gang van zaken in Brussel: „Als je met tien landen rond de tafel zit met ieder de eigen belangen vergt dat een proces van germ om eruit te komen. Het blijft een zaak van geven en nemen. Maar resultaten zijn er zeker. Als ik alleen naar de laatste zeven maanden kijk dan is in die tijd het volgende uit de bus gekomen:

- Een gemeenschappelijk visserijbeleid;
- De concentratie van het Sociale fonds op de jeugdwerkloosheid;
- Een gemeenschappelijk energiebeleid.

„Zonder een welvarend Europa”, zo waarschuwde hij, „is het uitgesloten dat we een belangrijke rol in de wereld kunnen spelen en verliezen we de strijd met de Verenigde Staten en Japan. Een strijd, die juist voor onze export van levensbelang is.”

Isolement

Onze Europarlementariër mr. H. Nord, tevens voorzitter van de ELD-programcommissie, benaderde de noodzaak van dat éne Europa vanuit een andere hoek. „De Europese Gemeenschap ontstond om Duitsland niet wéér in een isolement te drukken zoals dat na de Eerste Wereldoorlog gebeurde met alle gevolgen vandien. Dat is gelukt en daarom wéét men het niet, want niet de dingen waarin men slaagt maar de zaken waarin men faalt krijgen de meeste aandacht. Als de Gemeenschap uit elkaar zou vallen, kan dat zeer gevaarlijk zijn (Ostpolitiek). Dat zou vergaande gevolgen hebben voor de eigen maatschappij-inrichtingen van alle staten.”

Hans Nord beklemtoonde dat een grote opkomst volgend jaar bij de verkiezingen een duidelijke uitspraak voor het doorgaan van de Europese

Gemeenschap betekent. Nord schetste in het kort het ontstaan van de Europese Liberale Democraten (ELD). De Nederlandse Federatie nam daartoe het initiatief. Aan dat begin tot eenwording zijn onlosmakelijk de namen van Geertsema en Talsma verbonden. Zij hebben bijzonder veel voor de Europese liberale zaak gedaan. De consequentie van de oprichting van de ELD was dat men met één gemeenschappelijk verkiezingsprogramma moest komen in 1979. Ook dat lukte. En nu staan we aan de vooravond van weer een gemeenschappelijk programma. In een korte schets wandelde Nord langs de deelnemende landen. Het pad voor de Europese Liberalen is zeker niet met rozen geplaveid. Denk maar aan Engeland, waar men in 1984 weer de verkiezingen zal voeren volgens het daar heersende districtenstelsel. Daardoor bestaat een grote kans dat de Britse liberalen ondanks het feit dat ze bijna een kwart van de stemmen hebben, weer de Europese boot dreigen te missen. (Zie voor de Britse verkiezingen V & D van 21 juni) De Italianen doen met twee liberale partijen mee. Ook Duitsland gaat gebukt onder het districtenstelsel. Onze liberale Oosterburen werden bij de nationale verkiezingen over de kiesdrempel getild doordat men daar twee stemmen mag uitbrengen. Voor Europa geldt dat niet. De Duitse FDP zal een heel harde campagne moeten voeren. België bezit twee liberale partijen: de Vlaamse PVV en de Waalse liberalen. De laatsten hebben het moeilijker doordat Wallonië met haar staalproblemen het af dreigt te leggen tegen Vlaanderen. Frankrijk - thans in het bezit van 16 van de 39 Europees liberale zetels -

kent geen liberale partij. Veel politieke partijen in het land van Marianne zijn niet nationaal gestructureerd. Een extra complicatie vormt de huidige nationale oppositie, die in twee partijen is gesplitst. Bij de Europese verkiezingen wil men een manifestatie leveren dat Mitterand niet meer de meerderheid heeft.

Daardoor ontstaat de mogelijkheid dat de Fransen in de oppositie één front gaan vormen met de onafhankelijke Simone Veil, die in dat geval liberalen en gaulisten op één noemer moet krijgen. Naast deze problematiek bestaat in Frankrijk nog de mogelijkheid dat de regering-Mitterand, die dit gevaar natuurlijk ook ziet, te elfder ure het hele kiesstelsel wijzigt. In dat land heeft men daar slechts enkele weken voor nodig.

Zoals de kaarten er nu bij liggen, gaat het alleen de liberalen in Luxemburg naar den vleze. De liberale partij trekt 23 % van de stemmen en zal zeker goed blijven voor twee Europese zetels.

Zorgvuldigheid

Gebaseerd op prognoses en het stemmental dat de VVD vorig jaar wist te veroveren, zullen de Nederlandse liberalen inplaats van de huidige vier straks vermoedelijk zes zetels in het Europees Parlement innemen.

Doede Kok, lid van de werkgroep Europese verkiezingen, benadrukte tijdens de kaderbijeenkomst het belang van een zorgvuldige selectie van de kandidaten. „Omdat de fractie niet groot is, wordt het heel belangrijk dat we erg goede kandidaten hebben. Die moeten zeer serieus worden bekeken. Nu gaan het lobbywerk en het regionalisme niet op. We zullen voor kwalitatief de beste kandidaten moeten kiezen.” U ziet het: er is nog veel, heel veel te doen voordat de echte campagne volgend jaar eind mei van start gaat.

Reny Dijkman

**Ik hoop niets,
ik vrees niets, ik ben vrij...**

Een bijna liberale uitspraak die U gemaakt zou kunnen hebben, meneer. U, mevrouw - misschien. Ik zou het hebben willen bedenken. Maar het stáát op de grafombe van Nikos Kazantzakis, in Heraklion op Kreta. Nikos Kazantzakis, beroemd Grieks schrijver, Kretenzer van geboorte (1883-1957). Jammer dat tegenwoordig in Griekenland zo moeilijk liberalen zijn te vinden, want ze kunnen best liberaal om de hoek komen!

Kreta, de bakermat van Europa. Daar is het begonnen voorzover we kunnen nagaan. Onze cultuur of noem het beschaving, zo u wilt. Van zo'n 6000 jaar v. Chr. vindt men overblijfselen achtergelaten door de eerste Europeanen. In de grotten te Matala, geel opglanzend in de felle zon. Het kan best comfortabel zijn geweest want in meer recente tijden hebben de zogenaamde hippies er een poos huisgehouden. Wel op dusdanige wijze dat zij er op zeker moment weer uit verwijderd werden, maar toch moeten ze het leefbaar hebben gevonden. Warm en droog, mooi strand voor de grotingang. Ook diep onder de ruïnes van het paleis van Minos te Knossos vond men restanten van onze cultuurtrendsetters uit het stenen tijdperk. Potscherven en knoken. Daaruit blijkt dat ons fysiek streven in dit leven onherroepelijk tot een Knossos leidt, een verloren labyrint en een verwoest paleis. Met een beetje geluk wordt soms veel later iets opgegraven. Maar daar blijkt dan gelukkig ook uit dat er iets

onvernietigbaar is door onze inspiratie en fantasie. Nietwaar?

Men loopt daar niet alléén, in het paleis van Knossos. Men moet op z'n tenen langs T-shirts en door de zon roodgeblakerde schouders gluren om de authentieke troon van Minos te zien. Het fresco met dolfsijnen in de koninginnekamer. Alles van een verbazingwekkend modern dessin. Maar als men, de blik omhoog naar een fraaie lambrizing, struikelt over een wat ongelijke steen, kan men vertederd denken: zo'n 3600 jaar geleden bleef Ariadne hier misschien ook met haar goudbestikte sandaaltje achter haken. Vóór zij op Naxos in de ban van Dionysos kwam.

Verwonderlijk. Archeologen graven nog steeds op Kreta. Men krijgt de indruk dat het eiland, onder een laagje aarde, is samengesteld uit aardewerk en wapenafval. Van gebroken stenen speerpunten tot gerafelde granaathulzen. Want de wieg van Europa heeft vele bezettingen en oorlogen gekend. Romeinen, Saracenen, Byzantijnen, Venetianen, Turken, de laatste oorlog. En alles heeft zijn sporen achtergelaten. Maar nu is het zonnig en rustig op Kreta. Hoewel... Met de air-conditioned excursiebus passeerden we een fraaie natuurlijke haven. Vriendelijk doch dringend werd verboden hier te fotograferen. De Amerikaanse marine heeft er een basis.

Ach Kreta, je ligt ook zo strategisch. Het vraagt om aanval en dus verdediging. Hoop maar niets, vrees maar niets, dan voel je je misschien een beetje vrij...

Koosje Bins

Europa

Een verhaal over het Europees parlement kan, per traditie, twee kanten uitvallen. Er komt een nieuw schandaaltje op tafel of de machteloosheid duikt voor de zoveelste maal op. Het werk van het parlement trekt nauwelijks de aandacht, tenzij hij een keer een begrotingsvoorstel afstemt. Van tijd tot tijd kan een parlamentslid zijn teleurstelling niet voor zich houden en stelt licht verwijtend de pers aansprakelijk voor de algemene desinteresse. Hij vergeet daarbij even de generale regel, dat de mens de meeste belangstelling opbrengt voor dat wat hem direct of indirect (voelbaar) aangaat. Toch heeft een klagend parlamentslid gelijk. Hij is dankzij de nationale kiezers aan een zetel in Straatsburg geholpen. Hij wil met hard werken zijn zetel waarmaken in de hoop, dat zijn partij en zijn kiezers hun waardering laten blijken door hem voor een nieuwe termijn de kans te geven.

Over de mogelijkheden van het parlement, de invalshoek die zo weinig de aandacht trekt, wil ik de komende tijd iets onder de aandacht brengen. Met de verkiezingen van een nieuw Europees parlement in het vooruitzicht mag duidelijk worden gemaakt, dat de parlamentsleden in Straatsburg niet van schandaaltjes en machteloosheid aan elkaar hangen. Blijft het negatieve beeld over de gekozenen in Europa onaangetast dan is het gevaar groot, dat de kiezers het belang van de loop naar de stembus minder gaan inzien. Met thuisblijven doen zij zichzelf tekort. Zij laten daarmee de kans liggen om via hun keus invloed uit te oefenen op de ambtenaren in Brussel, op de ministers die als Raad bijeen zijn. Met thuisblijven doet de kiezer ook het Europees parlement tekort. De leden daarvan zijn te duiden als de handelsreizigers in het „produkt” democratie. Zij verdienen ondersteuning van hen, die zij vertegenwoordigen.

Oud- staats- secretaris Keyzer overleden

Op 16 juli is oud-
staatssecretaris en oud-
AVRO-voorzitter M. J. Keyzer
op 71-jarige leeftijd overleden.
Keyzer werd in 1911 in Venlo
geboren. Hij bezocht de
Economische Hogeschool te
Rotterdam en volgde colleges
aan de literaire faculteit te
Grenoble.

Tweemaal is de heer Keyzer
staatssecretaris van Verkeer en
Waterstaat geweest voor de
VVD, nl. tijdens het Kabinet-
Marijnen (1963-1965) en
tijdens het Kabinet-De Jong
(1967-1971). Tussen deze twee
perioden was hij o.a. voorzitter
van de Commissie Nederlandse
Scheepsbouw en oprichter van
het Contactorgaan Nederlands
vervoersoverleg. Van september
1971 tot januari 1982 was hij
voorzitter van de AVRO.

Hij ruste in vrede.

Cursussen discussie- en vergadertechniek

U kunt zich nog opgeven voor de
volgende cursussen:

a. 13, 20 en 27 september in H.F.
Wittendorpshuis te De Bilt;
aanvang 19.30 uur, inleider ing. A.
Weijers

b. 26 september, 3 en 10 oktober in de
Buitensociëteit te Zwolle; aanvang
19.30 uur, inleider C.G. Bakker.
Wanneer U per trein komt wilt U dit
dan aan ons doorgeven zodat wij U
reductiebonnen kunnen toesturen.

c. 11, 18 en 25 oktober in
Recreatiecentrum Mijnden, Bloklaan
22-a te Loenen a/d Vecht; aanvang
19.30 uur, inleider N.H.M. Schraag.

d. 20, 27 september en 4 oktober in
hotel de Zwaan te Kapelle; aanvang
19.30 uur, inleider ir. D. Dorrepaal.

*U kunt zich opgeven door overmaking
van het bedrag van f 50,— op
girorekening 36.19.19.7 t.n.v. Haya
van Somerenstichting te Den Haag,
onder vermelding van „Discussie- en
Vergadertechniek, en vermelding van
plaats en data”.*

Wilt U ook een korte
levensbeschrijving toesturen?
Haya van Somerenstichting,
Koninginnegracht 57,
2514 AE 's-Gravenhage.

Nieuwe Brochures

Twee nieuwe brochures zijn
verschenen en wel:
„Discussienota's Patiënten- en
Ouderenbeleid”, als uitvloeisel van de
65ste algemene vergadering, en
„Referendum - Ja/Neen/Geen
mening of een andere mening?”, als

studie van een werkgroep van de
commissie Binnenlandse Zaken.
Deze brochures zijn verkrijgbaar door
overmaking van een bedrag van f 4,—
per exemplaar (of f 27,50 per 10
stuks) op girorekening nr. 40.18.232
t.n.v. VVD-informatierekening te
's-Gravenhage, onder vermelding
welke brochure men wenst te
ontvangen.
Het hoofdbestuur beveelt deze
brochures in de warme belangstelling
van de leden aan.

I.M.

DEMONSTRATIE INBRAAKBEVEILIGING!

Kosteloos en geheel vrijblijvend demonstreren wij bij u
thuis of in uw bedrijf ons superieure elektronische
INBRAAKBEVEILIGINGSSYSTEEM.

Door eigen import slechts f 1.450,—, excl. 18 % BTW.

Bel voor nadere inlichtingen
of folder:

AMIGO SAFETY NEDERLAND
Javastraat 281 - Den Haag
Tel. 070 - 636370

Benk Korthals: „Enquêtes moeten spaarzaam worden gebruikt”

Terwijl het merendeel van Nederland met vakantie was en de Tweede Kamer geen algemene vergaderingen hield, ging voor een kleine groep parlementariërs het werk gewoon door. Mr. A.H. (Benk) Korthals is lid van de parlementaire enquêtecommissie. Zowel hij als Joekes, die lid is van het presidium van deze commissie, hebben weinig van de recestijd gemerkt. En nu even voor alle duidelijkheid: Benk Korthals is géén familie van onze minister van Justitie, Korthals Altes, onze oud-VVD-voorzitter, die het in de krant nog al eens met één achternaam moet doen, waardoor verwarring in de hand wordt gewerkt. Benk Korthals is een zoon van de oud-VVD-parlementariër drs. H. A. Korthals, die lid was van de vorige parlementaire enquêtecommissie belast met het onderzoek naar het beleid van onze regeringen in ballingschap gedurende de Tweede Wereldoorlog. Korthals sr. besloot zijn politieke carrière met een vice-premierschap tijdens het Kabinet-De Quay (1959-1963).

Tussen het vertrek van de vader en de komst van de zoon liggen een kleine twintig jaar. Vorig jaar september nam advocaat en procureur Benk Korthals, na onder andere als VVD-Kamercentralevoorzitter in Rotterdam actief te zijn geweest, plaats op het groene pluuche van de Tweede Kamer.

Benk Korthals

Voor Benk Korthals heeft het eerste jaar als parlementariër een volstrekt onvoorspelbaar verloop gekregen. Hij zat amper op het Binnenhof of hij werd al uitgezonden met de VN-delegatie voor een zes weken durend bezoek aan de VN in Amerika: „Dan zie je de betrekkelijkheid van de Nederlandse invloed. We hebben daar met belangrijke personen gesproken bij de VN; o.a. met Javier de Cuellar en Kirkpatrick. Je merkt dat er veel waardering is voor de Nederlandse inbreng en bijdragen, maar of onze stem daar nou dienovereenkomstig evenredig is . . . dat meen ik te mogen betwijfelen. Daarna brak het Kerstreces aan en kon ik me wijden aan de begrotingen van Justitie en Verkeer en Waterstaat.”

Kort daarna werd hij gevraagd lid te worden van de parlementaire enquêtecommissie die het RSV-debâcle moet onderzoeken. Gedurende de zomermaanden ging dat werk gewoon door. „Hoeveel werk dat uiteindelijk met zich mee zal brengen, is nog niet te overzien. Wat er nu op ons afkomt, is enorm. De laatste recesweken waren de dagen daarmee geheel gevuld. En nu, na het reces, wordt het alleen nog maar interessanter. Het betekent wel hard werken: vergaderingen, leeswerk, bestudering van rapporten, maar dat geeft wel voldoening. Er zit nu duidelijk lijn in. Iedereen weet waaraan hij moet werken.” Daarnaast houdt hij de (deel)portefeuilles Justitie en Verkeer en Waterstaat. Is dat nog te combineren?

Benk: „We hebben er geen definitieve afspraken over gemaakt. Wel denk ik dat ik zo nu en dan zal moeten kiezen en dan kies ik uiteraard voor de parlementaire enquêtecommissie. De portefeuille waarmee ik het meest te maken heb, is Justitie, maar op dat terrein word ik geweldig gesteund door Max Tripels.”

Het streven van menig Kamerlid door activiteiten zo snel en zo veel mogelijk mediabekendheid te krijgen is hem van nature vreemd. Evenals bij Tripels ligt voor hem het zwaartepunt op het werk dat gedaan moet worden. Benk

Korthals ligt er niet wakker van dat het enquêtecommissiewerk weinig mogelijkheden biedt om zich extern te profileren. „Dat is mijn doel ook niet. Dit werk is bijzonder leerzaam en interessant. Je leert er het parlement ook goed door kennen. Door de fractie is gevraagd of Joekes en ik dit wilden doen. Daarop hebben we „ja” gezegd en deze taak moet gewoon goed volbracht worden. De enquêtecommissie is in tweeën gesplitst: de ene helft onderzocht de bedrijfsmatige kant, het andere deel bekijkt meer het overheidsgebeuren. Ik zit bij de RSV-bedrijfskant. Wat je daar doet is kijken naar het gevoerde beleid, welke externe factoren hebben meegespeeld . . . kortom hoe het zover heeft kunnen komen . . . etc. Verder kan ik er weinig over zeggen. De afspraak is heel duidelijk dat wat de parlementaire enquêtecommissie doet, voorlopig beperkt naar buiten wordt gebracht en dan nog via het presidium. Ik heb goede hoop dat we niet te ver over de geplande termijn heengaan. Als we er in slagen deze zaak binnen een redelijke termijn af te ronden, dan geloof ik dat het toch een hele bevrediging geeft.”

Bestseller

Het is een speling van het lot dat zijn vader lid was van de vorige parlementaire enquêtecommissie, die zich negen jaar verdiepte in het regeringsoptreden gedurende de Tweede Wereldoorlog. De verslagen en processen-verbaal van de ruim 1200 verhoren besloegen 15.000 bladzijden. Deze uitgave is destijds voor de Staatsuitgeverij een bestseller geweest. Benk Korthals: „Toentertijd heb ik dat weinig bewust meegemaakt. Ik weet dat het mijn vader zeker in die eerste jaren ongelooflijk veel tijd heeft gekost. Iedere vrije avond en de weekends was hij ermee bezig. Dat heb ik achteraf van mijn moeder gehoord. Zelf was ik er wel in geïnteresseerd. Ik heb de boekdelen

van die enquête, daar las ik zo nu en dan wel eens in.” Afsluitend: „Het is een mogelijkheid waarvan spaarzaam gebruik moet worden gemaakt, maar wellicht méér dan in het verleden. Als er twee of drie tegelijk zouden lopen, zou dat niet verstandig zijn. Het echte parlementaire werk: het volgen van de regering, de medewetgeving, zou daardoor weleens ernstig in de knel kunnen komen.”

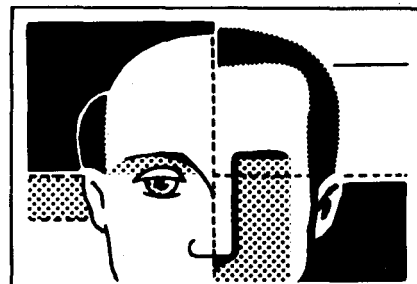
Bezuinigingen

Tijdens de Justitiebegroting, begin 1983, is vooral een zware aanval gekomen op de bezuinigingen op het gevangeniswezen. Korthals: „Het moest gewoon gebeuren. Ik heb de indruk dat dit bezuinigingsbedrag - uitgezet tot 1986 - geheel of bijna geheel kan worden gehaald. Verdere besnoeiingen lijken mij voor het gevangeniswezen bepaald onmogelijk. Dat houdt niet in dat er elders op Justitie niet meer om te buigen zou zijn en dan denk ik aan de gefinancierde rechtshulp. Daar staat de VVD achter. Natuurlijk kleven aan alle bezuinigingen bezwaren, maar we hebben nu eenmaal ook gekozen voor het terugdringen van het financieringstekort. Een volstrekt juist uitgangspunt naar mijn mening. Dat betekent dat ook de departementen zullen moeten bijdragen, dus ook Justitie. Ik vind dat de bezuinigingsgrens bij het gevangeniswezen is bereikt. Dan zullen andere posten moeten worden bekeken. De politie valt daarbuiten. De VVD heeft zich altijd tegen besnoeiingen op het politie-apparaat verzet en de rechterlijke macht krijgt op het ogenblik zelfs uitbreiding. Een van de zaken die heel degelijk zal moeten worden aangepakt, in het verouderde systeem en de achterhaalde organisatie binnen de politie, de rechterlijke macht en het Openbaar Ministerie. Dat moet heel duidelijk worden gemoderniseerd. Op een gegeven moment zal daarvoor toch geld moeten worden

uitgetrokken. Overigens geldt die veroudering voor zowat het gehele ambtelijke apparaat. De omstandigheden waaronder men werkt zijn bepaald niet modern. Benk Korthals vindt de Justitieportefeuille het meest interessant . . . „Het hele dereguleringsidee, het kappen en verbeteren van wetgeving, spreekt mij het meest aan. Maar, iets totaal anders, ik ben ook door de binnenvaart geboeid, waar enorm grote problemen zijn waarvoor een oplossing moet worden gezocht. De essentiële vraag die nu leeft is: ga je méér of minder over de beurs doen? Die vraag zal het komende jaar moeten worden beantwoord.” Zijn voorkeur voor dit facet van Verkeer en Waterstaat zijn tegen zijn Rotterdamse achtergrond heel begrijpelijk. „Ik ben voorstander geweest van de proefneming met de zesbaksduwvaart. Nu moet worden bekeken onder welke voorwaarden die zesbaksduwvaart zal kunnen plaatsvinden. Voor de ontwikkeling en het aanzien van Rotterdam is het van essentieel belang dat die proefnemingen plaatsvinden. Ik ben blij dat het ook gebeurt!”

Reny Dijkman

IM

HAARTRANSPLANTATIE

Een boekje open

Belangrijke informatie-bron voor alle kalende mannen; vele kleurenfoto's en alles wat U weten moet over de techniek de risico's, de resultaten, de garanties enz.

Bestellen?

Maak fl. 2,95 over op postgiro 4089077 t.n.v. NHC te Utrecht, onder vermelding van "Een boekje open" en U ontvangt het boekje per omgaande in blanco enveloppe.

Teldersstichting plakt geen pleisters op wonden

Het onafhankelijke, wetenschappelijke bureau de Professor mr. B.M. Teldersstichting heeft enkele maanden geleden het rapport gepubliceerd „Naar maatschappelijke zelfredzaamheid”. Hiermee is de Teldersstichting het eerste politiek-wetenschappelijke bureau dat zich op het gladdes ijs van de emancipatie begeeft.

De publikatie van het emancipatierapport zal niet op zich staan. Eerst zal de Organisatie Vrouwen in de VVD tijdens haar congres in Lunteren zich hierover buigen en tijdens het algemene wintercongres zal de partij aan de hand van voordien gepubliceerde stellingen discussiëren.

Dr. K. Groenveld, directeur van de Teldersstichting, voegt daar gelijk aan toe: „Bij het samenstellen van dit rapport kon niet veel aandacht aan de sociale verzekeringen worden besteed. Daarover gaat zich een aparte werkgroep buigen. Het zal wel 1984 worden voor het 'Rapport sociale zekerheid' verschijnt.”

Klaas Groenveld: „Het emancipatierapport heeft al veel publiciteit gekregen. De reacties

waren zonder meer positief. Het is markant om te zien dat wij vanuit de wetenschappelijke hoek met de liberale beginselen als uitgangspunt tot min of meer dezelfde aanbevelingen komen als vanuit de socialistische uitgangspunten van de PvdA. Het straks hieruit volgende rapport over sociale zekerheid betekent het fundamentele doordenken over de gevolgen van de gelijk te trekken sociale zekerheden. Maar we hebben nog veel meer op stapel staan. Een studie over jeugdwerkloosheid en over het informatiebeleid om er maar twee te noemen. Die jeugdwerkloosheid komt op een tijdstip waarop de economische activiteiten sterk teruglopen, terwijl gelijktijdig een snel groeiende groep van jonge mensen zich aan de arbeidsmarkt aanbiedt. Juist die jongeren zijn zo kwetsbaar omdat ze nog niet tot de groep werkenden behoren. De oplossing van dit probleem ligt niet geheel of voornamelijk in arbeidsduurverkortingen. Zeker niet als die verkortingen zou leiden tot hogere kosten voor de werkgevers.”

Pleisters

Met deze uitspraken onderstreept de directeur weer eens nadrukkelijk dat de Teldersstichting een consistent beleid op langere termijn voert en dat is wat anders dan het pleisters plakken op wonden. „Je moet buiten de bestaande, reeds geschapen kaders blijven denken en je moet je niet gekneveld weten aan de eigen partijstandpunten van dit moment. Het gaat er om het liberalisme op langere termijn verwezenlijkt te zien. Datzelfde kun je nu ook duidelijk zien bij de studie over het informatiebeleid, waaraan men in mei is begonnen. Van de groei van de informaticasector zijn zowel positieve als negatieve effecten te verwachten. Een pluspunt is de grotere efficiency. De nadelige gevolgen kunnen zich vertalen in een big-brother-is-watching-you-effect, in zware economische gevolgen en

waarschijnlijke besparingen op de arbeidsmarkt.”
Verlegen om onderwerpen zit de Teldersstichting nooit. Integendeel. Klaas Groenveld benadrukt dat heel vaak uit het ene rapport de vraag naar uitdieping van onderdelen voor een volgend rapport naar voren komt. Zo is er een duidelijke lijn te trekken tussen het emancipatierapport, de sociale zekerheid en het informatiebeleid.

Groenveld: „We proberen met onze publikaties vooruit te lopen op maatschappelijke ontwikkelingen. We moeten voortijdig onderkennen waar de problemen straks komen te liggen. Verder worden we met ideeën gevoed vanuit de fracties en door de partij. Gezien de financiële middelen moeten we een zeer bewuste keuze maken. Daarbij hebben we een grote steun aan het Curatorium en de Raad van Advies.”

Geldkraan

Een partij zonder wetenschappelijke instelling als ruggegraat zou elke basis missen. Nog veel meer zou dan geleefd worden bij de waan van de dag. De vooruitziende én corrigerende taak (denk maar aan het NCO-rapport) van de Teldersstichting is onmisbaar. Directeur Groenveld treft het niet dat hij uitgerekend in een periode moest starten waarin de regering de financiële kraan voor de politiek-wetenschappelijke instellingen overwoog dicht te draaien. Na een storm van protesten vanuit de politieke partijen heeft de regering dit hete hangijzer voorlopig nog even voor zich uitgeschoven. Daarmee blijft het zwaard van Damocles wél hangen. Het is te hopen dat het kabinet dit idee definitief laat varen. Vooral onze Teldersstichting zou door een dergelijke maatregel zwaar worden gedupeerd. Het wegvallen van de regeringssubsidie zou vergaande gevolgen hebben. De beste basis voor de Teldersstichting is dan ook een groot aantal donateurs en subsidianten, die

de financiële grondvesting stabiliseren. U krijgt voor dat geld alle rapporten en studies en de Teldersstichting vaart er wel bij als er méér financiële mogelijkheden komen. Men hoeft echt geen academicus te zijn om de publikaties van de stichting te kunnen lezen. Op het wetenschappelijk bureau wordt er

alles aan gedaan de taal van de geschriften zo helder mogelijk te houden.

En het moet toch mogelijk zijn, om met een zo grote partij als de VVD thans is, een stevige financiële basis te leggen voor de Teldersstichting!

Reny Dijkman

Steun aan Teldersstichting

Hierbij geef ik mij op als:

Donateur à f 30,— per jaar

Ik ontvang gratis rapport no

Abonnee à f 50,— per jaar (studerenden en scholieren f 40,— per jaar) en ontvang graag alle rapporten van het lopende jaar en gratis rapport no. (t/m no. 48).

Steunabonnee à f 250,— per jaar en ontvang graag alle rapporten van het lopende jaar en gratis (de) rapport(en) nr(s)..... (t/m no. 48).

Financieel contribuant en schenk de Teldersstichting:

f 100,— f 200,— f 300,— f 500,—

..... jaarlijks/éénmalig, en ontvang graag in de toekomst alle nieuwe rapporten.

Ik ontvang het liefst een accept-girokaart.

Het aangekruiste bedrag stort ik op postrekening 3349769 t.n.v. de Prof. Mr. B.M. Teldersstichting, Koninginnegracht 55a, 2514 AE 's-Gravenhage.

(s.v.p. de door U gewenste mogelijkheid aankruisen)

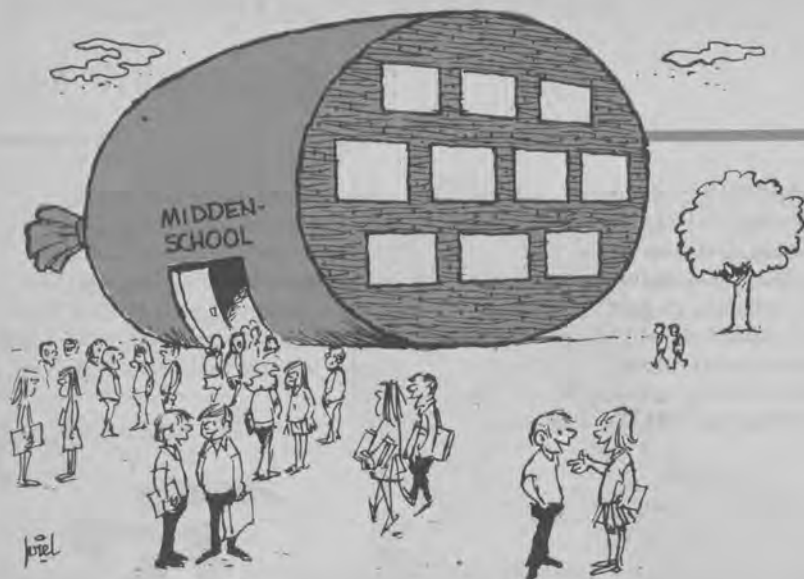
Naam.....

Adres.....

Postcode + Woonplaats.....

Opzenden aan: Prof. Mr. B. M. Teldersstichting
Antwoordnummer 587
2500 WB 's-Gravenhage

Handtekening

Het onderwijs: een voorwerp van aanhoudende zorg

Ook de herziene Grondwet handhaaft in artikel 23 de vanouds bekende formulering dat het onderwijs een voorwerp is van aanhoudende zorg van de regering. In het (bijna) afgelopen parlementaire jaar leek het er meer op dat de regering het voorwerp was van de aanhoudende zorg van het onderwijs, getuige de vele demonstraties en protesten uit de onderwijswereld tegen het - op zichzelf noodzakelijke - bezuinigingsbeleid. Overigens niet geheel onbegrijpelijk gezien de vele, vaak pijnlijk ingrijpende, maatregelen die als gevolg van dat beleid over het totale onderwijsveld werden uitgestort. Helaas ten koste van de werkgelegenheid en soms ook van de kwaliteit van het onderwijs zelf.

Uiteraard stond ook het beleidsdebat in de Eerste Kamer grotendeels in het teken van die ingrijpende bezuinigingen. Bij die gelegenheid heb ik ondermeer gewezen op de noodzaak van een herstel van vertrouwen tussen hen die het onderwijsbeleid - binnen de grenzen van de beschikbare middelen - politiek moeten uitstippelen en hen die dat beleid moeten uitvoeren. Nu er armoede moet worden verdeeld zijn voorlichting van en vooroverleg met die uitvoerenden alsmede een zorgvuldig afgewogen besluitvorming meer dan ooit vereist.

Kwaliteit

Ook bij die kwaliteit heb ik toen uitvoerig stilgestaan door ondermeer te betogen dat „in de ogen van de VVD-fractie goed onderwijs misschien wel de allerbelangrijkste investering is voor de toekomst van ons land. Het is een welvaartsvoorziening van de allereerste orde, die ons welzijn moet bevorderen. Wil ons land in de wereld een rol blijven spelen dan zal het stimuleren van hoogwaardige kennisverwerving en beroepsscholing op diverse niveaus centraal moeten

blijven staan in ons onderwijs.” (...)
 „Waar ons land in de eerste plaats naar vraagt, is een geestelijke elite die leiding kan geven aan het innovatieproces dat in gang moet worden gezet om onze welvaart en ons welzijn veilig te stellen.”
 Aan die eisen voldoet de eensporige middenschool - die ons onder de verhullende naam van Voortgezet Basisonderwijs (VBaO) bedreigt - bepaald niet. In het regeerakkoord is weliswaar afgesproken dat over de invoering van de middenschool in deze kabinetsperiode geen beslissing wordt genomen, maar wie zijn oor op het departement - waar de middenschoollobby sterk is vertegenwoordigd - te luisteren legt, zal zich niet verbazen over de wantrouwige reactie van Evenhuis en Franssen in de Tweede Kamer op de aangekondigde uitbreiding van de middenschool experimenten. Ook de discussies over de door Van Kemenade en Deetman uitgebrachte nota's „Verder na de Basisschool” en „De tweede fase Vervolgonderwijs” vinden voortgang. In de „Centrale Werkgroep voor Bijzonder Overleg” is over de eerste nota ruim een jaar gediscussieerd door departementsambtenaren en vertegenwoordigers van bestuurs-, ouder- en lerarenorganisaties. In het slotcommuniqué stelden de vertegenwoordigers van de onafhankelijke (niet aan FNV of CNV gebonden) onderwijsorganisaties uitdrukkelijk dat zij het overleg mislukt achten. De meerderheid van de werkgroep riep echter de minister op om met spoed tot wetgeving over te gaan. In de ogen van diegenen die aan het VBO gestalte zouden moeten geven, ontbreken daartoe zowel de financiële als de pedagogisch-didactische middelen.
 Desondanks sprak minister Deetman opgewekt over de bereikte consensus! Alle reden dus tot waakzaamheid! Men begrijpe mij goed. Ik pleit niet voor een verstard onderwijssysteem. Het voortgezet onderwijs zal aansluiting moeten vinden op het veranderende lager onderwijs. Op

**Door ruimtegebrek
vervalt deze keer de
ingezonden
brievenrubriek.**

De Redactie

1 augustus 1985 treedt de Wet op het Basisonderwijs in werking. Onlangs werd in de Tweede Kamer de Overgangswet op het Basisonderwijs aangenomen, die een soepele invoering mogelijk moet maken. In de herfst zal de Eerste Kamer zich daarover buigen. Daarmee zal dan de invoering van een school voor 4- tot 12-jarigen een feit worden, waarin niemand meer blijft zitten, waar de leerlingen - ongeacht aanleg of vordering - acht jaar bij elkaar blijven en waar in de laatste klas geen bindende eindtermen worden gesteld. Selectievrij onderwijs dus, waarin het verwerven van sociale zelfredzaamheid belangrijker lijkt te zullen worden dan het verwerven van kennis. Daaraan zal het vervolgonderwijs zich moeten aanpassen. Maar dat wil allermist zeggen dat alle vervolgonderwijs voor 12- tot 15-jarigen opnieuw selectievrij moet blijven, zoals Deetmans V.Ba.O.-nota dat wil!

Lichtpuntjes

Gelukkig zijn er lichtpuntjes. Tijdens het beleidsdebat in de Eerste Kamer moest minister Deetman tot zijn spijt constateren dat de CDA-fractie zijn voorkeur voor een eensporige middenschool niet deelde. Een politiek feit waar in de media maar sporadisch op is gewezen. Maar ook in socialistische kring vallen kritische geluiden te beluisteren. De Rotterdamse onderwijssocioloog professor Leune betoogde in het voorjaar op het R.I.O.N.-congres in Groningen dat „alleen kwalitatief hoogstaand onderwijs kan bijdragen aan emancipatie en vermindering van sociale ongelijkheid.” In een artikel in „Socialisme en Democratie” van 6 juni jl. toont hij zich weliswaar een voorstander van geïntegreerd

voortgezet onderwijs, maar stelt hij dat het vraagstuk van de toegankelijkheid van de onderwijsvoorzieningen niet ten koste van de kwaliteit van het onderwijs opgelost mag worden. Hij keert zich in dit verband sterk tegen het veelgehoorde standpunt van zijn partijgenoten dat het kenniselement zou moeten worden teruggedrongen. En tenslotte is er de onderwijsinspectie die eerst in juni in een rapport aan de minister constateerde dat de middenschoolexperimenten niet naar behoren functioneren en die zich vervolgens in juli - in een door minister Deetman zelf gevraagd advies - zéér kritisch uitlaat over de plannen van de minister voor een driejarige

middenschool. De inspecturale werkgroep acht het onmogelijk om leerlingen, ongeacht hun aanleg en vorderingen, nog eens drie jaar bij elkaar te houden, wil de selectie al na het eerste jaar laten beginnen en houdt een dringend pleidooi voor de bewaking van de kwaliteit van ons onderwijs.

In onze oren zijn dat hoopgevende geluiden! Maar één zwaluw maakt nog geen zomer. Moge het onderwijs daarom het voorwerp blijven van *ons aller* aanhoudende zorg!

A. van Boven
Lid VVD-fractie Senaat

I.M.

*"Salon des Antiquaires
op Rustenhoven"
te Maartensdijk*

van 22 tot en met 26 september 1983

Deelnemers:

Hans Kreft, Rotterdam (klokken)
Bert Bolle, Maartensdijk (barometers)
Simons Juweliers, Amsterdam/'s-Gravenhage (juwelen)
Kunsthandel Jacques Fijnaut B.V., Amsterdam (meubelen en antiquiteiten)
Smelik & Stokking Antiquairs, 's-Gravenhage (meubelen, zilver en porselein) e.a.

Expositieadres

Buitenplaats Rustenhoven, Dorpsweg 185-187, 3738 CD Maartensdijk (prov. Utrecht).
Openingstijden dagelijks van 14.00 tot 22.00 uur
Zondag 25/9 van 12.00 tot 18.00 uur

Geïllustreerde brochure gratis (wordt op verzoek ook toegezonden).
Inlichtingen: Telefoon 03461-2400

A.B.P.-affaire

Tijdens het reces werden de Kamercommissies voor Ambtenarenzaken en Pensioenen en die voor Financiën teruggeroepen om met minister mr. J.G. Rietkerk, te overleggen over de ABP-affaire en in het bijzonder over het wel of niet openbaar maken van het rapport-Gruijters. Door alle berichten en verhalen in de pers is de zaak, naar wij aannemen, voor de lezer bekend.

Aanvankelijk nam Rietkerk het standpunt in dat het rapport-Gruijters niet geopenbaard moest worden. De VVD-woordvoerder Ad Nijhuis, heeft dat een juist standpunt genoemd. Hij wees er anderzijds op dat er al zoveel verhalen in de pers verschenen waren dat het privacy-argument moeilijk leek vol te houden. Het niet laten doorkruisen van het (oriënterend) onderzoek door het Openbaar Ministerie vond de VVD-fractie daarentegen wel steekhoudend. Om die reden werd een vertrouwelijke inzage door de commissieleden en de ambtenarencentrales, zoals door de minister was voorgesteld, door ons gebillijkt.

Zoals bekend heeft iemand - wie dan ook - de vertrouwelijkheid geschonden. Op zich een kwalijke zaak. Rietkerk heeft de vertrouwelijkheid toen maar opgeheven.

Uit het rapport Gruijters bleek dat de directie van het ABP in een aantal onroerendgoedtransacties, voorzichtig uitgedrukt, buitengewoon onverstandig heeft gehandeld en dat op een tweetal punten nader onderzoek gewenst was nl. de werkwijze van in het bijzonder de sector onroerend goed alsmede mogelijke onregelmatigheden bij enkele onroerendgoedtransacties. De

commissie-Polak zal over mogelijke organisatorische maatregelen hopelijk spoedig aanbevelingen doen. Nog belangrijker is dat op de kortst mogelijke termijn het justitie-onderzoek wordt afgerond, temeer nu het oriënterend onderzoek is omgezet in strafrechtelijk onderzoek. Ook de VVD vindt dat er volledige klaarheid moet komen over of er nu wel of geen onregelmatigheden hebben plaatsgevonden. Het mag immers niet zo zijn dat pensioengerechtigden het idee krijgen dat met hun geld onzorgvuldig of onjuist wordt omgesprongen. De pensioenrechten zelf zijn echter in het geheel niet in het geding, al was het alleen maar omdat die door de overheid gegarandeerd zijn. Bovendien wordt „slechts” zo'n 5 % van het totaal te beleggen vermogen in onroerend goed belegd. De in het geding zijnde transacties

zijn daarvan een in verhouding zeer gering onderdeel. Van belang is dat het uiteindelijke rendement op het totale belegde vermogen gezond en toereikend is. De minister heeft uitdrukkelijk verklaard dat dit het geval is. De uitlating van de oud-directeur van het ABP, de heer Wiarda, dat de overheid het ABP in het „rood” zou hebben gebracht (zie o.a. de Telegraaf van 13 augustus) heeft de VVD-fractie dan ook ten zeerste verbaasd. Eerdere kritische vragen n.a.v. de ABP-begroting zijn nl. door minister Rietkerk naar behoren beantwoord en vormden geen aanleiding voor nadere vragen of overleg. Uiteraard blijft de fractie het ABP nauwlettend volgen, want het beheer van de ABP-gelden dient met de grootst mogelijke zorgvuldigheid te geschieden.

Wet Voorzieningen Gezondheidszorg Politiebeleid Sport en Recreatie Privatisering

Dat zijn de onderwerpen die zullen worden behandeld tijdens de op 1 oktober a.s. door de Vereniging van Staten- en Raadsleden van de VVD in samenwerking met de Haya van Somerenstichting georganiseerde informatie- en discussiebijeenkomst in het Jaarbeurs Congrescentrum te Utrecht.

Bij de WVG zal worden ingegaan op de invoeringsstrategie, het vestigingsbeleid en bestuursorganisatorische maatregelen. Bij het politiebeleid komen voorbereiding, vaststelling en uitvoering aan de orde. Bij sport en recreatie zal met name aandacht worden besteed aan sportaccommodaties. Privatisering zal worden toegespitst op de (on)mogelijkheden van privatisering op gemeentelijk niveau. De bijeenkomst begint om 10.00 uur en eindigt om 15.45 uur. Voor nadere informatie over de bijeenkomst wordt men verwezen naar het maandblad van de Vereniging van Staten- en Raadsleden „Provincie & Gemeente” van juli/augustus 1983. Daarin vindt men naast gegevens over de inleiders ook de essentiële informatie over aanmelding en de kosten.

Informatie wordt ook verschaft door Andreas Dijk (tel. 070-614121)

Najaarscongres in Lunteren

Op vrijdag 21 en zaterdag 22 oktober aanstaande vindt in Lunteren weer het jaarlijkse congres van de Vrouwen in de VVD plaats. Centraal gespreksthemata is deze keer het onlangs uitgebrachte rapport van de Teldersstichting „Naar Maatschappelijke Zelfredzaamheid, een Liberale Visie op Emancipatie”. Dit geschrift is voor f 15,— te verkrijgen bij de Teldersstichting, Koninginnegracht 55a, 2514 AE 's-Gravenhage, tel. 070-631948. Het rapport draagt bouwstenen aan voor een liberaal emancipatiebeleid en verklaart de gedachten hierover vanuit de liberale grondbeginselen. Het biedt onder meer een historisch overzicht met betrekking tot de vrouwenbeweging en is mede daarom een „must” voor al diegenen die in emancipatie geïnteresseerd zijn.

Samenvatting

Ten behoeve van de voorbespreking in afdelingen en vrouwengroepen is een samenvatting gemaakt van de belangrijkste punten uit het rapport, verkrijgbaar bij het secretariaat van de Vrouwen in de VVD, Koninginnegracht 57, 2541 AE 's-Gravenhage, tel 070-614121 (Verzendkosten f 2,50 per 10 exemplaren). Aanmelding voor het congres te Lunteren kan geschieden door middel van bijgaand formulier. Voor overnachting worden in principe per kamer twee personen ingedeeld; een eventuele voorkeur moet worden aangegeven.

Cursussen

Met het oog op het steeds toenemende aantal discussiebijeenkomsten binnen de organisatie Vrouwen in de VVD en daarbuiten bestaat dringend behoefte aan goed getrainde discussieleidsters.

Daarom wordt in samenwerking met de Stichting HOZ, een niet-politieke instelling, een opleiding tot *discussieleider* georganiseerd in twee delen, te weten op 7 en 8 en 14 en 15 oktober a.s. te Driebergen. Totale kosten f 75,— per persoon. Hieraan voorafgaand vindt een voorbereidings- / kennismakingsdag plaats op maandag 26 september van 10.00 - 15.30 uur, op het adres Nieuwe Gracht 23 te Utrecht.

Om vrouwen voldoende toe te rusten voor discussies op het terrein van *arbeid en het sociaal-economisch stelsel* (bijvoorbeeld in verband met de activiteiten rond het Breed Platform van Vrouwen voor Economische Zelfstandigheid) wordt over deze materie een cursus georganiseerd in drie delen op 15 en 29 oktober en 12 november in het Stiltecentrum Hoog Catharijne in Utrecht.

De deelnamekosten bedragen f 45,— per persoon, inclusief lunch. Onderwerpen die behandeld zullen worden zijn: arbeid en inkomen (w.o. tevens arbeidstijdverkorting en vrijwilligerswerk), het belastingstelsel

en individualisering volgens de nota „Op Weg . . .” en het sociale zekerheidsstelsel. Van de deelnemers wordt de nodige zelfwerkzaamheid verwacht.

Opgaven voor beide cursussen kunnen met inlevering van een curriculum vitae worden gericht aan mevr. C. Schut-van Proosdij, Dross. Ecrivissestraat 22, 6171 JM Stein, tel. 04495-6090. Bij overschrijding van het aantal beschikbare plaatsen zal een regionale spreiding van deelnemers worden nagestreefd.

Anita Wagemakers

Aanmeldingsformulier congres Vrouwen in de VVD te Lunteren op 21 en 22 oktober 1983

Gehele congres	f 100,—
Vrijdagavond + diner	f 47,50
Zaterdag + lunch	f 42,50
Vrijdagavond zonder diner	f 10,—

Voorkeur voor kamerindeling:

Naam:

Adres:

Postcode + woonplaats:

Handtekening:

Het aanmeldingsformulier moet worden verzonden aan het secretariaat van de Vrouwen in de VVD (zie hiervoor). Betaling op girorekeningnummer 5485003 t.n.v. Stichting Organisatie Vrouwen in de VVD te Krimpen a/d IJssel.

Problemen rond de WAO en AAW

In de afgelopen nummers van Vrijheid en Democratie hebben enkele verontruste briefschrijvers gereageerd op de vele bezuinigingen, waardoor gehandicapten en arbeidsongeschikten de afgelopen maanden zijn getroffen. Zij vroegen zich af of de VVD voor de belangen van deze groep zwakkeren in onze samenleving opkomt. Dat is beslist wel het geval. Bij de laatste begrotings-behandeling van sociale zaken heb ik er nog eens op benadrukt dat het arbeidsongeschiktheids-vraagstuk door de werkloosheidsproblematiek niet naar de achtergrond mag worden geschoven.

De ontwikkeling van de arbeidsongeschiktheidsproblematiek is - vrees ik - zelfs zorgelijker door het structurele karakter ervan. De grootst mogelijke aandacht is dus geboden. Die ontwikkeling blijkt het beste uit de cijfers. In 1967 werd de Wet arbeidsongeschiktheid aangenomen. Een mijlpaal in de geschiedenis van onze sociale verzekeringen en later uitgebreid met de AAW, de algemene arbeidsongeschiktheidswet. Er waren toen 160.000 mensen die voor een WAO-uitkering in aanmerking kwamen. Men ging er destijds nog van uit dat dat aantal zou toenemen tot zo'n 200.000 en dat het dan op dat aantal zou stabiliseren. Thans weten we dat het een forse „historische vergissing” is geweest. Nu - 15 jaar later - zijn er 700.000 arbeidsongeschikten. Daarmee lijken we verhoudingsgewijs het meest arbeidsongeschikte land ter wereld. Dat geeft òn te denken òn dat veroorzaakt tevens problemen. De kosten zijn namelijk gestegen van

1 miljard per jaar tot thans ruim 15 miljard. Ieder jaar is er dus een miljard aan kosten bijgekomen. Nu is dat helaas niet alleen het geval met de WAO/AAW maar ook op het gebied van de andere sociale verzekeringen, voorzieningen en gezondheidszorg. Denk maar eens aan de aanzienlijke kosten van de AWBZ, die in het kader van het gehandicaptenbeleid en arbeidsongeschiktheid een niet onbelangrijke rol spelen.

Wereldrecord

Het totaal aan sociale verzekeringen en voorzieningen kost momenteel 100 miljard, d.w.z. 1/3 van ons nationaal inkomen. Iedereen is het er over eens dat we dit kostbare „wereldrecord” snel moeten kwijtraken en dus fors zullen moeten bezuinigen. Nu is de VVD van oordeel dat dat het beste kan door alle uitkeringsgerechtigden een stap te laten terugdoen: de koppeling op afstand. De meerderheid van de Kamer denkt daar echter anders over met als gevolg dat de regering niet anders kan dan het „bijeensprokkelen” van allerlei bezuinigingen op onderdelen van sociale verzekeringen en voorzieningen. Koppeling op afstand is uiteraard verre van leuk, maar rechtvaardiger dan allerlei onsamenhangende bezuinigingen op onderdelen van beleid. De effecten daarvan kunnen zich namelijk ophopen met als gevolg dat enkelen door meerdere bezuinigingen kunnen worden getroffen en dus een extra inkomensoffer brengen. Dit speelt zich vooral af in de sfeer van ziekte en arbeidsongeschiktheid. Dit wordt dan als extra pijnlijk ervaren. De emoties zijn dan ook heel begrijpelijk. Om enkele voorbeelden te noemen: afschaffing vrijstelling motorrijtuigenbelasting gehandicapten/arbeitsongeschikten, afschaffing arbeidsongeschiktheidsaftrek, afschaffing vereveningsbijdrage, eigen bijdrage AWBZ, verlaging

inkomensgrens vervoersvoorziening, eigen bijdrage medicijnen (ziekenfondsknaak) e.d. Slechts bij een beperkt aantal maatregelen is een gedeeltelijke compensatie geboden in de fiscale sfeer. Deze bezuinigingen kwamen overigens boven op de koopkrachtbekorting die voor iedereen gold.

De Eerste Kamer vond dat die cumulatieveffecten onvoldoende duidelijk waren en in een unaniem aangenomen motie werd de regering gevraagd aan te geven hoe deze effecten waren ten opzichte van vergelijkbare groepen.

Oplossing

In de twee vlak voor het zomerreces gehouden uitgebreide commissievergaderingen over het gehandicaptenbeleid is uiteraard uitvoerig over deze materie gesproken. Uit het onderzoek van de regering bleek dat vooral in de categorie gehandicapten (of ouders van een gehandicapt kind)/ arbeidsongeschikten met een modale en bovenmodale uitkering/inkomen behoorlijk tot zeer fors hebben moeten inleveren. De VVD heeft dan ook terecht kritiek geuit op het feit dat weer de middeninkomens de zwaarste klappen kregen. Voorts heb ik de staatssecretaris De Graaf van Sociale Zaken uitdrukkelijk gevraagd om in exceptionele gevallen een oplossing te bieden op individuele basis. Deze situaties doen zich bijvoorbeeld voor wanneer alle cumulatieveffecten optreden en er zich bovendien bijzonderheden voordoen in de kostensfeer. Soms doen zich gevallen voor die niet voorzien zijn.

Bijvoorbeeld ouders van een gehandicapt kind die door de verlaging van de vervoersvoorzieningen plotseling geen vergoeding meer ontvangen voor schoolvervoer over grotere afstand per rolstoeltaxi. Zo iets kan duizenden guldens per jaar schelen. De staatssecretaris heeft daarop de duidelijke toezegging gedaan om in dit soort gevallen individueel hulp te bieden. Uiteraard kunnen de betrokkenen zich wenden tot hun bedrijfsvereniging, die eveneens in sommige gevallen een oplossing kan bieden.

Hoe het ook zij, pijnlijke maatregelen die helaas genomen moesten worden. Maar het gaat natuurlijk niet aan om, zoals de oppositie deed, de VVD daarvan de schuld te geven. Zoals gezegd vonden wij koppeling op afstand verkieslijker omdat dan de pijn - hoe naar ook - verdeeld was over alle uitkeringsgerechtigden. Bovendien kan het de VVD natuurlijk niet worden verweten dat het aantal arbeidsongeschikten zo uitzonderlijk is toegenomen. De VVD vindt dat het beleid vooral gericht moet zijn het aantal van 700.000 omlaag te brengen. Hoe moeilijk dat in de huidige economische situatie ook zal zijn. Zo durft niemand nog te ontkennen dat het oneigenlijk gebruik van de WAO gigantisch is. Begrippen als passende arbeid en ziekte dienen ten spoedigste aangepast te worden. Dat geldt ook voor de zogenaamde verdisconteringsproblematiek. Het is toch al te opvallend dat het aantal volledig arbeidsongeschikt-verklaarden boven de 80 % (!) ligt. Buitengewoon belangrijk zijn om-, her- en bijscholing. Het merendeel der WAO-ers is matig tot slecht geschoold, waardoor hun terugkeer in het arbeidsproces nog eens extra wordt belemmerd. Nog belangrijker is m.i. dat de ondernemers meer kansen bieden aan gehandicapten/ arbeidsongeschikten. Zij zouden wat minder „koudwatervrees” moeten hebben en moeten bedenken dat gehandicapten even goede en veelal

zeer gemotiveerde werknemers zijn. Er zit immers een groot verschil tussen gehandicapt en arbeidsongeschikt zijn. Arbeidsongeschikt ben je slechts voor bepaalde functies.

Van het bedrijfsleven mag ook een extra inspanning gevraagd worden (de Wet arbeidsplaatsen gehandicapte werknemers is in voorbereiding) omdat het bedrijfsleven er alle belang bij heeft om dat aantal van 700.000 arbeidsongeschikten omlaag te krijgen. Ik hoef niet uit te leggen dat er een duidelijk verband bestaat tussen dat aantal en de hoogte van de premies, waar de werkgevers begrijpelijkerwijs over klagen.

Hoe het ook zij, een zichzelf respecterende maatschappij kan het niet toestaan dat het aantal arbeidsongeschikten zo hoog is als thans het geval is. Maximale inspanning is geboden, want alleen als dit aantal drastisch kan worden teruggebracht, zullen pijnlijke bezuinigingen voorkomen kunnen worden.

Toekomst WAO

Tot slot in het kort nog iets over de toekomst van de WAO hetgeen bij de herziening van het stelsel van sociale zekerheid een niet onbelangrijke rol zal spelen. Voor de WAO-ers met een bovenminimale uitkering (80 % van het laatstgenoten loon tot 65 jaar) een teer punt. Tijdens het debat over het gehandicaptenbeleid leidde dit tot een ietwat felle woordenwisseling tussen een lid van de oppositie en ondergetekende.

Tijdens twee openbare debatten in den lande tussen prominente PvdA-leden en ondergetekende werd door hen beweerd dat er geen onderscheid gemaakt zou moeten worden tussen arbeidsongeschikten (WAO-ers) en werklozen. Er zou geen verschil zitten tussen het niet kunnen werken als gevolg van een lichamelijke/geestelijke ziekte, zo werd gesteld. M.a.w. volgens de PvdA zouden WAO-ers derhalve uiteindelijk eveneens in de bijstand moeten komen. De VVD is het daarmee volstrekt oneens en ik heb daarom tijdens het Kamerdebat nog eens duidelijk gemaakt hoe onjuist het standpunt is.

Trekt de economie immers aan - en daar is ons beleid primair op gericht - dan krijgen de werklozen weer kansen. Voor arbeidsongeschikten ligt dat helaas anders. Naar ons oordeel dient de medische arbeidsongeschiktheid (exclusief werkloosheid dus!) een recht te geven op een uitkering tot 65 jaar. Zo niet, dan zouden we terugkeren naar het vroegere „risque professionnel” ofwel terug naar af. Voor de VVD is dat onaanvaardbaar.

Inmiddels heeft een woordvoerder van de PvdA - wellicht in navolging van de FNV - zich gehaast te verklaren, dat de door hen bepleite gelijke behandeling van werklozen en WAO-ers aldus moet worden uitgelegd dat werklozen dezelfde, hoge en langdurige uitkering moeten krijgen gelijk de huidige WAO. Deze gewijzigde, achteraf-interpretatie kan echter nauwelijks serieus worden genomen, want dat kost tenminste zo'n 3 à 4 miljard per jaar extra. En dat, terwijl het merendeel van de Nederlandse bevolking het er inmiddels over eens is dat de kosten van onze sociale verzekeringen conform het regeerakkoord omlaag in plaats van omhoog moeten.

*Ad Nijhuis,
VVD-Tweede Kamerlid*

Regeling Thorbeckepenning

Het hoofdbestuur heeft in zijn vergadering van 4 juli 1983 een regeling inzake de toekenning van de Thorbeckepenning (nieuw model) vastgesteld. De Thorbeckepenning (oud model) werd in 1972 geslagen ter gelegenheid van de herdenking van het feit, dat het in dat jaar een eeuw geleden was dat de grote liberale voorman Thorbecke overleed. Met het slaan van een nieuwe verzilverde penning wil het hoofdbestuur enerzijds de binding met een groots liberaal verleden benadrukken, anderzijds diegenen eren die zich thans op speciale wijze voor de liberale zaak hebben ingezet.

1. De Thorbeckepenning is een blijk van waardering van het hoofdbestuur van de VVD voor leden die zich op bijzondere wijze voor de VVD hebben ingezet.

2. Toekenning van de Thorbeckepenning geschiedt op verzoek van het bestuur van een afdeling of centrale dan wel op initiatief van het hoofdbestuur. Een dergelijk verzoek dient door het bestuur van de afdeling of centrale te worden ingediend bij de algemeen secretaris.

3. Toekenning van de Thorbeckepenning geschiedt door het dagelijks bestuur. Een van de secretarissen voor de organisatie wordt hiermee in het bijzonder belast.

4. Bij een beslissing over de toekenning van de Thorbeckepenning zullen o.a. de volgende criteria een rol spelen:

- het bijzondere karakter van de geleverde inspanning
- de aard van de functie(s) die werd(en) uitgeoefend
- de wijze waarop deze functie(s) werd(en) uitgeoefend
- de tijd gedurende welke men actief is geweest.

Het is denkbaar dat besturen van afdelingen of centrales de Thorbeckepenning aanvragen voor een door de ledenvergadering van deze organen te benoemen lid van verdienste. Er bestaat echter geen automatische koppeling tussen deze beide blijken van waardering.

5. Het dagelijks bestuur rapporteert aan het hoofdbestuur, zowel over toegekende als over afgewezen verzoeken. Afgewezen

verzoeken kunnen uitsluitend op verzoek van het hoofdbestuurslid van de betreffende kamercentrale plenair in het hoofdbestuur worden behandeld.

6. Uitsluitend op initiatief van het hoofdbestuur kan bij wijze van uitzondering de Thorbeckepenning worden toegekend aan een niet-VVD-lid, dat op bijzondere wijze de belangen van de VVD heeft gediend. Een besluit hierover dient in

een plenaire hoofdbestuursvergadering genomen te worden.

7. De kosten van de Thorbeckepenning, voor zover die op verzoek van een afdeling of centrale wordt toegekend, komen voor rekening van deze afdeling of centrale.

8. Op het algemeen secretariaat wordt een lijst bijgehouden van leden aan wie de Thorbeckepenning onder de per 4 juli 1983 van kracht geworden regeling is uitgereikt.

*J. Kamminga, voorzitter
W.J.A. van den Berg,
algemeen secretaris*

Partijraadsvergadering, te houden op zaterdag 24 september 1983 in het Jaarbeurs Congrescentrum te Utrecht, aanvang 10.00 uur

Deze traditionele partijraadsvergadering zal geheel gewijd zijn aan Troonrede en Miljoenennota.

Besloten gedeelte:

Van 10.00 - 12.30 uur wordt door daarin geïnteresseerde leden van de partijraad, verdeeld over zes discussiegroepen, van gedachten gewisseld over Troonrede en Miljoenennota. De onderwerpen van de discussiegroepen lopen parallel aan de werkgebieden van de koepelcommissies. De leden van het hoofdbestuur die als contactpersoon functioneren tussen de koepelcommissies en het hoofdbestuur treden op als voorzitter van de discussiegroepen. De adviserende leden van de koepelcommissies is gevraagd zich bij de desbetreffende discussiegroep aan te sluiten.

In de middag wordt een rapportage uitgebracht. Het is uitdrukkelijk de bedoeling dat de leden van de partijraad, die aan de groepsdiscussie willen deelnemen, vanaf het begin daarbij aanwezig zijn.

Openbaar gedeelte:

Om 14.00 uur wordt het openbare gedeelte van deze partijraadsvergadering geopend door de voorzitter, gevolgd door een redevoering van de heer Nijpels.

Samengevat luidt het programma:

10.00 - 12.30 uur:

groepsdiscussie

12.30 - 14.00 uur:

lunch

14.00 - 14.30 uur:

opening door de voorzitter, gevolgd door een redevoering van de heer Nijpels

14.30 - 15.00 uur:

rapportage uit de discussiegroepen

15.00 - 16.00 uur:

reacties op de rapportage uit de discussiegroepen, gevolgd door plenaire discussie

16.00 - 16.15 uur:

sluiting door de voorzitter.

*J. Kamminga, voorzitter
W.J.A. van den Berg,
algemeen secretaris*

AMSTELVEEN

Op 26 september spreekt de heer H.H. Jacobse in het Cultureel Centrum. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: miljoenennota.

AMSTERDAM

Op 21 september spreekt de heer dr. R.W. de Korte in het Stikkerhuis. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: miljoenennota.

ARNHEM

Op 21 september spreekt mev. DRS. N. J. GINJAAR-MAAS in hotel-café de Betuwe. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: Bezuinigingen, wat is het gevolg voor de leerlingen en hun docenten.

APELDOORN

Op 3 oktober spreekt de heer R.L.O. Linschoten in hotel „De Keizerskroon”. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: miljoenennota.

ASSEN

Op 19 september spreekt de heer drs. L.M.L.H.A. Hermans in De Stadsherberg. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: mediabeleid.

EDAM/VOLENDAM

Op 15 september spreekt de heer J. Franssen in „de Harmonie” te Edam. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: onderwijs.

EPE

Op 12 september neemt de heer R.L.O. Linschoten plaats in een forum over de bezuinigingen in de Amphihal van het gemeentehuis. Aanvang: 20.00 uur.

VROUWEN IN DE VVD

T GOOI

Op 3 oktober spreekt de heer mr. J.G.C. Wiebenga in 't Spant te Bussum. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: actuele politiek.

'S-GRAVENHAGE OA I en II

Op 26 september spreekt de heer J. Franssen in party centrum „Thorbecke”. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: „Onderwijs rond de jaren '90”.

OC 'T GROENE HART

Op 26 september spreekt de heer mr. J.G. Rietkerk in gebouw „De Acker” te Pijnacker. Aanvang 20.00 uur.

HAARLEMMERMEER

Op 19 september spreekt de heer prof. dr. ir. J.J.C. Voorhoeve in „De Deining” te Hoofddorp. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: Vrede en veiligheid.

HARLINGEN

Op 26 september spreekt de heer J.J. Metz in hotel-rest. Anna Casparii. Aanvang: 20.30 uur. Onderwerp: miljoenennota.

HEEZE

Op 10 oktober spreekt mev. E. Terpstra in café De Valk. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: algemene politiek.

JOVD KAMPERLAND i.o.

Op 16 september spreekt de heer R.L.O. Linschoten op de oprichtingsvergadering in Hotel Van Dijk te Kampen. Aanvang: 19.30 uur. Onderwerp: actuele politiek.

MONSTER

Op 10 oktober spreekt de heer H.H. Jacobse in gebouw O.J.O.S. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: drugsbeleid.

PROVINCIAAL CONTACT VROUWEN IN DE VVD N-HOLLAND

Op 3 oktober spreekt mev. E. Terpstra om 10.45 uur op de najaarsbijeenkomst over „De nieuwe wet op de gezondheidszorg” in bungalow „Voloptee”, Santpoort-Zuid. 's Middags forumdiscussie. Kosten incl. lunch f 5,—. Tel. opgave: 023-247160.

NOORDKOGGENLAND

Op 26 september spreekt de heer P.M. Blauw in het Dorpshuis te Abbekerk. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: actuele politiek.

VROUWEN IN DE VVD NUNSPEET

Op 14 september spreekt mev. S. van Heemskerck Pillis-Duvekot in hotel Veld en Boszicht. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: vredespolitiek.

NIJEVEEN i.s.m. JOVD MEPPPEL

Op 7 oktober spreekt de heer R.L.O. Linschoten in café rest. J. Oosting te Nijeveen. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: „Politiek en jongeren”.

NIJMEGEN

Op 3 oktober spreekt mev. A. Lucassen-Stautterer in hotel Belvoir. Aanvang: 20.30 uur. Onderwerp: miljoenennota.

JOVD OOST GRONINGEN

Op 23 september spreekt mev. DRS. N. J. GINJAAR-MAAS in hotel-café-rest. „de Vrijheid” te Winschoten. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: bezuinigingen in het onderwijs.

JONGERENCONTACT OSS/HEESCH e.o.

Op 9 september spreekt de heer drs. L.M.L.H.A. Hermans in herberg „de Meierijsche kar” te Oss. Aanvang: 20.00 uur.

3 PROVINCIEËNDAG

Op 3 oktober spreken o.a. mev. S. van Heemskerck Pillis-Duvekot en prof. dr. ir. J.J.C. Voorhoeve in het Familiehotel te Paterswolde. Aanvang: 10.00 uur. Onderwerp: vrede en veiligheid.

OC ROERMOND

Op 6 september spreekt de heer A. PLOEG in de Harmoniezaal te Swalmen. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: actuele politiek.

ROSMALEN

Op 3 oktober spreekt de heer drs. L.M.L.H.A. Hermans in „de Kentering”. Aanvang: 20.30 uur. Onderwerp: actuele politiek.

RIJSSEN

Op 26 september spreekt de heer drs. L.M.L.H.A. Hermans in het Parkgebouw. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: miljoenennota.

JOVD SNEEK

Op 23 september spreekt de heer R.L.O. Linschoten in hotel-café-rest. Hanenburg. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: miljoenennota.

VROUWEN IN DE VVD SOEST / SOESTERBERG

Op 26 september spreekt de heer G.W. Keja in de kantine „de oude stal” van caravanpark King's home te Soest. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: mediabeleid.

TILBURG

Op 8 september neemt de heer dr. R.W. de Korte plaats in een forum op de Kath. Hogeschool, gebouw B. Aanvang: 13.30 uur. Onderwerp: het ned. economisch beleid.

VELP/ROZENDAAL

Op 10 oktober spreekt de heer DRS. G. M. V. VAN AARDENNE in „de Watermolen” te Velp. Aanvang: 20.30 uur.

VLEUTEN-DE MEERN

Op 10 oktober spreekt de heer A.A.M.E. van Erp in rest. Rhenomare te De Meern. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: midden- en kleinbedrijf.

ZEIST

Op 10 oktober spreekt de heer G.W. Keja in Foyer Boschlust. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: mediabeleid.

VROUWEN IN DE VVD ZUID-HOLLAND

Op 30 september spreekt de heer prof. dr. ir. J.J.C. Voorhoeve op een studiedag in rest. „Wienerwald” te Leiden. Aanvang: 11.00 uur. Onderwerp: „Een liberale visie op ontwapening.”

OC Z.W. SALLAND

Op 12 september spreekt de heer dr. R.W. de Korte in hotel-rest. Holterberg te Holten. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: actuele politiek.

ZWOLLE

Op 26 september spreekt mev. E. Terpstra in het Eigen Gebouw. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: actuele politiek.

ZWIJNDRECHT

Op 7 september spreekt mev. MR. A. KAPPEYNE VAN DE COPPELLO in het Developiljoen. Aanvang: 20.00 uur. |

Uit een interview met
Martine Gilliéron:

"Ben pas begonnen als
stewardess bij de NLM.
Leuk ja! De TUNON-opleiding?
Was erg leuk, heel ontspannen.
Maar óók wel discipline hoor.
En je gaat je veel zelfbewuster
bewegen..."

Tunon Internationale Hostess-Opleiding

je paspoort naar een leuke, internationale baan!

Uit het lesprogramma o.a.: ● moderne talen ● toerisme
● communicatie-training ● public relations ● étiquette
● economie ● bloemschikken ● muziekbeschuwing.
● wijnkennis ● kunst

Vraag onze kennismakingsbrochure aan:

**École
Internationale
d'Hôtesses
Tunon**

Nu ook voor
Jongens!
(Alleen in Arnhem)

Den Haag: Alexanderstraat 23 vd, 2414 JM - Telefoon 070-630423
Arnhem: Frombergstraat 1 vd, 6814 EA - Telefoon 085-433526

22 scholen ter wereld: Arnhem, Antwerpen*, Barcelona, Bordeaux, Brussel, Lille,
Caen, Frankfurt*, Genève, 's-Gravenhage, Londen, Lyon, Madrid, Monte Carlo,
Montpellier, Nancy, New York, Parijs, Reims, Marseille, Straatsburg, Toulouse,
Tours en Zürich* * In oprichting

BATTEM - 83VD

 berntsen+braam
postbus 497 6500 AL nijmegen

Uw „komplete bouwers” voor

- Utiliteitsbouw
- alle verbouwingen en onderhoud
- badkamers - keukens - sanitair
- inbraakbeveiliging - brandpreventie
- isolatie van muren, ramen en daken
- tegelwerk en bestratingen
- dakbedekking, glas- en schilderwerk
- elektrische installatie, verwarming

Graafseweg 132 Tel. 080-774144

Als u van plan bent weer wat aan studie te gaan doen...

vraag dan vandaag nog de studiegids van het ISW aan.
Het ISW is ruim 50 jaar specialist op het gebied
van mondeling avondonderwijs. Tienduizenden
hebben wij bij een aanvullende studie mogen
begeleiden. Er zijn vele studiemogelijkheden, die
aansluiting geven op vooropleiding en interesse.

Economie

Praktijkdiploma Bedrijfseconomie
Assistent Econoom
Bedrijfseconoom
M.O. Economie
Creditmanagement

Marketing

Commercieel Economische Praktijk
Marketing Praktijk
Marketing (NIMA-A, B en C)
Repetitiecursus NIMA-A en B
Industriële Marketing
Sales Management (NIMA-Verkoop leider)

Management

Management Assistent
Middle Management
Vorbereidend Hoger Management
Management voor non-profit organisaties
Hoger management voor non-profit organisaties
Hogere Bedrijfsleiding
Directie-secretaris (m/v)
Persoonlijke vorming en Presentatie

Personeel en Organisatie

Leergang Personeelszaken
Organisatiekunde

Openbaar bestuur

Management in overheidsorganisaties

Rechten

Academische Studie Rechten
Bedrijfsrecht

Makelaardij

Makelaar in onroerende goederen

Computer en Gebruiker

Praktijkopleiding Computerboekhouden
en Administratie (CBA)

Communicatie

Public Relations
Praktische Journalistiek
Notuleren
Luistertraining

Bel 070-26 40 81 of stuur de bon even op. U krijgt dan
vrijblijvend het complete ISW studieprogramma in huis.

Ik heb belangstelling
voor de cursus: _____

Naam m/v: _____

Straat: _____

Postcode: _____ Plaats: _____

In gesloten enveloppe zonder postzegel sturen naar:
ISW, Antwoordnummer 40, 2500 XP 's-GRAVENHAGE

**OPLEIDINGEN &
BEDRIJFSTRAININGEN**

Instituut voor Sociale Wetenschappen
Wassenaarseweg 39-41
2596 CG 's-GRAVENHAGE

CVO-101

Dit antiek boerderijtje in Princenbeek werd met **Surfakote Muurcoating** gespoten en ziet er nu voortreffelijk uit.

Sinds 1960 werden in ons land vele duizenden huizen, flats, kantoren en industriële bouwwerken met Surfakote gespoten.
Surfakote Muurcoating is 20 à 30 maal dikker dan

een gewone verflaag en wordt snel en in één keer aangebracht. Surfakote is niet duurder dan goed schilderwerk en gaat veel langer mee: 10 jaren garantie. Surfakote is dus een uitstekende investering.

Vraag vrijblijvend documentatie bij de Surfakote-fabriek B.V. Schuytvlot, postbus 8, 3417 ZG Montfoort (U.). Tel. 03484-1587.

DA'S MOOI BINNEN

Binnen werken in onze overdekte dokken gegarandeerd korte levertijden.

Lage nieuwbouwprijzen

REVISIE

Langzaam en snelopende motoren
 Keerkoppelingen - aggregaten

SCHRAM

B.V. Scheepswerven Piet Hein
 Ringdijk 488, Bolnes
 Tel. 010 - 139275 / 01804 - 13644
 Telex 20075

GEEF DIEVEN GEEN KANS

Laat uw huis niet onbeheerd achter. Een bewakingsdienst controleert uw huis alleen met tussenpozen, dat laat dieven zeeën van tijd om hun slag te slaan. Zeker als u langere tijd afwezig bent. CERBERUS, als enige in Nederland biedt u een unieke dienst. Wij zorgen voor inwonende beheerders. Wij hebben de mensen aan wie u uw huis en waardevolle bezittingen met een gerust hart kunt toevertrouwen. Discretie, snelheid en efficiëntie zijn de bijzondere kenmerken van onze werkwijze.

CERBERUS staat het hele jaar door voor u klaar.

**CERBERUS, Postbus 7069,
 4330 GB Middelburg.**

Op vakantie naar Zuid-Afrika. Met uw SAL 'privévliegtuig'.

Twee keer per week vertrekt uw SAL 'privévliegtuig' van Schiphol naar Johannesburg. En nog eens 19 keer per week vanuit andere plaatsen in Europa. Naar de vakantie van uw leven. Of naar uw familie en vrienden in Zuid-Afrika. Het land van de Tafelberg, het Krugerpark, zonnige stranden en het hele jaar door een aangename temperatuur. En het plezierige is: uw vakantie begint al aan boord van uw ruime, comfortabele SAL toestel.

Want voor de vakantieganger is er de speciale Silver Class met z'n gastvrije comfort en voordelige tarieven.

Uw SAL 'privévliegtuig', u wordt er bediend en verwend alsof u de enige passagier aan boord bent.

Share our world

VAKANTIEBON

Stuur mij uw uitgebreide documentatie over reizen naar en in Zuid-Afrika.

Naam: _____

Straat: _____

Postcode/Plaats: _____

Bon in gefrankeerde envelop sturen naar:
 SAL, Stadhouderskade 2, 1054 ES Amsterdam.

VD 6-9

Voorverkoop Bordeaux wijnen oogstjaar 1982

Na veel doorproeven presenteren wij u met groot genoegen onze selectie Bordeaux 1982, waar wij vierkant achter staan en trots op zijn.

Wij constateerden al proevend, dat ook in een top-jaar niet alles een topper is. Vandaar ons advies: koop ook van een goed jaar niet willekeurig de wijnen.

Vooraf in goede wijnjaren is jong kopen interessant o.a.:

- a door de wereld-vraag bij vrije verkoop in 1984 is prijs-opdrijving niet uitgesloten,**
- b tegen de tijd dat de wijn op fles wordt gebracht zullen verschillende wijnen reeds totaal verkocht zijn.**

U kunt nu inschrijven op de wijnen van één van de best geslaagde Bordeaux-oogsten van deze eeuw.

	NU prijs per fles f	najaar 1984 prijs per fles f
1. Château La Terrasse, A.C. Bordeaux Supérieur	8,50	10,65
2. Château Perenne, A.C. Premières Côtes de Blaye	10,50	13,15
3. Château Lezongars, A.C. Premières Côtes de Bordeaux	10,50	13,15
4. Château Tour Ballet, A.C. Canon Fronsac	10,75	13,45
5. Château Morillon, A.C. Saint Emilion	12,95	16,20
6. Château Moncets, A.C. Lalande de Pomerol	13,75	17,20
7. Château Bon Dieu des Vignes, A.C. Graves	15,50	19,40
8. Château Tour Priban, A.C. Pauillac Cru Bourgeois	20,50	25,65
9. Château Troupian- Tête de Cuvée, A.C. Haut-Médoc-Cru Bourgeois	20,95	26,20
10. Château Larrivet Haut Brion, A.C. Graves	25,50	31,90
11. Château Lynch Moussas, A.C. Pauillac-5me Cru	25,50	31,90
12. Château Carbonnieux, A.C. Graves blanc sec	25,95	32,45
13. Château Meyney, A.C. St. Estèphe Cru Bourgeois Exceptionnel	26,75	33,45
14. Château La Tour Blanche, A.C. Sauternes- 1er Cru	26,95	33,70
15. Château Kirwan, A.C. Margaux- 3me Cru	29,75	37,20
16. Château l'Enclos, A.C. Pomerol	29,75	37,20
17. Château La Tour du Pin Figeac, A.C. Saint Emilion- Grand Cru Classé	29,75	37,20
18. Château Cantemerle, A.C. Macau- 5me Cru	33,75	42,20
19. Château Gruaud-Larose, A.C. St. Julien- 2me Cru	39,50	49,40
20. Château l'Angelus, A.C. Saint Emilion- 1er Grand Cru	54,50	68,15
21. Château Lafite Rothschild, A.C. Pauillac- 1er Cru	187,95	234,95

Van alle bovengenoemde wijnen hebben wij, afhankelijk van de prijs, een bepaalde aankoop gedaan. Vandaar, dat wij de te ontvangen orders op volgorde van binnenkomst zullen behandelen, m.a.w. wij accepteren uw order vrijblijvend en na ontvangst door u van onze reserverings-factuur heeft u het bewijs van reservering in handen. Uitsluitend na betaling binnen 30 dagen van de reserverings-factuur is de wijn uw eigendom geworden.

Tot 15 september 1983 heeft u de vrijblijvende mogelijkheid tot inschrijven.

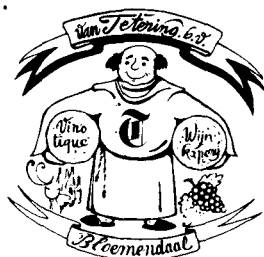
Uitlevering van de meeste wijnen zal plaatshebben in 1984, voor enkele wijnen zal dit begin 1985 worden.

De genoemde prijzen zijn strikt netto en inclusief 18 % B.T.W.

Levering door het gehele land vanaf 12 flessen franco huis.

Wijkoperij van Tetering B.V.

Zomerzorgelaan 26
2061 CX Bloemendaal
telefoon 023 - 257739
(6 dagen per week bereikbaar)

Schilderwerk nu aftrekbaar Stel niet langer meer uit!

Het levert voordeel op om uw buiten- en binnenschilderwerk nu te laten uitvoeren. En een tweede voordeel: ROOSEMALEN doet dat vakbekwaam en prijsbewust. Wij adviseren graag en vrijblijvend over kostenbesparende onderhoudssystemen. Onze jarenlange ervaring staat garant voor een waardevolle afwerking.

Bij: Schilders- & afwerkingsbedrijf

ROOSEMALEN b.v.

HILDEGONDESTRAAT 17
1402 XG BUSSUM - 02159-16370
SCHILDERWERK - BEHANGWERK -
ISOLATIEGLAS

Reserveer voor uw rustige vakantie (sept., okt.), een 2-PERS. KAMER met ontb. of een 2- OF 3-KAMERAPPARTEMENT met kookgelegenheid in sfeervol KASTEELTJE, bij Mazamet, Tarn, Z.-Frankr., in natuurpark, ANWB erkend.

Voor lekker luieren, maar ook voor actief sporten, groot zwembad, 25 x 7 m, op eigen terrein, golfbaan op 6 km. Tennisbanen op 4 km. Binnen 40 km 3 grote meren. Plm. 1 uur v.d. Middell. Zee. Dinieren in het kasteel is mog. Korting bij vooruitboeken en in voor- en naseizoen. Ned. gesproken.

Voor inf. 04950 - 36570,
of Frankrijk, 09 - 3363983368.

Chateau la Nouvelle

81240 St. Amans-Soult.
TARN-FRANCE.

FIJNE FAMILIEVAKANTIE IN HET WALLIS (ZW.)

Les Marécottes (1100 m) is er voor liefhebbers van bergen, zon, zuivere lucht en veel rust. Een ideaal uitgangspunt voor wandelingen in een uniek natuurgebied en excursies in het gehele Wallis. In ons hotel bieden wij een zeer persoonlijke verzorging, een uitstekende keuken, veel verblijfs- en speelruimten, groot, overdekt zwembad, sauna, tuin, huisbioscoop enz. Goede trein- en wegverbinding. Slechts 10 km van de autoweg bij Martigny. Ook op doorreis naar of terugkerend uit het Zuiden een heerlijk tussensstation.

Wij bieden u interessante weekarrangementen (tot eind oktober) vanaf Fr. 68,- per dag met halfpension en belangrijke reducties voor kinderen. Voor 65+ers in mei-juni, september en oktober vanaf Fr. 63,- per dag. Vraagt u reeds nu vrijblijvend een offerte voor de kerst en winter '84. Ook verhuur van chalets en appartementen.

Belt u nu meteen met Elly en Jan Mol (eig.) en wij zenden u omgaand onze folder toe.
Lid Club kindervriendelijke hotels in Zwitserland

HOTEL ★★★★★
Aux Mille Etoiles

CH - 1923 Les Marécottes (Wallis)
Tel.: 09.4126.61666

Willy Egbers

Bovag - Garage

AUTO-AIRCONDITIONING

6811 HS Trans 31, ARNHEM 085 - 421430

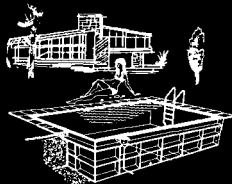
T-shirts, sweaters, trainingspakken,
bedrukt vanaf 15 stuks

poppelaanstekers bedrukt
stickers, relatie-art., buttons, petjes

RYKO HANDELSONDERNEMING

Postbus 383 - Spoorlaan 393 - Tilburg - Tel. 013 - 435809

HET ZWEMBAD NAAR UW WENSI!

Een Esterton-polyester-element zwembad. Voor een betaalbare prijs. Voorbeeld: 4 x 10 x 1,50 m, inclusief het complete grondwerk, waterzuivering, graniettegelmwand, roestvrij stalen trap, incl. BTW, dus geheel zwembad f 32.695,—.

ESTERTON ZWEMBADEN- Bergen (L)

Wilt u meer weten over onze zwembaden? Stuur een lege envelop zonder postzegel aan Esterton, antwoordnummer 11, 5854 PE Bergen (Limb.) of bel 08854 - 1345 met de heer G. Polenz en u weet er veel meer van.

QUO VADIS COMMISSARIS?

40-jarige ondernemer functionerend als Eigenaar/directeur van florerende toko, heeft tijd beschikbaar als

AKTIEF ADVISEUR

Geen gewichtigdoenerij maar effectieve middelen aandragen bij het oplossen van problemen in kleine en middelgrote ondernemingen.

Specialisme: (re)organisatie/financiën, bankzaken/fiscale en juridische problemen, internationaal onderhandelen op alle niveaus en -verkoop- deuren openbreken.

Geen alledaagse uitnodiging voor hén die toe zijn aan een nieuwe invalshoek.

Honorarium naar keuze: eventueel afhankelijk van bedrijfsresultaat.

Brieven onder nr. 791 zenden aan:
Bureau van Vliet B.V., Postbus 20, 2040 AA Zandvoort.

1. HYPOTHEEK UW HYPOTHEEK VERGELEKEN

Vraag een complete analyse in de vorm van een persoonlijk financieel rapport.

- * Bij het afsluiten van een nieuwe hypotheek.
- * Bij het verlengen van uw huidige hypotheek.
- * Bij (eventueel) omzetten van een hoge naar een lage rente.

2. PENSIOEN UW PENSIOEN GEWOGEN

Vraag het Finac Pensioenboekje, een onafhankelijke kijk op pensioenen.

- * Voor financieel juridisch advies bij de opbouw van uw pensioen: het Finac Pensioen Plan.

DE

DIENSTEN

VAN

3. HYPOTHEEK +PENSIOEN

Vraag een gerichte rapportage betreffende het voordeel van het combineren van hypotheek en pensioen.

- * Voor iedereen die van plan is een hypotheek af te sluiten en weet dat zijn pensioen straks niet voldoende is.
- * Voor iedereen die reeds eerder een hypotheek bij een levensverzekeringmaatschappij heeft afgesloten.

4. PRAKTIJK FINANCIERING

VISIE IN UW PRAKTIJK

Vraag een actuele situatieschets bij vestiging van, of toetreding tot een praktijk.

- * Voor artsen, tandartsen, dierenartsen, accountants, advocaten, etc.

FINAC

Stuur mij geheel gratis informatie betreffende:

- Pensioen
- Hypotheek bestaand nieuw
- Analyse bestaande hypotheek in combinatie met pensioen
- Praktijkfinanciering

Naam _____

Adres _____

Postcode/Plaats _____

Maliebaan 75, 3581 CG UTRECHT. Telefoon 030-31 97 47
Queridolaan 5, 9721 SZ GRONINGEN. Telefoon 050-25 13 84
Viditel: toets nummer 30379, intermediair jobdata.

finac

Onafhankelijke Intermediairs voor
Pensioenen/Assurantiën/Hypotheeken/
Praktijkfinancieringen (para)medische
beroepen.

VRIJ HEID & DEMO CRATIE

**FRIESLAND
SPECIAL**

DE MILJOENENNOTA

LIJST VAN ADVERTEERDERS

American Life Insurance Company, Rotterdam / Atelier 7, Groningen / Barten Wageningen b.v., Wageningen / Restaurant Bistrot, Den Haag / Buysrogge Taxaties, Emmeloord / Wijnkoperij Hein Smeenk, Amsterdam / De Campveerse Toren, Veere / Hypotheek Centrum voor Academici, Rotterdam / In 't Silberhuys Juwelier Rikkoert b.v., Schoonhoven / Christiaan van der Klauw, Joure / Vakantieboerderij Klein Oever, Balkbrug / Klokkenmakerij Van der Meulen, Scharterbrug / Petit-Hotel-Restaurant Otten, Amsterdam / De heer A. Parker, Boshoven / Het Kasteel van Rhooon, Rhooon / Uitgeverij Sassenheim, Haren / Stichting Int. Instituut Energiezaken, Zeist / Theresia PC, Amsterdam / TopJobs Consultans b.v., Rotterdam / De Waayer & Partners, Warnsveld

Zilver koop je in Schoonhoven

De grootste collectie hedendaags zilver in Nederland

Voor antiek Nederlands zilver kunt u een bezoek brengen aan Haven 13

„In 't Silberhuys”

Tevens voor al uw vakkundige goud- en zilverrestauraties en verzilveringen.

Een Dagje Uit in Amsterdam of voor Zaken

Logeren in Amsterdam hoeft niet duur te zijn. Blijf slapen in eenvoudig, maar schoon hotel. 1 en 2 persoons kamers f 35,— p.p. Modern comfort, tv, cv, douche.

**Petit-Hotel-Restaurant
Huize Otten**

Utrechtsedwardsstr. 79
1017 VJ Amsterdam Centrum.
Telefoon 020 - 250345.

SPECIALITEITEN RESTAURANT „Het Kasteel van Rhooon”

à la carte Restaurant

Tevens zalen voor recepties, diners, vergaderingen

S. G. Abel - Dorpsdijk 63, Rhooon - Tel. (01890) 8896 - 8884

KLEIN - OEVER

Zorgeloze pony-vakantie in mooie natuur; binnen- en buitenmanege, zwembad, sport en (samen)spel, fietscrossbaan, creatief bezig zijn, buitenritten e.d.; alles onder ervaren en enthousiaste leiding. 6-15 jaar.

Inl. J. Maat, Oud-Avereest 60, Balkbrug, 05230-19204.

Vrijheid en
Democratie

veertiendaagse uitgave
van de Volkspartij voor
Vrijheid en Democratie

NUMMER 1289
27 september 1983

Hoofdredacteur:
Reny Dijkman

Redacteur Buitenland:
Victor Hafkamp

**Parlementair
redacteur:**
Michiel Krom

Vormgeving:
Siem Willems

**Redactie-adres en
Abonnementen-
administratie:**
Algemeen
Secretariaat VVD
Koninginnegracht 57
2514 AE
's-Gravenhage
Telex 33564
t.n.v. VVD Den Haag
Tel. 070 - 614121

**Advertentie-
exploitatie
Bureau**
Van Vliet b.v.
Postbus 20
2040 AA Zandvoort
Tel.: 02507 - 14745

Druk
Ten Brink Meppel b.v.

Abonnementen
voor niet-leden f 16,50
per jaar

**brieven voor het
11 oktobernummer
moeten uiterlijk
29 september
binnen zijn**

Frieslandspecial
Annemarie Jorritsma
op de dijk

**Omslagartikel: het woord is aan
Friesland**

Commentaar op de miljoenennota

**Katern: de beschrijvingsbrief voor
de buitengewone algemene
vergadering**

**Interview met de burgemeester van
Utrecht**

Verslag deelcongres mediabeleid

Historisch Keerpunt

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

De eerste eigen begroting van het kabinet Lubbers-Van Aardenne betekent een historisch keerpunt. Voor het eerst na 10 jaar gaat zowel het financieringstekort van de overheid als de collectieve lastendruk omlaag.

Eindelijk! Na jaren van vooral praten wordt er nu een daadwerkelijk begin gemaakt met het orde op zaken stellen. Een fors bezuinigingspakket van maar liefst 12 miljard moet in 1984 gerealiseerd worden. Alleen als wij dat beleid enige jaren in ons land weten vol te houden kan er weer méér werk komen en kan het inkomensperspectief voor iedereen weer verbeteren.

Hoe bitter noodzakelijk dat is blijkt uit de nog steeds onrustbarende stijgende werkloosheid; alleen al het feit dat ongeveer de helft van onze jongeren op dit moment geen baan kan vinden legt ons de plicht op door te gaan.

Daarom ga ik er ook vanuit dat beide coalitiepartners zich volledig achter het voorgestelde beleid op zullen stellen.

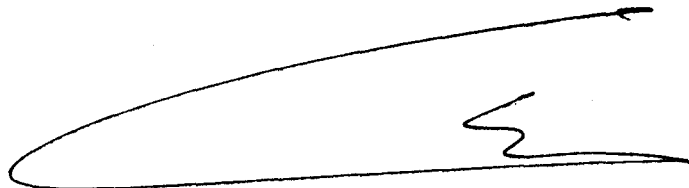
Het is opmerkelijk dat ondanks de verhoging van enkele belastingen de belastingdruk toch omlaag gaat.

Overigens gaat ook de premiedruk naar beneden. De door de VVD al sinds jaren bepleite ombuiging in de sociale zekerheid leidt nu voor 't eerst tot resultaat!

De miljoenennota maakt nog eens duidelijk dat de VVD zich niet voor niets heeft ingespannen voor het doorvoeren van de 100 % inflatiecorrectie. Bij het niet doorgaan zou dit de belastingbetaler 1.1 miljard hebben gekost.

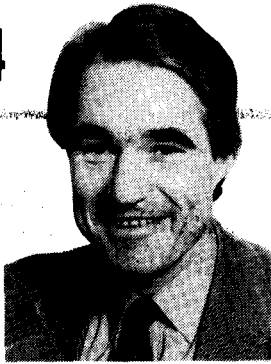
Weliswaar zijn nu - in de sfeer van de inkomstenbelasting - enkele maatregelen noodzakelijk, maar dat leidt er nu wèl toe dat de burger zo'n half miljard minder hoeft op te brengen. Een operatie die vooral voor de in de knel zittende middengroepen van groot belang is.

Het kabinet heeft met deze begroting een stevig begin gemaakt met de sanering van onze economie. Het vaart een koers die spoort met ons eigen VVD-program. Daarom verdient dit beleid en dit kabinet onze volle steun.

Ed Nijpels

Miljoenennota 1984

Kentering

Het kabinet Lubbers-Van Aardenne zorgt met de Miljoenennota 1984 voor een historische kentering. Gedurende een reeks van jaren zijn het financieringstekort en de collectieve lasten onafgebroken gestegen. Voor het eerst worden beide grootheden in een dalende beweging gezet. Het financieringstekort daalt met 0,3 % en de collectieve lastendruk met 0,9 % van het nationaal inkomen. Dit is mogelijk door een bezuinigingspakket van ca. 12 miljard op jaarbasis, dat uitzonderlijk fors mag heten. Bij Bestek '81 ging het nog om 10 miljard over 4 jaren.

De bezuinigingen zijn onderdeel van een moedig herstelplan, dat ons op drie fronten uit het economisch slop wil halen. Daarbij gaat het om het saneren van de onbeheersbare overheidsuitgaven, het weer gezond maken van het noodlijdende bedrijfsleven en het vrijwillig inschakelen van een groot aantal werkloze Nederlanders. Wat gedurende een lange periode is scheefgegroeid laat zich niet in één jaar rechtzetten. Het nu gestarte beleid zal gedurende een reeks van jaren moeten worden voortgezet. Dit wordt des te noodzakelijker naarmate de economische groei langer wegblijft. Het herstelplan van het kabinet verdient het vertrouwen van het parlement, de sociale partners en de individuele burgers, hoezeer de oppositie en sommige delen van de vakbeweging zich er ook tegen zullen verzetten. Van de regeringsfracties mag geëist worden dat ze het herstelplan onbeschadigd door het parlement loodsen.

Het regeerakkoord van CDA en VVD houdt de taakstelling in om 7 miljard per jaar te bezuinigen. Door het

verder achterblijven van de economische groei en het tegenvallen van de aardgasopbrengsten is er in de begroting 1984 een gat van nog eens 7 miljard gevallen. Meer dan 12 miljard bezuinigen in één jaar is bestuurlijk onhaalbaar. De resterende 2 miljard zal aan de taakstelling voor 1985 moeten worden toegevoegd.

Pluspunten

Ondanks een verdere daling van de particuliere en overheidsconsumptie gaan de totale bestedingen in ons land in 1984 iets omhoog. Dit is te danken aan een langzaam, maar duidelijk herstel van de bedrijfsinvesteringen en aan een opleving van onze export. Het zijn zonder meer pluspunten. Het streven van het kabinet is immers de overmatige (overheids-) consumptie van de zeventiger jaren om te buigen naar bedrijfsinvesteringen en export. Alleen daarmee krijgen we onze geslonken economische groei weer terug in de vaart der volkeren.

Een aantal linkse economen en politici reizen stad en land af met verhalen dat het kabinet de economie moet stimuleren. Hun recept is de verhoging in plaats van de verlaging van het financieringstekort. Door het aantrekken van de totale bestedingen worden ze echter in het ongelijk gesteld. Ook dat is een pluspunt. Bijzonder positief is de gunstige loonontwikkeling. Het Stichtingsakkoord werkt. Een loonsomstijging van nul in 1984 is sinds de vijftiger jaren niet meer voorgekomen. Het komt onze concurrentiekracht zeer ten goede. De geldontwaarding is met 3 % in geen jaren zo gering geweest. De bedrijfsrendementen kunnen eindelijk gaan stijgen. Al zal het nog jaren duren voordat het bedrijfsleven z'n financiële veerkracht volledig terug heeft.

Minpunten

De werkloosheid loopt op naar een onrustbarend peil. Het Planbureau verwacht een werkloosheid van

900.000, d.w.z. 17 % van de beroepsbevolking, in 1984. Dat is een triest dieptepunt in West-Europa. Het meest schrijnend is de werkloosheid onder jongeren. Eén op de twee jongeren onder de 20 jaar zit zonder werk.

Zeer terecht heeft het kabinet 600 miljoen op jaarbasis uitgetrokken voor z'n Jeugdwerkplan.

Met de werkloosheid groeit het aantal inactieven. Was de verhouding niet-actieven tot werkenden nog 1 op 3 in 1970, nu is die verhouding 2 op 3. Drie werkenden onderhouden niet alleen hun eigen gezinnen of samenlevingsverbanden, maar ook die van twee niet-actieven.

Arbeidstijdverkorting verschaft onvoldoende soelaas. Het Planbureau maakt duidelijk dat dit in 1984 slechts 15.000 werklozen kan helpen. Een zelfde aantal wordt bereikt via de werkgelegenheidsprojecten (1 miljard pakket) van het kabinet. Willen we de meer dan 300.000 langdurig werklozen (langer dan 1 jaar werkloos) nog perspectief bieden op zinvolle besteding van hun tijd dan zal dat gezocht moeten worden in (vrijwillig) werken met behoud van uitkering. Daartoe leent zich vooral de kwartaire sector. Ter voorkoming van concurrentie-ervalsing mogen duidelijke richtlijnen niet ontbreken. Naast de werkloosheid werpt de economische groei een donkere schaduw op 1984. Sinds 1977 is onze groei, ook in vergelijking tot andere industrielanden, sterk achtergebleven. In 1984 zal de groei opnieuw nul zijn. Vanwaar deze slechte prestatie? OESO-cijfers laten een nauwe samenhang zien tussen de economische groei en de omvang van de collectieve sector. Nederland heeft de op één na grootste collectieve sector en de op één na slechtste groei. Alleen met „minder overheid en meer markt” krijgen we ons groei-vermogen terug.

Bedrijfsleven

Terecht geeft het kabinet een belangrijke, zo niet de belangrijkste, plaats in z'n herstelplan aan de gezondmaking van het bedrijfsleven. Zonder rendementsherstel zal er geen herstel van investeringen komen. Zonder herstel van investeringen is er geen enkel uitzicht op een duurzame verbetering van de werkgelegenheid. De intoming van de loonsom werpt in

1984 al enige vroege vruchten af. Maar ook de op het bedrijfsleven drukkende collectieve lasten moeten dringend omlaag. Het kabinet geeft daartoe een stevige aanzet door die in 1984 met 2 miljard op jaarbasis te verminderen. Die steun zal in de komende jaren zeker in hetzelfde tempo moeten worden voortgezet. De lastenverlichtingen bestaan voor de helft uit fiscale maatregelen. Zeer positief voor het vertrouwen - ook van het buitenland - in ons bedrijfsleven is de maatregel om de vennootschapsbelasting met 8 % in twee jaar (waarvan 5 % in 1984) te verlagen. Een en ander gaat gepaard met een gelijkwaardige belastingverlichting voor zelfstandige ondernemers. Het toont dat het kabinet het winst- en werkgevendende bedrijfsleven een hart onder de riem wil steken. Voor het midden- en kleinbedrijf en voor de startende ondernemers (betere en meer „carry back” faciliteiten) worden nog specifieke fiscale maatregelen getroffen. Er komt eindelijk een regeling om de innovatie te stimuleren.

Naast de fiscale verlichting worden de werkgeverspremies verminderd. Vooral voor arbeidsintensieve bedrijven kan dat de druk van de ketel wegnemen als het gaat om de loonkosten. Met het verminderen van regulering, stroomlijning van vergunningen en vereenvoudigen van steunmaatregelen gaat het kabinet onverdroten door.

Belastingplan

Er kan niet genoeg op gewezen worden dat in 1984 de druk van belastingen en premies tezamen daalt met 0,9 % van het nationale inkomen. De belastingen dalen met 0,1 % en de premies met 0,8 %. Maar waarom verhoogt het kabinet dan toch de BTW met 1 % en waarom worden de accijnzen aan de inflatie aangepast? Het bezuinigingspakket bestrijkt niet alleen de rijksbegroting, maar ditmaal vooral ook de sociale zekerheid en de volksgezondheid. Om de bezuinigingen in de laatste twee sectoren ook ten goede te laten komen aan het financieringstekort moeten er compenserende belastingmaatregelen getroffen worden. „Terugsluizen” heet dat.

Een BTW- of accijnshoogte pakt tegenwoordig voor alle inkomensgroepen in gelijke mate uit. Geen nivellering of denivellering dus. Verhoging van deze indirecte belastingen ligt daarmee voor de hand. Het ware overigens beter geweest indien het kabinet alleen het lage BTW-tarief had verhoogd. Verdere verhoging van het hoge BTW-tarief werkt schadelijk voor dienstverlening en bouw, en is fraudegevoelig. Vanwege de noodzaak van „terugsluizen” van bezuinigingen naar het financieringstekort is ook de tijdelijke verhoging van de tarieven voor de inkomstenbelasting uit 1983 voortgezet. Om diezelfde reden en om aan het inkomensplaatje te „frutselen” is er even gedacht aan het geheel ongedaan maken van de inflatiecorrectie. Opbrengst 1.1 miljard! Daar heeft de VVD-fractie zich krachtig tegen verzet. Met succes. De inflatiecorrectie wordt van 80 % in 1983 op 100 % in 1984 gezet. Heeft de VVD die gekocht door elders evenveel in te leveren? Dat kan niet waar zijn. Weliswaar zijn er twee flankerende maatregelen bijgekomen (waaronder een verhoging met 1 %-punt van de tarieven vanaf de 40 %-schijf). Maar per saldo zijn de belastingbetalers nu voor zo'n half miljard beter af dan wanneer de inflatiecorrectie geheel was opgegeven. Dat geld komt vooral de middengroepen ten goede. Bovendien is het gevaar afgewend, dat de inflatiecorrectie telkenjare speelbal van „koopkracht-specialisten” wordt.

Koopkrachteffecten

De inkomenseffecten van de kabinetsmaatregelen zijn voor de VVD-fractie redelijk en aanvaardbaar. De werknemers in de bedrijven gaan er in de hoogste inkomenscategorie 1 % meer op achteruit dan in de laagste. De middengroepen zitten 0,5 % gunstiger met hun koopkracht dan de laagste categorie. Een zekere denivellering vindt daar plaats. Binnen de groep van ambtenaren en trendvolgers is de inkomensachteruitgang evenredig tussen hoog en laag. Dit wordt mede mogelijk door de afschaffing van de

maximering van de vakantietoelage. Een onrecht en een bestuurlijk onding wordt hiermee de wereld uit geholpen. Omdat ambtenaren en trendvolgers bij een werkgever (de overheid) werken die een groot verlies (een financieringstekort van 40 miljard) leidt, is een relatieve inkomensachteruitgang niet te vermijden.

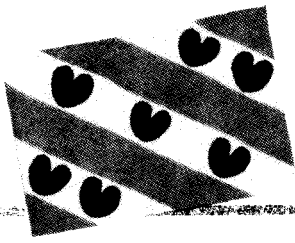
Een gelijkschakeling van ambtenaren met uitkeringsgerechtigden wordt door de VVD-fractie echter afgewezen. Daarvan is in de praktijk ook geen sprake. Op de sociale zekerheid wordt in 1984 voor 4,2 miljard en op de arbeidsvoorwaarden voor ambtenaren en trendvolgers voor 3 miljard bezuinigd. Voorts vervalt de prijscompensatie voor de uitkeringstrekkers in 1984 in z'n geheel en blijft de prijscompensatie voor de ambtenaren - na verdiscontering van de 2 % loonmatiging in de bedrijven - punt van onderhandeling. Als werkenden nemen ambtenaren en trendvolgers dus een andere positie in dan de niet-actieven.

Geconstateerd moet worden dat de koppeling van uitkeringen op afstand van de lonen definitief door het kabinet is ingezet. Gezien de groei van het aantal uitkeringstrekkers - in 1984 met 9 % - is dit helaas onafwendbaar. Dan is het maar beter dat niet langer te verdoezelen. Wel heeft het kabinet ter handhaving van de positie van de „echte” minima voor deze meest kwetsbare groep (voor een derde bejaarden met een AOW) 450 miljoen in 1984 uitgetrokken.

Slotsom

Met de Miljoenennota 1984 brengt het kabinet Lubbers-Van Aardenne de burgers in dit land - na jaren van overtrokken verwachtingen - terug naar de inmiddels rauwe werkelijkheid. Het geeft er blijk van in de collectieve sector daadwerkelijk orde op zaken te willen stellen. Het geeft leiding aan een groeiend besef in het land om de tering naar de nering te zetten. Met het herstelplan zorgt het kabinet voor een kentering in het economisch beleid, geeft het hoop en opent het weer perspectieven.

*Rudolf de Korte
VVD-Tweede Kamerlid*

Het woord is aan Friesland!

Op 19 oktober zullen de Friezen naar de stembus gaan. Op die dag wordt een periode van vijftien jaar overleg en besluitvorming tussen gemeenten en provincie en provincie en rijk over de nieuw te vormen gemeenten definitief afgesloten.

Deze gemeentelijke herindeling slaat als operatie alles wat qua oppervlakte tot nu toe is herverdeeld. De bewoners van een enkele stad plus wad en woud buiten beschouwing latend stort de hele provincie zich in deze tussentijdse verkiezingen waarbij 21 bestaande opgaan in 9 nieuwe gemeenten.

Het Friese Kamerlid Annemarie Jorritsma: „Het is een tijdlang de vraag geweest of de datum van 1 januari 1984 haalbaar zou zijn, maar de Staten-Generaal plus minister Rietkerk hebben alles op alles gezet om dat te bereiken. Mijn collega Huub Jacobse, die de herindeling in de Tweede Kamer heeft behandeld, heeft daar ook zeer duidelijk gezegd dat de hele discussie in het parlement niet nog eens over moest worden gedaan. Hij heeft alleen het accent gelegd op de controversiële punten tussen bestaande gemeenten en het provinciaal bestuur én tussen provincie en rijk. Zo heeft Jacobse zich sterk gemaakt mét Doniawerstal om dat gebied zelfstandig te houden. Zijn voorstel tot wetswijziging werd echter verworpen.

Vooraf de financiën zullen straks een rol gaan spelen. De zorg daarover werd door alle fracties gedeeld. De gemeentelijke herindelings in het verleden hebben in Limburg laten zien hoe het wél moet en in West-Friesland hoe het niet moet. De Kamer heeft

Annemarie Jorritsma en Ferdinand Berg in Dokkum

aangedrongen op een financiële startbijdrage en een soepele overgangsregeling.”

Samenvoeging

Sprak men in de Kamer nog over grensleggingen en bewonertal, het VVD-Kamercentralebestuur van Friesland heeft een pittige periode achter de rug. Als drie gemeenten worden samengevoegd tot één grote betekent dat het samenbreien van drie VVD-afdelingen tot één. Wat in de ene nieuwe gemeente in een poep en een zucht was geregeld, werd tot een lijdensweg in een andere. Maar men is eruit gekomen. Met de bekende VVD-eensgezindheid bereidt men zich nu voor op de verkiezingen. Het woord is verder aan de Friezen die het straks moeten maken. De lijsttrekker van de nieuwe gemeente Scharsterland, de heer *Van de Siepkamp*, kon wegens ziekte niet deelnemen aan het gesprek. Jammer, omdat dit de samenvoeging is van de gemeente Haskerland en Doniawerstal voor welke laatste gemeente de VVD in de Kamer de zelfstandigheid heeft bepleit en waarvan de afdelingen na de uiteindelijke beslissing de eerste waren die tot samenvoeging overgingen.

„Geen mens verlangde hier naar een

gemeentelijke herindeling,” vertelt *Foeke de Wolf*, tweede man op de VVD-lijst van de nieuwe gemeente Boarnsterhim (± 17.000 inwoners). Dat neemt niet weg dat hij er zijn beste krachten aan geeft. De zeventien dorpen en kernen die hier worden samengevoegd bestaan van de landbouw, waterrecreatie en wat industrie. „Voor die herindeling erdoor kwam, hadden we met de VVD-afdelingen wel eens vrijblijvend overleg. Toen het tijdstip naderde waarop één gemeente zou worden gevormd zijn we met de verschillende VVD-afdelingen rond de tafel gaan zitten en in mei hadden we één gezamenlijke afdeling met een voorlopig bestuur. Na de verkiezingen wordt een definitief VVD-afdelingsbestuur gekozen. Misschien zal het dan verstandiger zijn om de gemeenteraads- en bestuursfuncties te scheiden. Dat moet ook kunnen, want we hebben zo'n 180 leden. Vorig jaar haalden we van alle partijen de grootste winst. We kregen 20 % van de stemmen.”

Over de wijze van verkavelen is hij niet zo te spreken. „De provincie heeft bepaalde dingen voorgesteld en ik begrijp niet wat de minister heeft bezield om daar van af te wijken. Deze verkiezingen zie ik overigens als een Friese aangelegenheid. Zeker geen Haagse, want de landelijke politiek staat zover van ons af.”

EEN HELE HYPOTHEEK MET EEN HALVE VERZEKERING

Eerst even uitleggen wat hypotheek en verzekering met elkaar te maken hebben:

Er zijn mensen die hypothecair geld lenen en op die lening **niet** aflossen. Zij sluiten een verzekering die na bijvoorbeeld 30 jaar een bedrag oplevert dat groot genoeg is om de schuld in één keer af te lossen. Diezelfde verzekering zorgt er ook voor dat bij eerder overlijden een bedrag op tafel komt, waarmee bijvoorbeeld de weduwe de schuld kan aflossen.

Wat moet u zich nu voorstellen bij die „halve verzekering“ waarvan in de kop sprake is?

Wel, wij van het Hypotheekcentrum vinden de jaarlast van een hypotheek met een verzekering soms toch nog wat zwaar, vooral in het begin. Het grote voordeel van de **blijvende rente-af trek** wordt dan overschaduwed door een (te) hoge levensverzekeringspremie. Daarom introduceren wij de „halve verzekering“.

Hierbij wordt in principe 50 % verzekerd van het bedrag dat t.z.t. nodig is om de hele schuld af te lossen.

Wij gaan er daarbij van uit dat door de winstdeling of rendementsgarantie (gekoppeld aan obligatie-rendement) de verzekerde som langzaam aangroeit tot het **volle** hypotheekbedrag.

Door speciale winstdelingsafspraken is toch bij vroegtijdig overlijden de hele schuld verdwenen!

De halve verzekering ontpopt zich dus eigenlijk als een hele . . . maar de premie voor die verzekering is wel half! En daar gaat het om.

Een hele hypotheek (koopsom plus kosten) met een „halve“ verzekering.

Goedkoper dan een annuïteit. En met de rentetermijn (10 jaar) en met de verhuisvoorwaarden zit het wel goed.

Bel gerust voor nadere informatie of vraag vrijblijvend om toezending van het „Oranje Boekje“.

Eén telefoontje en het is vandaag al op weg naar uw brievenbus.

Het Hypotheekcentrum is gevestigd in het Bouwcentrum te Rotterdam. Gemakkelijk te bereiken, tel.: 010 - 143311, adres Postbus 2600, 3000 CP Rotterdam.

HYPOTHEEK CENTRUM

v o o r a c a d e m i c i

010-14.33.11.* (of 053-35.13.04 voor Oost-Nederland)

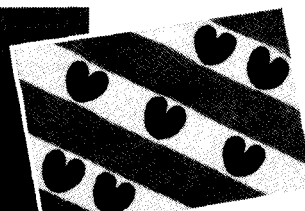
POSTBUS 2600 ROTTERDAM

RAAD VAN TOEZICHT:

voorzitter: prof. dr. R. Bannink (econoom); leden: prof. dr. J. Bergsma (klinisch psycholoog), ir. D.J. Brink b.i. (architect B.N.A.), prof. dr. H.G. Schulte Nordhoit (cultureel antropoloog), J.P. Kostense (register accountant).

De Friese lijstaanvoerders bijeen

de bomen tot in de hemel hoeven te groeien."

Oranjehotel

Het grootste deel van de negen lijstaanvoerders is op verzoek van Ferdinand Berg (lid van de Landelijke Propagandacommissie, maar helaas wegens een té druk bestaan per 1 september afgetreden) naar het Oranjehotel in Leeuwarden gekomen om over de verkiezingen te praten. Naast de vraagesprekken voor het partijblad komt aan het gemeenschappelijke tafeltje ook een aantal gezamenlijke punten ter sprake. De meeste nieuwe gemeenten hebben de landbouw en/of de recreatie als hoofdmoot van het bestaan. De Friese Milieuraad ligt duidelijk „minder lekker” in dit gezelschap. „Ze krijgen drie ton subsidie, maar ze richten door hun vele bezwaarschriften voor miljoenen schade voor de landbouw aan.” Ook over de toekomst van het Frysk Orkest is men somber. Van Kamerlid, Annemarie Jorritsma, heeft in Den Haag al heel wat afgelobbied om deze zaak ten gunste te keren. De Friezen hebben als troost dat na Els Veder-Smit thans Annemarie in Den Haag zich direct met de Friese belangen binnen de VVD bezighoudt. En ze weet wat er speelt en waar ze het over heeft. De hele dag trekt ze onvermoeibaar mee om de Friese zaak zo duidelijk mogelijk op me over te brengen.

De heer U. J. Wiersma, VVD-lijstaanvoerder van het nieuwe Nijferd, zegt onomwonden: „Ik wil tijdens de verkiezingen de zaken toespitsen op de gemeente én op het belang van de streek. In Den Haag denkt men te theoretisch. Men luistert te veel naar de natuurbeschermers in plaats van naar de landbouwers. Men vergeet dat de boer de beste natuurbeschermers is. Erg belangrijk is de werkgelegenheid voor ons. We zitten nu al op een werkloosheidspercentage van 20 %. Jonge boeren die aan de slag willen,

De taxatie van de heer De Wolf is dat de samengevoegde gemeenten financieel achteruit zullen gaan. „Er zullen bovendien wel meer ambtenaren moeten worden aangesteld en de meeste gemeenten hier hebben geen gemeentekantoor. Een beetje raadhuis kost behoorlijk wat, want voor 2 miljoen bouw je een kippenhok.”

De Wolf is van plan om tijdens de verkiezingscampagne de negatieve kanten van Den Haag recht te breien. „We zullen ons sterk maken voor de landbouw. Bij het natuurbeheer willen we ook inspraak van de recreanten. We zijn er van overtuigd dat natuurgebieden ook zonder prikkeldraad heel goed te behouden zijn.”

Nadeliger

„Met die herindeling zijn de problemen nog niet opgelost,” merkt lijstaanvoerder W. Hiddinga van het nieuwe Littenseradeel op. „We hopen als VVD-fractie straks opbouwend te kunnen meewerken aan het feit dat we straks niet met een gemeente met te weinig draagkracht komen te zitten. Het is zorgelijk. De bezuinigingen op de algemene uitkeringen gaan steeds verder door en de komende financiële verhoudingswet is nog nadeliger voor het platteland dan de huidige.

Bovendien zijn de hoge kosten voor het grote wegennet ten opzichte van het aantal inwoners van het dertig dorpen tellende Littenseradeel niet haalbaar. Dat wegennet wordt grotendeels intensief als doorgaande route gebruikt. Wij, als VVD, vinden dat die onderhoudskosten meer voor rekening van de provincie of het rijk moeten komen.” Hiddinga, die al negen jaar in de gemeenteraad zit, oordeelt wat milder over de gemeentelijke herindeling. „In feite waren de gemeenten te klein. Goede krachten stroomden door naar de grotere plaatsen. We zullen hard moeten gaan werken aan de herindeling van de gemeenschappelijke regelingen. De rest is een kwestie van wennen.” De heer H. Veldwiesch wordt de VVD-lijstaanvoerder van het nieuwe Wymbritseradeel en motiveert zijn inspanningen voor de verkiezingen als volgt:

„De VVD appelleert aan de persoonlijke verantwoordelijkheid van de mens. Deze partij biedt tegenwicht ten aanzien van het radicalisme dat overal de kop opsteekt en zij loopt niet overal blindelings achteraan. Wij willen in Wymbritseradeel waar het CDA de meerderheid heeft, een liberaal geluid laten horen. Bovendien willen we politiek ‘links’ laten zien dat met een zakelijke, nuchtere aanpak goed kan worden bestuurd zonder dat

Alle foto's, die betrekking hebben op Friesland zijn gemaakt door Tjerk de Jong uit Leeuwarden.

kunnen dat niet doordat de grondprijzen veel te hoog zijn en de bestemmingsplannen te strak zijn gesteld. Ook op het gebied van onderwijs moet in onze gemeente het nodige gebeuren. Iedereen die op HAVO-niveau wil studeren moet helemaal naar Sneek of Bolsward. Dat is veel te ver.

Wat de sociale woningbouw betreft bepleiten we lagere bouwrijzen, want huurprijzen van vijf- tot zeshonderd gulden zijn niet op te brengen. We moeten trachten de leefbaarheid van de kleine dorpen te handhaven. Daarvoor zijn dorpshuizen en scholen nodig. Zonder scholen krijg je geen jonge mensen in je gemeente en vergrijsst de bevolking."

Het Bildt

Tot spijt van VVD-lijstaanvoerder *J. de Groot* in Het Bildt werd het amendement van Huub Jacobse betreffende de toevoeging van Barradeel tot de gemeente Het Bildt verworpen. „Maar financieel gezien springen we er redelijk uit. Door het bebouwingspercentage gaat de rijksuitkering omhoog. Een gemeentehuis hebben we al. We gaan er nu naar streven onze voorzieningen te behouden zonder de burgers op hogere lasten te brengen. De landbouw moet zo weinig mogelijk beperkingen via de hinderwet krijgen opgelegd. Het Bildt heeft als akkerbouwgemeente een heel belangrijke functie in Friesland.” Hoewel het nog een open vraag is of *Jaap Rosier*, thans wethouder te Dokkum, straks zijn met volle inzet uitgevoerde functie kan behouden, is hij toch warm voorstander van de gemeentelijke herindeling. Rosier is lijststaanvoerder voor Dongeradeel. „Dokkum mag straks niet de kleine kernen overheersen,” zegt hij. „We moeten het samen doen. De VVD-afdelingen zijn hier dankzij de hulp van Rienk Opendijk van Veen en Folkert de Vries geluidloos in elkaar overgegaan. Er is nu een ledenbestand van ongeveer 100. Het voorlopig

bestuur is uit alledrie de afdelingen samengesteld.”

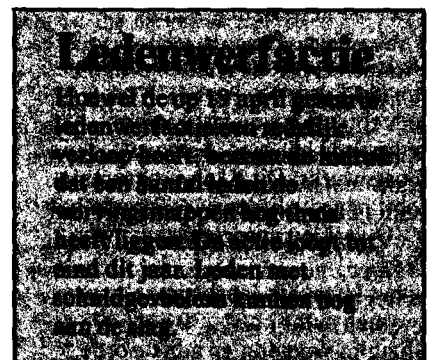
De nieuwe gemeente krijgt straks een zware dobber door de toevoeging van de minder draagkrachtige Dongeradelen. Een schatting van de Dokkumse burgervader van het werkloosheidspercentage van de nieuwe gemeente geeft het zorgwekkende cijfer van 27 %. Rosier: „We hebben in Dokkum goede onderwijsvoorzieningen, een zwembad, een ziekenhuis en bij de laatste verkiezingen verdubbelde de VVD het aantal stemmen. In het verleden zijn we als VVD waarheidsgetrouw overgekomen. Dat moet zo blijven. Helaas neemt de polarisatie weer toe nu de verkiezingen naderen . . .”

Jong bestuur

De nieuwe gemeente Franekeradeel koos als VVD-lijstaanvoerder *Pieter Wiersma*. „De VVD heeft hier de laatste drie jaar een explosieve groei doorgemaakt,” vertelt hij, „door de komst van een jong bestuur dat intensief aan ledenwerving is gaan doen. We hebben nu ruim 200 leden. Bij de gemeenteraadsverkiezingen vorig jaar ging de VVD in Franeker van 0 naar 2 zetels. De nieuwe gemeente beschikt straks over drie raadhuisen. Ambtelijke werkgroepen hebben al een organisatie-opzet gemaakt betreffende de samenvoeging. Men kampt met een te groot personeelsbestand, maar de afspraak is dat niemand door die herindeling op straat zou komen te

staan. Dus is gekozen voor de 0-optie.” Wat de verkiezingen van de 19de oktober betreft: „Wij vinden de integratie van stad en platteland, de contacten van de gemeentebesturen met de dorpsverenigingen en het handhaven van de kleine scholen heel belangrijk. In de verkiezingen willen we er de nadruk op leggen dat de bewoners niet belemmerd moeten worden door degenen die zo nodig de bureaucratie in stand willen houden.” De heer *S. Veltman*, VVD-lijstaanvoerder van Gaasterland, wil straks een positieve bijdrage leveren aan de oplossing van de sociaal-economische problemen door een gezond beleid van de gemeente zelf en betere activering van het bedrijfsleven. „We zullen de belangen van de recreatie, de landbouw en het natuurlandschap beter op elkaar moeten afstemmen. Dat is erg belangrijk om levensvatbare bedrijven te krijgen en het milieu te sparen. De landbouw is de grootste bedrijfstak in onze gemeente. Hij zorgt voor veel indirecte werkgelegenheid.” En dat waren dan de acht gemeenten. Het zal voor alle kandidaten en de propagandisten een zware klus worden een goede campagne te voeren om zo de goede resultaten van vorig jaar te evenaren en liefst te overtreffen. Mocht op u, als Fries VVD-lid, een beroep worden gedaan een handje te helpen, doe dat dan. Die anderen werken al maanden aan de toekomst van hun nieuwe stad en van de partij in Friesland.

Reny Dijkman

Friesland onderscheidt met Gouden VVD-speld

Wiebe van de Siepkamp en Jan Bijkersma zijn de eerste VVD-ers die van de voorzitter van de kamercentrale Friesland, F. J. de Haan, de gouden VVD-speld ontvingen.

De Friezen houden zich het recht voor om éénmaal per jaar rond te speuren naar de VVD-(st)er die „zich in bijzondere zin voor de partij of het liberalisme in het algemeen verdienstelijk heeft gemaakt”.

De speld werd in leven geroepen door de Kamercentrale Friesland in nauwe samenwerking met de Friese PPC. Ferdinand Berg zag met die verwezenlijking op de valreep vóór zijn aftreden als LPC-er (wegens te drukke werkzaamheden) een langgekoesterd ideaal verwezenlijkt. „Van de Siepkamp en Bijkersma,” zo vertelde hij, „zijn beide VVD-ers van het allereerste uur. Zij hebben samen enorm veel tijd gestoken in het op

KC-voorzitter De Haan siert Jan Bijkersma met de Gouden VVD-speld.

Dezelfde onderscheiding wordt Wiebe v.d. Siepkamp opgespeld.

poten zetten van de Friese VVD. Van de Siepkamp, die al 30 jaar VVD-raadslid in Haskerland is geweest, wordt bij de komende verkiezingen VVD-lijsttrekker voor de nieuwe gemeente Scharsterland. Jan Bijkersma is in de moeilijkste jaren voorzitter van de Kamercentrale Friesland geweest.

Bijkersma was door het gebeuren zo getroffen, dat hij gelijk de champagne uit de kelder haalde”.

En hoe gaat het nu verder met de gouden VVD-speld?

Elk jaar zal er één worden uitgereikt op de najaarsvergadering van de kamercentrale Friesland door het kc-bestuur. De voordracht daartoe loopt via de „Gouden Spelden Commissie”, die zal bestaan uit degenen die de speld reeds bezitten. Bij hen kan men verdienstelijke VVD-(st)ers dan ook aanmelden. De Gouden Speld kan aan niet-Friezen ten deel vallen, maar zal steeds in Friesland in ontvangst genomen moeten worden.

(vervolg Friesland op pag. 9) R.D.

Partijraad Europees Verkiezingsprogramma

Deze maand kwam de partijraad van de VVD maar liefst tweemaal bijeen. Op 10 september boog men zich over de wijzigingsvoorstellen op het Europees verkiezingsprogramma en de 24ste verdiepte men zich in de miljoenennota. (Van de laatste bijeenkomst treft u in de volgende V & D een kort verslag.)

De kamercentralebesturen hebben aan het Europees conceptverkiezingsprogramma gedurende het reces keihard doorgewerkt. Dit ELD-programma komt in grote lijnen overeen met het VVD-verkiezingsprogramma van 1982.

In het Utrechts Jaarbeursgebouw kwamen maar liefst 230 wijzigingsvoorstellen aan de orde.

VVD-voorzitter Kamminga opent de partijraad

De Werkgroep Europese verkiezingen volgt nauwkeurig de amendementen. Rechts: voorzitter Van Bemmelen.

Onder voorzitterschap van Ton van Bemmelen, die ook voorzitter is van de Werkgroep Europese Verkiezingen, kwam men tenslotte tot circa vijftig

amendementen die door de Nederlandse delegatie op het ELD-congres in München zullen worden ingediend. De werkgroep had te voren in een intensieve langdurige vergadering alle voorstellen tot tekstwijzigingen van een advies voorzien.

Tijdens de partijraad bleek de grootste pijn te liggen in de te haastig tot stand gekomen Nederlandse vertaling, waarover de penningmeester van de Vrouwen in de VVD, Ankie Aeyelts Averink, opmerkte dat het hier niet alleen redactionele verschillen, maar ook inhoudelijke afwijkingen van de oorspronkelijke Engelse tekst betroffen. De interpretatie van de Engelse vertaling leverde maar liefst 56 amendementen op.

In december zullen de Europese Liberale Democraten trachten tot overeenstemming te komen over dit éne gezamenlijke programma. Als dat lukt - en waarom zou men niet slagen? - zullen de liberalen van alle landen van de Europese Gemeenschap weer als enige partij met één verkiezingsprogramma de Europese verkiezingen in 1984 ingaan.

Reny Dijkman

Foto's: Hanneke Kortlandt

OPENBARE BUITENGEWONE ALGEMENE VERGADERING (67ste algemene vergadering)

te houden op vrijdag 2 en zaterdag 3 december 1983 in Cultureel Centrum de Vest te Alkmaar

Onderwerp: Bespreking van de nota's Emancipatie (n.a.v. rapport van de Teldersstichting) en Ontwikkelingssamenwerking voor de jaren tachtig, aan de hand van stellingen, geformuleerd door resp. een ad hoc werkgroep, samengesteld uit leden van diverse commissies en de Organisatie Vrouwen in de VVD, en de commissie Ontwikkelingssamenwerking.

Door de ledenvergaderingen van de afdelingen, de centralevergaderingen van de ondercentrales en kamercentrales, de commissies van advies (art. 60 h.r.)* en de bijzondere groepen (art. 78.1 h.r.) kunnen op de **stellingen** (dus **niet** op de tekst van beide nota's) tot en met 25 oktober 1983 amendementen c.q. moties bij de algemeen secretaris worden ingediend, met gebruikmaking van formulieren, die door het algemeen secretariaat aan de secretarissen van de daartoe bevoegde instanties zullen worden toegezonden. Alleen diè amendementen c.q. moties worden in behandeling genomen die door middel van het voorgeschreven formulier ter kennis van de algemeen secretaris worden gebracht. Deze amendementen c.q. moties worden gepubliceerd in *Vrijheid en Democratie* nr. 1293 van 22 november 1983.

Agenda:

... vrijdag 2 december 1983 - 14.00 uur.

1. **Opening door de voorzitter, J. Kamminga.**
2. **Behandeling nota Emancipatie** (stellingen nota I).

... vrijdag 2 december 1983 - 20.00 uur.

- (Men wordt verzocht om 19.45 uur in de zaal aanwezig te zijn)
3. **Rede door de voorzitter van de Tweede-Kamerfractie van de VVD, drs. E. H. T. M. Nijpels.**
 4. **Informeel contact van de aanwezigen met de VVD-leden van de Staten-Generaal.**

... zaterdag 3 december 1983 - 9.30 uur.

5. **Behandeling nota Ontwikkelingssamenwerking voor de jaren tachtig** (stellingen nota II).

... zaterdag 3 december 1983 - 13.30 uur.

6. **Voortzetting van de vergadering met betrekking tot het onderwerp, onder 5 van deze agenda genoemd.**
7. **Rondvraag.**
8. **Sluiting door de voorzitter.**

Het hoofdbestuur van de VVD:

J. Kamminga, voorzitter.

W. J. A. van den Berg, algemeen secretaris.

* Het hoofdbestuur verzoekt deze commissies echter grote terughoudendheid te betrachten, aangezien beide nota's immers zijn opgesteld onder auspiciën van commissies, die eveneens vallen onder art. 60 h.r.

N.B.:

De aandacht van de afdelingen wordt gevestigd op art. 20 van de statuten en op art. 49.1 t/m 49.4 van het huishoudelijk reglement van onze partij, die luiden als volgt:

20.1. Het stemrecht in de algemene vergadering wordt uitgeoefend door afgevaardigden van de afdelingen.

20.2. Voor iedere vijftig leden van een afdeling per één januari onderscheidenlijk één juli van het lopende jaar wordt één stem uitgebracht; daarbij wordt het aantal leden van elke afdeling naar boven afgerond tot vijftig of een veelvoud daarvan.

20.3. Voor afdelingen die na één januari onderscheidenlijk één juli van het lopende jaar zijn opgericht of waarvan de grenzen na die data zijn gewijzigd, wordt het aantal stemmen op de in artikel 20.2 bepaalde wijze vastgesteld op grondslag van het aantal leden dat één week voor de dag van de vergadering tot de afdeling behoort.

20.4. De aspirant-leden worden voor de bepaling van het ledental van een afdeling als bedoeld in artikel 20.2 en 20.3 buiten beschouwing gelaten.

20.5. De afgevaardigden van een afdeling worden benoemd door de ledenvergadering van die afdeling.

20.6. Iedere afgevaardigde stemt in de algemene vergadering zonder last, naar vrije overtuiging.

49.1. Bij benoeming van afgevaardigden als bedoeld in artikel 20.5 van de statuten, benoemt de ledenvergadering één of meer plaatsvervangers, al dan niet per afgevaardigde.

49.2. Indien de ledenvergadering meer dan één afgevaardigde benoemt, kan zij tevens vaststellen hoeveel stemmen iedere afgevaardigde met inachtneming van het in artikel 20 van de statuten bepaalde aantal stemmen ter algemene vergadering zal uitbrengen; toezicht op de naleving van zodanig besluit berust bij de afgevaardigden van de afdeling zelf.

49.3. Afgevaardigden kunnen hun vertegenwoordiging overdragen aan andere afgevaardigden van dezelfde of van een andere afdeling.

49.4. De voorzitter kan van iedere afgevaardigde verlangen dat deze zijn bevoegdheid aantoont, bij gebreke waarvan de betrokken afgevaardigde geen stemmen meer mag uitbrengen. Voorts wordt de afdelingen verzocht, indien zij bij punt 7 speciale onderwerpen ter sprake willen brengen, hiervan vóór 26 oktober a.s. mededeling te doen aan het algemeen secretariaat. Bovendien is het noodzakelijk dat de sprekers zich tijdig, voor het betreffende agendapunt aan de orde komt, hebben aangemeld bij de algemeen secretaris, opdat een evenredige verdeling van de beschikbare spreektijd kan worden vastgesteld.

Uitsluitend op de hieronder volgende stellingen kunnen amendementen c.q. moties worden ingediend (zie beschrijvingsbrief 67e algemene vergadering).

Stellingen Nota I

1. Het maken van onderscheid in het onderwijs en de uitoefening van bedrijf of beroep tussen personen naar ras, geslacht of relationele voorkeur dient strafbaar te worden gesteld.

2. De bestaande rolverdeling tussen mannen en vrouwen zal pas veranderen wanneer zowel in opvoeding als in het onderwijs daaraan constant wordt gewerkt. Zonder dit zal niet van emancipatie kunnen worden gesproken.

3. Ondanks het huidige tekort aan werkgelegenheid moet de mogelijkheid tot deelneming van de vrouw aan betaald werk worden vergroot en de betere verdeling van de verschillende maatschappelijke functies over mannen en vrouwen worden bevorderd.

4. Emancipatie is een zaak voor mannen en vrouwen, waarover mannen beslissen.

Stellingen Nota II

1. Ontwikkelingssamenwerking is, behalve een zaak van solidariteit, een zaak van wederzijds economisch en politiek belang en van gemeenschappelijke verantwoordelijkheid, ook van de ontwikkelingslanden onderling.

Nederland dient in internationaal verband actief mee te werken aan het scheppen van voorwaarden, o.a. die inzake financiële en handelsafspraken, die bevorderlijk zijn voor de ontwikkeling van de niet-rijke landen.

Voorts dient Nederland, samen met andere geïndustrialiseerde landen, daaraan zelf een bijdrage te leveren door een aangepast economisch beleid te voeren, dat zich kenmerkt door een zuinig gebruik van schaarse grondstoffen en energie en een zorgvuldig beheer van het milieu.

Het beleid blijft gericht op verzelfstandiging van een armoedebestrijding in de ontwikkelingslanden.

Meer nadruk moet worden gelegd op de versterking van de private en publieke sector op lokaal niveau.

Het zal nodig zijn politieke en zakelijke grenzen te stellen aan de samenwerking, met name indien sprake is van voortdurende of flagrante schending van de mensenrechten, van aperte agressie of van ondoelmatigheid van de bestedingen.

Ook in economisch moeilijke tijden dient ontwikkelingssamenwerking een hoge prioriteit te behouden en dient de inspanning tenminste op het huidige niveau van 1.5 % van ons netto nationaal inkomen te worden gehandhaafd.

2. De doelmatigheid van de inspanningen moet worden vergroot, o.m. door meer systematische verkenning van de werkelijke behoeften van de ontvangende landen, door gerichte afstemming daarop van het aanbod aan diensten, goederen, kennis en ervaring, door een daarop gerichte adviesstructuur, door betere afstemming van voorbereiding, uitvoering, controle, evaluatie en beleid en door verbetering van de departementale bedrijfsvoering. Criteria voor een op de behoeften afgestemde projectkeuze zijn: slagingskans, ontwikkelingseffect, inpassing op de lokale sociaal-economische ontwikkeling, de mogelijkheid van continuering, de vergroting van de zelfstandigheid, verbetering van de positie van de vrouw en van andere bevolkingsgroepen, die in de knel zitten of dreigen te geraken. De doelmatigheid van de noodhulp dient te worden vergroot door een betere internationale organisatie van de noodhulp.

3. Meer aandacht moet worden gegeven aan de ontwikkeling van het platteland en van het ondernemerschap, met name in de landbouw en de kleine en middelgrote bedrijven. De inschakeling van het Nederlandse bedrijfsleven kan daarbij worden versterkt. Door produktieaanpassing en door produktvernieuwing kunnen de industrie en de dienstensector belangrijk bijdragen aan de oplossing van de problemen in de derde wereld.

4. Onze financiële bijdrage aan multi-laterale organisaties en de inschakeling van Nederlandse kennis en ervaring dienen beter met elkaar in evenwicht te zijn. Nederland dient ook meer te doen met ontwikkelingssamenwerking, o.a. door combinatie van ontwikkelingssamenwerkingsgelden met commerciële exportkredieten, alsmede door de via ontwikkelingssamenwerking verkregen goedwill te gebruiken voor andere, meer commerciële of politieke activiteiten. Het aantal door Nederlanders bezette posten bij internationale organisaties dient in overeenstemming te zijn met het Nederlandse financiële aandeel.

5. De overheid dient zoveel mogelijk uitvoerende taken uit te besteden aan derden: particuliere organisaties, bedrijfsleven, dienstensector, onderwijs e.d. Daar waar de overheid over specifieke ervaring beschikt en eigen deskundigheid behoeft om als gesprekspartner te kunnen optreden, heeft de overheid wel een eigen taak bij de uitvoering. Ter versterking van het maatschappelijk draagvlak is een duidelijke, zakelijke en evenwichtige voorlichting door de overheid, aan het Nederlandse publiek, over de sociale politiek en economische doelstellingen en de uitvoering van haar beleid, noodzakelijk.

DISCUSSIONOTA I

EMANCIPATIE

opgesteld door een werkgroep

Als rapport van de prof. mr. B. M. Teldersstichting is verschenen: „Naar maatschappelijke zelfredzaamheid, een liberale visie op emancipatie”. (Geschrift 48)

Dit rapport zal ter discussie staan op de buitengewone algemene vergadering van 2 en 3 december 1983.

Ter voorbereiding op die discussie is een werkgroep ad-hoc samengesteld, bestaande uit leden van verschillende partijcommissies en van de Organisatie Vrouwen in de VVD, te weten:

Mr. drs. H. N. A. J. Zijlmans, voorzitter (koepelcommissie Welzijn), mw. J. van Dijk-Sturm (Organisatie Vrouwen in de VVD), mw. drs. A. C. J. J. Fenijn-van Delft (Sociale commissie), mej. drs. A. Schijvenaars (commissie Volwasseneneducatie), mej. A. L. E. C. van der Stoel (Homowerkgroep), mw. mr. J. M. van Vloten (Justitiecommissie), mw. P. van Zandbergen-Scheffer (commissie Maatschappelijke Ontwikkeling), H. F. Dijkstal (Tweede-Kamerfractie), mw. drs. N. Rempt-Halmans de Jongh (Tweede-Kamerfractie). De werkgroep heeft een viertal stellingen geformuleerd, welke zijn voorzien van een toelichting.

Inleiding

Uit een liberale zienswijze op de samenleving vloeit logisch voort de erkenning dat elk individu een unieke persoonlijkheid is. Het Liberaal Manifest zegt daarvan: 'Elke mens is een unieke persoonlijkheid die daarom de mogelijkheid moet hebben zich te ontplooiën naar eigen aard, aanleg en levensovertuiging'. Het bevorderen van de zelfverwezenlijking van de mens staat centraal in de liberale maatschappij opvatting.

En in die opvatting past geen beleid dat voor bepaalde groeperingen in de samenleving drempels opwerpt in hun ontplooiing op grond van die eigen aard, aanleg of levensovertuiging.

Wil van werkelijke zelfverwezenlijking van de mens sprake zijn, dan moet de wetgever een ieder de vrije keus laten op welke wijze de mens zijn of haar persoonlijke leven inricht. Bij die vrije keus dient de mens een gelijk recht tot zelfverwezenlijking van een ander te respecteren.

- Het bevorderen van de zelfverwezenlijking van de mens leidt zowel tot de erkenning van het gelijk zijn van de mens voor het recht als tot de erkenning van het recht op privacy. De bescherming van de eigen levenssfeer brengt noodzakelijkerwijs het recht voor elk individu mee, dat het kan kiezen met wie het wel of niet omgaat.

Het beschermen van de persoonlijke levenssfeer en een verbod op discriminatie kunnen met elkaar op gespannen voet komen te staan. De wetgever mag geen enkel onderscheid maken tussen mensen op grond van onder andere levensovertuiging, ras, geslacht of relationele voorkeur. Waar dit onderscheid nog wel in de wet voor komt, moet het zo snel mogelijk verdwijnen. In dat verband dient zo snel mogelijk uitvoering te worden gegeven aan de Europese richtlijnen over de gelijke behandeling van mannen en vrouwen.

- Voor een bewuste vrije keus over de inrichting van iemands eigen leven is het ontbreken van overheidsdwang niet voldoende. De maatschappelijke rolverdeling tussen vrouwen en mannen doet afbreuk aan de idee dat mensen hun leven ook op andere wijze zouden kunnen inrichten. Om tot een mogelijke verandering van die rolverdeling te komen zal die rolverdeling ter discussie moeten worden gesteld. Daarnaast zullen faciliteiten moeten worden geboden die het ook mogelijk zullen maken dat er daadwerkelijk een verandering kan plaatsvinden.

- Het liberalisme gaat uit van de eigen verantwoordelijkheid van het individu. Van emancipatie zal slechts sprake zijn als het individu ook vindt dat het eigen verantwoordelijkheid voor inrichting van eigen leven kan dragen. Daartoe moet de maatschappelijke zelfredzaamheid van elke individuele mens zo veel mogelijk worden vergroot, zowel op geestelijk, economisch en sociaal-politiek terrein.

Toelichting stelling 1

- In artikel 429 quater van het Wetboek van Strafrecht is discriminatie op grond van ras verboden. Het artikel luidt:

„1. Hij die, in de uitoefening van een beroep of bedrijf, onderscheid maakt tussen personen wegens ras, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste een maand of geldboete van ten hoogste tienduizend gulden.

2. Deze bepaling is niet van toepassing op handelingen die personen behorende tot een bepaalde etnische of culturele minderheidsgroep een bevoorrechte positie toekennen teneinde feitelijke ongelijkheden op te heffen”.

In feite wordt voorgesteld om deze algemene strafbepaling uit te breiden met „geslacht en relationele voorkeur”.

Zoals reeds gezegd kan het verbod van discriminatie op gespannen voet komen te staan met het respecteren van de persoonlijke levenssfeer, waarbij men in vrijheid moet kunnen kiezen met wie men omgaat.

- Het is ondoenlijk om alle mogelijke conflicten van rechten te voorzien en te beschrijven. Een poging daartoe is gedaan in het „Voorontwerp van een wet gelijke behandeling”, dat een te gedetailleerde en daardoor ook te starre opsomming opleverde. Met het opnemen van de zinsnede, „in het onderwijs en in de uitoefening van bedrijf en beroep” is voor een mogelijke afbakening naar de persoonlijke levenssfeer gekozen. De nauwkeurige begrenzing is overgelaten aan de uitleg van de rechter. Het tweede lid dient te worden aangepast in die zin dat positieve discriminatie van groepen die een achterstand hebben, mogelijk blijft.

Overigens kan de zelfverwezenlijking van de individuele mens door verbodsbepalingen nooit goed worden geregeld.

Een discriminatie-verbod kan daarom slechts een hulpmiddel zijn in zeer uitzonderlijke gevallen.

Toelichting stelling 2

- De bestaande rolverdeling tussen mannen en vrouwen en met name de persoonlijke situatie en de opvattingen van de ouders, c.q. opvoeders hieromtrent, hebben grote invloed op het gedrag van de jongste generatie.

De verzorgers vervullen in deze een voorbeeldfunctie en leggen, vaak zonder zich daarvan bewust te zijn, op deze manier reeds een bepaald rolverwachtingspatroon vast voor degenen die zij opvoeden.

Wil men jongeren een werkelijke keus geven over de inrichting van hun toekomst, dan dienen zij de mogelijkheid te hebben met verschillende rolpatronen in aanraking te komen. Om tot een daarvoor noodzakelijk

grotere pluriformiteit van het maatschappelijke leven te komen, dienen vrouwen meer belangrijk maatschappelijke posities te bekleden dan thans het geval is.

- Veranderingen in de bestaande rolpatronen zullen niet vanzelf plaatsvinden. Met name het onderwijs kan hierbij een belangrijke taak vervullen. Daarbij is zowel de houding van onderwijsgevend, als de aangeboden leerstof van belang.

Docenten dienen alert te zijn op het verschil in behandeling tussen jongens en meisjes.

Daartoe dient reeds in de opleiding van onderwijsgevend aandacht aan het emancipatieproces te worden besteed.

Het aanbieden van roldoorbrekend lesmateriaal moet worden bevorderd. Bij de keus van studiepakketten (bijvoorbeeld wiskunde en informatica) moeten meisjes worden gewezen op de gevolgen van die keus.

Daarbij moet niet alleen worden verwezen naar de traditionele vrouwelijke beroepen, maar moeten juist uitdrukkelijk de mogelijkheden voor andere maatschappelijke functies onder de aandacht worden gebracht.

- De ingewikkeldheid en de snelle ontwikkeling van de maatschappij maakt voor iedereen verdere vorming en scholing gedurende het gehele leven noodzakelijk.

Daarom moeten de mogelijkheden tot het volgen van volwasseneneducatie in sterke mate worden uitgebreid.

„Kansarmen” zouden daarom meer de gelegenheid moeten krijgen zich verder te vormen. Zij kunnen een steuntje in de rug goed gebruiken.

Extra mogelijkheden voor „kansarmen” is een liberaal uitgangspunt bij uitstek.

Met name de vrouwen zullen profiteren van permanente educatie omdat zij vaak niet in de gelegenheid waren eerste-kans-onderwijs te volgen.

Het bevorderen van de zelfverwezenlijking van de mens heeft tot gevolg dat niet uitsluitend die vormen van volwasseneneducatie worden geboden die overeenstemmen met de behoeften op de arbeidsmarkt; ook aan andere behoeften tot zelfverwezenlijking moet het onderwijs kunnen voldoen.

Het veranderen en uitbreiden van het onderwijs zal geld kosten. (Wat het veranderen van het bestaande onderwijs (lesmateriaal etc.) betreft zal dat wel meevallen.)

Een doorlopende mogelijkheid tot educatie zal zeer veel geld kosten.

Willen we echter mensen in staat stellen deel te hebben aan de maatschappelijke veranderingen dan is dit onderwijs een pure noodzaak.

Daarbij heeft het volwassenen-onderwijs het grote voordeel dat het vaak nauwer aansluit bij de behoeften op de arbeidsmarkt, terwijl een groot percentage van de deelnemers de cursussen met goed gevolg doorloopt.

Toelichting stelling 3

- De drie vormen van arbeid, namelijk: betaalde arbeid, onbetaalde verzorgende huishoudelijke arbeid en onbetaald vrijwilligerswerk zijn zeer ongelijk verdeeld over mannen en (gehuwde) vrouwen; met als gevolg dat ook inkomen en maatschappelijke invloed onevenwichtig zijn verdeeld.

De huidige situatie is voor een groot deel historisch bepaald en is te weinig gebaseerd op de persoonlijke kwaliteiten van de mens of door diens keuzevrijheid.

In overeenstemming met onze liberale beginselen omtrent gelijkwaardigheid van mensen, zal de toegang tot de arbeidsmarkt mogelijk moeten worden gemaakt voor een ieder die kan, wil of moet werken om in eigen onderhoud te voorzien, ongeacht geslacht of leefvorm.

Dit heeft tot logisch gevolg, dat de bestaande werkgelegenheid eerlijker over de mensen moet worden verdeeld en een ieder gelijke kansen dient te hebben bij sollicitaties.

Voor al in de huidige tijd van economische recessie levert de toetreding tot de arbeidsmarkt problemen op; te zeer is men geneigd, met name de (gehuwde) vrouw van de arbeidsmarkt te verdringen, teneinde het mannelijk deel van de bevolking zo volledig mogelijk aan het arbeidsproces te laten deelnemen. Het zou onaanvaardbaar zijn, indien er slechts één verdiener per huishouden zou mogen zijn.

- De bestaande werkgelegenheid zal moeten worden herverdeeld, zowel om met name de (gehuwde) vrouw betere mogelijkheden te geven op de arbeidsmarkt als om zowel mannen als vrouwen in staat te stellen gezinstaken te vervullen.

Er is thans onvoldoende betaalde werkgelegenheid voorhanden om iedereen die dat kan en wil voor 40 uren per week in te schakelen. Om de toetreding van de thans niet-actieven (werklozen plus de arbeidsreserve onder de gehuwde vrouwen) mogelijk te maken, is arbeidstijdverkorting (ATV) met inlevering van loon, onder behoud van bedrijfstijd noodzakelijk.

In de huidige economische situatie lijkt het er op, dat ATV slechts voorkomt dat nóg meer arbeidsplaatsen verloren gaan. Als het tijt keert zal de ATV echter belangrijke emancipatoire effecten hebben en ook een evenwichtiger verdeling van andere taken en vrijwilligerswerk bevorderen.

Of ATV moet worden doorgevoerd per dag, per week of via roostervrije dagen, is een zaak van de C.A.O.

Gezien vanuit het standpunt van de persoon met gezinstaken, zijn roostervrije dagen het minst aantrekkelijk.

Ook het werken in deeltijd moet worden bevorderd. Niet iedereen is immers in staat zich voor de volle uren beschikbaar te stellen. In het algemeen is deeltijdwerk echter slechts mogelijk indien er meer dan één verdiener aanwezig is.

Op het ogenblik worden deeltijdbanen vrijwel uitsluitend door vrouwen bezet. De rechtspositie van de deeltijdwerker moet worden verbeterd (toepassing o.a. wet minimumloon, promotiemogelijkheden, opleidingsfaciliteiten).

- Wie betaalde arbeid verricht, dient voor dezelfde functie gelijk te worden beloond. Dit is bij de wet vastgesteld, doch dit principe wordt gedeeltelijk teniet gedaan door de belastingdruk, met name bij de gehuwde vrouw.

Bovendien dient men recht te hebben op gelijke behandeling bij uittreden; dit houdt in: gelijke rechten op sociale zekerheid, zonder rekening te houden met burgerlijke staat en kostwinnersbeginsel.

Het individuele inkomen uit arbeid moet worden gevolgd door individualisering in de belastingheffing, sociale zekerheid en pensioenvoorziening.

- De traditionele rolopvatting dat de (gehuwde) vrouw de zorg heeft voor de opvang van de kinderen werkt ook belemmerend voor haar toetreden tot de arbeidsmarkt. Om daarin verandering te brengen zal in het arbeidsvoorwaardenbeleid verlof bij ziekte of vakantie van kinderen aandacht moeten krijgen. Verruiming van kinderopvangmogelijkheden is nodig niet alleen ten behoeve van deelneming aan het arbeidsproces door verzorgende ouders, maar ook om vrouwen de gelegenheid te geven zich buitenshuis te ontplooiën en ontwikkelen. Verbetering van de schooloverblijfmogelijkheden en aanpassing van schooltijden en vakantieperiodes behoren daartoe. Bij gebrek aan voldoende opvangmogelijkheden is voorrang voor één-oudergezinnen gerechtvaardigd. Waar het maatregelen ten behoeve van werkenden betreft, komen zij voor rekening van de gebruiker, maar de kosten moeten aftrekbaar zijn voor de inkomstenbelasting.

Toelichting stelling 4

Pas wanneer „emancipatie” niet langer de man als norm stelt, maar de volledige mens kunnen we hopen op het einde van de „helften-maatschappij”.

Daarvoor hoeven vrouwen niet mannen in te halen; zij moeten zichzelf zijn en blijven en zo aan het maatschappelijk leven deelnemen. Zolang die individuele vrijheid nog niet is verworven zullen mannen blijven beslissen over Emancipatie.

DISCUSSIONOTA II

ONTWIKKELINGS- SAMENWERKING VOOR DE JAREN TACHTIG

opgesteld door de partijcommissie Ontwikkelingssamenwerking

Op de buitengewone algemene vergadering op 2 en 3 december 1983 zal aandacht worden besteed aan het onderwerp Ontwikkelingssamenwerking.

Het hoofdbestuur van de VVD heeft hiertoe de commissie Ontwikkelingssamenwerking verzocht een discussienota aan dit onderwerp te wijden.

De samenstelling van de commissie was als volgt:

ir. H. Ph. Huffnagel (voorzitter), M. P. Swart (secretaris), drs. P. F. Regnault, mr. A. M. C. Geerling, dr. ir. B. M. Jellema, mevrouw P. ter Keurst-Bakkum, ir. J. H. Kop, H. H. Leerentveld, ir. J. Mulder, dr. J. H. B. den Ouden, prof. dr. J. D. Speckmann, drs. W. Teller, W. D. S. v. d. Veen Meerstadt, ir. T. Verheul.

Daarnaast hebben namens de Eerste-Kamerfractie, dr. B. Hofman en mevrouw mr. E. Veder-Smit en namens de Tweede-Kamerfractie mevrouw M. J. H. den Ouden-Dekkers, mevrouw E. Terpstra en drs. F. W. Weisglas aan de totstandkoming van deze nota bijgedragen.

Inleiding op de stellingen

De activiteiten, die gericht zijn op een evenwichtige ontwikkeling van de landen in de wereld, en hun bevolking, door middel van hulp en samenwerking, worden samengevat in het begrip „ontwikkelingssamenwerking”.

De formulering van standpunten over de ontwikkelingssamenwerking in de vorm van stellingen wordt bepaald door de politieke visie hierop. In de hierna volgende beschouwing is de liberale visie weergegeven op vijf vragen, die essentieel zijn voor het verkrijgen van een inzicht in de ontwikkelingssamenwerking.

Deze vragen zijn:

1. Waarom is ontwikkelingssamenwerking noodzakelijk? wat is het kader waarbinnen de relaties tussen rijke en niet-rijke landen moet worden geplaatst; wat zijn de grondslagen en wat zijn de doelstellingen.
2. Wat is de aard van de samenwerking; binnen welke grenzen voltrekt zich de samenwerking en aan welke voorwaarden moet worden voldaan; hoe liggen de verantwoordelijkheden van de partners in de samenwerking.
3. Wat zijn de behoeften van de ontwikkelingslanden.
4. Wat heeft Nederland te bieden; wat belemmert een doelmatige uitvoering; welke voorwaarden kan Nederland stellen.
5. Wat behoort tot de taak van de Nederlandse overheid en wat moet zij aan anderen overlaten.

De antwoorden kunnen noodzakelijkerwijs slechts op een deel van de totale problematiek betrekking hebben. De keuze is vooral bepaald door het geven van die informatie, die geleid heeft tot de conclusies, die door de partijcommissie Ontwikkelingssamenwerking verwoord zijn in vijf stellingen over: noodzaak en prioriteit, doelmatigheid, ondernemerschap, voorwaarden en scheiding tussen beleid en uitvoering.

1. Noodzaak van ontwikkelingssamenwerking; kader van de relaties; grondslagen; doelstellingen.

1.1. Iedere Nederlander draagt mede-verantwoordelijkheid voor de oplossing van de mondiale problemen, die voor vele van zijn medemensens elders een barrière vormen voor een menswaardige en evenwichtige ontwikkeling. Centraal staan hierbij de bevolkingstoename; de voedsel- en drinkwatervoorziening; de gezondheid en het alphabétisme; de verdeling van welvaart; de produktie en consumptie en de vraagstukken van de schaarse grondstoffen, de energie en het milieu. De economische en politieke wederzijdse afhankelijkheid, de zgn. interdependentie neemt toe, van mens tot mens en van land tot land. De wereld is een kleine wereld geworden. Het ontwikkelingsbeleid blijft gebaseerd op het zgn. tweesparenbeleid, te weten mogelijkheden scheppen tot het economisch, sociaal en politiek zelfstandig worden van de ontwikkelingslanden (de zgn. verzelfstandiging) en tegelijkertijd direct hulp bieden aan de vele miljoenen mensen, die ver onder de minimum bestaansgrens leven (de zgn. armoedebestrijding). Door de voortschrijdende differentiatie in ontwikkeling van de niet-rijke landen kan echter geen uniform ontwikkelingsbeleid worden opgesteld. Binnen de interdependentie bepaalt de graad van ontwikkeling van het ontvangende land, welke vorm van hulp en samenwerking door Nederland kan worden geboden. Sociale factoren kunnen redenen voor ruime hulpactiviteiten zijn; economische factoren bepalen de nauwe samenhang met, resp. aanpassing van onze nationale economie en politieke factoren leggen een nauw verband tussen ontwikkelingssamenwerking en buitenlands beleid. De eerdergenoemde mondiale problemen nopen tot versterking van de internationale samenwerking, ook in Europees verband.

1.2. De liberale beginselen vormen het uitgangspunt voor het streven naar sociale, geestelijke en materiële vrijheid. De doelstellingen van het ontwikkelingsbeleid moeten gericht zijn op het vergroten van de mogelijkheden tot verkrijging van deze basisvrijheden. Een evenwichtige ontwikkeling van landen en volkeren draagt tevens bij tot stabiliteit, politieke rust en vrede in de wereld. Hiermee zijn de politieke gronden voor ontwikkelingssamenwerking duidelijk gestipuleerd.

1.3. De economische interdependentie is zowel een factor op wereldniveau als ook een nationale zaak. Ook ontwikkelingslanden moeten hun aandeel kunnen hebben in de wereld economie. Op den duur zal dit tot een evenwichtig wederzijds belang kunnen leiden. Huidige nationale economische problemen, zoals het verdwijnen van industrieën uit ons land en de grote werkloosheid, bemoeilijken de noodzakelijke lange termijnplanning van onze economie. In het Liberaal Manifest 1981 wordt op pagina 27, 28, 43 en 44 aangegeven welke aanpassingen, vernieuwingen en offers volgens de liberale economische politiek nodig zijn. Ook het concept ELD programma 84/89 spreekt daarover duidelijke taal.

1.4. De bovengenoemde uitgangspunten kunnen in de praktijk door het scheppen van de volgende voorwaarden worden verwezenlijkt:

- de zorg voor internationale handelsafspraken; het functioneren van een bruikbaar financieringsstelsel; regelingen inzake het nijpende schuldenvraagstuk; een internationale energiepolitiek en het wereldbevolkingsvraagstuk; een internationale aanpak van de milieuverontreiniging en bestrijding van de milieuverwoesting; voorts het treffen van maatregelen voor politieke stabiliteit;
- het helpen bij de opstelling van evenwichtige ontwikkelingsplannen in de ontvangende landen. Het belang van donorcoördinatie neemt toe, evenals het overleg met multilaterale organisaties van belang is ter ondersteuning van de zgn. beleidsdialoog;
- het uitvoeren van activiteiten, die de achterstanden in kennis, welvaart en gezondheid moeten verminderen als ook de zelfstandige kracht van individuen en groepen in hun streven naar verbetering van lot en welvaart moeten vergroten. Het brede terrein van de welvaartontwikkeling omvat niet alleen technische en sociale verbeteringen zoals infrastructuur, bijv. wegeaanleg, drinkwatervoorziening, gezondheidszorg e.d., doch ook het scheppen van mogelijkheden voor de groei van ondernemerschap en voor de opbouw van de private en publieke sector op lokaal niveau.

De belangrijkste aspecten uit dit eerste hoofdstuk zijn samengevat in **stelling 1**.

2. Aard van hulp en samenwerking: grenzen, voorwaarden, verantwoordelijkheden.

2.1. Veruit de grootste post van de Nederlandse ontwikkelingshulpverlening heeft betrekking op de bilaterale projecten- en programmahulp. Het bilaterale beleid zal moeten worden aangepast aan de realiteit, zoals die ondermeer in het eerste hoofdstuk is omschreven. De volgende beschouwing, als ook de hieruit voortkomende **stelling 2**, hebben derhalve speciaal betrekking op de aspecten van de bilaterale hulp- en samenwerking.

2.2. De relatie tussen ons land en het ontvangende ontwikkelingsland moet worden gekenmerkt door gelijkwaardigheid, wederkerigheid en zelfstandigheid. De ontvangende landen leggen daarbij een zakelijkheid aan de dag, waarvan het donorland zich eveneens niet hoeft te onthouden. Beide partijen kunnen voorwaarden verbinden aan de samenwerking. Beiden streven een gemeenschappelijk doel na, te weten de ontwikkeling van het ontwikkelingsland. Het laatste is daarbij verantwoordelijk voor het eigen ontwikkelingsbeleid en Nederland is verantwoordelijk voor de te leveren hulp en bijstand.

2.3. Van een donorland mag niet worden verlangd, dat het handelt in strijd met zijn eigen opvattingen en belangen. Ook al is het ontvangende land autonoom in het vaststellen van het eigen ontwikkelingsbeleid, toch is het alleen al uit zakelijk oogpunt gewenst, het ontwikkelingsbeleid van het ontvangende land nauwkeurig te bestuderen, c.q. te commentariëren alvorens tot definitieve afspraken te komen. Bij het behartigen van de wederzijdse belangen van ontvangende- en donorland zal het zwaartepunt van de dienende functie uiteraard nog lange tijd bij de rijke landen liggen. Toch worden zowel voor donor als ontvanger de zakelijkheid en doelmatigheid zeker niet geschaad, indien voor de activiteiten van hulp en samenwerking een aantal criteria zijn vastgesteld.

2.4. Een premisse is, dat het ontvangende land, of de betrokken ontvangers, de uit te voeren activiteiten zelf dragen en bereid zijn er een eigen inspanning aan te leveren. De gezamenlijke uitvoering moet gericht zijn op het zelf leren doen en het vergroten van het eigen vermogen om te handelen (de verzelfstandiging), zodat het donoraandeel op den duur overbodig wordt.

2.5. Terzake van de doelmatigheid mag worden verlangd, dat de hulp wordt gericht op die aspecten, die het meest effect hebben. Ook mag worden verlangd, dat een zekere infrastructuur aanwezig is, die het welslagen van het project moet waarborgen.

2.6. Criteria betreffende de inpasbaarheid in de endogene ontwikkeling betreffen niet alleen de economische ontwikkeling, doch ook die op sociaal-cultureel terrein. De liberale beginselen richten zich op de ontplooiing van iedere mens naar eigen aard, aanleg en levensovertuiging. Het oordelen over endogene situaties, die niet direct overeenkomen met onze beginselen vergt wijsheid, terughoudendheid en tolerantie. Bepaalde ontwikkelingen kunnen een zaak van lange adem zijn, waarvoor geduld moet worden opgebracht.

2.7. Ook het stellen van eigen voorwaarden ten aanzien van politieke aspecten moet uiterst behoedzaam gebeuren, waarbij eventueel slechts beperkt vanuit de eigen optiek kan worden gehandeld. Wel is reeds in stelling 1 opgenomen, dat de bereidheid om bij te dragen aan de ontwikkeling van een land ophoudt, indien voortdurende resp.

flagrante schending van mensenrechten plaatsvindt of sprake is van aperte agressie en onderdrukking.

2.8. Naast de normale ontwikkelingshulp- en samenwerking neemt het verschaffen van hulp in acute noodsituaties een aparte plaats in. Hiervoor kunnen niet dezelfde criteria gelden als voor samenwerkingsprojecten. Noodhulp dient gericht te zijn op mensen in directe nood, aan wie deze hulp zonder onderscheid des persoons moet worden geboden. Niet alleen het lenigen bij ontstane noden, maar voor snel adequate noodhulporganisaties moeten worden opgezet, maar ook het nemen van preventieve maatregelen valt hieronder. Zo kunnen spoed-projecten voor waterbeheersing overstromingen voorkomen of een droogte beperken en aldus een hoog rendement van hulp opleveren. Niet alleen dient Nederland voldoende aandacht te schenken aan de totstandkoming van dit soort projecten, met inzet van de hiervoor ruimschoots aanwezige deskundigheid, maar ook dient Nederland een hoge prioriteit te geven aan de totstandkoming van een doelmatige noodhulpbestrijdingsorganisatie op Nederlands, Europees en/of internationaal niveau.

3. De behoeften van de ontwikkelingslanden

3.1. De behoeften aan ontwikkeling verschillen in het algemeen sterk van land tot land. Informatiebronnen hierover zijn te vinden in rapporten en studies van de Wereldbank, de gespecialiseerde VN organisaties, de OECD, de EG, de ambassades en hun gespecialiseerde coördinatoren, de eigen inspectie- en evaluatieorganen, de particuliere organisaties en uiteraard ook in de wensen resp. verzoeken om hulp van de betrokken landen. Over de zgn. concentratielanden werden ten behoeve van ontwikkelingssamenwerking nog betrekkelijk recent uitgebreide landenbeleidsdocumenten samengesteld. De indruk bestaat reeds lang, dat een sterk verbeterd en systematisch gebruik van de informatiebronnen kan en moet worden gemaakt, met een betere terugkoppeling naar het beleid.

3.2. Een aantal behoeften zijn voor het merendeel der ontwikkelingslanden zeer evident. Een eerste behoefte hangt samen met het hoge percentage van de bevolking dat in vele ontwikkelingslanden in de landbouw werkt. Niet alleen het beschikken over goede middelen, maar ook het kunnen rekenen op een juiste landbouwprijspolitiek en het voeren van een administratie zijn essentieel voor het verkrijgen van goede resultaten. Mogelijkheden voor export van de eigen ruwe en verwerkte produkten moet ook de landbouwer de mogelijkheid kunnen bieden zijn inkomsten te genereren. Hogere opbrengsten van de landbouw en industrialisatie dragen eveneens bij tot het genereren van kapitaal.

3.3. Een cluster van behoeften heeft te maken met de gezondheid, die voor een deel afhankelijk is van hygiënische kennis en sanitaire voorzieningen, met betere huisvesting, met verstedelijking en transmigratieplanning, en met het beschikken over voedsel en betrouwbaar drinkwater. De door de verbeteringen ontstane grote bevolkingstoename heeft reeds op veel plaatsen in de wereld een aanslag op de beperkte natuurlijke hulpbronnen gepleegd. De behoefte aan bevolkingsplanning en kennis daarover ten behoeve van regeringen, zowel als voor de bevolking van een ontwikkelingsland is vaak dringend.

3.4. Een groeiende behoefte ligt in de sector van de klein-industrie. Verzelfstandiging naar een bestaan van ondernemer, vaak voortkomend uit een agrarisch ambachtelijk bestaan, vereist het versterken van de lokale private en publieke infrastructuur en het openen van de markt voor lokale industrieën. In veel ontwikkelingslanden vormt de ambachtelijke en vaak kleinschalige industrie, die veelal agrarisch van aard en oorsprong is, het aanknopingspunt voor verdere industriële ontwikkeling. **Stelling 3** is ingebracht, opdat de Nederlandse ontwikkelingssamenwerking meer dan voorheen gericht zal zijn op het versterken van de binnenlandse ondernemersactiviteiten in de ontwikkelingslanden en prioriteit geeft aan de ontwikkeling van het endogene industrialisatieproces. Hiervoor dienen nieuwe methoden voor de gecombineerde overdracht van de kennis inzake technologie, financiering en management voor de kleine bedrijven te worden ontwikkeld. Het ontwikkelen van initiatieven voor deze kennisoverdracht en voor de diverse vormen van samenwerking, zowel tussen kleine bedrijven hier en elders dient sterk te worden gestimuleerd. Dit vraagt om een voortgaande afstemming met andere beleidsterreinen ondermeer landbouw en exportbevordering.

3.5. De managementbehoefte in de ontwikkelingslanden is gigantisch. Dat geldt evenzeer voor de opbouw van de bestuurlijke infrastructuur. Het grootst is de behoefte aan organisatorisch vermogen, waarop bij ons de welvaart is gebaseerd.

4. Nederlandse ontwikkelingssamenwerking en doelmatige uitvoering.

4.1. Ons land beschikt over: politieke wil, werkkraft, organiserend vermogen en financiële mogelijkheden. Wij beschikken ook over een grote ervaring betreffende landbouw, gezondheidszorg- en techniek, waterbouw, onderwijs op alle niveaus, industrialisatie, technologie, internationale handel, financiering en verkeer en transport. Ook op het terrein van bestuurlijke organisaties kan veel ervaring worden ingezet. Wij kunnen op deze terreinen in vergelijking met andere landen niet direct een unieke positie claimen, terwijl te weinig wordt gedaan aan het op peil houden en overdragen van kennis en ervaring op bovengenoemde terreinen aangaande de ontwikkelingslanden. Wel kunnen wij wellicht nog een min of meer unieke plaats innemen wat betreft de ervaring met het werken met andere culturen, doch ook die ervaring vermindert en de bereidheid tot werken onder moeilijke omstandigheden in ontwikkelingslanden neemt af. De overdracht van kennis en ervaring zowel op grote schaal en met hoogwaardige technologische inbreng door ons bedrijfsleven op internationaal niveau, als op kleine schaal door particuliere non-profit organisaties is een Nederlandse kracht, die zeker moet worden behouden en zo mogelijk nog vergroot. Ervaring op het terrein van de ontwikkelingsprogrammering is eveneens ruimschoots op overheids- en particulier terrein aanwezig.

4.2. De bereidheid tot overdracht van kennis en ervaring is in Nederland ongetwijfeld aanwezig, met name bij het bedrijfsleven, het onderwijs en wel speciaal bij het internationaal onderwijs, bij particuliere organisaties en die departementen van de overheid, die overdrachtsmogelijkheden op technisch gebied hebben zoals verkeer en waterstaat en landbouw en visserij.

4.3. Het aanbod moet zijn afgestemd op de behoeften. Voor onze industrieën betekent dit een aanpassen van de produkten voor zover deze op de markten van de arme landen worden gericht. Voor overeenstemming tussen de doelstellingen van de Nederlandse industrie en die van ontwikkelingssamenwerking moeten resultaten voortkomen uit de innovatie. De inschakeling van het kleine en middelgrote bedrijf in ons land moet worden gestimuleerd, zowel voor produktontwikkeling als voor marktuuitbreiding. Verwezen wordt naar wat de „Commissie Wagner” in haar derde voortgangsrapport opmerkt over de relatie tussen export en ontwikkelingssamenwerking.

4.4. Er is reeds op gewezen, dat elke activiteit moet leiden tot een vergroting van de zelfstandige kracht binnen het ontwikkelingsland; men moet zelf leren doen. Het trainingselement is essentieel. Eigen inzet en deelname van het ontvangende land aan de projecten dient een voorwaarde te zijn en moet aan onze inbreng worden gekoppeld. Projecten zijn meestal een combinatie van kapitaal, techniek, management en training en zijn dus multidisciplinair van opzet. Dat stelt bijzondere eisen aan de organisatie van de kennisoverdracht. Voorts zijn veel projecten gericht op individuen of op kleine bedrijven en hebben daardoor een eigen moeilijkheidsgraad. De samenhang van activiteiten moet gericht zijn op het verkrijgen van een zo groot mogelijk nuttig effect, doch een dergelijke eis wordt vaak niet aan deze samenhang gesteld.

4.5. De belemmeringen, die een vlotte en doelmatige uitvoering in een ontwikkelingsland in de weg staan zijn legio, ondermeer het ontbreken van een adequate en stabiele structuur, de wisseling van counterparts, de onderwaardering van de lokale functionaris en soortgelijke problemen, die zich vooral op bestuurlijk niveau voordoen.

4.6. Belemmeringen voor een doelmatige uitvoering van de ontwikkelingssamenwerking doen zich ook in eigen land voor. De uitbouw van de bedrijfsvoering ten departemente heeft geen gelijke tred gehouden met de snelle groei van de Nederlandse hulpverlening noch met de toegenomen complexiteit van de ontwikkelingssamenwerking. De erfenis uit voorgaande jaren bracht starheid en geringe flexibiliteit voort, doch ook een onvoldoende gebruikmaking resp. misplaatste geheimhouding van evaluatie en verslaggeving, een gebrekkig deskundigenbeleid, gebrek aan interne coördinatie, onvoldoende voorbereiding van projecten, een zwakke koppeling tussen evaluatie en beleid en een te groot aandeel in de uitvoering.

4.7. Voor een doelmatige uitvoering van het ontwikkelingsbeleid dient derhalve het management ter departemente te worden versterkt, moet een adviesstructuur worden gecreeërd, die is gericht op de afstemming van het aanbod op de behoeften, dienen de juiste koppelingen te worden gevonden tussen de ontwikkelingssamenwerkingsactiviteiten en de economische, culturele of politieke activiteiten opdat het effect van de inspanningen wordt vergroot en dient ook een betere terugkoppeling te worden bewerkstelligd tussen voorbereiding, uitvoering, controle, evaluatie en beleid.

Het inschakelen van in Nederland aanwezige kennis dient op de best mogelijke wijze te geschieden. Voor de terreinen, die nog niet voldoende in Nederland zijn ontwikkeld, doch die voor de ontwikkelingsinbreng noodzakelijk zijn, bijvoorbeeld specialisaties op het gebied van de aangepaste technologie moet inschakeling van kennis van elders worden bewerkstelligd.

4.8. De omvang van ons aanbod aan ontwikkelingssamenwerking wordt uitgedrukt in geld. Voor 1983 was dit 4,4 miljard gulden, zijnde 1,5 % van ons netto nationaal inkomen of 1 % van ons bruto nationaal produkt, ruimschoots boven de norm van 0,7 % gesteld door de Verenigde Naties. Slechts weinig rijke landen houden zich aan deze norm. Voor zover ons land meer bijdraagt dan is overeengekomen, dienen wij daaraan voorwaarden te verbinden. Van het totale bedrag voor ontwikkelingssamenwerking was in 1983 31,7 % beschikbaar voor bilaterale projecten- en programmahulp, 17,5 % voor ontwikkelingsfinanciering via internationale organisaties, 10,6 % voor directe hulp aan armste landen en groepen, 6,5 % voor medefinanciering van projecten van particuliere organisaties en vrijwilligersprojecten en 5,8 % voor voedselproductie- en voedingsprogramma's.

4.9. Het ontwikkelingsbeleid heeft ons land een goede naam bezorgd. Deze goodwill zou benut moeten worden. Actie hierin is nu dringend gewenst. Een van de mogelijkheden is het verbinden van voorwaarden betreffende de inschakeling van Nederlandse kennis en ervaring. Zo is in tal van internationale organisaties het Nederlandse aandeel in de personeelsbezetting lager dan het financiële aandeel. Het is nodig deze achterstand weg te werken, mede met het oog op het handhaven van het kennisniveau, dat op vele terreinen dreigt te verminderen. Ook het allocatiebeleid (toewijzing van gelden aan ontwikkelingslanden) is aan herziening toe. Vooral moet nu onderscheid worden gemaakt tussen de minst ontwikkelde landen en de zgn. „middel income” landen. Voor de laatstgenoemden moet de toewijzing worden veranderd in een combinatie van ontwikkelingslanden plus commerciële exportkredieten, zodat een groter volume tot stand kan worden gebracht. Dit geldt m.n. ook voor goederen en diensten. Aan de in deze laatste paragraaf genoemde aspecten is **stelling 4** gewijd.

5. Wat is de taak van de overheid en wat moet zij aan anderen overlaten.

5.1. Ontwikkelingssamenwerking is niet uitsluitend een zaak van de overheid. Velen zijn daarbij particulier betrokken. Een aantal taken dient speciaal door de overheid te worden uitgevoerd. Daarbij behoef men niet strikt aan de Nederlandse overheid te denken, doch kan voor een aantal taken ook de Europese Gemeenschap als een overheid-in-groot-verband worden gezien.

5.2. Voor de ontwikkeling van een ontwikkelingsland is de versterking van de structurele component een essentiële voorwaarde. De overheid, als lid van de internationale gemeenschap, dient mede te werken aan het verbeteren van de internationale voorwaarden, die een gunstig klimaat scheppen voor die structurele component. Binnen het overheidsbeleid bestaat daarbij een nauwe relatie tussen ontwikkelingssamenwerking en economisch beleid.

5.3. Het bepalen van de behoeften is een belangrijke taak van de overheid. Het bijdragen aan de ontwikkeling van een land vereist, dat enerzijds met de regering van de ontvangende landen wordt vastgesteld welke ondersteuning kan worden verleend bij de opstelling van ontwikkelingsstrategieën resp. van afzonderlijke activiteiten. Coördinatie met andere donorlanden is daarbij van belang, evenals goede samenwerking met de Wereldbank e.d. Anderzijds dienen de eigen criteria voor het verlenen van de bijdragen vooraf reeds duidelijk te zijn geformuleerd. Aspecten van mensenrechten en agressie kunnen gronden zijn voor het onthouden van hulp.

5.4. Naast het bepalen van de criteria voor hulpverlening is het aanwijzen van landen en regio's, waarop de hulp in het bijzonder zal worden gericht, een taak van grote verantwoordelijkheid. Daarbij speelt de inpassing in plaatselijke culturen een belangrijke rol, als ook de mogelijkheid van de vergroting van de zelfstandige kracht, van de samenhang in ontwikkelingen, van de effectiviteit van de voortzetting van de activiteiten na het beëindigen van de geboden hulp.

5.5. De overheidsmiddelen voor ontwikkelingslanden worden gekanaliseerd via multilaterale organen, via rechtstreekse bilaterale hulp en via semi- en non-overheidsorganisaties. Het afstemmen van het aanbod uit eigen land en zo mogelijk uit andere donorlanden op de behoefte van de ontwikkelingslanden is een andere belangrijke overheidstaak, die dient te worden verbeterd. De vervulling ervan vergt een intensief overleg van de Minister voor Ontwikkelingssamenwerking met daarbij betrokken departementen,

bedrijfsleven, vakbonden, onderwijs en medefinancieringsorganisaties. Tot de direct noodzakelijke taken behoort het stimuleren van een vernieuwd industriebeleid, het afstemmen van het onderwijs op internationale behoeften en het vernieuwen van de adviesstructuur van deze taken. De Minister voor Ontwikkelingssamenwerking heeft dus zowel een coördinerende als een stimulerende taak. Diens bevoegdheden dienen daarop te worden afgestemd. Ontwikkelingssamenwerking mag dus niet worden geïsoleerd van andere overheidstaken. Integendeel is grotere integratie en versterking van de samenhang wenselijk.

5.6. Een duidelijke beleidsvoering en een krachtig departementaal management zullen ervoor moeten zorgdragen, dat een groot aantal belemmeringen, die in de praktijk een doelmatige uitvoering van ontwikkelingsactiviteiten in de weg staan wordt geëlimineerd. Hierdoor dienen ondermeer beslissingen inzake ondersteuning van nieuwe initiatieven van het bedrijfsleven sneller te worden genomen.

5.7. Naast overleg, dat uitsluitend op regeringsniveau geschiedt en waarvoor eigen beleid en deskundigheid is vereist, dient de overheid zich sterk te beperken in de uitvoering van activiteiten. Het zelf optreden als exporteur van kennis maakt de overheid tot ongewenst concurrent van het bedrijfsleven. Het zoveel mogelijk inschakelen van Nederlanders en Nederlandse organisaties bij de uitvoering van projecten is een zeer belangrijke beleidstaak van de overheid.

5.8. Het doelmatig en efficiënt besteden van de gelden, bestemd voor ontwikkelingssamenwerking, vereist enerzijds een strenge interne controle en inspectie; anderzijds een zakelijke voorlichting over gronden en doelstellingen van het eigen beleid, zodat ontwikkelingsamenwerking ook in economisch moeilijke tijden op een breed-maatschappelijk draagvlak kan rekenen.

5.9. Nadruk is gelegd op de harmonisatie, coördinatie en integratie van ontwikkelingssamenwerking als zelfstandig beleidsterrein met het overige overheidsbeleid; voorts op de samenwerking van ontwikkelingssamenwerking en andere betrokken departementen, op de zakelijkheid van de voorlichting en op de scheiding tussen beleid en uitvoering, waarbij de mogelijkheden van privatisering moeten worden onderzocht c.q. gestimuleerd.

Aan de laatstgenoemde twee aspecten is **stelling 5** gewijd.

SERVICEFLATCENTRUM „BELMONTE” WAGENINGEN

Nog enkele flats te koop. Aangepaste prijzen.
Vrij en onbekommerd wonen in 'n riante omgeving.
Van alle gemakken voorzien.
Tijdelijk geen leeftijds grens meets gezond.

Inl. bij secr. Verg. v. Eigenaren,
Gen. Foulkesweg 271, Wageningen.
Tel. adm.: 08370 - 10521
of via uw NVM-makelaar

Mededelingen

van het hoofdbestuur van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie

37ste jaarlijkse algemene vergadering 16 en 17 maart 1984 (68ste algemene vergadering)

Ter voldoening aan de bepalingen in statuten en huishoudelijk reglement van de VVD deelt het dagelijks bestuur aan de besturen van afdelingen, ondercentrales en kamercentrales het volgende mede:

- de jaarlijkse algemene vergadering 1984 zal worden gehouden op vrijdag 16 en zaterdag 17 maart in de Buitensociëteit te Zwolle - ook aangekondigd in het activiteitschema in Vrijheid en Democratie nr. 1287 van 21 juni 1983, blz. 30 e.v. (art. 46 onder 1 h.r.);
- de ledenvergaderingen van de afdelingen en de centralevergaderingen van de ondercentrales en kamercentrales hebben de bevoegdheid vóór 16 november a.s. bij het hoofdbestuur voorstellen in te dienen, die in deze jaarlijkse algemene vergadering dienen te worden behandeld (art. 46 onder 2 h.r.);
- de ledenvergaderingen van de afdelingen, de centralevergaderingen van de ondercentrales en kamercentrales, de commissies van advies als bedoeld in art. 60 h.r. en de bijzondere groepen als bedoeld in art. 78.1 h.r., zijn bevoegd vóór 6 februari 1984 amendementen op de voorstellen in te dienen (art. 46 onder 3 h.r.);
- de volgende leden van het dagelijks bestuur zijn in 1984 aan de beurt van periodiek aftreden: de ondervoorzitter, mevrouw E. van Raalte-Tuijnman te Leusden (herbenoembaar), de penningmeester, mr. J. de Monchy te Rhooon (herbenoembaar), de secretaris voor de voorlichting, drs. B. J. M. Verwaayen te Wateringen (herbenoembaar) en de secretaris voor de internationale betrekkingen, A. M. van Bemmelen te 's-Gravenhage (herbenoembaar). Het hoofdbestuur heeft in zijn vergadering van 19 september j.l. besloten deze leden voor herbenoeming door de 68ste algemene vergadering voor te dragen. Voor een korte levensbeschrijving wordt verwezen naar elders in dit blad;
- in de jaarlijkse algemene vergadering 1985 zijn aan de beurt van periodiek aftreden de leden van het dagelijks bestuur: P. L. van den Bossche te Berkel-Enschot, drs. H. B. Eenhoorn te Schiermonnikoog en drs. L. Hilarides te Drachten, allen secretarissen voor de organisatie en allen herbenoembaar;
- in 1986 zijn de volgende leden van het dagelijks bestuur aan de beurt van periodiek aftreden: de voorzitter, J. Kamminga te Groningen (herbenoembaar) en de secretaris voor de organisatie, dr. L. Ginjaar te Rijswijk (ZH) (herbenoembaar);
- de **ledenvergaderingen** van de afdelingen en het hoofdbestuur zijn bevoegd vóór 31 december a.s. één kandidaat te stellen voor elke in de 37ste jaarlijkse algemene vergadering (68ste algemene vergadering) in het dagelijks bestuur openvallende plaats (art. 46 onder 5 h.r.);
- de volgende leden van het hoofdbestuur - niet deel uitmakend van het dagelijks bestuur - zijn in 1984 aan de beurt van periodiek aftreden (art. 46 onder 6 h.r.): mr. P. J. J. M. Mangelmans te Oudenbosch (KC 's-Hertogenbosch) (herbenoembaar), G. M. Jacobs te Beusichem (KC Gelderland - rijkskieskring Nijmegen) (herbenoembaar), mr. C. A. Troost te Voorburg (KC 's-Gravenhage) (herbenoembaar), mr. R. R. Hazewinkel te Bussum (KC Haarlem) (herbenoembaar), heeft de wens uitgesproken niet voor herbenoeming in aanmerking te willen komen), L. Bomhof te Kampen (KC Overijssel) (herbenoembaar), G. Ziengs te Meppel (KC Drenthe) (herbenoembaar); Voorts is een vacature ontstaan door het tussentijds aftreden van mevrouw C. H. A. de Vries-Reidt als vertegenwoordigster in het hoofdbestuur van de Organisatie Vrouwen in de VVD;
- zowel het bestuur van de desbetreffende kamercentrale als de **ledenvergadering** van elke afdeling binnen het gebied van die kamercentrale is bevoegd voor de vertegenwoordiger van die kamercentrale in het hoofdbestuur voor het in art. 46 onder 6 h.r. genoemde aftredende lid één kandidaat te stellen **vóór 31 december 1983**; de Organisatie Vrouwen in de VVD is bevoegd de vertegenwoordigster van deze bijzondere groep in het hoofdbestuur te benoemen (art. 46 onder 7 h.r.);
- kandidaten voor het dagelijks bestuur moeten vóór 31 december 1983 schriftelijk en vergezeld van een korte levensbeschrijving ter kennis van de algemeen secretaris worden gebracht; een

kandidaatstelling is slechts geldig indien zij vergezeld is van een schriftelijke bereidverklaring van de kandidaat deze kandidatuur te aanvaarden (art. 46 onder 8 h.r.);

- in het hoofdbestuur c.q. dagelijks bestuur hebben - de voorzitters van de beide Kamerfracties niet meegerekend - thans twee leden van de Staten-Generaal zitting (art. 46 onder 9 h.r.), te weten de heren Van Bemmelen en Ginjaar.

mevr. E. van Raalte-Tuijnman, Leusden.

Geboren op 9 juli 1943; gehuwd, één kind; M.M.S. en Kweekschool akte 41A en 41B; van 1966 af werkzaam als onderwijzeres bij het lager onderwijs; 1971-1976 centralevertegenwoordigster „Vrouwen in de VVD” Drenthe, 1974-1977 lid bestuur, vice-voorzitter en voorzitter landelijke organisatie „Vrouwen in de VVD”, 1977 lid hoofdbestuur VVD en lid abortuscommissie VVD, 1978 voorzitter ondercentrale Heuvelrug-Noord, 1980 lid Landelijke Stuurgroep Vorming en Scholing; 1974-1977 voorzitter Nederl. Bond van Plattelandsvrouwen, 1974-1977 voorz. Drentse Vrouwenraad en als zodanig vertegenwoordigd in het provinciaal en grootstedelijk overleg.

Mr. J. J. de Monchy, Rhooon.

Geboren 1929, gehuwd, drie kinderen.

Na zijn afstuderen in de Juridische Faculteit te Leiden 1½ jaar werkzaam geweest bij de Chase Manhattan Bank te New York, waar hij stades in verschillende afdelingen heeft doorlopen. Sedert 1960 werkzaam bij M & R. de Monchy N.V. te Rotterdam: een houdstermaatschappij van een aantal ondernemingen in binnen- en buitenland. Thans lid van de Raad van Bestuur, speciaal belast met de groepsfinanciering en organisatie. Bestuurslid Verbond Nederlandse Groothandel (Federatieve Werkgeversvereniging).

Penningmeester geweest van:

- NBBS (Leiden)
- Koninklijke Nederlandse Alpenvereniging
- VVD Kamercentrale Rotterdam
- en diverse kleinere verenigingen.

In VVD-verband belast met organisatie, administratie en financieel beleid van het - professioneel bezette - secretariaat Rotterdam.

drs. B. J. M. Verwaayen, Wateringen; geboren 1952; directeur personeelszaken bij ITT; was o.a. voorzitter NKW en voorzitter ANVM; voorzitter LPC.

A. M. van Bemmelen, 's-Gravenhage.

Geboren 11 november 1930, gehuwd, drie kinderen.

Opleiding: HBS-B Grotius Lyceum Den Haag; Kon. Instituut van de Marine Den Helder. Officier vlieger diverse squadrons in binnen- en buitenland tot 1973.

Vervolgens werkzaam bij ministerie van Defensie o.m. marinestaf.

Secretaris kamercentrale Den Haag 1973.

Voorzitter kamercentrale Den Haag 1977-1981.

Lid Prov. Staten Zuid-Holland 1974-heden.

Lid Eerste Kamer sedert 1983.

EXCLUSIEF

ATELIER 7 MAAKT HET WARE MAATCOSTUUM

Een jong, uniek kleermakersbedrijf, dat voortbouwt op de tradities van Groningen als het herenmodecentrum van Nederland, is Atelier 7. Eén telefoontje (050 - 185186) naar Atelier 7 is voldoende om één van de kleermakers, waar ook in Nederland, geheel vrijblijvend, naar u toe te laten komen. Hij bespreekt met u dan de wensen wat betreft de stof, het model en uw speciale wensen. Pas dan besluit u of u een kostuum laat maken. Hij neemt u de maat, komt bij u passen en na 4 tot 6 weken is uw kostuum gereed. Atelier 7 heeft de meest uitgebreide en mooiste stoffencollectie in Nederland.

Atelier 7,
Spilaluzen 5, 9712 NR Groningen
Tel. 050 - 185186
Referenties beschikbaar.

„Het begin van de ondergang“

ROMAN

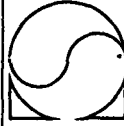
SAMUEL RAM

De ontwikkeling van een arbeiderskind in de tweede wereldoorlog.

Kunnen „gewone“ mensen „gewoon“ doorleven?
Hoe krijg je te eten, als je geen vuilen handen wilt?
Wanneer collaboreer je wel, wanneer niet?

De armsten kenden de vijand reeds van voor de oorlog.
Prijs f 19,50

Verkrijgbaar bij de boekhandel of rechtstreeks bij de uitgever.

Uitgeverij Sassenheim

antwoordnummer 33, 9750 VX Haren Gn.,
tel.: 050-349360

BELASTINGVRIJ BELEGGEN

Looptijd ½ jaar
Opbrengst ± 20% op jaarbasis
Referentielijst aanwezig

Inlichtingen:

Nederland:
de Waaijer + Partners, Rijksstraatweg 117, 7231 AD Warnsveld, tel.: 05750 - 22483, telex 49753 staet nl

Zwitserland:
Chamerstrasse 52 Zug, tel.: 09.41.42216764, telex 862263 COWA CH.

In de tijd van de computers, viert het oude ambacht hoogtij.

Heden ten dage worden in het atelier van

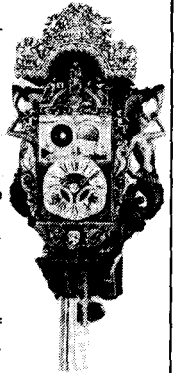
Christiaan v.d. Klaauw

FRIESE STOELKLOKKEN

gebouwd voorzien van een carillon, spelend op 6 bellen. Tevens kunt u waarnemen de zonnestand met meelopende horizon, de maan in bolvorm, de datum en de maanden. Daar de levertijd van deze klok 6 tot 8 maanden bedraagt, is inschrijving gewenst.

De modellen van rond 1750 worden er ook nog gebouwd. Ook zijn er mogelijkheden een klok zelf te bouwen.

Wilt u er meer over weten, belt u dan 05138 - 4390 of kom eens langs aan de Kruisstraat 5, hoek Kolkstraat, 8501 BP Joure, Pb. 119, 8500 AC Joure.

ORIGINELE FRIESE KLOKKEN

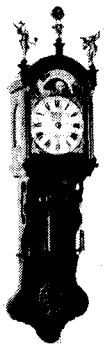
worden bij ons reeds jaren op ambachtelijke wijze gemaakt, zowel uurwerken als massief eiken kasten.

U kunt bij ons uw eigen klok samenstellen door b.v. kast en wijzerplaat zelf uit te zoeken of een beschildering naar eigen keuze. Komt u eens geheel vrijblijvend onze collectie bezichtigen of vraag even een folder aan.

Vanzelfsprekend kunnen wij ook uw antieke klok restaureren.

Klokkenmakerij **v.d. Meulen**

Roazebosk 13, 8517 HA Scharsterbrug, tel. 05138-2751
vanaf rotonde Joure richting Scharsterbrug.
Zaterdags tot 17.00 uur open.

TopJobs Consultants.

Voor werving en selectie van topsekretarissen, management-assistenten en middenkader.

"We cater for the client and care for the candidate".

TOPJOBS

TopJobs Consultants bv
Hofpleingebouw (6e)
Hofplein 19
3032 AC Rotterdam
Telefoon (010) 33 06 55

Romantisch Restaurant-Auberge
De Campveerse Toren

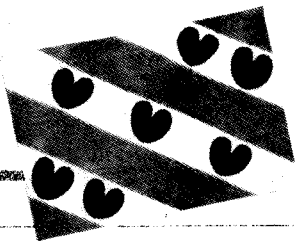
Kaai 2 - 4351 AA Veere
Telefoon 01181 - 291

500 jaar vast gebruik

... om luyden van qualiteit en andere passanten te logeeren en tracteeren, op costelijke spijzen van zee, vee en veldt."

alle dagen geopend

De dyk

De Deltawurken freegje noch om it oanpakken fan in stik dyk yn it noarden fan ús provinsje. Bûten de âlde te lege dyk leit nei ieuwen oanslykjen sa'n 4000 ha nij lân. Lân dat by stoarm ûnderrint. De winsk fan de provinsje Fryslân om 4000 ha yn te dykjen (lykas hiel Noard-Fryslân eins ûntstean is) neffens plan D, is in pear jier lyn troch it regear ôfkard. De provinsje hat dernei in alternatyf ûntwikkele (plan C) wert 1460 ha indike wurde moast. Foar dit plan is in konsesje oanfrege, die 't begjin july troch it regear negatyf beoardiele is, mar wert earst nei it adfys fan 'e Waddenadfysried in stânpunt fan it regear ynnommen wurdt.

De VVD fraksje yn 'e Twadde Keamer is fan bitinken dat plan C posityf beoardiele wurde moat

a. Omt it úteinlike doel fan 'e Deltawurken is it lân te beskermjen en hjir leit goed, fruchtber lân ûnbeskermt.

b. Bûten de dyk bliuwt noch sa'n 2500 ha fûgeltsjelân lizzen.

c. De nije dyk soe 25 miljoen mear kostje moatte, in bedrach wer't wy in fraechteken by sette, mar wat neffens ús ek net alhiel troch it ryk betelle wurde hoecht.

d. Nederlân hat noch altiten in tanimmend ferlet fan goeie lânbougrûn.

e. Under de gesichtspunten dy't negatyf te beoardieljen binne neamt it regear de fiskerijbelangen. Dit is lykwols in gebiet dat al ieuwen lang it grutste part fan it jier droech leit en dat sels beweid wurdt.

De CDA fraksje niget nei deslde miening, wylst de PvdA fraksje harsels tsjin de yndiking útsprutsen hat. It moat sein wurde dat yn 't foarste plak alle grutte partijen yn 'e Fryske steaten foar indyking wiene en dat sûnt de lêste tiid de miening fan 'e PvdA fraksje dêr feroare is.

De dijk

In het kader van de Deltawerken moet o.a. in het noorden van Friesland nog een stuk dijk aangepakt worden.

Buiten de huidige te lage dijk ligt na eeuwen aanslibbing ca. 4000 ha nieuw land. Land dat bij storm onderloopt.

De wens van de provincie Friesland om die 4000 ha in te dijken (immers heel Noord-Friesland is via geleidelijke indijking ontstaan) volgens plan D is enkele jaren geleden door de regering afgewezen. Wel is toen een motie in de 2e Kamer aangenomen (Motie Waalkens/Faber) waarin gezegd werd dat het afwijzen van plan D niet automatisch verhoging van de bestaande dijk in zou houden.

De provincie heeft toen een alternatief ontwikkeld (Plan C), waarbij 1460 ha zou worden ingedijkt. Hiervoor is een concessie aangevraagd die begin juli door de regering negatief beoordeeld is (financiële en milieutechnische aspecten), maar waarover eerst na de advisering door de Waddenadviesraad een definitief regeringsstandpunt wordt ingenomen.

De VVD-fractie in de Tweede Kamer is van mening dat plan C positief moet worden beoordeeld

a. omdat één van de belangrijkste doelstellingen van de Deltawerken is

het beschermen van het land en hier ligt goed vruchtbaar land onbeschermd.

b. omdat er buiten de nieuwe dijk nog zo'n 2500 ha natuurgebied blijft liggen met vogelbroedgebieden etc., terwijl het aanslibbingsproces steeds doorgaat.

c. de meerkosten van de nieuwe dijk t.o.v. de oude dijk bedragen 25 miljoen een bedrag waar een vraagteken bij gezet moet worden, maar die tevens in tegenstelling tot de beweringen niet alleen door het rijk behoeven te worden opgebracht.

d. Nederland blijft een toenemende behoefte aan goede landbouwgrond hebben.

e. onder de negatief te beoordelen aspecten noemt de regering visserijbelangen. Welnu dit is een gebied dat al enkele eeuwen het grootste deel van het jaar droog ligt en wordt beweid.

De CDA-fractie neigt naar dezelfde mening, terwijl de PvdA-fractie zich tegen indijking uitsprekt. Opgemerkt dient te worden dat in eerste instantie alle grote partijen in de Friese Staten pro indijking waren en eerst de laatste tijd de mening van de PvdA-fractie daar gewijzigd is.

Annemarie Jorritsma-Lebbink ■

„Ook gemeenten moeten bezuinigen”

In het regeerakkoord van het kabinet Lubbers is opgenomen dat de lagere overheden „in evenredige mate” moeten bijdragen aan de totale bezuinigingen. Dit heeft reeds geleid tot een verlaging van een aantal specifieke uitkeringen van het Rijk. Daarnaast worden gemeenten nog eens geconfronteerd met extra uitgaven. Een bekend voorbeeld ligt op het terrein van de sociale zekerheid. Een gemeente moet zelf 10 % van elke bijstandsuitkering op tafel leggen. De behartigers van de lokale belangen, en met name de grote steden, hebben dus de grootste moeite om hun begrotingen sluitend te maken. Bovendien leert de praktijk dat de weg van het ombuigen lang is en bezaaid met vele hobbels en kuilen. Mevr. drs. M. W. M. Vos-van Gortel (burgemeester van Utrecht) staat in het onderstaand interview stil bij een aantal aandachtspunten in het ombuigingsproces. Vervolgens wijst zij enige richtingen aan langs welke uitgaven en inkomsten op elkaar af te stemmen.

Mevr. drs. M. W. M. Vos-van Gortel, burgemeester van Utrecht.

„Welke motieven zijn er voor het bezuinigen?”

De eerste opdracht is het bewerkstelligen van een evenwicht tussen de politieke wensen en de inkomsten van een gemeente. Je kunt jezelf niet langdurig daartussen geen evenwicht permitteren. Het tweede knelpunt betreft de gevolgen van het voortdurend nivelleren van inkomens. Die nivellering leidt er toe dat de belastingopbrengsten ook zullen worden genivelleerd. En dat noodzaakt weer tot nog hogere belastingen.

Ook een gemeente kan met behulp van haar heffingen- en tarievenbeleid tot op zekere hoogte een nivelleringsbeleid voeren. Een voorbeeld is dan het leggen van een groter accent op de onroerend goedbelasting. Dat komt echter neer op het introduceren van een stuk plaatselijke willekeur. De burgers zijn daar aan overgeleverd, omdat ze niet zomaar kunnen verhuizen.

Tevens wil ik nog eens beklemtonen dat het voeren van een inkomenspolitiek op landelijk niveau thuishoort. Nivelleren mag niet op lokaal niveau gebeuren. Daarvoor zijn de gemeenten niet aangewezen.

„Moeten de grote steden in enige mate worden ontzien?”

Ja, deze worden geconfronteerd met de grootste problemen. Hiertoe kunnen gerekend worden het toenemend aantal uitkeringsgerechtigden, de etnische minderheden en de sociale verarming. M.a.w. de grootste problematiek in ons land dient zich aan op een beperkt aantal vierkante meters. En niet mag worden vergeten dat wanneer de stad haar functie goed vervult, de omgeving minder wordt blootgesteld aan problemen.

„Is er behoefte aan een lange termijn aanpak?”

Onderscheid dient gemaakt te worden

Alvorens in te gaan op de bezuinigingsproblematiek legt mevr. Vos nog eens de nadruk op het belang van een nauwe relatie tussen burgers en stadsbestuur. „In de tijd dat ik nog vrijwilligerswerk deed en deelnam aan oudercommissies, leerde ik proeven wat mensen beweegt. In een volgende fase als gemeenteraadslid moet je vertaalslagen maken. Je moet uitleggen aan mensen waarom iets wel en niet kan. En je moet als fractielid de bereidheid hebben tot het afsluiten van compromissen.

Als wethouder ben je gekozen door de hele raad en dus minder een politieke exponent. En als burgemeester moet je jezelf nog meer gedistantieerd opstellen. Ook mensen van een andere politieke kleur moeten het gevoel hebben dat ze aan hun trekken kunnen komen. Je bent ten opzichte van de burgerij de exponent van het gebeuren geworden. Je hebt een functie naar de stad en dat is meer dan alleen representativiteit. Daarom zit ik maar een beperkt gedeelte van mijn tijd papieren te lezen achter het bureau. Van belang is mijzelf voortdurend op de hoogte te stellen of er bijvoorbeeld een aanbod van voldoende culturele voorzieningen is. Er zijn immers verschillende groepen van burgers in de stad. Hoe reageren die op het creëren of het afbreken van die voorzieningen? Mijn specialisme is dat ik in de praktijk sta. Dat is het verschil met veel hooggeleerde bestuurskundigen die zeer goed thuis zijn in alle theorieën. Ook moet een burgemeester zelf klachtgevallen kunnen opvangen. En dat voor zeer uiteenlopende gevallen, nl. van een burenruzie tot een bedrijf dat over de kop gaat.”

tussen de korte en de lange termijn. Wat de aanpak op langere termijn betreft kan een politicus niet scoren. Hij is gekozen voor een beperkte zittingsperiode. Hij heeft dus meer belangstelling voor het openen van een buurthuis dan voor het veiligstellen van geldmiddelen voor allerlei onderhoudsprogramma's voor o.a. straten, wegen en woningen. De negatieve effecten voortvloeiende uit het te laat uitvoeren van die programma's zijn voor rekening van zijn opvolger.

„Worden de juiste doelstellingen gekozen?”

Bij het kiezen van de bezuinigingsdoelstellingen worden nog wel eens denkfouten gemaakt. Een voorbeeld is de moeilijke financiële situatie met betrekking tot zwembaden in een gemeente. Het besluit tot het sluiten van enkele zwembaden wordt niet genomen of uitgesteld. In plaats daarvan wordt gekozen voor het verlagen van de temperatuur van het zwemwater in alle baden in een gemeente. De gevolgen laten zich raden. De mensen komen niet meer, zodat nog meer zwembaden in moeilijkheden raken, en uiteindelijk meer zwembaden moeten worden gesloten dan aanvankelijk was voorgesteld. Een ander voorbeeld is het zodanig afbreken van de rijkssubsidies voor ons eigen orkest, dat het gemeentelijk muziekcentrum zijn aantrekkingskracht verliest. En dat kan er toe leiden dat het centrum helemaal moet worden gesloten.

„Welke vluchtroutes worden gebruikt om bezuinigingsplannen uit te stellen of zelfs ongedaan te maken?”

Allereerst is er het proces van de meerjarenramingen. Bij bezuinigen is het altijd een gevecht over wat wel en niet in het meerjarenplan blijft. Dan wordt gevraagd naar een zgn. „onderzoek tot versoering”. Zijn de oorspronkelijke beleidsvoornemens

niet financieerbaar of kunnen ze door het aanbrenge van enige beperkingen toch gehandhaafd blijven? En indien het onderzoek tot versoering er niet ongunstig uitziet, dan worden de onderzochte beleidsvoornemens toch weer niet geschrapt uit het meerjarenplan. Met behulp van die aanpak kunnen bezuinigingsvoorstellen onder tafel worden gewerkt.

Wat de meerjarenramingen betreft wil ik nog eens wijzen op twee belangrijke principes. Gemeenten moeten voor hun activiteiten lenen op de kapitaalmarkt. Voortdurend zullen rente- en aflossingsverplichtingen nagekomen moeten worden. Voorkomen moet dan worden dat een situatie ontstaat, waarin ten gevolge van de hoge (lees: gecumuleerde) rentelasten geen ruimte meer is om de noodzakelijke aflossingen te plegen. Het niet bijstellen van de meerjarenramingen kan leiden tot zodanige rentelasten. Een eerste principe is dus dat je meer moet ombuigen dan je rentelast groot is. Een tweede beginsel betreft het nakomen van je verplichtingen. De redenering van „je hebt reeds een groot tekort, dus het maakt niets meer uit”, is onjuist. Wat gebeurt er als een samenleving zijn schulden niet meer kan aflossen? We behoeven maar over de grens naar de gemeente Luik te kijken.

Een tweede vluchtroute betreft het benutten van de verworvenheden in de huidige besluitvorming. Onuitgewerkte bezuinigingsvoorstellen worden vroegtijdig in de publiciteit gebracht en vervolgens gekraakt. Ook lopen beroepsprocedures tot in het oneindige door. Er is in ons land een hele cultuur van mensen ontstaan, die allerlei beslissingen bevechten. Daarin zijn langzamerhand meer mensen werkzaam dan in de sectoren, waarin goederen worden geproduceerd. Kortom, er is een overmaat van kritische begeleiding wat besluitvorming betreft. En dat is in geld uitgedrukt een grote luxe. De praktijk leert dat gemeenten met

steeds minder mensen steeds meer beschikkingen moeten afgeven. En dat loopt mis.

„Zal het aanbod van diverse voorzieningen heroverwogen moeten worden?”

Dat is wel nodig. In het overheidsbeleid is langzamerhand een enorme marge voor veiligheid ingeslopen. Dat is mede gebeurd, omdat bestuurders niet op hun gezicht willen vallen. Daarnaast kan men zich afvragen of de huidige diversiteit aan voorzieningen in stand kan worden gehouden. Het huidige onderwijsstelsel kost ten gevolge van de verzuiling zeer veel geld. De doeluitkeringen van het rijk zouden steeds omhoog moeten om te voldoen aan normen, welke verzaamd worden, i.p.v. verminderd. Tevens kan van de burgers een bijdrage gevraagd worden voor het creëren van diverse voorzieningen. In met name de grote steden moet men er wat voor over hebben om anderen van de straat te houden.

„Is er een mentaliteitsverandering nodig om de gewenste ombuigingen te realiseren?”

In tijden van groei konden allerlei voorzieningen opgebouwd worden. Van degenen die dat hebben gerealiseerd, wordt nu gevraagd dezelfde voorzieningen een andere bestemming te geven of zelfs af te breken. Een voorbeeld kan het privatiseren zijn van een buurthuis tot een bruin café. Dat is ondenkbaar voor vele ambtenaren en politici. Dat is een stuk samenlevingsopbouw weggeven aan particulieren. Als iedereen zich echter bescheiden en nuchter opstelt, dan komen we er wel uit. Het probleem bij veranderen blijft, dat er altijd de angst is dat je er op achteruit gaat. En iedereen wacht dan graag eerst op het offer van de ander.

Kees Zwinkels

De nieuwe Eerste Kamerfractie

Op 13 september werden de nieuwe Eerste-Kamerleden beëdigd. Voor de VVD was dat een bijzonder feestelijke dag. De riante groei van de VVD-fractie van 12 naar 17 leden betekent een duidelijke versterking van de coalitiepartijen in de senaat.

Prof. dr. G. Zoutendijk werd unaniem tot fractievoorzitter herkozen. Vice-fractievoorzitter blijft drs. Y. P. W. van der Werff.

Verder wordt de senaatsfractie bevrouwd en bemand door:

A. M. van Bemmelen uit Den Haag

(nieuw)

drs. A. van Boven, Den Haag

prof. mr. M. C. B. Burkens, Leersum (nieuw)

drs. F. M. Feij, Venlo

mr. W. J. Geertsema, De Steeg (nieuw)

dr. L. Ginjaar, Rijswijk

J. A. van Graafeiland, Breda (nieuw)

H. F. Heijmans, Hengelo

mr. ir. H. Heijne Makkreel,

Aerdenhout

dr. B. Hofman, Driebergen

ir. D. Luteijn, Kortgene (nieuw)

jhr. mr. G. O. J. van Tets, Rotterdam

mevrouw mr. E. Veder-Smit,

Leeuwarden

J. W. Verbeek, Rotterdam (nieuw)

mevrouw L. Vonhoff-Luijendijk,

Groningen.

Startcursus Discussie-Vergadertechniek

Overkomt het u ook wel eens dat u in een discussie het gevoel hebt dat u tegen een muur aan praat? Dat u daarom wel eens denkt: „Hoe doen anderen dat nu?” Tegen deze achtergrond is ontworpen de startcursus Discussie- en Vergadertechniek. Hierin leert u al doende hoe u in gezelschap of in een vergadering het beste uw mening op tafel kunt brengen, hoe u kunt inhaken op wat anderen zeggen en doen, hoe u een gesprek kunt leiden. Er richting aan geven. Daardoor wordt tegelijkertijd uw zelfvertrouwen in dit soort situaties vergroot.

Want u kunt deze situatie de baas. De cursus is een doe-cursus. Dat wil

zeggen u doet letterlijk mee. U spreekt dus mee in een discussiegroep. U moet daarin uw mening naar voren brengen. In de nabespreking wordt aan de hand van praktijkvoorbeelden de theorie behandeld.

Cursussen Discussie- en Vergadertechniek worden georganiseerd op:

- 11, 18 en 25 oktober in recreatiecentrum Mijnden, Bloklaan 22-a te Loenen aan de Vecht; aanvang 19.30 uur; inleider N. H. M. Schraag.
- 26 oktober, 2 en 9 november in café de Radehoek, Herebinnensingel 39-41 te Groningen, aanvang 19.30 uur; inleider J. H. Petrie.
- Op 24, 31 oktober en 7 november in hotel Neuf, Barendstraat 10 te Boskoop; aanvang 19.30 uur; inleider J. van Lier.
Doelgroep: actieve leden uit de KC-Leiden.

U kunt zich opgeven door overmaking van het bedrag van f 50,— op girorekening 36.19.19.7 t.n.v. Haya van Somerenstichting te Den Haag, onder vermelding van „Discussie- en

Vergadertechniek, en vermelding van plaats en data”.

Haya van Somerenstichting,
Koninginnegracht 57,
2514 AE 's-Gravenhage.

Bestuurdersdag

Datum: 29 oktober 1983.

Doelgroep: voorzitters en secretarissen van afdelingen en ondercentrales

Onderwerpen: organisatie en leiding van een afdeling; relatie: afdelingsbestuur,

gemeenteraadsfractie en pers

Inleiders: mevrouw L. A. van Scherpenberg, K. Weide en W. J. A. van den Berg

Cursusduur: 1 dag

Plaats: Assen, hotel Bellevue

Eigen bijdrage: f 30,—

Aanmelding kan geschieden door overmaking van f 30,— op

gironummer 36.19.19.7 t.n.v. Haya van Somerenstichting te Den Haag, onder vermelding van:

„Bestuurdersdag, 29 oktober en vermelding van functie”.

Het aangepaste antwoord

Het neerschieten door Russische straaljagers van een Zuidkoreaans lijnvliegtuig heeft de Westerse wereld gesteld tegenover de reële mogelijkheid van militair geweld in een confrontatie tussen de Verenigde Staten en de Sovjet-Unie en de politieke consequenties daarvan. Deze gebeurtenis - aan de vooravond van de Geneefse onderhandelingen over beperking van het aantal middellange afstandswapens en een week na het hoopgevende aanbod van Andropov tot vernietiging van een groot aantal op Europa gerichte SS-20 raketten - heeft de Oost-West betrekkingen opnieuw onder spanning gezet. Een reden temeer om de resultaten van de besprekingen in Genève met belangstelling tegemoet te zien.

Deze resultaten hangen nauw samen met de ophanden zijnde beslissing tot het al dan niet stationeren van kruisvluchtwapens in Nederland ingevolge het NAVO-besluit van december 1979 tot modernisering van een deel van het Westeuropese kernwapenarsenaal. Wie meent dat er al meer dan genoeg kernwapens zijn en op grond daarvan plaatsing van nieuwe kernwapens afwijst heeft deels gelijk, deels ongelijk. „De plaatsing van nieuwe middellange afstands-raketten is geen *extra* bewapening en het aantal nucleaire wapens is geen doel op zichzelf,” zo werd een delegatie van Nederlandse liberalen in Brussel door NAVO-woordvoerders verzekerd. Het is uitdrukkelijk niet de bedoeling alle wapens tegelijk te gebruiken. Het gaat er om een spectrum van mogelijkheden ter beschikking te hebben om op een eventuele aanval een passend antwoord te kunnen geven. In het bewapeningssysteem zijn verschillende trappen ingebouwd.

Indien één of meerdere van die niveaus ontbreken, ben je genoodzaakt naar veel te zware middelen te grijpen. Het risico van escalatie van een conflict is dan veel groter. De mogelijkheid om een agressor af te schrikken moet een keuze inhouden. Waar conventionele wapens de nucleaire kunnen vervangen is het zaak dit te doen. Met conventionele wapens zal evenwel de afloop van een conflict door onder meer de tijdsfactor onzeker worden. Het is een kwestie van strategie om duidelijk aan te geven wat een tegenstander te wachten staat. Dit zal zijn politieke beslissing onmiskenbaar beïnvloeden.

Ontmoediging

De nucleaire bewapening dient dus in de eerste plaats een politiek doel: ontmoediging van de tegenstander. Men begint geen oorlog als er niets te winnen valt. En na een kernoorlog blijven geen winnaars over . . .

Een paradoxaal gegeven dat echter in de achter ons liggende jaren effectief is gebleken. De zestien NAVO-landen onderschrijven deze strategie van de afschrikking en het aangepaste antwoord waarbij het terugdringen van het totale bewapeningsniveau een vereiste is. De NAVO is geen militair maar een politiek bondgenootschap waarin soevereine staten hun eigen beslissingen nemen in solidariteit met de andere bondgenoten. Die solidariteit is tegelijk de sterkste en de zwakste schakel. De wil om als eenheid naar buiten te treden zal politiek vertaald moeten worden. Lang niet iedereen in Nederland is overtuigd van deze noodzaak. Daarom heeft een groot aantal liberalen zich bereid verklaard zich te verdiepen in

Anita Wagemakers

het vraagstuk van vrede en veiligheid en het VVD-standpunt hierover uit te dragen.

Sprekerspool

Inmiddels heeft de Atlantische Commissie cursussen en studiedagen georganiseerd waaraan velen namens de VVD en de Vrouwen in de VVD hebben deelgenomen. Via het algemeen secretariaat in Den Haag kunt u sprekers aanvragen voor een informatie-bijeenkomst, een lezing, forum of andere activiteit. Tevens is informatiemateriaal beschikbaar bij de Atlantische Commissie, Alexanderstraat 2, Den Haag, tel. 070-639495, en bij de Stichting Vredespolitiek, Postbus 96902, 2509 JH Den Haag, telefoon 070-649395 (14.00 - 17.00 uur).

De rubriek van Koosje Bins is wegens de Belgische poststakingen niet aangekomen. In het volgende nummer treft u haar weer.

Tevredenheid, maar ook wensen inzake de medianota

De VVD is tevreden over de medianota die minister Eelco Brinkman onlangs naar buiten heeft gebracht. Maar er zitten toch nog een aantal punten in die de VVD maar moeilijk door het keelgat kan krijgen. Dat was de algemene teneur die viel te beluisteren op het congres over de media dat 3 september in „t Spant” in Bussum werd gehouden. Het kon in feite voor de organisatoren niet mooier dat de minister juist enkele dagen tevoren de hoofdlijnen van zijn nota naar buiten had gebracht. Een waarschijnlijk niet bedoelde vriendelijke geste in de richting van de VVD's mediaspecialisten. Niettemin door de voorzitter van de VVD-mediacommissie, Ferry Hoogendijk, wel als zodanig opgevat en betiteld als een voorbeeld van hoe goed het tussen VVD en CDA kan boteren, alle berichten over interne spanningen tussen de coalitiepartners ten spijt. De mediaspecialist van de VVD-fractie in de Tweede Kamer, Loek Hermans, gaf de mening van de partij over de medianota als volgt weer: „Na jarenlang met lede ogen het conservatieve beleid inzake de media te hebben zien dragen door CDA en PvdA, mag deze nota van de minister toch een doorbraak worden genoemd”. Durf om de verschillende vormen van nieuwe ontwikkelingen aan te pakken en concrete beslissingen te nemen, is tekenend voor de daadkracht van dit kabinet. Er zijn knopen doorgemaakt, aldus Hermans. Als positieve punten noemde hij het feit dat de betaal-tv nu eindelijk tot de concrete mogelijkheden gaat behoren. Het artikel over de „maatschappelijke stromingen” die een omroep zouden moeten dragen, is van de baan, zodat - mede dankzij de druk van de VVD - omroepen als AVRO, TROS en Veronica niet langer in hun voortbestaan worden bedreigd. De opsplitsing in drie delen van de NOS, het tegen het licht

houden van een aantal NOS-programma's voor wat betreft hun opiniërende karakter en de opsplitsing van het facilitaire bedrijf van de NOS dat de omroepen zal dwingen tot een doelmatiger aanpak. En tot slot de grotere kansen voor de regionale en lokale televisie.

Wel vinden Hermans en zijn fracties dat bij de financiering van de lokale en regionale omroepen lokale en regionale reclame als financieringsmogelijkheid moet worden ingevoerd. „De slager op de hoek moet ook via de nieuwe media kunnen adverteren.” De VVD-mediaspecialist zette ook zijn bezwaren uiteen tegen de ruime bedeling in zendtijd van de NOS, die tweemaal het aantal zenduren van een A-omroep bedraagt. „Veel te ruim bemeten,” aldus Hermans. „De VVD zal samen met vooral het CDA werken aan een verdere terugdringing van de zendtijd van de NOS. De aldus vrijkomende zendtijd zou in de visie van de VVD wat veranderen aan de misstand dat omroepen, zoals AVRO en TROS over evenveel zendtijd beschikken als de VARA, terwijl ze aanzienlijk ruimer in hun leden zitten.

De discussies op het mediacongres („Wel erg technisch”, klaagden sommige bezoekers) concentreerden zich op vier stellingen die betrekking hadden op schrijvende pers, omroep, kabeltelevisie/omroep en regionale/lokale omroep. Mr. Jan Nouwen, directeur van de Sijthoffpers en lid van de mediacommissie van de VVD, onderstreepte de grote noodzaak van een economisch krachtige, onafhankelijke pers. Als een van de structurele onbillijkheden ten opzichte van de pers in het mediabeleid noemde hij het feit dat de omroepbijdragen voor radio en tv in de laatste 15 jaar met 104 procent zijn gestegen, terwijl de abonnementsprijzen van de dagbladen in de overeenkomstige periode met 349 procent zijn verhoogd. „De politiek heeft

altijd de omroepbijdragen laag willen houden en heeft dat kunnen doen dankzij de invoering van de reclame in radio en tv. Voor de abonnementsprijzen van de pers droegen de politici geen verantwoordelijkheid. De pers is immers onafhankelijk en mede door de invoering van reclame kon men de kijkgeden laag houden. Het gevolg is geweest dat de meer direct op de economische feiten aangewezen bedrijfstak „pers” gedwongen werd zijn prijzen sterk te verhogen”, aldus Nouwen.

Ir. P. Jelgersma, ook lid van de VVD-mediacommissie, noemde het onjuist bij voorbaat te stellen dat verdergaande commercialisatie en technologische vernieuwing in de media leiden tot een aantasting van de vrijheid van meningsuiting en tot vermindering van de pluriformiteit van culturele waarden en politieke opvattingen. Opvallend vond Jelgersma in de medianota de bijzonder grote aandacht voor abonneetelevisie en de geringe aandacht voor andere mogelijkheden van de kabel. Juist in die sector liggen volgens hem nog ongekende mogelijkheden en zal de overheid een zo stimulerend mogelijk beleid moeten voeren.

AVRO-voorzitter Gerard Wallis de Vries dankte voor de steun die de VVD zijn omroep heeft gegeven bij de bestrijding van het artikel in de omroepnota over de maatschappelijke stromingen. Hij zag ook graag dat de VVD hem zou steunen in zijn opvatting dat de omroep de gelegenheid moet krijgen abonneetelevisie te bedrijven. Hoe liberaal Wallis de Vries dit ook mag vinden, vooralsnog zijn de VVD-parlementariërs in deze kwestie nog niet om.

In een conference-achtige toespraak - verfrissend als intermezzo van vele specialistische betogen - bepleitte Leo Jacobs (lid van de PvdA) hoofdredacteur van STAD-Amsterdam het onafhankelijk maken van de regionale omroepen van de regionale overheid. Regionale overheden zouden dan te gemakkelijk in de verleiding komen zich met de inhoud van de programma's te bemoeien. Hermans zag dat gevaar ook wel, maar vond toch dat financiering van de regionale omroepen in regionale handen moet blijven, afgezien van de mogelijkheid reclame-inkomsten te werven. Hij voelt er wél voor de concessieverlening niet aan de gemeente te laten, maar aan een centraal orgaan op nationaal niveau.

Kamercentralevoorzitter Derks uit Limburg kwam met een motie, waarin hij een uitspraak vroeg om de problemen die er in zijn provincie binnen de regionale omroep bestaan, te doen oplossen door de concurrenten ROZ en SROL met elkaar aan tafel te zetten. Omdat het congres niet de status had van besluitvormend orgaan, werd die motie niet in stemming gebracht.

Tijdens het congres hield AVRO-voorzitter G. Wallis de Vries een pleidooi voor de omroepen, die ook kansen zouden moeten krijgen op de abonneetelevisie. (foto Stevens)

Victor Hafkamp

MIJN OPINIE IS.....

In deze ingezonden brievenrubriek worden reacties van ten hoogste 100 woorden opgenomen. Langere brieven worden door

de redactie ingekort. Aanvallen op personen of afschriften van correspondentie komen niet voor plaatsing in aanmerking.

De rubriek is alleen voor leden bestemd. Plaatsing betekent niet dat de redactie het met de inhoud eens is.

dan wel? Solidariteit in geheel vrij Europa en het besef dat de dreiging van de Sovjet-Unie reëel is. Het Russische volk is een goed volk, maar de honderdduizend die de macht hebben, zijn niet goed. Men zegt wel dat de zwakken de aarde zullen erven, maar meestal gaat dat niet op. We behoeven niet dictatoriaal te zijn, maar ook niet zachtmoedig. Door onze tanden te laten zien, hebben we niets te verliezen (anders alles). Als onze houding krachtiger wordt, zal de Sovjet-Unie de kernwapens niet durven te gebruiken, want het betekent immers tevens zelfvernietiging.

E.V. Lotichius
Voorburg

De brief van de heer Kroes kan bij ontbreken van woonplaats en adres niet worden geplaatst. (Red.)

Naturalisatie

Ik vind het onbegrijpelijk dat ook de VVD bij de behandeling van de naturalisatie in de Tweede Kamer massaal de bankjes verliet omdat de heer Janmaat het woord voerde. De VVD heeft immers de vrijheid van meningsuiting hoog in het vaandel staan. Aangezien de heer Janmaat geen discriminerende uitlatingen deed was er mijns inziens geen reden om de Tweede Kamer te verlaten. Waarom de kop in het zand steken voor de realiteit?

J. Bakker Groningen

AMBT DELDEN

Op 17 oktober spreekt de heer P. M. Blauw op de opr. vergadering van de afdeling in café „De Hagmöll” te Bentelo. Aanvang: 19.30 uur. Onderwerp: „Landbouw waarheen?”

APELDOORN

Op 3 oktober spreekt de heer R. L. O. Linschoten in hotel „De Keizerskroon”. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: miljoenennota.

BAARN, SOEST, EEMNES

Op 19 oktober spreekt de heer dr. P. WINSEMUS in „Brandpunt” te Baarn. Aanvang: 20.15 uur. Onderwerp: actuele politiek.

VROUWEN IN DE VVD DORDRECHT

Op 14 oktober spreekt mev. E. Terpstra in de stationsrestaurant. Aanvang: 8.30 uur. Onderwerp: vrijwilligerswerk.

EINDHOVEN

Op 24 oktober spreekt de heer H. P. H. Waalkens in de Trafalgar. Aanvang: 20.30 uur. Onderwerp: Ontwikkelingssamenwerking.

ETTEN LEUR

Op 17 oktober spreekt de heer mr. F. H. G. de Grave in Boerderij rest. de Ruytenborgh. Aanvang: 20.00 uur.

STATENCENTRALE FRANEKER

Op 14 oktober spreekt de heer mr. F. H. G. de Grave in R.K. verenigingsgebouw te Franeker. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: gemeentelijk beleid.

VROUWEN IN DE VVD 't GOOI

Op 3 oktober spreekt de heer mr. J. G. C. Wiebenga in 't Spant te Bussum. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: actuele politiek.

JONGE LIBERALEN 't GOOI

Op 14 oktober neemt de heer drs. F. W. Weisglas plaats in een forum in hotel „'t Hof van Holland” te Hilversum. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: ontwapening.

GRONINGEN

Op 24 oktober spreek dhr. E. H. T. M. Nijpels in de Evenementenhal te Groningen. Aanvang 20.00 uur. Onderwerp: actuele politiek.

HAARLEM

Op 29 september spreekt de heer mr. J. G. C. Wiebenga in de Wintertuin. Aanvang: 20.15 uur. Onderwerp: miljoenennota.

HEERENVEEN

Op 30 september spreekt de heer G. W. Keja in „Stap es in”. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: mediabeleid.

Waarschuwing

Hoewel wij als oud-geïnterneerden gedurende de Tweede Wereldoorlog ons leven te danken hebben aan het afwerpen van twee bommen - en met ons vele honderdduizenden anderen -, willen wij nooit meer het gebruik van kernwapens. Nu dreigen de Russen met een kernoorlog. Wij willen die niet. Evenmin als een gewone oorlog, maar als men niet zorgt voor een tegendreiging door opbouw van eigen wapen- en kernwapenarsenaal is het zelfs alsof men zegt: Kom maar binnen: de hond is niet gevaarlijk! Kwaad met kwaad bestrijden is natuurlijk geen ideale oplossing, maar de andere wang toedraaien is dat zeker ook niet. Wat

OPROEP

Onderwijsoverleg Tweede Kamerfractie/leden van GS en B & W

In het kader van het periodiek overleg tussen specialisten in de VVD-Tweede Kamerfractie en de VVD-leden in de Colleges van Gedeputeerde Staten en van Burgemeester en Wethouders organiseren de VVD-Tweede Kamerfractie en de Vereniging van Staten- en Raadsleden van de VVD (bent u daar overigens al lid van?) op vrijdag 28 oktober a.s. in het gebouw van de Tweede Kamer der Staten-Generaal een bijeenkomst voor de portefeuillehouders Onderwijs. Deze bijeenkomst duurt van 13.00 tot 17.00 uur.

Als aanzet tot de discussie en ter algemene informatie zullen de Kamerleden Hans Dijkstal en Jan Franssen korte inleidingen houden over het Basisonderwijs respectievelijk het Buitengewoon onderwijs alsmede het Voortgezet

onderwijs. Aan de hand van vooraf ingediende vragen, discussiepunten en/of suggesties voor onderwerpen zal zodanig in de inleidingen ook op andere onderwerpen worden ingegaan.

De eventuele vragen, discussiepunten en onderwerpsuggesties dienen gelijktijdig met de schriftelijke aanmelding te worden gezonden aan de Vereniging van Staten- en Raadsleden, Koninginnegracht 57, 2514 AE 's-Gravenhage. Vanzelfsprekend is het mogelijk om ook tijdens de bijeenkomst nog vragen en discussiepunten op te werpen.

De aanmeldingstermijn sluit op 15 oktober a.s. Vanwege slechte ervaringen in het verleden zal in verband met de verdere organisatie strikt de hand aan deze termijn worden gehouden.

HEEZE

Op 10 oktober spreekt mevr. E. Terpstra in café De Valk. Aanvang: 20.00 uur.

Onderwerp: algemene politiek.

HEILOO

Op 24 oktober spreekt de heer J. Franssen in café Bar D'Oud-Inn. Aanvang: 21.00 uur. Onderwerp: onderwijs.

H. I. AMBACHT

Op 10 oktober spreekt de heer L. M. de Beer in dorpscentrum „De Schoof”. Aanvang: 20.30 uur. Onderwerp: actuele politiek.

HUIZEN

Op 10 oktober spreekt de heer mr. J. G. C. Wiebenga in de Boerderij. Aanvang: 21.00 uur. Onderwerp: deregulering/miljoenennota.

LEEUWARDEN

Op 14 oktober spreekt de heer H. H. Jacobse in het Oranje Hotel. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: miljoenennota.

LEIDERDORP

Op 17 oktober spreekt de heer J. F. B. van Reij in de Muzenhof. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: midden- en kleinbedrijf.

LICHTENVOORDE

Op 24 oktober spreekt mevr. mr. E. Veder-Smit in café rest. De Leeuw. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: volksgezondheid.

LOCHEM

Op 17 oktober spreekt de heer dr. R. W. de Korte in café Bouwsema. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: miljoenennota.

MAASSLUIS

Op 17 oktober neemt de heer H. H. Jacobse plaats in een forum in de Koningshof. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: actuele politiek.

MONSTER

Op 10 oktober vindt er een debat plaats o.a. met de heer H. H. Jacobse in gebouw OJOS. Aanvang: 21.00 uur. Onderwerp: drugsbeleid.

PROVINCIAAL CONTACT VROUWEN IN DE VVD NOORD-HOLLAND

Op 3 oktober spreekt mevr. E. Terpstra om 10.45 uur op de najaarsbijeenkomst over „De nieuwe wet op de gezondheidszorg” in bungalow „Volooptee”, Santpoort-Zuid. 's Middags forumdiscussie. Kosten incl. lunch f 5,—. Tel. opgave: 023 - 247160.

N.O. POLDER

Op 4 oktober spreekt de heer R. L. O. Linschoten in de torenzaal van hotel-rest. „'t Voorhuys” te Emmeloord. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: actuele politiek.

NIJEVEEN i.s.m. JOVD MEPPHEL

Op 7 oktober spreekt de heer R. L. O. Linschoten in café-rest. J. Oosting te Nijeeven. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: politiek en jongeren.

NIJMEGEN

Op 3 oktober spreekt mevr. A. Lucassen-

Stauttener in hotel Belvoir. Aanvang: 20.30 uur. Onderwerp: miljoenennota.

OEGSTGEEST

Op 11 oktober spreekt de heer dr. R. W. de Korte in het gemeentecentrum. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: miljoenennota.

3 PROVINCIEËNDAG

Op 3 oktober spreken o.a. mevr. S. van Heemskerck Pillis-Duvekot en prof. dr. ir. J. J. C. Voorhoeve in het Familiehôtel te Paterswolde. Aanvang: 10.00 uur. Onderwerp: vrede en veiligheid.

RENKUM

Op 3 oktober spreekt de heer G. W. Keja in hotel Klein Zwitserland te Heelsum. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: mediabeleid.

RHENEN

Op 5 oktober spreekt de heer J. KAMMINGA in het congrescentrum van Ouwehands Dierenpark. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: actuele politiek.

ROSMALEN

Op 3 oktober spreekt de heer drs. L. M. L. H. A. Hermans in de „Kentering”. Aanvang: 20.30 uur. Onderwerp: actuele politiek.

ROERSTREEK

Op 14 oktober spreekt de heer J. D. Blaauw in gemeenschapshuis te Melick. Aanvang: 20.30 uur. Onderwerp: vrede en veiligheid.

JOVD ROOSENDAAL

Op 11 oktober neemt de heer A. M. van Bemmelen plaats in een forum in 't Wit Roosken. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: kruisvluchtwapens.

RIJSWIJK

Op 17 oktober spreekt mevr. drs. N. Rempt-Halmmans de Jongh in de Verzoeningskerk. Aanvang: 20.30 uur. Onderwerp: nationaal en gemeentelijk energiebeleid.

SASSENHEIM

Op 10 oktober spreekt de heer prof. dr. ir. J. J. C. Voorhoeve in bowling en partycentrum De Oude Rol. Aanvang: 20.30 uur. Onderwerp: vrede en veiligheid.

SITTARD

Op 17 oktober spreekt de heer drs. D. J. D. Dees in café Ober Baijern. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: ontwikkelingen in het onderwijs.

SNEEK

Op 30 september spreekt de heer H. H. Jacobse in rest. Leeuwen. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: „Friesland en Nederland op weg naar herstel”.

TEGELEN

Op 21 oktober spreekt de heer R. L. O. Linschoten in rest. P. Lucker. Aanvang: 20.00 uur.

UDEN

Op 17 oktober spreekt mevr. E. Terpstra in

Vorstenburgh. Aanvang: 20.30 uur. Onderwerp: actuele politiek.

VROUWEN IN DE VVD UTRECHT

Op 30 september spreekt mevr. S. van Heemskerck Pillis-Duvekot om 10.00 uur in rest. de Soesterduinen te Soest. Onderwerp: vrede en veiligheid.

UTRECHT

Op 21 oktober neemt de heer J. D. Blaauw plaats in een forum georganiseerd door de evan. universiteitsgemeente in „Curera”. Aanvang: 20.30 uur. Onderwerp: kruisraketten misplaatst?

VELP/ROZENDAAL

Op 10 oktober spreekt de heer drs. G. M. V. van AARDENNE in „de Watermolen”, te Velp. Aanvang: 20.30 uur.

VLISSINGEN

Op 24 oktober spreekt de heer A. PLOEG in strand hotel Boulevard. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: Defensie.

VRIEZENVEEN

Op 17 oktober spreekt de heer A. PLOEG in hotel Zandwijk. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: actuele politiek.

WARMENHUIZEN

Op 30 september neemt de heer mr. H. Th. M. Lauxtermann plaats in een forum over gem. herindeling in het Dorpshuis. Aanvang: 20.00 uur.

OC WEIDEGEBIED

Op 17 oktober spreekt de heer prof. dr. ir. J. J. C. Voorhoeve in „Harmelens Initiatief” te Harmelen. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: Vrede en veiligheid.

OC ZAANSTREEK

Op 24 oktober spreekt de heer dr. R. W. de Korte in recreatiecentrum Concordia te Oostzaan. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: actuele politiek.

JOVD ZEELAND

Op 30 september neemt de heer J. Franssen plaats in een forum over de miljoenennota in café-rest. „De Huifkar” te Middelburg. Aanvang: 20.30 uur.

ZEIST

Op 10 oktober spreekt de heer G. W. Keja in Foyer Boschlust. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: mediabeleid.

ZOETERMEER

Op 29 september spreekt de heer A. J. Evenhuis in het City hotel. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: begroting.

VROUWEN IN DE VVD ZUID-HOLLAND

Op 30 september spreekt de heer prof. dr. ir. J. J. C. Voorhoeve op een studiedag in rest. „Wienerwald” te Leiden. Aanvang: 11.00 uur. Onderwerp: „Een liberale visie op ontwapening”.

Verzorging van:

- * **taxaties voor de onroerend goed belasting**
- * **juridische en taxatie-technische bijstand bij beroepsprocedures**
- * **taxatie van onroerend goed bij brand-verzekering**
- * **taxatie en advisering bij grondverwerving**

Buyssrogge taxaties

P.L. Buyssrogge
beëdigd taxateur

Postbus 1074
8300 BB Emmeloord
Telefoon 05273-1860

HENRI BLOEM'S
VINOTHEEK

Wijnkoperij Hein Smeenk
Gravenstraat 8 - 1012 NM Amsterdam
Telefoon 020-230886

Reserveer voor uw rustige vakantie, een **2-PERS. KAMER** met ontb. of een **2- OF 3-KAMERAPPARTEMENT** met kookgelegenheid in sfeervol **KASTEELTJE**, bij Mazamet, Tarn, Z.-Frankr., in natuurpark. ANWB erkend.

Voor lekker luieren, maar ook voor actief sporten, groot zwembad, 25 x 7 m, op eigen terrein, golfbaan op 6 km. Tennisbanen op 4 km. Binnen 40 km 3 grote meren. Plm. 1 uur v.d. Middell. Zee. Dinieren in het kasteel is mog. Korting bij vooruitboeken en in voor- en naseizoen. Ned. gesproken.

Voor inf. 04950 - 36570,
of Frankrijk, 09 - 3363983368.

Chateau la Nouvelle

81240 St. Amans-Soult.
TARN-FRANCE.

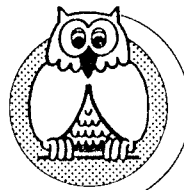

Couture, Fourrures,
Haute Confection

Theresa
P.C.

Een 25-jarige traditie van
verfijnde mode voor de vrouw
van deze tijd.

Amsterdam P.C. Hooftstraat 55, Tel. (020) 79 62 25 - 71 91 04.

BEKENDMAKING

Als trustee van het Knott County Program deelt de **Stichting Internationaal Instituut Energiezaken** mee, dat over de maand juli 1983 een bedrag ad US \$ 653,00 aan de deelnemers wordt uitgereikt. Dit rendement is gebaseerd op een deelname ad US \$ 40.000,00.

Hiermee komt het gemiddeld jaarrendement op 27,50 procent.

DE DIRECTIE
Adres: Stichting Internationaal Instituut
Energiezaken

International Institute for Energy
Vrijheidsplein 54-56, 3705 PS Zeist,
The Netherlands, Telephone 03404-62277.

Restaurant *'Bistroquet'*

eerlijke franse keuken
in bistro atmosfeer

Lange Voorhout 98
's-Gravenhage
070 - 601170

Bij opname in het ziekenhuis ontvangt u

f4.500,-

belastingvrij per maand

Een unieke verzekering voor u en uw gezin als opname in een ziekenhuis, door een ongeval of ziekte, noodzakelijk mocht zijn. U ontvangt in dat geval, vanaf de eerste dag in het ziekenhuis, een kontante uitkering tot:

* f 4.500,- per maand voor uzelf. (tot een bedrag van maximaal f 108.000,-)

* f 4.500,- per maand voor uw echtgeno(o)t(e) (tot maximaal f 108.000,-)

* f 1.000,- per maand voor ieder kind (tot een maximum van f 24.000,-)

De eerste maand bent u gratis verzekerd.

Ja, dat zal dan voor het eerst zijn, dat u de mogelijkheid hebt een maand lang te profiteren van een verzekering zonder dat u verplichtingen aangaat of iets betaalt. Gedurende deze maand bestudeert u rustig de overeenkomst en beslist u of u ermee door wilt gaan of niet.

Bent u niet verplicht verzekerd? Juist dan is het voor u belangrijk, dat er een goede regeling voor ziekenhuiskosten is.

Stelt u zich deze vraag wel eens: wat zou er gebeuren als ik in het ziekenhuis moet worden opgenomen? U kunt zich dat wellicht voorstellen. Uw inkomsten zullen niet stijgen, uw kosten wel. En wat gebeurt er met 't gezin, als moeder moet worden opgenomen. Wie zorgt ervoor? Een hulp in de huishouding is vandaag de dag een dure aangelegenheid. Terwijl een opname toch al zoveel extra kosten met zich mee brengt. Kosten, die niet in uw normale budget zijn begrepen. Een ziektekostenverzekering zal zelden alles vergoeden. Er zijn vaak veel bijkomende kosten, zoals bezoek, reiskosten, etc.

f 4.500,- kontant per maand gedurende opname in het ziekenhuis.

Vanaf de eerste opname-dag ontvangt u f 150,- per dag. Dat is f 4.500,- per maand. En dat, als het nodig mocht zijn, twee jaar lang.

Voor uw echtgeno(o)t(e) gelden dezelfde condities, terwijl voor uw kinderen de vergoeding is vastgesteld op f 33,- per dag. Dat komt neer op

f 1.000,- per maand. Op de uitkeringen vinden geen inhoudingen plaats door de maatschappij. U ontvangt precies het bedrag dat overeengekomen is, en u kunt het geld gebruiken waarvoor u maar wilt.

Dit is echter niet alles. Daarbij doelen we op een speciale **verdubbelingsclausule**.

Wat houdt dat in? Stel u, en uw echtgeno(o)t(e) komen door een ongeval beiden in het ziekenhuis. Uw respectievelijke uitkeringen worden dan verdubbeld, waardoor ieder maximaal f 9.000,- per maand ontvangt.

Geldig in alle ziekenhuizen en klinieken over de hele wereld.

Nog een belangrijk voordeel...

De vroegere oorzaken van ziekenhuisopname worden bij ondertekening van de overeenkomst in tegenstelling tot vele andere verzekeringen, niet geheel uitgesloten. Voor bestaande ziektes ongevallen en afwijkingen geldt een wachttijd van 2 verzekeringsjaren. Bij acceptatie van de polis zijn alle bestaande ziektes en ongevallen na deze wachttijd volledig medeverzekerd.

Geen medische keuring. Evenmin hoeft u geld over te maken.

U wilt deze unieke verzekering? Dat is erg eenvoudig. Het is voldoende als wij van u het aanvraagformulier ontvangen en u 3 vragen beantwoordt ten aanzien van uw gezondheidstoestand. En omdat u nog op geen enkele wijze verplichtingen heeft, hoeft u ook nog geen geld over te maken.

Wel moet u voor de vastgestelde datum de coupon aan ons toesturen.

Zodra wij uw aanvraag geaccepteerd hebben, gaat automatisch de gratis dekking in voor de eerste maand.

Een paar dagen later ontvangt u van ons per post de polis, en kunt u de voorwaarden rustig thuis eens bestuderen. U zult zien, de overeenkomst is opgesteld in heldere, duidelijke taal. Uitsluitingen hebben alleen betrekking op gevallen zoals: oorlogssituaties, zelfmoordpogingen, het besturen van vliegtuigen, geestesziekten e.d.

ZEND UW AANVRAAGFORMULIER IN VOOR 1 NOVEMBER 1983

Deze 3 voordelen biedt alleen dit Alico-plan u.

- 1) een financiële bescherming overal ter wereld
- 2) de speciale verdubbelingsclausule, indien u beiden gelijktijdig opgenomen wordt
- 3) en zonder extra premie een uitkering van f 250,- bij bevallingen.

leeftijd van verzekerde	Plan A	Plan B	Plan C
	f 4.500,- per maand (f 150,- per dag)	f 3.000,- per maand (f 100,- per dag)	f 1.500,- per maand (f 50,- per dag)
19 - 39	f 36,-	f 24,-	f 12,-
40 - 49	f 60,-	f 40,-	f 20,-
50 - 59	f 69,-	f 46,-	f 23,-
60 - 64	f 87,-	f 58,-	f 29,-
65 - 69	f 117,-	f 78,-	f 39,-
kinderen van: 1-18	Ongeacht de plankeuze f 6,- premie per maand uitkering f 1.000,- per maand f 33,- per dag.		

**Opsturen in gesloten envelop naar American Life Insurance Company
Alico - Antwoordnummer 24000 3000 WB Rotterdam
Deze aanbieding is geldig tot uiterlijk 1 november 1983**

GEHEEL VRIJBLIJVEND **VOOR 1 NOVEMBER 1983 INZENDEN**

Naam _____
 Voornamen _____ Geb. datum _____ (max. 69 jaar)
 Adres _____ Postcode/Plaats _____

PLANKEUZE: PLAN A PLAN B PLAN C Wijze van betalen per jaar per kwartaal per halfjaar per maand

	Naam en voornamen van alle te verzekeren personen				Geslacht			Geb. Datum				
	M/V	Dag	Maand	Jaar	M/V	Dag	Maand	Jaar				
Uzelf												
Echtgenote												
Kind												
Kind												
Kind												

Wij verzoeken u de drie onderstaande vragen te beantwoorden. Voor alle verzekerden NEEN / JA

1. Heeft u of één van uw gezinsleden op dit moment gezondheidsproblemen (ziekte, ongeluk, invaliditeit) of staat u onder behandeling van een specialist? JA NEEN
2. Bent u of één van uw gezinsleden ooit behandeld voor: te hoge/lage bloeddruk, hart- en vaatziekte, suikerziekte, kanker, gewrichtsontsteking, tuberculose of epilepsie? JA NEEN
3. Bent u, of is één van uw te verzekeren gezinsleden de laatste 5 jaar in een ziekenhuis opgenomen? JA NEEN

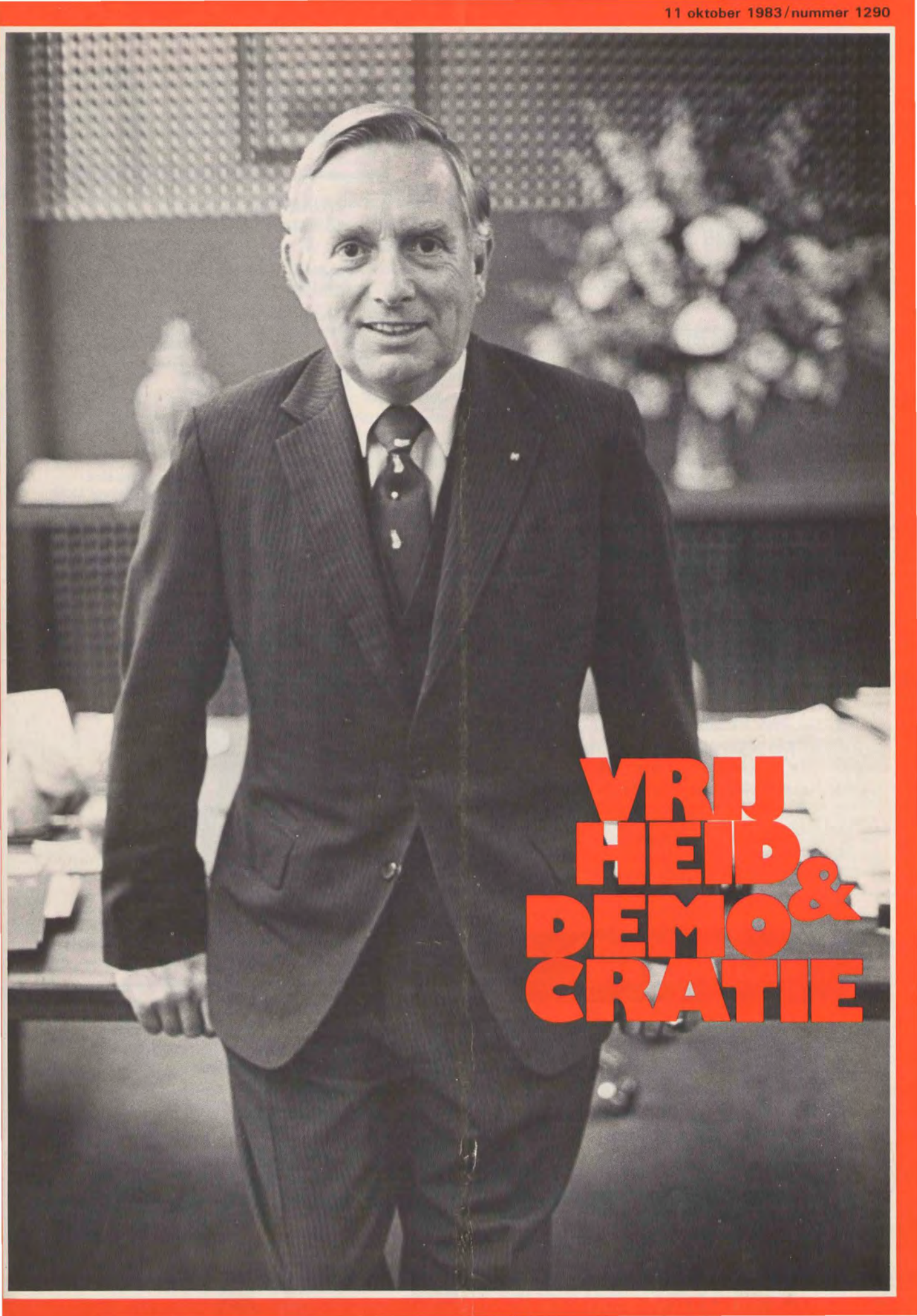
Mocht u één of meer van deze vragen met "JA" beantwoord hebben, wilt u dan zo vriendelijk zijn om op een apart velletje, de naam van de desbetreffende persoon en de nadere gegevens met de data te vermelden. Hiermee verklaart u dat bovenstaande vragen naar beste weten zijn beantwoord

Datum _____ Plaats _____ Handtekening _____

DEZE SPECIALE AANBIEDING IS SLECHTS ENKELE WEKEN GELDIG.

Stuur daarom vandaag nog uw verzoek aan ons op. Opsturen in gesloten envelop (postzegel niet nodig) naar: American Life Insurance Company Antwoordnummer 24000 3000 WB Rotterdam

Deze aanbieding is vrijblijvend. Stuur nog geen geld.

**VRIJ
HEID &
DEMO
CRATIE**

LIJST VAN ADVERTEERDERS

Amigo Safety Nederland, Den Haag / Combo Uitgeversgroep, Baarn / Hotel Edenhof, Zwammerdam / Richard Ellis Int. Property Consultants, Amsterdam / Finac, Utrecht / Stichting Internaat Ter Apel, Ter Apel / NCHP, Houten / Petit-Hotel-Restaurant Huize Otten, Amsterdam / De heer Parker (Chateau la Nouvelle), Boshoven / Roparco N.V., Den Haag / Schuytvlot, Montfoort / Suid Afrikaans Lugdiens, Amsterdam / Taco Veendam b.v., Veendam / F.S.H. Vennix & Zoon, Tilburg.

AAN ZEE TE KOOP

van particulier

Volledig ingericht appartement aan zee, op 100 mtr. van het strand. Indeling: huiskamer, 2 slaapkamers, keuken, douche, en balkon met vrij uitzicht op het natuureservaat („HET ZWIN“).

Gelegen te **Cadzand-Bad** (Zld.), De Lopinge 35.

Koopprijs f 95.000,— v.o.n. incl.: inventaris.

Te bevragen: 013 - 423197.

Maaltijdverzorging

Sedert 1976 bezorgen wij tot nu toe ca. 200.000 warme maaltijden in A'dam-Zuid bij bejaarden, zieken en alleenstaanden.

Wij zenden gaarne ons Menu van de Week en verdere informatie.

Telefoon 020 - 250345

Petit Hotel-Restaurant

Huize Otten

WINTERSPORTHOTEL EDENHOF

in het sneeuwzekere **Lenzerheide (Zw.)**

heeft nog **KAMERS VRIJ**. Halfp. vanaf Zw.fr. 60,— van 10 dec. tot 19 dec. per 12 pers. comfortabele hotelbus f 650,— p. pers. (incl. reis).

Inl. bij de Ned. Hotelier, B. de Geus, Vinkebuurt 6, 2471 XC Zwammerdam, tel.: 01726 - 15520; b.g.g. Rest. De Watergeus - Ten Noorden, tel.: 01724 - 8398.

Richard Ellis

International Property Consultants

Gebouw Hirsch

Leidseplein 29

Postbus 19719, 1000 GS Amsterdam

Tel. 020 - 262691

Vrijheid en
Democratie

veertiendaagse uitgave
van de Volkspartij voor
Vrijheid en Democratie

NUMMER 1290

11 oktober 1983

Hoofdredacteur:
Reny Dijkman

Redacteur Buitenland:
Victor Hafkamp

**Parlementair
redacteur:**
Michiel Krom

Vormgeving:
Siem Willems

**Redactie-adres en
Abonnementen-
administratie:**
Algemeen
Secretariaat VVD
Koninginnegracht 57
2514 AE
's-Gravenhage
Telex 33564
t.n.v. VVD Den Haag
Tel. 070 - 614121

**Advertentie-
exploitatie**
Bureau
Van Vliet b.v.
Postbus 20
2040 AA Zandvoort
Tel.: 02507 - 14745

Druk
Ten Brink Meppel b.v.

Abonnementen
voor niet-leden f 16,50
per jaar

brieven voor het
25 oktobernummer
moeten uiterlijk
14 oktober
binnen zijn

Omslagfoto:
mr. F. Korthals Altes
(Meyer)

Interview met minister van Justitie,
mr. F. Korthals Altes

Verslag van de partijraad

Verkiezingen Zuidelijke
IJsselmeerpolders

Koosjes Column

Voor liberale vredespolitiek hoeft
men de straat niet op

Voorhoedegevechten

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

Deze week behandelt de Tweede Kamer de miljoenennota. De voorhoedegevechten over de daarin aangekondigde maatregelen lopen echter al maanden. Het is een logisch gevolg van het met het jaar toenemend „lekkende” van harde maatregelen die de regering in het komend jaar wenst uit te voeren. Het totale pakket, zoals gepresenteerd op Prinsjesdag, bevat daardoor weinig nieuws.

De commentaren van de belangengroeperingen en van de deskundigen in de mediawereld konden in alle rust worden geschreven. De FNV kwam met een eigen plan, dat naast veel goede elementen als grootste manco heeft dat het financieringstekort niet wordt teruggedrongen.

Vooraf de ambtenarenbonden hebben een lange, hete herfst voorspeld. In een uitzending van de AVRO vond een verhitte discussie plaats tussen ambtenarenvakbondsleider Prins en financieel expert en publicist Flip de Kam. Prins noemde de kortingen op de ambtenarensalarissen onaanvaardbaar. Hij wenst een gelijke inlevering van werknemers in het bedrijfsleven en bij de overheid. De Kam stelde daar tegenover dat, indien de ambtenaren niet inleveren (3,5 %) er 40.000 ambtenaren zonder werk komen. De Kam, PvdA, vindt een vergelijking met het bedrijfsleven niet opgaan, omdat daar de laatste jaren honderdduizenden werknemers op straat moesten worden gezet.

Eén van de bezwaren van Prins tegen de voorgenomen kortingen was, dat straks de laagst betaalde werkende ambtenaren hetzelfde maandelijks bedrag zouden ontvangen als de niet-werkenden. Bovendien bestreed hij de mening van de VVD-top dat de overheid in feite een failliet bedrijf is. „Van onze diensten wordt nog volop gebruik gemaakt,” merkte hij op. Dat laatste is natuurlijk waar, maar dat is alleen mogelijk doordat de werknemers met een steeds hogere premie- en belastingdruk worden opgezadeld.

Het is te hopen dat wij niet naar de Belgische toestanden toedraaien, waarbij noch de stakers noch de Belgische regering waren gebaat.

Merkwaardig blijft, dat ook weer deze landsbegroting door de tegenstanders als een momentopname wordt beschouwd. De VVD-financiële deskundige dr. Rudolf de Korte heeft in een zeer heldere analyse in Elseviers Weekblad van 24 september een overzicht gegeven van de koopkracht van de gehuwde werknemer met twee kinderen over de periode 1973 - 1982:

minimum + 15 %, even boven het minimum + 4 %, modaal 0 %, 2 × modaal - 11 % en 4 × modaal - 15 %. Zoals de kabinetsplannen er nu uitzien zullen de kortingen voor de minima - 3,5 %, de minima plus - 1,1 %, modaal - 0,6 %, 2 × modaal - 0,6 % en viermaal modaal - 2,2 % zijn. De extra ambtenarenkorting wordt vertaald in kortere werktijden plus de mogelijkheid om nog te onderhandelen over 1 % prijscompensatie.

Over deze getallen en de daarbij door het kabinet ingevulde maatregelen zal deze week het debat worden gevoerd. Een uitvoerig verslag treft u in het volgende partijorgaan.

Remy Dykman

Partijraad kraakt schoolgeldplan van kabinet

„Een historisch keerpunt”. Zo betitelde Ed Nijpels, politiek leider van de VVD, de op de derde dinsdag van september ingediende rijksbegroting. „Voor het eerst in tien jaar geen financieringstekort en collectieve lastendruk omlaag en dat is van groot psychologisch belang”, aldus Nijpels in zijn toespraak op de partijraadsbijeenkomst op 24 september in Utrecht.

De partijraad - enkele dagen na Prinsjesdag - was per traditie helemaal gewijd aan trononrede en miljoenennota. De verschillende partijraadsleden hadden zich in de ochtenduren in qua specialiteit samengestelde discussiegroepjes verenigd om de onderdelen van de nationale begroting onder de loep te nemen. In de middag brachten de

rapporteurs verslag uit van de beraadslagingen per discussiegroep. Ed Nijpels wees op het grote belang dat de fractie en de (ruimschoots) aanwezige VVD-bewindslieden aan de bijeenkomst hechtten. Opmerkingen vanuit het partijkader vormen voor fractie en bewindslieden een vingerwijzing hoe over bepaalde beleidsplannen binnen de partij wordt gedacht.

In Utrecht bleek in elk geval dat de onderwijssectie weinig waardering kan opbrengen voor het kabinetsplan schoolgeld te heffen voor kinderen tussen 12 en 16 jaar die het voortgezet onderwijs volgen. Namens de koepelcommissie onderwijs wees rapporteur Van den Heuvel op „belangrijke principiële bezwaren” in VVD-kringen. „De heffing mag geen doelbelasting zijn. Er moet naar alternatieven worden gezocht. Weegt de opbrengst van zo'n belasting wel op tegen de bezwaren die het plan in de maatschappij oproept?” vroeg hij namens de onderwijssectie. Op de langere termijn moeten bezuinigingen worden gevonden in een grotere

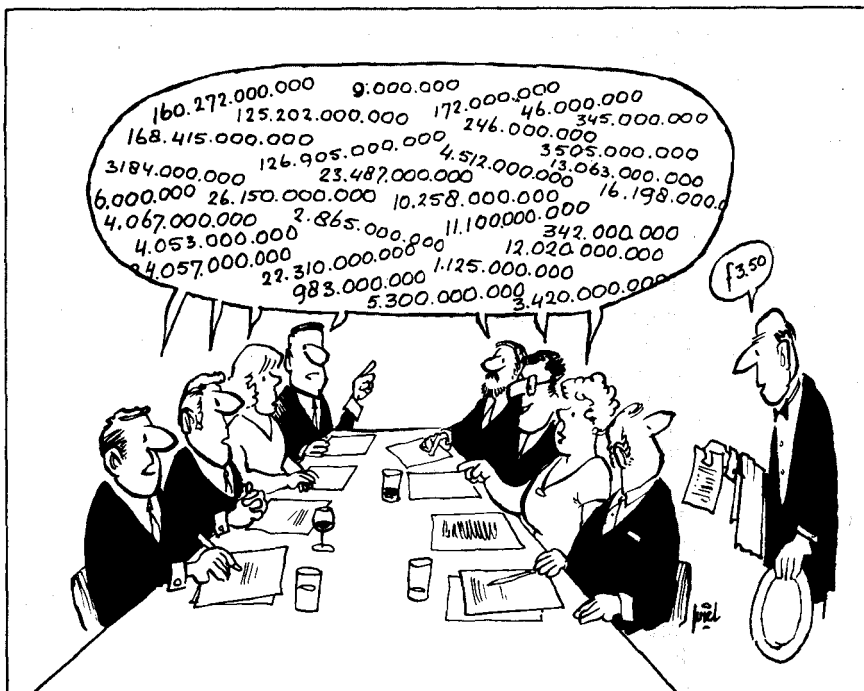

Vice-voorzitter Liesbeth van Raalte opende de partijraad (Kortlandt)

doelmatigheid in het onderwijs, luidde zijn opvatting.

In zijn reactie op de opmerkingen uit de sectie onderwijs kondigde Nijpels aan dat de fractiespecialisten Franssen en Evenhuis met de onderwijsorganisaties alternatieven zullen bespreken. Het kabinetsplan betitelde Nijpels als „sterk nivellerend”. Wel staat de VVD er garant voor dat het totale bedrag aan ombuigingen op de onderwijsbegroting niet wordt aangetast. De VVD zal aangeven waar het geld vandaan moet komen, indien als gevolg van het niet doorgaan van de schoolgeldheffing een gat in de begroting valt. Tegenvallers in de begroting moeten trouwens worden opgevangen binnen de sector, waarin ze ontstaan. Dat is in het kabinet zo afgesproken, aldus Nijpels.

Vanuit de sectie binnenlandse zaken-justitie werd bij monde van rapporteur Van Bruggen aandacht gevraagd voor de precaire situatie, waarin zich de gemeenten bevinden. In dat verband werd gewezen op de motie, onder meer ingediend door VVD-Tweede-Kamerlid Herman Lauxtermann. Hij bepleitte een compensatie door de overheid van het tien procentaandeel in de bijstandsuitgaven die sterk omhoog zijn gegaan. De motie werd indertijd niet uitgevoerd. Nijpels toonde zich best bereid om in samenwerking met het CDA het kabinet om meer geld voor de gemeenten te vragen, „maar we

moeten dan wel aangeven waar het geld vandaan moet komen," voegde hij er aan toe.

De partijraad drong ook aan op uiterste behoedzaamheid bij uitvoering van de plannen Zuid-Holland in twee delen op te splitsen. Nijpels kondigde aan dat de VVD-Kamercentrales in Zuid-Holland gezamenlijk een congres zullen beleggen over de vraag: splitsing ja of nee. In goed overleg met onze regeringspartner en het standpunt van dat congres gehoord hebbende, zal de fractie dan haar standpunt bepalen, aldus Nijpels.

Voor wat betreft de kernwapenproblematiek benadrukte hij nogmaals het VVD-standpunt dat de bewapeningswedloop uitzichtloos is en defensie-uitgaven verspillend geld zijn. „We zullen alles moeten doen om de bewapeningsspiraal te doorbreken. Maar de historie heeft bewezen dat eenzijdige ontwapening de vrede nog nooit dichterbij heeft gebracht.

Eenzijdige stappen moeten dan ook worden afgewezen. Moet Nederland binnen de NAVO het lastigste jongetje van de klas zijn? Natuurlijk heeft ons land het volste recht kritiek te uiten op de NAVO, maar we moeten ons wel realiseren dat vrede en veiligheid geen stap dichterbij komen door zich te distantiëren van de verdragsorganisatie. Als Nederland zich isoleert van de discussies in de NAVO, geeft het zichzelf een brevet van onvermogen. „We onderhandelen met de Sovjet-Unie, niet met onze NAVO-partners" aldus Nijpels. Vanuit de sectie welzijn werd gepleit voor een beter toegankelijk maken van de algemene voorzieningen voor iedereen om integratie van minderheden te bevorderen. Nijpels preeste de snelheid waarmee minister Rietkerk (VVD, binnenlandse zaken) de nota over het minderhedenbeleid heeft uitgebracht. Nijpels noemde de remigratieregeling (een financiële tegemoetkoming voor hen die naar hun land van herkomst terug willen) veel te mager. „Als je die categorie in het land van herkomst werkelijk een kans wilt bieden, zul je hen daartoe

Ed Nijpels: aangeven waar het geld vandaan moet komen (Kortlandt)

ook in de gelegenheid moeten stellen" aldus Nijpels. Hij pleitte voor gelijke rechten, maar ook plichten voor vertegenwoordigers van minderheden die hier willen blijven.

Nijpels noemde verder nog het plan van de FNV als alternatief voor de miljoenennota een „constructieve bijdrage" in de discussie over de bestrijding van de werkloosheid. „Het plan heeft aantrekkelijke aspecten. Elke partij die zichzelf respecteert moet bereid zijn dit plan met de FNV door te nemen". Maar hij zag ook haken en ogen. „Het FNV-plan leidt tot verhoging van het financieringstekort met 1½ procent en dat tekort is juist hetgeen we te vuur en te zwaard bestrijden. Verder is het een duur plan, want elke arbeidsplaats kost meer dan 150.000 gulden", aldus zijn commentaar.

Nijpels vindt verder dat ambtenaren en uitkeringstrekkers niet evenveel behoren in te leveren. Bij ambtenaren gaat het om mensen die een arbeidsprestatie leveren, terwijl dat bij uitkeringstrekkers helaas niet het geval is, aldus Nijpels. Ook over

minder belangrijke aspecten van troonrede en miljoenennota werd in Utrecht gediscussieerd. Zo leverde partijraadslid Luchtenveld kritiek op de terugkeer van de „bede" in de troonrede. Nijpels vond het onverstandig de discussie over de bede te heropenen. „Zeker liberalen die de verdraagzaamheid hoog in het vaandel hebben geschreven moeten hierover geen politieke discussie starten" meende hij. De Limburgse Kamercentralevoorzitter Derksen vond de opmerkingen van Luchtenveld „niet liberaal en niet tolerant".

Gebrek aan tolerantie vormde het hoofdmotief van een geëmotioneerde slottoespraak van partijvoorzitter Jan Kamminga. De zetelwinst van de Centropartij in Almere baarde hem grote zorgen. „Ook vijftig jaar geleden was er sprake van economische recessie, werkloosheid en toenemende intolerantie. De incidenten in Almere, waarbij Centropartij-aanhangers „Sieg heil" riepen, zijn afschuwwekkend" aldus Kamminga. Hij vindt het dan ook onjuist nog langer om die partij heen te lopen. „We zullen de confrontatie met de CP moeten aangaan. Het wordt nu tijd het masker van die partij af te rukken. Dat is de plicht van alle democratische partijen in ons land". Kamminga had overigens aan de Prinsjesdag een gevoel van tevredenheid overgehouden. „Geen blijheid. Daarvoor zijn de harde maatregelen te laat gekomen en is ons land al te diep in de problemen geraakt. Onze bewindslieden verdienen onze steun. De fracties van Eerste- en Tweede Kamer staan onder zware druk. Houdt uw rug recht" zo riep Kamminga de aanwezigen tot besluit toe.

V. Hafkamp

„Justitie heeft de oerstaatstaken, die mogen niet in gevaar worden gebracht”

Hij was achttien jaar bestuurslid van de VVD, waarvan zes jaar voorzitter. Vóór zijn ministerschap was hij advocaat en procureur. Nu is hij de hoogste baas op het departement van Justitie. In zijn sfeervolle ministerskamer, efficiënt en toch warm ingericht met weinig tierelantijnen, zegt Frits Korthals Altes over zijn vorig beroep en het huidige: „De verschillen zijn enorm. Als advocaat was ik voornamelijk met burgerlijk recht bezig. Het valt me op hoeveel je als minister van Justitie met de strafrechtshandhaving, het wetboek van strafrecht en het wetboek van strafvordering te maken hebt. Verder is het natuurlijk een groot verschil of je als advocaat aan cliënten adviseert wat ze eventueel zouden kunnen doen of dat je nu zelf beslissingen moet nemen waarvoor je verantwoording verschuldigd bent. Beide beroepen vereisen juridisch inzicht, maar besturen is toch een totaal andere zaak dan adviseren.”

Terugkijkend op de voorbesprekingen van de Miljoenennota en de steeds knellender bezuinigingen zegt hij: „Ik heb mij bij deze begroting op twee zaken geconcentreerd: Dat waren de extra cellen voor Amsterdam, waarvoor apart geld moet komen, en op het gebrek aan mankracht bij de rechterlijke macht en het Openbaar Ministerie. Voor beide, urgente zaken is er nu geld.

Maar bezuinigingen voel je over de gehele linie. Justitie moet enorm ombuigen bij de reclassering, de kindbescherming en bij het gevangeniswezen. Voor dat laatste stond het programma tot 1986 al vast. Daar komt nu niets extra's bovenop. Wel brengt de arbeidstijdverkorting (ATV), die direct ingaat, even wat nieuwe personele problemen mee. De opleiding van nieuwe politiemensen duurt 19 maanden. Daar gaat toch een spanning optreden.

De komende jaren moeten we proberen de achterstand die in de burgerlijke en in de strafrechtspraak is opgelopen wat in te gaan lopen. Daar krijgen we extra mensen voor. Maar vooral zal dat moeten liggen in de sfeer van meer efficiency en

modernisering van de hele werkwijze. Daar komt wel wat geld voor. De bezuinigingspijn zit - nogmaals - over de gehele linie. Oók bij de uitbreiding van mankracht bij de rechtbank is al rekening gehouden met de heroverwegingsrapporten en met de 2 % personeelsreductie. Eigenlijk zijn we nu bezig met het inlopen van een achterstand, niet met een echte uitbreiding.”

Eén rechter

Een van de plannen van minister Korthals Altes is om op veel grotere schaal de rechterlijke colleges door één rechter te laten rechtspreken in plaats van door drie. „Dat is op enorm verzet gestuit. Ik ga dat daarom niet over de gehele linie, maar wel partieel proberen door te voeren. In een aantal gevallen is dat absoluut mogelijk. Denk maar aan alle gevallen waarin hoger beroep wordt aangetekend tegen kantonvonnissen. Dat betreft dan meestal mensen die niet zijn verschenen, die verstek hebben laten gaan. Dan zie ik niet in waarom dergelijke zaken - meestal verkeersovertradingen - in hoger

beroep niet door één rechter kunnen worden behandeld. Zo kan ik me ook voorstellen dat bijvoorbeeld het hoger beroep bij het Hof in alimentatiezaken door één raadsheer behandeld kan worden. Op die manier kunnen we proberen wat zuiniger met onze mensen om te springen. Gezien het negatieve advies van de Hoge Raad en de Raad van State zal ik ook niet dwingend voorschrijven dat door één raadsheer of rechter recht gedaan moet worden, maar zie ik meer in het scheppen van de mogelijkheid."

Nachtwaakfunctie

De te grote groei van 's lands begroting levert nu de wrange vruchten op. „We krijgen nu nog dagelijks de rekening gepresenteerd van de explosieve groei die zich onder het kabinet-Den Uyl heeft voorgedaan. Alle nieuwe taken ontstonden voornamelijk in de welzijnssector, in de subsidiesector. Daar was de groei. Daarbij is Justitie relatief achtergebleven. Wij hebben daar niet aan meegedaan. Daarom hebben we nu sterke kaarten om bij de bezuinigingen buiten schot te mogen blijven. Het gaat om de oerstaatstaken, die door departementen zoals Justitie en Binnenlandse Zaken worden vervuld. Die zullen dan ook tot het laatste toe moeten worden ontzien. Het is, wat we noemen, „de nachtwaakfunctie” van de staat. Die is zo essentieel. Daar mag men niet aankomen, die mag niet in gevaar worden gebracht. „Safe is de zaak natuurlijk nooit,” constateert Korthals Altes realistisch. „Justitie is een heel dynamisch bedrijf. Het handhaven van de rechtsorde wordt onder grote druk gezet met de toenemende criminaliteit en de steeds grotere geneigdheid van de burger zijn geschillen voor de rechter uit te vechten en niet zelf tot een oplossing te brengen. Nadat in de 60-er jaren de zware criminaliteit afnam, ging tegelijkertijd de gedachte leven dat mensen door vrijheidsstraffen niet verbeteren. Nu hebben we weer te maken met heel

zware vormen van criminaliteit. Denk maar aan de overvallen, de georganiseerde heroïnehandel. Misdrijven die alleen maar met zware gevangenisstraffen bestraft kunnen worden ter bescherming van de maatschappij. We zitten nu plotseling in acute cellennood. In de jaren '60 en '70 werden huizen van bewaring buiten gebruik gesteld. Nu ontbreken de middelen om ze op korte termijn uit de grond te stampen. Justitie heeft bovendien nog de handicap dat we voor alle gebouwen - of dat nu voor de Rijkspolitie, voor gerechtshoeven, voor de parketten van het OM of voor het gevangeniswezen is - aangewezen zijn op de Rijksgebouwendienst. Die dienst is een geliefkoosd object voor bezuinigingen en aangezien we voor ongeveer 50 % „afnemer” zijn van de Rijksgebouwendienst voelen we die bezuinigingen aan den lijve.”

Vermogenssancties

De lange termijn die al een tiental jaren pleegt te verstrijken tussen vonnis en ten uitvoer leggen van de gevangenisstraf is voor minister

Korthals Altes reden geweest om andere wegen te gaan bewandelen. „Het is een heel ernstige zaak. We proberen die termijn ook te bekorten. Op dat punt is al veel bereikt. Op 1 mei is de Wet vermogenssancties in werking getreden. Daardoor kan het Openbaar Ministerie tal van lichte misdrijven afdoen met een geldboete (transactie), die we allemaal al kennen door de parkeerbonnen. Je kunt een boete betalen en je bent er van af zonder voor de rechter te komen. Nu kan dat in een veel groter aantal gevallen. Daardoor kan de rechterlijke macht zich bezighouden met het sneller en doeltreffender optreden in echt zware gevallen. Een heel ernstig geval is de ontvoering van mevrouw Van der Valk geweest. De zaak kwam in november tot een oplossing. De arrestaties vonden plaats in november/december en de berechting heeft in eerste instantie in augustus plaatsgevonden. Nou, dat vind ik een aanvaardbare termijn.” Minister Korthals Altes hecht veel waarde aan de automatiseringsprojecten bij politie en Openbaar Ministerie, die op incasso van transactiebedragen en opgelegde boetes zijn gericht. „We zijn ook bezig met een soort reserveringssysteem voor huizen van bewaring en gevangenis, zodat we sneller en beter overzicht krijgen waar de mensen naar toe kunnen. Op die manier krijg je tijdswinst door efficiency. Naar mijn smaak zullen we het daar ook meer van moeten hebben dan alleen maar uitbreiding met mensen. Dat laatste geeft op den duur toch een kwaliteitsverlies, wanneer het bijvoorbeeld om de rechterlijke macht gaat. De uitbreiding voor 1984 zal voor een belangrijk deel in de administratieve en ondersteunende sfeer liggen. Van de 350 mensen die bij de zittende magistratuur en het Openbaar Ministerie komen, zullen ongeveer 70 rechters en officieren van Justitie zijn. Wat zich bij de rechterlijke macht wrekt, is het ruimtegebrek. De zittingen spelen zich af op de rechtbank, maar passende werkruimte om zaken voor te

bereiden ontbreekt vaak. Men is uit de gerechtsgebouwen gebarsten. Het eerste wat dan gebeurt, is dat het parket van de Officier van Justitie een ander onderkomen krijgt en meestal zijn dat geen oorspronkelijke kantoorgebouwen. Daardoor ontstaat dan wel ruimte voor de rechtbank, maar moet men gedeconcentreerd gaan opereren. De bouwplannen zijn door de bezuinigingen alle over een langere periode gerekt. Het uitermate urgente nieuwe gerechtsgebouw in Amsterdam en de noodzakelijke nieuwe Rijkspolitiebureaus in Groningen en Alkmaar schuiven op . . . Dat gebeurt."

Veiligheid

Frits Korthals Altes was nog niet zo lang geleden voorzitter van de partij die in de verkiezingen de leuze „Veilig op straat” als eerste in het vaan droeg. Nu is hij de eerst verantwoordelijke voor het inlossen van die verkiezingsbelofte. Maar is het realiseerbaar?

„Door de nieuwe mogelijkheden, waardoor zaken sneller worden afgehandeld, kunnen we de mensen het gevoel geven dat de pakkans groter wordt. Als dat zo is, heb ik daar wel enige hoop op,” zegt hij bedachtzaam. „Maar je kunt de zaak niet over één kam scheren. Als men in Amsterdam geen kans ziet de drughandel aan te pakken, zal die Amsterdamse situatie ernstig blijven. Dat geldt ook voor steden als Utrecht, Heerlen en Den Haag. Ik blijf overigens tegenstander van het gratis verstrekken van drugs. Ik heb nog geen enkel argument gehoord dat dat zou helpen. Integendeel! Tal van deskundigen verklaren dat het juist mensen zal aantrekken. Ook ik ben ervan overtuigd dat de handelaren dan nog agressiever gaan optreden om een nieuwe markt te veroveren. Aan de universiteit van Groningen is een onderzoek gedaan, waardoor is aangetoond dat een belangrijk deel van de drugverslaafden al vóór de verslaving een criminele inslag had. Voor velen schijnt juist die hele

spanning van die subcultuur een essentieel bestanddeel te zijn van de drang tot heroïnegebruik. Met gratis verstrekking bereik je dan niets. Nog afgezien van het feit dat je daarmee in de grootst mogelijke internationale verwickelingen komt. Volgens de verdragen die wij mede hebben ondertekend, kan het helemaal niet. Maar wat de totale veiligheid op straat betreft, heb ik goede hoop dat de commissie-Roethof die ons zal adviseren op het gebied van de bestrijding van de kleine criminaliteit - denk aan het voetbalvandalisme, verkeercriminaliteit - in 1984 met een aantal voorstellen komt, hoe deze zaken het best aan te pakken zijn."

Fraudebestrijding

Nadat jarenlang het frauderen met b.v.'s, het tillen van de belastingdienst en het zwart werken door velen bijna als nationale sporten werden beschouwd, heeft deze regering en vooral deze minister van Justitie vanaf de eerste dag alles in het werk gezet om hier een halt aan toe te roepen. Een aantal schokeffecten hebben hun sporen achtergelaten. Korthals Altes: „In een tijd waarin mensen qua inkomen en bestedingen een flinke stap terug moeten doen, is

het nog schrijnender wanneer je ziet dat mensen zich aan hun verplichtingen onttrekken of frauderen. Dat we daaraan een hoge prioriteit hebben gegeven, vind ik van groot belang. Ik hoop dat het gevoel van „nationale sport” plaats maakt voor een gevoel van: Dit kan niet; dit kunnen we ons niet veroorloven. Het was dringend noodzakelijk dat van een aantal zaken een schokeffect is uitgegaan. Het is een hersenschim om te denken dat men onder bepaalde grenzen wél zijn gang kan gaan. Vroeger is daar wel eens over gesproken. Er is ook een tijdschriftartikel over geweest. Maar op de vergadering van de procureurs-generaal op 23 februari, waarop de prioriteiten van het vervolgingsbeleid zijn besproken, is vastgesteld dat dergelijke grenzen niet werken, niet wenselijk en niet mogelijk zijn. Men probeert nu vooral de aanstichters te zoeken. We proberen de fraude ook op een andere manier dan alleen via het strafrecht te bestrijden. Je kunt tegen een directeur van een b.v. of een ondernemer die fraude pleegt ook zeggen: „Dan ben je met je eigen vermogen daarvoor aansprakelijk, want je hebt misbruik gemaakt van de rechtsvorm die jouw eigen vermogen buiten spel zet.” De wetsontwerpen, die dit mogelijk moeten maken zijn op het ogenblik in de Tweede Kamer in behandeling. Langs die weg moet het mogelijk zijn een extra dam op te werpen. We proberen dus heel duidelijk niet alleen de oude middelen uit te breiden, maar ook met nieuwe te werken. Zodat je in deze tijd langs nieuwe wegen tot een oplossing komt."

Reny Dijkman

Foto's: Bureau Meijer

Verkiezingen Zuidelijke IJsselmeerpolders

In Almere en Zeewolde zijn op 21 september jl. voor het eerst Gemeenteraadsverkiezingen gehouden. Voordien hadden beide plaatsen een adviescommissie, te vergelijken met een Gemeenteraad. In het begin zijn hiervoor kandidaten aangetrokken uit belangengroeperingen en politieke partijen. Na verloop van tijd, toen het gebied meer bevolkt werd, Almere groeide, en Zeewolde uit de klei werd getrokken veranderde de Adviescommissie tot een meer politiek orgaan. Nu is de Adviescommissie veranderd in een Gemeenteraad.

Gemeente Zeewolde

Zeewolde is een dorp aan het Veluwemeer, agrarisch georiënteerd met in de toekomst veel toerisme. Jachthavens, een groot open golfterrein, tennisbanen, campings etc. zijn hier aanwezig. Een bezoek aan het dorp Zeewolde is meer dan de moeite waard. Ook de VVD-Zeewolde is een afdeling met pit. Bestuur, propaganda commissie en kandidaat-gemeenteraadsleden hebben aan deze verkiezing kosten noch moeite gespaard om tot een goed resultaat te komen. De pioniers hebben VVD-borden geplaatst en opnieuw moeten overplakken, omdat de polderstormen en slagregens de VVD-affiches geteisterd hadden. Dan blijkt er een goede ondercentrale Zuidelijke-IJsselmeerpolders te zijn, die snel nieuwe plakaten beschikbaar stelde. De kandidaat-gemeenteraadsleden hebben zich waar mogelijk gepresenteerd. Gesprekken o.a. bij

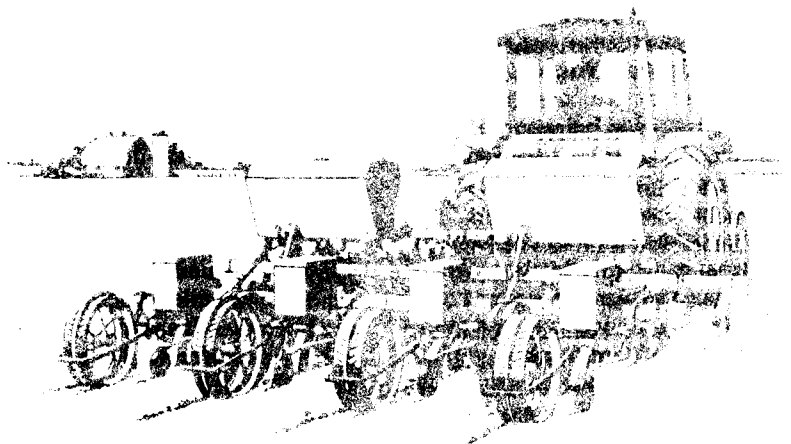
collega-boeren op de akkers in de vruchtbare klei en bij het naar school brengen van de kinderen, overal spraken men over de verkiezingen. De uitslag was voor de VVD goed. Met een percentage van 33,26 % bleek dat goed te zijn voor 4 zetels in een Gemeenteraad van totaal 11 pioniers.

Gemeente Almere

Almere bestaat nu uit 2 kernen, te weten Stad en Haven. Als groeistad is Almere een overloop voor Amsterdam en het Gooi. Vooral Amsterdam is „hofleverancier” voor de snel groeiende stad van Nederland. Samen met jonge, kleine, dynamische bedrijven vormen zij de spil van de nieuwe stad in wording. Het huidige inwonersaantal van Almere is ± 32.000 . Ook hier is de VVD goed vertegenwoordigd. Zij heeft voor deze verkiezingen een groot deel van haar energie gestoken in het bekend maken van het VVD-programma, vooral bij de inwoners die na de Tweede-Kamerverkiezingen van 1982 in Almere zijn komen wonen. Verder waren er actieve VVD-bestuur,-propagandisten en -kandidaat-gemeenteraadsleden op markten, discussieavonden en forumbijeenkomsten aanwezig, welke talrijk voor de inwoners van Almere werden gehouden.

Een huis-aan-huis folder ontbrak niet en een VVD-avond met de Tweede-Kamerleden Evenhuis en Hermans was een succes. De uitslag viel in deze „rode” stad niet mee. Door het behalen van een zetel van de plaatselijke partij „Stap '84” en de 2 zetels van de Centruumpartij waren voor de VVD 5 zetels beschikbaar. In de Adviesraad zaten eveneens 5 VVD-leden. De afdeling Almere van de VVD staat garant voor een duidelijke, oprechte liberale koers in een stad waar in de toekomst belangrijk bestuurlijke beslissingen genomen moeten worden. Provinciaal staan de gemeenten Almere en Zeewolde nog rechtstreeks onder de Minister van Binnenlandse Zaken. De afdelingen Almere, Lelystad, Zeewolde, Dronten en de Noordoostpolder werken thans samen aan een nieuwe kamercentrale i.o. in verband met de nieuw te stichten polderprovincie. De volgende verkiezingen zijn in Friesland. *Succes Friesland!*

*Hein Waalkens
Propaganda KC Overijssel*

Prof. dr. ir. J. Voorhoeve:

„Voor een liberale Vredespolitiek hoeft men de straat niet op!”

„De VVD loopt niet mee in de grote demonstratie van het Interkerkelijk Vredesberaad en de FNV tegen de kernbepanning.

Wij zijn van mening dat de vrede veel beter op een andere manier kan worden gediend.

De VVD volgt een liberale vredespolitiek, d.w.z. een buitenlands en defensiebeleid dat de voorkoming van oorlog centraal stelt.

Oorlogen voorkomt men niet door demonstraties tegen de defensie, die vaak eenzijdig gericht zijn. De vrede handhaven bereikt men wel door loyale samenwerking met de andere democratieën die onze bondgenoten zijn. Samen met hen kunnen wij er voor zorgen, dat er een evenwicht in de wereld wordt gehandhaafd en dat de Westerse democratieën sterk genoeg zijn om te voorkomen dat zij ooit zullen worden aangevallen door totalitaire staten.

Blijvende vrede moet op rechtvaardigheid en vrijheid zijn gebaseerd. Wij willen immers geen onderdrukking en vervolging. De stilte van een gevangenkamp is een schijnvrede. De VVD wil vrede in vrijheid.

Vrijheid en mensenrechten kunnen niet door ons land alleen worden beschermd. Daarvoor is een bondgenootschappelijke politiek nodig. Nederland is lid van de Noord-Atlantische Verdrags-Organisatie, waarin West-Europa en Noord-Amerika samenwerken. Het beleid van deze NAVO is op drie doeleinden gericht: gezamenlijke verdediging van de vrijheid en de mensenrechten, vermindering van spanningen met het Oostblok door zakelijke

onderhandelingen, en beheersing van de bewapening door deugdelijke verdragen.

Oorlogspreventie

Na de Tweede Wereldoorlog zijn de Verenigde Naties opgericht om de vrede te handhaven. Helaas is de VN daarin niet goed geslaagd. Vooral de spanning tussen Oost en West heeft deze instelling verlamd. In en na deze oorlog onderwierp de Sovjet-Unie een aantal Oosteuropese volken, in totaal nu 140 miljoen mensen, en legde aan hen een communistische dictatuur op. Onderdrukking van mensenrechten was daar aan de orde van de dag en is dat helaas nog steeds.

Toen het ene na het andere Oosteuropese land onder het Sovjet-communisme kwam, hebben de Westeuropese democratieën zich aaneengesloten. Eerst vormde ons land in 1948 samen met België, Luxemburg, Frankrijk en Engeland de Westerse Unie. Deze was nog niet sterk genoeg. Een jaar later werd daarom een groter bondgenootschap gevormd: de Noordatlantische Verdragsorganisatie. Deze NAVO betekent, dat de meeste Westerse democratieën samen één lijn trekken tegenover wie hen bedreigt.

Het grootste lid, de Verenigde Staten, stelt zich met zijn militaire macht garant voor de vrede in Europa. Alle leden dragen naar vermogen bij om de verdediging op peil te houden. Samen voeren zij een *gemeenschappelijk veiligheidsbeleid*.

Vrijheid en mensenrechten

De vrijheid en veiligheid die wij in ons land zo gewoon vinden, zijn eigenlijk erg bijzonder. De geschiedenis is meer een relaas van oorlogen en vervolgingen dan van vrede en vrijheid. In het Westen zijn, met vallen en opstaan, democratische staten opgebouwd, waarin grote vrijheid en

welvaart heersten in vergelijking met andere landen. Wij leven in West-Europa in vrede sinds 1945, vooral dankzij de goede samenwerking in dit bondgenootschap en de kracht daarvan.

De vrijheidsgedachte, die de kern is van het liberalisme, wordt helaas nog steeds bedreigd. Dictaturen, totalitaire staten, waarin alles van bovenaf met dwang en willekeur aan de burgers wordt opgelegd, wijzen vrijheid af. In een land als de Sovjet-Unie worden de grondrechten, zoals vrijheid van meningsuiting, godsdienst en levensovertuiging niet gerespecteerd. Miljoenen mensen worden stelselmatig vervolgd. Vrije politieke partijen of vakbonden worden niet toegestaan. Althans niet in de Oosteuropese landen waar de Sovjet-Unie de dienst uitmaakt. De Polen, de Tsjechen, de Hongaren en de Oost Duitsers hebben in het verleden geprobeerd meer vrijheid te krijgen. Al deze pogingen zijn met militair geweld onderdrukt. De Sovjet-Unie volgt de leer van het marxisme-leninisme. Deze ideologie staat lijnrecht tegenover de vrijheidsgedachte.

Door de grote militaire macht en de ideologische zendingsdrang van de Sovjet-Unie, is dit land permanent met de uitbreiding van haar invloedssfeer doorgestaan. In 1979 heeft het Afghanistan militair onder de voet gelopen. Dit land was neutraal. Er ging geen enkele militaire bedreiging van uit.

Ook de snelle uitbreiding van de Sovjet-strijdkrachten in Oost-Europa is een reden tot zorg. De Sovjet-Unie heeft, met haar satelliet-staten in Oost-Europa, een groot overwicht over West-Europa opgebouwd in de zogenaamde conventionele wapens, d.w.z. niet-kernwapens. Het heeft ook een groot overwicht in chemische wapens. De Sovjet-marine is de laatste tien jaar van een defensieve vloot tot een wereldvloot uitgegroeid die overal haar macht kan doen gevoelen. Wat voor West-Europeanen het ernstigst is, is het grote Sovjet-overwicht in kernraketten voor de

middellange afstand, vooral de SS-20, die voornamelijk op West-Europa is gericht. Zoals de Franse socialistische president Mitterand, beslist geen oorlogshitser, waarschuwt, kan de Sovjet-Unie thans in één kwartier alle militaire doelen in West-Europa vernietigen.

De VVD vindt, dat je de gevaren die onze vrede en vrijheid bedreigen reëel onder ogen moet durven zien. Je moet je kop niet als een struisvogel in het zand steken. Je moet natuurlijk ook niet het omgekeerde doen en de gevaren sterk overdrijven. De VVD doet niet mee aan het opkloppen van angstverhalen, aan het zaaien van haat tussen volken, of het scheppen van een „vijandbeeld”. Een liberaal is tolerant, wil alle volken het hunne geven en hen in vrede laten samenleven. Daarvoor is het nodig om een rustig maar vastberaden veiligheidsbeleid te voeren zonder idealistische droombeelden en zonder sabelgekleetter.

Wapenbeheersing

Om oorlog te voorkomen, is het nodig dat de Westerse democratieën zo veel mogelijk één lijn trekken tegenover wat hen bedreigt. Zij moeten samen ervoor zorgen dat geen land of groep hen met enige kans van slagen kan aanvallen. Daarom handhaven wij een defensiemacht, die een aanvaller kan afslaan. Daardoor wordt hij ervan weerhouden het vuur te openen, omdat wij een „afschrikkingsevenwicht” hebben. Dit betekent, heel eenvoudig, dat een agressieve staat zich wel tienmaal zal bedenken voor hij geweld gebruikt, omdat zij zichzelf schaadt door met oorlog te beginnen.

Voor dit evenwicht is het nodig moderne defensie-wapens te hebben. De NAVO heeft deze ook, maar niet op alle terreinen voldoende. Sinds 1976 wordt door de Sovjet-Unie de al genoemde SS-20-macht opgesteld, waar in West-Europa niets vergelijkbaars tegenover staat. Daarom is eind 1979 het „dubbelbesluit” genomen, om met de Sovjet-Unie te onderhandelen over

vermindering van de SS-20 raketten, en zelf in West-Europa een beperkt aantal vergelijkbare te gaan plaatsen als dat land niet tot vermindering bereid is. Wij streven bij dit overleg naar volledige afschaffing van al deze wapens. Lukt het niet, omdat de Sovjet-Unie weigert te verminderen, dan zullen wij helaas zelf in West-Europa een aantal moderne kernwapens moeten opstellen om de dreiging weg te nemen. Deze modernisering van kernwapens betekent niet, zoals sommigen verkeerd stellen, dat er méér kernwapens komen. Voor elke nieuwe wordt door de NAVO een oude opgeruimd. Er zijn bovendien al 1000 oudere kernwapens sinds 1979 door Amerika uit Europa teruggetrokken. Per saldo neemt het aantal kernwapens dus sterk af.

De modernisering zal door een aantal NAVO-leden gezamenlijk worden uitgevoerd. Van Nederland wordt hierin een klein aandeel gevraagd nl. 48 kruisraketten. Deze worden natuurlijk alleen geplaatst, als de Sovjet-Unie ons daartoe dwingt omdat hij niet aan een akkoord over de afschaffing van dit type wapens zou willen meewerken. Over zo'n akkoord is nu overleg in Genève gaande. De VVD hoopt dat tot wederzijdse, evenwichtige verminderingen zal worden besloten, dat leidt tot zo weinig mogelijk wapens aan beide kanten.

Vredesbewegingen

Over de kernwapens wordt in ons land de laatste jaren druk gediscussieerd. Verschillende vredesgroepen zijn er tegen. Het Interkerkelijk Vredesberaad bepleit eenzijdige verminderingen van de defensie van de NAVO, in de hoop dat dit een stap naar algehele ontwapening van Oost en West zou kunnen zijn. Andere vredesgroepen, zoals het Interkerkelijk Comité voor Tweezijdige Ontwapening (ICTO) en

de Stichting Vredespolitiek (SVP) streven naar *tweezijdige beperking* door wapenoverleg zoals nu in Genève plaatsvindt. Een liberale vredespolitiek streeft eveneens naar zulke *evenwichtige* verminderingen van de kernbewapening, om zo naar algehele, wederzijdse ontwapening toe te werken. Daarvoor is het nodig, vanuit een eensgezinde, krachtige positie met de Sovjet-Unie te onderhandelen, zodat dit land weet, dat het aan beperking moet meewerken.

De vrees voor kernwapens is groot. De oppositie ertegen richt zich vooral tegen de Westerse kernwapens en de modernisering. Soms lijkt het wel alsof men banger is voor onze eigen verdediging dan voor de Russische wapens die op ons staan gericht.

Vrede in Europa

Als wij in Nederland samen met andere Westerse democratieën aan een verstandige vredespolitiek vasthouden, hoeven wij niet te vrezen dat er in Europa oorlog uitbreekt. Als wij met een moderne defensie het evenwicht handhaven en aan het bondgenootschap met de Verenigde Staten vasthouden, zal op ons beslist geen aanval worden uitgevoerd. Het is dan immers niet in het belang van enige staat om geweld tegen ons te gebruiken.

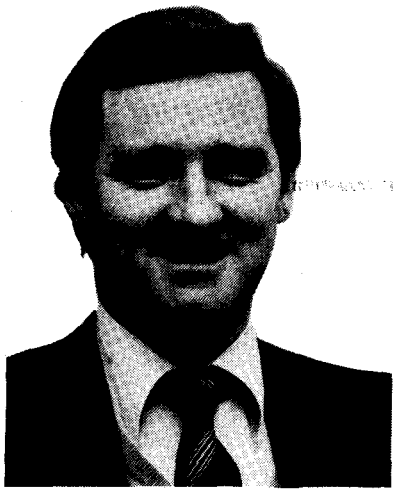
Behalve een goede defensie om oorlog te voorkomen, is natuurlijk ook een *vreedzame politiek* nodig, zodat wij de spanning niet onnodig opdrijven. De VVD staat daarom een

ontspanningspolitiek voor. Dit is het vermijden van onnodige geschillen en het verzachten van spanningen door zakelijk te onderhandelen, door duidelijke afspraken te maken, door andere landen niet te bedreigen en hun gerechtvaardigde verlangens niet te dwarsbomen.

Maar ontspanningspolitiek betekent niet, dat men alles maar over zijn kant laat gaan en voor grote overtredingen van het internationale recht de ogen sluit. De vrede kan door deze drie beleidslijnen worden gewaarborgd: *ontspanning, defensie en wapenbeheersing*.

Zij komen niet vanzelf en kunnen natuurlijk niet door ons land alléén worden bereikt. Vandaar dat de VVD nauwe samenwerking met onze vrienden in het Westen voorstaat.” ■

Dick Dees

Toen in 1971 het ontwerp werd ingediend, kon niemand vermoeden dat de definitieve behandeling nog zo lang op zich zou laten wachten. Zeker, het was wets-technisch gezien een moeilijke materie en er dienden principiële beslissingen genomen te worden, maar twaalf jaar is een betreurenswaardig lange termijn. Daar staat echter wel tegenover dat deze periode belangrijke winst voor het gehalte van het ontwerp heeft opgeleverd, mede doordat de verschillende cliëntenorganisaties langdurig en uitvoerig commentaar hebben kunnen leveren.

Dat vervanging van de Krankzinnigenwet noodzakelijk is, stond voor de VVD-fractie al lange tijd vast. Zo betoogde woordvoerder Dick Dees dat „tijdens de afgelopen periode meer dan eens is komen vast te staan dat deze wet zich moeilijk laat verenigen met de elementaire rechten van de mens en met de grondbeginselen van de rechtstaat”.

Zelfbeschikkingsrecht

Aan de hand van een vijftal uitgangspunten werd door Dick Dees aangetoond dat de Krankzinnigenwet niet meer van deze tijd is. Deze uitgangspunten, die tevens een goed toetsingskader voor de B.O.P.Z. opleveren zijn als volgt te omschrijven:

- Er moet worden uitgegaan van het zelfbeschikkingsrecht van de mens, d.w.z. van het recht te kunnen beschikken over eigen lichaam en geest.
- De grens tussen „geestelijk ziek” en „geestelijk gezond” is onmogelijk te

„Meer rechten voor de psychiatrische patiënt”

In september is in de Tweede Kamer een begin gemaakt met de plenaire behandeling van het wetsontwerp B.O.P.Z. (Wet Bijzondere Opnemingen in Psychiatrische Ziekenhuizen). Het ontwerp voorziet in de opvolging van de 1884 daterende - en dus sterk verouderde - Krankzinnigenwet.

trekken. Afwijkend gedrag of geestelijke stoornis mogen dan ook als zodanig nooit een reden zijn om elementaire mensenrechten met voeten te treden of om het individu aan een maatschappelijke orde ondergeschikt te maken. Waar misbruik van de psychiatrie toe kan leiden kunnen we in Rusland zien!

- Er dient in de geestelijke gezondheidszorg een gericht patiëntenbeleid te worden gevoerd. „Bevordering van mondigheid, participatie en het dragen van eigen verantwoordelijkheden, een positieve formulering van de rechten van de patiënt en een sterkere bescherming van die rechten naarmate de patiënt in een meer afhankelijke positie verkeert, zijn de hoekstenen van zo'n beleid,” aldus Dick Dees.

- Het beleid moet erop gericht zijn de behandeling van een geestelijke stoornis of ziekte zoveel mogelijk buiten de muren van het psychiatrisch ziekenhuis te laten plaatsvinden (d.w.z. extra-muraal). Niet alleen kan op deze wijze een kostbaar beslag op beperkte financiële middelen worden voorkomen, het zal er bovendien toe leiden dat patiënten niet nodeloos lang of zelfs onnodig in een psychiatrisch ziekenhuis worden opgenomen.

- Iedere therapie is een vorm van individuele hulpverlening, die zich niet in een bindend keurslijf laat leiden. Dat er een goede regeling van de rechtspositie van de patiënt dient te komen, staat ook voor de VVD-fractie vast, echter er moet voor worden gewaakt dat de relatie tussen de patiënt en hulpverlener niet door zoveel juridische regels wordt belast, dat in de praktijk niet meer te werken valt. Er moet voldoende ruimte blijven voor het „individuele maatwerk” in de

zorgverlening. Getoetst aan deze punten heeft de VVD-fractie op belangrijke delen van het ontwerp ernstige kritiek. Een tweetal voorbeelden maakt dat duidelijk.

Behandelingsplan

Het wetsontwerp gaat er van uit dat er in beginsel géén behandeling kan plaatsvinden als er geen overeenstemming tussen patiënt en behandelaar bestaat over het eventuele behandelingsplan. M.a.w. de patiënt - die een recht op behandeling heeft - moet zijn uitdrukkelijke toestemming geven. Op zich een juist uitgangspunt, er zijn echter behandelingen die dermate ingrijpend zijn - bijv. hersenoperaties, castratie of sterilisatie - dat alleen de toestemming van de patiënt voor deze niet meer terug te draaien behandelingen niet voldoende kan zijn.

Het wetsontwerp houdt daar geen rekening mee. Men zou zich kunnen voorstellen dat tevens goedkeuring door een onafhankelijke commissie en overleg met de naaste familieleden vereist zijn.

Een tweede voorbeeld heeft betrekking op de rechtsbijstand. Het ontwerp voorziet erin dat een patiënt hetzij via een beschikking van de rechter wordt opgenomen, (Rechterlijk Machtiging) hetzij via een last van de burgemeester (spoedopneming). In de eerste situatie wordt aan de patiënt een raadsman toegevoegd. Ook de VVD-fractie is daar voorstander van. Deze toevoeging ontbreekt helaas bij de spoedopname. „En”, zo betoogde Dick Dees, „juist bij spoedopnemingen gaat het om ernstige crisis- en noodsituaties die eerder een extra dan een

beperkte rechtsbescherming rechtvaardigen". Zowel op beide bovengenoemde punten, als op enige andere zijn door de VVD-fractie voorstellen gedaan om de wet te wijzigen. Toch zitten er ook positieve elementen in het ontwerp. De belangrijkste winst ten opzichte van de Krankzinnigenwet ligt naar de mening van de VVD in het beter onderkennen van het feit dat het bij opnemings in een psychiatrisch ziekenhuis om een ingrijpende vrijheidsbeneming gaat, waartoe slechts in het uiterste geval mag worden overgegaan. Het ontwerp gaat er terecht van uit dat een patiënt pas dan mag worden opgenomen indien betrokkene zodanig is gestoord dat dit gevaar oplevert en dergelijk gevaar niet door tussenkomst van personen of instellingen buiten het ziekenhuis kan worden afgewend.

Er kan dus niet meer tot opnemings worden overgegaan indien alléén de openbare orde dat vereist of indien er sprake is van alleen geestelijke stoornis. M.a.w. het gevaarscriterium is uitgangspunt geworden en niet het bestwil-criterium. Dan is het voor de VVD overigens wel van het grootste belang dat er hoge eisen aan een zorgvuldige procesgang worden gesteld. Samenvattend moet worden gesteld dat het ontwerp in vergelijking met de Krankzinnigenwet toch een verbetering en vooruitgang betekent. De rechtsgrond (het gevaarscriterium) is beter geformuleerd, aan de eis van een zorgvuldige procesgang is beter tegemoet gekomen en een eerste poging is gewaagd om de rechten van de patiënt te omschrijven. Echter de wet kan en mag geen eindpunt zijn. De verdere discussies over de betekenis van het zelfbeschikkingsrecht, de ontwikkelingen op het gebied van het patiëntenrecht en de ervaringen die met deze wet zullen worden opgedaan, zullen tot wijzigingen nopen. We mogen daar nu echter niet langer meer mee wachten!

Steven van den Bergh
Beleidsmedewerker VVD-fractie

't Kan verkeren

Het was tijdens de Voorjaarsnota dat Ed Nijpels en Rudolf de Korte een motie indienden waarin zij de regering verzochten de eenmalige uitkering voor de echte minima aan de AOW-gerechtigden, die daarvoor in aanmerking komen, automatisch uit te betalen. Bij de stemming was toen de VVD de enige partij die vóór deze motie was. We schreven medio mei ...

Vier maanden later haalde ongeveer dezelfde motie het glorieus in de Tweede Kamer. Rudolf de Korte diende weer het verzoek in en werd bij de ondertekening nu gesteund door Buurmeijer (PvdA) en mevrouw Kraaijeveld-Wouters van het CDA. Tegenstemmers waren alleen de SGP en het GPV. Wij schrijven medio september van hetzelfde jaar. De wegen van vele politieke partijen blijven ondoorgrondeijk.

Startcursus Discussie-Vergadertechniek

- b. 26 oktober, 2 en 9 november in café de Radehoek, Herebinnensingel 39-41 te Groningen, aanvang 19.30 uur; inleider J. H. Petrie.
- c. Op 24, 31 oktober en 7 november in hotel Neuf, Barendstraat 10 te Boskoop; aanvang 19.30 uur; inleider J. van Lier.
Doelgroep: actieve leden uit de KC-Leiden.

U kunt zich opgeven door overmaking van het bedrag van f 50,— op girorekening 36.19.19.7 t.n.v. Haya van Somerenstichting te Den Haag, onder vermelding van „Discussie- en Vergadertechniek, en vermelding van plaats en data”.
Haya van Somerenstichting,
Koninginnegracht 57,
2514 AE 's-Gravenhage.

Bestuurdersdag

Datum: 29 oktober 1983.
Doelgroep: voorzitters en secretarissen van afdelingen en ondercentrales
Onderwerpen: organisatie en leiding van een afdeling; relatie: afdelingsbestuur, gemeenteraadsfractie en pers
Inleiders: mevrouw L. A. van Scherpenberg, K. Weide en W. J. A. van den Berg
Cursusduur: 1 dag
Plaats: Assen, hotel Bellevue
Eigen bijdrage: f 30,—
Aanmelding kan geschieden door overmaking van f 30,— op gironummer 36.19.19.7 t.n.v. Haya van Somerenstichting te Den Haag, onder vermelding van:
„Bestuurdersdag, 29 oktober en vermelding van functie”.

IM

DEMONSTRATIE INBRAAKBEVEILIGING!

Kosteloos en geheel vrijblijvend demonstreren wij bij u thuis of in uw bedrijf ons superieure elektronische INBRAAKBEVEILIGINGSSYSTEEM.

Door eigen import slechts f 1.450,—, excl. 18 % BTW.

Bel voor nadere inlichtingen
of folder:

AMIGO SAFETY NEDERLAND
Javastraat 281 - Den Haag
Tel. 070 - 636370

KOOSJES COLUMN

Als er géén problemen zouden zijn . . .

Moelijk is niet onmogelijk! Moelijk tegenwoordig liberalen te vinden in Griekenland? Hij vond ze, Bangemann. Dàt niet alleen, hij nodigde ze uit een Rijnvaart mee te maken in gezelschap van liberalen uit Spanje en Portugal, twee landen die nog niet tot de EG zijn toegetreden, om samen met leden van de liberale fractie uit het Europees Parlement een eerste gesprek te hebben. Een eerste confrontatie. Interessante primeur!

Waarom een Rijnvaart? Van Basel tot Rotterdam? De voordelen bleken. Men is niet aan een bepaalde streek gebonden, maar wèl aan elkaar! In hecht gezelschap dus passeerde men al discussiërend een fors deel van Europa. Kon aanleggen bij industriëën die, zoals u weet, vaak om transportredenen aan het water zijn gevestigd. Hen bezoeken of vertegenwoordigers uitnodigen een eindje mee te varen. Problemen op tafel leggen in de kalmerende sfeer van kabbelend water en voorbijgijgend landschap.

De Grieken, bij monde van Nikita Venizelos, konden hun ervaringen als jongste lid-staat, de door hen ervaren voordelen èn problemen, overbrengen aan de zeer geïnteresseerde Spanjaarden en Portugezen. Hoe een oplossing voor bepaalde moeilijkheden was gevonden, moeilijkheden die vooral van administratieve aard bleken te zijn geweest. Griekenland, landbouwland, ziet economisch baat bij het lidmaatschap. Men realiseert zich wel terdege dat in een eerste fase deze economische voordelen niet onmiddellijk zichtbaar zijn. Europese politiek is geen korte termijn gebeuren. Wèl een onvermijdelijk gebeuren wil men overleven. Er is geen andere weg. O, er zijn wel valstrikken. Men attendeerde de Portugezen en Spanjaarden bijvoorbeeld op de import van produkten van buiten de

EG, die dan door sommige lid-staten voor een fraaie garantieprijs als eigen produkten weer worden doorverkocht. Maar hier moet een oplossing worden gevonden. Griekse wijsheid, op de Rijn gewit:

„Als er geen problemen zouden zijn, zou er geen gemeenschap zijn!”

De Portugezen voelen veel voor een snelle toetreding tot de EG. Samen met Spanje, eventueel zelfs eerder. Men vestigde de aandacht op de veiligheid van Europa die op het spel staat. Realiseerde zich zeer wel dat het toetreden van nieuwe landen aanpassing vraagt van weerskanten. Een groter begrip tussen de verschillende volkeren waaraan een lange historie voorafgaat.

Hoe noodzakelijk een nauwe samenwerking tussen de liberale partijen van de lid-staten is om hierin te helpen slagen.

Europa moet leefbaar worden opgebouwd voor de komende generaties en de ad hoc problemen van nu mogen dat niet in de weg staan. Naast een goed gecoördineerd landbouwbeleid vroeg men grote aandacht voor besluitvormingsregels voor de industrie. Nu, onbeschermd, voelt men zich wat kwetsbaar tegenover Spanje.

De Spanjaarden wezen het predikaat „trots” van de hand. Wellicht maken ze enigszins die indruk door te zeggen dat zij niet zo zeer steun nodig hebben doch begrip. Dat, wanneer zij in 1958 een democratische regering hadden gekregen, zij de EG hadden kunnen oprichten. Dat hun landbouw tot nu toe geen gevaar was voor de EG, maar wanneer zij die landbouw uitbreiden het beter is met hen tot een goed akkoord te komen. Dat hun 37 miljoen consumenten zeker het vlees, de melk, kaas en boter uit de Noordelijke lid-staten, dus de zogenaamde overschotten, zullen verorberen in ruil voor hun Middellandse-Zee-produkten. Dus een oprecht vrij verkeer van goederen zònder douanebelemmeringen. Maar belangrijker achten zij nog een vrij verkeer van personen!

Ook zij zien een goed industriebeleid als van vitaal belang, maar realiseren zich wel dat de vruchten hiervan eerst na een langere periode geplukt kunnen worden. Zij achten zich economisch zeker in staat tot de EG toe te treden, maar dan gelijk met Portugal. Zij vrezen voor de Spaanse publieke opinie wanneer die de indruk

zou krijgen daartoe gedwongen te worden omdat Portugal hierin is voorafgegaan.

WIJN zal vele discussies vragen. De kwaliteit van de Spaanse wijn benadert de Franse. Men zegt wel dat het indertijd Franse „vignerons” waren die in Spanje zijn gaan verbouwen. Er was toen kennelijk nòg geen Mitterand en niet méér een Colbert om dat te verhinderen. Aan het wijnprobleem zal prioriteit moeten worden gegeven.

Een suggestie was voor bepaalde produkten waarvan in de diverse landen de leveringstijden verschillen, de exportdata te verschuiven. Dus ieder op zijn beurt.

Maar zowel Grieken, Portugezen als Spanjaarden zijn er van doordrongen dat de EG een kwestie van geven en nemen is en de communautaire regels gerespecteerd zullen moeten worden.

Dit tegen de achtergrond dat menselijke waardigheid een kenmerk is van het liberale denken en dat de sociale maatschappelijke verschillen uit de weg moeten worden geruimd voor een soepel kunnen functioneren. Dat dit inspanning zal kosten om aan te passen en wellicht een verandering van filosofie voor het Noorden van Europa zal vragen. Een gròndige financiële studie eisen!

Maar dat slechts een cultureel, politiek en militair verenigd Europa een toekomst met perspectief kan bieden voor komende generaties! Of zoals Gaston Thorn, president van de Europese Commissie, laatst in een radio-interview zei: Messieurs, Mesdames, er is geen alternatief. . .

Koosje Bins

Opname tijdens de fractievergadering aan boord. In het midden voorzitter Bangemann. Tweede v. links onze Europarlementariër mr. H. Nord (Foto: Lothar Mahling)

Stellingname

De Vrouwen in de VVD zullen zich op vrijdag 21 en zaterdag 22 oktober in congrescentrum „De Blijde Werelt” te Lunteren buigen over vier discussiestellingen met betrekking tot emancipatie. De stellingen, aangereikt door een VVD-ad hoc werkgroep ter behandeling van het Teldersstichtingrapport „Naar Maatschappelijke Zelfredzaamheid” op de Algemene Ledenvergadering van de VVD op 2 en 3 december aanstaande, zijn toegespitst op de onderwerpen positieve discriminatie, roldoorbreking in onderwijs en opvoeding, herverdeling van werk tussen mannen en vrouwen en deelname van vrouwen aan de besluitvorming. De stellingen zijn, voorzien van een uitvoerige toelichting, gepubliceerd in *Vrijheid en Democratie* van 27 september jl. als onderdeel van de beschrijvingsbrief van voornoemde algemene ledenvergadering. De Vrouwen in de VVD zullen hun stellingname formuleren in de vorm van amendementen indien hiertoe aanleiding is. Het Teldersstichtingrapport wordt momenteel in de vrouwengroepen besproken. De resultaten van de behandeling van dit onderwerp in de ledenvergadering kunnen richtinggevend zijn voor het beleid dat de VVD op emancipatiegebied zal gaan voeren. Vandaar het belang van de meningsvorming binnen de vrouwenorganisatie.

De tekst van de stellingen die ter discussie zullen staan drukken wij hierbij nogmaals af:

1. Het maken van onderscheid in het onderwijs en de uitoefening van bedrijf of beroep tussen personen naar ras, geslacht of relationele voorkeur dient strafbaar te worden gesteld.
2. De bestaande rolverdeling tussen mannen en vrouwen zal pas veranderen wanneer zowel in opvoeding als in het onderwijs daaraan constant wordt gewerkt. Zonder dit

zal niet van emancipatie kunnen worden gesproken.

3. Ondanks het huidige tekort aan werkgelegenheid moet de mogelijkheid tot deelneming van de vrouw aan betaald werk worden vergroot en de betere verdeling van de verschillende maatschappelijke functies over mannen en vrouwen worden bevorderd.

4. Emancipatie is een zaak voor mannen en vrouwen, waarover mannen beslissen.

Hoewel het bijna voor zichzelf spreekt willen wij er nog eens bij vrouwen op aandringen deze stellingen ter discussie te brengen onder de leden van hun afdeling, zo dit al niet gebeurt. Ook tijdens de algemene ledenvergadering in Alkmaar zal ondersteuning van het standpunt van de vrouwenorganisatie onontbeerlijk zijn. Ondersteuning niet alleen van vrouwen maar ook van mannen!

Programma congres Vrouwen in de VVD te Lunteren

Vrijdag 21 oktober

16.00 uur Ontvangst

18.30 uur Diner

20.00 uur Opening

20.10 uur Inleiding door mevr. drs. N. Ginjaar-Maas, staatssecretaris van Onderwijs, aansluitend discussie

20.55 uur Inleiding door mevr. mr. A. Kappeyne van de Coppello, staatssecretaris Emancipatiezaken, aansluitend discussie

21.45 uur Nabeschouwing door mw. mr. D. van Leeuwen-Schut, voorzitter werkgroep Teldersstichtingrapport „Naar Maatschappelijke Zelfredzaamheid” en voorzitter Emancipatieraad.

Zaterdag 22 oktober

08.00 uur Ontbijt

09.30 uur Eerste discussieronde in groepen

10.30 uur Pauze

11.00 uur Tweede discussieronde

12.30 uur Lunch

13.30 uur Plenaire discussie

15.00 uur Afsluiting door mevr. J.P. Schaap-Kruseman, voorzitter Nederlandse Vrouwen Raad, tevens introductie nieuwe voorzitter „Vrouwen in de VVD”: mevr. A.M.T. Wind.

Aanmeldingsformulier congres Vrouwen in de VVD te Lunteren op 21 en 22 oktober 1983

Gehele congres	f 100,—
Vrijdagavond + diner	f 47,50
Zaterdag + lunch	f 42,50
Vrijdagavond zonder diner	f 10,—

Voorkeur voor kamerindeling:.....

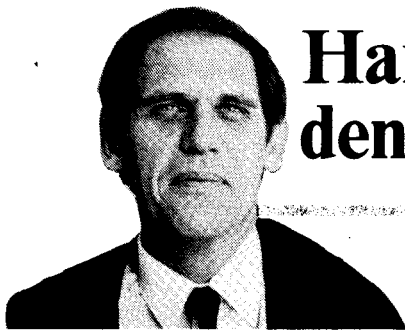
Naam:.....

Adres:.....

Postcode + woonplaats:.....

Handtekening:.....

Het aanmeldingsformulier moet worden verzonden aan het secretariaat van de Vrouwen in de VVD (zie hiervoor). Betaling op girorekeningnummer 5485003 t.n.v. Stichting Organisatie Vrouwen in de VVD te Krimpen a/d IJssel.

Hans Dijkstal denkt mee

Veel mensen denken bij het woord reces meteen aan vakantie. De praktijk wijst echter anders uit. Kamerleden hebben tijdens de twee maanden zomerreces genoeg te doen. Er komen dagelijks stapels post binnen, die je niet kunt laten liggen. Stukken, opgespaard voor een wat rustiger periode, moeten worden gelezen. En tijdens de periode dat de Kamer niet vergadert, kan een Kamerlid zich alvast inwerken in omvangrijke wetsvoorstellen. Sommige Kamerleden kunnen helemaal niet stil zitten. Zij zorgen ervoor dat ze in een zomerreces zelfs extra werk krijgen. Hans Dijkstal is een van deze mensen. Drie weken vakantie is voor hem meer dan genoeg.

Stage

Het afgelopen reces liep Hans Dijkstal twee weken stage bij De Nederlandse Middenstandsbank. Banken liggen niet op zijn terrein als Kamerlid, maar hij is iemand die van alle onderwerpen iets wil weten om zich zo breed mogelijk te kunnen opstellen. De stage werd geregeld via de Stichting Maatschappij en Onderneming (SMO), die een projekt Parlement Onderneming heeft. Dit houdt in dat de SMO tracht een kloof te overbruggen tussen bedrijven en politiek. Het maakte Hans niet uit waar hij terecht zou komen, als het maar een bedrijf van een zekere omvang zou zijn. Het werd de NMB. Twee weken lang hobbelde hij het hele bedrijf van onder tot boven door. Het was een erg vol programma. „Er was niet eens vijf minuten speling voor het toilet. Maar ze hebben zich erg uitgesloofd.”

De grote mate van openheid bij de bank beviel hem enorm. Zo nam hij deel aan een vergadering van de Raad van Bestuur en kreeg hij inzage in allerlei stukken.

Onderwerpen waar hij zich voornamelijk in verdiepte waren de

sociale kant van het bedrijf, zoals personeelsbeleid en hoe men met elkaar omgaat, en de onderwerpen die politiek actueel zijn.

Hij sprak over de zwart geld problematiek. „Het standpunt van de NMB is dat zij zich niet met zwart geld inlaat. Maar het kan natuurlijk niet zo zijn dat men aan iedere cliënt die bij het loket komt moet vragen of hij zijn belastingpapieren wil overleggen. Een bank is geen verlengstuk van de overheid. Men is ook erg ontevreden over de afspraak die de Nederlandse Bank heeft gemaakt met het ministerie van Financiën om steekproefsgewijs banktegoeden en verkregen renten te controleren. De NMB werkt hier aan mee. Maar men vindt dat het op de grens ligt.

De oorzaak ligt, denk ik, niet bij de werkwijze van de banken, maar bij het hele belastingstelsel dat buiten-proportioneel is.”

Kredieten

Een ander belangrijk onderwerp zijn de kredieten. Vaak wordt gezegd: Als je een bank nodig hebt zijn ze niet thuis, maar als je de bank niet nodig hebt, kan alles.” De banken zijn inderdaad voorzichtig bij het verstrekken van kredieten. Dat komt doordat men in het verleden veel te gemakkelijk geld uitleende. Het is heel goed dat de banken nu eerst kijken of een bedrijf werkelijk geholpen wordt met een lening. Een goede boekhouding en een juiste leiding zijn dan vereisten waar men terecht aan moet voldoen.”

Automatisering

Hans Dijkstal verdiepte zich daarnaast in de automatisering bij de NMB. „Ik heb sterk de indruk dat men in het bedrijfsleven meer open staat voor automatisering dan bij de overheid. Men benadert dit proces veel zakelijker. Er wordt in ieder geval een duidelijke kosten- en batenanalyse

gemaakt. Bovendien voert het management een goed personeelsbeleid. Men heeft er verstand van mensen mee te krijgen met nieuwe ontwikkelingen.

De kwaliteit van het management is erg belangrijk voor een bedrijf. Wie wordt bijvoorbeeld chef-monteur?

Juist, de beste monteur. Op dit punt gaat het wel vaak fout. Want een goede manager moet met mensen om kunnen gaan.

Bij de NMB is men heel ver met die managementsontwikkeling en dat is iets wat er bij de overheid nogal eens aan ontbreekt. Men is daar veel te laat begonnen met management-ontwikkeling. Promotie gebeurt veel te weinig op grond van beoordeling. Neem bijvoorbeeld een gemeentesecretaris. Maar al te vaak kent zo'n man of vrouw alle wetten maar geen mensenkennis. Er zijn ambtenaren genoeg die wetten kennen. Een gemeentesecretaris zou in feite een manager moeten zijn. Hij geeft leiding aan het apparaat.”

Informatie bruikbaar

Hans Dijkstal heeft veel opgestoken tijdens zijn stageperiode. „Ik heb allerlei schriftelijke informatie doorgegeven aan de specialisten in onze fractie.

Wat mij opviel was dat de mensen bij de NMB vinden dat de politiek meer naar het bedrijfsleven toe moet komen. Een verwijt naar onze kant was dat wij niet goed op de hoogte zijn van de problematiek waar de bedrijven mee te kampen hebben. Dat is ten dele een juist verwijt, maar ik heb de indruk dat het bedrijfsleven ook niet altijd op de hoogte is van de problemen waar wij mee te maken hebben. Wij moeten meer naar het bedrijfsleven toe, maar omgekeerd moet het bedrijfsleven meer naar ons komen.

Als wij nu maar zo goed mogelijk elkaars moeilijkheden blijven volgen zullen we naar de beste oplossingen van de problemen kunnen werken. Ik vind zo'n stage een goede zaak. Dit jaar hebben al een aantal fractiegenoten dit soort stages gelopen. Binnen de VVD-fractie zal ik zoveel mogelijk mensen overhalen om dit volgend jaar ook te doen. Ik ga volgend jaar in ieder geval weer. Het liefst naar een totaal ander soort bedrijf of instelling”.

Bericht van een kermisklant

Eén van de aantrekkelijke kanten van het Kamerlidmaatschap is de ontmoeting met de meest uiteenlopende categorieën mensen en het in aanraking komen met maatschappelijke activiteiten waar je in andere omstandigheden niet toe zou komen.

Voor mij was dat bijvoorbeeld het contact met het „kermisbedrijf in actie” gedurende een deel van het zomerreces.

Het kermisbedrijf geniet al geruime tijd een warme belangstelling binnen de VVD-fractie, daartoe aangemoedigd door de huidige fractievoorzitter, Ed Nijpels, in de tijd dat hij nog „gewoon” Kamerlid was. Hij heeft zich toen intensief ingeleefd en ingezet in en voor de wereld van de kermisexploitanten. Waarom die aandacht?

Volkscultuur

De kermis is een vorm van volkscultuur met een lang verleden, die - zeker in het verleden - grote groepen mensen uit alle lagen van de samenleving veel vertier en ontspanning heeft geboden. Vanouds zag men op de kermis ondermeer het vlooientheater, de waarzegger en andere in de vergetelheid geraakte attracties.

Tegenwoordig treft men veel grote en peperdure attracties aan, terwijl de oude romantische evenementen vrijwel geheel verdwenen zijn. Dat heeft helaas tot verschraling geleid. Daarnaast is het kermisbedrijf een niet te verwaarlozen onderdeel binnen het grote geheel van het Midden- en Kleinbedrijf.

Kermisexploitanten zijn geen rondtrekkende woonwagbewoners,

zoals soms ten onrechte wordt beweerd, maar keihard werkende ondernemers, die onze steun dubbel en dwars verdienen. Zij hebben niet alleen te maken met de gevolgen van de algemene economische teruggang, maar zij zien zich daarnaast geplaatst tegenover specifieke knelpunten binnen de branche.

Bijvoorbeeld de hoge pachtsommen, de vaak zwakke rechtspositie van de exploitanten tegenover de verpachter, de moeilijkheden bij het zich willen verzekeren tegen allerhande risico's of omdat men zich überhaupt niet verzekeren kan, dan wel alleen tegen zeer hoge premies, de afhankelijkheid van seizoenomstandigheden in relatie tot de exploitatie die bereikt moet worden, de onvoldoende op de branche toegesneden en té algemeen gestelde regels in de wegenverkeerswetgeving, de veiligheidseisen ten aanzien van de attracties, de vraag of verpachtingen langs particuliere dan wel van overheidswege plaats moeten vinden, de specifieke problematiek van onderwijs aan kinderen van trekkende ouders, het ontbreken van vestigingseisen voor het kermisbedrijf enz. enz.

Als kamerlid word je overstelpt met papier; dikke rapporten, nota's, notities die allemaal zinvolle informatie bevatten, maar die je niet echt zicht op de praktijk geven. Om die reden heb ik de uitnodiging van de kermisorganisaties om de kermis van achter de schermen te leren kennen met beide handen aangegrepen. Recesperiodes zijn daar een uitstekende gelegenheid voor. Dan kun je bij uitstek erachter komen wat

mensen beweegt om juist dit soort werk te doen en met welke problemen ze worden geconfronteerd. Dat kan niet wanneer je gaat kijken met je armen op de rug. Je moet dan bereid zijn je handen uit de mouwen te steken en met de mensen mee te werken. Zeker in het kermisbedrijf is dat geen eenvoudige zaak. De groep van kermisexploitanten is een gesloten wereldje. Vaak drijft de kermis op één grote traditionele kermisfamilie, die niet gauw vreemden binnenlaat: de kermiswereld tegenover de „burger”wereld, om een uitdrukking uit de kermiswereld zelf te gebruiken. Juist omdat de VVD binnen de kermiswereld in het verleden een goede naam heeft opgebouwd, zijn alle deuren opengezet en heb ik tot in de kleinste details met het bedrijf kennis kunnen maken.

Hoe nu verder?

Al vóór het zomerreces is de afspraak gemaakt dat binnen de fractie een beleidsnotitie over het kermisbedrijf zou worden opgesteld, waaraan diverse fractieleden hun medewerking zullen verlenen. Met die notitie gaat de fractie vervolgens in de Kamer en in de richting van het Kabinet aan de slag om niet alleen politiek, maar ook maatschappelijk een bredere erkenning te verkrijgen van deze specifieke vorm van bedrijvigheid en amusement, die in tegenstelling tot de ons omringende landen, in Nederland ondergewaardeerd wordt. Het bezoek aan de kermis was daartoe een prima bron van inspiratie.

*Jan Franssen
VVD-2e Kamerlid*

Erica Terpstra:

„Geef alternatieve geneeswijzen een faire kans”

Historische fout

Het boeiende debat in de 2e Kamer over de alternatieve geneeswijzen leverde een beeld op van ongekende eensgezindheid tussen de grote partijen, die dwars door politieke scheidslijnen heen een unicum mag heten. Toch begon het beleidsdebat met een volstrekt afwijkende mening van de VVD-fractie waar het ging over de verklaring van het verschijnsel alternatieve geneeswijzen: PvdA en CDA waren unaniem van mening dat de groeiende belangstelling voor alternatieve geneeswijzen zijn oorsprong vond in het falen van de reguliere geneeskunst. Er werd gewezen op de technocratisering van de gezondheidszorg en op de overvolle wachtkamers bij de reguliere arts. Namens de VVD-fractie heb ik me teweer gesteld tegen deze wat al te gemakkelijke verklaring. Allereerst wil ik niet meehuilen met de wolven in het bos en meedoen met het modieuze afgeven op alles wat arts of specialist is. Het zou onrecht doen aan al die artsen en specialisten die met heel veel inzet en grote betrokkenheid zich dag (en nacht) in, dag uit in dienst stellen van hun patiënten! Bovendien zijn de wachtkamers van alternatieve genezers vaak óók heel vol en kan men niet staande houden dat dé alternatieve genezer zijn patiënt altijd holistisch benadert en dé reguliere arts zijn patiënt altijd alleen als een

lokale klacht behandelt. De verwijten aan de reguliere geneeskunst acht ik niet alleen „goedkoop”, ik acht het ook een historische fout de belangstelling voor alternatieve geneeswijzen te verklaren uit het zogenaamd falen van de reguliere geneeskunst. Om dat te onderbouwen ben ik in de geschiedenis gedoken: alternatieve geneeswijzen zijn immers geen fenomeen van de moderne tijd. Sinds de liberaal Thorbecke in 1865 het uitoefenen van de geneeskunst bij Wet in handen legde van uitsluitend universitair afgestudeerde artsen, is dat wettelijk monopolie ontrokken door individuen die zelf wensen te kiezen in wie hij of zij vertrouwen heeft voor het verhelpen of voorkomen van klachten en kwalen. Liberalen hebben door de jaren heen die wens verstaan: de enige poging tot wetswijziging met meer ruimte voor „alternatieven” stamde uit 1913 en kwam van het toenmalige kamerlid en vroegere (liberale) minister Van Houten (die van het kinderwetje). Zijn initiatiefwetsontwerp ondervond weliswaar adhesie van de toenmalige Centrale Gezondheidsraad, maar werd vervolgens getorpedeerd door de medische commissie van de daarop ingestelde Staatscommissie, die toen nog was samengesteld uit louter reguliere geneesheren. Het wettelijk monopolie werd gehandhaafd, maar alternatieve geneeswijzen kwamen tegen de verdrukking in tot grote bloei of verdere ontwikkeling. Het is overigens interessant dat het tot 1981 duurde voor er wederom een aanzet werd gegeven tot het doorbreken van het niet werkende artsenmonopolie door de publikatie van het voorontwerp van de Wet BIG, onder verantwoordelijkheid van de toenmalige (liberale) staatssecretaris Mevrouw Veder-Smit, waarin voor een twintigtal medische en para-medische beroepsgroepen handel en wandel wordt geregeld door een nieuw systeem van titelbescherming i.p.v. beroepsbescherming, gekoppeld aan van staatswege goedgekeurde opleidingen en een met grote

waarborgen omgeven openbaar register.

Individuele vrijheid uitgangspunt

Ook hier was weer het diep verankerde liberale beginsel van individuele (keuze-)vrijheid de leidraad. Ook bij het debat over alternatieve geneeswijzen is ons uitgangspunt geweest dat het in onze samenleving niet meer past stringente beperkingen te stellen aan de eigen verantwoordelijkheid en de daarbij behorende keuzevrijheid van de mondige burger om hulp te zoeken voor de bevordering of het herstel van zijn gezondheid bij degenen die hij daarvoor zelf wenst uit te zoeken. In de visie van de VVD heeft de overheid wél de taak de consument/patiënt zoveel mogelijk te beschermen tegen kwakzalverij en andere niet bonafide handelingen. Daartoe dienen er wettelijk bepalingen te komen die in de praktijk, in tegenstelling tot de huidige bepalingen, wel uitvoerbaar zijn en aan het openbaar ministerie mogelijkheden bieden om in samenwerking met de regionale inspecteurs op te treden. De toekomstige Wet BIG biedt die mogelijkheid.

Geef alternatieve geneeswijzen een faire kans

Conform de al jaren gevoerde discussie over alternatieve geneeswijzen in onze partij (zie de discussies Beginselprogramma en Liberaal Manifest, verkiezingsprogramma etc.) heb ik namens onze fractie gepleit voor een faire kans voor alternatieve geneeswijzen en tegen de polarisatie die zich soms scherp aftekent tussen regulieren en alternatieven. Juist in een tijd van noodzakelijke vernieuwing op alle fronten, ook in de gezondheidszorg en zeker in een tijd waarin een nieuw (?) besef van ziekte en ziekzijn op een boeiende wijze

manifest wordt, is het zich openstellen voor de veelkleurigheid van opvattingen en benaderingswijzen verre te verkiezen boven het elkaar verketteren. Voor alles is tolerantie over en weer nodig ten einde te komen tot een strategie van additionele gezondheidszorg. Additioneel in die zin dat hetgeen nu nog alternatief wordt genoemd een faire kans krijgt zich te bewijzen, opdat er een dimensie wordt toegevoegd aan de bestaande gezondheidszorg. In die zin heb ik gepleit voor verruiming van de Wet BIG met die alternatieve geneeswijzen waar eenstemmigheid bestaat over zowel de indicatie als de methodiek, over opleiding, toepassingsgebied en effectiviteit. Waarbij overigens met klem zij opgemerkt dat opname in de Wet BIG onder bovenstaande voorwaarden zeker niet per se hoeft te leiden tot automatische opname in het ziekenfondspakket, noch dat de overheid zich daardoor verplicht tot het subsidiëren van opleiding of het creëren van een geografisch spreidingsbeleid!

Onderzoek effectiviteit

Een van de strikte voorwaarden tot het erkennen van een alternatieve geneeswijze is dat eerst bewezen dient te worden dat deze effect sorteert. Anders dan in het regeringsstandpunt werd verwoord, meent de VVD dat daartoe niet alleen de gangbare natuurwetenschappelijke onderzoeksmethoden behoeven te dienen, zoals deze gelden voor de reguliere behandelingsmethoden, maar dat de alternatieve beoefenaren van een bepaalde geneeswijze ook de kans moeten krijgen op geheel eigen wijze expliciteerbare wetenschapsmethodologieën te ontwikkelen om daarmee aan te tonen dat hun therapie effectief is. Populair gezegd: het gaat erom dat bewezen wordt dat een alternatieve geneeswijze (of een alternatief geneesmiddel) werkt, niet dat dat gebeurt langs de nu slechts gangbare natuurwetenschappelijke onderzoeksmethoden! Samenvattend kwam mijn betoog neer op zestien punten, die hieronder in staccato volgen:

1. Alternatieve geneeswijzen zijn een maatschappelijke realiteit. Het regeringsstandpunt ter zake acht de

VVD te terughoudend.

2. Het monopolie van artsen tot het uitoefenen van de geneeskunst op grond van de wet van 1865 werkt niet en heeft nimmer gewerkt.

3. Het past niet meer in onze samenleving, stringente beperkingen te stellen aan de eigen verantwoordelijkheid en de daarbij behorende keuzevrijheid van de individuele burger om hulp te zoeken voor de bevordering en het herstel van zijn gezondheid bij degenen, die hij daarvoor zelf wenst uit te zoeken.

4. De fractie van de VVD is van oordeel dat het niet houdbaar is, te stellen dat de alternatieve geneeskunde per definitie schadelijk en de reguliere geneeskunde per definitie onschadelijk is.

5. De overheid dient de keuzevrijheid niet verder te beperken dan strikt noodzakelijk is. Haar taak is het, de consument-patiënt voor te lichten en zoveel mogelijk te beschermen tegen kwakzalverij of andere niet-bonafide handelingen.

6. Alvorens een bepaalde alternatieve therapie erkend wordt, dient er éénstemmigheid te bestaan omtrent methodiek, indicatie, toepassingsrisico, kwaliteitscontrole en bovenal effectiviteit van de therapie. Anders dan in het regeringsstandpunt staat, meent mijn fractie dat daartoe niet alleen de gangbare natuurwetenschappelijk onderzoeksmethoden behoeven te dienen. Er dienen mogelijkheden te komen om op geheel eigen wijze eigen expliciteerbare wetenschapsmethodologieën te ontwikkelen.

7. De erkenning van een bepaalde alternatieve therapie dient eerst dan te geschieden als in regel tevens in de gedragscode is opgenomen dat de alternatieve therapeut contact dient op te nemen met de huisarts dan wel een in overleg met de patiënt te kiezen andere arts, ten einde mede diagnose te stellen of kennis te nemen van de gestelde diagnose.

8. Er dienen jaarlijks gelden ter beschikking te worden gesteld voor wetenschappelijk onderzoek betreffende alternatieve geneeswijzen.

9. Voorlichting over alternatieve geneeswijzen dient veel meer aandacht te krijgen bij het reguliere gezondheidszorgonderwijs ten einde integratie van reguliere en alternatieve geneeskunde te bevorderen.

10. Voor alternatieve geneeswijzen

dient een ziekenfondsverzekeringstelsel te komen als substituut van of als aanvulling op de reguliere ziekenfondsverzekering. Over te hanteren tarieven dienen afspraken te worden gemaakt.

11. De fractie van de VVD pleit onder voorwaarden voor het opnemen in de wet BIG van het beroep chiropractor.

12. De fractie van de VVD pleit onder voorwaarden voor het uitbreiden van de bevoegdheden van fysiotherapeuten wat betreft acupunctuur en manuele therapie.

13. De fractie van de VVD wijst de uitsluiting van het gehele pakket homeopathische en/of antroposofische geneesmiddelen uit het ziekenfondspakket als discriminatie af.

14. Het verstrekken van preparaten, die als werkzaam geneesmiddel worden aangeduid, kan alleen geschieden als deze alternatieve preparaten of geneesmiddelen onder de Geneesmiddelenwet dan wel onder de Warenwet vallen.

15. De fractie van de VVD voelt niets voor de laatste aanbeveling van de commissie-Muntendam om te komen tot een vervolgcmissie-Muntendam. Zij opteert voor het instellen van een speciale werkgroep van de Nationale Raad voor de Volksgezondheid met een ruime vertegenwoordiging van alternatieve genezers en de uitdrukkelijke bevoegdheid, de eigen adviezen tevens rechtstreeks aan Regering en parlement te zenden.

16. De fractie van de VVD is ten slotte van oordeel dat er een onderzoek zou moeten komen naar de plaats en de mogelijkheden van kuuroorden in de gezondheidszorg in Nederland. De demografische ontwikkeling in ons land, de met de vergrijzing te verwachten sterke toename van bewegingsklachten, enz. en de in het buitenland opgedane ervaring en gedane onderzoeken rechtvaardigen alleszins een onderzoek naar de wenselijkheid van het opnemen van kuuroorden in onze gezondheidszorg of althans ze daarin een plaats te gunnen. De aanzet tot zo'n onderzoek ligt reeds op tafel in een rapport van de heer Aakster. Staatssecretaris, doe er wat mee!

Vredesonderwijs

Wie de kranten goed leest en de onderwijsvakbladen regelmatig bijhoudt, ziet in toenemende mate berichtgeving over vredesonderwijs en vredesopvoeding.

Wat is dat, vragen velen zich af. De bewapeningswedloop heeft grote politieke scheidslijnen getrokken op het niveau van de wereldpolitiek, maar ook binnen de grenzen en groeperingen in ons land. Bewapening wordt verbonden met oorlog. Wie dat niet wenst, zoekt het alternatief, de vrede. In een toenemend aantal groeperingen, hoofdzakelijk van links of confessionele huize wordt de gedachte gepropageerd, dat vrede te leren zou zijn. Vredesonderwijs en vredesopvoeding moeten in die redenering een vaste plaats in het onderwijs krijgen en mogen niet beperkt blijven tot aandacht eens per jaar gedurende de vredesweek. Opvallend is, dat in een aantal gemeenten, waar de anti-kernwapenmotie werd aangenomen, de volgende stap was de invoering op scholen van het vak vredesonderwijs, soms zelfs in het kader van de werkverruimende maatregelen. Onlangs heeft de FNV de onderwijsvakbond ABOP gevraagd een visie op vredesonderwijs te geven. Steeds meer vinden congressen en manifestaties plaats, waarbij het vredesonderwijs centraal staat.

Onlangs verscheen zelfs een nieuw boek van dr. C.S. Derksen, getiteld „Mens en geweld”, een studie over agressie, geweld, terrorisme en oorlog. Het enige, wat ik daar op dit moment van kan zeggen, is, dat dr. Derksen voorstander is van vredesonderwijs. Uit brieven die ik regelmatig over dit onderwerp ontvang, blijkt dat bij ouders en onderwijsgevendende grote onduidelijkheid en onzekerheid over het onderwerp bestaat.

Onduidelijkheid, omdat men niet weet wat het is, onzekerheid omdat men er eigenlijk niet tegen durft te zijn. Wie is er nou tegen de vrede?

Wie op onderzoek uitgaat, vindt als algemeen doel van het vredesonderwijs „het aankweken van een grotere vredesgeschiktheid en vredesbereidheid”. Het blijkt dan niet allen een kwestie van goede wil en gezindheid te zijn. Het gaat ook om informatie over de achtergrond van de internationale politieke verschijnselen. Dat laatste is natuurlijk een zeer goede zaak. Onze wereldproblemen zijn zo met elkaar verweven, we zijn onderling zo afhankelijk geworden, dat een goed inzicht in de internationale verhoudingen en de feitelijke ontwikkeling van internationale conflicten de leerling alleen maar kan helpen bij het vormen van een oordeel, zoals dat van een mondig staatsburger verwacht wordt. Zo bezien gaat het vak dan veel verder en omvat het ook veel meer. Internationale verhoudingen worden gekenmerkt door economische, politieke en sociale aspecten. Beoordeling van internationale conflicten kan alleen maar gebeuren, als voldoende feitelijke kennis aanwezig is.

En daar zit nu juist het uiterst zwakke punt van het vredesonderwijs. De doorsnee jonge onderwijzer of leraar heeft een te geringe kennis om met vrucht deze zaken te bespreken. En dus is men aangewezen op mensen van goede wil. Zo bevinden we ons in een grijs niemandsland in onderwijsgebied, waar onze kinderen aan bloot gesteld worden, als een gemeenteraad bij meerderheid van

stemmen besluit vredesonderwijs in te voeren. En wie gaat het geven? Ook op de pedagogische academies bestaat geen vak „kennis van de internationale betrekkingen”. En voorts zitten velen met de vraag of het vredesonderwijs voorziet in een behoefte van basisschoolkinderen. Soms heb je de indruk dat het meer tegemoet komt aan een behoefte van volwassenen. En waar ligt dan de grens tussen informeren en indoctrineren? Het staat buiten discussie, dat de opkomst van het vredesonderwijs ten nauwste samenhangt met de kernwapenproblematiek, het pacifisme en het anti-militairisme. De atoombewapening heeft het pacifisme een andere dimensie gegeven. Godsdienstige en anders gefundeerde morele veroordelingen spelen hun rol naast de wereldpolitieke gezichtspunten. Er bestaat ook geen eenheid van opvatting over de waarde van de militaire strategieën als wederzijdse afschrikking, het aangepaste antwoord en de noodzaak de vrede te bewaren door een machtsevenwicht om uiteindelijk door onderhandelen te komen tot een vermindering van de kernbewapening. Als onder dergelijke omstandigheden her en der het vak vredesonderwijs wordt ingevoerd zonder docenten die daartoe bevoegd en bekwaam zijn, wordt de leerling overgeleverd aan de willekeur van docenten. Dat lijkt mij een slechte zaak. De kans op informatie is dan erg klein, die op indoctrinatie erg groot. Door de voortschrijdende ontwikkelingen moeten de liberalen hun visie op vredesonderwijs ontwikkelen. Simpelweg tegen zijn, helpt niet, want er wordt al gestalte aan gegeven. Het hoort tot onze taak kinderen te beschermen tegen indoctrinatie. Het onderwijs mag niet gebruikt worden als middel om een publieke opinie te ontwikkelen die haaks staat op onze wens te kunnen leven in een maatschappij waar vrede en vrijheid gegarandeerd zijn.

*Greetje den Ouden-Dekkers
Lid VVD-fractie Tweede kamer*

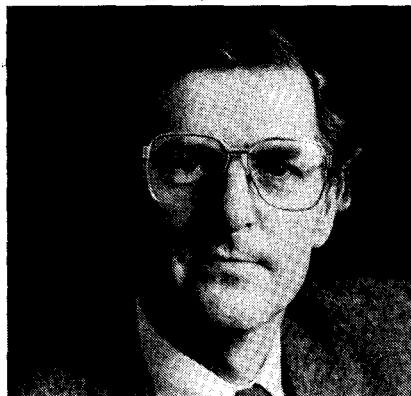
Eerlijker verdeling gemeente-inkomsten

Eind september werd in de Tweede Kamer de ingewikkelde „Financiële Verhoudingswet 1984“ behandeld. Dat gebeurde gelijktijdig met de behandeling van een wetsvoorstel waarin specifieke uitkeringen van het rijk aan gemeenten wordt teruggebracht en aan nieuwe uitkeringen strenge regels worden gesteld.

Oud-wethouder en nog steeds raadslid van Den Bosch, Herman Lauxtermann, sprak namens de VVD in de Kamer. Hij had nogal wat moeite met de Haagse bemoeizucht. „Het zal duidelijk zijn Meneer de Voorzitter, wat ik bedoel:

1. De departementen moeten niet zeuren, nu wij bezig zijn - en voor wat mijn fractie betreft met overtuiging - de bezem te halen door de bureaucratie van het oerwoud van specifieke regelingen;
 2. De gemeenten moeten het lef hebben - herkrijgen - haar eigen zaken te behartigen nu de staat terugtreedt;
 3. De Staten Generaal - met name de Tweede Kamer - moet zich niet overal mee willen bemoeien.”
- Duidelijke taal van een liberaal Kamerlid. Nu in deze toekomstige wetten heel wat regeltjes en betutteling worden afgeschaft moet de Kamer of een departement niet proberen toch nog dubbelzinnige teksten in het Wetsvoorstel aan te brengen, waardoor van deregulering (wetsvereenvoudiging of -vermindering) uiteindelijk geen sprake is.

De Financiële Verhoudingswet 1984 komt in de plaats van een wet uit 1960 en regelt de verdeling van het geld uit het gemeentefonds voor gemeenten. Aangezien het rijk leverancier van het gemeentefonds is, wordt er gesproken van een financiële verhouding tussen rijk en gemeente. De nieuwe wet heeft voor veel gemeenten behoorlijke gevolgen. De een zal meer geld krijgen, de ander minder. In 1960 was het aantal inwoners de belangrijkste maatstaf om het geld over de gemeenten te verdelen. Al vrij

Herman Lauxtermann

snel ontstonden twee grote problemen:

- De grote steden kwamen door leegloop in de financiële problemen;
- Centrumgemeenten, gemeenten met plaatsen erom heen, hadden extra uitgaven. Dit omdat mensen uit de omliggende plaatsen gebruik maakten van hun voorzieningen (bibliotheken, schouwburg, zwembad etc.).

De randgemeenten hoefden bepaalde uitgaven niet te doen maar men kreeg er wel geld voor.

Al vijf jaar geleden kwam er een wetje dat bedoeld was om dit soort misstanden enigszins te corrigeren. In de nieuwe wet gebeurt dit volledig. De nieuwe financiële verdeelingsmaatstaven worden voornamelijk gelegd op de aard van de bebouwing. Vanaf 1 januari 1984 zijn de belangrijkste criteria: het aantal woningen in een gemeente, het aantal vierkante meters bebouwde kom en de gemiddelde hoogte van de gebouwen in de kom.

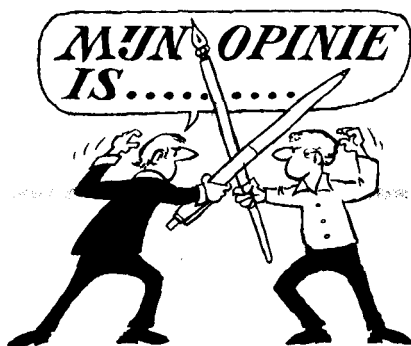
Op dit moment komt ± 30 procent van de gemeentelijke inkomsten uit het gemeentefonds. Ongeveer 70 procent komt van specifieke rijksuitkeringen. Eigen inkomsten, zoals van onroerendgoedbelasting, zorgen slechts voor een paar procent van het gemeentelijk inkomen. Bij de „Regels inzake de financiële gevolgen voor provincies en gemeenten van rijksbeleid en inzake de uitkeringen uit 's Rijks kas aan de provincies en gemeenten” gaat het om die 70 procent. Deze specifieke uitkeringen stonden gelijktijdig ter discussie. Herman Lauxtermann hierover: „Er zijn meer dan vijfhonderd specifieke uitkeringen. Dat is toch een bureaucratie waar je

van rilt.”

Het is de bedoeling dat heel wat van deze specifieke uitkeringen verdwijnen. Gemeenten zullen dan in verhouding meer geld krijgen uit het gemeentefonds en minder uit de vijfhonderd potjes. Het voordeel is duidelijk. Minder administratieve rompslomp en minder regelzucht van bovenaf. Niet de departementen bepalen meer waar het geld voor wordt gebruikt. Dat doen de gemeenten zelf. Wil een stad bijvoorbeeld iets meer aan bibliotheken doen, dan besteedt men iets minder aan sociaal cultureel werk.

Na het debat in de Kamer waarin bleek dat gelukkig de meeste partijen het eens waren over de wijzigingen betrad de heer Den Uyl het spreekgestoelte. Hij vroeg de Kamer de stemming over het wetsvoorstel van de specifieke uitkeringen enkele weken uit te stellen. Zijn argument hiervoor was dat minister Brinkman diezelfde week de Kamer had meegedeeld dat hij van het regeringsvoornemen af zou zien om de zogenaamde „invoeringswet Kaderwet Specifiek Welzijn” in te dienen. In die Kaderwet wordt over een aantal specifieke uitkeringen gesproken. Den Uyl wil nu eerst overleg met de minister van WVC. De Kamer ging met het uitstel akkoord, hoewel zowel staatssecretaris Van Amelsvoort als Herman Lauxtermann erop wezen dat het de bedoeling is dat het wetsvoorstel op 1 januari 1984 in werking moet gaan treden. Het gaat er ook om dat de gemeenten tijdig weten waar zij aan toe zijn. De achtergrond van het optreden van Den Uyl lag dieper. Als het aan de PvdA, voorstander van regelzucht, ligt worden alle vijfhonderd specifieke uitkeringen afzonderlijk door de Tweede Kamer behandeld. Daar zou de Kamer een paar jaar voor nodig hebben. Gelukkig wijst de meerderheid van de Kamer deze bemoeizuchtige behandeling af. Herman Lauxtermann moet gedacht hebben: „Dit is toch iets waar je van rilt”.

Michiel Krom

In deze ingezonden brievenrubriek worden reacties van ten hoogste 100 woorden opgenomen. Langere brieven worden door de redactie ingekort. Aanvallen op personen of afschriften van correspondentie komen niet voor plaatsing in aanmerking. De rubriek is alleen voor leden bestemd. Plaatsing betekent niet dat de redactie het met de inhoud eens is.

Cursussen

In V. en D. d.d. 6 sept. jl. schrijft Anita Wagemakers o.a.: ... Opgave voor beide cursussen kunnen met inlevering van een Curriculum Vitae worden gericht enz. enz. Toe nou Anita v.d. Volkspartij we hebben toch niet allemaal Gymnasium gehad. Voortaan maar gewoon Nederlands, dus: Levensbeschrijving. (Overigens mijn waardering voor al het werk en organiseren van dergelijke cursussen.)

**Mars Geradts van Broekhoven
Dordrecht**

Duidelijk

Het interview met de heer Kamminga in ons partij-organ van 6 september 1983 heb ik met veel belangstelling gelezen. De voorzitter gaat op eenvoudige wijze in op de grote problemen waarmee ons land worstelt. Ik heb waardering voor zijn klare uiteenzetting. Helaas ontbreekt het bij politici veelal aan duidelijke uitleg waarom bepaalde onprettige overheidsmaatregelen dringend noodzakelijk zijn. Dit euvel speelt ook in onze partij. Men vergeet dikwijls, dat niet iedereen enig politiek inzicht heeft dan wel niet iedereen bepaalde dingen snapt, zonder enige uitleg of nadere toelichting. Zijn relaas is m.i. voor iedereen begrijpelijk en bevat geen dure woorden of politiek jargon. Ik geloof, dat wanneer de heer Kamminga een dergelijke toespraak zou houden in de aan de VVD toekomstige televisiezending, hij zeer zeker succes heeft.

**W. C. Trompetter
Emmen**

Als we hadden geweten ...

In het artikel van voorzitter Kamminga „We moeten denken aan onze kinderen” staat bovenaan in kolom 3 op blz. 3: „Als je nu achterom kijkt ... als we tien jaar geleden hadden geweten wat de toekomst zou zijn ...”

Omtrent het vorenstaande merk ik het volgende op: Tien jaar geleden had de VVD kunnen weten, dat er reeds in 1973 door dr. W. Drees jr. van DS'70 was gewaarschuwd, dat de sterke economische teruggang niet zou uitblijven. In 1974 heeft DS'70 een beroep op de toenmalige regering gedaan om in september 1974 tot ingrijpende maatregelen over te gaan in verband met de aanzienlijke verslechtering van het economische en sociale klimaat. In 1975 en 1976 wederom een waarschuwing van de heer Drees. In december 1976 heeft de heer Drees op een congres in Utrecht gezegd: „Ons land gaat naar de bliksem maar dat wordt pas voluit zichtbaar in de jaren tachtig”. Hij heeft gelijk gehad.

**D. Schipper
Haarlem**

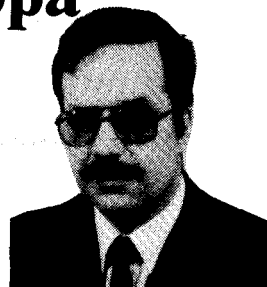
Naschrift redactie: Zegt Jan Kamminga óók niet in datzelfde interview (pag. 4, 2e kolom): „In feite heeft de VVD nog hetzelfde verkiezingsprogramma - natuurlijk bijgesteld - als tien jaar geleden. Dat is de toring naar de nering zetten ...”

Liberaal Pacifisme?

In september hebben de fractieleiders van de drie grote politieke partijen een bezoek gebracht aan New York en Bonn waar gesproken is over de kernwapens. Het viel mij op hoe resoluut de heer Nijpels sprak over plaatsing van kernwapens in Europa indien de onderhandelingen in Geneve niet tot een bevredigende oplossing zouden komen. Maar realiseert de heer Nijpels wel dat dit binnen de VVD niet door iedereen zo stellig wordt gedacht. Hierbij wil ik wijzen op cijfers van het Nationaal Kiesersonderzoek 1982. Met de stelling dat de NAVO haar atoombewapening moet verminderen ongeacht of de Sovjet-Unie dat ook doet, is gemiddeld 25,7 % van de VVD-aanhanger het eens. Een ander opvallend cijfer is dat gemiddeld 18,5 % van de VVD-aanhanger vindt dat er in Nederland in het geheel geen nieuwe kernwapens geplaatst moeten worden. Zou de VVD ook met deze groep kiezers en leden rekening willen houden?

**Albert Jan Hoeve,
Leeuwarden**

Europa

„We willen niet, dat Brussel een bureaucratische winkel wordt”, zegt staatssecretaris W. van Eekelen in een recente aflevering van Vrijheid en Democratie. Een voorwaarde om van Brussel een bureaucratische winkel te maken is het aanstellen van veel ambtenaren. En die zijn er. Er zijn vele duizenden ambtenaren in dienst van de Commissie. De permanente vertegenwoordiging (bureaus van de afzonderlijke regeringen) telt eveneens een legertje. Het winkeltje van de bureaucratie in Brussel is al aardig tot een supermarkt uitgegroeid.

Van Eekelen wil, naar ik aanneem, een slagvaardig Brussel, waar creatieve geesten ten faveure van de gemeenschap veel presteren. In de volksmond heet „bureaucratie” daarvan het tegendeel te zijn. Welnu, ook in een tot supermarkt uitgegroeide winkel is iets positiefs te peuren.

Piet Dankert heeft me eens verteld, dat een actief parlementslid in Brussel veel opsteekt. „Brussel is zo lek als een mandje” waren zijn woorden. Met name ambtenaren van de Commissie willen over hun werk vertellen of komen met ideeën die ze bij hun baas niet kwijt kunnen. Het parlement kan er zijn voordeel mee doen.

Wachten tot de Commissie een voorstel naar het parlement in Straatsburg heeft gestuurd, betekent voortdurend voor voldongen feiten geplaatst worden, weinig aan een plan kunnen veranderen. Een actief EP-lid brengt zijn in Brussel opgedane wetenschap in in parlementaire commissies, die rechtstreeks of via Straatsburg op plannen in ontwikkeling kunnen inspelen. Een actief parlementslid brengt een belangrijk deel van zijn tijd door in Brussel, veel lopend, veel pratend, veel lerend. De buitenwacht heeft er geen notie van hoeveel tijd in dat werk gaat zitten. Jammer voor de actieveling. De waardering voor zijn werk zou een stuk groter zijn als men meer over zijn Brusselse activiteiten zou weten.

Nu actueel

Fred Polak Wereldvrede blijft

Hoe Goliath door David met een ultraklein wapen opnieuw kan worden geveld.

272 bladz., f 24,50

In de boekhandel

Uitgave van Bosch & Keuning nv

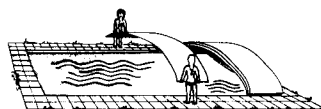
Reserveer voor uw rustige vakantie (sept., okt.), een **2-PERS. KAMER** met ontb. of een **2- OF 3-KAMERAPPARTEMENT** met kookgelegenheid in sfeervol **KASTEELTJE**, bij Mazamet, Tarn, Z.-Frankr., in natuurpark, ANWB erkend.

Voor lekker luieren, maar ook voor actief sporten, groot zwembad, 25 x 7 m, op eigen terrein, golfbaan op 6 km. Tennisbanen op 4 km. Binnen 40 km 3 grote meren. Plm. 1 uur v.d. Middell. Zee. Dineren in het kasteel is mog. Korting bij vooruitboeken en in voor- en naseizoen. Ned. gesproken.

Voor inf. 04950 - 36570,
of Frankrijk, 09 - 3363983368.

Chateau la Nouvelle

81240 St. Amans-Soult.
TARN-FRANCE.

**TACO
POOLCAP
nieuw!!!**

**VERVANGT een DEKEN en GEEFT VEILIGE
AFDEKKING**

**GEEN BLADINVAL
en 10 andere voordelen**

**AFSCHUIFBAAR
en ook
AFNEEMBAAR**

voor alle
seizoenen

Fabrikant v. TACO Superdeken en afdekzeilen
Isolerende zwembadbouw
Alle onderdelen voorradig

Sedert 1960 fabrikant met vele mogelijkheden.

ZWEMBADTECHNIEK

TACO-VEENDAM b.v.

Zuidwending 104 9644 XM Veendam
Telefoon (05987) 17500-13795

INTERNAAT TER APEL

HET INTERNAAT:

- waar iedere leerling een eigen kamer heeft;
- waar opleidingsmogelijkheden zijn voor alle vormen van voortgezet onderwijs;
- waar jonge, enthousiaste, bevoegde assistenten, voor zover nodig, individuele studiebegeleiding geven, welke bij de prijs is inbegrepen;
- waar kwaliteit in opvoeding en opleiding de hoogste prioriteit geniet;
- waar veel aan sport gedaan kan worden en goede recreatiemogelijkheden zijn;
- waar, en dat is o.i. het belangrijkste, ook uw zoon of dochter zich thuis zal voelen.

Inlichtingen omtrent plaatsingsmogelijkheden en prospectus bij de directrice, M. A. Boerma, Sellingerstraat 75, 9561 TA Ter Apel, tel.: 05995 - 1642.

Op vakantie naar Zuid-Afrika. Met uw SAL 'privévliegtuig'.

Twee keer per week vertrekt uw SAL 'privévliegtuig' van Schiphol naar Johannesburg. En nog eens 19 keer per week vanuit andere plaatsen in Europa. Naar de vakantie van uw leven. Of naar uw familie en vrienden in Zuid-Afrika. Het land van de Tafelberg, het Krugerpark, zonnige stranden en het hele jaar door een aangename temperatuur. En het plezierige is: uw vakantie begint al aan boord van uw ruime, comfortabele SAL toestel.

Want voor de vakantieganger is er de speciale Silver Class met z'n gastvrije comfort en voordelige tarieven.

Uw SAL 'privévliegtuig', u wordt er bediend en verwend alsof u de enige passagier aan boord bent.

Share our world

VAKANTIEBON

Stuur mij uw uitgebreide documentatie over reizen naar en in Zuid-Afrika.

Naam: _____

Straat: _____

Postcode/Plaats: _____

Bon in gefrankeerde envelop sturen naar:
SAL, Stadhouderskade 2, 1054 ES Amsterdam.

VD 11-10

AMBT DELDEN

Op 17 oktober spreekt de heer P. M. Blauw op de opr. vergadering van de afdeling in café „De Hagmöll” te Bentelo. Aanvang: 19.30 uur. Onderwerp: „Landbouw-waarheen?”

OC AMSTELVEEN

Op 24 oktober spreekt de heer mr. G. B. Nijhuis in het Cult. centrum te Amstelveen. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: werkgelegenheidsbeleid.

ASSEN i.s.m. JOVD ASSEN

Op 3 november spreekt de heer H. J. L. Vonhoff in „de Stadsherberg”. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: liberalisme.

BAARN, SOEST, EEMNES

Op 19 oktober spreekt de heer dr. P. WINSEMIUS in „Brandpunt” te Baarn. Aanvang: 20.15 uur. Onderwerp: actuele politiek.

VROUWEN IN DE VVD BERGEN OP ZOOM

Op 24 oktober spreekt mevrouw S. van Heemskerck Pillis-Duvekot in Taveerne Thalia. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: actuele politiek.

BERGEN OP ZOOM

Op 4 november spreekt de heer prof. dr. ir. J. J. C. Voorhoeve in Hotel de Draak. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: defensienota en kernwapens.

BREDA

Op 4 november spreekt de heer mr. A. H. Korthals in café de Vrachtwagen. Aanvang: 17.45 uur. Onderwerp: algemene politiek en justitie.

BRUSSEL

Op 24 oktober spreekt de heer mr. A. H. Korthals in hotel Charlemagne. Aanvang: 20.15 uur. Onderwerp: actuele politiek.

VROUWEN IN DE VVD DORDRECHT

Op 14 oktober spreekt mevrouw E. Terpstra in de stationsrestaurant. Aanvang: 8.30 uur. Onderwerp: vrijwilligerswerk.

DORDRECHT

Op 31 oktober spreekt de heer mr. H. E. KONING in het Posteljon Motel. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: algemene beschouwingen en begroting.

EINDHOVEN

Op 24 oktober spreekt de heer H. P. H. Waalkens in de Trafalgar. Aanvang: 20.30

uur. Onderwerp: ontwikkelings-samenwerking.

EMMEN

Op 2 november spreekt mevrouw drs. N. J. GINJAAR-MAAS in paviljoen Noorder Dierenpark. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: onderwijsbezuinigingen.

ETTEN-LEUR

Op 17 oktober spreekt de heer mr. F. H. G. de Grave in Boerderij rest. de Ruytenborgh. Aanvang: 20.00 uur.

STATENCENTRALE FRANEKER

Op 14 oktober spreekt de heer mr. F. H. G. de Grave in R.K. verenigingsgebouw te Franeker. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: gemeentelijk beleid.

JONGE LIBERALEN 't GOOI

Op 14 oktober neemt de heer drs. F. W. Weisglas plaats in een forum in hotel „'t Hof van Holland” te Hilversum. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: ontwapening.

GORSSEL

Op 28 oktober spreekt de heer A. PLOEG in hotel de Roskam. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: landbouw.

KC GRONINGEN

Op 24 oktober spreekt de heer drs. E. H. T. M. NIJPELS in de Evenementenhal te Groningen. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: actuele politiek.

HAARLEMMERMEER

Op 7 november spreekt mevrouw A. Lucassen-Stautter in de Deining te Hoofddorp. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: volksgezondheid en actuele politiek.

HEILOO

Op 24 oktober spreekt de heer J. Franssen in café Bar D'Oud-Inn. Aanvang: 21.00 uur. Onderwerp: onderwijs.

KC 's-HERTOGENBOSCH

Op 1 november spreekt de heer dr. W. F. VAN EEKELLEN in Esplanade. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: Europese gemeenschappen.

HARMELEN

Op 17 oktober spreekt de heer prof. dr. ir. J. J. C. Voorhoeve in soc. cult. centrum. Aanvang: 20.30 uur. Onderwerp: Vrede en veiligheid.

LEEUWARDEN

Op 14 oktober spreekt de heer H. H.

Jacobse in het Oranje Hotel. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: miljoenennota.

OC LEIDEN

Op 8 november spreekt mevrouw mr. A. KAPPEYNE VAN DE COPPELLO in café-rest. Wienerwald te Leiden. Aanvang: 20.30 uur. Onderwerp: vrouwenemancipatie.

LEIDERDORP

Op 17 oktober spreekt de heer J. F. B. van Reij in de Muzenhof. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: midden- en kleinbedrijf.

LICHTENVOORDE

Op 24 oktober spreekt mevrouw mr. E. Veder-Smit in café-rest. de Leeuw. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: volksgezondheid.

LOCHEM

Op 17 oktober spreekt de heer dr. R. W. de Korte in café Bouwsema. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: miljoenennota.

MAASSLUIS

Op 17 oktober neemt de heer H. H. Jacobse plaats in een forum in de Koningshof. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: actuele politiek.

LIBERALE KRING MEPPEL/STEENWIJK

Op 31 oktober spreekt de heer A. PLOEG in hotel Wesseling te Dwingelo. Aanvang: 20.00 uur.

NIEUWERKERK a/d IJSSEL

Op 7 november spreekt de heer dr. R. W. de Korte in De Ringvaart. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: Liberale visie op economisch bestel.

ST. OEDENRODE

Op 7 november spreekt de heer mr. J. G. RIETKERK in rest. in de Rooise Klomp. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: milj. nota, ambt. beleid, minderhedenbeleid.

OEKGSTGEEST

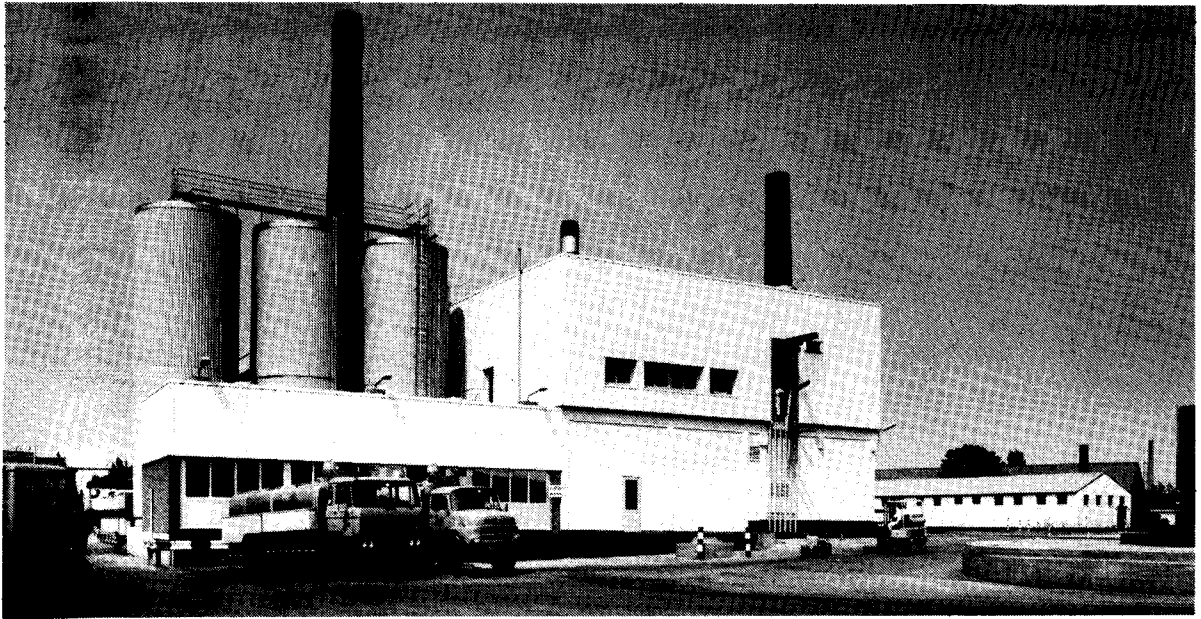
Op 11 oktober spreekt de heer dr. R. W. de Korte in het gemeentecentrum. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: milj. nota.

OC OLDAMBT

Op 17 oktober spreekt de heer A. J. Evenhuis in Hotel de Vrijheid te Winschoten. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: actuele politiek.

ROERSTREEK

Op 14 oktober spreekt de heer J. D. Blaauw

Deze zuivelfabriek in Uithoorn werd met SURFAKOTE MUURCOATING gespoten en ziet er nu voortreffelijk uit. Sinds 1960 werden in ons land vele duizenden huizen, flats, kantoren en industriële bouwwerken met Surfakote gespoten.

SURFAKOTE MUURCOATING is 20 à 30 maal dikker dan een gewone verflaag en wordt in één keer aangebracht.

Surfakote is niet duurder dan goed schilderwerk en gaat veel langer mee: 10 JAREN GARANTIE. Surfakote is dus een uitstekende investering.

Vraag vrijblijvend documentatie bij de Surfakote-fabriek B.V. Schuytvlot, postbus 8, 3417 ZG Montfoort (U.). Tel. 03484 - 1587.

Een VVD-er in een vakorganisatie: kan dat wel ?

De meeste vakorganisaties houden er denkbeelden op na, die strijdig zijn met uw liberale opvattingen. Hun dogma's en demagogie spreken u niet aan; hun aanpak is beslist niet de uwe.

Toch heeft u ook ongetwijfeld behoefte aan een organisatie, die u kan helpen om uw belangen als werknemer te verdedigen. Aan dienstverlening, waarbij u als individu niet ondergaat in de grauwe massa. Aan een vakorganisatie waar u zich als liberaal bij thuis voelt.

Zo'n vakorganisatie bestaat: de NCHP, de vakorganisatie voor middelbaar en hoger personeel. Een vereniging met beginselen, die elke liberaal zullen aanspreken. Een vereniging, waarin al veel VVD-ers actief zijn (en waarvan al veel leden actief zijn in de VVD!).

Bent u geïnteresseerd? Neemt u dan contact met ons op (Antwoordnummer 300, 3970 VJ Houten, of telefoon 03403-4553, toestel 125). Nog gemakkelijker is het wellicht, wanneer u onderstaande bon in-vult en zonder postzegel opstuurt. Enkele dagen later ligt er een documentatiemap in uw brievenbus.

DEZE BON s.v.p. ZENDEN AAN: NCHP,
ANTWOORDNUMMER 300, 3970 VJ HOUTEN

Noteer mij als lid van de NCHP
(voor nog geen f 25,- per maand)

Zend mij NCHP-informatie

NAAM : _____
ADRES : _____
WOONPLAATS : _____

H0253

(Vervolg van pag. 22)

in gemeenschapshuis te Melick. Aanvang: 20.30 uur. Onderwerp: vrede en veiligheid.

ROOSENDAAL

Op 11 oktober neemt de heer A. M. van Bemmelen plaats in een forum in 't Wit Roosken. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: kruisvluchtwapens.

ROTTERDAM

Op 17 oktober spreekt de heer mr. A. H. Korthals in de nieuwskelder van Porto Bello. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: functioneren parlement.

RIJSWIJK

Op 17 oktober spreekt mevr. drs. N. Rempt-Halmmans de Jongh in de Verzoeningskerk. Aanvang: 20.30 uur. Onderwerp: nationaal en gemeentelijk energiebeleid.

SITTARD

Op 17 oktober spreekt de heer drs. D. J. D. Dees in café Ober Baijern. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: ontwikkelingen in het onderwijs.

STAPHORST

Op 24 oktober vindt een Forum-discussie plaats over „Kernbewapening” in de sporthal te Staphorst. Aanvang: 20.00 uur. Namens de VVD zal de heer A. J. Evenhuis zitting nemen in het forum, de heer W. Mateman namens het CDA en de heer H. van den Berg namens de PvdA. Verder zullen het IKV en de Stichting Vredesberaad deelnemen in het Forum.

TEGELEN

Op 24 oktober spreekt de heer R. L. O. Linschoten in rest. P. Lucker. Aanvang: 20.00 uur.

JOVD TWENTE

Op 28 oktober neemt de heer R. L. O. Linschoten plaats in een forum over jeugdwerkloosheid in Hotel Modern. Aanvang: 20.00 uur.

UDEN

Op 17 oktober spreekt mevr. E. Terpstra in Vorstenburgh. Aanvang: 20.30 uur. Onderwerp: actuele politiek.

UTRECHT

Op 21 oktober neemt de heer J. D. Blaauw plaats in een forum georganiseerd door de evan. universiteitsgemeente in „Curera”. Aanvang: 20.30 uur. Onderwerp: kruisraketten misplaatst?

JOVD UTRECHT

Op 24 oktober spreekt de heer L. M. de Beer in rest. „Cine-Cave”. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: volkshuisvesting en met name studentenhuisvesting.

VLISSINGEN

Op 24 oktober spreekt de heer A. PLOEG in strandhotel Boulevard. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: Defensie.

VLIJMEN

Op 4 november spreekt de heer H. H. Jacobse in hotel Prinsen. Aanvang: 20.30 uur. Onderwerp: openbaarheid van bestuur.

VRIEZENVEEN

Op 17 oktober spreekt de heer A. PLOEG in hotel Zandwijk. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: actuele politiek.

WASSENAAR

Op 4 november spreekt de heer drs. D. J. D. Dees in Jachthaven Zijlaan. Aanvang: 21.00 uur. Onderwerp: gezondheidszorg.
Op 7 november spreekt de heer mr. dr. J. M. A. H. Luns in Jachthaven Zijlaan over het kernwapen-vraagstuk Nederland-NAVO.

VROUWEN IN DE VVD WATERLAND-OOST

Op 31 oktober spreekt mevr. M. J. H. den Ouden-Dekkers op een huiskamerbijeenkomst, Lameroen 48 te Monnickendam. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: vrede en veiligheid.

OC WEIDEGEBIED

Op 17 oktober spreekt prof. dr. ir. J. J. C. Voorhoeve in „Harmelens Initiatief” te Harmelen. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: vrede en veiligheid.

JOVD WEST FRIESLAND i.s.m. de afd. HOORN

Op 14 oktober spreekt de heer J. Franssen in wijkcentrum „De Grote Beer” te Hoorn. Aanvang: 20.00 uur.

WYCHEN

Op 25 oktober spreekt de heer J. KAMMINGA in zaal Verploegen. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: De VVD en gemeentepolitiek.

OC ZAA NSTREEK

Op 24 oktober spreekt de heer dr. R. W. de Korte in recreatiecentrum Concordia te

Oostzaan. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: actuele politiek.

ZWEELOO

Op 28 oktober spreekt de heer drs. W. K. Hoekzema in café Welgelegen te Dalen. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: actuele politiek.

Opname tijdens de fractievergadering aan boord.

In het midden voorzitter Bangemann, tweede v. links onze Europarlementariër mr. H. Nord.

SPAREN BIJ ROPARCO MEER RENTE MEER VRIJHEID

Wie spaart, ziet z'n geld graag groeien. Maar niet ten koste van z'n vrijheid.

Want als het nodig is, wilt u natuurlijk wel over uw eigen geld kunnen beschikken. Zonder dat u dat direct weer procenten rente scheelt. De Roparco Rekening biedt u precies die mogelijkheden.

Een unieke combinatie

Wat de Roparco Rekening uniek maakt is de volgende combinatie van voordelen.

Dagelijks opvraagbaar

U kunt altijd vrij over uw geld beschikken. Alleen bij opnamen hoger dan f 25.000,- per maand geringe opnamekosten (1%)

of een maand opzegtermijn zonder kosten.

Hoge variabele rente

Uw rente ligt beduidend hoger dan bij gewone dagelijks opvraagbare spaarvormen. De Roparco-rente varieert met de tarieven op de geld- en kapitaalmarkt.

Winstdeling

Als spaarder deelt u mee in de winst van Roparco N.V. Zo werd over '82 aan winstdeling gemiddeld 0,3% extra rente uitgekeerd.

Een initiatief van de Robeco Groep

Roparco is een initiatief van de Robeco Groep, een internationaal gevestigde naam op het gebied van beleggen en sparen. De Robeco Groep beheert in totaal meer dan 17 miljard gulden van beleggers uit de hele wereld.

De Roparco Rekening

Spreekt deze manier van sparen u aan, dan raden wij u aan de bon in te vullen en op te sturen.

U krijgt dan een brochure thuis die alle voordelen en voorwaarden van de Roparco Rekening uiteenzet. Het adres is: Roparco N.V., Parkstraat 30, 2514 JK 's Gravenhage. Bellen kan echter ook.

De Roparco Rekening
meer rente, meer vrijheid

Stuurt u de brochure naar:

Naam: _____

Adres: _____

Postcode: _____

Plaats: _____

Deze bon in een open envelop zonder postzegel zenden aan Roparco N.V.

ROPARCO

Een initiatief van de Robeco Groep.

VDIE3

1. HYPOTHEEK UW HYPOTHEEK VERGELEKEN

Vraag een complete analyse in de vorm van een persoonlijk financieel rapport.

- * Bij het afsluiten van een nieuwe hypotheek.
- * Bij het verlengen van uw huidige hypotheek.
- * Bij (eventueel) omzetten van een hoge naar een lage rente.

2. PENSIOEN UW PENSIOEN GEWOGEN

Vraag het Finac Pensioenboekje, één onafhankelijke kijk op pensioenen.

- * Voor financieel juridisch advies bij de opbouw van uw pensioen: het Finac Pensioen Plan.

DIENSTEN

VAN

3. HYPOTHEEK +PENSIOEN

Vraag een gerichte rapportage betreffende het voordeel van het combineren van hypotheek en pensioen.

- * Voor iedereen die van plan is een hypotheek af te sluiten en weet dat zijn pensioen straks niet voldoende is.
- * Voor iedereen die reeds eerder een hypotheek bij een levensverzekeringmaatschappij heeft afgesloten.

4. PRAKTIJK FINANCIERING

VISIE IN UW PRAKTIJK

Vraag een actuele situatieschets bij vestiging van, of toetreding tot een praktijk.

- * Voor artsen, tandartsen, dierenartsen, accountants, advocaten, etc.

FINAC

Stuur mij geheel gratis informatie
betreffende:

- Pensioen
- Hypotheek bestaand
 nieuw
- Analyse bestaande hypotheek
in combinatie met pensioen
- Praktijkfinanciering

Naam _____

Adres _____

Postcode/Plaats _____

Maliebaan 75, 3581 CG UTRECHT. Telefoon 030-31 97 47
Queridolaan 5, 9721 SZ GRONINGEN. Telefoon 050-25 13 84
Viditel: toets nummer 30379, intermediair jobdata.

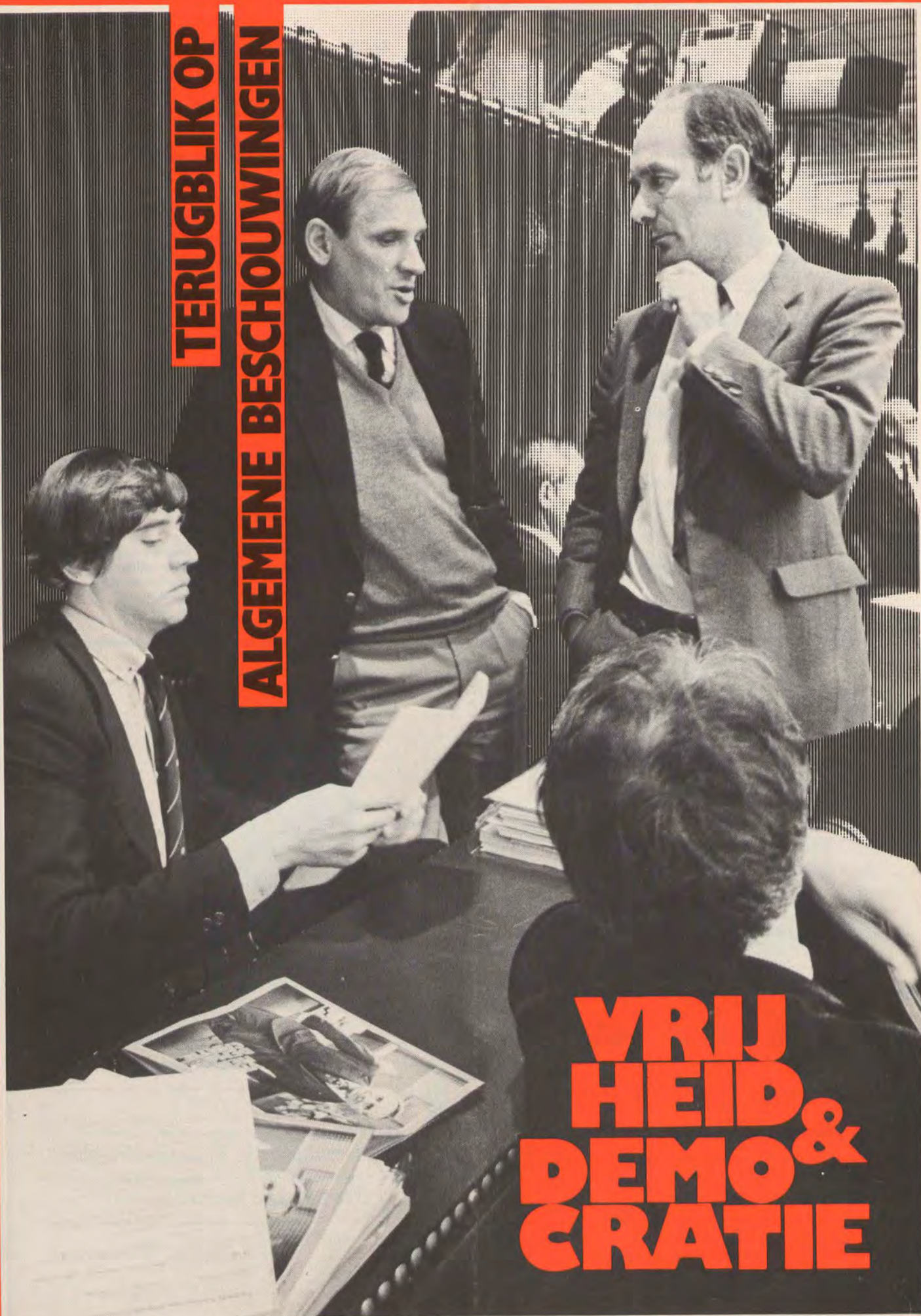

finac

Onafhankelijke Intermediairs voor
Pensioenen/Assurantiën/Hypotheeken/
Praktijkfinancieringen (para)medische
beroepen.

**TERUGBLIK OP
ALGEMENE BESCHOUWINGEN**

**VRIJ
HEID &
DEMO
CRATIE**

LIJST VAN ADVERTEERDERS

Hotel Aux Mille Etoiles, Les Marécottes (Zw.) / Restaurant Bi-stroquet, Den Haag / Henri Bloem's Vinotheek, Amsterdam / Buysrogge Taxaties, Emmeloord / De Campveerse Toren, Veere / Decographica, Breda / Hotel Edenhof, Zwammerdam / Willy Egbers, Arnhem / Esterton, Bergen (L.) / Euroliving, Beek/Ubbergen / C. H. van der Have, Goudriaan / Hypotheek Centrum voor Academici, Rotterdam / Injection, Hagestein / St. Internaat Ter Apel, Ter Apel / In 't Silberhuys Juwelier Rikkoert, Schoonhoven / Christiaan van der Klauw, Joure / Kloekenmakerij Van der Meulen, Scharsterbrug / Petit Hotel-Rest. Huize Otten, Amsterdam / Het Kasteel van Rhoo, Rhoo / Uitgeverij Sassenheim, Haren / Stoorvogel Hypotheken B.V., De Lier / Theresia PC, Amsterdam / TobJobs Consultants B.V., Rotterdam / De Waaijer + Partners B.V., Arnhem / Uitgeverij Wever, Franeker.

Houden we 't droog?

Er zijn huizenbezitters die bij de eerste de beste flinke regenbui de kelder zien vollopen. Anderen ontdekken plotseling vochtplekken waar die er eerst niet waren. Optrekkend vocht, doorslaande muren, lekkage... een konstante bron van irritatie en overlast.

Injection B.V. gaat dat probleem te lijf. Effektief. Met polymeriserende harsen en kennis van zaken.

Vraag uitgebreide informatie. Ook over het injekteren van steen- en betonconstructies, grondstabilisering en herstel van aangetaste muren.

INJECTION BV, POSTBUS 230, 4130 EE VIANEN
TEL. 03473-75774, TELEX 70559

OOSTENRIJK

Bad Goisern/Salzkammergut

TE KOOP

compl. inger. **appartementen** voor 2-6 personen. Prijzen v.a. DM 85.000,—, hyp. 80%, gunstige rente. Unieke situatie. Voor de wintersport: Dachsteingebied (3000 m). Voor de watersport: Halstättersee en de Wolfgangsee. Hoge huurgarantie mogelijk. Bel nu voor info: EUROLIVING, Vondelstr. 25, Beek, tel.: 08895 - 3718.

Zilver koop je in Schoonhoven

De grootste collectie hedendaags zilver in Nederland

Voor antiek Nederlands zilver kunt u een bezoek brengen aan Haven 13

„In 't Silberhuys”

Haven 1 + 5 - Schoonhoven, tel.: 01823 - 2651.
Tevens voor al uw vakkundige goud- en zilverrestauraties en verzilveringen.

Voor economische opzet en kwaliteitscontrole van

NIEUWBOUW - VERBOUWPLANNEN

Adviesbureau C.H. van der Have B.V.

specialisten in funderings-, beton-, staal- en houtconstructies voor utiliteits-, woningbouw en waterbouwkundige werken.

Noordzijde 67b, 2977 XB Goudriaan, tel.: 01838 - 1765.

Vrijheid en
Democratie

veertiendaagse uitgave
van de Volkspartij voor
Vrijheid en Democratie

NUMMER 1291
25 oktober 1983

Hoofdredacteur:
Reny Dijkman

Redacteur Buitenland:
Victor Hafkamp

**Parlementair
redacteur:**
Michiel Krom

Vormgeving:
Siem Willems

**Redactie-adres en
Abonnementen-
administratie:**
Algemeen
Secretariaat VVD
Koninginnegracht 57
2514 AE
's-Gravenhage
Telex 33564
t.n.v. VVD Den Haag
Tel. 070 - 614121

**Advertentie-
exploitatie
Bureau**
Van Vliet b.v.
Postbus 20
2040 AA Zandvoort
Tel.: 02507 - 14745

Druk
Ten Brink Meppel b.v.

Abonnementen
voor niet-leden / 16,50
per jaar

briefen voor het
8 novembernummer
moeten uiterlijk
28 oktober
binnen zijn

(Foto: Bureau Meijer)

Algemene
Beschouwingen:
Nijpels en Evenhuis
in discussie met CDA-
leider Bert de Vries

De Algemene Beschouwingen

Telefonade

Evenhuis over Vrede en Veiligheid

De Liberale Internationale

Belt U op 31 oktober?

De algemene beschouwingen zijn achter de rug. De eerste van het kabinet Lubbers-VanAardenne. Het resultaat is bevredigend. Twee redelijk eensgezinde coalitiefracties hebben dit kabinet het groene licht gegeven om een aantal noodzakelijke, maar ondankbare maatregelen te nemen. Op onderdelen hadden politiek leider Ed Nijpels en financieel woordvoerder Rudolf de Korte kritiek.

In de Kamer en in een deel van de media richtte de kritiek zich voornamelijk op het CDA. Vooral vanuit de linkerhoek komt het geluid dat het CDA „geheel de kant van de VVD heeft gekozen”. Voor VVD-leden moge dat een prachtig spel zijn, het gaat wél voorbij aan de werkelijkheid. Twee politieke partijen hebben vorig jaar elkaar gevonden op een regeerakkoord, de intentieverklaring van dit kabinet, waarin de basis werd gelegd voor een vierjarige samenwerking.

In de huidige situatie gaat het er niet om wie „scoort” met wát. Het gaat erom dat een ingezet beleid, waarvoor een duidelijke meerderheid in de Kamer bestaat, wordt voortgezet.

De belabberde financiële situatie van ons land en de toenemende werkloosheid staan geen spelletjes voor de bühne toe.

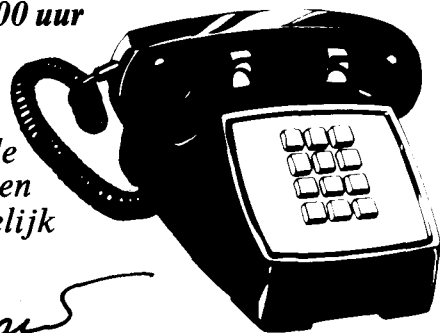
Bij aanvang van de algemene beschouwingen lag naast het FNV-plan ook nog een tegenbegroting van de PvdA ter tafel. Optisch leek dat voor 1984 heel mooi: 40.000 werklozen minder. Maar het Centraal Planbureau doorbrak de droom door mee te delen dat de effecten voor 1985 en 1986 niet konden worden doorberekend. Het is juist deze korte-termijn politiek, die ons land gedurende de laatste tien jaar bergafwaarts heeft geholpen.

De uitgezette lijn door het kabinet is hard, is gebaseerd op de alledaagse werkelijkheid. Geen enkele bewindsman of -vrouw heeft de neiging daarbij fluitend rond te lopen.

Voor de VVD betekent dit het voortdurend overbrengen van de noodzakelijkheid van alle maatregelen.

Mogelijkerwijs heeft u als geïnteresseerd VVD-lid nog heel wat vragen open liggen na de algemene beschouwingen. Daarom zullen VVD-bewindslieden en -fractie op 31 OKTOBER tussen 18.00 en 20.00 uur

weer aan de telefoon gaan zitten om op nummer 070 - 46.97.63 over vijftien lijnen uw vragen te beantwoorden en naar uw suggesties te luisteren. Maak er gebruik van! De honderden beantwoorde telefoontjes tijdens de voorjaarstelefonade hebben aangetoond dat de leden deze mogelijkheid hogelijk waarderen.

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

Remy Wijkman

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

Tweede Kamer gaf Kabinet het groene licht

De debatten rond de miljoenennota, die twee weken geleden in de Tweede Kamer werden gehouden, vormden voor de toehoorders geen eenvoudige kost, laat staan voor de sprekers.

Uit een enquête, gehouden in opdracht van Brandpunt, bleek al voor de algemene beschouwingen dat twee van de drie ondervraagden geen oordeel hadden over het huidige regeringsbeleid. De jeugd had geen belangstelling en de ouderen vonden de materie te moeilijk.

Ook de parlementaire redacteur van de NRC verzuchtte in zijn rubriek op de derde dag van de debatten, dat de sociaal-economische gegevens voor de gemiddelde toehoorder nog steeds niet gemakkelijk te doorgronden waren. En toch gaat het ons allen aan.

Om de zaken nog ingewikkelder te maken, lagen aan het begin van het debat maar liefst vier plannen ter tafel: dat van het kabinet, een voorstel van de FNV, van de PvdA en van D'66. De bezuinigingsvoorstellen liepen respectievelijk uiteen van 10,5 miljard, tot 5,2 miljard, tot 3,5 miljard en 5 miljard. Vooral over deze voorstellen, de mogelijkheden en onmogelijkheden, de bruikbaarheid van onderdelen van deze plannen voor het overleg met de ambtenaren, ging een groot deel van het debat.

Hoewel de regeringsplannen voor 1984 de instemming van de Tweede Kamer kregen, zal het voor minister Ruding van Financiën een bijna onmogelijke opgave worden om het financieringstekort in 1986 tot 7,5 % te hebben teruggebracht.

Zo wenste een meerderheid van het parlement geen genoegen te nemen met een huurverhoging van 4 %, maar willen de regeringspartijen 3 %. Ook werd het invoeren van schoolgeld voor 12- tot 16-jarigen verworpen (f 130 miljoen in 1984). Evenmin vonden de pogingen van minister De Koning van Sociale Zaken en Werkgelegenheid om van omroep- en ziekenfondspersoneel en van bedrijfsverenigingen trendvolgers te

maken in de ogen van de Kamer genade (f 90 miljoen). Bovendien vroeg de Kamer nog 100 miljoen extra voor het herstel en aanleg van wegen en dijken en stadsvernieuwing. De gaten die de Tweede Kamer hiermee in 's land begroting heeft geschoten, zullen deels weer ter sprake komen bij de begrotingsbehandeling van de afzonderlijke departementen. Een pasklaar antwoord om nu tóch dat terugdringen van het financieringstekort met 0,3 % in 1984 te halen, is er dus niet meer.

Korting

Wél wil de Kamer vasthouden aan de voorgenomen korting op de ambtenarensalarissen en uitkeringsgerechtigden met 3,5 %. Een berekening van Sociale Zaken toont aan, dat dit voor iemand die f1730,— netto per maand verdient een inlevering van f 15,— betekent. De ambtenaren die 4 × modaal ontvangen leveren netto f 80,— in. Hoewel alle politieke partijen het erover eens zijn dat de overheidsuitgaven moeten worden teruggedrongen, bestreed de oppositie de kabinetsvoornemens fel bij monde van Den Uyl: „Het is de filosofie van de uitverkoop van de verzorgingsstaat.” Een opmerking die zowel door de minister-president als door beide leiders van de regeringspartijen heftig werd bestreden.

Hoewel Den Uyl regelmatig probeerde de regeringspartijen tegen

Onderling overleg gedurende de vergadering v.l.n.r. Joekes, Evenhuis, Nijpels, De Korte en - zittend - Voorhoeve.

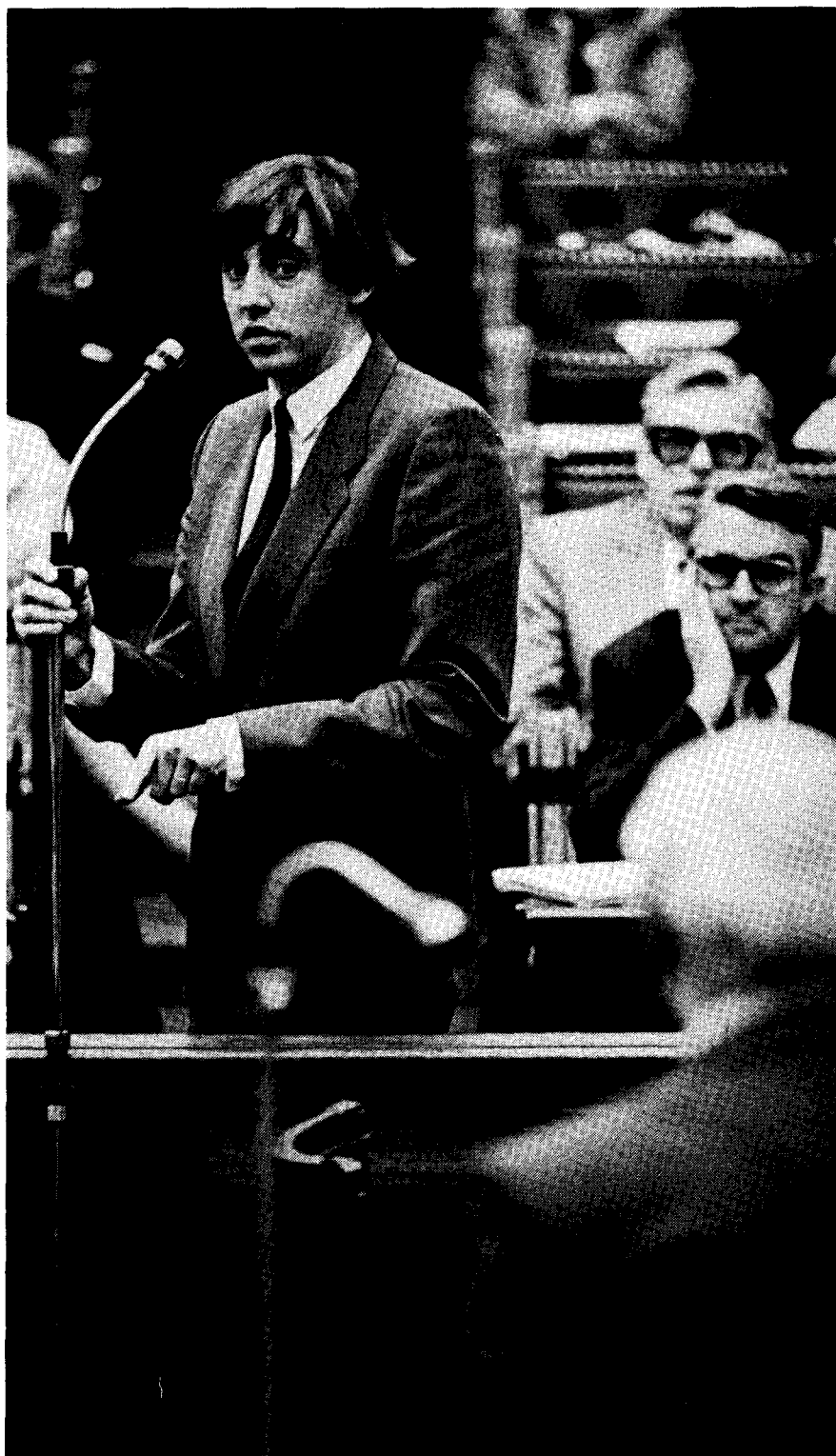
elkaar uit te spelen, kreeg de onvermoeibare oppositieleider geen voet aan de grond. Gretig sprong hij in op de wensen van Ed Nijpels gericht aan de minister van Defensie, De Ruiter. Nijpels wil een complete nota met afgeronde kabinetsstandpunten zowel met betrekking tot de nucleaire als de conventionele NAVO-bijdragen. Den Uyl bespeurde wat wantrouwen bij de VVD-fractieleider ten aanzien van de komende nota, waarop Nijpels antwoordde: „Wij gaan niet uit van een verhoogde staat van waakzaamheid. We hebben in de minister het volste vertrouwen.” Het CDA kreeg van Den Uyl als partij het verwijt „het verlies van het sociaal gezicht”. Dit baseerde hij op het loslaten van de koppeling tussen ambtenarsalarissen en uitkeringstrekkers enerzijds met het loon van de werknemers in de marktsector anderzijds.

Steun

De politiek leider van de VVD, Ed Nijpels, kwam bij de eerste termijn met een zeer genuanceerde uiteenzetting over de steun van de liberalen aan het diep ingrijpende kabinetsplan.

... „Geen blinde bezuinigingsdrift. Geen kille sancieersmentaliteit. Jaar in, jaar uit hebben wij gewaarschuwd dat het uitblijven van maatregelen ertoe zou leiden dat ingrepen alleen maar pijnlijker zouden worden. De oppositie heeft wat dat betreft vandaag geen enkele reden om luidruchtig te zijn . . .

Het zou overigens van een beperkte opstelling getuigen als wij het beleid alleen zouden zien in het licht van de huidige slechte financieel-economische situatie. Het zijn in onze ogen niet alleen onbetaalbare collectieve lasten, die de noodzaak van sanering met zich meebrengen. Op de lange termijn gedacht, is er eveneens alle aanleiding om na te gaan of de noodzakelijke saneringsoperatie ons ook niet dichterbij een samenleving kan brengen, die meer ruimte biedt

Nijpels in discussie met Den Uyl.

aan individuele mensen . . . Wij liberalen hebben ons er altijd rekenschap van gegeven dat de overheid zich ten opzichte van de burgers een grote zelfbeperking dient op te leggen . . . Vrije mensen verdragen het niet op allerlei gebied geleefd te worden en hun leven voorgedrukt te krijgen. Liberalen hebben het gevaar van denken over de goedertierende staat altijd scherp in het oog gehad. Wij zijn ervan overtuigd dat de mensen in wezen een behoefte aan een vrije keus hebben. Maar keuzevrijheid is alleen mogelijk als de vrijheid op allerlei gebied ook werkelijk optimaal is. In onze collectieve behoefte tot behouden en verzorgen hebben wij dit de laatste tientallen jaren uit het oog verloren en daar plukken we nu de wrange vruchten van. Niet omdat allerlei voorzieningen niet dringend geboden

Al bestrijd je dan elkaars politieke standpunten uit volle overtuiging dan hoeft dat nog niet te leiden tot persoonlijke vijandigheden. Hier Ed Nijpels en oppositieleider Joop Den Uyl . . . net zo min als de fractieleiders van de coalitie het altijd met elkaar eens zijn. Bert de Vries interrumpeert Ed Nijpels tijdens zijn inbreng bij de algemene beschouwingen.

EEN HELE HYPOTHEEK MET EEN HALVE VERZEKERING

Eerst even uitleggen wat hypotheek en verzekering met elkaar te maken hebben:

Er zijn mensen die hypothecair geld lenen en op die lening **niet** aflossen. Zij sluiten een verzekering die na bijvoorbeeld 30 jaar een bedrag oplevert dat groot genoeg is om de schuld in één keer af te lossen. Diezelfde verzekering zorgt er ook voor dat bij eerder overlijden een bedrag op tafel komt, waarmee bijvoorbeeld de weduwe de schuld kan aflossen.

Wat moet u zich nu voorstellen bij die „halve verzekering“ waarvan in de kop sprake is?

Wel, wij van het Hypotheekcentrum vinden de jaarlast van een hypotheek met een verzekering soms toch nog wat zwaar, vooral in het begin. Het grote voordeel van de **blijvende rente-af trek** wordt dan overschaduwd door een (te) hoge levensverzekeringspremie.

Daarom introduceren wij de „halve verzekering“.

Hierbij wordt in principe 50 % verzekerd van het bedrag dat t.z.t. nodig is om de hele schuld af te lossen.

Wij gaan er daarbij van uit dat door de winstdeling of rendementsgarantie (gekoppeld aan obligatie-rendement) de verzekerde som langzaam aangroeit tot het **volle** hypotheekbedrag.

Door speciale winstdelingsafspraken is toch bij vroegtijdig overlijden de hele schuld verdwenen!

De halve verzekering ontpopt zich dus eigenlijk als een hele . . . maar de premie voor die verzekering is wel half! En daar gaat het om.

Een hele hypotheek (koopsom plus kosten) met een „halve“ verzekering.

Goedkoper dan een annuïteit. En met de rentetermijn (10 jaar) en met de verhuisvoorwaarden zit het wel goed.

Bel gerust voor nadere informatie of vraag vrijblijvend om toezending van het „**Oranje Boekje**“.

Eén telefoontje en het is vandaag al op weg naar uw brievenbus.

Het Hypotheekcentrum is gevestigd in het Bouwcentrum te Rotterdam. Gemakkelijk te bereiken, tel.: 010 - 143311, adres Postbus 2600, 3000 CP Rotterdam.

HYPOTHEEK CENTRUM

v o o r a c a d e m i c i

010-14.33.11.* (of 053-35.13.04 voor Oost-Nederland)

POSTBUS 2600 ROTTERDAM

RAAD VAN TOEZICHT:

voorzitter: prof. dr. R. Bannink (econoom); leden: -prof. dr. J. Bergsma (klinisch psycholoog), ir. D.J. Brink b.i. (architect B.N.A.), prof. dr. H.G. Schulte Nordholt (cultureel antropoloog), J.P. Kostense (register accountant).

en noodzakelijk zijn. Aan de totstandkoming daarvan is door ons meegewerkt. Maar we moeten erkennen dat soms mèt, en soms tégen onze wil de zaken nu en dan te ver zijn doorgeslagen. Zo moeten we constateren dat in onze belastingwetgeving, in ons systeem van sociale zekerheden, van arbeidsbemiddeling, zoveel voorzieningen en voorschriften zijn opgehoopt dat de mens in het bureaucratisch geweld ten onder gaat of de regels aan zijn laars lapt. Dat is een uitslijtingsproces. Het leidt tot een aantasting van de maatschappelijke moraal, die de noodzakelijke solidariteit werkelijk ondermijnt. We bevinden ons nu op een maatschappelijk en politiek kruispunt."

Terughoudend

Nijpels verlangt van de overheid een terughoudender opstelling . . . , Dat is noch afkerend noch afwijzend. Het is de staat, die na het tijdperk van de op drift geraakte verzorgingsstaat, met behoud van het goede uit die periode, zoekt naar de mogelijkheden de grenzen van de vrijheid te verruimen. Alleen daardoor wordt in de moderne maatschappij de mogelijkheid tot vergroting van het menselijk geluk bereikt. Dat kan geen staat bij de mensen afleveren. Dat is alleen in eigen geest te ervaren. Het is geen gemakkelijk uitgangspunt, want het

spreekt de verwachting uit dat de mensen zelf beslissen, zélf bepalen, zélf verantwoordelijk zijn. Wij menen echter dat de bereidheid tot die keus aanwezig is. Dat is géén verrechtsing. Dat is kiezen voor een moderne, individuele levensinstelling. Wie vraagt naar het succes van de liberale stroming, ziet daarin de verklaring. Eigen verantwoordelijkheid is daarbij een basisbegrip. Wie vrijheid, medebepaling en inspraak wil, moet haar of zijn verantwoordelijkheid kennen. Wij zien deze verantwoordelijkheid als norm tegen machtsmisbruik ten opzichte van de medemens. Als grondslag waarop de individuele inzet voor de samenleving moet zijn gebaseerd. Vanuit dat beginsel stellen wij ons krachtig op tegen allen die de

Even een kort overleg met vice-premier Van Aardenne. Neelie Smit-Kroes luistert aandachtig toe.

*Rudolf de Korte:
„Zo behoren we niet
met elkaar om te gaan . . .”*

onverdraagzaamheid preken of gevoelens van haat pogen op te wekken tegen welke groep medeburgers dan ook . . . Liberalen wensen geen junglemaatschappij! Voor ons geldt onverkort het woord van Goeman Borgesius uit 1887: „Wij hebben behoefte aan een rechtsysteem dat het beginsel der gerechtigheid weer tot ere tracht te brengen door de zwakken te beschermen en de sterken te verhinderen eigen voordeel uitsluitend tot richtsnoer van zijn handelen te maken.’

De opstelling van de fractie ten opzichte van de minima, ons pogen om wat werkelijk zwak is te steunen, onze opvattingen over fiscale politiek, onze ideeën over sociale zekerheid, zijn op dat uitgangspunt gebaseerd. Wij menen dat daarbij echter evenwichtigheid moet worden nagestreefd, want dat element is ons inziens in de achterliggende periode verloren gegaan. Herstel van de balans behoort tot de taak van dit kabinet . . . Het jammeren zonder zelf met een visie te komen, het spelen op ontvredenheid, het spelen op de instincten, dat zijn zaken die wij verwerpen, als we in deze tijd het kabinet op zijn moeilijke weg vergezellen . . .”

Reny Dijkman

Foto's bureau Meijer

Toneelstukje

Tijdens de algemene beschouwingen trachtte het PvdA-Kamerlid Marcel van Dam aan de hand van de door hem in het leven geroepen tuinman Flipse aan te tonen dat de echte minima „belubberd” oftewel belazerd worden met de eenmalige uitkering. Een toneelstukje dat niet alleen vanwege de onjuiste interpretatie van de feiten, maar ook door dit woordgebruik bij zowel de minister-president als bij financieel woordvoerder Rudolf de Korte volstrekt verkeerd viel.

De Korte zei daarover in tweede termijn:

„Tot slot wil ik nog iets zeggen over de geachte afgevaardigde van ‘Achter het Nieuws’, die, om in het nieuws te komen, diep onder het nieuws kroop. Het was weinig verheffend. Van meet af aan ben ik, als initiatiefnemer tot deze regeling, aanwezig geweest bij de debatten. Ik heb hem nooit hier aangetroffen. Hij zat overigens als bewindsman (minister VRO) achter de tafel toen het wetsontwerp uiteindelijk in het Staatsblad werd gepubliceerd. Dat maakt zijn demagogie des te opmerkelijker. De echte minima vormen een bewegelijke groep. Er is een doorstroming van 50 %. Volgend jaar komen er zo’n 200.000 bij. Voor die groep geldt natuurlijk wel degelijk dat zij in haar koopkracht wordt ondersteund. Dat is altijd de bedoeling geweest van de regeling: een eenmalige ondersteuning als je in die groep terecht komt, waarna je ook verder ondersteund wordt. De geachte afgevaardigde Van Dam komt alleen maar hier voor dit soort demagogische voorstellingen. Bij de eigenlijke debatten is hij niet aanwezig. Ik vind het bijzonder onheus. Het was een persoonlijke aanval op de integriteit van de minister-president. Zo behoren we niet met elkaar om te gaan . . .”

Verlag Congres Liberale Internationale te Stockholm

Het jaarlijkse congres L.I., dat bij toerbeurt plaats vindt in één der landen van de aangesloten partijen, werd van 6-9 oktober te Stockholm gehouden.

Over gebrek aan belangstelling voor dit congres viel zeker niet te klagen, want maar liefst 34 liberale partijen waren vertegenwoordigd. Uiteraard verschilden de delegaties sterk in grootte al naar gelang het aantal stemmen dat men in de vergadering heeft. De Nederlandse delegatie, bestaande uit 20 leden, werd aangevoerd door Henk Talsma. De groeiende politieke betekenis, die de VVD aan deze ontmoetingen toekent, mag worden afgeleid uit de aanwezigheid van de Nederlandse bewindslieden Korthals Altes, Bolkestein en Van Eekelen. Alvorens te berichten over de inhoud van het congres past zeer zeker een woord van waardering voor de goede organisatie door de Zweedse liberale partij: de Folkpartiet.

Mr. H.P. Talsma, delegatieleider.
(foto: bureau Kortlandt)

De volgende onderwerpen in dit 3-daagse congres verdienen de aandacht:

Protectionisme

Dit belangrijke onderwerp in een periode van economische teruggang werd vorig jaar reeds als thema voor dit congres gekozen.

Ter inleiding van een forumdiscussie, onder voorzitterschap van VVD-er Peter Rauwerda, lichtte Dr. Björn Molin, ex-minister van Handel in Zweden, zijn rapport toe dat als titel draagt: „Vrijhandel: de politieke, sociale en economische gevolgen van protectionisme”.

Onomwonden stelde Dr. Molin zich op het standpunt dat het internationale liberalisme de volle steun dient te verlenen aan de vrijhandel, omdat deze een onmisbare schakel vormt naar vrije en vreedzame ontwikkelingen. Hij wees daarbij op de grote bijdrage van het vrije handelverkeer in de groei van de welvaart van alle volkeren sedert de Tweede Wereldoorlog. Evenals in de ontwerp-resolutie werd aangegeven, beklemtoonde Dr. Molin zijn zorg omtrent het toenemend protectionisme als redmiddel om de

nationale economische problematiek op te lossen.

Staatssecretaris Frits Bolkestein belichtte in zijn inleiding o.m. welke uitzonderingen hij verantwoord achtte in het vrijhandelsverkeer. Hij noemde daarbij als voorbeeld de export van technologie, welke benut kan worden voor militaire doeleinden.

De gevoerde forumdiscussie toonde aan dat er binnen de L.I. geen grote meningsverschillen bestaan t.a.v. dit actuele onderwerp.

Resoluties m.b.t. internationale situatie

a. Centraal-Amerika

De discussie rond de resolutie inzake Centraal-Amerika concentreerde zich in belangrijke mate op de recente ontwikkelingen in Nicaragua. In de ontwerp-resolutie m.b.t. dit land werd, niet ten onrechte, de bezorgdheid uitgesproken omtrent de toenemende onderdrukking van de democratische oppositie en de kerk in Nicaragua. Zoals velen van U zich ongetwijfeld herinneren, werd vorig jaar gedurende het L.I. congres te 's-Gravenhage de Partido Liberal Independiente van Nicaragua als lid toegelaten tot de L.I. Daar deze partij als deelnemer in de regeringscoalitie mede

verantwoordelijk draagt voor het huidige beleid heeft ondergetekende namens de Groep Nederland een aantal vragen voorgelegd aan Dr. Virgilio Godoy, voorzitter P.L.I. en minister van Arbeid in Nicaragua. In zijn uitvoerige antwoord slaagde Dr. Godoy er zeker niet in om de algemene ongerustheid van de vergadering weg te nemen. Wel wekte hij de stellige indruk te streven naar een normalisatie van de binnenlandse toestand, waarbij de opheffing van de huidige censuur op korte termijn verwachtbaar is. Dr. Godoy heeft ervaren dat men in de L.I. zeer openlijk van gedachten pleegt te wisselen zoals dat onder liberale vrienden gebruikelijk is. Een amendement van de Duitse delegatie (FDP) dat aandrang op een ontwikkeling ten goede inzake de naleving van de burgerrechten en de beëindiging van de censuur werd met grote meerderheid van stemmen aangenomen.

b. Vrede en ontwapening

Alhoewel een L.I.-werkgroep van tamelijk brede samenstelling eerder dit jaar in vergadering bijeen (o.m. in Parijs) een concept-tekst had voorbereid, bleek de zucht naar amendering van die tekst zeer groot. Na een uitgebreide discussieronde werd besloten tot herschrijving van de voorliggende tekst met verwerking van enige ingediende amendementen. Van Nederlandse zijde is in die discussie sterk aangedrongen om in een dergelijk algemene resolutie inzake „Peace and Disarmament” enige uitgangspunten van het „Liberal Appeal” over te nemen, dat in 1981 in

Rome werd vastgesteld.

Naar onze overtuiging wordt daarmee voorkomen dat uitspraken op dit gebied worden losgekoppeld van het brede kader waarin de beschouwing steeds dient plaats te vinden. Door de inwilliging van het Nederlandse verzoek begint de herschreven en aangenomen tekst met o.m. het volgende uitgangspunt: - „that the continuous tension between West and East is sustained by a conflict of ideals between liberal democracy and totalitarian rule,” (volledige tekst wordt gaarne toegezonden na telefonisch verzoek aan algemeen secretariaat).

c. Raoul Wallenberg

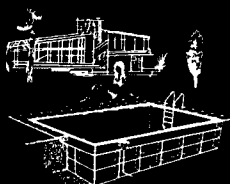
Veel aandacht werd in het congres en door de Zweedse pers gewijd aan een resolutie m.b.t. Raoul Wallenberg. Deze Zweedse diplomaat was in het jaar 1944 werkzaam in Hongarije. Door zijn zorg voor de medemens en zijn moedig optreden slaagde hij erin duizenden Joden een rampzalig lot te besparen. In 1945 werd Raoul Wallenberg door de Russen in Hongarije gevangen genomen en afgevoerd naar de USSR. Getuigenverklaringen onderschrijven deze gang van zaken. De resolutie veroordeelt de wrede behandeling door de Sovjet-Unie en de L.I. doet een beroep op alle aangesloten partijen om middels hun regeringen druk uit te oefenen op de Sovjet-Unie om de invrijheidstelling van Wallenberg te bewerkstelligen. In het geval dat deze humanitaire held inmiddels is overleden, wordt verslaggeving omtrent zijn lot verlangd. Hoe hoog de verdiensten van Raoul Wallenberg in de vrije wereld worden geacht, mag worden afgeleid uit het feit dat alleen hem en Sir Winston Churchill de eer ten deel viel te worden benoemd tot ereburger van de Verenigde Staten van Amerika. De zuster van Raoul Wallenberg was ter vergadering aanwezig gedurende de behandeling van deze resolutie.

Congres 1984

Het volgende congres zal in Israël (Tel-Aviv) worden gehouden in de periode 13-15 september 1984.

Tom van Bemmelen
secretaris buitenland

HET ZWEMBAD NAAR UW WENS!

Een Esterton-polyester-element zwembad. Voor een betaalbare prijs. Voorbeeld: 4 x 10 x 1,50 m, inclusief het complete grondwerk, waterzuivering, graniettegeland, roestvrij stalen trap, incl. BTW, dus geheel zwemklaar f 32.695,—.

ESTERTON ZWEMBADEN

Wilt u meer weten over onze zwembaden? Stuur een lege envelop zonder postzegel aan Esterton, antwoordnummer 11, 5854 PE Bergen (Limb.) of bel 08854 - 1345 met de heer G. Polenz.

Wintervakantie in het Wallis (Zw.) met gezelligheid en comfort

Als u dat zoekt, zult u zich bij ons in Les Marécottes zeker thuis voelen. Het familieskigebied (1100-2300 m) is gezellig en sneeuwzeker. Cabinebaan vanaf en pistes tot aan ons hotel. Skischool. Bovendien bieden wij u een zeer persoonlijke verzorging, uitstekende keuken, veel verblijfs- en speelruimten, groot overdekt zwembad (28°), sauna, huisbioscoop, intieme dancing, diverse activiteiten en aantrekkelijke condities voor uw kinderen (o.a. tot 6 jaar in ouderkamer gratis), alsmede kinderoppas.

U vindt ons op 10 km afstand van Martigny. Bereikbaar over goede weg of per trein. Rond de kerstdagen bieden wij u een feestelijk verblijf. In januari kunt u profiteren van zeer gunstige laagseizoen-prijzen.

Belt u nu meteen met Elly en Jan Mol (Ned.). Wij zenden u omgaand vrijblijvend een offerte en onze folder. Lid Club Kindervriendelijke Hotels in Zwitserland.

HOTEL ★★★★★
Aux Mille Etoiles

CH - 1923 Les Marécottes (Wallis)
Tel.: 09.4126.61666

Voor de winterperiode zoeken wij een ervaren, initiatiefrijk **KINDERMEISJE** voor de kinderen van onze gasten. Goede kennis van Duits en Frans beslist noodzakelijk. Tevens voor de feestdagen en eventueel februari/maart een jonge **PIANIST** (student?) voor gezellige entertainment.

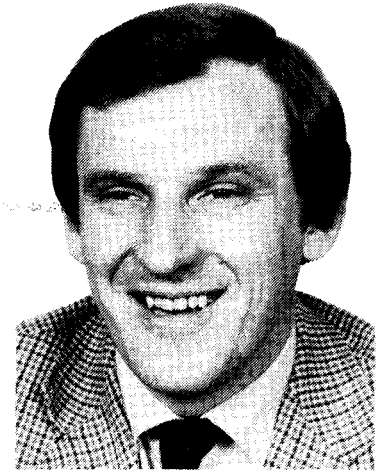
Bel of schrijf met fam. J. Mol, Hotel Aux Mille Etoiles, 1923 Les Marécottes (Zw.). Tel.: 0941.26.61666.

T.V.-uitzending

Een totaal nieuw beeld bood het partij-politieke VVD-programma op de avond van 12 oktober. In onze uitzending was een korte quiz te zien, waarin bij vier kandidaten de kennis van de VVD-standpunten werd getoetst. Na elke vraag werd het antwoord toegelicht door wisselende VVD-deskundigen.

Uit de duizenden inzendingen op de publieksvraag binnen één week blijkt dat heel wat mensen ons programma hebben gezien. Voorlopig zullen onze t.v.-uitzendingen dit karakter houden. Als u dit t.v.-programma heeft gemist, kunt u op 28 december de volgende VVD-uitzendingen nieuwe stijl op de buis zien.

Overdenking bij een demonstratie

Op donderdag 13 oktober 1983 is in Moskou Oleg Radzinski opgepakt. De 25-jarige Radzinski heeft zgn. anti-Sovjetpropaganda verspreid. Hij is één van de oprichters van de enig onafhankelijke vredesbeweging in de Sovjet-Unie: „Voor het bevorderen van het vertrouwen tussen de USSR en de VS”. Dat mag blijkbaar niet.

Op 29 oktober 1983 zullen velen in Den Haag demonstreren tegen de eventuele plaatsing van nieuwe middellange afstandwapen in West-Europa. Men hoeft het met die doelstellingen niet eens te zijn. Maar het is van een essentieel principieel belang, dat die demonstratie plaats kan vinden.

Hier ligt het immense dilemma in de problematiek tussen het oostblok en het westen. Totalitaire dictaturen versus constitutionele democratieën. Aan weerskanten van het IJzeren Gordijn zal men het wel eens zijn over de risico's, die verbonden zijn aan het opvoeren van de bewapeningswedloop en de intensivering van het nucleaire en chemische wapenarsenaal.

Democratie en publieke opinie

Een bewapeningswedloop, die op zichzelf uitzichtloos is en die de vraag naar beheersing van het veiligheidsproces versterkt. Maar tegelijk zien we, dat het publieke debat daarover in het westen massaal plaatsvindt, terwijl een eenling in de Sovjet-Unie wordt opgepakt, wegens het verspreiden van „anti-Sovjet propaganda”. De afwezigheid van deze vorm van publieke opinie in de USSR geeft het debat tussen Oost-West iets macabers. Immers de fundamentele vrijheid van meningsuiting in het westen is van invloed op de standpuntbepaling van de eigen regeringen.

Door het open en openbare karakter van die discussie kunnen opinies hier ook doorlopend van elders (lees de USSR) beïnvloed worden. Dat markeert zwakte en kracht. Kracht,

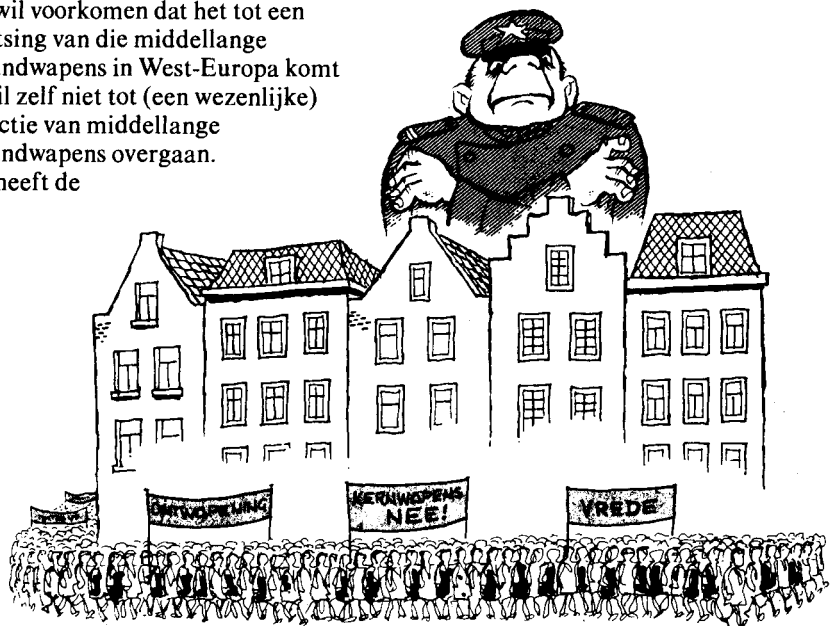
omdat dit het wezenskenmerk is van een constitutionele democratie. Zwakte, omdat de beïnvloeding van buiten af eenzijdig is.

Op generlei wijze krijgen opinies uit het vrije Westen betekenis in de politieke meningsvorming van de USSR, anders dan dat die tegen het Westen zelf worden gebruikt. Voeding geven vanuit het Westen aan de publieke opinie in de Sovjet-Unie is volstrekt onmogelijk. De Russische burgers hebben zelf die mogelijkheid niet. Het politieke kenmerk is daar, dat de regering van de Sovjet-Unie bijna ongelimiteerd vrijheid van handelen heeft. Dit alles maakt, dat de discussie over de middellange nucleaire afstandwapens niet zo zeer een dialoog is tussen Oost en West maar voor alles een intern debat in het Westen. Dit aspect kan in deze dagen niet genoeg worden onderkend. De Sovjet-Unie richt zich daar ook op. Die wil voorkomen dat het tot een plaatsing van die middellange afstandwapens in West-Europa komt en wil zelf niet tot (een wezenlijke) reductie van middellange afstandwapens overgaan. Wie heeft de

langste adem. Kernpunt daarbij zijn de onderhandelingen in Genève.

Geneefse onderhandelingen en publieke opinie

Het tijdstip omtrent resultaat van de besprekingen of van (tijdelijk) afbreken van de onderhandelingen wordt door de feiten daar, en nergens anders, bepaald. Daarop vooruitlopende discussies of vooruitlopende voorstellen tot uitstel van een plaatsingsbesluit in West-Europa mogen de indieners van dergelijke voorstellen zelf bevredigen. Uit onderhandelingsoogpunt loopt men de Amerikaanse onderhandelaars onverantwoordelijk voor de voeten. Het brengt de Sovjets in de voordelige positie van „even volhouden, niet toegeven”. Een aldus bereikt verder uitstel

handhaaft het huidige Russische voordeel binnen een status quo-omstandigheid. En voor hen kan dat blijven wanneer een langer uitstel onder druk van de westelijke publieke opinie afstel zou kunnen gaan betekenen. Dus de Sovjets hebben alle tijd, die werkt voorlopig in hun voordeel.

Maar hoe lang kan men in het westen vluchten in de procedures. Helmut Schmidt is de discussie in 1977 begonnen.

Wel komen er besluiten (NAVO-dubbelbesluit 1979), onderhandelingen in Genève (1981) en suggesties voor tussenvoorstellen: het Westen kiest voorlopig z'n procedures en een tijdpad als antwoord op de plaatsing van de Sovjet-middellange afstands-raketten (vanaf 1976). Een zeer gematigd antwoord op toch wel een als agressief aan te merken Sovjet-operatie in nota bene het tijdgewricht van SALT-II en de ontspanningspolitiek tussen Oost en West.

Gezien de kenmerken van de Sovjet-politiek is er geen reden om af te zien van het afgesproken tijdpad, tenzij resultaten in Genève worden verkregen. Want de publieke discussie, die wij als kracht en kenmerk voor onze constitutionele democratieën ervaren, wordt door hen als zwakheid gekenschetst.

Het moet tegelijk de tegenstanders van plaatsing de vraag doen stellen hoeveel invloed hun opvatting op de gebeurtenissen in de Sovjet-Unie heeft. Waarom wil de Sovjet-Unie geen ontmanteling van het eigen nucleaire arsenaal tegenover een niet-plaatsen in West-Europa? Tegenstanders van nucleaire wapens dienen die vraag te beantwoorden. Betekent „kernwapens de wereld uit” in de praktijk niet: alleen weg uit het Westen? Ik denk dit laatste, tot dat het tegendeel blijkt. Het komt mij voor, dat er een substantieel tegenbod uit de USSR moet komen, wil plaatsing in West-Europa niet doorgaan. Al degenen, die zich in dit grote debat tussen Oost en West geen rekenschap geven van de aard van het Sovjet regime en de westerse democratieën maken een historische vergissing.

Het najaar in West-Duitsland

De politieke besluitvorming in West-Duitsland in november is van grote

EXCLUSIEF

ORIGINELE FRIESE KLOKKEN
worden bij ons reeds jaren op ambachtelijke wijze gemaakt, zowel uurwerken als massief eiken kasten.
U kunt bij ons uw eigen klok samenstellen door b.v. kast en wijzerplaat zelf uit te zoeken of een beschildering naar eigen keuze. Komt u eens geheel vrijblijvend onze collectie bezichtigen of vraag even een folder aan.
Vanzelfsprekend kunnen wij ook uw antieke klok restaureren.

Klokkenmakerij **v.d. Meulen**
Roazebosk 13, 8517 HA Scharsterbrug, tel. 05138-2751
vanaf rotonde Joure richting Scharsterbrug.
Zaterdags tot 17.00 uur open.

betekenis. Is er voor die tijd geen resultaat in Genève bereikt, dan wordt een drempel overschreden. Een - niet voorstelbaar - negatief besluit van de Bondsraad in die omstandigheid zou wel eens een fatale invloed kunnen hebben op de Oost-West relatie, op de verhouding West-Europa-USSR en de verhoudingen binnen het Atlantische Bondgenootschap zelf. Dat is toch geen pleidooi voor plaatsing in West-Europa, wel onderlijnt het de noodzaak van Sovjet-zijde substantiële concessies te eisen.

Nederland in de luwte

De Nederlandse positie is een *interessante*. Overigens meer bezien vanuit binnenlands politiek standpunt dan in internationaal verband. Voor dit laatste geldt, dat het van belang is om te weten of Nederland zich al dan niet in een soort Scandinavische positie manoeuvreert. Voor de rest kan Nederland zich enigszins „vrijzinnig” opstellen achter de rug van de Bondsrepubliek, die het harde werk moet opknappen en in de luwte onder de paraplu van de westerse verdediging. Dat geeft ruimte voor scherpte aan de binnenlandse politieke discussie, maar kenmerkt zich in Atlantisch verband door vrijblijvendheid. Kortom, wij kunnen het ons permitteren nog eens breedvoerig met onszelf te gaan discussiëren.

Niettemin zal het Kabinet Lubbers-Van Aardenne toch een oordeel moeten geven over de juistheid van een eventuele plaatsing in Italië, Engeland en West-Duitsland in december van dit jaar. Dit hangt af van de dan bekende resultaten bij de Geneefse onderhandelingen en het

bondgenootschappelijk oordeel daarover. Is dat gemeenschappelijk oordeel negatief, dan kan het oordeel van de Nederlandse Regering ook wel voorspelbaar zijn. Immers, een „voorbehoud” is niet het zelfde als vrijblijvendheid. En dat oordeel zal van een Nederlandse Regering zeker (mogen) worden gevraagd. Per slot van rekening bestaat het Atlantische bondgenootschap op basis van vrijwilligheid, een positieve keuze dus en niet bij de gratie van dwang. Een daadwerkelijk besluit omtrent al dan niet plaatsing op het Nederlandse grondgebied, komt op een later tijdstip. De binnenlandse politieke discussie komt dan tot volle wasdom. Mogelijk wordt er tot op dat tijdstip ook nog onderhandeld. De stand van zaken van dat moment kan bij de besluitvorming in Nederland worden meegenomen. Maar mede van belang is dan het oordeel van de bondgenoten daarover. Dat oordeel, consultatie met een fraai woord, is het hart van een vrijwillig aan te gaan bondgenootschap. Tenzij men het bondgenootschap niet wil, maar dan praat men in andere termen. In die omstandigheid zal de positie van de VVD in de Nederlandse verhoudingen duidelijk zijn: verdediging van de vrijheid, vrede en veiligheid in Atlantisch bondgenootschappelijk verband. Een ontwikkeling, die leidt naar een neutrale of semi-neutrale positie van Nederland in dat bondgenootschappelijk verband is niet voorstelbaar. Daarom moeten de onderhandelingen in Genève leiden tot succes. En éénling Oleg Radzinski is niet voor niets opgepakt in Moskou, anno 1983.

Albert-Jan Evenhuis
VVD Tweede Kamerfractie

NIEUW ARTIKEL!

Naast de dassen, de posters en de stickers met het VVD-vignet kunt u nu ook VVD-pennen bestellen.

De pen is in geel/oranje uitgevoerd met een blauwe opdruk.

Op afdelingsvergaderingen en in informatiestands kunt u met deze ballpoints nog meer bekendheid geven aan de VVD.

U kunt deze VVD-pennen bestellen *per eenheid van 50 stuks*.

U kunt dan een bedrag van *f 20,—* of een veelvoud daarvan overmaken op girorekening 67880 t.n.v. VVD-propagandarekening Koninginnegracht 57 2514 AE 's-Gravenhage

Onder vermelding van VVD-pennen.

Landdag vormingsfunctionarissen op 26 november 1983 in Hotel Hof v. Holland, Kerkbrink 1 t/m 7, Hilversum

Op 26 november a.s. organiseert de Haya van Somerenstichting haar jaarlijks terugkerende landdag.

Op deze dag presenteren wij het jaarprogramma 1984. Naast allerlei oude cursussen kunt U daarin allerlei nieuwe activiteiten aantreffen. Op overzichtelijke wijze gerangschikt vindt U daarin subsidievoorwaarden, sprekers, trainers en suggesties voor informatiemateriaal.

In 1983 hebben wij een enorme toename kunnen zien van vormings- en scholingsactiviteiten, in 1984 hopen wij die lijn voort te zetten. Op deze landdag krijgt U tal van praktische tips voor het zelf organiseren van cursussen. U kunt ideeën uitwisselen met collega's uit afdelingen, ondercentrales en kamercentrales. Ook trainers zullen op deze bijeenkomst aanwezig zijn.

Wilt U inspiratie opdoen voor een nieuw seizoen kom dan ook! De toegang is gratis, wij zorgen voor koffie en een lunch.

U kunt zich schriftelijk opgeven bij de Haya van Somerenstichting, Koninginnegracht 57, 2514 AE 's-Gravenhage, met vermelding van functie binnen de partij.

Wilt U nadere inlichtingen bel dan 070-614121.

Bent U vormings- en scholingsfunctionaris van een afdeling, ondercentrale of kamercentrale kom dan ook 26 november!

Wij beginnen rond 10.00 uur, deze bijeenkomst eindigt rond 16.00 uur.

Matty de Bruijne, nieuwe commissaris van de Koningin

De Koningin heeft op voordracht van het kabinet ing. M. de Bruijne tot opvolger benoemd van mr. W.J. Geertsema als commissaris van de Koningin in Gelderland.

Als oud-voorzitter van de JOVD, lid van gemeenteraadsfractie en acht jaar voorzitter van de VVD-raadsfractie te Amersfoort, lid van provinciale staten te Utrecht en sinds 1974 als gedeputeerde heeft de heer De Bruijne een grote bestuurlijke ervaring opgebouwd.

Binnen de partij is Matty de Bruijne vooral bekend door zijn voorzitterschap van de Vereniging van Staten- en Raadsleden (met een adviserende stem aan het hoofdbestuur) en als lid van de partijraad.

Naast onze felicitaties met zijn benoeming wensen wij hem succes in zijn nieuwe loopbaan!

Redactie

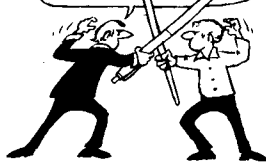
Oproep aan historici!

In verband met de geschiedschrijving van de VVD, worden de liberale historici onder onze leden verzocht contact op te nemen met de directeur van de Teldersstichting, dr.

K. Goenveld, zodat een inventarisatie van de bestaande know-how kan worden gemaakt. Fundamentele medewerking vanuit ons eigen ledenbestand wordt op zeer hoge prijs gesteld. Willen degenen die zich door deze oproep aangesproken voelen zich vóór 1 december schriftelijk of telefonisch tot de heer Goenveld wenden.

Het adres is:
Prof. mr. B.M. Teldersstichting,
Koninginnegracht 55a,
2541 AE 's-Gravenhage.
Telefoon 070-631948

MIJN OPINIE IS.....

In deze ingezonden brievenrubriek worden reacties van ten hoogste 100 woorden opgenomen. Langere brieven worden door

de redactie ingekort. Aanvallen op personen of afschriften van correspondentie komen niet voor plaatsing in aanmerking.

De rubriek is alleen voor leden bestemd. Plaatsing betekent niet dat de redactie het met de inhoud eens is.

Ondemocratisch

De uitlating van de heer Kamminga aan het adres van de CP vind ik nogal bot en erg ondemocratisch. Het wordt tijd dat eens wordt bekeken hoe het mogelijk was dat de CP kon ontstaan en dat een dusdanige oplossing wordt gevonden dat de CP vanzelf oplost. Voorts ben ik van mening dat de VVD ook maar eens kritiek moet gaan leveren op bijv. de CPN; de kraakbewegingen en de uiterst links georiënteerde vredesbewegingen.

E.W. Jurg
Haarlem

Hulde

Hulde voor dit kabinetsbeleid. Eindelijk, eindelijk wordt er geregeerd. De bezuinigingsoperatie is ingrijpend voor het komende jaar, maar we zijn gelukkig eindelijk op weg naar een economisch herstel. In de verte zijn er lichtpuntjes. Natuurlijk heeft het in het begin een aantal minpunten, zoals een voorlopige stijging van de werkloosheid. Maar de afgelopen jaren is er een uitzichtloos beleid gevoerd en de resultaten bleven uit. Ik heb hoop met dit kabinet. Het biedt hoop en perspectief. Een aanmoediging is daarom nodig. Het kan maar één advies hebben: Ga zo door!

L.E.J. Pronk van Hoogeveen
De Bilt

C.P.

Ik vind het ongepast dat wanneer Janmaat in de Tweede Kamer het woord heeft iedereen, inclusief de VVD, de zaal verlaat. Met zijn politiek en zienswijze ben ik het ook volstrekt oneens, daarover géén misverstanden. Maar waar blijft men als men niet meer naar elkaar wil luisteren. Als „links“ de zaal verlaat als „rechts“ spreekt en omgekeerd. Ook Janmaat vertegenwoordigt een groep kiezers (stemmen van het volk dus). Ieder mag voor zijn mening uitkomen, dus ook Janmaat. Alléén vind ik het grof dat zoveel

mensen op zo'n partij gestemd hebben. Dit moest eigenlijk niet kunnen... Nogmaals, volstrekt géén Janmaat aanhanger!

Ravenstein

Ambtenaren

In het vraaggesprek met Reny Dijkman, uitgave 6 september jl., stelt de heer Kamminga dat de ambtenaren de laatste jaren al hebben ingeleverd maar dat de ingeleverde percentages bij het bedrijfsleven veel hoger zijn. Daar praat men niet over zegt hij. Dat klopt mijnheer Kamminga, de werkgevers in het bedrijfsleven willen daar niet over praten, vreemd is dat. Maar Min. Rietkerk is nu bezig met een echte vergelijking. Hopelijk vergeet hij de zwarte lonen, versluiserde loonsverhogingen, kerstgratificaties niet. Hele groepen die men trendvolgers wil maken komen in opstand omdat ze het als ambtenaar te goed gaan krijgen. Ondergetekend „Ambtenaar“, die 27 jaar in dienst van de overheid op zee, vaak onder slechte omstandigheden, overdag zowel als 's nachts, door de week zowel als tijdens het weekend (alles bij het salaris inbegrepen!) dienst doet voor de economie, bedankt voor de eer om tot tweederangsburger te worden gedegradeerd door de partij waar hij lid van is.

A. de Waard
's Heer Arendskerke

Overlast?

Het is toch haast niet aan te nemen, dat een VVD-minister voorstelt te komen met een heffing op de industrie, nu, als extraatje, om de geluidsoverlast te bestrijden. Is het een erfenis van vorige kabinetten, die zich schaamden voor de aanwezigheid van commerciële bedrijven? Of meent dit kabinet ook dat eventuele geluidshinder van fabrieken in woonwijken geweten moet worden aan die fabrieken en niet aan de aarzelende gemeentelijke overheden die in verweg de meeste gevallen de schuldigen zijn? Zij immers lieten de nieuwbouw steeds dichter naar de reeds bestaande industrieën toekruipen.

En dan voorts, die fabrieken staan waar ze staan en de hinder beperkt zich tot een gemakkelijk te tellen aantal huizen. De werkelijke geluidsoverlast, de verpestende, snerpande en bovendien gemakkelijk te vermijden maar opzettelijk voortgebrachte herrie komt van de bromfietsen. Die herrie komt in alle woonwijken, dringt door in alle huis- en slaapkamers. Als er een heffing moet komen op geluidsoverlast, dan een flinke op alle gemotoriseerde tweewielers.

J.H. Kerremans
Lekkerkerk

BTW-verhoging

In de bijdrage van de Heer de Korte (in V&D nr. 1289 d.d. 27-09-'83) viel mij op, dat als argument voor een verdere verhoging van de BTW en de accijnzen de overweging zou gelden als zou een zodanige verhoging geen nivellerend of denivellerend effect vertonen nu... „een BTW- of accijnzenverhoging voor alle inkomensgroepen in gelijke mate uitpakt“. Indien men echter als vergelijkingsmaatstaf iemands (netto) besteedbaar inkomen neemt - hetgeen het meest gebruikelijk is bij de bestudering van de effecten van belastingheffing -, dan blijkt dat hoe hoger het inkomen is, des te lager het relatief aandeel van voor BTW en accijnzen vatbare bestedingen en derhalve het betaalde BTW en accijnzenbedrag in relatie tot het inkomen. De op het eerste gezicht logische conclusie dat iedereen evenveel betaalt is dus zowel in relatieve zin (in realtie tot het inkomen) als in absolute zin (het daadwerkelijk aan BTW en accijnzen betaalde bedrag) onjuist, evenals de bewering als zou er geen sprake zijn van denivellering, daar deze juist wel het geval is. Het komt mij betreurenswaardig voor dat de fiscale specialist van de VVD in de Tweede Kamer zijn pleidooi tot verdere verhoging van de indirecte belastingen op onjuiste premissen baseert.

Drs. R.A.A. Gielisse
Brussel

Kruisraketten

Sorry dat ik nu een keer grof moet worden. Maar wij hebben ons één keer laten bedonderen doordat wij hier in het westen ons niet wilden verdedigen. Dat mag ons geen tweede keer overkomen! Hadden wij in 1940 een geloofwaardige en werkelijk afschrikkende verdediging gehad, in plaats van „gebroken geweertjes“ en verouderde vliegtuigen en zo (in een van die oude dingen vloog ik zelf, mijn collega sneuvelde), dan was ons al die ellende bespaard gebleven. Maar de óók niet te vertrouwen en óók zogenaamd niets dan vrede willende Hitler had vrij spel. Nee, dank u. Mede namens de zwijgende meerderheid verdom ik het om dat, al of niet via naïevelingen, nog een keer mee te maken. Wij eisen, ook voor ons nageslacht, behoud van vrijheid. Vrijheid tot elke prijs! Is dat duidelijk? Dus zo nodig helaas ook met kruisvluchtwapens en Pershings II, als noodzakelijke afschrikking tegenover de enorme aantallen, ook op ons gerichte, Russische raketten. Laat men toch zijn geschiedenisles beter kennen!!

G.F. Roeloffzen
Enschede

ANLOO

Op 11 november spreekt de heer DRS. W.K. HOEKZEMA in café Hollander. Aanvang: 20.45 uur. Onderwerp: actuele politiek.

ASSEN i.s.m. JOVD ASSEN

Op 3 november spreekt de heer H.J.L. Vonhoff in „de Stadsherberg”. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: liberalisme.

OC BARONIE VAN BREDA

Op 17 november spreken de heren Mulder, Nord en de Vries in de Oranje-zaal van het Turfschip te Breda. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: Europa.

BERGEN OP ZOOM

Op 4 november spreekt de heer prof. dr. ir. J.J.C. Voorhoeve in hotel De Draak. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: defensienota en kernwapens.

BERLICUM

Op 7 november spreekt de heer mr. G.B. Nijhuis in herberg De Gouden Leeuw. Aanvang: 20.30 uur. Onderwerp: gemeentefinanciën i.v.m. de komende bezuinigingsmaatregelen van de regering.

BREDA

Op 4 november spreekt de heer mr. A.H. Korthals in café de Vrachtwagen. Aanvang: 17.45 uur. Onderwerp: algemene politiek.

BRUSSEL

Op 15 november spreekt mevrouw DRS. E. SCHOO in hotel Charlemagne. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: de Nederlandse ontwikkelingspolitiek.

DALFSEN

Op 22 november spreekt de heer A. PLOEG in rest. 't Asje. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: landbouw en milieu.

DORDRECHT

Op 31 oktober spreekt de heer MR. H.E. KONING in het Posteljon Motel. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: algemene beschouwingen en begroting.

EMMEN

Op 2 november spreekt mevrouw DRS. N.J. GINJAAR-MAAS in paviljoen Noorder Dierenpark. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: onderwijsbezuinigingen.

KC GELDERLAND

Op 14 november spreekt de heer DRS. E.H.T.M. NIJPELS in Amfihal van het gemeentehuis te Epe. Aanvang: 20.00 uur.

GORSSEL

Op 28 oktober spreekt de heer A. PLOEG in hotel de Roskam. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: landbouw.

OC GOUDA e.o.

Op 11 november spreekt de heer prof. dr. ir. J.J.C. Voorhoeve in „de Veste” te Gouda. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: „Kernwapens weg . . . zo ja, wat dan?”

's-GRAVENHAGE

Op 14 november spreekt de heer drs. L.M.L.H.A. Hermans in partycentrum Thorbecke. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: algemene politiek.

KC GRONINGEN

FRIESLAND EN DRENTHE
De KC Groningen, Friesland en Drenthe stellen U, als voorlopig kandidaat voor het Eur. Parl., in de gelegenheid U nader te presenteren aan de VVD-leden in de Noordelijke prov. Deze kandidatenpresentatie heeft plaats op zaterdag 12 november in „de Kruisweg” te Marum. Aanvang: 10.00 uur.

HAARLEMMEER

Op 7 november spreekt mevrouw A. Lucassen-Stautter in de Deining te Hoofddorp. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: volksgezondheid en actuele politiek.

HARDINXVELD-GIESSENDAM

Op 31 oktober neemt de heer prof. dr. ir. J.J.C. Voorhoeve plaats in een forum in rest. Campagne. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: vrede en veiligheid.

HENGELO

Op 7 november spreekt mevrouw M.J.H. den Ouden-Dekkers in De Waarbeek. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: vredesonderwijs.

KC 's-HERTOGENBOSCH

Op 1 november spreekt de heer dr. W.F. VAN EEKELLEN in Esplanade. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: Europese gemeenschappen.

OC HET HOGELAND-OOST EN WEST

Op 15 november spreekt de heer A. PLOEG in het Dorpshuis te Baflo. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: land(s) politiek.

HOOGWOUD

Op 4 november spreekt mevrouw A. Lucassen-Stautter in café Verlaat te De Weere. Aanvang: 21.15 uur. Onderwerp: algemene politiek.

LEEUWARDEN i.s.m. JOVD

Op 11 november spreekt de heer R.L.O. Linschoten in het Oranje Hotel. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: jeugdwerkloosheid.

OC LEIDEN

Op 8 november spreekt mevrouw MR. A. KAPPEYNE VAN DE COPPELLO in

café-rest. Wienerwald te Leiden. Aanvang: 20.30 uur. Onderwerp: vrouwenemancipatie.

LOOSDRECHT

Op 7 november spreekt mevrouw E. Terpstra in Sporthal Eykenrode. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: actuele politiek.

MAASDORPEN

Op 28 oktober spreken de heren Blauw en Van Reij in hotel de Zwaan in Lottum. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: landbouw en midden- en kleinbedrijf.

LIBERALE KRING MEPPTEL/STEENWIJK

Op 31 oktober spreekt de heer A. PLOEG in hotel Wesseling te Dwingelo. Aanvang: 20.00 uur.

MONSTER

Op 14 november neemt de heer dr. R.W. de Korte plaats in een forum in gebouw O.J.O.S. Aanvang: 21.00 uur. Onderwerp: actuele politiek.

NAARDEN

Op 17 november spreekt mevrouw DRS. N. SMIT-KROES in de aula Godelindeschool. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: actuele politiek.

NIEUWEGEIN

Op 31 oktober discussiëren dr. R. de Korte en PvdA-kamerlid drs. A. v.d. Hek over 's lands financiën in het Nationaal Badminton Centrum.

NIEUWERKERK A/D IJSSEL

Op 7 november spreekt de heer dr. R.W. de Korte in de Ringvaart. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: liberale visie op economisch bestel.

NOORDWIJKERHOUT

Op 14 november neemt de heer mr. G.B. Nijhuis plaats in een forum in „De Schelft”. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: midden- en kleinbedrijf.

NIJKERK

Op 22 november spreekt de heer J. KAMMINGA in het Nutsgebouw. Aanvang: 19.45 uur. Onderwerp: algemene politiek.

ST. OEDENRODE

Op 7 november spreekt de heer MR. J.G. RIETKERK in rest. „In de Rooise Klomp”. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: milj. nota, ambtenarenbeleid, minderhedenbeleid.

OLDENZAAL

Op 14 november spreekt de heer MR. DRS. F. BOLKESTEIN in rest. Wessels. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: de economische toekomst van Twente en wat kunnen we er zelf aan doen.

Verzorging van:

- * **taxaties voor de onroerend goed belasting**
- * **juridische en taxatie-technische bijstand bij beroepsprocedures**
- * **taxatie van onroerend goed bij brand-verzekering**
- * **taxatie en advisering bij grondverwerving**

Buyssrogge taxaties

P.L. Buyssrogge
beëdigd taxateur

Postbus 1074
8300 BB Emmeloord
Telefoon 05273-1860

OOSTERHESELEN, SLEEN EN ZWEELO

Op 28 oktober spreekt de heer DRS. W.K. HOEKZEMA in café „Welgelegen” te Oosterhesselerbrug. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: actuele politiek.

OPMEER

Op 4 november spreekt mev. A. Lucassen-Stautterer in café Verlaat, de Weeren. Aanvang: 20.15 uur. Onderwerp: volksgezondheid en drugsbeleid.

SCHAGEN

Op 14 november spreekt de heer G.W. Keja in café-rest. „De roode-Leeuw”. Aanvang: 20.15 uur. Onderwerp: alg. politiek, media, R.O.

VROUWEN IN DE VVD SCHAGEN

Op 21 november spreekt mev. S. van Heemskerck Pillis-Duvekot in Zaal 83. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: vrede en veiligheid.

OC SCHOUWEN/DUIVELAND

Op 11 november spreekt de heer mr. A.J. te Veldhuis in rest. „Mondragon” te Zierikzee. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: act. politiek.

JOVD TWENTE

Op 28 oktober neemt de heer R.L.O. Linschoten plaats in een forum over jeugdwerkloosheid in Hotel Modern te Enschede. Aanvang: 20.00 uur.

UITHOORN

Op 7 november spreekt de heer J. Metz in Motel Uithoorn. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: actuele politiek.

UTRECHT

Op 22 november neemt de heer J.D. Blaauw plaats in een forum op de R.U. in „'t Hoogt”. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: vrede en veiligheid.

VALKENSWAARD

Op 14 november spreekt de heer A.J.

Evenhuis in ontm. centrum Carolus. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: „de innige samenwerking met het CDA”.

VLIELAND

Op 16 november spreekt de heer mr. W.J. Geertsema in de grote zaal van het Badhotel Bruin. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: betekenis van het liberalisme.

VLIJMEN

Op 4 november spreekt de heer H.H. Jacobse in hotel Prinsen. Aanvang: 20.30 uur. Onderwerp: openbaarheid van bestuur.

VOORSCHOTEN

Op 28 oktober neemt mev. S. van Heemskerck Pillis-Duvekot plaats in een forum in Ambachts- en Baljuwhuis. Aanvang: 20.30 uur. Onderwerp: kernwapens, macht of onmacht?

WASSENAAR

Op 4 november spreekt de heer drs. D.J.D. Dees in Jachthaven Zijlaan. Aanvang: 21.00 uur. Onderwerp: gezondheidszorg.

Op 7 november spreekt de heer mr. dr. J.M.A.H. Luns in het Jeroenhuis over het kernwapen vraagstuk Nederland NAVO. Aanvang: 20.00 uur.

VROUWEN IN DE VVD

WATERLAND-OOST
op 31 oktober spreekt mev. M.J.H. den Ouden-Dekkers op een huiskamerbijeenkomst, Lameroen 48 te Monnickendam. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: vrede en veiligheid.

WIERINGEN

Op 21 november spreekt de heer J.D. Blaauw in de Harmonie te Hippolytushoef. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: alg. politiek.

WINTERSWIJK

Op 21 november spreekt de heer P.M. Blauw in De Schoppe van De Twee

Bruggen. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: algemene landbouwpolitiek.

WYCHEN

Op 25 oktober spreekt de heer J. KAMMINGA in zaal Verploegen. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: De VVD en gemeentepolitiek.

WIJHE (opr. verg.)

Op 7 november spreekt de heer J.F.B. van Reij in rest. Etenakerhof. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: actuele politiek.

VROUWEN IN DE VVD ZEELAND

Op 18 november spreekt de heer mr. A.J. te Veldhuis in Hotel de Zwaan in Kapelle. Aanvang: 20.45 uur. Onderwerp: mediabeleid en actuele politiek.

ZEIST

Op 28 oktober spreekt mev. A. Lucassen-Stautterer in Hermitage Rond 7. Aanvang 20.00 uur. Onderwerp: functioneren van het parlement.

VROUWEN IN DE VVD ZEIST

Op 9 november spreekt de heer J.D. Blaauw in de Hermitage. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: kernbewapening.

ZOETERMEER

Op 14 november spreekt de heer prof. dr. ir. J.J.C. Voorhoeve in wijkcentrum Buytenwegh. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: defensienota.

ZUIDLAREN

Op 21 november spreekt de heer R.L.O. Linschoten in café-rest. Welte. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: sociaal-econ. ontw. n.a.v. de milj. nota.

OC ZUID WEST SALLAND

Op 31 oktober spreekt mev. MR. A. KAPPEYNE VAN DE COPPELLO in café-rest. Boode te Bathmen. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: emancipatie.

EXCLUSIEF

„Het begin van de ondergang“

ROMAN

SAMUEL RAM

De ontwikkeling van een arbeiderskind in de tweede wereldoorlog.

Kunnen „gewone“ mensen „gewoon“ doorleven?

Hoe krijg je te eten, als je geen vuilen handen wilt?

Wanneer collaboreer je wel, wanneer niet?

De armsten kenden de vijand reeds van voor de oorlog.

Prijs f 19,50

Verkrijgbaar bij de boekhandel of rechtstreeks bij de uitgever.

Uitgeverij Sassenheim

antwoordnummer 33, 9750 VX Haren Gn.,
tel.: 050-349360

BELASTINGVRIJ BELEGGEN

Looptijd ½ jaar

Opbrengst ± 20% op jaarbasis

Referentielijst aanwezig

Inlichtingen:

Nederland:

De Waaijer + Partners B.V., Willemsplein 44, 6811 KD Arnhem, tel.: 085 - 456866, telex 45788 WAPAR NL.

Zwitserland:

Chamerstrasse 52 Zug, tel.: 09.41.42216764, telex 862263 COWA CH.

In de tijd van de computers, viert het oude ambacht hoogtij.

Heden ten dage worden in het atelier van

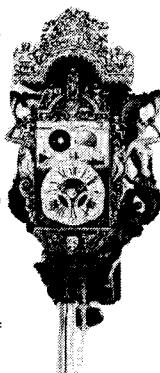
Christiaan v.d. Klaauw

FRIESE STOELKLOKKEN

gebouwd voorzien van een carillon, spelend op 6 bellen. Tevens kunt u waarnemen de zonnestand met meelopende horizon, de maan in bolvorm, de datum en de maanden. Daar de levertijd van deze klok 6 tot 8 maanden bedraagt, is inschrijving gewenst.

De modellen van rond 1750 worden er ook nog gebouwd. Ook zijn er mogelijkheden een klok zelf te bouwen.

Wilt u er meer over weten, belt u dan 05138 - 4390 of kom eens langs aan de Kruisstraat 5, hoek Kolkstraat, 8501 BP Joure, Pb. 119, 8500 AC Joure.

Uw familiewapen - ornamenten - deurknoppen en naamplaten worden door ons voor u gegoten in brons, messing en aluminium.

Volgens uw specificatie.

DECOGRAPHICA voor visuele communicatie,
Haagse Markt 22, 4813 BB Breda,
tel.: 076 - 132153.

Romantisch Restaurant-Auberge De Campveerse Toren

Kaai 2 - 4351 AA Veere
Telefoon 01181 - 291

500 jaar vast gebruik
... om luyden van kwaliteit
en andere passanten te
logeeren en tracteeren
op costelijke spijzen
van zee, vee en veldt".

alle dagen geopend

TopJobs Consultants.
Voor werving en selectie van topsekretarissen,
management-assistenten en middenkader.

"We cater for the client and care for the candidate".

TOPJOBS

TopJobs Consultants bv
Hoopleingebouw (6e)
Hotplein 19
3032 AC Rotterdam
Telefoon (010) 33 06 55

Stoorvogel's-Lijfrentecentrum

voor fiscaal voordelig sparen!

WAT KAN DIT VOOR U BETEKEN?

- Maximale aftrek lijfrente-premie.
- Inkomstengarantie voor later.
- Mogelijkheid om met vervroegd pensioen te gaan.
- De top van uw inkomen belastingvrij te maken, en verzuim hiervan te herstellen.
- Mijn vrouw nu en ons beiden voor later behouden voor een drastische terugval in inkomen.

ANTWOORDCOUPON

Ik wens een vrijblijvend op mijn persoonlijke omstandigheden gerichte offerte.

Naam:

Adres:

Woonplaats:

Telefoon:

Geboortedatum:

De coupon [in gesloten enveloppe] opsturen naar: Stoorvogel's Lijfrentecentrum, Antwoordnummer 68, 2678 VE De Lier, tel.: 01745 - 5600.

Stoorvogel's Lijfrentecentrum maakt deel uit van de Stoorvogel adviesgroep

Couture, Fourrures,
Haute Confection

Theresa
PO

Een 25-jarige traditie van
verfijnde mode voor de vrouw
van deze tijd.

Amsterdam: P.C. Hooftstraat 55, Tel. (020) 79 62 25 - 71 91 04.

Willy Egbers

Bovag - Garage

AUTO-AIRCONDITIONING

6811 HS Trans 31, ARNHEM 085 - 421430

WINTERSPORTHOTEL EDENHOF
in het sneeuwzekere **Lenzerheide (Zw.)**

heeft nog **KAMERS VRIJ**. Halfp. vanaf Zw.fr. 60,— van 10 dec. tot 19 dec. per 12 pers. comfortabele hotelbus f 650,— p. pers. (incl. reis).

Inl. bij de Ned. Hotelier, B. de Geus, Vinkebuurt 6, 2471 XC Zwammerdam, tel.: 01726 - 15520; b.g.g. Rest. De Watergeus - Ten Noorden, tel.: 01724 - 8398.

Henri Drouvin
EETHUISJE & WIJNPROEVERIJ

Het Huys met de Gaper

Wijnkoperij Hein Smeenk • Gravenstraat 20 • 1012 NM Amsterdam • Tel. 020-239333

*Restaurant
„Bistroquel”*

eerlijke franse keuken
in bistro atmosfeer

Lange Voorhout 98
's-Gravenhage
070 - 601170

INTERNAAT TER APEL

HET INTERNAAT:

- waar iedere leerling een eigen kamer heeft;
- waar opleidingsmogelijkheden zijn voor alle vormen van voortgezet onderwijs;
- waar jonge, enthousiaste, bevoegde assistenten, voor zover nodig, individuele studiebegeleiding geven, welke bij de prijs is inbegrepen;
- waar kwaliteit in opvoeding en opleiding de hoogste prioriteit geniet;
- waar veel aan sport gedaan kan worden en goede recreatiemogelijkheden zijn;
- waar, en dat is o.i. het belangrijkste, ook uw zoon of dochter zich thuis zal voelen.

Inlichtingen omtrent plaatsingsmogelijkheden en prospectus bij de directrice, M. A. Boerma, Sellingerstraat 75, 9561 TA Ter Apel, tel.: 05995 - 1642.

Maaltijdverzorging

Sedert 1976 bezorgen wij tot nu toe ca. 200.000 warme maaltijden in A'dam-Zuid bij bejaarden, zieken en alleenstaanden.

Wij zenden gaarne ons Menu van de Week en verdere informatie.

Telefoon 020 - 250345

Petit Hotel-Restaurant

Huize Otten

SPECIALITEITEN RESTAURANT „Het Kasteel van Rhoon”

à la carte Restaurant

Tevens zalen voor recepties, diners,
vergaderingen

S. G. Abel - Dorpsdijk 63, Rhoon - Tel. (01890) 8896 - 8884

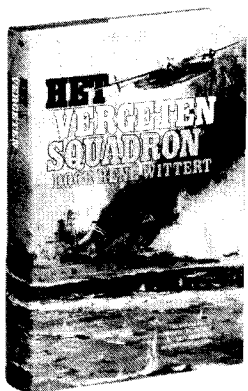
FRANKRIJK St. Tropez/Côte d'Azur

TE KOOP

appartementen en villa's v.a. f 125.000,— met vrij uitzicht over de baai van St. Tropez. De gunstige hyp. en de unieke huurgarantie maken eigen investering overbodig.

Bel nu voor info. of reserveer voor een bezichtigingsvlucht.
EUROLIVING, Vondelstr. 25, Beek, tel.: 08895 - 3718.

ZOJUIST VERSCHENEN

HET VERGETEN SQUADRON door René Wittert

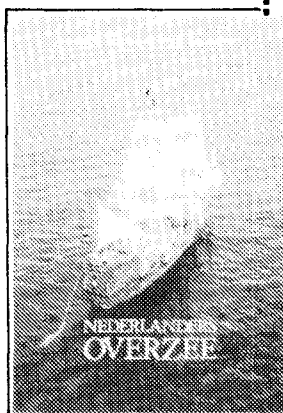
De bewerkte, tweede druk van een boek, geschreven door de squadron-leader, René Wittert, dat handelt over de dappere, bijna ongelooflijke strijd die een handjevol Nederlandse piloten tijdens de Tweede Wereldoorlog voerden tegen de Japanners. Zij opereerden daarbij vanuit de onherbergzame wildernis van Australië.

Het vergeten squadron is beschreven vanuit het persoonlijke gezichtspunt van een man, die als commandant van dat squadron bij deze strijd zo intens betrokken is geweest.

Een hoogst boeiend, leerzaam en ontroerend document van het leven van een unieke Nederlander.

Gebonden in met kunststof overtrokken omslag. Geïllustreerd. Nu f 29,90*

* na 1-1-'84 wordt de prijs f 35,-

NEDERLANDERS OVERZEE door Leonard Blussé en Jaap de Moor

HET BOEK VAN DE TV-SERIE

In de vele boeken over de toenmalige koloniën van Nederland komt zelden aan de orde hoe Nederland aan haar koloniën kwam. Toch is de geschiedenis van de Nederlandse expansie overzee in de Gouden Eeuw een van de meest fascinerende episodes uit onze vaderlandse geschiedenis.

In **NEDERLANDERS OVERZEE** wordt een boeiend beeld opgeroepen van deze episode. De leesbare stijl en vooral de overvloed aan illustratiemateriaal (veel in kleur) maken dit boek tot een waardevol bezit.

Voor iedereen die geïnteresseerd is in de Nederlandse geschiedenis en voor hen die de televisieserie met interesse zullen volgen.

Luxe paperback, royaal geïllustreerd, omslag in vierkleurendruk, geplastificeerd.

f 29,90

Zend mij rechtstreeks via boekhandel*

* doorhalen wat u niet wenst.

..... ex. NEDERLANDERS OVERZEE
door L. Blussé en J. de Moor à f 29,90

..... ex. HET VERGETEN SQUADRON
door R. Wittert à f 29,90

Naam:

Straat:

Postcode:

Plaats:

Bankrekening- of gironummer:

In open envelop zonder postzegel zenden aan: Uitgeverij T. Wever b.v.
Antwoordnummer 5.8800 VB Franeker.

T.WEVER BV FRANEKER

Postbus 59 / 8800 AB FRANEKER

Tel. 05170 - 3147

VRIJ HEID & DEMO CRATIE

LIJST VAN ADVERTEERDERS

Hotel Aux Mille Etoiles, Les Marécottes / Berntsen & Braam, Nijmegen / Hotel Edenhof, Zwammerdam / Richard Ellis Int. Property Consultants, Amsterdam / Finac, Utrecht / St. Internaat Ter Apel, Ter Apel / Jan Hamer & Co., Heerhugowaard / N.C.H.P., Houten / Schilders- en afwerkingsbedrijf Roosemalen, Bussum / Rijko Handelsonderneming, Tilburg / Stoorvogel Hypotheken b.v., De Lier / Zuid Afrikaanse Lugdiens, Amsterdam / Wijnkoperij van Tetering, Bloemendaal

Richard Ellis

International Property Consultants
Gebouw Hirsch
Leidseplein 29
Postbus 19719, 1000 GS Amsterdam
Tel. 020 - 262691

INTERNAAT TER APEL

HET INTERNAAT:

- waar iedere leerling een eigen kamer heeft;
- waar opleidingsmogelijkheden zijn voor alle vormen van voortgezet onderwijs;
- waar jonge, enthousiaste, bevoegde assistenten, voor zover nodig, individuele studiebegeleiding geven, welke bij de prijs is inbegrepen;
- waar kwaliteit in opvoeding en opleiding de hoogste prioriteit geniet;
- waar veel aan sport gedaan kan worden en goede recreatiemogelijkheden zijn;
- waar, en dat is o.i. het belangrijkste, ook uw zoon of dochter zich thuis zal voelen.

Inlichtingen omtrent plaatsingsmogelijkheden en prospectus bij de directrice, M. A. Boerma, Sellingerstraat 75, 9561 TA Ter Apel, tel.: 05995 - 1642.

T-shirts, sweaters, trainingspakken,
bedrukt vanaf 15 stuks

poppelaanstekers bedrukt
stickers, relatie-art., buttons, petjes

RYKO HANDELSONDERNEMING

Postbus 383 - Spoorlaan 393 - Tilburg - Tel. 013 - 435809

WINTERSPORTHOTEL EDENHOF

in het sneeuwzekere **Lenzerheide (Zw.)**

heeft nog **KAMERS VRIJ**. Halfp. vanaf Zw.fr. 60,—. Van 10 dec. tot 19 dec. per 12 pers. comfortabele hotelbus f 650,— p. pers. (incl. reis).

Inl. bij de Ned. Hotelier, B. de Geus, Vinkebuurt 6, 2471 XC Zwammerdam, tel.: 01726 - 15520; b.g.g. Rest. De Watergeus - Noorden (Gem. Nieuwkoop), tel.: 01724 - 8398.

**Vrijheid en
Democratie**

veertiendaagse uitgave
van de Volkspartij voor
Vrijheid en Democratie

NUMMER 1292
8 november 1983

Hoofdredacteur:
Reny Dijkman

Redacteur Buitenland:
Victor Hafkamp

**Parlementair
redacteur:**
Michiel Krom

Vormgeving:
Siem Willems

**Redactie-adres en
Abonnementen-
administratie:**
Algemeen
Secretariaat VVD
Koninginnegracht 57
2514 AE
's-Gravenhage
Telex 33564
t.n.v. VVD Den Haag
Tel. 070 - 614121

**Advertentie-
exploitatie**
Bureau
Van Vliet b.v.
Postbus 20
2040 AA Zandvoort
Tel.: 02507 - 14745

Druk
Ten Brink Meppel b.v.

Abonnementen
voor niet-leden f 16,50
per jaar

brieven voor het
22 novembernummer
moeten uiterlijk
11 november
binnen zijn

Foto's: Bureau Meijer

Telefonade

Groslijst + technisch advieslijst

Interview met Matty de Bruijne

Koosjes Column

De vrouwen in de VVD
congresseerden

De Tweede-Kamerfractie in het
parlement

En men marcheerde door Den Haag . . . stakingen werden opgeschort voor een massale demonstratie.

Ruim 500.000 man kwam op de been.

Een op de 28 Nederlanders manifesteerde zich tegen de plaatsing van kernwapens in Nederland. Die andere 27 deden dat niet. Misschien heeft een groot deel gearzeld, maar men liep niet mee.

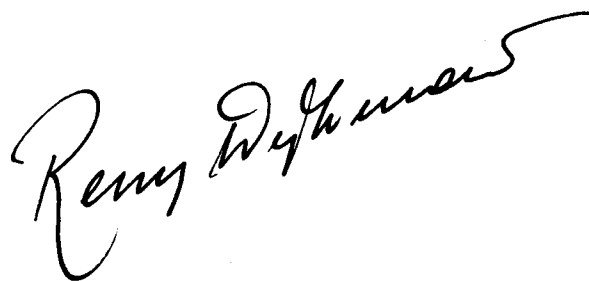
We groeien langzamerhand naar een beeldvorming waarin het gelijk wordt bepaald door de optiek. In dat geval zou niet de getalsmatigheid de basis van onze democratie vormen, maar de over de minderheid beschikkende pressiegroepen, die zich uiten. De demonstratie van 29 oktober werd „begeleid” met een dagje VARA-radio en NOS-t.v.

Los daarvan vond in de weken die aan deze dag vooraf gingen in een deel van de media een mobilisatie ten gunste van de demonstratie plaats die zelden eerder is vertoond.

En daarin schuilt het gevaar. Het risico van overwaardering van feiten die als enige waarheid door een gedreven groep worden uitgedragen.

We moeten terug naar de realiteit. Deze demonstratie is een indrukwekkend bewijs van het verlangen naar vrede. Een vrede die iedereen wenst. Alleen zijn we het onderling niet eens over de middelen tot behoud van die vrede.

Angstwekkend is hoe snel de tijd van het gebroken geweepte blijktbaar is vergeten.

N.B. In tegenstelling tot het bericht in de groslijst zal dhr. Geurtsen zich niet kandideren voor het Europees Parlement.

Matty de Bruijne heeft veel zin in zijn nieuwe ambt

Voor Matty de Bruijne gaat er vrijdagochtend 16 november iets wezenlijks veranderen. In plaats van vanuit zijn woonplaats Amersfoort naar het westen te rijden, richt hij dan de steven van zijn auto naar het oosten. Niet meer als gedeputeerde voor de provincie Utrecht naar het Utrechtse provinciehuis, maar als commissaris van de Koningin naar het Gelderse provinciehuis in Arnhem. Matty de Bruijne is dan de opvolger van mr. W. Geertsema, die met pensioen is gegaan. Hij is daar de nieuwe voorzitter van het College van GS geworden.

De Bruijne ervaart deze verandering in zijn werkkring als een erg belangrijk moment in zijn leven. Desondanks aarzelt hij voordat hij met een gesprek instemt. Dat heeft een bescheiden reden. Hij zegt: „Ik wil liever niet voor mijn beurt praten. Het is de heer Geertsema, die afscheid neemt als commissaris van de Koningin, het wordt dus zijn afscheid en ik wil hem daarbij niet voor de voeten lopen”. Eenmaal over de nieuwe uitdaging van de heer De Bruijne begonnen, blijkt hij een boeiend verteller te zijn. Zoals over die gedenkwaardige dag, dat hij van zijn benoeming op de hoogte gesteld werd. Zijn relaas: „Het was vrijdag 14 oktober, dat ik hier in het provinciehuis gebeld werd door de minister van Binnenlandse Zaken. De blij boodschap die de heer Rietkerk mij vertelde veroorzaakte natuurlijk de nodige opwinding bij me. Het was geen complete verrassing. Ik wist dat ik in de markt was en tot de serieuze kandidaten behoorde. Maar toch houdt zo'n zaak je in spanning en die spanning valt dan met zo'n telefoontje van je af. Ik heb natuurlijk gelijk mijn vrouw gebeld. Voor mijn gezin gaat er ook wel het nodige veranderen. En daarna ging het bericht de wereld in. Dat gaf een enorm grote drukte, want er kwamen vele goede wensen en felicitaties op me af. Erg leuk allemaal”.

De periode van opwinding en drukte was snel voorbij. De heer De Bruijne realiseerde zich terdege, dat niet alleen de nieuwe uitdaging aan de

horizon gloort, maar dat er ook nog iets redelijk moet worden afgebouwd. Hij vertelt: „Als je dan na zo'n mededeling tot rust bent gekomen, dan ga je beseffen, dat je je huidige werk moet overdragen. Dan krijg je de trits van alle dag weer terug en dan denk je aan je opvolger, die de zaakjes toch goed aangereikt moet krijgen. Die opvolger is de heer C. van den Oosten. Dan word je ook overvallen door een zekere weemoed, omdat je iets, waaraan je gehecht bent geraakt, verlaten gaat. Afscheid nemen is een beetje sterven”.

Vakbekwaam

Met de benoeming van De Bruijne tot Gelderse commissaris van de Koningin wordt in feite erkenning gegeven aan de vakbekwame werkers in de VVD, die uit de zogeheten lagere bestuurslaag afkomstig zijn. Er zijn Commissarissen van de Koningin benoemd, die een vooraanstaande nationale rol hebben gespeeld (Toxopeus, Geertsema, Wiegel en Vonhoff), maar met de komst van De Bruijne naar het Gelderse provinciehuis is duidelijk aangetoond, dat deze belangrijke post ook kan worden vervuld door mensen uit het gemeentelijke en provinciale niveau. Matty de Bruijne heeft zijn sporen op dat bestuurlijke niveau zeker verdiend. Twaalf jaar lid van de gemeenteraad van Amersfoort, waarvan acht jaar als fractievoorzitter, sedert 1966 lid van Provinciale Staten van Utrecht en

sinds 1974 gedeputeerde. De Bruijne hierover: „Er zit geen verschil in de mensen die Commissaris van de Koningin worden maar wel in de manier waarop zij tot het ambt gekomen zijn. Ik ben blij dat ook het middenkader mensen voor mijn nieuwe functie mag leveren.” Over zijn nieuwe werkgebied zegt Matty de Bruijne: „Er zijn natuurlijk overeenkomsten tussen de provincies Utrecht en Gelderland en er zijn verschillen. Aan welke kant je nu zit van de Gelders/Utrechtse provinciegrens, decentralisatie, deregularisatie, financiële problematiek en organisatie binnenlands bestuur zijn onderwerpen, die in beide gebieden actueel zijn. Daarnaast kent elke provincie zijn eigen problemen die vaak elke weer een eigen aanpak verdienen, niet zelden gericht op de aard en de omstandigheden van de provincie. Specifieke Gelderse problemen ken ik nu nog niet. Ik heb Gelderland tot dusver meer als toeristische recreant dan als bestuurder leren kennen. Natuurlijk heb ik intussen al kennis gemaakt met GS van Gelderland”.

Dit College heeft zich al verheugd uitgesproken over de benoeming van de heer De Bruijne. Is ook niet te verwonderen als men bedenkt dat de Gelderse vertrouwenscommissie, die door minister Rietkerk bij de benoemingsprocedure was betrokken, unaniem haar voorkeur voor de gedeputeerde uit Utrecht had uitgesproken. Verschillen in taak en verantwoordelijkheid van gedeputeerde en commissaris? De Bruijne formuleert dit zo: „Het ambt van commissaris voegt natuurlijk een nieuwe dimensie toe aan het werk dat ik tot dusver deed. Je bent nu voorzitter van het college. Dat betekent coördinatie, leiding en meer representatie naar buiten. Wat er afgaat is het beheer van portefeuilles. Wat die contacten naar de buitenwereld betreft, denk ik zeker dat die zullen vermeerderen in mijn

nieuwe ambt. Een erg belangrijke taak die er ook bijkomt is bijvoorbeeld het voorbereiden van burgemeestersbenoemingen. Ik heb in de provincie Utrecht al een beetje van het commissaris-ambt mogen proeven omdat ik als loco ben opgetreden”.

Contacten

Contact met de partij: De Bruijne hierover: „Je bent als gedeputeerde en als commissaris niet verplicht om te verschijnen op vergaderingen van de kamercentrale, maar ik zal dit zeker wel gaan doen. Ik vind contacten met partijgenoten erg belangrijk. Matty de Bruijne realiseert zich terdege, dat zijn nieuwe ambt ten aanzien van de privacy wel het een en ander in zijn leven zal veranderen én in het leven van zijn gezin. Hij verwacht dat dit bepaalde beperkingen, maar aan de andere kant ook weer verruimingen met zich meebrengt. Dan komt de onvermijdelijke vraag over de toekomstige ambtswoning van de heer De Bruijne. Gaat hij in het „Kasteel van Geertsema” wonen? De Bruijne zegt hierover: „De provincie Gelderland heeft geen ambtswoning voor de commissaris van de Koningin. De heer Geertsema bewoont zijn kasteel privé. Het is allereerst de vraag of ik er in zou kunnen wonen. De heer Geertsema zou het, denk ik, plezierig vinden. Maar daarnaast speelt het feit, dat ik het mij financieel niet zal kunnen permitteren in dat prachtige kasteel te gaan wonen. Met andere woorden: we moeten nog naar een geschikte woning zoeken. Ik blijf voorlopig nog in Amersfoort, maar ben mij bewust van de noodzakelijkheid dat een commissaris van de Koningin in zijn eigen provincie moet wonen”.

Media

Een enkele actuele zaak. Zoals die van de media. Wat vindt de heer De Bruijne van regionale omroep? Hij meent: „In 1978 heeft het verkiezingsprogramma van de VVD in

de provincie Utrecht gezegd, dat onze partij zich voor regionale omroep zal gaan inzetten. Ik denk dat regionale omroep, net zoals bijvoorbeeld de brandweer, regionaal moet worden ingevuld. Waar de VVD zich inzet voor decentralisatie moeten de provincies regionale omroep bevorderen. Waarbij het erg belangrijk is om eerst te gaan toetsen

of de bevolking bereid is geld voor regionale omroep neer te tellen. Je kunt als overheid zoveel willen, maar de behoefte bij de mensen moet toch aanwezig zijn. Ik pleit voorts voor regionale Ster, mits er geen schade wordt toegebracht aan bestaande media. Je gaat niet het ene medium oprichten en het andere afbreken. Waar ik zeker niet voor pleit is bemoeiing door de overheid met regionale omroep, althans bemoeiing

met de programma's die worden uitgezonden. Ik verwacht dat er niet alleen regionale, maar ook veel nationale bedrijven zijn, die in de toekomst voor regionale omroep willen adverteren”.

Cumulatie van politieke functies. Een onderwerp, dat de bijzondere belangstelling van Matty de Bruijne heeft. In de Vereniging van Staten- en Raadsleden van de VVD is over dit onderwerp veel gedacht en gesproken en ook in de partij is deze zaak uitvoerig aan de orde geweest. De heer De Bruijne zet zijn meningen hierover duidelijk op een rijtje en zegt: „Je moet er voor waken, dat incidenten de oorzaak vormen van het uitsluiten van dubbele functies. Veel hangt af, bij de beoordeling van wat wèl of wat niet kan, van de situatie ter plaatse. Is een wethouder full-time of part-time? Thorbecke heeft gezegd dat een combinatie niet mogelijk is van controleur en gecontroleerde. Dan ontstaat er onverenigbaarheid. Een burgemeester kan over het algemeen gesteld dus wèl deel uitmaken van Provinciale Staten, maar ook weer niet in alle gevallen. Een voorbeeld: ik denk dat de burgemeester van Utrecht er beter aan doet géén lid te zijn van PS van Utrecht, maar dat de burgemeester van bijvoorbeeld Zandvoort wel tot de Noordhollandse Staten mag behoren. Nogmaals: de relatie tussen controleur en gecontroleerde is hierbij bepalend”. De heer De Bruijne meent overigens, dat het in de VVD opgestelde rapport van destijds over cumulatie van functies té veel de sfeer van incidenten uitademde. „Teveel regelgeving kan hierbij verstorend werken”, aldus de nieuwe commissaris van de Koningin in Gelderland. Matty de Bruijne heeft zin in zijn nieuwe baan. Voortgekomen uit de JOVD, waarvan hij eens voorzitter was, evenals trouwens zijn nieuwe collega Hans Wiegel en voormalig D'66-minister Nypels, houdt de heer De Bruijne van uitdagingen. Die zitten zeker in zijn nieuwe ambt.

Hans de Bie ■

De Kamercentrale Limburg bestaat 25 jaar. Een goede reden om een gesprek te hebben met de twee kamerleden uit deze provincie: Max Tripels en

Jos van Rey.

„Wij zegenen niet ons zelf”

Als Limburgers onder elkaar kunnen de VVD-Tweede-Kamerleden Max Tripels en Jos van Rey het uitstekend met elkaar vinden. Zaken uit de meest zuidelijke provincie worden regelmatig met elkaar doorgenomen. Beide Kamerleden hebben een aantal punten gemeen. Alle twee hebben ze een eigen bedrijf. Jos van Rey een verzekeringskantoor en Max Tripels een advocatenbureau. Ze zitten beiden actief in de voetbalwereld. Jos van Rey is voorzitter van de financiële commissie van de voetbalvereniging RFC. Max Tripels is (al meer dan 25 jaar) voorzitter van MVV. Bovendien heeft hij twaalf jaar in het bondsbestuur van de K.N.V.B. gezeten en was hij lid van het sectiebestuur betaald voetbal. In de Kamer hebben ze een gezamenlijke portefeuille: financiën. Beide heren doen alles om Limburg maar zo goed mogelijk te vertegenwoordigen. En, zegt Jos van Rey: „We rijden alle twee in een blauwe BMW”.

De VVD-Limburg is in de afgelopen 25 jaar van bijna niets uitgegroeid tot een partij waar men niet meer omheen

Jos van Rey

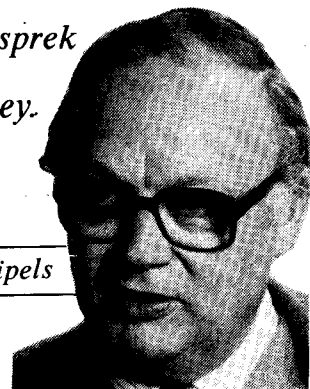
kan. „Het is nog niet zo lang geleden dat je als niet-lid van de toenmalige KVP geen toegang had tot allerlei organisaties. Ik bedoel dan besturen waar belangrijke besluitvorming plaatsvindt met maatschappelijke en economische consequenties, zoals het deel uitmaken van schoolbesturen,” zegt Max Tripels. Hij gaat verder: „Een VVD-er of iemand die zich liberaal noemde, werd als niet katholiek beschouwd. Je werd gewoon in een bepaalde hoek gezet. Mijn vader, overtuigd katholiek, heeft het hier erg moeilijk mee gehad. Het leek wel als of je melaats was”. Jos van Rey: „Ik weet nog heel goed dat in 1966, en dat is maar 17 jaar geleden, minister Witteveen in Limburg een spreekbeurt kwam houden. Het dagblad ‘De Limburger’ weigerde de aankondigingsadvertentie. In een brief van die krant stond letterlijk: Wij nemen alleen advertenties op van confessionele partijen.”

De machtsconcentraties op het bestuurlijk vlak bestaan nog in Limburg. Liberalen worden nog steeds geweerd. Max Tripels: „Je wordt doelbewust uit bepaalde organisaties gehouden. Het wordt gelukkig minder. De VVD groeit en de liberale beginselen slaan erg aan bij de jeugd.”

Jos van Rey: „Door de moeilijke structuur van Limburg duurde die groei wat langer. De macht werd immers steeds verdeeld onder één partij. We zullen nu rechtvaardige posities moeten innemen in organen waar de VVD onontbeerlijk is. Max en ik zullen als kamervertegenwoordigers proberen de partij nog groter te krijgen en daarbij Limburg te dienen.”

Max Tripels: „Wij zegenen niet ons zelf.” Jos van Rey: „Onze achtergrond geeft ons juist de kracht om door te zetten.”

Tijdens het interview gaat de telefoon voor Jos van Rey. De ROZ (regionale omroep in Limburg) bedankt hem voor het vele werk wat hij voor hen heeft gedaan. „Dit is eigenlijk een goed voorbeeld van een Limburgse zaak waar Max en ik zich sterk voor

Max Tripels

hebben gemaakt. In de medianota van minister Brinkman staat dat Provinciale Staten de zendtijd van deze omroepen regelt. Hier zijn wij fel op tegen. Dit kan een politiek orgaan niet doen.” Beide heren doen een beroep op alle mensen die bezig zijn met SROL en ROZ (twee Limburgse omroepen) om aan tafel te gaan zitten en de problemen op te lossen. De Limburgse kamerleden zetten zich ook in voor de BRT. Jos van Rey: „In Limburg moet je een beetje over de grens kijken.” Max Tripels: „Inderdaad. Zo heb ik altijd achter Eurocontrol (internationaal vluchtleidingscentrum vanuit Limburg) gestaan.”

**Op zaterdag
19 november 1983 zal
de Kamercentrale
Limburg
het 25-jarig jubileum
vieren in**

De Hanenhof te Geleen.

**Aanvang: 20.00 uur met
korte toespraken van
kc-voorzitter
Sjeng Derks
VVD-voorzitter
Jan Kamminga en
politiek leider
Ed Nijpels.**

**Het grootste deel van de
avond zal worden
gevuld met muziek,
dans en conferences.**

Beide kamerleden vertellen verder over hun eigen werkzaamheden toegespitst op Limburg.

Max Tripels werkt vrijwel altijd achter de schermen. Hij vindt dat de taak van een kamerlid moet bestaan uit wetgevende arbeid. „Hierdoor heb ik geen tijd om mijzelf te profileren. Dit is voor mij een weloverwogen keuze. Ik steek enorm veel tijd in het kamerwerk. Gelukkig heb ik op mijn advocatenkantoor medewerkers die ervoor zorgen dat het bureau blijft draaien. Je kunt het kantoor natuurlijk niet in de steek laten.”

Max Tripels krijgt heel veel Limburgse problemen toegestuurd. Bijna al zijn bemiddelingen liggen op het juridisch vlak: „Bepaalde gemeenten met specifieke problemen sturen hele dossiers. Zo heb ik op het ogenblik drie dossiers liggen. Ik los dit soort zaken altijd in de anonimiteit op. Steeds meer mensen weten de weg naar de fractie of naar de individuele kamerleden te vinden. Een kamerlid wordt een soort juridische ombudsman. Ik ben voor velen een klaagmuur. Ik vind dat je niet alleen moet luisteren naar de problemen, maar er ook iets mee moet doen. Vanuit de praktijk ontdek je fouten in de wetgeving. Dat beïnvloedt je werk.”

Mensen uit Limburg hoeven niet allemaal naar Den Haag te komen. Max Tripels houdt al jarenlang elke zaterdag van 10.00 tot 13.00 uur politiek spreekuur op zijn kantoor in Maastricht. Na telefonische afspraak kan iedereen komen. „Ik help de mensen gratis. Er komen zeer veel verschillende vragen, zoals: problemen op het werk, maatschappelijke en financiële problemen, moeilijkheden met een jachtakte of iemand die uitstel wil hebben van militaire dienst.”

Overigens bestudeert hij inbrengen op wetsvoorstellen voor de VVD-fractie op juridisch gebied. In de Kamer helpt hij ook mensen persoonlijk als zij problemen hebben. „Iedereen kan langskomen. Ik heb een kast vol met stukken van mensen die ik geholpen heb.”

Ook Jos van Rey lost graag problemen op. „Alle afdelingen in Limburg hebben een brief van mij gekregen dat men altijd een beroep op mij kan doen. Men weet dat en er wordt veel gebruik

Landdag vormingsfunctionarissen op 26 november 1983 in hotel Hof van Holland in Hilversum

Op 26 november a.s. organiseert de Haya van Somerenstichting haar jaarlijks terugkerende landdag.

Op deze dag presenteren wij het jaarprogramma 1984. Naast allerlei oude cursussen kunt u daarin allerlei nieuwe activiteiten aantreffen. Op overzichtelijke wijze gerangschikt vindt u daarin subsidievoorwaarden, sprekers, trainers en suggesties voor informatiemateriaal.

In 1983 hebben wij een enorme toename kunnen zien van vormings- en scholingsactiviteiten, in 1984 hopen wij die lijn voort te zetten.

Op deze landdag krijgt u tal van praktische tips voor het zelf organiseren van cursussen. U kunt ideeën uitwisselen met collega's uit afdelingen, ondercentrales en kamercentrales. Ook trainers zullen op deze bijeenkomst aanwezig zijn.

Wilt u inspiratie opdoen voor een nieuw seizoen kom dan ook! De toegang is gratis, wij zorgen voor koffie en een lunch.

U kunt zich schriftelijk opgeven bij de Haya van Somerenstichting, Koninginnegracht 57, 2514 AE 's-Gravenhage, met vermelding van functie binnen de partij.

Wilt u nadere inlichtingen bel dan 070 - 614121.

Bent u vormings- en scholingsfunctionaris van een afdeling, ondercentrale of kamercentrale kom dan ook 26 november!

Wij beginnen rond 10.00 uur, deze bijeenkomst eindigt rond 16.00 uur.

Na aanmelding ontvangt u een routebeschrijving.

Het hotel ligt vlakbij het station. Een NS-Kortingskaart is bij het programma ingesloten.

van gemaakt.” Onrecht en frauduleuze zaken worden door hem bestreden en hij rust niet eerder totdat alles boven water is. De afgelopen periode kwam, mede door zijn inzet, een fraudezaak bij de Tilburgse Hypotheekbank aan het licht. Hij zorgde er bovendien voor dat een rapport openbaar werd gemaakt over een woningstichting in Sittard: „De SBDI-affaire”. Bij deze zaak waren vooraanstaande CDA-politici uit Limburg direct of indirect betrokken. Het ging om miljoenen guldens. „Het is onvoorstelbaar wat hier is gebeurd.”

Limburg heeft in Max Tripels en Jos van Rey een goede vertegenwoordiging in de Tweede Kamer. Ze denken aan hun

geboortestreek en aan de VVD. Dat blijkt bijvoorbeeld als ze tijdens het gesprek de voorzitter van de Kamercentrale Limburg complimenteren voor het vele werk wat hij verricht. „Sjeng Derks is een prima man.” En zegt Jos van Rey: „De VVD zal de komende jaren ook in onze provincie een steeds belangrijker plaats gaan innemen. Op 19 november komt Ed Nijpels naar Limburg. Dat moet een vernieuwde start zijn voor de VVD in onze provincie.”

Michiel Krom ■

Science fiction??

Stel mevrouw, stel dat u en ik vanaf de planeet Venus zachtjes op onze schotel aan komen suizen. Onze vliegende schotel. Met kristallen Venusogen kijken we dwars door de dampkring en dáár ligt de planeet Aarde, pastelkleurig, een grote globe!

Sorry, wat zegt u meneer? O, u zit in het schuurtje de achterband van die ene nog niet gestolen fiets te plakken. Bezuinigen. U bent de solutie toch niet vergeten? Weet u nog? En een emmer water, anders kunt u het lek niet vinden. Niet te véél schoon water, een half emmertje. Want behalve aan bezuinigingen denkt u ongetwijfeld ook aan het milieu.

Mevrouw van Venus, ons vliegend comfortabel warmwaterbord laten we stoppen boven het continent Europa. We turen over de rand: niet zo groot, dat continent, maar wel móóí! Bergen, bossen, weiden, steden, veel kerktorens, soms een fabriekspijp waar aarzelend wat rook uitkomt. Die rivierdelta met een droge hondsrug in het Noord-Westen, heet Nederland. Die glinstertjes zijn tomatenkassen. Dat géél vermoedelijk boterbergen. Smaken als jonge margarine, mmm . . . Die optochtjes werkloze jongeren. Ze zijn niet werkeloos want ze demonstreren ijverig. Nou en, je bent jong en je doet tenminste wat! Dóórstuderen? Welja, maar tijdens je óvergang een scriptie schrijven valt ook niet mee. En de faciliteiten nemen dan ook af, kan je wel zeggen. De bejaarden zie je niet, die zitten binnen te scriptogrammen: A + O + W = rijsteband.

Om Europa heen liggen grote continenten: Amerika, Azië, Afrika. En ver weg een eiland met véél rokende fabriekspijpen. Maar ook bloeiende kersenbomen en een EG-Ambassadeur uit de jaren '66. Tel uit je winst.

Prof. dr. H.J. Witteveen

Mevrouw, u voert de navigatie en ik kijk in ons werkdocument. Ik citeer daaruit nu letterlijk:

„Weliswaar heeft de crisis een wereldwijd karakter, maar Europa wordt er harder en ingrijpender door getroffen. Dat is een eerste constatering. Hoewel de uiterlijke welvaart alles nog verdoezelt, wordt Europa reeds bedreigd door een achteruitgang die veel ellende kan veroorzaken. Het publiek is zich hier nog niet van bewust: het begin van een achteruitgang heeft altijd de gouden glans van de eerste herfst dagen. Maar de winter en de ellende staan voor de deur. Het wordt elke dag erger, totdat we merken dat er op nationaal niveau geen toereikende remedie meer is. Voortaan is Europa de beslissende factor voor het herstel.

Maar welk Europa? Het uiteengevallen Europa van de uiteenlopende munteenheden en aan elkaar tegengestelde beleidslijnen? Het Europa dat na de eerste oliecrisis maar één echt gemeenschappelijk beleid heeft kunnen ontwikkelen,

namelijk het gemeenschappelijk beleid van de illusies?

En wat verder:

De belangrijkste constatering is de volgende: de grootste belemmering voor de economische groei van de Europese landen is dat er sprake is van een 'non-Europa'. Wij willen niet zozeer de leegte van de instellingen of de onvolkomenheden van hun constructie bekritisieren, maar veeleer beklemtonen hoezeer de publieke opinie zich te weinig bewust is van de rol die Europa voortaan moet spelen. Omdat het ontbreekt aan een door het volk verleende legitimiteit, zorgt dit non-Europa voor een verstarring en een verdere afdaling in de afgrond van de non-groei."

*Triest en beangstigend! Pardon meneer, of marsmannetjes dat werkdocument hebben opgesteld? Née meneer in 't schuurtje!
Ik citeer weer:*

„Op 14 december 1982 heeft het Bureau in uitgebreide samenstelling van het EUROPEES PARLEMENT (dat vermaledijde Europese Parlement!) onder voorzitterschap van de heer DANKERT de Werkgroep Economisch herstel, bestaande uit de voorzitters van de zes belangrijkste op het gebied van economische zaken bevoegde parlementaire commissies, toestemming gegeven een aantal economen te belasten met de opstelling van een verslag over de economische crisis waarin de Europese Gemeenschap momenteel verkeert en de mogelijkheden voor herstel van de groei.

De werkgroep heeft tevens de heer J. WITTEVEEN (onze eigen liberale heer WITTEVEEN!), professor L. SPAVENTA en de heer U. LANTZKE verzocht bijdragen inzake specifieke punten te leveren.

En de heer WITTEVEEN kunt u toch moeilijk een marsmannetje noemen! De economen nog even aan het woord:

„Men moet”, „het is noodzakelijk” . . . Dat hebben we al eerder gehoord! In Europa laat men zich vanzelf leiden door wensdenken en bezweringsformules. Men gaat vaak meer uit van wat wenselijk is dan van wat mogelijk is. En dáárover heeft

het **EUROPEES PARLEMENT** ons nu geraadpleegd: de vraag wat er kan worden gerealiseerd en hoe het moet worden gerealiseerd.

Volgend jaar worden de afgevaardigden voor het EUROPEES PARLEMENT gekozen. Wanneer 5 % van de kiezers onze analyses en voorstellen bestuderen, begrijpen en bespreken, óók al wijzen ze deze af en doen ze er andere voorstellen voor in de plaats, dan zou het toekomstig herstel van de Europese economie niet langer een utopie zijn!"

Europa uitzichtloos? Dus weer née!! Er zijn zéker mogelijkheden voor herstel van de groei in Europa. Ook die worden in het werkdocument aangereikt! Kortom: een document het bestuderen en bediscussieren meer dan waard. Want het is hárde realiteit en géén science fiction!

Mevrouw van Venus, ons warmwaterbord is ijskoud geworden, haal de stop er maar uit. En als meneer met z'n emmertje uit de schuur terugkomt, kruts kruts over het grint, zet hem dan ook aan het denken. Na zijn creatieve handarbeid is hij daar vast voor in...

Koosje Bins ■

*Aan te vragen (zo lang de voorraad strekt):
Secretariaat Liberale Fractie
Europees Parlement,
Bâtiment Schumann, Bureau 3174,
Luxemburg.*

Jan van de Ven

Europa

Van ambtenaren alleen hangt het werk van het Europese parlement niet af (zie vorige aflevering). Kiezers mogen veronderstellen, dat parlementsleden zich uitsluitend of voornamelijk met parlementair werk bezighouden. Onwillekeurig krijgt „parlementair werk” dan een invulling, die niet op het EP van toepassing is.

Het EP vergelijken met bijvoorbeeld ons nationale parlement staat gelijk aan het vergelijken van appels met peren. De Haagse parlementsleden hebben een wetgevende en een controlerende taak, naast nog enkele andere. In de uitoefening van de controlerende taak beschikt het parlement over de bevoegdheid de regering naar huis te sturen. De parlementsleden in Straatsburg zijn wetgever noch controleur in de bovenomschreven zin. Zij dragen aan wetgeving bij door mee te praten over voorstellen van de Commissie, maar als de Raad voorstellen tegen de wil van het parlement aanneemt, heeft het

EP niet de bevoegdheid de Raad van zijn taak te ontheffen (een volgende keer meer daarover).

Over het ontbreken van genoemde bevoegdheden voor het EP is al veel gezegd en geschreven, naar twee kanten overigens. Het ene kamp meent aan het ontbreken de conclusie te moeten koppelen, dat het parlement niets voorstelt en geen energie waard is. Anderen vinden er een aanleiding in om juist voor uitbreiding van de bevoegdheden te pleiten. Het parlement heeft zelf onlangs een rapport over dat onderwerp uitgebracht, het rapport Spinelli. Het hoeft geen betoog, dat het parlement voor uitbreiding van zijn bevoegdheden is. Regeringsleiders en rechtsgeleerden zijn eveneens van mening (het opsommen van namen zou te ver voeren) dat het EP over meer bevoegdheden zou moeten beschikken. Deze stellingname mag geen verwondering wekken. In de landen van de gemeenschap bestaan parlementaire democratieën, soms van hoge ouderdom, en velen wensen vanuit een traditie het EP dezelfde bevoegdheden toe als de nationale parlementen.

Het niet uitvoeren van die wensen, hoeft nog niet tot wanhoop te leiden. Het EP bestaat nog niet zo lang, het direct gekozen EP slechts enkele jaren. Zijn jeugdige leeftijd verdient enig krediet van de kiezers en nog geen wantrouwen. Veranderingen hebben tijd nodig. ■

Meer en meer ontvangt de redactie zonder vooroverleg artikelen van leden. Vandaar ons dringend verzoek dit niet te doen. Het kost u tijd en teleurstelling vanwege het feit dat ongevraagde kopij niet wordt geplaatst. Ons kost het eveneens veel tijd.

Dit blad wordt gemaakt volgens een redactionele planning, waarbinnen het woekeren is met de toegestane pagina's. In uitzonderlijke gevallen kunt u beter eerst even overleg met de redactie plegen over eventuele plaatsruimte.

Ons tweede verzoek geldt de „ingezonden brievenrubriek”. De 100-woorden marge geldt voor iedereen. We zitten ze niet met een pen te tellen, maar 100 woorden is geen 200 of 600 woorden. Deze regel is mede door het congres ingesteld om zoveel mogelijk leden aan het woord te kunnen laten komen. Wij proberen ons daar zo goed mogelijk aan te houden. Doet u dat alstublieft ook!

Redactie

De Tweede-Kamerfractie in het parlement II

Liberaal milieu-aanpak

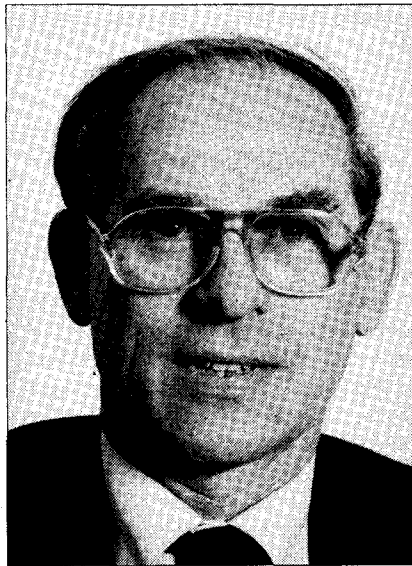
Het VVD-Tweede Kamerlid, Jan te Veldhuis trok na één jaar „Winsemius-milieu” enkele conclusies:

- De zwaai naar meer realisme. Zoals één integrale milieuvergunning (een bedrijf als Total-Vlissingen heeft geen dertien milieutoestemmingen meer nodig, maar slechts één voor een nieuwe hydro-cracker), één basisvergunning (de aanvrager weet sneller waar hij aan toe is) en algemene (standaard) regels en vrijstellingsregelingen (tijdrovende en kostbare vergunningsprocedures kunnen helemaal achterwege blijven).
- Het opheffen van overdaad aan rechtsbescherming. Is het bijvoorbeeld nodig om hoorzittingen of discussiezittingen te organiseren waar vaak alleen de overheid en de aanvrager aanwezig is? Of is het nodig om (soms) duizend mensen persoonlijk aan te schrijven met de mededeling dat bezwaar kan worden ingediend?
- De vaagheid van algemene milieubeleidsplanning. De VVD-fractie heeft geen enkele behoefte aan vage en wazige algemene milieubeleidsplanning.

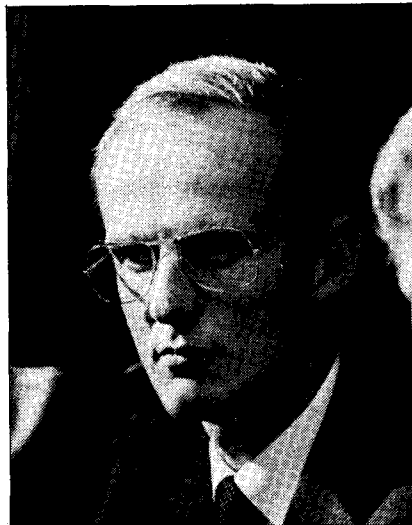
De VVD-minister Winsemius kreeg hiermee een behoorlijke steun in de rug. Deze minister drukt een liberale stempel op de problematiek. Jan te Veldhuis, het VVD-Kamerlid uit Zeeland, onderkende dat als de VVD-visie over de „accentverschuiving van maatwerk naar confectiewerk, vrijstellingen en meldingen” wordt gevolgd, er meer aandacht nodig is voor controle. Hij vroeg onder meer naar de rol van de politie. Minister Winsemius zei toe dit in een notitie te behandelen.

Zorg voor milieu

De andere VVD-spreker in het debat Milieubegroting 1984, Reinier Braams, haalde een algemeen misverstand aan. Hij zei dat minder regelzucht helemaal niet betekent dat er minder zorg voor het milieu zou zijn. Dezelfde opmerking geldt ook als

Reinier Braams

Winsemius

Jan te Veldhuis

het gaat om economische redenen. Hij pleitte voor een goede controle en eigen verantwoordelijkheid van de bevolking. Controle zou gemakkelijker zijn als goederen, die in grote hoeveelheden worden gebruikt, zoals olie, worden voorzien van „merken”, zodat duidelijk is waar ze vandaan komen.

Onderwijs is een goed middel om mensen milieu-bewust te maken.

„Vaak weet men niet eens dat bepaalde stoffen voor grote vervuiling zorgen. Denk aan het nonchalant omspringen met een accu of met een kwikbatterijtje. Op den duur zullen zulke producten moeten verdwijnen, tenzij geregistreerd gebruik mogelijk is.” Reinier Braams hield de werkelijkheid voor ogen. Zo zei hij: „Niet alles kan van vandaag op morgen worden veranderd. Door gericht onderzoek en internationale samenwerking zal een beleid op lange termijn moeten worden gemaakt.”

Centraal stond ook de bodemvervuiling. Op de publieke tribune volgden mensen uit een gifwijk in Dordrecht gespannen dit onderdeel van het debat. Mensen die een huis hebben gekocht op verontreinigde grond komen in grote problemen. „Zij kochten hun grond van een overheid waarvan ze zorgvuldig handelen mochten verwachten. Waar mogelijk dient degene die de bodem heeft verontreinigd, aangesproken te worden voor herstel en schoonmaken.” De VVD-woordvoerder vroeg minister Winsemius alles te doen om voor de gedupeerden tot een redelijke vergoeding te komen. Voor dit soort gevallen in de toekomst noemde hij het voorbeeld van een schadevergoedingsfonds voor verkeersslachtoffers. Dit fonds biedt financiële ondersteuning aan slachtoffers die geen verhaal kunnen halen bij de veroorzaker van een verkeersongeluk.

Michiel Krom

Positief duwtje

De zelfredzaamheid heeft de gemoederen in Lunteren danig bezig gehouden tijdens het congres van de Vrouwen in de VVD. Voortdurend werken aan emancipatie was de opdracht die het congres aan iedereen meegaf. Zoals interim-voorzitter Liesbeth van Raalte opmerkte: „Soms langs de weg van de geleidelijkheid, soms met een extra duwtje”. Een extra duwtje in de zin van positieve discriminatie bijvoorbeeld. Staatssecretaris Nell Ginjaar (Onderwijs) bracht dit onder meer naar voren als middel om verandering te brengen in de buitengewoon onevenwichtige verhouding tussen mannen en vrouwen in het personeelsbeleid en om vrouwen de kans te geven op een directeursfunctie in de toekomstige basisschool. Zij riep vrouwen op niet te bezwijken voor de sociale druk ontslag te nemen ten gunste van mannelijke kostwinners. Mevrouw Ginjaar toonde met voorbeelden aan hoezeer de leermiddelen in het onderwijs nog uitgaan van traditionele waarden en normen. Roldoorbreking is nodig, ook met betrekking tot de houding van onderwijsgeevenden naar meisjes en jongens.

Weerbaarheid

Staatssecretaris Annelien Kappeyne van de Coppello (Emancipatie) ging in op het onlangs door haar gepresenteerde rapport „Sexueel geweld tegen vrouwen en meisjes”. Het nieuwe grondwetsartikel betreffende de onaantastbaarheid van het menselijk lichaam biedt de overheid een instrument ter bestrijding van sexueel geweld. „Mentaliteitsverandering alleen is niet voldoende,” aldus de staatssecretaris, „vrouwen zullen grotere weerbaarheid en zelfbewustzijn moeten ontwikkelen.”

Na voltooiing van een voorstudie over de uitwerking van het discriminatieverbod in artikel 1 van de grondwet kan een spoedige indiening van de wet Gelijke Behandeling tegemoet gezien worden (volgens de EEG-richtlijn vóór 1985). Dian van Leeuwen, voorzitter van de Emancipatieraad en van de werkgroep die verantwoordelijk was voor het Teldersstichtingrapport over maatschappelijke zelfredzaamheid, wees er tenslotte op dat macht door vrouwen moeilijker wordt verworven dan door mannen. „Macht wordt niet weggegeven, macht moet worden veroverd. Daartoe zullen vrouwen moeten leren verantwoordelijkheid te nemen en zich actief met politiek moeten bemoeien. De politiek bemoeit zich immers ook met hèn. Mannen zullen moeten afleren dat bepaalde verantwoordelijkheden alleen aan hen zouden toekomen.”

Interim-voorzitter Liesbeth van Raalte met (links) de nieuwe voorzitter van de Vrouwen in de VVD Leity Wind

Vernieuwd bestuur

Tijdens het congres konden de deelnemsters kennismaken met drie nieuwe bestuursleden: voorzitter Leity Wind, vice-voorzitter Hanneke de Bruyn en secretaris Babs Lok. Naast hen bestaat het landelijk bestuur van de Vrouwen in de VVD uit Ankie Ayelts Averink, Fé Heineken, Thea Klijn, Gretie Kok, Coty Schut, Willy Stigter en Anita Wagemakers. Wil Hoogerwerf had als nieuwe emancipatiewerker reeds haar deel in de inhoudelijke organisatie van het congres.

Het bestuur zal bij de behandeling van de emancipatiestellingen tijdens de buitengewone algemene ledenvergadering op 2 en 3 december te Alkmaar een motie indienen aan het adres van het hoofdbestuur van de VVD om de concrete

beleidsaanbevelingen uit het Teldersstichtingrapport in te passen in het beleid van de Tweede Kamerfractie en hierover in de loop van 1984 te rapporteren.

Amendementen

De discussie over de stellingen leverde hier en daar wat problemen op. Na zorgvuldige redactie door het landelijk bestuur zijn de amendementen voor de ledenvergadering in december als volgt geformuleerd:

Stelling 1: In de wetgeving dient geen onderscheid te worden gemaakt naar ras, geslacht, burgerlijke staat, levensovertuiging of relationele voorkeur. Het maken van ongerechtvaardigd onderscheid in de samenleving en in het maatschappelijk functioneren dient met wettige middelen te worden bestreden. Via maatschappelijke bewustwording moet gericht gewerkt worden aan het opheffen en voorkómen van discriminerende situaties. Een voorkeursbehandeling is toegestaan voor aantoonbaar achtergestelde groepen en/of individuen.

Stelling 2: De zelfredzaamheid van mensen wordt bevorderd wanneer de opgelegde rolpatronen verdwijnen en wanneer eenieder daar in opvoeding, onderwijs en maatschappij voortdurend aan werkt. De overheid dient daartoe voorwaardenscheppende en stimulerende maatregelen te treffen.

Stelling 3: Ieder individu wordt geacht voor zichzelf te zorgen, zowel financieel als materieel, behalve diegenen die hiertoe niet in staat zijn. Dit betekent dat vrouwen en mannen evenveel recht hebben op betaalde arbeid. De mogelijkheden tot deelname van vrouwen aan betaald werk moeten worden verruimd ondanks het tekort aan werkgelegenheid. Hervreiding van

De staatssecretaris in discussie: Nell Ginjaar-Maas en Annelien Kappeyne van de Coppello

arbeid, arbeidstijdverkorting en individuele inkomensbenadering zijn daarbij belangrijke instrumenten. Deze dienen hand in hand te gaan met het realiseren van een evenwichtige verdeling van de verschillende functies en taken tussen mannen en vrouwen zowel binnens- als buitenshuis.

Stelling 4: Emancipatie is een zaak van vrouwen en mannen. Vrouwen zowel als mannen dienen te beslissen in de maatschappij. Zolang vrouwen sterk ondervertegenwoordigd zijn in leidinggevende en bestuurlijke functies op alle niveaus dienen zij - wanneer zij voldoen aan de vereiste capaciteiten - een voorkeursbehandeling te krijgen.

Toelichting:

Stelling 1: De oorspronkelijke stelling beperkt zich uitsluitend tot onderwijs, bedrijf en beroep. „Burgerlijke staat” geeft de mogelijkheid om het gezinsdenken in de wetgeving aan te pakken. „Wettelijke middelen” verschaffen de instrumenten ter bestrijding van discriminatie. Dit behoeft geen strafbaarstelling te betekenen.

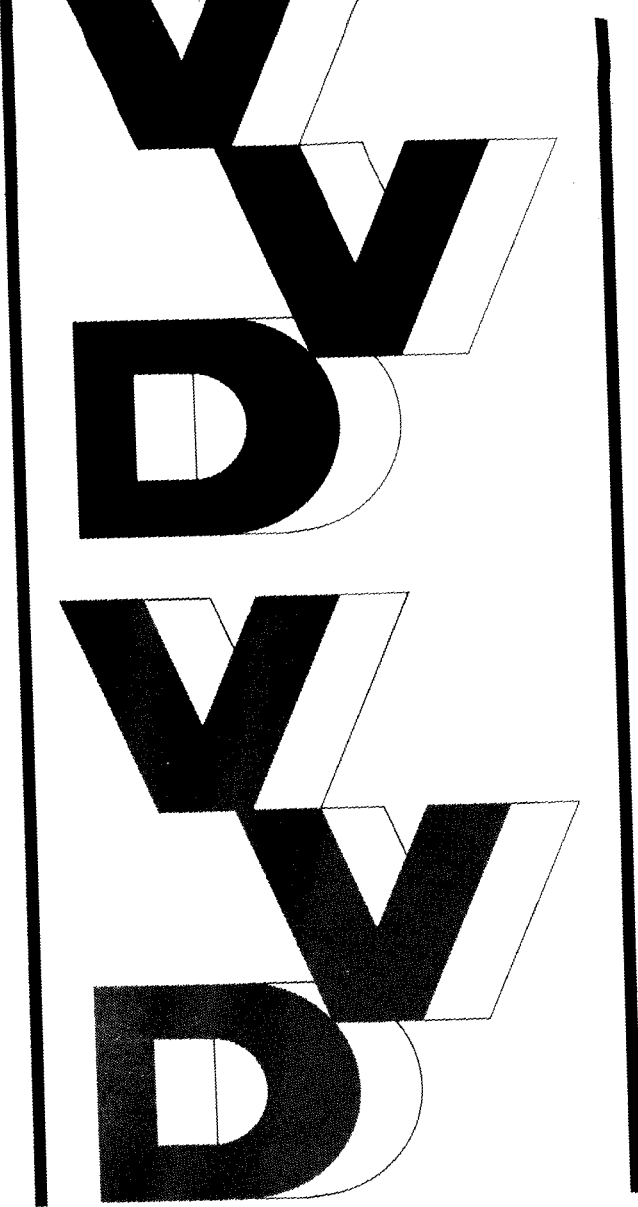
Stelling 2: Opvoeding en onderwijs vormen slechts het begin van het

maatschappelijk leven. Derhalve dient het woord „maatschappij” te worden toegevoegd. De effectiviteit van het eerste deel van de stelling is mede afhankelijk van het tweede deel van de stelling.

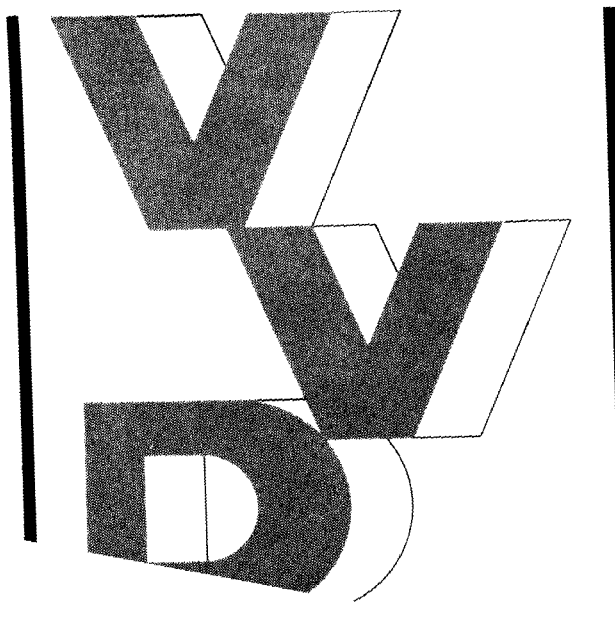
Stelling 3: Keuzevrijheid blijft bestaan, maar men moet zich realiseren dat een keuze voor het niet verrichten van betaalde arbeid financiële consequenties heeft die niet op de maatschappij kunnen worden afgewenteld.

Stelling 4: Onderzoek heeft uitgewezen dat vrouwen veelal ontbreken op plaatsen waar de beslissingen worden genomen. Beslissingen die ook hèn aangaan. Om vrouwen op grote schaal te laten deelnemen aan de besluitvorming zullen zij een voorkeursbehandeling moeten krijgen. Deze kan bestaan uit het stimuleren van vrouwen om zichzelf voor een functie beschikbaar te stellen, het actief zoeken naar vrouwelijke kandidaten voor een functie en het toepassen van positieve discriminatie bij gelijke capaciteiten.

Anita Wagemakers ■

**Technisch Advies en Groslijst Europese
Verkiezingen 1984**

Advies van het hoofdbestuur

inzake de technische inrichting van de kandidatenlijst voor de verkiezing van de leden voor het Europese Parlement (ingevolgd art. 6.3 voorlopig reglement EP).

Volgens de Wet Regeling voor de verkiezing in Nederland van het Europese Parlement (Wet Europese Verkiezingen) zal één kandidatenlijst worden ingediend; deze mag ten hoogste 40 namen bevatten. Anders dan bij verkiezingen voor de Tweede Kamer het geval is, zal het niet mogelijk zijn dat de lijsten in de verschillende kieskringen onderling in volgorde of samenstelling verschillen.

Aangezien in Nederland 25 leden van het Europese Parlement van de in totaal 434 zullen worden gekozen, acht het hoofdbestuur een aantal van 20 kandidaten, die zich bereid hebben verklaard een verkiesbare plaats te aanvaarden, ruimschoots voldoende.

Nu het niet mogelijk is - zoals bij de verkiezing van de Tweede Kamer gebruikelijk is - dat op de laatste plaatsen van de lijst door de kamercentrales kandidaten worden geplaatst die naar het oordeel van de kamercentrale in het bijzonder regionale trekkracht hebben, meent het hoofdbestuur dat aan de behoefte tot het stellen van kandidaten (op onverkiesbare plaatsen) die regionale trekkracht bezitten, tegemoet gekomen kan worden door op de plaatsen 21 t/m 38 kandidaten te stellen die afkomstig zijn uit de 18 kieskringen, waarbij deze kieskringen worden geplaatst in de rangorde die volgt uit de per kieskring op de VVD uitgebrachte stemmen bij de laatstgehouden verkiezing van de Tweede Kamer der Staten-Generaal (8 september 1982). Hierbij kunnen kandidaten worden gesteld die niet in de groslijst zijn vermeld, evenals dit in 1979 het geval was.

Indien dit advies wordt opgevolgd zou derhalve op plaats 21 een kandidaat gesteld kunnen worden, afkomstig uit de rijkskieskring Leiden, op plaats 22 een kandidaat afkomstig uit de rijkskieskring Dordrecht en zo vervolgens tot en met plaats 38, waarop dan een kandidaat uit de rijkskieskring Middelburg wordt geplaatst. In de gedachtengang van het hoofdbestuur zouden dan de laatste twee plaatsen op de kandidatenlijst kunnen worden vervuld door kandidaten van nationale bekendheid. Gelet op de plaatsing op de kandidatenlijst zal het daarbij duidelijk zijn dat de betrokkenen in beginsel niet voor verkiezing in aanmerking hebben willen komen.

Ten einde het karakter van het liberalisme als Europese hoofdstroming, waarbij de liberale partijen uit de lidstaten samenwerken in federatief verband, zo duidelijk mogelijk tot uiting te laten komen, zou van de door de Wet Europese Verkiezingen geopende mogelijkheid tot het plaatsen van een naam boven de kandidatenlijst die afwijkt van de gebruikelijke aanduiding, net als in 1979 gebruik gemaakt

dienen te worden door inschrijving en plaatsing te verzoeken van de aanduiding: VVD-Europese Liberaal-Democraten. Het ligt momenteel in het voornemen ook op het verkiezingsaffiche de vermelding Europese Liberaal-Democraten alsmede de afkorting ELD onder de aandacht van de kiezer te brengen.

Ook bij de Europese verkiezingen zal het mogelijk zijn dat verschillende partijen met elkaar een zgn. lijstencombinatie aangaan, hetgeen tot gevolg heeft dat de combinatie als zodanig eerder in aanmerking komt voor toewijzing van restzetels dan indien de betrokken partijen afzonderlijk aan de verkiezingen deelnemen. Tot nu toe zijn lijstencombinaties aangegaan door partijen die zich met elkaar programmatisch verwant achten. Met betrekking tot het dubbel-mandaat lidmaatschap van zowel de Staten-Generaal als het Europese Parlement verwijst het hoofdbestuur naar de beraadslagingen daarover in de 51ste algemene vergadering op 10 en 11 maart 1978. De algemene vergadering besloot niet over te gaan tot het uitsluiten van het dubbel-mandaat ten einde de partij-organen die over de kandidaatstelling beslissen - in laatste instantie de algemene vergadering - de gelegenheid te laten vrijelijk te beslissen. Een aantal afgevaardigden had bezwaar tegen het dubbel-mandaat omdat het lidmaatschap van het Europese Parlement als een volledige dagtaak werd gezien en volledige aanwezigheid in het Europese Parlement het volledig functioneren als lid van de Staten-Generaal onmogelijk maakt; anderzijds waren afgevaardigden van oordeel dat het juist in de beginperiode van het rechtstreeks gekozen Europese Parlement gewenst kon zijn als een of meer leden van het Europese Parlement ook lid waren van de Staten-Generaal ten einde in het nationale parlement de strijd van het Europese Parlement om meer bevoegdheden te ondersteunen.

Het hoofdbestuur is de mening toegedaan thans niet meer tot een dubbel-mandaat te moeten adviseren.

Het advies kan worden samengevat als volgt:

1. De in te dienen kandidatenlijst bevat 40 namen.
 2. Op de plaatsen 1 t/m 20 zullen uitsluitend kandidaten worden geplaatst die zich bereid hebben verklaard een voorlopige kandidatuur voor een verkiesbare plaats te aanvaarden.
 3. Op de plaatsen 21 t/m 40 mogen ook kandidaten worden gesteld die zich bereid hebben verklaard een voorlopige kandidatuur voor een niet-verkiesbare plaats te aanvaarden.
- De plaatsen 21 t/m 38 zouden dan vervuld kunnen worden door eventueel niet in de groslijst

vermelde kandidaten, respectievelijk afkomstig uit de kieskringen:

21. Leiden	30. Maastricht
22. Dordrecht	31. Nijmegen
23. Haarlem	32. Amsterdam
24. Utrecht	33. 's-Gravenhage
25. 's-Hertogenbosch	34. Leeuwarden
26. Arnhem	35. Groningen
27. Den Helder	36. Assen
28. Zwolle	37. Rotterdam
29. Tilburg	38. Middelburg

met bijzondere trekkracht in die kieskringen. De plaatsen 39 en 40 zouden vervuld kunnen worden door een tweetal kandidaten met landelijke bekendheid.

4. Bij de inlevering van de kandidatenlijst zal daarboven de naam worden geplaatst: VVD-Europese Liberaal-Democraten.
5. Het hoofdbestuur doet thans nog geen uitspraak ten aanzien van de vraag of tot verbinding van de door de VVD in te dienen lijst met een door een andere partij in te dienen lijst tot een lijstencombinatie zou moeten worden overgegaan.

Vastgesteld door het hoofdbestuur
op 31 oktober 1983.

J. Kamminga, voorzitter.
W. J. A. van den Berg, algemeen secretaris.

N.B. In tegenstelling tot een eerder bericht heeft de heer Geurtsen zich bereid verklaard een voorlopige kandidatuur te aanvaarden.

Groslijst Europese verkiezingen,

Conform artikel 6.1 van het voorlopige reglement op de kandidaatstelling voor leden van het Europese Parlement, van de voorlopige kandidaten voor het lidmaatschap van het Europese Parlement.

Betekenis der letters:

- a. = opleiding na lagere school
- b. = beroepshalve uitgeoefende functies gedurende de laatste tien jaar
- c. = politieke activiteiten gedurende de laatste 10 jaar
- d. = andere maatschappelijke activiteiten gedurende de laatste 10 jaar
- e. = de onderwerpen die de voorlopige kandidaat naar eigen inzicht het beste liggen, met als codering:

1. algemene politiek
2. buitenlandse zaken
3. binnenlandse zaken
4. onderwijs
5. wetenschappen
6. sociale zaken
7. volksgezondheid
8. cultuur
9. maatschappelijk werk
10. defensie
11. financiën
12. economische zaken
13. justitie
14. volkshuisvesting
15. ruimtelijke ordening
16. verkeer
17. waterstaat
18. landbouw
19. visserij
20. middenstand
21. ontwikkelingssamenwerking
22. sport, toerisme
23. milieu
24. energie
25. innovatie
26. emancipatie
27. mediabeleid
28. jeugd- en jongerenwerk

Verkiezbare plaatsen

Alberti, ir. P.,

Dijkhuizen 74, 7961 AM Ruinerwold / 18-12-1935 / a. HBS-B; Landbouwhogeschool / b. Diensten Europese Comm.; directoraat-generaal Landbouw, afdelingen Granen, Hop, Aardappelen, Zaaizaden te Brussel tot 1974; secr. Centr. Brouwerij Kantoor A'dam sedert 1974; vee fokker te Ruinerwold sinds 1968 / c. lid VVD Ruinerwold, Brussel, Amsterdam sedert 1969; lid Raad v. Adv. KC Amsterdam; lid uitnodigingscomité (liberale lunch) A'dam; kand. (nr. 13) Europese verkiezingen 1979; secr. Landbouwcommissie VVD; grote propagandacommissie A'dam / d. vice-voorz. Europese Beweging A'dam; bestuurslid mr. D. U. Stikkerstichting (Libertijn); oud-voorz. Comité Zomerfeest Ruinerwold / e. 1, 2, 12, 15, 18, 20 en 23.

Anemaet, mr. J. P.,

Blijde Inkomstlaan 1-5, bus 10, B-1040-Brussel / 13-12-1938 / a. gymnasium A en B; doct. examen Nederl. recht / b. afd. hoofd Comité Landbouworganisaties EEG (COPA) tot 1976; thans secretaris-generaal en voorz. ondernemingsorganisaties in de sector zetmeel / c. ondervoorz. afd. Brussel; bestuurslid KC Tilburg / d. verschillende functies in de Nederl. kolonie / e. 1, 2, 4, 10, 11, 12, 18 en 25.

Bangma, J.,

Schokker 3, 8531 BS Lemmer / 16-8-1946 / a. MULO; MTS / b. dir. eigen kraanverhuurbedrijf / c. gemeenteraadslid (fractievoorz.) / d. div. bestuursactiviteiten in verenigingen / e. 1, 16 en 20.

de Boer, drs. J.,

2e Beukenlaan 17a, 7313 AP Apeldoorn / 30-1-1930 / a. HBS-B; economie Groningen / b. Philips-strategische planning en intern. externe relaties (overheden) in datasysteem (computers en telecommunicatie) / c. secr. afd. Apeldoorn; bestuurslid KC Gelderland; voorz. afd. Apeldoorn; lid Groep Nederl. Lib. Internationale; werkgroep informatiebeleid Teldersstichting / d. div. bestuursfuncties, o.a. Volkshogeschool Eerbeek, Volksuniversiteit Apeldoorn / e. 1, 2, 5, 8, 9, 11, 12, 15, 21, 25, 27, 28 en 29 industriebeleid.

Brandehof, H.,

Utrechtseweg 434, 6865 CP Doorwerth / 6-9-1939 / a. 4-j. MULO; 5-j. Middelb. Handelsdagschool; master of philosophy Florida State College USA / b. chef buitenl. contacten Kabinet Comm. der Koningin Gelderland / c. geen; tot 1981 lid Buitenl. Dienst en derhalve tot

dan in buitenl. woonachtig / d. lid Euregioraad; Regioaad Rijn/Waal; Euregio Moser Comm.; Samenw. verband Oost-Gelderland; Stuurgroep Rijn-Waal; Stuurgroep Grenscontacten; comm. Grenscontacten op Maatsch. Terrein / e. 1, 2, 6, 8 en 29. regionale politiek.

de Bruin, A.,

Burgem. Malcorpslaan 39, 8061 AH Hasselt / 14-12-1940 / a. 3-j. HBS; P.D. boekhouden; MBA basiskennis, informatica, middelmanagement / b. hoofd computercentrum Nederl. Middenstandsbank Zwolle / c. deelnemer schaduwfractieeraad afd. Hasselt / d. voorz. personeelsvereniging / e. 10.

Cleyndert, mr. J. C.,

Munnikenweg 5, 3273 LG Westmaas / 20-12-1929 / a. gymnasium-B; doct. Nederl. recht / b. secr. versch. fabrikantenver. in voedingsm. industrie; secr. EEG-zaken Nederl. suikerverw. industrie; dir. Centrale Graanfactory Rotterdam / c. bestuurslid afd. Mijnsheerenland/Westmaas; gem. raadslid en wethouder van Westmaas / d. lid dagel. bestuur Stichting Havenbelangen Rotterdam; comm. Kon. Scheepsagentuur Dirkzwager Maassluis; comm. Beurs v. Koophandel BV Rotterdam; lid dagel. bestuur Reinigingsdienst Hoekse Waard / e. 12, 16, 18 en 29. industrie warenwettelijke zaken.

Geurtsen, mr. A.,

Kon. Julianaweg 118, 3155 AS Maasland / 17-1-1926 / a. gymnasium-B; rechten GU Amsterdam / b. advocaat en procureur; lid Tweede Kamer der Staten-Generaal tot 1980; lid Europese Parlement / e. 6, 13 en 20.

Groenendaal-Larive, mevr. mr. J. E. S.,

25 Rue de l'Europe, 7225 Bereldange (Lux.) / 24-11-1945 / a. gymnasium-A; doct. Nederl. recht RU Leiden (hoofdrichting staatsrecht) / b. beleidsfunctionaris Benelux Econ. Unie (1973-1978); politiek medew. lib. en democr. fractie Europese Parlement vanaf 1978 (vanaf juni 1979-heden kabinetschef van voorz. van die fractie) / c. mede-opr. afd. en ondercentr. Luxemburg; bestuurslid propaganda, vorming en scholing VVD-Brussel/Luxemburg / d. lid Raad Leids Universiteitsfonds 1974-1978; contactpersoon Europ. aangelegenheden t.b.v. de coördinator Europese relaties van hoofdbestuur Ver. van vrouwen met acad. opleiding (VVAO); initiatiefnemer en begeleider intern. discussiegroepen te Luxemburg / e. 4, 5, 6, 7, 8, 10, 15, 23 en 28.

Heling, ing. J. M.,

Telgenkamp 6, 9451 GG Rolde / 1-9-1941 / a. HLO B; RHLS; M.O. economie 1e ged. / b. hoofd techn. dienst; economisch sociaal voorlichter; arbeidsdeskundige / c. secr. penningm., voorz.

afdeling / d. voorz. oudercomm.; voorz. sportvereniging; secr.-penningm. Eugeia / e. 6, 11, 12, 18, 20, 21 en 28.

Hemmes, mr. J. E. J.,

Beetslaan 4, 1215 AK Hilversum / 26-2-1932 / a. MULO-A; gymnasium-A; RU Leiden: Nederl. recht / b. bedrijfsjurist en plv. hoofd juridische afd. Van Gend & Loos hoofdkant. Utrecht (tot 1975); vanaf 1975 hoofd juridische zaken NOB Wegtransport (werkgeversorg.) / c. voorz. afd. Utrecht; voorz. KC Utrecht; partijraadslid; plv. hoofdbestuurslid; thans lid gemeenteraad Hilversum, gewestraad Gooi- en Vechtstreek en Zuiveringschap Amstel- en Gooiland / d. lid Jurid. Comm. IRU te Genève; lid Jurid. Comm. Unidroit Rome; lid Staatscommissie Preventie Criminaliteit / e. 1, 8, 13, 14, 15, 16, 23 en 29. vervoer.

Hendriks, R. P.,

Koningsvarenstraat 368, 1531 SL Wormer / 18-3-1953 / a. HBS-A; 1972-1974 VU A'dam-richting rechtswetensch. / b. sectiechef passage-afd. v.e. Nederl. luchtvaartmij. / c. 1972-1976 secr. afd. Wormer; 1976-1978 gemeenteraadslid Wormer; lid alg. bestuur R.B.O.Z. (Reg. Brandweer Org. Zaanstreek); lid pl. AROB-comm.; 1978-1982 fractievoorz. gemeenteraad Wormer; 1982-heden weth. ruimtel. ordening en planologie gem. Wormer / d. lid Raad. v. Bestuur Sportfondsenbad „het Zwet” te Wormer; lid Alg. Raad V.V.I. Alkmaar; voorz. bouwteam „Middentil” te Wormer; lid Industrieschap Zaanstreek; lid Recreatieschap Waterland / e. 1, 2, 10, 14, 15, 16 en 28.

Hoctin Boes, J. V. M.,

Dr. Blumenkampstraat 43, 5914 PV Venlo / 14-6-1928 / a. MULO; HBS; textielchemie, werktuigbouwkunde en bedrijfskunde West-Duitsland en Oostenrijk (gelijk te stellen aan normen v. ingenieur) / b. dir. middelgrote West-Duitse textielmachinesfabr.; dir./eigenaar machinefabriek v. textielverdelingsmachines (in 1978 verkocht); nu free-lance adviseur management en industrie; acquisitie voor gemeenten; organisatiedeskundige, gespecialiseerd in uitwerken van projecten v. langdurig jongere werklozen; lid algem. bestuur Waterschap Zuiveringschap Limburg; lid comm. advies bezwaarschriften Watersch. Zuiver.schap Limburg / c. lid prop.-comm. afd. Venlo; lid jubileumcomité „25-j. VVD KC Limburg”; adviseur acquisitie van weth. v. econ. zaken Venlo en van drs. F. M. Feij, burg. van Venlo en lid Eerste Kamer / d. bestuurslid div. verenigingen, speciaal belast met jeugdzaken; coördinator hockeygebeuren Limburg-Noord-Brabant; lid Culturele Raad; commissielid div. sportverenigingen, wedstrijd en evenementen / e. 6, 8, 12, 18, 20, 21, 22, 25 en 28.

Hosman, mr. J. M. A.,

Graadt van Roggenstraat 137, 6522 AX Nijmegen / 17-12-1944 / a. gymnasium-A; doct. Nederl. recht R.U. Leiden; Sorbonne / b. 1972-1978 beleidsfunct. Europese integratievraagstukken; 1979 coördinator EG-hulpverlening (beide op Min. v. Buitenl. Zaken); sinds 1979 stafmedew. Europese zaken Hoogovens Groep B.V. / c. lid subcomm.

Europese zaken van partijcomm. Buitenland; lid werkgroep Teldersstichting (Europa-Amerika); lid Groep Nederl. Lib. Internationale; Europees Seminar Friedrich-Naumann-Stiftung (juni '83) / d. lid dagel. bestuur Europese Beweging in Nederland / e. 1, 2, 6, 12, 16, 21, 23 en 24.

Jansen, Th.,

Beukenlaan 6, 8072 DJ Nunspeet / 13-4-1934 / a. 5-j. HBS-B; N.O.I.B. (Nyenrode); C 1 rechten Leiden / b. export-manager Key en Kramer; dir. afd. buitenland (Wolter en Dros, Ogem); alg. verkoopleider Bijstede / c. beperkt zich tot het bijwonen van afdelingsvergaderingen / d. secr. afd. Oost van de Ver. Mars en Mercurius; voorz. bestuur oudervereniging Scholen Gemeenschap Thomas à Kempis te Zwolle / e. 2, 8, 15, 16, 17, 22, 23 en 24.

Jellema, dr. ir. B. M.,

Hoekje 2, 4286 LN Almkerk / 21-1-1940 / a. gymn.-B; economie L.H. Wageningen; economie School of Economics and Business N.C. State University te Raleigh, N.C. (USA), promotie 1972 / b. 1972-1975 econoom IITA, Ibadan, Nigeria; 1975-1977 econoom Ned. Econ. Instituut R' dam; 1977-heden (bedrijfs)adviseurmanagement consultant; 1982-heden dir. werkgeversverg. / c. 1976-heden voorz. ondercentrale Land v. Altena; 1977-heden lid partijcomm. Ontw. samenwerking; 1978-1982 wethouder gem. Woudrichem; 1982-heden lid Prov. Staten Nrd.-Brabant / e. 11, 12, 24 en 25.

Klein Molekamp, drs. J. H.,

de Lairesselaan 177, 3062 PH Rotterdam / 10-1-1949 / a. HBS-B; Erasmus Universiteit ((drs. ec.) / b. secr. Kamer v. Koophandel; secr. Contact Orgaan Nederl. Vervoers Overleg / c. secr. wnd. voorz. kamercentrale Rotterdam; dagelijksbestuurslid VVD; secr. voorlichting; lid partijraad / d. bestuurslid Havenvereniging; commissaris ener N.V. / e. 1, 12, 16 en 24.

Kleinjan, L.A.,

Oude Rijnsburgerweg 36, 2342 BC Oegstgeest / 9-11-1960 / a. ongedeelde VWO; kand. internationaal recht (thans doctoraalfase) / c. div. bestuursfuncties binnen JOVD, commissies VVD; lid PPK Zuid-Holland / d. gastdocent maatschappijleer, lid Interscholair Overlegorgaan / e. 1, 2, 10, 13 en 28.

Kröner, drs. A. W.,

van Hogenhoucklaan 35, 2596 TA 's-Gravenhage / 9-1-1942 / a. HBS-B; doct. chemie RU Leiden; Attestation des Indust. de Fermentation Bruxelles; Bestättigung Ostakademie Wien (Russische taal en letterkunde) / b. docent chemie H.B.O.; dir. familiebedrijf; wetensch. medewerker intern. zaken Teldersstichting / c. secr. subcomm. Zuidelijk Afrika van comm. Buitenland; secr. comm. „Duurzame Energiebronnen” / e. 2, 10, 21, en 24.

Lakerveld, G.,

Prof. Oudlaan 7, 3445 CP Woerden / 3-12-1934 / a. HBS-B; Kon. Lucht. officier verbindingsen en electronica, hogere stafvorming; NOVI: systeemontwerper / b. Cdt. techn. squadron; stafofficier in een intern. staf; docent Luchtmacht

Stafschool; chef Logostieke Dienst; cdt. Luchtmacht Elektronisch en Techn. School / c. bestuurslid afd. Woerden; gemeenteraadslid Woerden; fractievoorz. gemeenteraad Woerden / d. voorz. orgaan belast met organiseren sociale activiteiten en belangenbeh. Nederlandse gemeenschap te Ramstein (BRD) 1975-1977; lid oudercomm.school / e. 1, 4, 10 en 27.

Letterie, prof. dr. J. W.,

Sterreschansweg 60, 6522 GS Nijmegen / 3-11-1937 / a. HBS-B; kand. ex. politieke en sociale wetensch. GU Amsterdam; dipl. intern. studiën The John Hopkins Bologna Center in Italië; postdoct. studie univers. Noord Carolina en Michigan; doctor of philosophy (politicalologie) 1974 / b. 4 j. ass.-prof. politieke wetenschap en bestuurskunde Amerik. Universiteit van Beiroet in Libanon; vanaf 1977 lector en vanaf 1980 tot heden hoogleraar politicologie Kath. Univ. Nijmegen (in het bijz. methoden en technieken v. onderzoek, m.i.v. statistiek en mathematische politicologie / c. lid afd. comm. m.b.t. conceptteksten beginselprogr. en Liberaal Manifest; was eerder kand. voor het Europ. Parlement / d. bestuursl. activiteiten sportverenigingen en landel. sportorg.; veel bestuursl. werkzaamh. op universitair niveau; op landel. niveau in professionele organisaties / e. 1, 2, 5, 10 en 21.

Loman, J.,

Arisstraat 39, 1531 EG Wormer / 3-9-1941 / a. MULO; gemeente-administratieve opleidingen GA I en GF I en II / b. gemeente-ambtenaar te Nieuwolda, Termunten en Wormer / c. penningm., voorzitter afd. / d. secr. Stichting Eigen Woningbezit Wormer; voorz. oudercomm. en schoolraad / e. 3, 11, 14 en 27.

Louwes, ir. H. J.,

Westpolder 22, 9975 WJ Vierhuizen / 3-2-1921 / a. Rijks-HBS Groningen; Landbouwhogeschool Wageningen; University of Illinois, Champaign. III USA / b. landbouwer; vice-voorz. bestuur Suiker Unie / c. was lid Eerste Kamer (1e ondervoorz. fractie); sedert 1979 lid Europese Parlement / d. president kerkvoogd Ned. Herv. Gemeente te Vierhuizen gem. Ulrum / e. 6, 18, 21 en 29. Europese samenwerking.

van der Maale, ir. R. G. P.,

Molenstraat 115, 4841 CC Prinsenbeek / 18-8-1938 / a. HBS-B; TH Delft afd. Civiele Techn. / b. 1973-1976 bedrijfsingenieur Wegenbouw BV Aannemingsbedrijf NBM Den Haag; 1976-1983 marketing manager Holl. Beton- en Waterbouw BV Gouda / d. voorz. Junior Kamer Drechtsteden; kerkvoogd Prot. Chr. Wijkraad Prinsenbeek; idem voorzitter; secr. dagel. bestuur Chr. MTS Dordrecht; lid ledenraad Kon. Instituut v. Ingenieurs / e. 4, 5, 15, 16, 17, 22, 23 en 24.

Mertens, drs. R. F. A. M.,

Weislag 3, 5221 AZ 's-Hertogenbosch / 29-11-1933 / a. 5-j. HBS-A; St. Jans Lyceum; doct. econ. wetenschappen Tilburg (intern. bestuurswetensch. richting) / b. bedrijfsleven, intern. opererend; adj.-secr.; financial manager Werkmaatschappij; lid (binnen de Nederl. Werkgevers) comm. Ontwikkelingslanden en

beleidscomm. Contactgroep Buitenland; lid Projectencomm. F.M.O. (werkgevers) / d. bestuur van twee sportverenigingen / e. 1, 2, 12, 21 en 29. handelspolitiek.

Mulder, ir. J.,

Ambiorixsquare 18, 1040-Brussel / 3-10-1943 / a. HBS-B; Landbouwhogeschool Wageningen / b. FAO-deskundige in Kenya; ambten. Min. v. Buitenl. Zaken; ambten. Commissie van de Europese Gemeenschappen te Brussel / c. voorz. afd. Brussel e.o.; lid comm. Ontwikkelingssamenwerking; lid KC-bestuur Tilburg / e. 1, 2, 12, 18 en 21.

van Nierop, ir. J. A. I. M.,

Grote Riechthure 22, 3273 LC Westmaas / 27-10-1919 / a. gymnasium-B; KMA Breda (genie); TH Delft (ingenieur); chartered engineer Australia (Melbourne) / b. dir. Ingen. bureau architectuur en stedebouw v. Nierop en v.d. Hoeven Rotterdam / c. membre pour l'Union Européenne (nr. 1517) Brussel; membre de l'Academie Europ. de Sciences Politiques Brussel; lid Raad Adviescomm. VVD Westmaas; lid Europ. Beweging in Nederl. / d. bestuurslid Sociëteit de Harmonie - de Doelenclub te Rotterdam; voorz. oudercommissie openb. lagere school Westmaas / e. 1 (Europese eenheid), 10 en 12 (jeugdwerkloosheid).

Nikkel, drs. H. W.,

Beatrixstraat 28, 6267 BG Cadier en Keer / 13-4-1935 / a. M.O.; universiteit / b. dir. hoger beroeps onderwijs (Ped. Ac.) / c. voorz. afd. Margraten; kand. Tweede-Kamerverk. 1982 / d. lid dagel. bestuur Stichting Samenwerkingsorgaan Hoger Onderwijs Maastricht (O.M.) / e. 1, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 21, 22, 23 en 28.

Nolthenius, J. Chr.,

Plataanstraat 10, 1602 SG Enkhuizen / 3-10-1942 / a. ULO; Rijks Hogere Landbouwschool v. Tropische Landbouw; LH Wageningen; Nutseminarium v.d. Pedagogiek Univ. Amsterdam / b. leraar biologie; docent anatomie-fysiologie / c. raadslid; lid comm. Sport, Recreatie en Natuurbehoud; bestuurslid ondercentrale West-Friesland / d. lid div. verenigingen betr. onderwijs, landbouw, natuurbehoud en biologie / e. 1, 2, 4, 5, 7, 18, 19, 23 en 29. natuurbehoud.

Nord, mr. H. R.,

15 Rue Conrad I, Luxemburg / 11-10-1919 / a. gymnasium-B; doct. rechten RU Leiden / c. voorz. commissie ter voorbereiding ELD-verkiezingsprogramma; van 1962 - 1979 secretaris-generaal Europese Parlement; m.i.v. 1979 lid Europese Parlement / d. schrijver van verschillende werken over staatsrechtelijke, volkenrechtelijke en intern.-politieke onderwerpen / e. 11, 21, 24, 29. institutionele vraagstukken (EP) en 30. budget en administratie (EP).

Oosterveer, ing. H.,

Lindenlaan 5, 5581 HC Waalre / 20-2-1942 / a. HTS werktuigbouwkunde tot aan kandidaats bedrijfseconomie R'dam / b. corporat. officer;

officier KL; commercieel directeur / c. VVD-steuncomm. Agglomeratie Eindhoven / d. bestuurslid landel. stichting bejaardenzorg / e. 2, 10 en 12.

Roscam Abbing, mr. P.,

Dorpsstraat 25, 9551 AB Sellingen / 12-2-1939 / a. gymnasium-A; doct. Nederl. recht / b. burgem. Markelo; sinds 1979 burgem. Vlagtwedde / c. voorz. KC Zwolle / d. secr. buitenland Raad v. Europese Gemeenten; voorz. Eems Dollard Regio / e. 1, 2, 3, 5, 12, 15, 17, 22, 23, 24, 29. Europese integratie en 30. Europese regionale politiek.

Schekermans, P. F.,

Drenthelaan 98, 9642 GE Veendam / 31-5-1946 / a. ULO; LTS; PBO / b. zelfst. architect; bem. onroerend goed (spec. bedrijfspanden); adviseur; bouwk. expert v. div. verzekeringsmij; thans eigenaar ingenieursarch. bureau + bem. bureau bedrijfsmatig onr. goed en expertisebureau + adv. werkmij. Nedlloyd-Group; meerderj. intern. (werk)contacten als architect in o.a. West-Duitsland, Frankrijk, Ierland en Spanje / c. secr. afd. Veendam-Wildervank; secr. ondercentr. Veenkoloniën; lid prov. prop.-comm. Groningen; thans penningm. afd. Groningen; lid prov. comm. Econ. Zaken KC Groningen / d. bestuurslid (grote) tafeltennisbadmintonverg.; lid comm. org. intern. badmintontoernooien; secr. N.C.P.A. (noordel. architectengroep) / e. 1, 2, 8, 12, 14, 15, 20, 22 en 26.

Steyling, mevr. W. A. H.,

Boslaan 267, 2594 NG 's-Gravenhage / 23-7-1950 / a. HBS-A; 2 j. rechten; 1 j. economie (universitair) / b. directie-assistente; manager uitzendorganisatie; journaliste / c. red.-lid Haags VVD-nieuws; lid mediacomm. VVD-Den Haag; lid red. comm. Liberale Vrouw / d. bestuurslid North Sea Jazz Festival; lid PR-comm. Perscentrum Nieuwspoor; lid Liberale Internationale; lid Europ. Beweging / e. 6 (en werkgelegenheid), 12, 16 (en vervoer), 27, 29. consumentenbeleid en 30. beleid interne markt EEG.

Vermeulen, K.,

Kemphaanstraat 76, 1531 VG Wormer / 25-12-1936 / a. HBS-B; statisticus (VVS) / b. dir. beleggingsinstituut / c. penningm. afd. Wormer / d. penningm. div. instellingen en verenigingen / e. 2, 15, 16, 17, 20, 21, 24, 28 en 29 Derde Wereld.

Vioen, mr. G. E.,

Liniedijk 10, 4571 PD Axel / 3-4-1945 / a. atheneum-A; rechten Kath. Hogeschool Tilburg / b. advocaat en procureur / d. commissaris Zeeland Supply BV; L.C. Hamelink BV; voorz. woningbouwver. 'Sas van Gent Vooruit'; bestuurslid bureau v. rechtshulp / e. 1, 2, 3, 4, 5, 12, 13, 14, 17, 18, 19, 20, 23 en 25.

de Vries, drs. G. M.,

Rijn- en Schiekade 63, 2311 AM Leiden / 22-2-1956 / a. gymnasium-B; doct. examen politieke wetenschappen (spec. intern. betrekkingen Leiden); postdoct. course European University Institute, Florence / b. wetensch. medew. intern. betrekkingen juridische faculteit Leiden / c. wnd. voorz. gem. raadsfractie Leiden; voorz. subcomm.

Europa partijcomm. Buitenl. Zaken; lid comm. Buitenl. Zaken; lid red. Liberaal Réveil; landel. voorz. JOVD 1977-1978; voorz. Europ. federatie lib. jongeren LYMEC 1978-1980; secr. partijcomm. Buitenl. Zaken 1977-1982; lid red. -comm. ELD-verk. programma 1977-1979; plv. lid ELD-bestuur 1978-1979 / d. voorz. studentenfractie juridische faculteit 1976-1978 / e. 2, 10, 12, 13, 21 en 28.

de Vries, drs. J. K.,

Benoordenhoutseweg 268, 2596 BJ 's-Gravenhage / 21-2-1946 / a. gymnasium-A; vrij doctoraal rechten (staatk. richting) / b. medew. Tweede-Kamerfractie; projectleider Min. v. Onderwijs en Wetenschappen; chef arbeidszaken UKF / c. 1974/75 lid Haagse gemeenteraad / e. 1, 4, 6, 8 en 29. industriebeleid.

van de Wetering, mr. B.,

Selterskampweg 69, 6721 AS Bennekom / 13-8-1939 / a. 5-j. HBS-A; doct. Nederl. recht (hoofdr. strafrecht) / b. rechtshulp (commercieel) bij verzekeringmij; momenteel sales manager Verz. Mij / c. voorm. bestuurslid afd. Ede; raadslid gemeente Ede; nr. 25 kand. lijst prov. staten Gelderland / d. bestuur zwembad; bestuur soc. cult. centrum; bestuur charitatieve inst.; padvinderij / e. 2, 4, 10, 13, 21, 26, 28 en 29. mensenrechten.

Weyers, ing. A. M. M.,

De Bonkelaar 5, 1911 XV Uitgeest / 16-5-1941 / a. MTS; HTS; 2 j. TH pol. hogere bedrijfsleiding ISW; applicatie HTS milieutechniek / b. dir. ingenieursbureau; manager business development; dir. adviesbureaux / c. fractievoorz. gemeenteraad Uitgeest / d. docent gesprektraining en discussie- en vergadertechniek bij div. instellingen, w.o. de Haya van Somerenstichting / e. 10, 11, 15, 16, 17, 21, 23 en 24.

Willemsen, drs. H. J.,

Brahmslaan 5, 2253 CJ Voorschoten / 3-10-1933 / a. 5-j. HBS-B; Kon. Inst. v.d. Marine, opleiding beroepsoff.; economie NEH Rotterdam (doct. 1973) / b. varende functies Kon. Marine, staffuncties a.d. wal; sedert 1973 div. functies beleidsadviserende sfeer min. v. Defensie, o.a. Defensienota 1974 en realisatie daarvan; sedert 1979 bedrijfsecon. adv. directeur personeel Kon. Marine, belast met beheer personeelsbegroting en opstellen 10-jarenplannen Kon. Marine, alsmede org.-onderzoek, ambtel. adv. begrotingsbehandeling in parlement / c. lid werkgroep Leiden-Voorschoten verk. programma 1977, div. activiteiten i.v.m. Liberaal Manifest (op afd., ondercentrale- en kamercentr. niveau); in 1983 lid ad-hoc werkgroep KC Leiden Europ. verk. progr.; sedert febr. 1979 lid gem. raad Voorschoten (lid comm. financiën en verkeer, lid stuurgroep energiebesparing, functionele comm. econ. zaken en v.a. aug. 1981 comm. welzijn c.a.); sedert sept. 1982 fractievoorz., lid comm. financiën, ruimtel. ordening, verkeer en volkshuisvesting, lid comm. algem. zaken (brandweer, openb. orde, personeelszaken); lid Raad Europese Gemeenten / e. 1, 2, 5, 6, 10, 11, 12, 15, 16, 17, 24 en 25.

Wijnand, G. J. N.,

Square Ambiorix 32, bus 53, 1040-Brussel / 5-7-1925 / a. middelbare handelsschool / b. hoofdredacteur Fin. Econ. Magazine Elsevier; information-officer EEG te Den Haag, Bangkok en Brussel / c. 1974-1979 voorz. ondercentr. Haarlem/Velsen; tot 1978 ondervoorz. afd. Haarlem; 1976-1979 lid partijraad / e. 2, 11, 12, 16, 21, 24, 25 en 27.

Wijsenbeek, drs. F. A.,

J. v. Oldenbarneveltlaan 71, 2582 NK 's-Gravenhage / 16-6-1944 / a. gymnasium-A; doct. rechten RU Leiden; Fulbright Scholar political science, UNC Chapel Hill en Harvard University USA / b. kabinetschef voorz. Europese Parlement; secr.-generaal Federatie Europese Lib.-Dem. partijen; secr. lib. fractie Europese Parlement / c. voorz. onderafd. Scheveningen-Statenviertel VVD-Den Haag; lid comm. Buitenland; lid div. werkgroepen Den Haag en Brussel; nr. 6 kandidatenlijst Eur. verkiezingen 1979 / d. lid Ned. Tafelronde; lid Haagse Kunstkring / e. 1, 8, 11, 13 en 29. algemene Europ. politiek.

van Zuilichem, mevr. drs. J. M.,

Rembrandtlaan 72, 2271 GK Voorburg / 15-10-1940 / a. HBS-A; NEH (kand. ex. economie); UvA doctoraal / b. als econoom in dienst van United Nations, opgeklommen van P₁ tot P₄; werkzaam geweest in macro-micro en regional economics / c. indirect de liberale gedachte uitgedragen en verdedigd in U.N.-verband / e. 1, 2, 3, 12, 21, 23, 25, 26 en 29. industriële problematiek.

Niet verkiesbare plaatsen

Apers, P. T. A. M. R.,

Burg. Diericklaan 6, 4576 AR Koewacht / 2-3-1930 / a. ULO; kweekschool / b. leraar lbo / c. wethouder gemeente Axel / d. voorz. Katechetenberaad Zeeuws-Vlaanderen; lid dagel. bestuur Rode Kruis afd. Axel / e. 1, 4, 7, 8, 12, 20, 22, 23 en 28.

de Bie, T. H.,

Stadhouderslaan 46, 5361 BP Grave / 9-7-1921 / a. 5-j. HBS; TH Delft / b. kolonel technische staf KL; adviseur Min. v. Defensie / c. lid gemeenteraad Grave / d. voorz. ondernemersver. Grave / e. 2, 6, 10 en 20.

de Blécourt-Maas, mevr. drs. J.,

J. Sluiterstraat 14, 1132 XX Volendam / 20-1-1944 / a. HBS-B; doctoraal biologie Univ. v. Amsterdam / c. lid provinciale staten Noord-Holland / e. 23 en 24.

Brans, ir. Th.,

Gravensingel 135, 3319 ES Dordrecht / 30-5-1920 / a. TH Delft (civiel-ingenieur) / b. dir. intern. aannemersbedrijf / c. raadslid sedert 1958 (nestor); lid v.v. Zuiveringschap; lid v.v. Waterschap Grootte Waard; lid Drechtsteden

orgaan; lid Wegschap Kiltunnel / d. ex-bestuurslid Int. Ver. Baggerbedrijven Den Haag; ex-secr./penningm. Centrale Baggerbedrijf Den Haag; ereburger van Dordrecht / e. 11, 12, 16, 17 en 22.

Kalff, H.,

Nijendal 8, 3972 KC Driebergen / 7-3-1928 / a. gymnasium-A; NOIB Nijenrode / b. export manager; marketing manager; informatie manager / c. kand. Europ. Parlement 1979 in prov. Utrecht; reserve gemeenteraadslid Driebergen / d. studiegroep NIMA marketing en computer; NIMA Educatieve Raad / e. 12, 25 en 29. Europese samenwerking.

Kint, mevr. J. A.,

Liviuslaan 2, 5926 SE Venlo / 19-9-1928 / a. gymnasium-B; artsexamen G.U. A'dam / b. hoofd med. dienst verpleeghuis / c. secr. afd. Venlo ('77-'82), thans nog bestuurslid; '78-'82 deskundige raadscomm. MZV / d. secr. KNMG afd. Nrd.-Limburg; docent VU; lid indicatiecomm. bejaardenorden; lid werkgroep psychogeriatric RIGG / e. 6, 7, 8, 9 en 23.

Kok, mr. D. H.,

Naxosdreef 185, 3562 JG Utrecht / 12-6-1947 / a. gymnasium-A; rechten RU Utrecht; politieke wetenschappen (postdoct. UvA) / b. was werkzaam bij RU Utrecht (Europa Instituut); min. Verkeer en Waterstaat (Rijkswaterstaat); min. Volksgezondheid en Milieuhygiëne (intern. zaken); thans min. Volkshuisvesting, Ruimtel. Ordening en Milieubeheer (intern. milieuzaken / c. bestuursfuncties sinds 1976; thans voorz. afd. Utrecht; lid provinciale staten Utrecht; voorz. Kring v. Liberalen voor Europa in Nederland; lid partijcomm. Buitenland; lid partijcomm. Milieuhygiëne; lid werkgroep Europ. verkiezingen; lid politieke comm. KC Utrecht / d. enkele bestuursfuncties; thans geen / e. 1, 2, 3, 7, 12, 13, 15, 22, 23, 24, 25 en 26.

de Kreuk, ir. J.,

Kokmeewstraat 61, 4301 WP Zierikzee / 7-1-1945 / a. gymnasium-B; metaalkundig ingenieur TH Delft / b. leraar natuur-scheikunde en informatica; nascholingsdocent / c. penningm. afd. Zierikzee; comm.-lid adviesraad welzijn gem. Zierikzee / d. penningm. Stichting Jeugd Schouwen-Duiveland; penningm. Ver. Differentiatie Binnenklasseverband NA / e. 4, 5, 11, 23, 25 en 28.

de Lange, A. Th. G. M.,

Jan de Oudelaan 7, 3136 AK Vlaardingen / 3-4-1956 / a. HAVO; VWO; kand. ex. rechten; doct. ex. (nov. 1983) (keuzevakken EEG-recht, Europees mededingingsrecht) b. automatiseringsadviseur; persoonl. medewerker Tweede-Kamerlid L. M. de Beer / c. ondervoorz. afd. Vlaardingen / e. 1, 3, 10, 12, 13, 14, 26 en 29. mededinging.

de Roo van Alderwerelt-Hoog, mevr. E. M.,

Kastanjehoutstraat 8, 5706 XZ Helmond / 14-12-1926 / a. HBS-A; Schoevers secr. cursus / c. bestuurslid KC Den Bosch; voorz. ondercentr. Peelland; plv. lid LCV; lid partijraad; vice-voorz.

werkgroep Vrouwen in de VVD o.c. Peelland; sinds 1977 lid Groep Nederland Liberale Internationale; delegatielid congressen Zürich, Ottawa, Berlijn, Rome, Den Haag en Stockholm; lid werkgroep Groep Nederl. Lib. Intern. sinds 1979; bezocht ELD-congressen Brussel, Londen, Luxemburg, Parijs en Venetië hetzij als delegatielid, reserve delegatielid of bezoeker / d. studiegroep Vrouwenraad Helmond / e. 2, 10, 26 en 28.

Schuller, G. P.,

Beethovengarde 27, 5344 CC Oss / 15-3-1939 / a. HBS-B; kand. elektro TH Eindhoven / b. part-time leraar wis- en natuurkunde scholengemeenschap; part-time werkzaam in marktsector / c. voorz. afd. Oss sedert 1979; plv. voorz., penningm. KC Den Bosch 1981; lid hoofdbestuur 1983; lid koepelcommissie Onderwijs / d. voorz. schoolbestuur sedert 1973; penningm. Adviesbureau beroepskeuze sedert 1974, penningm. Bureau v. toegepaste psychologie sedert 1974; lid div. comm. voor financiën / e. 1, 2, 4, 12, 16, 23, 24, 26, 27 en 29. transportdeskundige Europ. niveau.

Siertsema-Smid, mevr. P. T.,

Floresplein 9a, 9715 HH Groningen / 5-9-1928 / a. gymnasium; kand. ex. rechten / c. raadslid / e. 6, 7, 9, 23 en 28.

Stokhuyzen, drs. W. A. F.,

Marialaan 7, 2271 XX Voorburg / 7-10-1930 / a. Nederl. Lyceum Den Haag; kand. ex. economie UvA; doct. ex. economie UvG; intern. publiek recht ex. Universiteit Genève / b. account manager IBM-Nederland; sales promotion manager IMB-Nederland / c. gemeenteraadslid Voorburg / d. TV-presentator / e. 1, 8, 12, 22 en 27.

U HEBT UW LEVEN LANG IN DE LIFT GEZETEN!

U bouwde een carrière op. U leidde misschien een onderneming of U had de verantwoordelijkheid voor een turbulent gezin. Nu zijn er die lichamelijke ongemakken, waardoor u de trap niet meer kunt nemen zoals vroeger. U denkt nu misschien aan een bejaardentehuis of een aangepaste woning. Toch is er nog een andere oplossing die u kunt kiezen!

U KUNT IN DE LIFT BLIJVEN ZITTEN

Een lift aangepast aan Uw woonhuis en Uw specifieke wensen. Een traplift of een zg. woonhuislift, er zijn mogelijkheden genoeg. Interesse? Vraag vrijblijvend inlichtingen bij Jan Hamer. Dát zijn de specialisten die U helpen.

Marconistraat 16,
1704 RG, Heerhugowaard,
tel. 02207 - 12944.

 **JAN HAMER
& CO.**

 berntsen+braam

postbus 497 6500 AL nijmegen

Uw „komplete bouwers” voor

- Utiliteitsbouw
- alle verbouwingen en onderhoud
- badkamers - keukens - sanitair
- inbraakbeveiliging - brandpreventie
- isolatie van muren, ramen en daken
- tegelwerk en bestratingen
- dakbedekking, glas- en schilderwerk
- elektrische installatie, verwarming

Graafseweg 132 Tel. 080-774144

Op vakantie naar Zuid-Afrika. Met uw SAL 'privévliegtuig'.

Twee keer per week vertrekt uw SAL 'privévliegtuig' van Schiphol naar Johannesburg. En nog eens 19 keer per week vanuit andere plaatsen in Europa. Naar de vakantie van uw leven. Of naar uw familie en vrienden in Zuid-Afrika. Het land van de Tafelberg, het Krugerpark, zonnige stranden en het hele jaar door een aangename temperatuur. En het plezierige is: uw vakantie begint al aan boord van uw ruime, comfortabele SAL toestel.

Want voor de vakantieganger is er de speciale Silver Class met z'n gastvrije comfort en voordelige tarieven. Uw SAL 'privévliegtuig', u wordt er bediend en verwend alsof u de enige passagier aan boord bent.

Share our world

VAKANTIEBON

Stuur mij uw uitgebreide documentatie over reizen naar en in Zuid-Afrika.

Naam: _____

Straat: _____

Postcode/Plaats: _____

Bon in gefrankeerde envelop sturen naar:
SAL, Stadhouderskade 2, 1054 ES Amsterdam.

Wintervakantie in het Wallis (Zw.) met gezelligheid en comfort

Als u dat zoekt, zult u zich bij ons in Les Marécottes zeker thuis voelen. Het familiekgebied (1100-2300 m) is gezellig en sneeuwzeker. Cabinebaan vanaf en pistes tot aan ons hotel. Skischool.

Bovendien bieden wij u een zeer persoonlijke verzorging, uitstekende keuken, veel verblijfs- en speelruimten, groot overdekt zwembad (28°), sauna, huisbioscoop, intieme dancing, diverse activiteiten en aantrekkelijke condities voor uw kinderen (o.a. tot 6 jaar in ouderkamer gratis), alsmede kinderoppas.

U vindt ons op 10 km afstand van Martigny. Bereikbaar over goede weg of per trein. Rond de kerstdagen bieden wij u een feestelijk verblijf. In januari kunt u profiteren van zeer gunstige laagseizoen-prijzen.

Belt u nu meteen met Elly en Jan Mol (Ned.) en wij zenden u omgaand onze folder toe.

Lid Club Kindervriendelijke Hotels in Zwitserland.

HÔTEL ★★★★★
Aux Mille Etoiles

CH - 1923 Les Marécottes (Wallis)
Tel.: 09.4126.61666

Schilderwerk nu aftrekbaar Stel niet langer meer uit!

Het levert voordeel op om uw buiten- en binnenschilderwerk nu te laten uitvoeren. En een tweede voordeel: ROOSEMALEN doet dat vakbekwaam en prijsbewust. Wij adviseren graag en vrijblijvend over kostenbesparende onderhoudssystemen. Onze jarenlange ervaring staat garant voor een waardevolle afwerking.

Bij: Schilders- & afwerkingsbedrijf

ROOSEMALEN b.v.

HILDEGONDESTRAAT 17
1402 XG BUSSUM - 02159-16370
SCHILDERWERK - BEHANGWERK -
ISOLATIEGLAS

Een VVD-er in een vakorganisatie: kan dat wel ?

De meeste vakorganisaties houden er denkbeelden op na, die strijdig zijn met uw liberale opvattingen. Hun dogma's en demagogie spreken u niet aan; hun aanpak is beslist niet de uwe.

Toch heeft u ook ongetwijfeld behoefte aan een organisatie, die u kan helpen om uw belangen als werknemer te verdedigen. Aan dienstverlening, waarbij u als individu niet ondergaat in de grauwe massa. Aan een vakorganisatie waar u zich als liberaal bij thuis voelt.

Zo'n vakorganisatie bestaat: de NCHP, de vakorganisatie voor middelbaar en hoger personeel. Een vereniging met beginselen, die elke liberaal zullen aanspreken. Een vereniging, waarin al veel VVD-ers actief zijn (en waarvan al veel leden actief zijn in de VVD!).

Bent u geïnteresseerd? Neemt u dan contact met ons op (Antwoordnummer 300, 3970 VJ Houten, of telefoon 03403-4553, toestel 125). Nog gemakkelijker is het wellicht, wanneer u onderstaande bon invult en zonder postzegel opstuurt. Enkele dagen later ligt er een documentatiemap in uw brievenbus.

DEZE BON s.v.p. ZENDEN AAN: NCHP,
ANTWOORDNUMMER 300, 3970 VJ HOUTEN

Noteer mij als lid van de NCHP
(voor nog geen f 25,- per maand)

Zend mij NCHP-informatie

NAAM : _____
ADRES : _____
WOONPLAATS: _____

HP253

fiscaal voordelig sparen!

WAT KAN DIT VOOR U BETEKENEN?

- ★ Maximale aftrek lijfrente-premie.
- ★ Inkomstengarantie voor later.
- ★ Mogelijkheid om met vervroegd pensioen te gaan.
 - ★ De top van uw inkomen belastingvrij maken, en verzuin hiervan te herstellen.
- ★ Uw vrouw nu en u beiden voor later behouden voor een drastische terugval in inkomen.

Stoorvogel's
Lijfrente-centrum

Postbus 55 2678 ZH De Lier

01745-5600

Stoorvogel's Lijfrente-centrum maakt deel uit van de Stoorvogel adviesgroep

ANTWOORDCOUPON

Ik wens een vrijblijvend op mijn persoonlijke omstandigheden gerichte offerte.

Naam:

Adres:

Woonplaats:

Telefoon: Geboortedatum:

In gesloten enveloppe opsturen naar:

Stoorvogel's Lijfrente-centrum,
Antwoordnummer 68, 2678 VE De Lier

Sociaal-economische vragenmiddag

Bij voortdurend wordt binnen de Tweede Kamerfractie van de VVD nagedacht om de afstand tussen kiezer en gekozen te verkleinen. Gelukkig kan geconstateerd worden, dat de kiezer zich steeds meer betrokken voelt bij het Haags parlementair gebeuren. Dit blijkt met name uit de toenemende hoeveelheid brieven en telefoontjes, die de fractie dagelijks bereiken.

Voor een zeer groot deel hebben deze reacties betrekking op de sociaal-economische problemen in Nederland. Ed Nijpels bekijkt elke ochtend de aan hem gerichte correspondentie en beantwoordt deze voor het merendeel zelf, terwijl hij daarnaast een aantal brieven ter verdere bestudering en afhandeling naar de

beleidsmedewerkers doorstuurt. Het betreft dan veelal brieven waarin de schrijvers meerdere onderwerpen tegelijk aan de orde stellen, of waarin men bij de uiteenzetting van bepaalde problemen onvolledig is, zodat geen volledig en bevredigend antwoord te geven valt.

De sociaal-economische beleidsmedewerkers namen daarom de laatste maanden nogal eens telefonisch contact op met de brieveschrijvers om in een persoonlijk gesprek tot meer duidelijkheid in de gestelde problematiek te komen. Dit voorkwam een eindeloos heen en weer geschrijf en had als voordeel dat de mensen vrij snel een antwoord kregen, hetgeen voorheen - vanwege het drukke Kamerwerk - nog al eens te wensen overliet.

Deze aanpak werd door beide partijen als bijzonder positief ervaren en deed ons in overleg met de fractievoorzitter besluiten een

permanente telefoonmiddag in te stellen.

Elke vrijdagmiddag tussen 13.30 uur en 16.00 uur kunt u met de sociaal-economische beleidsmedewerkers bellen onder het telefoonnummer van de Tweede Kamer: 070 - 614911 tst. 2994/2930/3316.

Zij kunnen u informeren over het standpunt van de fractie inzake actuele en minder actuele politieke onderwerpen. Voorbeelden: waarom wordt er bezuinigd?; wat vindt de VVD van de sociale zekerheid en tweeverdieners en hoe moet de werkloosheid worden aangepakt etc. Tevens kunt u onder deze nummers uw suggesties kwijt. Wij vertrouwen erop, u met deze nieuwe aanpak nog directer te betrekken bij het fractiegebeuren.

In verband met de planning van onze diverse werkzaamheden vragen wij u vriendelijk u aan de bovengenoemde tijden te houden. Overigens kunt u ook een briefje schrijven met het verzoek u op vrijdagmiddag op te bellen.

Tot horens,

*Ans Koning
Berry Rackwitz
Jaap-Jan van der Meulen*

Foto: Bureau Meijer

Lof en kritiek

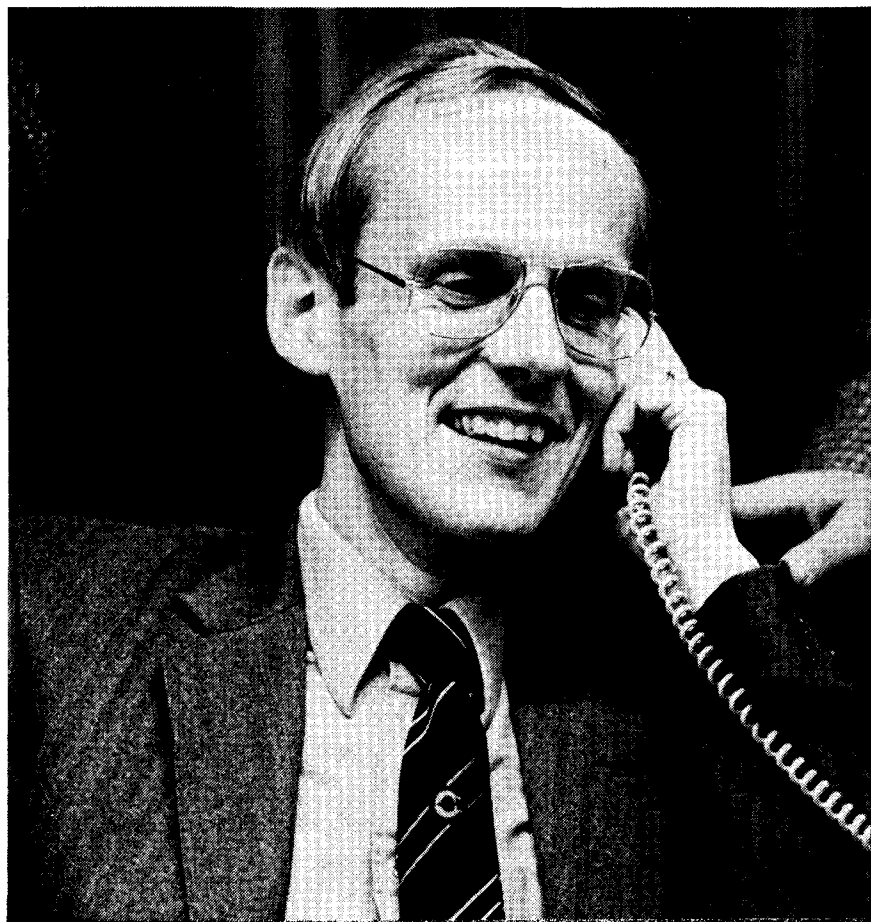

De mogelijkheid om met bewindslieden en VVD-fractieleden direct te telefoneren werd op maandagavond 31 oktober dankbaar benut. De vijftien speciale lijnen waren zo druk bezet, dat het voor velen onmogelijk was aan bod te komen.

Buiten persoonlijke problemen, die men wilde bespreken, toonden de telefoontjes zowel afkeuring als bijval ten aanzien van het regeringsbeleid op het gebied van de voorgenomen kortingen en het VVD-standpunt ten aanzien van Vrede en Veiligheid.

VVD-beleid

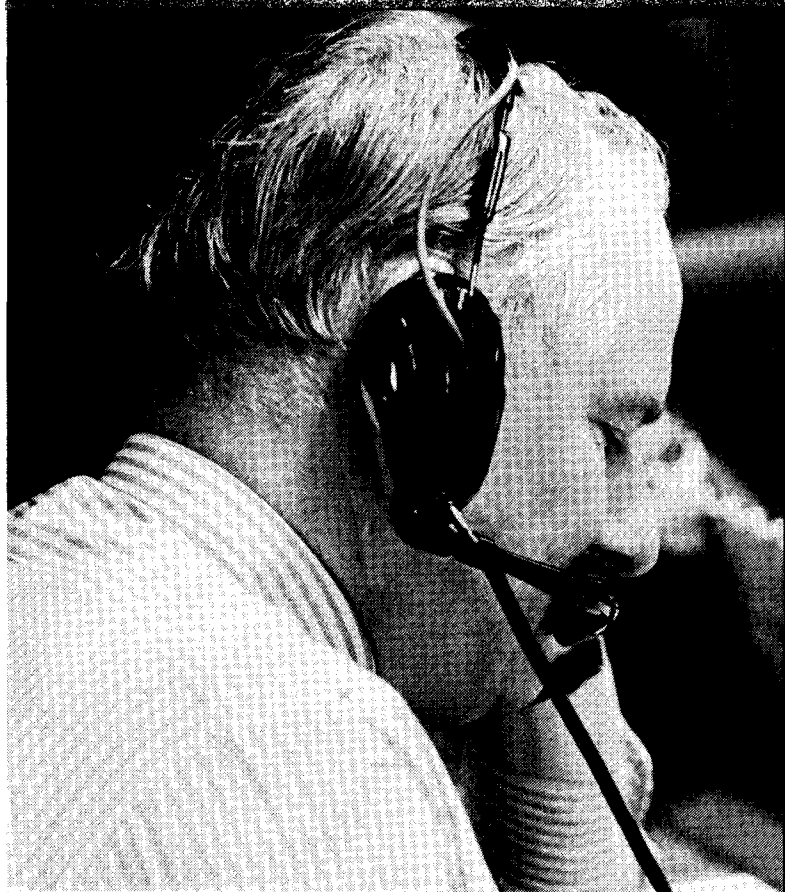

Dit telefonisch contact was vlak na de vredesdemonstratie, zodat daarover de nodige reacties binnen kwamen. Ondermeer werd geklaagd over de eenzijdige voorlichting van VARA en NOS op dit gebied.

Om even bij de media te blijven . . . Rudolf de Korte kreeg telefonisch te horen: „Julie moeten die Kok en Mient Jan Faber van het scherm halen . . .” De Korte, vragend: „Hoe zou je dat moeten doen?”

Antwoord: „Daar zitten jullie voor. Daar moeten jullie voor zorgen . . .” Een andere „telefonant” ging nog even door op tuinman-Flipse. „Die ministers hebben toch een wachtgeldregeling van zes jaar? Dan krijgt die Van Dam die over dat minimum van Flipse staat te praten toch veel meer geld dan u? Moet-ie zich dan niet laten nakijken?” De Korte: „Schrijft u dan een brief aan Van Dam. Ik ben benieuwd naar het antwoord.” Telefonant: „O, als dat niet bevalt dan ga ik naar Leo Derksen (Telegraaf-columnist).”

Specialiteiten

Het was tijdens deze telefoonuur niet toegestaan om van plaats te wisselen en de eigen specialiteit te beoefenen. Dat was trouwens onmogelijk. Met vijftien lijnen zou je in een complete chaos verzeilen. Iedereen moest de vragen oppakken zoals ze kwamen. Zo kreeg minister Winsemius niet alleen de indijking van Ferweradeel, maar ook een zwaar belastingprobleem voorgeschoteld, waarin hij met enkele terzake kundige adviezen te hulp schoot. De Kamerleden Robin Linschoten en Frank de Grave ervoeren de meerderheid van de binnenkomende gesprekken als „puur positief”. Vragen, die niet direct konden worden beantwoord, zullen door de fractie worden behandeld en uitgediept. Ver over de vijfhonderd mannen en vrouwen kwamen aan bod. Het is wederom het bewijs dat aan dergelijke contacten bij onze leden grote behoefte bestaat.

Reny Dijkman ■

Foto's: bureau Meijer

Amerika: harmonie der tegenstellingen

Het VVD-Tweede Kamerlid Frank de Grave schreef voor het „Nieuws van de Dag” en voor Vrijheid & Democratie een impressie van zijn turbulente reis door de Verenigde Staten, die hij maakte op uitnodiging van een Amerikaanse stichting.

Het politiek bedrijf in Amerika is in vele opzichten onvergelijkbaar met Nederland. Kernpunt daarbij is dat de Amerikaanse politiek zich concentreert op personen, veel minder op partijen. Het feit dat een politicus tot één van de twee partijen - de Democraten of de Republikeinen - behoort, betekent in vele gevallen weinig, en de simpele tegenstelling rechts-links is slechts zeer beperkt toepasbaar. Zo bestaat de 34 leden tellende gemeenteraad van de stad New York volledig uit leden van de Democratische partij. Uit eigen ervaring weet ik nu dat de discussies in de Newyorkse raad noch in intensiteit noch in geschakeerdheid van opvattingen onderdoen voor de Amsterdamse raad. Naast innerlijke verdeeldheid worden de Amerikaanse politieke partijen ook gekenmerkt door gebrek aan een hechte partijstructuur. Doordat de parlamentsleden districtsgewijs worden gekozen zijn ze veel gevoeliger voor de opvattingen die leven in hun district dan voor de nationale partijbelangen. Een zeer belangrijke drijfveer voor politici is nu eenmaal de wens herkozen te worden. Temeer als dit, zoals in Amerika, iedere twee jaar gebeurt. Zoals een Amerikaans parlamentslid mij uitlegde, is het nationale

partijbelang een belangrijke zaak, maar vertegenwoordigde hij in de eerste plaats de belangen van zijn district.

Vreemd

Soms geeft dat aanleiding tot in mijn ogen vreemde situaties. Tijdens mijn bezoek aan het parlement van de staat Californië vond een heftige discussie plaats over de vestiging van een aantal nieuwe gevangenissen. Niet zozeer het feit dat er nieuwe gevangenissen moesten worden gebouwd, stond ter discussie als wel de plaats waar. Welke situatie ook werd voorgesteld de afgevaardigde van het betrokken district, Republikein of Democraat, conservatief of liberaal, verklaarde in roerende bewoordingen dat elke plaats beter was dan een plaats in zijn district. Kiezers zijn voor hard optreden tegen criminaliteit, verklaarde een afgevaardigde in een nachtelijk uur, maar hebben de gevangenissen liever niet in hun buurt. Door de interne partijtegenstellingen en de zwakke partijstructuur plegen kandidaten voor een politiek ambt tijdens de verkiezingscampagnes bij voorkeur het veilige midden te houden en geen uitspraken te doen die bepaalde groepen kiezers afstoten. Vandaar dat de persoon van de kandidaat vaak belangrijker is dan de partij waartoe hij of zij behoort.

Geld

Verder vormt geld een zeer belangrijke factor. Een beetje campagne voor een zetel in het Huis van Afgevaardigden kost gauw f 1 miljoen. Het kopen van zendtijd op de lokale tv en radio, advertenties in de krant, propagandamateriaal, alles wordt door de kandidaat uit eigen zak betaald en dat voor een zittingsduur van twee jaar. Overigens is het niet nodig dat de kandidaat zelf vermogend is: talloze pressiegroepen steken geld in campagnes van

personen van wie de desbetreffende groep verwacht dat zij, indien gekozen, een positieve opstelling ten opzichte van hun doelstellingen zullen innemen. Ik heb weinig Amerikanen ontmoet die problemen hebben met dit nogal on-Europese fenomeen. De belangen van de pressiegroepen houden elkaar in evenwicht, is het meest gehoorde commentaar en uiteindelijk beslist tóch de kiezer en te veel geld kan zelfs als een boemerang werken.

Waarschijnlijk is er geen volk dat zo vaak naar de stembus gaat als het Amerikaanse. Afhankelijk van de staat waarin men woont, kiest de Amerikaan de burgemeester, de leden van de gemeenteraad, het hoofd van de politie, de leden van het schoolbestuur, het bestuur van de haven, de gouverneur van de staat, de leden van de Senaat en van het Huis van Afgevaardigden van de staat en van het land, rechters . . . enz. Daarnaast vinden talloze referenda plaats.

Over kiezen gesproken: Amerika kent geen burgerlijke stand, zoals in Nederland bestaat. Kiezer ben je pas als je je als zodanig hebt laten registreren. Ongeveer tweederde van de daartoe gerechtigde Amerikanen doet dit.

Bij presidentsverkiezingen is de opkomst van de geregistreerde kiezers gemiddeld zo'n 60 %. Naar Nederlandse maatstaven kent de verkiezing van de machtigste man ter wereld, de president van de Verenigde Staten dus een opkomst van 40 %. De steun van ruim 20 % van de stemgerechtigde Amerikanen kan dus voldoende zijn om tot president gekozen te worden. Vanuit democratisch oogpunt een nogal bedenkelijke zaak, maar het geeft de Nederlandse politicus weer wat moed ten aanzien van de betrokkenheid van het Nederlandse volk bij zijn werk.

Werkloos

Heb je in Amerika het ongeluk

werkloos te zijn of anderszins aangewezen te zijn op een sociale uitkering dan is de Nederlandse situatie - ondanks alle bezuinigingen - verre te verkiezen. In grote steden als San Francisco en New York is bedelarij bepaald geen ongewoon verschijnsel en in dit rijkste land ter wereld heb ik mensen uren in de rij zien staan voor een gebouw waar een particuliere instelling voedselpakketten uitdeelde. Amerikanen zijn hard voor zichzelf, maar ook voor hun medemens. Solidariteit is geen wijd verbreid begrip in dit land en het maakt niet zo erg veel verschil of je hierover spreekt met de president-directeur van een oliebedrijf in Oklahoma of met een taxichauffeur van Puertoricaanse afkomst in New York. Daarenboven is het subsidie-apparaat in vergelijking met Nederland bepaald onderontwikkeld.

Onderwijs, gezondheidszorg en andere voorzieningen leggen derhalve een forse last op het inkomen van de gemiddelde Amerikaan. Cultuur is voor velen onbetaalbaar. Een kaartje voor een musical in Broadway, een eenvoudige plaats achter in de zaal, kost f 140,-. Wel stimuleert dit systeem in sterke mate het particulier initiatief. Het aanleggen van een park in Memphis in de Zuidelijke staat Tennessee: een actiegroep van burgers zorgde via een inzamelingsactie voor de benodigde miljoenen. Negen van de tien musea worden door particulieren gerund zonder een cent subsidie. Het grote verschil tussen succes en mislukking vormt wel een machtige drijfveer voor een samenleving die voortdurend in beweging is. De sociale mobiliteit is groot, evenals de prikkel tot ondernemen. Slechts in dit land is het mogelijk dat drie studenten een nieuwe computer ontwikkelen om vijf jaar later aan het hoofd te staan van een concern met een omzet van vele miljarden: Apple-Computers. Welk innovatief ook wordt ontwikkeld: geld is bijna altijd beschikbaar en dan veelal van particulieren die, gestimuleerd door belastingvoordelen, wel wat risico's durven te nemen. In vele gevallen gaat het bedrijfje binnen

een jaar failliet, maar belangrijker is dit éne dat slaagt. Failliet gaan wordt in Amerika niet als een schande gevoeld: „Pech gehad, volgende keer beter”, kenmerkt de Amerikaanse reactie op mislukking.

Amerika, het kent zijn plussen en zijn minnen, maar het blijft boeien tot de laatste dag. Het verenigt in één natie bijna alle denkbare verschillen in ras, cultuur en geloof. De historie heeft voor een harmonie van deze tegenstellingen gezorgd, echter niet voor éénheid. Van de schat aan indrukken die ik gedurende zes weken kris-kras door Amerika heb opgedaan, is bovenstaande voor mij het belangrijkste: de sleutel tot een werkelijk begrip van de aard van deze voor Nederland zo belangrijke natie.

Frank de Grave ■

VVD/PVV-top in Brussel

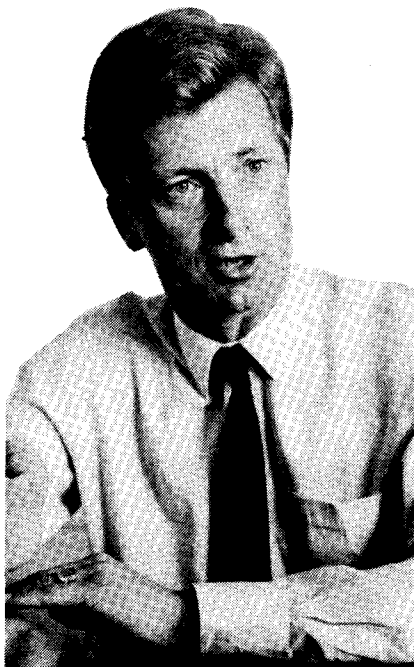
De VVD gaat in de toekomst het contact met haar Vlaamse zusterpartij - de PVV - intensiveren. Op een in Brussel gehouden bijeenkomst spraken top-politici van beide partijen over het vrede- en veiligheidsbeleid, de problematiek rond de nieuwe media, en over een mogelijk Benelux-initiatief om de Europese samenwerking te stimuleren. De VVD-delegatie die werd geleid door fractieleider drs. Ed Nijpels, bestond onder meer uit partijvoorzitter Kamminga en prof. Zoutendijk. Ook vice-premier Van Aardenne was aanwezig.

Van de kant van de PVV stonden de besprekingen onder leiding van partijvoorzitter Guy Verhofstadt. Van Belgische zijde nam ook vice-premier Willy de Clercq aan de besprekingen deel. In een slotverklaring werd gesteld dat beide liberale partijen een actieve vredespolitiek willen die gericht is op wederzijdse wapenbeheersing en -vermindering. Zowel PVV als VVD wensen verder vast te houden aan het NAVO-dubbelbesluit van 1979 dat voorziet in onderhandelingen om de SS-20 dreiging te verminderen en in

modernisering van NAVO-wapens omdat de Sovjet-Unie deze dreiging niet wegneemt. Elk vredesinitiatief dat ijvert, aldus de verklaring, voor een gelijktijdige, - gelijkmatige en controleerbare ontwapeningspolitiek - verdient gesteund te worden. Bij de onderhandelingen in Genève moet als einddoel gelden een nul-nul oplossing. Als tussenstap zou voor eind '83 een interimakkoord dienen te worden gesloten dat dit ideaal - de nul-nul oplossing - zo dicht mogelijk benadert.

Ook over het mediabeleid bleken beide partijen het in grote lijnen met elkaar eens te zijn. Uitgangspunt moet zijn dat de consument in vrijheid kan kiezen. Daarom moet elke vorm van monopolie binnen de media worden tegengegaan, en wordt gepleit voor een algehele democratisering van het mediagebeuren. De overheid mag geen maatregelen nemen die de toegang tot de media bemoeilijken. Nieuwe technische ontwikkelingen die abonnee-, kies- en satelliettelevisie, teletekst en kabelkrant mogelijk maken, moeten alle kansen krijgen. Toepassing van deze nieuwe ontwikkelingen kan ook nieuwe hoog kwalitatieve werkgelegenheid scheppen.

In de slotverklaring dringen beide partijen er bij hun regering op aan - in zowel België als Nederland werken de liberalen in een coalitiekabinet samen met de Christen-democraten - een gezamenlijke Benelux-politiek te ontwikkelen om voortrekker van integratie te zijn. De Benelux-politiek moet een motor zijn die de impasse in de EEG gaat doorbreken.

Jan Kamminga

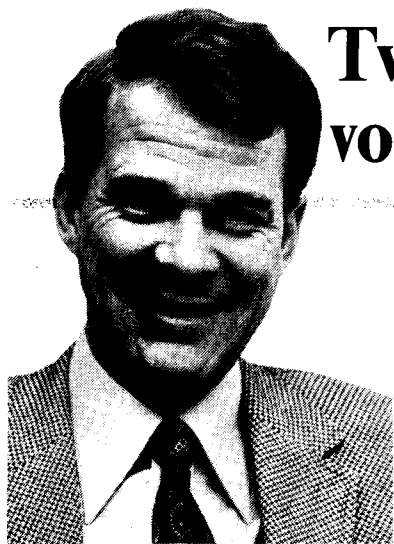

Willy de Clercq

Ed Nijpels

Twee hoogtepunten voor de Koninklijke Landmacht

De laatste maanden is de publieke belangstelling voor onze defensie grotendeels bepaald door de weinig positief verlopende onderhandeling in Genève over wapenbeheersingsovereenkomsten en de daarmee nauw verbonden zijnde al dan niet plaatsing van middellange afstandraketten bij de NAVO en Nederland in het bijzonder. Tot op zekere hoogte is dit begrijpelijk, echter wel daargelaten de draai die door sommige groepen in onze samenleving eraan wordt gegeven.

De aandacht is door dit soort zaken niet voldoende gericht geweest op twee gebeurtenissen die plaats hebben gehad, en die zo duidelijk de twee hoofdtaken demonstreren van de Nederlandse krijgsmacht, en de Koninklijke Landmacht in het bijzonder:

- deelname aan de waarborging van vrede en veiligheid in West-Europa en dus in Nederland;
- deelname aan vredesoperaties in het kader van de Verenigde Naties.

Aqua Marine - Atlantic Lion

Zo was de grote, een maal in de vijf jaar gehouden, oefening van het Eerste Legerkorps dit jaar genaamd. Hij vond plaats in de tweede helft van september, en er namen tienduizenden Nederlandse beroeps- en dienstplichtige militairen aan deel, met daarnaast ook Amerikanen en Duitsers. Deze oefeningen worden eens in de vijf jaar gehouden omdat ze verschrikkelijk duur zijn, maar ook omdat het een te grote belasting voor de Duitse bevolking zou betekenen. Ze worden namelijk voor het overgrote deel op Westduitse grond uitgevoerd.

Toch zijn ze noodzakelijk om voldoende inzicht te verkrijgen in de stand van zaken op allerhande gebied, logistiek en materieel, commando en verbindingen en ga zo maar door. Uit de fouten moet men leren en conclusies formuleren. Met zeer veel genoeg heb ik twee dagen, net zoals vijf jaar geleden bij SAXON DRIVE, in het veld meegedraaid en kunnen

waarnemen. Niet met onverdeelde succes, dat moet gezegd, maar toch van uitermate groot nut voor kennis en inzicht van het reilen en zeilen van het Legerkorps op manoeuvre in Duitsland, om een ouderwetse uitdrukking te gebruiken. Met belangstelling zie ik uit naar de uitwerking van de schat aan ervaring die er is opgedaan.

Terugkeer Dutchbatt Unifil

Gedurende vier en een half jaar heeft Nederland met een bataljon, in totaal zo'n 800 militairen, allen vrijwillig, aan de vredesoperatie UNIFIL deelgenomen. De situatie in Zuid-Libanon is nogal aan veranderingen onderhevig geweest. Dat heeft tot het besluit geleid dat Nederland geen taak meer ziet liggen voor een bataljon, en zich slechts ter plekke wil manifesteren met een kleinere groep. Ik wil niet ingaan op de totaliteit van de overwegingen die hiertoe geleid hebben, maar mij tot het feit beperken.

Onze inbreng in UNIFIL is vanaf het begin op zeer hoge waarde geschat door de UNO, Libanon, maar ook door de andere deelnemende landen. Dutchbatt had het beste materieel, Dutchbatt had de beste voorzieningen, Dutchbatt bleek niet langharig te zijn, Dutchbatt kreeg altijd bezoek vanuit de politieke wereld. Ik noem slechts een aantal opmerkingen uit vele. En nu is Dutchbatt weg, en daar staat men wel van te kijken, de lokale bevolking niet op de laatste plaats, de nering zal zeker teruglopen.

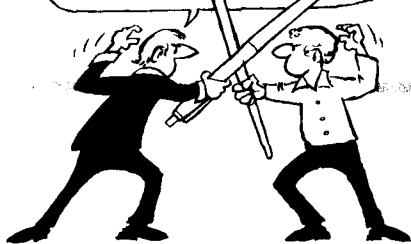
Ik heb het voorrecht gehad bij het eerste bezoek van Kamerleden aan Zuid-Libanon aanwezig te zijn. Ik herinner mij nog levendig alle problemen en grieven die er waren, maar alle begin is moeilijk. Het uiteindelijke resultaat is echter goed geweest, en dat is alleen maar te danken aan al die 8000 Nederlanders die hun steen hiertoe hebben bijgedragen.

Op 21 oktober hebben wij, enige leden van de Defensiecommissie, meegenoten van het afsluiten van de periode van een vredesbataljon in Zuid-Libanon. Maar door mij heen gingen ook gevoelens van medeleven voor hen die achterbleven omdat een aantal van de 8000 militairen het uiterste hebben gegeven. Op tijdelijke basis wordt de Nederlandse presentie met een compagnie voortgezet. Zij hebben een traditie voort te zetten, en daar heb ik het grootste vertrouwen in. Moge het ook met voorspoed zijn. Militairen rond Beiroet, die op gelijksoortige missie zijn onder een andere vlag, hebben reeds een zeer hoge prijs moeten betalen.

De aandacht voor deze twee gebeurtenissen is wat ondergesneeuwd door de grote vredesmanifestaties. Maar het is toch wel gek, dat leden van de twee grootste oppositiepartijen bij beide gebeurtenissen verstek lieten gaan en zo duidelijk present zijn tijdens de afgelopen demonstratie.

Jan-Dirk Blaauw ■
VVD-Tweede Kamerlid

MIJN OPINIE IS.....

In deze ingezonden brievenrubriek worden reacties van ten hoogste 100 woorden opgenomen. Langere brieven worden door de redactie ingekort. Aanvallen op personen of afschriften van correspondentie komen niet voor plaatsing in aanmerking. De rubriek is alleen voor leden bestemd. Plaatsing betekent niet dat de redactie het met de inhoud eens is.

Liberaal Pacifisme?

In dit blad van 11 oktober kon men in deze rubriek een pleidooi voor éézijdige ontwapening lezen. Een minderheid van 25,7 % VVD-stemmers werd tenminste geacht haar wil op te kunnen leggen aan een meerderheid van dus 74,3 % die het daar niet mee eens was. Over democratie gesproken.

Het zou goed zijn als de schrijver van het artikelje eens na las wat prof. dr. ir. J. Voorhoeve in datzelfde blad over dat onderwerp schreef. Mogelijk zou hij dan beseffen dat het echt niet nodig is de vrede te behouden middels éézijdige ontwapening, wil men tenminste het behoud van vrijheid en democratie prefereren. Ooit gehoord van tweézijdige ontwapening? o.a. het ICTO ijvert daarvoor.

P. A. Reuvekamp
Leersum

Inkomstenbelasting

Het huidige stelsel van progressieve inkomstenbelasting is alleen nog wat onbillijk voor de middengroepen, maar heeft zichzelf verder achterhaald. De overheid zelf geeft aan de hogere inkomens grotere periodieke verhogingen dan aan de lagere. Het zou van een realistische VVD-politiek getuigen als het aantal schijven geleidelijk werd teruggebracht tot drie: een belastingvrije voet, een gemiddeld tarief tot 10 x het minimumloon en 85 % daarboven. Dat is geen wild ideeetje, maar echte toelichting kost bladzijden. Voor die verdere toelichting houdt zich aanbevolen dr. R. Muijlwijk

Oegstgeest

Demonstreren tegen wat?

De toenemende vredesdemonstraties beginnen me ietwat te verontrusten. Het is vreemd dat zoveel mensen tegen hun eigen defensie op straat komen. Nog vreemder is het dat zij niet tegen de op hen gerichte SS-20's protesteren. Het is immers bewezen dat men de vrede niet bewaart door geen wapens te bezitten. Afghanistan bezit geen kernwapens en is toch het slachtoffer van een vreselijke oorlog geworden. Willen wij hetzelfde bereiken? Ik weiger aan mijn zelfvernietiging mee te doen! Ik ben niet bang voor onze kernwapens die nog komen moeten, maar ik vrees de SS-20's die al op ons gericht staan.

F. Laterveer
Overyse, België

Het ambtenarentrendbeleid

Met veel interesse heb ik het heldere artikel van De Korte gelezen in V & D van 27 september. Als ambtenaar kan ik het niet eens zijn met de door De Korte gegeven argumentatie voor de 3,5 % korting: de overheid is nu juist geen bedrijf! De overheid is er voor alle Nederlanders. Die zijn verantwoordelijk voor de te hoge overheidsuitgaven en dienen naar daadkracht te offeren. Op deze gedachte is ook het sinds jaren geldende trendbeleid gebaseerd. In goede en in slechte tijden dienen de ambtenarensalarissen de gemiddelde loonontwikkeling in het bedrijfsleven te volgen. Hieraan hebben zich zowel de regering als de VVD gebonden. Dit betekent dus dat de VVD ervoor zou moeten instaan dat de bezuinigingen op de ambtenarensalarissen alleen plaatsvinden als hetzelfde in het bedrijfsleven gebeurt: afspraak is afspraak! (ingekort)

mr. F. Breure
Haarle

Kanttekeningen

Bij het interessante artikel van de heer Nijhuis in V & D van 6 september zou ik twee kanttekeningen willen maken: **Het wereldrecord:** 100 miljard. Dat is rond de f 20.000,— per huishouden. Gemiddeld! Het zou interessant zijn de spreiding daarvan te kennen over de 5

miljoen huishoudingen. Bijvoorbeeld: hoeveel miljoen ontvangen niets of zeer weinig en hoeveel méér dan bijvoorbeeld f 40.000,—? (In de 100 miljard zijn waarschijnlijk ook de kosten begrepen.) **Toekomst WAO:** te overwegen ware om de WAO in étappes van bijvoorbeeld 5 jaar af te bouwen naar een lager niveau. Hierdoor wordt de attractie om te vluchten in de WAO minder. Het zou tevens een stimulans zijn voor omschakelen naar ander werk. Voor echte invaliditeit zou (aanvullende) particuliere verzekering uitkomst kunnen bieden.

E. Beekman
Amsterdam

Nucleaire escalatie

De sinds 1959 bestaande Nederlandse kerntaken worden pas effectief in oorlogstijd. De betreffende wapens worden door Nederlandse commandanten ingezet na voorafgaande toestemming van de V.S. De kruisvluchtwapens zijn iets heel anders. Reeds in vredetijd geheel paraat, dus direct inzetbaar. Verder staan ze onder exclusief Amerikaans bevel. Punt van lancering is een Amerikaanse enclave op Nederlands grondgebied: de eindbestemming ergens binnen een straal van 2500 km! Plaatsing van kruisvluchtwapens in Nederland is dan ook duidelijk in conflict met punt 1 e van het regeerakkoord van 28 oktober 1982, luidende: „Nederland zet zich met kracht in voor een actief veiligheidsbeleid dat minder dan nu afhankelijk is van de nucleaire bewapening.” (ingekort)

G.J. van de Griendt
Heeze

Belubberd

Graag bij deze een aanvulling op het „belubberd” incident. Rudolf de Korte vindt het terecht een on-ethische daad van Marcel van Dam, maar laat na de aard ervan te verduidelijken. Van Dam rechtvaardigde zich door te verwijzen in een t.v.-discussie met een bekend CDA-Kamerlid naar het woord „dammen” dat een tiental jaren geleden werd gelanceerd (onuitgesproken conclusie van hem: niet verder over zeuren). Waar het in deze werkelijk om gaat is de emotionele

associatiewaarde; die is m.b.t. het woord „dammen”, een bestaand woord, neutraal (voor sommigen zeer positief), terwijl het woord „belubberd” door zijn linguïstische bijna-gelijkenis met het woord „belabberd” een negatieve emotie-associatie te weeg brengt.

Het trieste is, dat zoveel mensen niet door hebben dat demagogie en emotionele manipulatie inherent is aan ELKE vorm van collectivistisch denken.

Rudolf Sorée
Beek-Ubbergen

Het vredesveiligheidspamflet

De VVD verdient de dank van alle Nederlanders voor het verspreiden van bovengenoemd pamflet. Voor haar standvastig standpunt inzake „Vrede en Veiligheid” en voor haar economisch beleid. Laten we het dan maar ook eens hardop zeggen.

Het is nodig je eigen partij kritisch te blijven volgen. Maar het is ook goed om te zeggen dat je bewondering hebt voor, en hoopt dat, deze jonge ploeg volksvertegenwoordigers moedig tegen de stroom zal blijven durven oproeien.

„Vechten zonder de wonden te tellen.” Het levert misschien niet direct de dank van alle kiezers op, maar wel van het nageslacht.

W.J. ter Kulve-Van Os
Ambt Delden

Vredesonderwijs

Met instemming heb ik bovenstaand artikel van Mevrouw Den Ouden gelezen. Ouders die daarmee al via hun schoolgaande kinderen te maken hebben, wil ik aanraden hierover informatie te vragen bij de ABOP, Herengracht, 1015 BN Amsterdam. En dan vragen naar het „schoolblad” en het rapport „Met oog op onze veiligheid”. Vooral het schoolblad moet kritisch gelezen worden. Paar voorbeelden: film over atoom-mafia in Amerika, chemische oorlogvoering in Vietnam, manipulaties CIA . . . enz. Niets over Rusland, Afghanistan, de Balkanstaten.

Ouders, weest op uw hoede! Alleen hierom zou het al heel nuttig zijn, wanneer men zitting zou nemen in ouderraden. Dat Atlantische Commissie heeft ook studiemateriaal op dit gebied.

(„Lesmodel” van drs. M. Roemers). Kan ik U aanbevelen.

Mars Geradts v. Broekhoven
Dordrecht

Alternatieve Geneeskunde

In V + D van 17-10 merkt Mevr. E. Terpstra op dat: „Een van de strikte voorwaarden tot het erkennen van een alternatieve geneeswijze is dat eerst bewezen dient te worden dat deze effect sorteert.” Hiertegen kan niemand bezwaar maken. Enkele regels verder komt zij evenwel tot een vreemde uitspraak want zij meent dat de alternatieve beoefenaars van een bepaalde geneeswijze ook de kans moeten krijgen wetenschapsmethodologieën te ontwikkelen om daarmee aan te tonen dat hun therapie effectief is. De vraag moet hier gesteld worden waarom alternatieve geneeswijze ook alternatief beoordeeld moet worden? De klap op de vuurpijl is echter haar mening dat er jaarlijks gelden beschikbaar moeten worden gesteld voor wetenschappelijk onderzoek betreffende alternatieve geneeswijze. Ik denk dat zelfs de meest geldverkwistende socialist niet op zo'n idee zou komen. De overheid eist dat de geneesmiddelenindustrie op eigen kosten de bewijzen levert dat een middel werkzaam is.

D.O.E. Gebhardt
Oegstgeest

JOVD AMSTERDAM

Op 14 november neemt mev. M.J.H. den Ouden-Dekkers plaats in een forum over wetenschappelijk onderwijs in het Stikkerhuis. Aanvang: 20.00 uur.

ANLoo

Op 11 november spreekt de heer drs. W.K. HOEKZEMA in café Hollander. Aanvang: 20.45 uur. Onderwerp: actuele politiek.

ARNHEM

Op 28 november spreekt de heer prof. dr. ir. J.J.C. Voorhoeve in café-rest. „de Betuwe” in Elden. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: vrede en vredespolitiek.

OC BARONIE VAN BREDA

Op 17 november spreken de heren Mulder, Nord en De Vries in de Oranje-zaal van het Turfschip te Breda. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: Europa.

BRUSSEL

Op 15 november spreekt mev. DRS. E. SCHOO in hotel Charlemagne. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: de Nederlandse ontwikkelingspolitiek.

CAPELLE A/DIJSEL

Op 14 november spreekt de heer J.J. Metz in de wijk de Hoge Dorpspolder, Groenendijk 135. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: actuele politiek.

DALFSEN

Op 22 november spreekt de heer A. PLOEG in rest. 't Asje. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: landbouw en milieu.

KC GELDERLAND

Op 14 november spreekt de heer DRS. E.H.T.M. NIJPELS in Amfihal het gemeentehuis te Epe. Aanvang: 20.00 uur.

OC GOUDA E.O.

Op 11 november spreekt de heer prof. dr. ir. J.J.C. Voorhoeve in „de Veste” te Gouda. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: „Kernwapens weg . . . zo ja, wat dan?”

GRAVENHAGE

Op 14 november spreekt de heer drs. L.M.L.H.A. Hermans in partycentrum Thorbecke. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: algemene politiek.

KC GRONINGEN, FRIESLAND en DRENTHE

De KC Groningen, Friesland en Drenthe stellen u, als voorlopige kandidaat voor het Eur. Parl., in de gelegenheid u nader te

presenteren aan de VVD-leden in de Noordelijke prov. Deze kandidatenpresentatie heeft plaats op zaterdag 12 november in „de Kruisweg” te Marum. Aanvang: 10.00 uur.

OC HOGELAND- OOST EN WEST

Op 15 november spreekt de heer A. PLOEG in het Dorpshuis te Baflo. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: Land(s)politiek.

LEEWARDEN i.s.m. JOVD

Op 11 november spreekt de heer R.L.O. Linschoten in het Oranje Hotel. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: jeugdwerkloosheid.

OC LEIDEN

Op 8 november spreekt mevr. MR. A. KAPPEYNE VAN DE COPPELLO in café-rest. Wienerwald te Leiden.

MONSTER

Op 14 november neemt de heer dr. R.W. de Korte plaats in een forum in gebouw O.J.O.S. Aanvang: 21.00 uur. Onderwerp: actuele politiek.

NAARDEN

Op 17 november spreekt mevr. DRS. N. SMIT-KROES in de aula Godelindeschool. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: actuele politiek.

NOORDWIJKERHOUT

Op 14 november neemt de heer mr. G.B. Nijhuis plaats in een forum in „De Schelft”. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: midden- en kleinbedrijf.

NIJKERK

Op 22 november spreekt de heer J. KAMMINGA in het Nutsgebouw. Aanvang: 19.45 uur. Onderwerp: algemene politiek.

OLDENZAAL

Op 14 november spreekt de heer MR. DRS. F. BOLKESTEIN in rest. Wessels. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: de economische toekomst van Twente en wat kunnen we er zelf aan doen.

OUDEWATER

Op 21 november spreekt de heer mr. J.G.C. Wiebenga in rest. Seelt. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: Democratie en de welvaartsstaat.

KC OVERIJSEL

Op 18 november spreekt mevr. M.J.H. den Ouden-Dekkers op een themadag over „Vrouw en politiek” in hotel de Zwaan te Raalte. Aanvang: 10.00 uur.

RIJSWIJK

Op 28 november spreekt de heer R.L.O. Linschoten in de Verzoeningskerk. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: nationaal en gemeentelijk jongerenbeleid.

SCHAGEN

Op 14 november spreekt de heer G.W. Keja in café-rest. „de Roode Leeuw”. Aanvang: 20.15 uur. Onderwerp: alg. politiek, media, r.o.

VROUWEN IN DE VVD SCHAGEN

Op 21 november spreekt mevr. S. van Heemskerck Pillis-Duvekot in zaal 83. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: vrede en veiligheid.

SITTARD

Op 28 november spreekt de heer drs. D.J.D. Dees in De Limbourg. Aanvang: 20.00 uur.

OC SCHOUWEN/DUIVELAND

Op 11 november spreekt de heer mr. A.J. te Veldhuis in rest. „Mondragon” te Zierikzee. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: actuele politiek.

SNEEK

Op 14 november neemt de heer J. Franssen plaats in een forum op de rijkssch. gemeenschap „Magister Alvinus”. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: onderwijs.

OC BOLLENSTREEK

Op 18 november neemt de heer R.L.O. Linschoten plaats in een forum over soc. econ. aangelegenheden in de Nachtegaal van Lisse te Lisse. Aanvang: 20.00 uur.

UTRECHT

Op 11 november spreken de heren Evenhuis en KAMMINGA ter gelegenheid van het 35-jarig bestaan van de afdeling in de Holiday-Inn. Aanvang: 20.00 uur.

Op 22 november neemt de heer J.D. Blaauw plaats in een forum op de R.U. in „t Hoogt”. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: vrede en veiligheid.

KNOV UTRECHT

Op 21 november spreekt de heer A.A.M.E. van Erp in de Gouden Leeuw te Wijk bij Duurstede. Aanvang: 18.00 uur. Onderwerp: Het MKB en de politiek.

Op 28 november spreekt de heer mr. J.G.C. Wiebenga in hotel Des Pay Bas. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: actuele politiek.

VALKENISSE

Op 28 november spreekt de heer A.J. Evenhuis in het Dorpshuis te Biggekerke-Zeeland. Aanvang: 20.45 uur. Onderwerp: landelijke politiek.

VALKENSWAARD

Op 14 november spreekt de heer A.J. Evenhuis in ontm. centrum Carolus. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: „de innige samenwerking met het CDA”.

VLIELAND

Op 16 november spreekt de heer mr. W.J.

Geertsema in de grote zaal van het Badhotel Bruin. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: betekenis van het liberalisme.

WARNSVELD

Op 11 november spreekt de heer mr. H.Th. M. Lauxtermann in café de Pauw. Aanvang: 20.00 uur.

WIERINGEN

Op 21 november spreekt de heer J.D. Blaauw in de Harmonie te Hippolytushoef. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: alg. politiek.

WINTERSWIJK

Op 21 november spreekt de heer P.M. Blaauw in De Schoppe van de Twee Bruggen. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: algemene landbouwpolitiek.

VROUWEN IN DE VVD ZEELAND

Op 18 november spreekt de heer mr. A.J. te Veldhuis in Hotel De Zwaan in Kapelle. Aanvang: 20.45 uur. Onderwerp: mediale beleid en actuele politiek.

VROUWEN IN DE VVD ZEIST

Op 9 november spreekt de heer J.D. Blaauw in de Hermitage. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: kernbewapening.

ZOETERMEER

Op 14 november spreekt de heer prof. dr. ir. J.J.C. Voorhoeve in wijkcentrum Buytenwegh. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: defensienota.

ZUIDLAREN

Op 21 november spreekt de heer R.L.O. Linschoten in café-rest. Welte. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: soc. econ. ontw. n.a.v. de milj. nota.

ZWIJNDRECHT

Op 21 november spreekt de heer dr. R.W. de Korte in de aula van de openb. scholengemeenschap. Walburg. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: VVD-jeugdwerkplan.

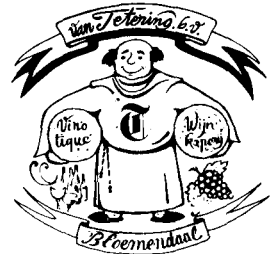
JOVD 't GOOI

Op 11 november spreekt de heer J. Franssen in 't Hof van Holland te Hilversum. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: onderwijs.

SPECIALA AANBIEDING
SPECIALA AANBIEDING
SPECIALA AANBIEDING
SPECIALA AANBIEDING

RESTANTEN uit onze kelder NU -10 %

halve fles	normale prijs	NU -10 %
	f	f
1 76/2 flessen Rioja Berberana, rood	4,75	4,25
2 82/2 flessen Côtes du Ventoux 1982, rood	5,50	4,95
3 218/2 flessen Château Gravereau 1981, Bourg	7,50	6,75
4 98/2 flessen Château Cans Couci 1978 A.C.-Bordeaux Cup	7,75	6,95
5 63/2 flessen Mâcon blanc 1982, Noémie Vernaux	8,95	8,05
6 75/2 flessen Chablis 1979, J. de la Ferté	10,75	9,65
7 25/2 flessen Sancerre 1982, J. Vacheron	11,95	10,75
8 84/2 flessen Pouilly Fumé 1981, A. Boucher	12,50	11,25
9 112/2 flessen Côte de Baune Villages 1979, N.V.	13,95	12,55
magnum-fles (inhoud 2 flessen)		
10 73 magnum Château Pérenne 1978, 1er Côtes de Blaye	21,95	19,75
11 55 magnum Château des Tours 1981, A.C. Brouilly	47,50	42,75
12 76 magnum Château Meyney 1979, A.C. St. Estèphe	75,—	67,50
13 43 magnum Château Talbot 1979, A.C. St. Julien 4me Grand Cru Classé	87,50	78,75
flessen witte wijn		
14 181 flessen Rivaner Luxembourg 1981, Fr. Kox	7,95	7,15
15 112 flessen Kröver Nacktarsch 1981/82, Moesel	7,95	7,15
16 131 flessen Maikammer Mandelhöhe 1981/82, Rijn	8,75	7,85
17 252 flessen Sauvignon de Touraine 1980, Moreau	8,95	8,05
18 6 flessen Falkensteiner 1979, Grüner Veltlinger	9,75	8,75
19 6 flessen Gumpolskirchner 1979, Oostenrijk	9,75	8,75
20 115 flessen Rioja 1979, López Agós	9,75	8,75
21 88 flessen Schriesheimer Tittersberg 1981, Baden	10,75	9,65
22 228 flessen Sylvaner d'Alsace 1980, P. Buecher	10,95	9,85
23 64 flessen Apetloner Beerenauslese 1980, Oostenrijk	15,95	14,35
24 87 flessen Chablis 1979, Bacheroy-Josselin	19,75	17,75
flessen rode wijn		
25 213 flessen Côteaux du Lanquedoc 1979, St. Chinian	7,50	6,75
26 338 flessen Domaine de Cave Neuve 1978, Corbières V.D.Q.S. gouden medaille Parijs & Mâcon	8,75	7,85
27 204 flessen Côtes de Bourg A.C., Cordier	10,95	9,85
28 24 flessen l'Estandon, A.C. Côtes de Provence	10,95	9,85
29 412 flessen Château Gravereau 1981, Bourg	10,95	9,85
30 112 flessen Domaine du Cèdre 1979, A.C. Cahors	12,50	11,25
31 250 flessen Pasmados 1974, Fonseca-Portugal	12,50	11,25
32 242 flessen Rioja 1976, Senorio Agos	12,50	11,25
33 372 flessen Rioja 1975, Vina Tesos	12,95	11,65
34 174 flessen Saint Joseph 1980, Le Grand Pompée	15,50	13,95
35 8 flessen Vino Nobile di Montepulciano	15,50	13,95
36 78 flessen Château Canon Chaigneau 1978, A.C. Lalande de Pomerol	18,75	16,85
37 38 flessen Gigondas 1979, Rossignoux	18,75	16,85
38 28 flessen Château St. Roch 1978, A.C. Lirac	18,75	16,85
39 52 flessen Saint Amour 1978, E. Loron & Fils	18,95	17,05
40 29 flessen Moulin à Vent 1979, idem huis	19,75	17,75
41 66 flessen Haut Côtes de Nuits 1979, Rossignoux	22,50	20,25
42 103 flessen Château Moulin de St. Vincent 1975, Moulis-A.C. Haut Médoc	27,50	24,75
43 58 flessen Château Meyney 1977, A.C. St. Estèphe Cru Bourgeois Exceptionnel	27,50	24,75
44 159 flessen Santenay 1978, A. Rodet	32,50	29,25
45 73 flessen Morey-Saint-Denis 1974, Labouré-Roi	37,50	33,75
46 28 flessen Rioja 1952, Berberana	42,50	38,25
47 52 flessen Alox Corton 1976, P. Maufoux	43,50	39,15
48 75 flessen Volnay „Les Chevrets“-1er Cru 1976	47,50	42,75
49 17 flessen Hospices de Beaune 1971, Cuvée Brunet	85,—	76,50
50 12 flessen Château Durfort Vivens 1955, A.C. Margaux-2me Cru	200,—	180,—

Onze TOP-50 bevat uitsluitend wijnen van hoge kwaliteit en naar wij menen voor elk wat wils. Wij adviseren u de koopbeslissing niet te lang uit te stellen, want wie het eerst komt, wie het eerst maalt . . .

Tot slot kunnen wij u nog de volgende restanten aanbieden:

27 flessen Brandy Perquis XXX
f 17,95 per fles

55 kisten à 6 flessen
Château Arnauton 1979
A.C. Côtes de Fronsac
prijs per kist f 97,50

43 kisten à 6 flessen
Château La Cardonne
Cru Grand Bourgeois Médoc
1979,

Domaines Rothschild
prijs per kist f 125,—

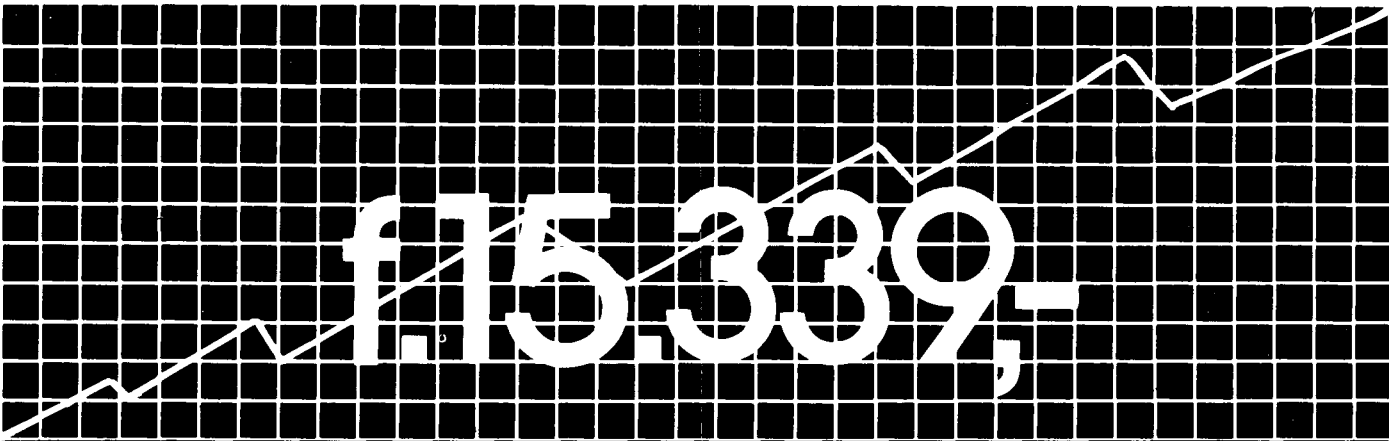
Vanaf een doos à 12 flessen of kist à 6 flessen leveren wij franco huis door het gehele land.

à votre santé!

WIJNKOPERIJ van TETERING b.v.

Zomerzorglerlaan 26 - 2061 CX Bloemendaal - Telefoon 023-257739

f.15.339,-

WAAR GROEIT UW LIJFRENTEKOOPSOM NAAR HET HOOGSTE RENDEMENT?

Het maximale belastingvrije bedrag voor de lijfrentekoopsommen is voor dit jaar vastgesteld op f 15.339,-. Maar ook elk bedrag beneden dit maximum kunt u reserveren en laten groeien tot een welkome aanvulling op uw pensioen. Voorwaarde is wel dat u de juiste maatschappij en de juiste condities kent. Moeilijk is dat niet, want FINAC heeft alle aanbiedingen voor u verzameld en in de computer opgeslagen. U kunt zich de ronde langs alle mogelijke financiële instellingen besparen; dat heeft FINAC al voor u gedaan. Eén telefoontje en u weet waar en hoe uw lijfrentekoopsom het hoogste rendement oplevert in combinatie met betrouwbaarheid.

Bel FINAC voor het hoogste rendement: 030 - 31 97 47.

Maliebaan 75,
3581 CG Utrecht
Queridolaan 5,
9721 SZ Groningen

finac

Onafhankelijke Intermediairs voor Pensioenen/Assurantiën/
Hypotheeken/Praktijkfinancieringen (para)medische beroepen.

VRIJ HEID & DEMO CRATIE

Alles over
overheidskortingen

LIJST VAN ADVERTEERDERS

Atelier 7, Groningen / Hotel Aux Mille Etoiles, Les Marécottes / Restaurant Bistroquet, Den Haag / Henri Bloem's Vinotheek, Amsterdam / Hotel Edenhof, Zwammerdam / Richard Ellis, Amsterdam / Finac, Utrecht / Jan Hamer en Co b.v., Heerhugowaard / C. H. van der Have bv, Goudriaan / Hypotheek Centrum voor Academici, Rotterdam / Humanistisch Verbond, Utrecht / St. Internaat Ter Apel, Ter Apel / In 't Silverhuys Juwelier Rikkoert, Schoonhoven / Injection Nederland b.v., Hagestein / Het Noorden, Groningen / Nuts Ziektekostenverzekering, Den Haag / Petit-Hotel-Restaurant Huize Otten, Amsterdam / Het Kasteel van Rhooen, Rhooen / Uitgeverij Sassenheim, Haren / Theresia P.C., Amsterdam / TopJobs Consultants B.V., Rotterdam / Trend Group Nederland, Nieuwegein / De Waaijer + Partners b.v., Arnhem

Richard Ellis

International Property Consultants
Gebouw Hirsch
Leidseplein 29
Postbus 19719, 1000 GS Amsterdam
Tel. 020 - 262691

Couture, Fourrures,
Haute Confection

theresa P.C.

Een 25-jarige traditie van
verfijnde mode voor de vrouw
van deze tijd.

Amsterdam: P.C. Hooftstraat 55, Tel. (020) 79 62 25 - 71 91 04

**Vrijheid en
Democratie**

veertiendaagse uitgave
van de Volkspartij voor
Vrijheid en Democratie

NUMMERS 1293 en 1294
22 november en 6 december 1983

Hoofdredacteur:
Reny Dijkman

Redacteur Buitenland:
Victor Hafkamp

**Parlementair
redacteur:**
Michiel Krom

Vormgeving:
Siem Willems

**Redactie-adres en
Abonnementen-
administratie:**
Algemeen
Secretariaat VVD
Koninginnegracht 57
2514 AE
's-Gravenhage
Telex 33564
t.n.v. VVD Den Haag
Tel. 070 - 614121

**Advertentie-
exploitatie
Bureau**
Van Vliet b.v.
Postbus 20
2040 AA Zandvoort
Tel.: 02507 - 14745

Druk
Ten Brink Meppel b.v.

Abonnementen
voor niet-leden f 16,50
per jaar

brieven voor het
20 decembernummer
moeten uiterlijk
9 december
binnen zijn

Eegje Schoo, Min. van Ontwikkelingssamenwerking

Foto: Bureau Meijer

Vraaggesprek met Eegje Schoo

Europese topkadercursus

Staten- en Raadsleden in Lunteren

De Tweede-Kamerfractie in het
parlement

Ed Nijpels in Moskou

Democratie of anarchie?

Drie Kamerdebatten waren nodig en een kort geding aangespannen door de NOTU om de postbestellingen van de PTT weer op gang te krijgen. Het bedrijfsleven heeft al voor honderden miljoenen schade geleden en dat bedrag loopt door alle stiptheidsacties alleen nog maar op. De bloemenexport, de postorderbedrijven, de tijdschriftenuitgevers, maar ook de middenstand en het totale bedrijfsleven gaan gebukt onder de stakingsacties. Het huisvuil in de grote steden stapelt zich op. Het streekvervoer laat het in sommige gebieden afweten. Mensen staan uren bij een halte en het goederenvervoer stagneert. Minister Rietkerk ontvangt privé bedreigingen en werd verder thuis om de minuut gebeld zonder dat iemand zich meldde. De vrouw van vakbondsleider Van der Scheur werd bedreigd, zodat hij het af liet weten voor een radio-uitzending van De Rooie Haan.

De overgrote meerderheid van ons volk is tandeknarsend tolerant omdat dat verlangd wordt. Enkele fanatici aan beide zijden gaan verder, nog verder dan de limiet die voor velen al veel te ver ligt. Rechters bepalen per kort geding wat nog kan en wat „ontwrichtend” werkt.

En dat alles omdat ambtenaren en uitkeringsgerechtigden in januari hetzelfde salaris ontvangen als in december en dat betekent dat zij door onder andere het niet doorberekenen van de prijscompensatie 3 % aan koopkracht moeten inleveren. Vorig jaar heeft het bedrijfsleven in meerjarige CAO's ten aanzien van de werknemers al dergelijke versoberingen doorgevoerd. Nu was het de beurt aan de overheid. Het was geen bericht dat uit de hemel kwam vallen. Al tijdens de totstandkoming van het regeerakkoord zijn de vakbonden hierin gekend.

Een mededeling van Ed Nijpels in het laatste debat over de kortingen schetst de hele situatie: „De Nederlandse staatsschuld neemt met 100 miljoen per dag toe.” In dat ene zinnetje ligt de kern. Daarom konden ook de alternatieve plannen van vakbonden en PvdA niet worden uitgevoerd. De staatsschuld was er alleen maar groter door geworden en het bedrijfsleven was nog verder in de wurggreep gekomen. Openlijk wordt gezegd dat deze regering zo snel mogelijk moet verdwijnen. Het is dus niet het beleid dat telt, maar de regering.

Het is verontrustend dat een kleine harde kern zoveel macht kan manifesteren. In het artikel van Robin Linschoten en in de opgenomen speech van minister Rietkerk voor de Vereniging van Staten- en Raadsleden, treft u uitvoerige informatie. Hopelijk zullen de partijen elkaar snel vinden. Te winnen of verliezen is er niets meer. De schade ontstaan door alle acties zal alleen nog maar leiden tot nog grotere werkloosheid. Dat kan ook van de vakbonden de bedoeling niet zijn.

Een overzicht van de directe gevolgen voor het partijleven van de VVD treft u op de laatste redactiepagina.

Remy Wijkman

(30 november 1983)

Congres van de Vereniging van Staten- en Raadsleden: Sfeervol en nuttig

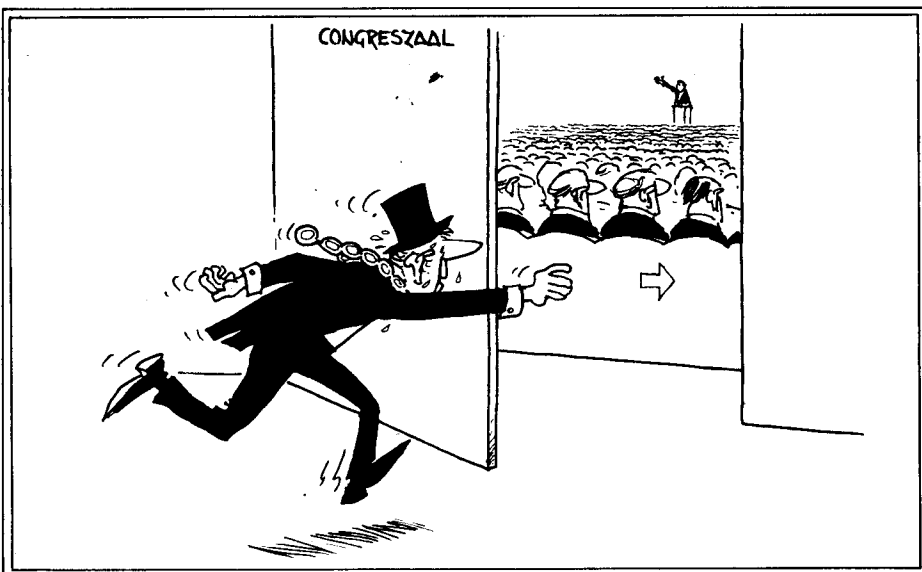
Het was niet verwonderlijk dat vice-voorzitter mr. I.W. Opstelten op de jaarvergadering van de Vereniging van Staten-en Raadsleden aan de avondmaaltijd op 4 november het glas hief op de benoeming van de heer M. de Bruijne tot Commissaris van de Koningin in Gelderland. „We zijn zeer verheugd over deze benoeming. De keuze is gevallen op iemand met ruime ervaring. De Gelderse politici zijn blij met De Bruijne, zoals u in de kranten hebt kunnen lezen.

Het houdt ook niet in dat we in verband met deze benoeming op dit congres zonder voorzitter zitten. Voorlopig blijft de heer De Bruijne voorzitter, zodat we in alle rust naar een nieuwe kunnen uitkijken. Wellicht dat de wisseling plaats zal vinden in het volgend voorjaar als we ook over de nieuwe statuten vergaderen.”

Er volgde een toast van de ruim 200 aanwezigen met Matty de Bruijne. En de sfeer was even feestelijk.

Getergd

Voorzitter Matty de Bruijne leidde die avond gastspreker Koos Rietkerk in. Het moet voor onze bewindsman, die in die dagen de meest beproefde en getergde minister van dit kabinet was, wel even een verademing zijn geweest

Koos Rietkerk en Matty de Bruijne: „Nauwelijks aanleiding tot feesten.” (Kortlandt)

om in eigen kring te verkeren. Zijn inleiding viel samen met het eenjarig bestaan van dit kabinet. De heer De Bruijne haalde aan dat vorig jaar de kersverse vice-premier Gijs van Aardenne zijn inleiding voor de Staten-en Raadsleden hield op de trefwoorden: Wieden - bemesten - zaaien. „Op deze eerste verjaardag van dit kabinet biedt de situatie nauwelijks aanleiding tot feesten, want de financieel- economische situatie van ons land is ten aanzien van vorig jaar nauwelijks verbeterd, eerder verslechterd. En de bereidheid tot aanvaarding van de consequenties is gering.

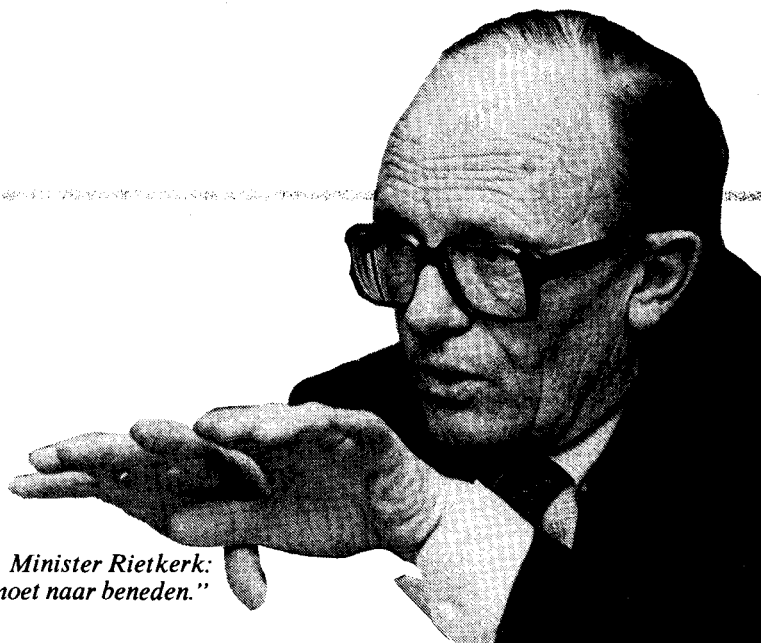
Liberalen erkennen het recht op demonstratie als een fundamenteel recht op meningsuiting. Ook als zij er nadelen van ondervinden. Wél protesteren zij tegen intimidatie. In een rechtstaat komt iedereen gelijke

rechten, maar ook plichten toe. Het middel moet in alle gevallen in verhouding staan tot het doel. . . . Dit kabinet heeft niet gekozen voor succes op korte termijn. Dit regeringsbeleid verdient onze ondersteuning."

Hoofdpijnen

Het was niet verwonderlijk dat minister Rietkerk in deze fase tussen stiptheidsacties en harde stakingen nog eens uitvoerig op het kabinetsbeleid inging. „We moeten nu voor ogen houden wat de hoofdpijnen van dit kabinetsbeleid zijn. De laatste jaren is het aantal banen in de marktsector met meer dan een half miljoen teruggelopen. In diezelfde periode kreeg de overheid er 400.000 banen bij. In 1970 legde de overheid beslag op 48 % van het nationaal inkomen; nu is dat 70 %. Bleef in 1970 nog 67 cent over van elke verdiende gulden, in 1983 is dat 43 cent. Was de nationale schuld in 1970 35 miljard; nu is dat 175 miljard. Die situatie trof dit kabinet aan toen het begon en waarop het de duidelijke beleidslijn trok dat het financieringstekort naar beneden moet. En ook dat voor het herstel van onze economie de marktsector weer op poten gezet moet worden en de werkloosheid bestreden. We gaan in 1984 niet in het wilde weg het financieringstekort verminderen, maar we gaan wel proberen het terug te dringen. Mondjesmaat, maar dat tekort moet naar beneden."

Minister Rietkerk hamerde erop dat de lasten voor de marktsector naar beneden moeten. „Als het bedrijfsleven er niet bovenop komt, kan geen enkele wet ons voor armoede behoeden. Als wij kijken naar de overheid als werkgever, zien we dat die overheid met de rug tegen de muur staat. Als we doorgaan met het dolderaaien van de belastingen en premies, met het verhogen van het financieringstekort is dat op termijn gezien het meest a-sociale beleid. Het zou een beleid zijn dat de problemen nog verder voor zich uit schuift."

*Minister Rietkerk:
„Tekort moet naar beneden.”*

Groene licht

Koos Rietkerk beklemtoonde nog eens nadrukkelijk dat het parlement bij de algemene beschouwingen het kabinet het groene licht had gegeven. Ook tijdens het tweede debat dat op 3 november - de fase tussen stiptheidsacties en stakingen - op verzoek van de socialisten in de Tweede Kamer werd gehouden, schaarde de meerderheid van de Kamer zich achter het kabinetsbeleid. „Dat betekent dat we te maken

hebben met democratisch genomen beslissingen, waarbij wij van alle burgers en dus ook alle ambtenaren mogen verlangen dat zij dit respecteren."

De bewindsman, die aan het begin van zijn inleiding had meegedeeld dat hij - na een week van ambtenarenoverleg, een extra Kamerdebat, twee ministerraadszittingen, vastgezeten te hebben op het Bossche provinciehuis - geen tijd had gevonden zijn toespraak voor te bereiden, hield een bevolgen

*Guy Verhofstadt, voorzitter P.V.V
(Kortlandt)*

speech die klonk als een klok. „We vinden écht niet dat we de wijsheid in pacht hebben. We zijn bereid alle alternatieven te bespreken. Het FNV-plan is door het kabinet zorgvuldig bekeken. Maar als mét dat plan de staatsschuld 20 miljard gulden groter wordt en de collectieve lasten met het jaar toenemen, dan zakken we alleen nog verder in het moeras.”

Vogeltjesmarkt

Ook Guy Verhofstadt, de zeer jeugdige voorzitter van onze Vlaamse zusterpartij, de PVV, wist het publiek te boeien. Hij wist razendsnel de term neo-liberalisme om te buigen in nieuw-liberalisme. Een term, die voor hem

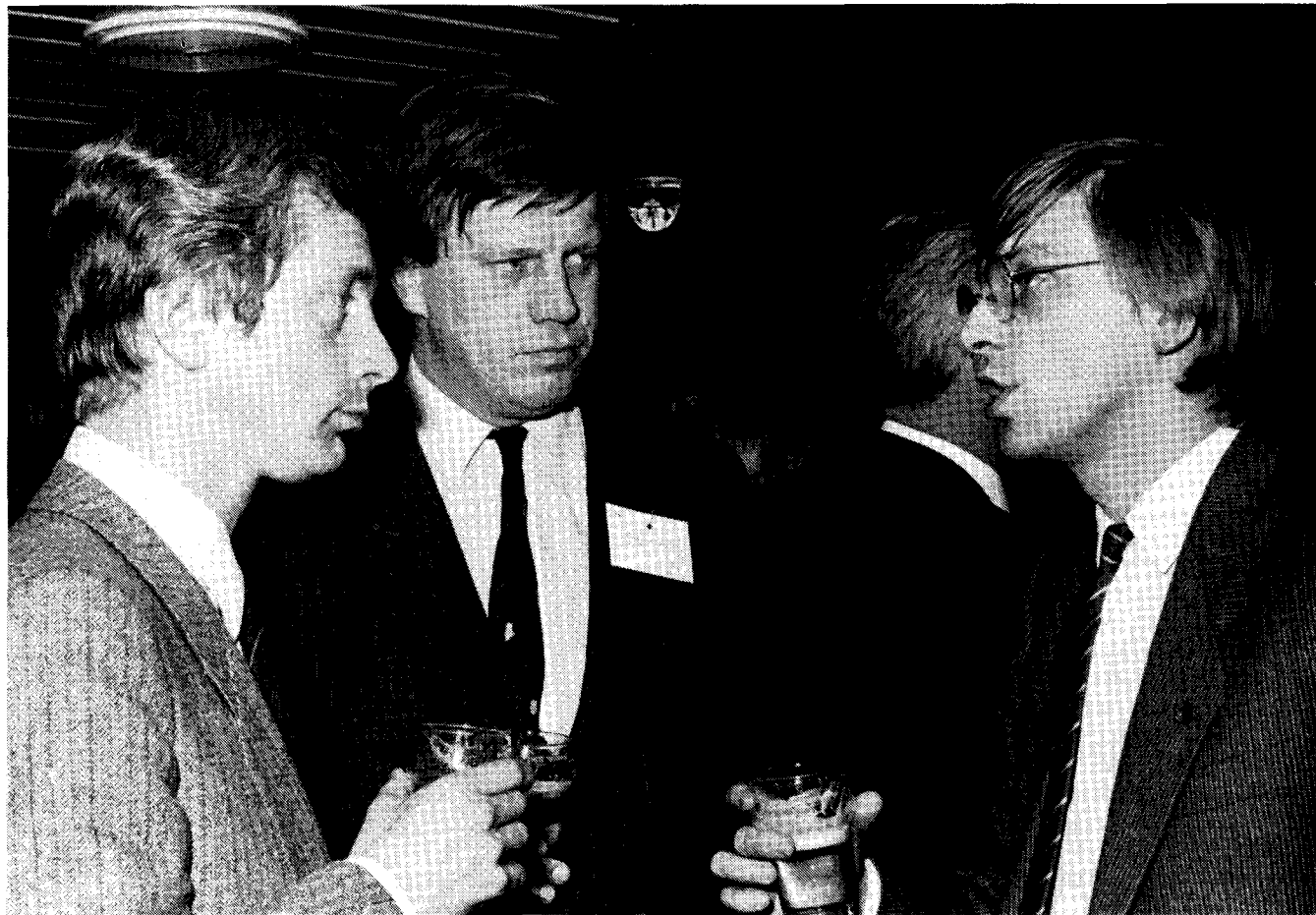
inhoudt dat de vrijheid opnieuw centraal wordt geplaatst.” Vrijheid niet alleen als doelstelling, maar als middel tot het oplossen van de maatschappelijke problemen.” Een van de toehoorders schetste het optreden van Verhofstadt als „Uiterst geestig. Een begenadigd spreker, die als het ware op de Antwerpse vogeltjesmarkt zijn waar staat aan te prijzen. ‘U zou eens na moeten gaan van ’s morgens vroeg tot ’s avonds laat hoezeer de overheid ons leven beheerst,’ hield Verhofstadt zijn publiek voor. De radio die u ’s morgens aanzet, het water dat uit uw douche komt . . .zo gaat het de hele dag door.” Zijn pleidooi voor een concurrentiepositie van de gemeenten onderling deed echter menig raadslid

de wenkbrauwen fronzen. Maar Nederland is geen België, dus niemand heeft daarvan wakker gelegen. Rond half twaalf werd de bar van „De Blijde Werelt” te Lunteren bestormd en bleef men tot in de kleine uurtjes bijeen.

De zaterdag stond in het teken van het vrijwilligerswerk. Inleiders waren het Tweede Kamerlid Margreet Kamp en Van Asseldonk, wethouder te Breda. De Vereniging kan terugzien op een zeer geslaagd congres. Voor de leden van de Vereniging moge ik verwijzen naar het eigen blad „Provincie en Gemeente” voor een volledig verslag.

Reny Dijkman ■
5 november 1983

VVD-voorzitter Jan Kamminga, Ivo Opstelten, vice-voorz. v.d. Vereniging in gesprek met PVV-voorzitter Guy Verhofstadt.

EEN HELE HYPOTHEEK MET EEN HALVE VERZEKERING

Eerst even uitleggen wat hypotheek en verzekering met elkaar te maken hebben:

Er zijn mensen die hypothecair geld lenen en op die lening **niet** aflossen. Zij sluiten een verzekering die na bijvoorbeeld 30 jaar een bedrag oplevert dat groot genoeg is om de schuld in één keer af te lossen. Diezelfde verzekering zorgt er ook voor dat bij eerder overlijden een bedrag op tafel komt, waarmee bijvoorbeeld de weduwe de schuld kan aflossen.

Wat moet u zich nu voorstellen bij die „halve verzekering“ waarvan in de kop sprake is?

Wel, wij van het Hypotheekcentrum vinden de jaarlast van een hypotheek met een verzekering soms toch nog wat zwaar, vooral in het begin. Het grote voordeel van de **blijvende rente-aftrek** wordt dan overschaduwed door een (te) hoge levensverzekeringspremie. Daarom introduceren wij de „halve verzekering“.

Hierbij wordt in principe 50 % verzekerd van het bedrag dat t.z.t. nodig is om de hele schuld af te lossen.

Wij gaan er daarbij van uit dat door de winstdeling of rendementsgarantie (gekoppeld aan obligatie-rendement) de verzekerde som langzaam aangroeit tot het **volle** hypotheekbedrag.

Door speciale winstdelingsafspraken is toch bij vroegtijdig overlijden de hele schuld verdwenen!

De halve verzekering ontpopt zich dus eigenlijk als een hele . . . maar de premie voor die verzekering is wel half! En daar gaat het om.

Een hele hypotheek (koopsom plus kosten) met een „halve“ verzekering.

Goedkoper dan een annuïteit. En met de rentetermijn (10 jaar) en met de verhuisvoorwaarden zit het wel goed.

Bel gerust voor nadere informatie of vraag vrijblijvend om toezending van het „Oranje Boekje“.

Eén telefoontje en het is vandaag al op weg naar uw brievenbus.

Het Hypotheekcentrum is gevestigd in het Bouwcentrum te Rotterdam. Gemakkelijk te bereiken, tel.: 010 - 143311, adres Postbus 2600, 3000 CP Rotterdam.

HYPOTHEEK CENTRUM

v o o r a c a d e m i c i

010-14.33.11.* (of 053-35.13.04 voor Oost-Nederland)

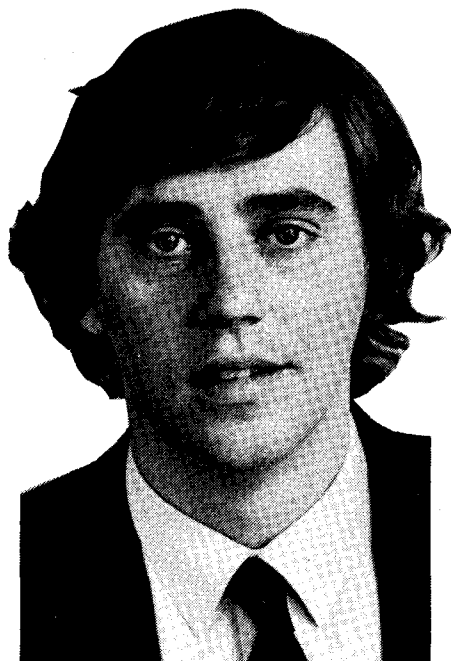
POSTBUS 2600 ROTTERDAM

RAAD VAN TOEZICHT:

voorzitter: prof. dr. R. Bannink (econoom); leden: -prof. dr. J. Bergsma (klinisch psycholoog), ir. D.J. Brink b.i. (architect B.N.A.), prof. dr. H.G. Schulte Nordholt (cultureel antropoloog), J.P. Kostense (register accountant).

Ed Nijpels: „Ontwapening is gekoppeld aan het handhaven van de mensenrechten.”

Moskou. Een zeer druk programma moest door de Nederlandse parlementaire delegatie worden afgewerkt. Ontmoetingen met onder andere dr. Bogdanow, onderdirecteur van het Russische Amerika-instituut, met Zjoekow, voorzitter van het Sowjet-vredescomité en de voorzitter van de nationaliteitenraad Vitali Roeben. Een drukbeladen oriëntatiebezoek. Voor Ed Nijpels was het meer. Hij wilde en vond contact met Moskouse dissidenten. „Voordat ik naar de Verenigde Staten, Bonn en de Sowjet-Unie ging heb ik vrij veel literatuur doorgenomen om goed thuis te raken op het hele defensie terrein waarover we gingen spreken.

Ten aanzien van Moskou heb ik veel contact gehad met organisaties die zich bezig houden met het lot van dissidenten en met het bestaan van Joden die Rusland uit willen. Sommige organisaties hebben zich tot de vaste kamercommissie van Buitenlandse Zaken gewend met de vraag om daaraan in Moskou aandacht te besteden. Zo heb ik onder andere van Amnesty International een aantal adressen gekregen die ik daar kon bezoeken.”

Plattegrondjes

„Meerdere keren ben ik op pad geweest om dissidenten te bezoeken,” vertelt Ed Nijpels. Tegenover de gastheren zweeg ik erover. Als er 's avonds een officieel programma was, dat uit amusement of een diner bestond, dan onttrok ik me daaraan en ging mijn eigen gang. Ik had in Nederland wat plattegrondjes gekregen, maar Moskou heeft 11 miljoen inwoners en de Russische taal beheers ik niet. Het was dus vrij lastig de weg te vinden. We zijn uiteindelijk met taxi's gekomen bij de mensen die we wilden bezoeken.

Op donderdagavond ben ik geweest bij de vrouw van Josef Begoen (een Joodse wiskundige die onlangs tot zeven jaar werkkamp en vijf jaar verbanning is veroordeeld) en naar mevrouw Irina Grivnina, lid van het Moskouse comité tegen het misbruik van de psychiatrie!!

Josef Begoen heeft zich de woede van de Sowjet-autoriteiten op de hals gehaald door in 1971 een emigratievergunning voor Israël aan te vragen. Nadat hij al eerder verbannen is geweest, werd hij onlangs tot zeven jaar werkkamp en vijf jaar verbanning veroordeeld wegens het in bezit hebben van Hebreeuwse teksten en joods historisch materiaal. Ook Irina Grivnina leeft in hopelooze omstandigheden.

Ed Nijpels: „De dissidenten willen dat hun lot zowel bij de Russische autoriteiten wordt aangekaart als dat het bekend wordt in het Westen. Voor

hen betekent publiciteit vrijwel de enige garantie dat ze niet in de uiterste hoeken van de Sowjet-Unie worden weggestopt. Als de media geen aandacht aan hen besteden, zijn ze helemaal zeker van een harde aanpak. Alle openbaarheid willen ze graag hebben.”

Bot

Nijpels is nog steeds wat verbijsterd over de botte wijze waarop men in de Sowjet-Unie politiek bedrijft. „Je hoort er natuurlijk heel veel over, maar je moet het hebben meegemaakt om te zien hoe bot het werkelijk gaat. Ik ben verbijsterd over de manier waarop ze het hele ontwapeningsvraagstuk bespraken, maar nog meer over de wijze waarop ze het over dissidenten hadden. Als een bekend generaal op zijn voorhoofd wijst wanneer je praat over Sacharov, als Sharanski voor CIA-spion wordt uitgemaakt . . . dan rijzen natuurlijk je haren ten berge.

Vredespolitiek,” benadrukt hij, „bestaat voor mij uit twee elementen, namelijk praten over ontwapening én praten over de handhaving van de mensenrechten. De accoorden van Helsinki voorzien in ontspanning en handhaving van die mensenrechten. Dat is een wezenlijk onderdeel. Dat is ook mijn verwijt aan Den Uyl die van mening was dat je met praten over dissidenten heel voorzichtig moest zijn en de zaak van de bewapening van een heel andere orde vond. Ik heb gezegd dat die zaken onlosmakelijk aan elkaar gekoppeld zijn. Ik weiger onderscheid daartussen te maken. Als je bovendien eens kijkt wat het Nederlands parlement doet . . . dat bemoeit zich te pas en te onpas met allerlei situaties in de hele wereld en dan zou een officiële parlementaire delegatie in Moskou zich heel bescheiden moeten opstellen??

Dat heb ik dus niet gedaan. Ook heb ik de delegatie voortdurend duidelijk gemaakt dat ik niet van plan was mijn mond te houden.”

Harde opstelling

De oriëntatiereis naar Moskou heeft Ed Nijpels zeker niet tot andere gedachten gebracht. „Het is niet omdat ik een koude-oorlogsmentaliteit heb of zo. De gemiddelde Rus zal wel evenveel goede en verkeerde kanten hebben als de doorsnee Nederlander. We praten echter niet over de gemiddelde Rus, maar over een politiek systeem. Ik ben alleen nog maar meer overtuigd geraakt dat een harde opstelling ten aanzien van Moskou de enige manier is die helpt. De Sowjet-Unie heeft geen respect voor mensen die zich op een slappe manier opstellen. Daar lachen ze in hun vuistje om. Met hun systeem kun je alleen maar tot zaken komen door je - net als zij - ook spijkerhard op te stellen.”

Het meest beangstigend in het Russisch systeem ervaart Nijpels dat men het land niet uit en soms ook niet meer in komt (dat geldt voor de enkeling die eruit mag). „Daar hangt natuurlijk alles mee samen. Dat is het principe. Als je dat vrije verkeer toe zou laten, leg je de bijl aan de wortels van het systeem, want dan heeft men ook de mogelijkheid een eigen mening te uiten.”

Voor hem is de zogenaamde vermindering van het klimaat sinds de komst van Andropov een mythe. „Het tegendeel is het geval. Ik sprak laatst een medewerker van de Boekowski-stichting, die me vertelde dat het laatste jaar steeds meer mensen tijdens voorarrest worden mishandeld. Sinds het Stalinistische bewind is dat niet meer voorgekomen. Het wordt steeds harder.”

De onderlinge contacten tussen de dissidenten zijn schaars. „Laatst is iemand een maand vastgehouden en mishandeld. De man is doorgeslagen en daardoor is een heel belangrijke ondergrondse lijn, een essentieel adressenbestand verloren gegaan.”

Ed Nijpels valt even stil, zegt dan: „Als je daar elf hoog een flat ingaat en je komt dan terecht in een heel klein,

Hoe snel is de VVD-expressie???

Woensdag het laatste nieuws . . .

Donderdag in druk . . .

Zaterdag bij u in de bus!

Voor f 50,— per jaar krijgt u al het nieuws uit Eerste en Tweede Kamer in begrijpelijke taal kort samengevat thuis. Bovendien zal de Expresse het komend jaar ook Europees nieuws bevatten. Voor datzelfde bedrag kunt u - op aanvraag - alle rapporten van de Teldersstichting gratis ontvangen. Al meer dan 3500 kader- en geïnteresseerde leden krijgen dit blad - buiten de recesperiodes - wekelijks thuis. De redactie, onder leiding van het Tweede Kamerlid Jaap Metz, voorziet dus duidelijk in een bestaande behoefte aan meer en heldere informatie.

De abonnees kunnen zich over elk onderwerp nog nader laten informeren door de Kamerleden die de betrokken onderwerpen in het parlement behandelen. Hun telefoonnummer en naam staan bij de artikelen.

Als u al abonnee bent, is onderstaande bon niet op u van toepassing. Voor nieuwe gegadigden is dit het moment om op de nieuwe jaargang in te tekenen.

U kunt de bon invullen en opsturen in een envelop met postzegel naar:
VVD-EXPRESSE,
Postbus 19027,
2500 CA 's-Gravenhage

met blokletters invullen

Ondergetekende:

Naam:

Adres:

Postcode: Woonplaats:

geeft zich op als abonnee van de VVD-EXPRESSE.

Het abonnementsgeld bedraagt f 50,— per jaar.

(Nog geen geld overmaken. Wij zenden u een acceptgirokaart.)

armoedig appartement en je ziet dan die mensen daar zo moedig zitten, terwijl je zelf als je daar als vrij mens rond loopt geneigd bent een beetje bang te zijn. En je hoort hoe die mensen zonder enige vrees hun zegje doen in een sfeer van: „We laten ons niet intimideren.” Dan krijg je daar diepe bewondering voor. Als je dan in een officiële vergadering meemaakt

wat er over deze mensen wordt gezegd . . . Een paar keer heb ik de neiging moeten onderdrukken om mijn papieren te pakken en weg te lopen. Daar zijn de dissidenten niet mee gediend. Wél dat je blijft en hun zaken aan de orde stelt.”

Reny Dijkman ■

Dankzij Haya van Somerenstichting:

Deskundige benadering van Europa

Het was op de laatste dag van de driedaagse topkadercursus over Europa dat Europarlementariër mr. Hans Nord het spreekgestoelte besteed met in zijn hand een half gevuld glas water. Er naar kijkend, merkte hij op: „Je kunt zeggen: het is half leeg, maar ook het is half vol. Aan het begin van deze cursus had ik het gevoel dat het half leeg was, gezien de vele negatieve geluiden over Europa. Nu heb ik weer het gevoel dat het half vol is: We hebben ook veel positiefs geconstateerd”. En daarom kwam hij tot een slotwoord dat klonk als een klok.

„De Europese Gemeenschap is een poging van historisch allure om het verval van Europa te keren. Het is nog nooit eerder vertoond dat terwijl een afbrokkelingsproces gaande is, men gezamenlijk het tij tracht te keren. Dit is niet alleen een poging. Die poging heeft ook succes. Wanneer men bekijkt welke enorme sprong voorwaarts op sociaal-economisch gebied is gedaan sinds de oprichting van de EG. Wanneer we bijvoorbeeld de landbouwpolitiek nemen . . . die had zoveel succes dat nu het wat minder wordt, het opvallend is.

We zitten nu in een fase van stagnatie, van navelstaren. Nú moeten we trachten de zaken nieuw leven in te blazen, want het is nog altijd zo dat het Verdrag van Rome het beste banenplan is. Onze toekomst zal moeten zijn één Europese Unie. En het zijn altijd de liberalen geweest, die de nationale parlementaire democratiën in Europa hebben gecreëerd. Dat moet nú worden toegepast op Europese schaal. We zijn nu in de fase, waarin de Tweede Kamer zat vóór de komst van Thorbecke, toen alle macht bij de koning lag. Die Tweede Kamer is toen ook niet opgeheven, maar heeft zich ontwikkeld tot wat zij nú is . . .”

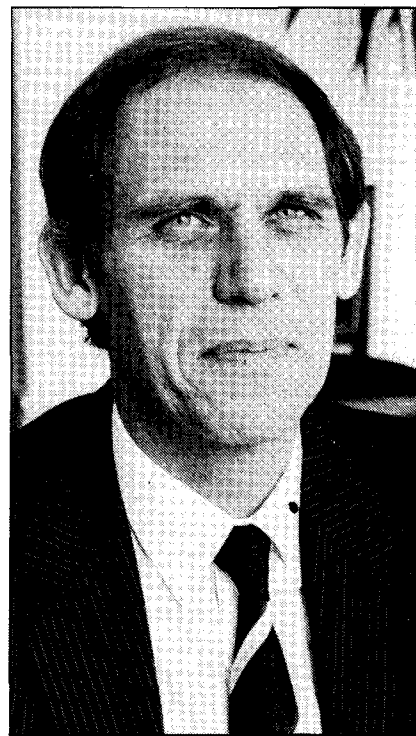
Kennis

Deze cursus, die van vrijdagavond tot zondag in de namiddag duurde, was erop gericht om onze mensen, die straks Europa gaan overbrengen naar

Hans Nord: „Europa . . . poging van historisch allure om verval te keren”.

de leden, zo veel mogelijk kennis mee te geven over de Europese Gemeenschap met al haar minnen en plussen. Kennis, die men zal moeten leren te vertalen om straks niet over de hoofden van een dommelige zaal heen te staan praten. Vandaar dat het gezelschap van meer dan veertig adspirant-sprekers en kandidaten vanaf het begin was opgesplitst in zes groepen, zodat na elk onderdeel in kleine kring kon worden

Hans Dijkstal, relativerend en ontspannen.

gediscussieerd. Een programma met dertien inleiders is niet niks. Twee cursisten, Paul Overakker en Guido Zuidinga, waren bereid tijdens de laatste lunch hun impressie over de cursus te geven. Ze waren het roerend eens dat Hans Dijkstal, voorzitter, en Hans van den Broek, adjunct-secretaris Scholing en Vorming, een uitgelezen stel sprekers bij elkaar hadden gekregen van binnen en buiten de VVD. „Toen ik het programma kreeg, dacht ik: Dit is veel te zwaar. Maar ik heb het als heel positief ervaren. Onder druk kom je namelijk op goede ideeën. Je leert dan snel formuleren. Juist die zware belading leidt tot goede prestaties. Je ziet ook mensen duidelijk uit de boot vallen. Ook sprekers. Het grootste probleem blijft: hoe reageer je alert. Hoe breng je iets to the point onder woorden. Dat zag je zelfs ook bij de sprekers.” Topnoteringen van hen voor Nord, Van Eekelen en Voorhoeve. Over de laatste: „Ik kan zijn schema, zijn voorbeelden en feitenkennis gebruiken

op spreekbeurten". Ook Luteijn, landbouwkundige VVD-Eerste Kamer, kreeg een compliment met de kanttekening dat hij wel erg veel informatie pompte in het hem toegemeten kwartier.

Wat gaan ze er nu mee doen? Paul Overakker: „Ik ben altijd geïnteresseerd geweest in politiek. Nu is Europa actueel, dat moeten we uitdragen. Ik doe dit werk primair als hobby naast mijn dagelijks werk. Het is leuk om te gaan spreken. Het geeft me een kick". Guido Zuidinga voelt zich meer generalist. „Ik heb al jaren een enorme belangstelling voor Europa en ben er ook al jaren mee bezig.”

Beiden waren zeer te spreken over de wijze waarop Hans Dijkstal het voorzitterschap vervulde.

„Meesterschap, relativierend en ontspannen,” waren daarvoor de trefwoorden.

„Het geeft je echt een gevoel dat je samen als vrienden aan het werk bent. Zó kweekt de VVD een goed kader.”

Twijfel

Het was Hans Nord zelf die op de openingsavond de knuppel in het hoenderhok gooide. „Europa,” zei hij, „daar komt geen hond voor achter de kachel vandaan. De tegenstanders zijn niet geïnteresseerd. Die willen weten wat er gebeurt met de werkgelegenheid. Ze zeggen: Die gemeenschap maakt prachtige besluiten, maar vervolgens gebeurt er niets, want het besluitvormingsproces functioneert niet. De gemeenschap is tweeslachtig: het is geen staat en het is ook geen internationale organisatie. Maar twee dingen staan vast: de gemeenschap maakt wetten die bindend zijn en die gemeenschap geeft per jaar f 40 miljard uit. Als men een openbare organisatie heeft die wetten maakt, dan zal die organisatie ook moeten beschikken over een democratische controle over de wijze waarop die gelden worden besteed. De wetgeving komt van de Commissie via

de Raad naar het parlement. De voornaamste trend is geweest de macht naar de Raad te verschuiven. Dat parlement is een aantal jaren bezig geweest met te degenereren tot een soort secretariaat van de Raad. Vandaag de dag onderhoudt het parlement redelijke relaties met de Commissie. Het parlement kan de Commissie naar huis sturen. En soms treedt die Commissie ook wel vreemd op, zoals thans met het landbouwbeleid het geval is”.

Minder te spreken is Nord over het functioneren van de Raad, die samengesteld is uit nationale ministers. „Het parlement is geneigd te zeggen dat de Europese Gemeenschap een confederatie is met een heel zwakke executive (de Raad). Deze Raad maakt wetten die voor ons allen gelden en bindend zijn, die meestal 's nachts in het geheim tot stand komen.

Die situatie is alleen maar te veranderen en verbeteren wanneer het

Wim van Eekelen: „Waarom die traagheid?”

parlement een behoorlijke controle kan uitoefenen op deze wetgeving. Onze Commissaris Andriessen heeft daartoe een aantal voorstellen gedaan. Ook over de financiering van de gemeenschap, want dat kan niet eeuwig blijven hangen op een plafond van 1 % van de BTW-toeslag.”

Noodzaak

Nadat Hans Nord de bij velen levende twijfels ten aanzien van de Europese Gemeenschap als pepers de zaal had ingeslingerd, begon hij aan de opbouw: „Eén van de hoofddoeleinden tot de vorming van de EG was dat van Duitsland was overgebleven opgenomen moest worden in een hecht Europees verband. Helaas is de Duitse politiek de laatste tijd wat op drift geraakt. Maar we moeten tegenhouden dat de Duitse Bondsrepubliek zich losser gaat opstellen ten aanzien van de EG en de NAVO. Alleen dat al is een reden om met méér visie het Europees gebeuren te benaderen”.

Staatssecretaris voor Europese Zaken, dr. W. F. van Eekelen, pakte als volgende spreker ook nog een punt van algemene kritiek op. „Waarom die traagheid? Waarom dat geürm?” vroeg hij zijn toehoorders. Wim van Eekelen heeft dagelijks met deze materie te maken. „Het is tussen tien lidstaten uitermate moeilijk om tot beslissingen te komen, maar in die 25 jaar Europese Gemeenschap is veel bereikt. Die EG is niet meer weg te denken uit ons dagelijks leven. Van onze export gaat 72 % naar de gemeenschap. Daarnaast is er het gemeenschappelijk landbouwbeleid. Dat zijn de twee pilaren voor Nederland. Ik geloof dat wij als liberalen die interne markt heel sterk naar voren moeten brengen. In Europees verband kunnen we de motor van de economie beter op gang brengen . . . een markt van 260 miljoen koopkrachtige lieden”. Ook Wim van Eekelen vlocht enkele kritische kanttekeningen in zijn

inleiding. „Na de toetreding van Spanje en Portugal zullen we tot nieuwe afspraken moeten komen . . .

Vóór de verkiezingen moeten onder andere de landbouwproblemen worden opgelost. Na de begroting van 1984 is het geld op en Nederland wil wel meer betalen, maar niet alleen ten gunste van de landbouw.”

Voor de toekomst hoopt hij op een vernieuwd beleid, waarin de EG zich richt op zaken die men gemeenschappelijk beter kan doen dan alleen. Als voorbeelden noemde hij de concurrentiepositie ten opzichte van Japan en een gezamenlijk beleid op het gebied van onderzoek en ontwikkeling van de informatica. „Het initiatief daartoe zal eerder uit het bedrijfsleven dan van de regeringen komen.”

Overvloed

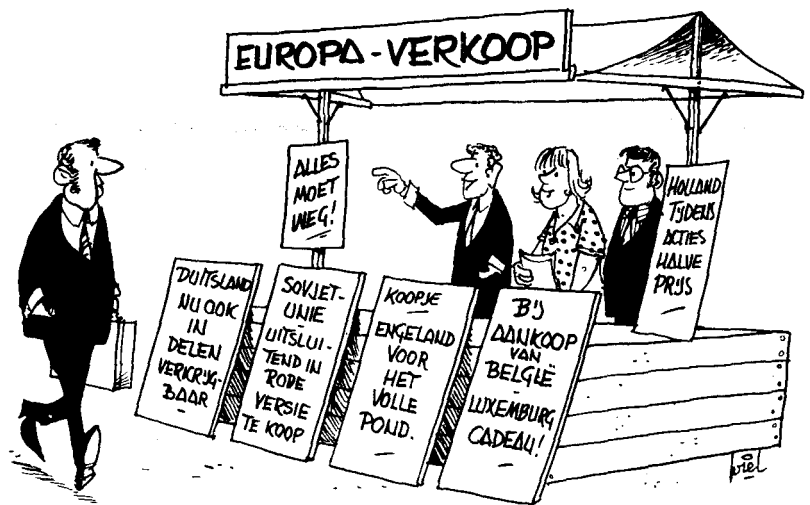
Het was een overvloed aan kennis die over de kandidaten en vrijwillige sprekers werd uitgestort. Duidelijk merkbaar was dat het niveau - dankzij een aangevochten selectieprocedure - van de cursisten zeer hoog lag en dat

David Luteijn: „Geen superheffingen . . .”

behoorlijk huiswerk was gemaakt tevoren.

Ir. D. Luteijn hield een inleiding over de landbouwproblematiek. Ook zijn visie was niet onverdeeld gunstig. „In 25 jaar zijn van de circa 7,5 miljoen agrarische bedrijven met ruim 17 miljoen werkenden er ongeveer 4,5 miljoen met 7 tot 8 miljoen werkenden overgebleven. Die ontwikkeling is nog niet ten einde. Eén op de drie bedrijven draait redelijk goed. Dat houdt in dat nog circa 3 miljoen bedrijven in een achterstandspositie zitten. De verwachting bestaat dan ook dat iets minder dan 50 % daarvan nog de komende twintig jaar af valt.” Het Eerste-Kamerlid schetste hoe na een vlotte start in de 60-er jaren het gemeenschappelijk landbouwbeleid vooral de laatste tien jaar ernstig nadeel ondervindt van vertragende ontwikkelingen op algemeen economisch, monetair en regionaal gebied. Mede daaraan wijt hij het onevenwichtige beeld van de kosten van het landbouwbeleid ten opzichte van de totale kosten. Voor 150 gulden de man hebben 260 miljoen consumenten een goede voedselvoorziening. David Luteijn verwerpt de gedachte aan superheffingen op overschotten. Hij bepleitte het bieden van alternatieven aan bedrijven die onder druk van prijsverlaging van de melk over willen schakelen op andere produkten. Hoewel hij politiek de toetreding van Spanje en Portugal tot de EG gewenst acht, verwacht hij, als

landbouwkundige, een moeilijker beleidsvoering.

Spiegel

De cursisten kregen één avond een voorproefje van wat hen straks in het land te wachten staat. Gesprekstrainer Jan-Jaap Wessel stortte in twintig minuten een hagelbui van gegevens uit over de aanwezigen over presentatietechniek. Dat gebeurde zo flitsend en ter zake dat niemand de kans had ook maar een halve minuut weg te dommelen. Na de pauze konden zes „proefkonijnen” de net verworven kennis in praktijk brengen. Het was heel goed dat voorzitter Hans Dijkstal in zijn slotwoord even zei: „Via deze zes is u een spiegel voorgehouden. Iedereen had daar kunnen zitten en dezelfde fouten kunnen maken”. Het „polijstwerk” op het gebied van presentatie- en discussietechniek lag de twee volgende zaterdagen in de ervaren handen van Maarten Heineken, die op dit gebied de cursisten verder trainde.

Reny Dijkman ■
6 november 1983

Ze is kleurrijk, alert en terzakekundig. Kleurrijk in kleding (jammer dat we geen kleurenfoto's kunnen plaatsen) en taalgebruik, alert en deskundig reagerend op een spervuur van vragen.

Mevrouw Drs. Eegje Schoo heeft de veelbesproken portefeuille ontwikkelingssamenwerking. Een materie, waarover vele brieven binnenkomen, want juist in een land waar het economisch wat minder goed gaat, wordt met argusogen gekeken naar „onze centen die in andere landen worden gestopt”.

Een liberale minister op een nog jonge post, die lijn tracht te brengen en duidelijkheid te scheppen in een uiterst complexe materie, waarvan we eigenlijk geen weet hebben.

Daarom een vraaggesprek met Eegje Schoo over een aantal zaken waar zij zich dagelijks mee bezig houdt.

Waar heb je in dit jaar liberaal beleid je accenten kunnen leggen?

Eegje: „Dat gebeurt op een aantal punten. Drie daarvan zijn heel belangrijk. Dat zijn de kwaliteitsverbetering van de hulp aan ontwikkelingslanden en daarbinnen de herwaardering van het werk van bedrijven en een betere samenwerking met en grotere openheid plus meer communicatie met onze eigen samenleving.

Verder trek ik hard aan een aantal inhoudelijke zaken. Heel belangrijk is het werken aan de voedselveiligheid en -productie in het ontwikkelingsland zelf. Voorts probeer ik te zorgen voor een betere positie van de vrouwen, zodat zij meer bij de projecten betrokken raken. Dan is het ook heel belangrijk om te letten op alle neveneffecten van onze projecten op de milieus in de Derde Wereldlanden, want er gebeuren daar dingen die we hier allang niet meer willen. Bij dit alles is ook een heel belangrijk punt de samenwerking met de collegae. Dus de samenwerking van dit departement met andere departementen.”

Heb je soms niet het gevoel als je collega-ministers ergens naar toe gaan dat jij daar (ook) had moeten zitten?

Eegje: „Nee, ik vind het fantastisch als collegae naar ontwikkelingslanden gaan en ik wil ze graag stimuleren. Als de Minister-President voor de beslissing staat of hij wel of niet naar die Ghandi-topbespreking in New York moet gaan, zal ik de eerste zijn om te zeggen: 'Dat moet je vooral doen.' Als Frits Bolkestein (staatssecretaris voor Buitenlandse Handel) naar India gaat, dan gaat als het even kan tegenwoordig ook iemand van mijn departement mee. Ik ben - dat staat ook in het regeerakkoord - voor het stimuleren en bevorderen van de samenwerking tussen de departementen. Mijn collegae moeten echt weten hoe het zit

in die Derde Wereld. Wat dat betreft kunnen er niet genoeg mensen naar toe gaan, want anders dompelen we helemaal onder in onze eigen problemen in Nederland."

Na de begroting voor 1984 duiken regelmatig berichten op dat Nederland bezuinigt op Ontwikkelingssamenwerking. Die norm van 1,5 % van het netto nationaal inkomen (NNI) wordt toch vastgehouden?

Eegje: „Ja, het is nog steeds 1,5 %, maar met de kanttekening dat een paar jaar geleden een nieuwe berekening is gemaakt van het netto nationaal inkomen. Dat bracht met zich mee dat we 280 miljoen meer zouden moeten krijgen. Dat had de minister van Financiën niet ineens. Daarom is afgesproken dat het in etappes gebeurt. Eigenlijk worden we daardoor en door de geringe groei van ons eigen nationaal inkomen op twee manieren een beetje beknot. Heel begrijpelijk gezien onze economische situatie. Die tweede kant betreft het stuwmeer. Daarin zit een hoeveelheid geld, dat bestemd is voor ontwikkelingsprojecten die in voorgaande jaren zijn afgesproken tussen de Nederlandse regering en ontwikkelingslanden. Bovenop de begroting krijg ik daaruit nu een bedrag van 165 miljoen voor het financieren van vroegere toezeggingen in 1983 en voor 1984 205 miljoen. Met de minister van Financiën is afgesproken dat dit bedrag in etappes zal worden aangesproken. In het verleden zijn er afspraken gemaakt die, door allerlei omstandigheden in een bepaald jaar, niet tot besteding van de daarvoor bestemde gelden hebben geleid. Dat heeft zeker gespeeld vóór 1980. Aan de ene kant zaten we toen ruimer in het geld, maar anderzijds werd dat niet doorgaan ook veroorzaakt door de omstandigheden in de Derde Wereld. Neem nou Opper-Volta, als daar het regime wisselt, dan moet je eerst

wachten tot de rust weer is aangebroken. Daardoor ligt je hele programma een half jaar achterop. Als de rust is weergekeerd, kan je verder werken. Dus ben je met je tempo van uitgaven heel erg afhankelijk van de overheden van ontwikkelingslanden. Ook heeft die

stagnatie te maken met de bureaucratie in ontwikkelingslanden, die soms net zo groot maar vaak groter is dan bij ons en met het management daar ter plekke. Bij een minder ontwikkeld land is de planningscapaciteit geringer."

Niet alleen

Een heel zwaar accent ligt nu op de directe hulp van Nederland aan een ander land (bilateraal), bijv. Indonesië en India. Kan Nederland als klein landje iets daadwerkelijks doen?

Eegje Schoo: „Wij kunnen hun problemen uiteraard niet oplossen. Dat moeten de ontwikkelingslanden zelf doen. We kunnen noch tegen

Indonesië noch tegen India zeggen: „We adopteren jullie en verder gaan we met jullie samenwerken aan jullie ontwikkeling." Die gedachte heeft wel op de achtergrond gespeeld van het verdrag dat we met Suriname sloten. Maar als je in het algemeen zo zou moeten werken, kom je moeilijk los van de verhoudingen uit de koloniale tijd. Het voordeel van een van de vele donors te zijn, is dat je in die attitude niet zo snel verzeild raakt.

Een praktisch probleem bij de bilaterale hulp is, dat vele donorlanden onafhankelijk van elkaar aan het zelfde doel werken. Ieder donorland heeft dan zijn eigen prioriteiten. In het betrokken ontwikkelingsland heeft een ambtenaar of een politicus, verbonden aan een bureau voor planning soms bijna een levenstaak aan het ontvangen en omgaan met donoren. Het is ontzettend moeilijk om die prioriteiten te coördineren. Ik vind bijvoorbeeld het milieu van belang. Duitsland kan weer iets heel anders belangrijk vinden en een derde land komt weer met iets heel anders. Daarom is mijn beleid erop gericht samen te werken met andere donors en met het betrokken land zelf.

In alle rijke landen zie je dat het beleid is gekenmerkt door een spontane groei in de jaren '60 en '70. Nu ligt er echt een taak voor mijn buitenlandse collegae en mij om de resultaten van die groei eens kritisch te bekijken; er meer structuur in aan te brengen. Ik pleeg overleg met mijn collegae daarover die belast zijn met ontwikkelingssamenwerking vooral in EG-verband maar ook daarbuiten. Voor die internationale samenwerking en coördinatie zijn vooral internationale organisaties van belang. Zo is er de Wereldbank, die een goed inzicht heeft in de sociaal-economische situatie van alle ontwikkelingslanden, maar die ook alle donors kent, want die zitten in haar bestuur. Voor Nederland zit Rüding daarin en ik ben plaatsvervanger. Een organisatie die gespecialiseerd is in donorcoördinatie is de UNDP (ontwikkelingsprogramma van de

Verenigde Naties). Zij houden zich bezig met het samenbrengen van het beleid van de donorlanden met de regeringen van de ontwikkelingslanden. In New York heb ik met de UNDP afgesproken dat zij met een voorstel zullen komen tot meer en beter overleg en efficiëntere hulp. De UNDP zal daarbij de deskundigheid van de Wereldbank moeten inschakelen. We zitten internationaal nu eenmaal in een situatie waarin we met minder meer moeten doen. Dat vergt een andere benadering. En niet de benadering van: „Dit ontwikkelingsland . . . daar zit ik al zo lang, dat is van mij.” Zo'n houding komt wel voor, want ook in de ontwikkelingssamenwerking wordt geconcurrereerd.”

Verleden

Voor degenen die nog steeds sceptisch staan tegenover ontwikkelingssamenwerking; die nog steeds vanuit de gedachte „ieder voor zich en god voor ons allen” leven, heeft minister Schoo een aantal behartenswaardige opmerkingen:

„De eigen economie heeft belang bij de economische groei in ontwikkelingslanden, want daar is weliswaar de grootste armoede maar zit ook het grootste groeipotentieel, meer nog dan bij ons. Wij hebben al een hoog niveau bereikt. We beschikken over een goede economische structuur, een behoorlijke kennis van zaken maar het is bijvoorbeeld onmiskenbaar dat onder de bedrijven die het bij ons echt goed doen, nogal wat grote bedrijven zitten bijv. multi-nationals die vaak uit de vorige eeuw dateren. Er zijn fasen in de economische groei. Zonder de groeimogelijkheden in ons deel van de wereld te onderschatten kun je vaststellen dat het nu met name sommige Aziatische landen zijn die een enorme groei doormaken. Ook voor ons bedrijfsleven kunnen die nieuwe markten essentieel zijn. Momenteel zijn we voor ongeveer

70 % van onze export op de Europese Gemeenschap aangewezen. Dat zijn redelijk verzadigde markten. Het wordt tijd om te kijken naar de economieën die relatief harder

groeien. En dan niet met 2 of 3 % maar er zijn ontwikkelingslanden waar men een groei van rond 10 % doormaakt. Daar liggen de nieuwe markten. Dat betekent wel innovatie

en product vernieuwing. Het is jammer dat veel bedrijven de groei markten in de Derde Wereld negeren. Ze weten vaak niet waar ze wel of niet terecht kunnen. Dat uitzoeken kost tijd. We moeten dus proberen om te stroomlijnen zowel met Economische Zaken wat industriële innovatie betreft als op het gebied van export. Met Frits Bolkestein heb ik regelmatig overleg.

Ik wil de kennis die aanwezig is op het gebied van ontwikkelings-samenwerking over de mogelijke markten over kunnen brengen aan het bedrijfsleven. Kleinere bedrijven kunnen het niet betalen om al die landen zelf af te gaan reizen. Daarom hamer ik op samenwerking zoals nu bijvoorbeeld de INSTO doet. (Dit is een stichting waarbinnen een twintigtal staalconstructiebedrijven samenwerken. Deze helpt bij de plaatsing en training van mensen uit de Derde Wereld en bevordert deelname van Nederlandse bedrijven in een ontwikkelingsland).

Het voedselprobleem

In West-Europa leven we nog steeds in een wereld van voedselovervloed. Elders sterft elke twee seconden een kind van de honger, hoe is die machteloosheid te doorbreken?

Eegje: „Dat is het allerergste. We doen eraan wat we kunnen maar in de VS en in Europa wordt teveel geproduceerd en in de ontwikkelingslanden te weinig. We hebben pas weer voor 60 miljoen aan voedselhulp gegeven. Het meest belangrijke is: dat het goed terecht komt. Die verhalen over voedsel dat gedropt werd in de havens van ontwikkelingslanden en dat daar bleef liggen, kent iedereen. Nu proberen we ervoor te zorgen dat ook het vervoer is geregeld. En dat de Wereldbank bekijkt of het effectief kan zijn, of landen niet evenveel op datzelfde moment doen. Het moet gecoördineerd de deur uit. Ook daartoe werken we binnen de EG samen. Daarnaast moet bij minder

urgente gevallen worden gezien of je de landbouw of prijsbeleid in de ontwikkelingslanden niet dwarsboomt. Als men in een land bezig is de boeren aan een behoorlijke rijsttoestel te helpen, dan moet je daar niet opeens aankomen met een heleboel rijst. Dan zakt de prijs en zijn die boeren helemaal niet meer gemotiveerd om rijst te verbouwen, zodat de hongersnood in de nabije toekomst alleen nog maar groter wordt. Daarmee zou je de eerste ontwikkelingsdoelstelling: „Mensen moeten hun eigen voedsel kunnen produceren” om zeep helpen. Dat is helaas vaak gebeurd. Dat kan voorkomen worden door voldoende voorraden aan te leggen of iets aan de prijs te doen in overleg met die regeringen. Voedselhulp moet altijd ingebed zijn in het totale ontwikkelingsbeleid.”

Groei

Eegje Schoo is uiterst nuchter in het bekijken van haar mogelijkheden. Ze streeft naar het maximaal haalbare, „want,” zegt ze, „ik ben een

perfectioniste. Dat uiterst haalbare blijkt ook uit een door haar genomen initiatief met Joegoslavië om in Belgrado een gemeenschappelijk seminarium te organiseren over onderwerpen waar men met de UNCTAD niet uit kwam. Ze berust niet. Haar opvatting is dat onze samenwerking naast humanitaire en politieke motieven ook economische redenen heeft de ontwikkelings-samenwerking in ere te houden. Want onze economie heeft belang bij het doorzetten van de groei in de ontwikkelingslanden en het tegengaan van het verdwijnen van die groei. „We moeten elkaar stimuleren. Een praktisch voorbeeld is het werk van het CBI dat zich bezig houdt met het helpen van industrieën en andere bedrijfstakken in ontwikkelingslanden, die in Europa een afzet voor hun producten willen vinden. Wij zijn nog steeds meer handels- dan industrieland. We kunnen ontwikkelingslanden helpen met het bewerken van de Europese markten.

Hopelijk neemt in Europa het protectionisme (bescherming van eigen handel) niet toe, want dan is het voor alle landen op een gegeven moment bekeken. Dan kunnen alleen nog mammoetlanden voortbestaan. Kleine landen, als Nederland, hebben een buitengewoon groot belang bij het openhouden van onze grenzen. Dát is ons beleid.”

Reny Dijkman ■

Foto's: Bureau Meijer
(9 november 1983)

*De Tweede Kamerfractie
in het parlement*

Overleg met politie noodzakelijk

Huub Jacobse

Tijdens het debat over de politiebegroting 1984 heeft de VVD erop aangedrongen dat de betrokken ministers (Rietkerk, van Binnenlandse Zaken en Korthals Altes van Justitie) zo snel mogelijk met de politie-organisaties en -autoriteiten rond de tafel moeten gaan zitten. Op zeer korte termijn zal overleg moeten plaatsvinden.

Tijdens het debat zat de publieke tribune in de Tweede Kamer vol met boze en belangstellende politiefunctionarissen. Die ontevredenheid was voor VVD-woordvoerder Huub Jacobse wel begrijpelijk. Hij noemde een aantal knelpunten: de twee-jarige politie-opleidingen, de verwarrende stortvloed van automatiseringsprocessen, de ontwikkeling van beleids- en beheersplannen in diverse gemeenten. Bovendien is de huisvesting van een aantal rijks- en gemeentekorpsen erg slecht. Sommige bureaus zijn hard aan vernieuwing toe.

„Bij een toenemende criminaliteit en de daarmee samenhangende werkdruk, kan de overheid in een democratische rechtstaat zich moeilijk een snel afnemende motivatie van het politie-apparaat veroorloven,” aldus Huub Jacobse.

De liberalen hebben altijd benadrukt dat de politie optimaal moet kunnen functioneren. Veel mensen voelen zich op straat onveilig en de zogenaamde kleine criminaliteit is de laatste jaren enorm toegenomen. Daarom zal de politie de extra aandacht en steun van de overheid moeten houden.

De Amsterdamse politie heeft te kennen gegeven niet meer in ME-verband mee te zullen werken aan de ontruiming van kraakpanden. Huub Jacobse vroeg zich tijdens de begrotingsbehandeling af of zij daarmee zich niet op de rand begeeft van wat in onze democratische rechtstaat aanvaardbaar is. Al met al redenen genoeg voor een spoedig overleg van bewindslieden en politie. Beide ministers zeiden dit toe.

Michiel Krom ■
10 november 1983

Zilveren miniaturen -
meesterwerkjes uit de Zilverstad.

**Schoonhovens Silvershuys
RIKKOERT'S JUWELIERS BEDRIJVEN**

Haven 1 + 5 - Schoonhoven
Tel.: 01823 - 2651
(Ook restaureren en verzilveren van cassettes e.a. artikelen)

Voor antiek Nederlands zilver kunt u een bezoek brengen aan Haven 13

Een Dagje Uit
in Amsterdam of voor Zaken

Logeren in Amsterdam hoeft niet duur te zijn. Blijf slapen in eenvoudig, maar schoon hotel. 1 en 2 persoons kamers f 35,— p.p. Modern comfort, tv, cv, douche.

**Petit-Hotel-Restaurant
Huize Otten**

Utrechtsedwardsstr. 79
1017 VJ Amsterdam Centrum.
Telefoon 020 - 250345.

Voor economische opzet
en kwaliteitscontrole van

NIEUWBOUW - VERBOUWPLANNEN

Adviesbureau C.H. van der Have B.V.

specialisten in funderings-, beton-, staal- en houtconstructies voor utiliteits-, woningbouw en waterbouwkundige werken.

Noordzijde 67b, 2977 XB Goudriaan, tel.: 01838 - 1765.

SPECIALITEITEN RESTAURANT
„Het Kasteel van Rhooon”

à la carte Restaurant

Tevens zalen voor recepties, diners,
vergaderingen

S. G. Abel - Dorpsdijk 63, Rhooon - Tel. (01890) 8896 - 8884

WINTERSPORTHOTEL EDENHOF
in het sneeuwzekere Lenzerheide (Zw.)

heeft nog **KAMERS VRIJ**. Halfp. vanaf Zw.fr. 60,—. Van 10 dec. tot 19 dec. per 12 pers. comfortabele hotelbus f 650,— p. pers. (incl. reis).

Inl. bij de Ned. Hotelier, B. de Geus, Vinkebuurt 6, 2471 XC Zwammerdam, tel.: 01726 - 15520; b.g.g. Rest. De Watergeus - Noorden (Gem. Nieuwkoop), tel.: 01724 - 8398.

Bouke van der Kooy

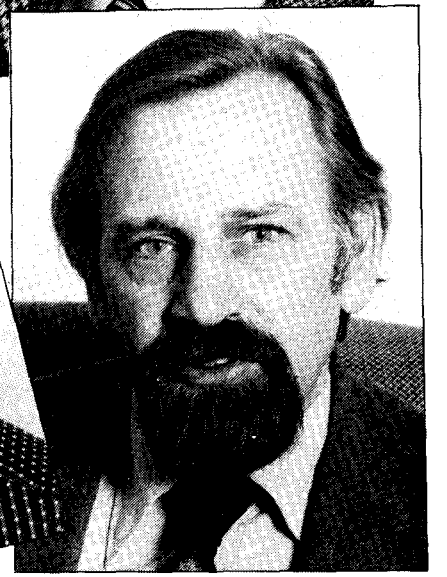
Piet Blauw

Non-argument

Tijdens de algemene vergaderingen in de Tweede Kamer is het gebruikelijk dat men spreekt over beleid. Niet over presentatie. Tegenstanders van het VVD-CDA beleid kunnen in de debatten hun eigen politieke opvattingen kwijt.

Bij de behandeling van de begroting voor verkeer en waterstaat had de heer F. Castricum (PvdA) kennelijk niet genoeg inhoudelijke argumenten om de VVD-bewindslieden Neelie Smit-Kroes en Jaap Scherpenhuizen te overtuigen. Hij gooide het toen maar over een heel andere boeg. Hij ging in op het persoonlijk optreden van beide personen. „Zowel op hun departement als in hun relatie tot de Kamer en de samenleving wekken zij veel wrevel.” Verder haalde hij het volgende citaat aan: „Ieder mens heeft het recht ijdel te zijn, totdat hij succes heeft.” Hij doelde met de laatste zin heel duidelijk op de populariteit van minister Smit-Kroes. De PvdA kan het kennelijk niet hebben dat er op het Ministerie van Verkeer en Waterstaat een goed beleid wordt gevoerd. Het is wel erg gemakkelijk om mensen te bestoken met uit de lucht gegrepen kreten of met opmerkingen over het uiterlijk van een bepaald persoon. Dit soort non-argumenten typeren de manier waarop de oppositie soms wordt bedreven.

Neelie Smit-Kroes

Drs. Jaap Scherpenhuizen

huidige financieel-economische situatie niet gemakkelijk.”

Verkeersveiligheid

Piet Blauw vroeg minister Smit-Kroes of iets gedaan kon worden aan de problemen waarmee met name het nationaal goederenvervoer te maken heeft. Het vrachtverkeer heeft met ongeveer 120 verschillende gemeentelijke verkeersplannen te maken. Het is niet goed dat het rijk zich altijd met gemeenten bemoeit, maar in dit geval zou een basisnormering, waaraan gemeentelijke verkeersmaatregelen kunnen worden getoetst, veel gemak

voorkomen. Hij vroeg ook of een aantal zaken niet sneller door de ambtelijke molen kunnen. Deregulering is hier broodnodig. Het maandenlang moeten wachten op de aan- en verkoop van vervoersvergunningen is een voorbeeld van hoe het niet moet. Bouke van der Kooy ging in op de verkeersveiligheid. Hij vond dat een nationaal plan voor de verkeersveiligheid er spoedig moet komen. Ook moet op korte termijn het rapport ‘alcohol en verkeer’ uitgevoerd worden. De VVD-fractie is bezorgd over het weer toenemen van alcoholgebruik door verkeersdeelnemers.

Michiel Krom ■
11 november 1983

Gelukkig zitten er ook VVD-ers in de Tweede Kamer. Zij hadden wel een positieve bijdrage in het debat. VVD-woordvoerder Piet Blauw begon zijn betoog met het uitspreken van grote waardering voor de beide bewindslieden. Bouke van der Kooy de andere VVD-woordvoerder zei, over het optreden van de heer Castricum: „Met alle respect voor collega Castricum, deze bewindslieden zitten hier niet om populair te wezen.” Piet Blauw: „Het leiding geven aan een investeringsdepartement is in de

Tweeverdieners

Begin november werd in de Tweede Kamer een ingewikkeld wetsvoorstel behandeld. Het gaat hier om een wijziging van de zogenaamde belastingvrije voet voor tweeverdieners. Een korte uitleg van de problematiek:

Zoals bekend is ons (directe) belastingstelsel opgebouwd uit schijven. Hoe meer iemand verdient, hoe hoger de schijven waarin hij of zij valt en hoe meer belasting er over het inkomen moet worden betaald. Zit iemand in de laagste schijf, dan betaalt hij of zij over dat bedrag weinig belasting. Iemand die meer verdient, betaalt over het deel van zijn inkomen wat in de lage schijf valt hetzelfde bedrag als iemand met dat lagere inkomen. Over het bedrag wat hij meer verdient, moet meer belasting worden betaald: de hogere schijf.

Over de hoogste schijf moet 72 procent belasting worden betaald. Een bepaald gedeelte van het inkomen is belastingvrij. Dat is de zogenaamde belastingvrije voet.

Bij het nieuwe wetsvoorstel worden samenwonenden en gehuwden aan elkaar gelijk gesteld. Samenwonen betekent niet alleen een man-vrouw relatie, maar ook bijvoorbeeld vrouw-vrouw. Dit voorstel is gedaan, omdat momenteel gehuwden anders behandeld worden dan samenwonenden. Alleenstaanden (en samenwonenden) betalen nu meer belasting, dan iemand die getrouwd is. Dit komt weer door een andere belastingvrije voet. Het volgende overzicht geeft de oude en de nieuwe situatie aan:

De huidige wet kent vier tariefgroepen.

Tariefgroep 1, voor de gehuwde werkende vrouw. Zij heeft een belastingvrije voet van f 2549,—.

Tariefgroep 2, voor ongehuwden beneden de 35 jaar. Zij hebben een

belastingvrije voet van f 7381,—.

Tariefgroep 3, voor ongehuwden boven de 35 jaar. De belastingvrije voet bedraagt f 9921,—.

Tariefgroep 4, voor kostwinners. Zij hebben een belastingvrije voet van f 12.716,—.

De nieuwe wet kent een belastingvrije voet voor iedere belastingbetaler van f 7381,—. Daar kan, afhankelijk van de situatie binnen een huishouden, een toeslag bij worden opgeteld. Er bestaan vier verschillende situaties.

Situatie 1, de alleenstaanden toeslag voor alleenstaanden boven de 34 jaar. (f 7381,—) + f 2450,—.

Situatie 2, de alleenverdieners toeslag voor de gehuwde of samenwonende alleenverdiener, mits beide ongehuwd samenwonende partners ouder zijn dan 27 jaar. (Dit heeft te maken met het feit dat bij ongehuwd samenwonenden de ouders geacht worden voor het kind tot 27 jaar te zorgen: de belastingvrije kinderbijslag.) (f 7381,—) + f 5335,—.

Situatie 3, de bijna-alleenverdiener toeslag voor gehuwden of samenwonenden met een inkomen van de partner tussen de f 4841,— en de f 7381,— per jaar. (f 7381,—) + f 2549,—.

Situatie 4, de alleenstaanden toeslag voor ongehuwden en niet samenwonenden met kinderen (f 7381,—) + f 5355,—.

Woordvoerder Frank de Grave was het eens met het uitgangspunt van het wetsvoorstel: gelijke behandeling van gehuwden en samenwonenden en gelijke behandeling van man en vrouw. Hij had echter twee grote bezwaren. Ten eerste moet er een betere bescherming komen van de persoonlijke levenssfeer van de belastingplichtige. Bij de nieuwe regeling moeten tweeverdieners bij hun werkgever het inkomen van de partner opgeven. De werkgever kan dan nagaan hoe hoog de belastingvrije voet is van zijn werknemer. De belasting kan daarna op het loon worden ingehouden. De Grave wil ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer dat niet de werkgever de gegevens van zijn werknemers ontvangt, maar dat iedereen die een salaris ontvangt zijn gegevens via een persoonlijk belastingbiljet aan de fiscus doorgeeft.

Ten tweede moeten grote schokken in de te betalen belasting worden voorkomen. Hij noemde het volgende voorbeeld. Als één van de tweeverdieners bijvoorbeeld zestigduizend gulden verdient en de ander, door bijvoorbeeld een loonsverhoging, boven de drempel van f 7381,— komt, ontstaat er een belastingnadeel van f 1270,— per jaar. (bij situatie 3 geldt alleen het basisbedrag.) Dat werkt fraude enorm in de hand. Het VVD-Tweede-Kamerlid ging zelfs zover dat hij zei:

„Wij kunnen niet voor de nieuwe wet stemmen als onze bezwaren niet worden opgelost”. Frank de Grave kwam zelf met de oplossing. Als de werkgever bij iedereen uitgaat van een belastingvrije som van f 7381,— (het basisbedrag) hoeft de werknemer geen persoonlijke gegevens te tonen. Later moet dan door de werknemer bij het opgeven van zijn inkomensbelasting worden aangegeven in welke situatie hij zit. De belastingvrije voet kan dan eventueel verhoogd worden.

Dit gebeurt met een zogenaamd T-biljet. De belastingdienst geeft dan halverwege het jaar het geld terug. Men hanteert dan een zogenaamde negatieve voorlopige aanslag. Om het schokeffect te voorkomen wil de VVD de belastingvrije voet bij tweeverdieners (ongetrouwd of getrouwd) overhevelen. Het volgende voorbeeld maakt duidelijk wat hiermee wordt bedoeld: verdient één van de twee werkende partners f 4000,— per jaar, dan wordt een bedrag van f 3381,— opgeteld bij de vrije voet van de ander (f 4000,— + f 3381,— is immers f 7381,—). De belastingvrije voet van de andere partner wordt dan f 7381,— + f 3381,—. Verdient de één f 6000,—, dan wordt de belastingvrije voet van de ander verhoogd met f 7381,— minus de f 6000,— is f 1381,—. Dit wordt dan ook aan de belastingdienst en niet aan de werkgever opgegeven.

De voorstellen van Frank de Grave werden door de Regering overgenomen. Overigens is de tweeverdienersregeling voorlopig. Volgend jaar wordt opnieuw de leeftijdsgrens van 34 jaar voor alleenstaanden-af trek bekeken. De VVD-fractie heeft al gezegd van oordeel te zijn dat deze leeftijdsgrens moet worden verlaagd naar 27 jaar. Ook zal dan op uitdrukkelijke wens van de VVD-fractie de fiscale aftrekregeling voor de kinderopvang worden ingevoerd. De Tweede Kamer ging akkoord met het wetsvoorstel.

Michiel Krom ■
15 november 1983

Er is al aangestipt, dat de bestuurlijke organisatie op Europees niveau niet te vergelijken is met die op nationaal vlak. Het verschil geeft aanleiding tot verwarring, houdt Europa op een afstand.

Er is nog een element, dat de Europese Gemeenschap een vreemd lichaam doet schijnen. Uit de besluitvorming komt zo weinig naar voren, zo denkt men, dat het individu direct raakt. Bij verdieping in wat er gebeurt zal het laatste niet lang stand houden.

Begrijpelijk is de gedachte aan een gemeenschap, die ver van ons aflight, wel.

Zijn we, om even bij het direct raken stil te staan, niet wat verwend? Zodra in de directe omgeving iets gebeurt, is er een lid van de Tweede Kamer uit de buurt dat vragen stelt aan de regering. Die vragen wekken de indruk, dat de eigen omgeving aandacht krijgt in de Kamer. De zorg vanuit de Tweede Kamer kan als een zachte balsem werken.

Zou het Europees parlement niet de belangen van de kiezers voor ogen houden? De Nederlandse parlementariërs, Engelsen en Ieren moeten vanwege het district waaruit ze afkomstig zijn zich anders opstellen, spelen niet voor publiek uit eigen land, maar wel voor een eigen publiek.

En zou de Brusselse besluitvorming niet direct voor elk individu van belang zijn? Vanzelfsprekend komen ook uit Brussel besluiten, die voor individuen van belang zijn. We staan er niet bij stil, omdat niet altijd de herkomst duidelijk is. Vaak zal 'Den Haag' uitvoeren wat 'Brussel' beslist. Het direct geraakt worden is er niet minder om.

Belangengroepen hebben ondertussen

wel door wat er in Europa gebeurt. Belangengroepen laten zich bijvoorbeeld zien bij het Europees parlement. Of het nu werknemersorganisaties zijn, werkgeversorganisaties of industriëlen. Zij komen op voor hun belangen indien zij dat nodig vinden en zij zoeken daarbij steun. Hun vertrouwen in het Europees parlement is groot genoeg om veel tijd in Straatsburg door te brengen. Belangengroepen geven een voorbeeld aan de individuele kiezer. ■

Landdag Vormings- functionarissen uitgesteld

De PTT-staking gooide roet in het eten. Het was onmogelijk daardoor het nieuwe Scholings- en Vormingsprogramma door gebrek aan aanvoer tijdig rond te krijgen. Versturen was helemaal onmogelijk. De uitnodigingen konden niet weg en de aanmeldingen bleven in de postzakken steken. De Stuurgroep van de Haya van Somerenstichting wil u een optimaal programma bieden. Zij heeft besloten de bijeenkomst eind januari/begin februari te houden. Wel zal in het 20 decembernummer van Vrijheid en Democratie een globaal overzicht van de activiteiten voor het komend jaar worden gepubliceerd, zodat u uw agenda alvast kunt invullen.

Arbeidsplicht?

Iets om over na te denken

In een tijd dat velen tevergeefs proberen hun recht op arbeid in praktijk te brengen lijkt praten over arbeidsplicht een lachertje. De discussie hierover is niettemin in volle gang in verband met het streven van vrouwen naar economische zelfstandigheid.

De noodzaak van een eigen inkomen, onafhankelijk van dat van de levenspartner, wordt duidelijk als we bijvoorbeeld kijken naar het hoge echtscheidingscijfer en het dientengevolge grote aantal bijstandsmoeders. Teveel vrouwen komen er pas achter dat het huwelijk hen onvoldoende zekerheid biedt als het al te laat is. Los daarvan geeft het andere vrouwen meer zelfvertrouwen te weten dat zij financieel op eigen benen kunnen staan.

Ervan uitgaande dat iedere volwassene - in principe - in staat mag worden geacht in alle opzichten voor zichzelf te kunnen zorgen (uitgezonderd degenen die hiertoe niet de mogelijkheid hebben) is het niet meer dan logisch de inrichting van de samenleving daarop af te stemmen. Op dit moment is dat niet het geval. De maatschappij is gebaseerd op het gangbare gezinspatroon: een buitenshuis werkende man, zijn echtgenote als huisvrouw en hun twee kinderen. De gehele beloningsstructuur, wetgeving, openingstijden van winkels, schooltijden... alles is van dit patroon afgeleid. Vroeger, toen alle leden van een gezin (kinderen inclusief) van 's morgens vroeg tot 's avonds laat hard moesten ploeteren om met elkaar het hoofd boven water te kunnen houden, gold het als een teken van welstand wanneer een man zijn vrouw niet behoefde te laten werken. Hoewel dat aspect grotendeels naar de

achtergrond is verdrongen is de werkende gehuwde vrouw zeker als ze kinderen heeft nog lang geen geaccepteerd verschijnsel.

In de loop der tijden is de hele huishouding en de zorg voor de kinderen volledig aan de vrouw toevertrouwd en heeft zij daarin haar bestemming gekregen. Aan de ene kant hebben techniek en welvaart het huishoudelijk werk vereenvoudigd, aan de andere kant zijn er taken bijgekomen - denk maar aan de veranderde inzichten over de opvoeding van kinderen - die van het huisvrouw-zijn een fulltime functie maken. Daarmee heeft wel een nieuwe doctrine zijn intrede gedaan: de vrouw hoort thuis. Buitenshuis werken, wat eerst moest en daarna niet hoefde, mag nu niet meer. De sociale druk om datgene te doen wat van een vrouw wordt verwacht, is versterkt onder invloed van de heersende werkloosheid. Mannelijke kostwinners en jongeren gaan vóór. „Twee hoge inkomens op één kussen” is sociaal als de burens met z'n vieren van één minimumuitkering moeten rondkomen. Zo luidt de nieuwe moraal.

Het is moeilijk om het daar niet mee eens te zijn en uit te leggen dat het niet gaat om mannen en vrouwen maar om individuele mensen die je los van elkaar zou moeten zien en als overheid en maatschappij ook los van elkaar zou moeten behandelen. Dat kan alleen als je het gezinsdenken loslaat en de beloning afstemt op een individuele prestatie.

Met recht: Samen aan 't werk

De enorme hoeveelheid betaald en onbetaald werk die we met elkaar moeten verzetten om onze samenleving draaiende te houden zou zodanig verdeeld moeten worden dat ieder daadwerkelijk de mogelijkheid krijgt een deel van zijn/haar tijd aan

productieve arbeid te besteden ter verwerving van een eigen inkomen. Met benutting van het totale arbeidspotentieel en gebruikmaking van de modernste hulpmiddelen is lang geen 40-urige werkweek nodig om de klus te klaren. De maatschappij profiteert van alle mogelijkheden die mensen in zich hebben en verdient zo de investeringen terug die zijn gedaan in hun opleiding. Er blijft voldoende tijd over om werkzaamheden te verrichten in de privé-sfeer of op het brede terrein van het vrijwilligerswerk. Ieder werkt aan de eigen pensioensopbouw en heeft recht op een individuele uitkering op grond van betaalde premies. Er zal een individueel bestaansminimum moeten worden vastgelegd. Met wisselende werktijden zal het mogelijk zijn als ouder te zorgen voor eigen kinderen al zal ook in die situatie evenals in de huidige de noodzaak van goede kinderopvang blijven bestaan. Wie niet wil werken moet daar de financiële consequenties aan verbinden. Wie niet kan werken geniet bescherming. Zo simpel als het hier klinkt, is het natuurlijk niet. De vraagtekens die worden opgeroepen zijn talrijk. De financiële positie van alleenstaanden bij de 25-uursnorm dient bijvoorbeeld te worden onderzocht en de belastingtechnische gevolgen. Bovendien zou het onredelijk zijn van

een vrouw die twintig jaar lang haar werk in huishouding en gezin heeft gedaan te verwachten dat zij staat te springen om een betaalde baan te aanvaarden. Om een dergelijke individualisering door te voeren is een lange aanlooptijd nodig. In ongeveer veertig jaar denkt men deze gigantische omwenteling te kunnen voltooien. Het opleidingsniveau van meisjes zal verbeteren wanneer men er van jongsaf aan van uitgaat dat ook een vrouw gericht moet zijn op

voorziening in eigen levensonderhoud. Het onderwijs zal zich daarop moeten instellen. Geleidelijke ingroei in de nieuwe situatie kan geschieden via nieuwkomers op de arbeidsmarkt.

Vrouwen die menen dat hun op deze wijze een keuzemogelijkheid wordt ontnomen dienen zich te realiseren dat ze er juist mogelijkheden bij krijgen. En mannen, die nooit de kans hebben gehad te kiezen voor huishouden en gezin, zullen in evenredige mate hierin kunnen bijdragen.

Liberalen zullen niet veel heil zien in een arbeidsplicht die van bovenaf wordt opgelegd. Maar wellicht bestaat er een morele plicht om alle taken in de maatschappij op evenwichtige manier te verdelen. Tenslotte zijn het altijd VVD'ers die op de stellingname dat vrouwen gelijke rechten dienen te hebben als mannen onmiddellijk roepen: maar dan ook gelijke plichten! Iets om over na te denken.

Anita Wagemakers ■

EXCLUSIEF

„Het begin van de ondergang“

ROMAN

SAMUEL RAM

De ontwikkeling van een arbeiderskind in de tweede wereldoorlog.

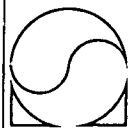
Kunnen „gewone“ mensen „gewoon“ doorleven?
Hoe krijg je te eten, als je geen vuilen handen wilt?

Wanneer collaboreer je wel, wanneer niet?

De armsten kenden de vijand reeds van voor de oorlog.

Prijs f 19,50

Verkrijgbaar bij de boekhandel of rechtstreeks bij de uitgever.

Uitgeverij Sassenheim

antwoordnummer 33, 9750 VX Haren Gn.,
tel.: 050-349360

TopJobs Consultants.

Voor werving en selectie van topsekretarissen, management-assistenten en middenkader.

„We cater for the client and care for the candidate“.

TOPJOBS

TopJobs Consultants bv
Hofplein gebouw (6e)
Hofplein 19
3032 AC Rotterdam
Telefoon (010) 33 06 55

ATELIER 7 MAAKT HET WARE MAATCOSTUUM

Een jong, uniek kleermakersbedrijf, dat voortbouwt op de tradities van Groningen als het herenmodecentrum van Nederland, is Atelier 7.

Eén telefoontje (050 - 185186) naar Atelier 7 is voldoende om één van de kleermakers, waar ook in Nederland, geheel vrijblijvend, naar u toe te laten komen. Hij bespreekt met u dan de wensen wat betreft de stof, het model en uw speciale wensen. Pas dan besluit u of u een kostuum laat maken.

Hij neemt u de maat, komt bij u passen en na 4 tot 6 weken is uw kostuum gereed.

Atelier 7 heeft de meest uitgebreide en mooiste stoffencollectie in Nederland.

Atelier 7.
Spilsluizen 5, 9712 NR Groningen
Tel. 050 - 185186

Referenties beschikbaar.

BELASTINGVRIJ BELEGGEN

Looptijd ½ jaar

Opbrengst ± 20% op jaarbasis

Referentielijst aanwezig

Inlichtingen:

Nederland:

De Waaijer + Partners B.V., Willemsplein 44, 6811 KD Arnhem, tel.: 085 - 456866, telex 45788 WAPAR NL.

Zwitserland:

Chamerstrasse 52 Zug, tel.: 09.41.42216764, telex 862263 COWA CH.

Eigen rol West-Europa in veiligheidspolitiek

Op 23 november j.l. verscheen er een nieuw rapport van de Prof. Mr. B.M. Teldersstichting. Het rapport: *West-Europa en de Verenigde Staten* is het resultaat van een discussie tussen dertien personen met verschillende deskundigheden. Deze discussiegroep werd gezamenlijk door het Curatorium van de Teldersstichting en de Commissie Buitenland van de VVD ingesteld.

In de studie wordt ingegaan op de relatie van West-Europa met haar grootste bondgenoot: de Verenigde Staten van Noord-Amerika. Een belangrijke conclusie van het rapport is, dat de lidstaten van de Europese Gemeenschap hun veiligheidsbeleid onderling beter dienen te coördineren en tezamen een grotere rol in de Oost-Westverhouding moeten spelen. De visies van de Westeuropese staten op defensie, ontspanning en wapenbeheersing zouden meer gewicht in de schaal leggen indien deze staten hun politiek in de NAVO en de Oost-Westverhouding zouden coördineren.

De discussiegroep erkent dat het bondgenootschap van West-Europa met Noord-Amerika essentieel blijft voor de veiligheid van West-Europa. In liberale kring wordt traditioneel grote waarde toegekend aan de verbondenheid met de VS. Soms wordt door liberaal georiënteerde schrijvers en politici gewaarschuwd tegen al te vèrgaande Europese samenwerking, omdat dit de relatie met de VS zou kunnen bemoeilijken. De samenstellers van dit geschrift zijn van mening dat de Atlantische samenwerking en de Europese integratie elkaar niet hoeven te bedreigen. Verdergaande Europese integratie kan de toekomstige verhouding tussen de VS en West-Europa juist verstevigen.

Mogelijkheden

De in het verleden geconstateerde spanning tussen Atlantische eenheid en Europese integratie moet en kan voorkomen worden door de Europese Politieke Samenwerking (EPS) en de

politieke consultaties in de NAVO beter op elkaar af te stemmen. Daartoe geeft het rapport een aantal praktische mogelijkheden. Door voorcoördinatie van het beleid in de NAVO van de EPS-leden van de NAVO en door het nemen van een grotere verantwoordelijkheid voor de eigen, Westeuropese, veiligheid kan de alliantie-band met de VS geleidelijk worden versterkt.

In het geschrift wordt niet gepleit voor het scheppen van nieuwe internationale instellingen en voor fundamentele vernieuwingen van de instellingen van de Europese Gemeenschap. Immers, blauwdrukken voor geheel nieuwe verdragen zouden hetzelfde lot treffen als het Genscher-Colombo-initiatief voor een Europese Unie. Volgens de samenstellers van het geschrift is de weg naar een gewenste grotere eenheid en rol in de wereld er een van kleine, praktische stappen. Essentieel zijn de voltooiing van de liberalisatie van de EG-markt, een socialisatie van het landbouwbeleid en de opbouw van een Europees technologie- en industriebeleid. Een beleid, dat op deze terreinen voortgang boekt, is noodzakelijk ten einde de recessie te bestrijden, om een handelsoorlog met de VS over de landbouwproducten te voorkomen en om de handelsbalans in defensieproducten meer in evenwicht te brengen.

Rolopvatting

Welke rol dient Nederland in dit geheel te spelen? De Prof. Mr. B.M. Teldersstichting heeft in een eerdere publicatie een aantal rolopvattingen voor het Nederlandse beleid besproken.* De conclusie in die publicatie was, dat naar de rol van *diplomatiek katalysator* moet worden gestreefd. Deze rol is er op gericht om, waar mogelijk, vastgelopen internationaal overleg uit het slop te halen, door na een grondige analyse van de problematiek gedachten op tafel te leggen die de belangrijkste landen aanspreken en tot nieuwe

Dr. K. Groenveld

activiteit aanzetten. De samenstellers van het rapport „West-Europa en de Verenigde Staten” menen, dat het voor de katalysator-functie nodig is om per onderdeel van het internationaal beleid ad hoc allianties aan te gaan, nu eens met de Bondsrepubliek, dan weer met Frankrijk, een volgende keer met Engeland, de Benelux-partners, Italië etc. De katalysator-functie betekent, dat het buitenlandse beleid van Nederland door een grote flexibiliteit en slagkracht moet worden gekenmerkt. Van het parlement

*J.J.C. Voorhoeve, *De rol van Nederland in de wereld*, Liberale Nota van de Prof. Mr. B.M. Teldersstichting, 's-Gravenhage, mei 1982.

Het rapport is verkrijgbaar door overmaking van f 10,— (inclusief porti) op giro 33.49.769 ten name van de Prof. Mr. B.M. Teldersstichting, Koninginnegracht 55a, 2514 AE 's-Gravenhage, onder vermelding van: geschrift no. 49.

In 1982 heeft de Teldersstichting een studie gepubliceerd over het buitenlandse beleid van de Sovjetunie en haar relatie tot West-Europa: *De Sovjetunie en West-Europa*. Dit geschrift is verkrijgbaar door overmaking van f 16,75 op bovengenoemde postrekening, onder vermelding van: geschrift no. 43.

Een lijst met overige publicaties van de Teldersstichting is op aanvraag verkrijgbaar.

vereist dit dat de Minister van Buitenlandse Zaken en de Premier veel tactisch manoeuvreerruimte wordt gegeven en aan hen niet de details van het diplomatiek opereren wordt voorgeschreven. Constatierend dat West-Europa, wat betreft de bevolkingsomvang en economie groter is dan de VS, meent de werkgroep dat het de belangrijkste opgave voor de Westeuropese buitenlandse politiek is, om de greep van de Westeuropese bevolking op hun eigen lot te verstevigen. Het is gewenst de mogelijkheden te verruimen voor een vooruitstrevende invloed op de Westelijke politiek van oorlogsvoorkoming, wapenbeheersing en ontwapening, vreedzame coëxistentie, herstructurering van de wereldeconomie en bescherming van de mensenrechten.

Wij menen dat deze publicatie een bijdrage kan leveren aan de vormgeving van een constructieve Europees-Atlantische relatie en een eigen Nederlandse rol daarin.

Dr. K. Groenveld ■
directeur
Prof. Mr. B.M. Teldersstichting

*Door
 plaatsgebrek
 wordt het verslag
 van het
 JOVD-congres
 geplaatst
 in het partijblad
 van 20 december*

Redactie

De Humanistische Stichting Socrates nodigt belangstellenden uit tot bijwoning van de

Socrateslezing 1983

dinsdag 13 december, aanvang 20 uur

thema: HUMANISME EN WETENSCHAP

spreker: Prof. Dr. P. Thoenes, hoogleraar sociologie

Zaal: Oudkerkhof 11, Utrecht; toegang vrij

rekenenschap

een maatschappelijk tijdschrift voor wetenschap en cultuur

T.g.v. het 30-jarig bestaan van REKENSCHAP is een 120 pagina's tellend *Jubileumnummer* uitgebracht met de beste artikelen van Van Praag, Ten Have, Freudenthal, Haasse, Schaper, Spigt, Van der Wal, Van Gelder, Kolakowski, Krug en Bongers.

Bestellen: f 10,- op giro 582293 t.n.v. Stichting Socrates te Utrecht o.v.v. „Jubileumnr.“

GRATIS voor wie zich nu abonneert! Rekenenschap verschijnt driemaandelijks en kost f 35,- per jaar.

BON voor 'n abonnement voor:

Naam:

Adres:

Opsturen aan: Postbus 114, Utrecht. Wacht met betalen op onze akseptgirokaart. U ontvangt eerst 't zojuist verschenen decemhernummer. De extra jubileumuitgave krijgt U gratis.

HENRI BLOEM'S
VINOTHEEK

Wijnkoperij Hein Smeenk
 Gravenstraat 8 - 1012 NM Amsterdam
 Telefoon 020-230886

In het fotoboek . . .

Er werden foto's gemaakt, vele, om voor komende generaties de gebeurtenissen niet verloren te laten gaan. Het fraaie boek waar zij in zouden worden geplakt lag al klaar en de aanwezigen werd gevraagd daar in de marge reeds iets te schrijven. Welke gebeurtenissen? De aanvang van een glorieuze manifestatie ter viering van het 25-jarig bestaan van de VVD in Limburg! 25 Roerige jaren. Wilt u daar meer van weten dan is het blauwe boekje aan te bevelen dat speciaal voor deze gelegenheid is uitgegeven door de VVD. Alle facetten worden daarin belicht: verleden, heden en toekomst.

Wat schrijf je in zo'n fotoboek als jongste afdeling van de Kamercentrale Limburg? Jongste afdeling en ondercentralen? Als je dan ook nog bij een hartelijke ontvangst

wordt verteld dat je de véertigste afdeling bent? Een luisterrijk getal?

In ons geval dat wij van vèr kwamen, door de mist, over bergen en door dalen: uit Luxemburg! Een beetje sprookjesachtige aanhef: van over de zeven bergen, maar niet als zeven dwèrgen! De mooie prins hadden we ook thuis gelaten. Met een appeltje voor de dorst. Want zo zijn we in Luxemburg wel. Commercieel. Hiermee wordt natuurlijk niet onze penningmeester bedoeld, zo u dat zou denken. Nòch ons bestuuslid-propaganda. Beiden helaas verhinderd daar zij de laatste vergaderdag van het Europees Parlement in Straatsburg ten volle hadden uitgezeten. Maar zij komen een keer naar het fotoboek kijken want wij zijn zeker niet van plan bij Limburg in het vergeetboek te raken

en we zullen de kontakten nauw aanhalen.

Vanuit Luxemburg: „plezierig Limburg, tot gauw . . .”

Koosje Bins ■

De brochure „Liberalen en Limburg” schetst de geschiedenis van verleden, heden en toekomst van onze meest zuidelijke provincie. Door f 2,50 over te maken op giro 4018232 t.n.v. V.V.D.-informatierekening met vermelding van de titel ontvangt u dit stukje VVD-geschiedenis thuis. In het 20 decembernummer zullen aan het jubileum en de brochure aandacht worden geschonken. R.D.

Moddermanlijst Europese Parlement*)

(maximum aantal punten 2160)

1. Nord	2160
2. Louwes	1972
3. Groenendaal (v)	1811
4. G. de Vries	1742
5/6. ex aequo Hosman Wijsenbeek	1580
7. Mulder	1442
8. Jellema	1248
9. Steyling (v)	1172
10. Kröner	1019
11. Alberti	1006
12. Klein Molekamp	957
13. Anemaet	774
14. Roscam Abbing	580
15. de Boer	509
16. Hemmes	463
17. Wijnand	424
18. Letterie	412
19. Cleyndert	292
20. Weyers	261
21. Willemsen	203
22. van Zuilichem (v)	110

*) Uitsluitend van diegenen is de rangorde bepaald die meer dan vijf maal door de centralevergaderingen in de voorlopige kandidatenlijsten zijn opgenomen (conform art. 8.1. onder 1 V.E.P.). Als resultaat van de bijeenkomsten van centrales op 26 nov. 1983.

Milieuproblematiek

Oproep aan de liberale portefeuillehouders Milieu in de Colleges van Burgemeester en Wethouders en in de Provinciale en Gedeputeerde Staten.

Op donderdag 9 februari 1984 organiseert de VVD-commissie Milieuhygiëne een bijeenkomst, waarin met bovengenoemde portefeuillehouders zal worden overlegd en gediscussieerd over met name navolgende onderwerpen:

- Bodemverontreiniging
- Decentralisatie van milieutaken.

Als aanzet tot de discussie zullen de heren dr. B. Hofman (oud-Gedeputeerde Milieuzaken van Utrecht), J. Königel (Hoofd van de Milieudienst van de gemeente Eindhoven) en dr. P. Winsemius (Minister van VROM) korte inleidingen houden. Afhankelijk van vooraf getoonde behoefte kan in de inleidingen ook kort worden ingegaan op andere onderwerpen.

Daartoe worden belangstellende Burgemeesters, Wethouders, Statenleden en Gedeputeerden verzocht gelijktijdig met hun aanmelding voor de bijeenkomst ook eventueel bij hen levende vragen, discussiepunten en/of suggesties voor onderwerpen in te dienen. De bijeenkomst vindt plaats in het Jaarbeurs Congrescentrum te Utrecht en zal om 19.00 uur beginnen.

Schriftelijke aanmelding voor deze bijeenkomst is mogelijk tot en met 15 januari 1984. De aanmelding dient te worden gezonden aan de secretaris van de commissie, mevrouw H. S. van Aartsen-Warsen, Einsteinlaan 20, 2641 ZM Pijnacker.

De VVD en de Winkelsluitingswet

Op de algemene ledenvergadering van het Koninklijk Nederlands Ondernemers Verbond heeft voorzitter Perquin zijn oprechte dank uitgesproken aan de parlementsleden die het Midden- en Kleinbedrijf in hun portefeuille hebben. „Een uitstekend contact en parlementariërs die daadwerkelijk werken ten behoeve van het midden- en kleinbedrijf”, zo sprak Perquin. Dat compliment geldt ook heel zeker voor onze VVD-ers in het parlement.

Met Broos van Erp als coördinator zijn Jos van Rey en Ad Nijhuis overal daar waar zich zaken voordoen die met het midden- en kleinbedrijf te maken hebben. Zij voeren binnen de fractie een integratiebeleid. Als 95 % van het Nederlands bedrijfsleven behoort tot het midden- en kleinbedrijf en 60 % van de mensen in de marktsector werkzaam zijn bij het midden- en kleinbedrijf dan kan het niet anders of zij hebben de handen vol. Het is voor hen plezierig te weten dat bij het midden- en kleinbedrijf erg veel VVD-stemmers zijn. Uit onderzoek blijkt dat dit aantal steeds groter wordt. Toch horen we kritische geluiden over de VVD-opstelling over de winkelsluitingswet. Reden voor Broos van Erp om de zaken over die winkelopstelling eens op een rij te zetten.

Nederland telt 158.822 verkooppunten die onder de winkelsluitingswet vallen. Een landelijk ochtendblad schreef onlangs: „VVD wil winkelsluitingswet op de helling”. Daarmee kwam een stroom van de meest uiteenlopende reacties los.

„Uw praktische ontboezemingen met veel instemming gelezen. Gezonde praat en ideeën waar ondernemers wijzer van kunnen worden. Nederland heeft een chronisch gebrek aan mensen die ontwikkelingen niet frustreren doch praktisch en toekomstgerichte denkbeelden er op na houden. De VVD heeft die visie”. Dat was één reactie. Een ander reageerde als volgt: „U

weet niet wat u oproept. Kennelijk wil de VVD weer terug naar de dertiger jaren toen winkeliers achter de toonbank hun bed hadden om de concurrentie bij te blijven. Laat s.v.p. die tijd niet meer terug komen”.

Wat wil de VVD met die winkelsluitingswet dan wel? Niets meer en niets minder dan een discussie met alle betrokkenen. Er komen te veel signalen op ons af dat de wet niet goed functioneert. Dat ontwikkelingen worden geremd. Dat door deze wet in zijn huidige functioneren voor miljoenen over de grens wordt gekocht.

Wij leven in een tijd van déregulering en de vraag mag of moet zelfs gesteld worden of we met het maken van deze regels niet te ver zijn gegaan. De vraag beantwoorden of deze winkelsluitingswet nog wel van deze tijd is? Wordt het doel dat bij de totstandkoming van de winkelsluitingswet voor ogen stond nog wel gediend?

Problemen

Direct na de inwerkingtreding van de huidige wet op 1 november 1978 ontstonden er al problemen. Traditionele markten en beurzen konden op zon- en feestdagen niet meer worden gehouden. Regelmatig zijn hierover door vrijwel alle partijen vragen gesteld.

Als VVD hebben wij vanaf die tijd steeds weer de vraag gesteld om een knelpuntennota over de winkelsluitingswet te maken. Eindelijk is die nota er gekomen. Op 9 november aangeboden werd zij als discussienota aan alle organisaties die met de winkelsluitingswet te maken hebben.

Tot februari 1984 is iedereen in de gelegenheid zijn of haar zegje hierover te doen. In de nota wordt de VVD-gedachte meegenomen om van de winkelsluitingswet een raamwet te maken met mogelijkheden voor het

gemeentebestuur om een verordening te maken, die aansluit op tradities, gewoonten of bijzondere omstandigheden in de gemeente. Het een en ander natuurlijk in goed overleg met de Kamer van Koophandel en plaatselijke ondernemersorganisatie. Een verruiming van het aantal uren staat ons daarbij niet voor ogen. Ook een openstelling na 18.00 uur 's avonds ligt niet in de lijn der verwachtingen.

Wij wachten de reacties op het discussiestuk af. Ik weet niet wat daar uit komt. Wel weet ik dat er zoveel onvrede is over het huidige functioneren van de wet dat een discussie zeker op zijn plaats is. Het is ook niet zo dat deze wet van de ene op de andere dag zal worden veranderd.

Broos van Erp ■
VVD-Tweede Kamerlid

De lijdensweg van het ambtenarenoverleg

De miljoenennota die het kabinet Lubbers-v. Aardenne de 3e dinsdag van september heeft gepresenteerd, maakte duidelijk dat een omvangrijk pakket beleidsmaatregelen nodig was om invulling te geven aan het tussen de CDA- en VVD-fractie gesloten regeerakkoord.

De financiële situatie van de overheid, 100 miljoen tekort per dag, en de toeneming van het aantal inkomensgerechtigden ten laste van de collectieve sector maakten het noodzakelijk zowel van de werkenden in de collectieve sector als van uitkeringsgerechtigden een inkomensoffer te vragen. Sinds 1970 zijn er 500.000 banen verloren gegaan in het bedrijfsleven en is het aantal banen bij de overheid en in de trendvolgende sector toegenomen met 400.000 tot in totaal 1,2 miljoen. Gedurende diezelfde periode is het aantal uitkeringsgerechtigden verdubbeld van 1,5 mln in 1970 tot 3 mln in 1983. Een toename van het aantal inkomensgerechtigden met 1,9 mln ten laste van de collectieve sector is niet betaalbaar indien de noodzakelijke economische groei ontbreekt en indien daarvoor onvoldoende draagvlak aanwezig is in de marktsector. Zowel die economische groei als dat economische draagvlak zijn in de loop der jaren in toenemende mate gaan ontbreken. Als gevolg van deze ontwikkelingen is het noodzakelijk een bruto inkomensoffer te vragen van ambtenaren, trendvolgers en uitkeringsgerechtigden.

Het september-pakket ging uit van een bruto korting van 3½ % op het salarisniveau en het achterwege laten van de prijscompensatie t.b.v. herverdeling van arbeid. 2 % van de prijscompensatie zou worden gebruikt t.b.v. arbeidsduurverkorting, gepaard gaande met een aanzienlijke herbezetting. Nadat tijdens de algemene financiële beschouwingen was gebleken dat een ruime kamermeerderheid aanwezig was voor dit beleid moest hierover overleg

worden gevoerd met de bonden van overheidspersoneel.

De kritiek van de centrales van overheidspersoneel richtte zich in hoofdzaak op een tweetal punten, nl. de overlegsituatie en de korting van 3½ %. N.a.v. die kritiek heeft het kabinet zich beraden over alternatieven die de doelstellingen van het regeringsbeleid niet zouden aantasten en die ten dele tegemoet zouden komen aan de bezwaren van de centrales van overheidspersoneel. Na dat kabinetsberaad kon Minister Rietkerk op 2 november, toen de Minister-President op buitengewoon ongelukkige wijze de nieuwe voorstellen al bekend had gemaakt, met een drietal aanvullingen het overleg voortzetten.

1. het netto maandsalaris van het overgrote deel van de ambtenaren met een salaris tot circa f 70.000,— per jaar zal in januari 1984 niet lager zijn dan dat van de maand december '83; dit wordt mogelijk gemaakt door het restant prijscompensatie (0,5 %) in mindering te brengen op de aanvankelijk beoogde bruto korting van 3½ %. (Dit ½ % was gereserveerd t.b.v. werkgelegenheid).
2. de 2 %-personeelsreductie zal ook in 1984 zonder gedwongen ontslagen verlopen mits voldoende mobiliteit wordt betracht.
3. de voorgenomen arbeidsduurverkorting van 2 % met 80 % herbezetting wordt beperkt tot een arbeidsduurverkorting van 1 % met 100 % herbezetting.

Weggelopen

Ondanks deze netto-inkomensgarantie die ook voor de uitkeringen geldt en de garantie dat in het kader van de 2 % personeelsreductie geen gedwongen ontslagen zouden vallen hebben de centrales voor overheidspersoneel zich van instemming dan wel acceptatie

onthouden, en zijn weggelopen van de overlegtafel.

Drie van de vier centrales zouden bereid zijn geweest tot nader beraad over het op onderdelen gewijzigde pakket 1984, indien het kabinet de onvoorwaardelijke garantie zou hebben gegeven dat na 1984 wederom gelijke behandeling van ambtenaren met particuliere werknemers zou plaatsvinden.

De vierde centrale, de ACOP (aangesloten bij de FNV), eiste de gelijke behandeling al voor het jaar 1984 (dwz. 0 % korting i.p.v. 3½ %). De minister van Binnenlandse Zaken heeft de gevraagde garanties niet kunnen geven. Het mocht aantrekkelijk voorkomen om drie van de vier ambtenarencentrales met verdergaande garanties tot voortzetting van het overleg over het pakket van maatregelen te bewegen. Bedacht dient te worden dat zulke garanties de doelstellingen van het kabinetsbeleid m.b.t. de tekortreductie in belangrijke mate zouden aantasten. Ook het voorstel van CDA-fractievoorzitter De Vries om een meerjarige netto-inkomensgarantie te geven, heeft dit bezwaar. Het zou uiterst onverstandig zijn, en in strijd met de doelstellingen van het kabinetsbeleid, indien er nu garanties werden gegeven, die mogelijk noodzakelijke ombuigingen voor de komende jaren zouden uitsluiten. Bij gelijke behandeling met de marktsector moeten bovendien een tweetal zaken duidelijk worden onderscheiden.

1. gelijke ontwikkeling vanuit een mogelijk ongelijke situatie.

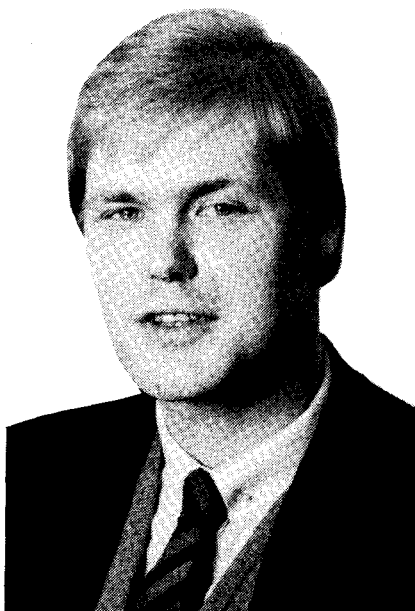
2. bestaande verschillen in arbeidsvoorwaarden tussen het bedrijfsleven en het overheidspersoneel. De gelijke behandeling werd altijd aangenomen op basis van de bestaande automatische koppelingsmechanismen. Het trendmechanisme voor de ambtenaren

en de trendvolgers en het W.A.M. mechanisme voor de uitkeringen. Los van de vraag of deze automatische koppelingen economisch verantwoord zijn in perioden zonder economische groei, en los van de vraag of de overheid zich wat haar eigen loonkosten betreft met handen en voeten moet binden aan afspraken die in de marktsector worden gemaakt tussen werkgevers- en werknemersorganisaties, moet de vraag aan de orde komen of deze koppelingen wel een gelijke behandeling betekenen.

Onhanteerbaar

Koppelen aan de marktsector is op zichzelf een uiterst merkwaardige zaak. Als het gaat om loonniveaus en loonontwikkelingen bestaat er nauwelijks één marktsector. Het bedrijfsleven is in dit kader een vrijwel onhanteerbaar begrip. Waarom zouden de inkomens bij één werkgever, de overheid, een verloop moeten vertonen van het gemiddelde van alle CAO loonontwikkelingen? Binnen het bedrijfsleven bestaan aantoonbare verschillen die zijn ontstaan op grond van volstrekt reële overwegingen. Een arbeidsmarkt kent niet alleen volume-verschillen per sector, per bedrijfstak. Maar ook prijsverschillen. Iedereen weet dat je bij de ene baas een ander salaris verdient dan bij de andere. Net zo goed als je bij de ene baas meer kans loopt je baan te verliezen dan bij een andere. Als we de CAO's in de marktsector beschouwen dan blijken daar uit soms grote verschillen in arbeidsvoorwaarden. Kortom: *wat is gelijk behandelen?* Een salarisontwikkeling koppelen aan een gemiddelde ontwikkeling van CAO-lonen heeft niets te maken met gelijk behandelen. Een dergelijke methodiek gelijke behandeling noemen gaat voorbij aan de verschillen per CAO en gaat voorbij aan de ontwikkelingen in de sfeer van de niet CAO-lonen. Maar ook naar *de bestaande verschillen* in arbeidsvoorwaarden

moet worden gekeken als we praten over gelijke behandeling. Die verschillen zijn er duidelijk. Al bestaat er grote onenigheid over de omvang en de aard van die verschillen. Indien het gaat om de bestaande verschillen is het moeilijk volledig onderbouwde conclusies te trekken daar we niet beschikken over een volledig pakketvergelijking. Dat neemt niet weg dat een aantal verschillen bekend zijn. Als ik een aantal relevante informatiebronnen naast elkaar zet, zijn een paar belangrijke conclusies te trekken waarover die informatiebronnen betrekkelijk eenduidig zijn. Ambtenaren met een inkomen tot $\pm 2 \times$ modaal hebben een aflopende voorsprong in arbeidsvoorwaarden t.o.v. vergelijkbare inkomens in het bedrijfsleven. Terwijl *het gemiddelde* inkomensniveau niet noemenswaard afwijkt van dat in het bedrijfsleven. Zowel de MEV'83 als Van Schaayk in het ESB-artikel van 15-12-'82 komen op grond van acceptabele argumenten tot die vergelijkbare conclusies. Op grond van de in ESB beschreven vergelijking komt Van Schaayk tot de conclusie dat een ambtenaar o.a. 75 % verdient van wat een overeenkomstige

werknemer in het bedrijfsleven heeft plus f 12.000,—.

In beide beschouwingen zijn niet alle relevante factoren meegenomen, maar in het kader van de discussie over gelijke behandeling is volstrekt duidelijk dat alleen hoger betaalde ambtenaren (boven $2 \times$ modaal) met recht een beroep doen op het feit dat ze er t.o.v. het vrije bedrijfsleven gemiddeld minder goed van af komen.

Failliet

Concluderend over die gelijke behandeling zou ik willen opmerken, dat je nauwelijks van gelijkheid kunt spreken op basis van het trendmechanisme. Als er al sprake zou moeten zijn van zo'n zgn. gelijke behandeling, heeft dat in ieder geval voor ambtenaren met een salaris beneden $2 \times$ modaal een negatief effect op het huidige salarisniveau. *Overigens is er uitsluitend iets te zeggen voor gelijke behandeling in gelijke gevallen. In al die situaties, juist in het bedrijfsleven, waar de werkgever met grote tekorten werd geconfronteerd hebben werknemers veel moeten inleveren:* een belangrijk deel van hun inkomen dan wel vele arbeidsplaatsen om nog maar te zwijgen over al die bedrijven die de tekorten niet hebben kunnen overleven en inmiddels failliet zijn. Als we die vergelijking zouden doortrekken naar de overheid (een werkgever met een exploitatietekort van 100 mln per dag) laat zich raden wat de effecten zouden zijn t.o.v. het salarisniveau bij de overheid en t.a.v. het aantal arbeidsplaatsen bij de overheid. *Het tweede belangrijke kritiekpunt van de bonden betreft de onmogelijkheid om onder de huidige omstandigheden te komen tot een open en reëel overleg.* Die kritiek neemt ook de VVD-fractie zich zeer ter harte. Niet alleen omdat wij van mening zijn dat er sprake moet kunnen zijn van zo'n open en reëel overleg. Maar ook omdat wij vinden dat de

bonden voor overheidspersoneel t.a.v. deze kritiek niet geheel ongelijk hebben. Bij deze problematiek zijn een drietal belangrijke aspecten aan de orde:

- de overlegstructuur
 - de noodzakelijke, in het regeerakkoord overeengekomen, ombuigingen in de collectieve sector.
 - het budgetrecht van de volksvertegenwoordiging.
- In eerste instantie zou ik willen opmerken dat de afgelopen jaren duidelijk is geworden dat we niet onder alle omstandigheden uit de voeten kunnen met het trendmechanisme. Voor de overheidsfinanciën is relevant de totale loonsom, die niet alleen wordt bepaald door het individuele inkomensniveau van een ambtenaar, maar net zo zeer door het volume, door het totaal-aantal ambtenaren. Naar het oordeel van de VVD-fractie zullen we toe moeten naar een nieuw systeem, en een nieuwe procedure om de financiële ruimte t.b.v. de arbeidsvoorwaarden voor het overheidspersoneel te bepalen. *Dat zal een budgetteringsstelsel moeten zijn waarover, al in een vroegtijdig stadium in de begrotingscyclus duidelijkheid bestaat.* En waarover dus al snel met de bonden voor overheidspersoneel afspraken, zo mogelijk meerjaren-afspraken, kunnen worden gemaakt *zonder dat de Minister van Binnenlandse Zaken met de rug tegen een al gesloten begrotingsmuur staat en zonder dat de salarissen voor het overheidspersoneel sluitpost op de begroting kunnen zijn.*

De regering zal dan in een vroegtijdig stadium tijdens de begrotingsvoorbereiding, in het voorjaar, met de Tweede Kamer in discussie moeten treden over *het budget* dat beschikbaar zal zijn voor het overheidspersoneelsbeleid. Dat totale budget staat dan zodanig vast dat de Minister van Binnenlandse Zaken de gelegenheid heeft, daarover overleg te plegen met de bonden van overheidspersoneel, ruim voordat hij de verdeling van dat

budget over diverse posten (in miljoenennota en begroting) bekend moet maken.

De minister van binnenlandse zaken heeft dan al in het voorjaar de gelegenheid om samen met de bonden, in een dan echt reëel en open overleg de financiële ruimte te verdelen over:

- salaris
- arbeidsplaatsen
- pensioenvoorziening
- ziektekostenregeling
- sociale zekerheid i.c. de wachtgeldten.

Dan kunnen gezamenlijk in het centraal overleg reële afwegingen worden gemaakt tussen:

- inkomen of werkgelegenheid.
- pensioenen of sociale zekerheid
- enz.

De resultaten van dat overleg kunnen dan verwerkt worden in de begrotingswetten waarop het parlement *de uitkomst*, het onderhandelingsresultaat, kan beoordelen.

Binnen een dergelijke systematiek is te allen tijde, ook in perioden van laagconjunctuur, open en reëel overleg mogelijk, en zelfs noodzakelijk. De verantwoordelijkheden worden daar neergelegd waar ze in eerste instantie thuis horen.

Regering en Kamer bepalen de financiële ruimte.

Regering en Bonden bepalen de verdeling van het budget.

De Kamers beoordelen het uiteindelijke onderhandelingsresultaat van de Minister van Binnenlandse Zaken bij de behandeling van de begrotingswet.

Begroting 1985

Ook de Minister geeft in zijn brief van 3 november aan dat hij heeft aangeboden om, ingaande het opstellen van de begroting 1985, de centrales, in het kader van het streven naar een nieuw overlegstelsel, *vooraf te raadplegen.*

De VVD-fractie wil dat raadplegen een zwaardere status geven. Dat

vroegtijdig overleg moet zich niet beperken tot de vast te stellen budgettaire ruimte t.b.v. arbeidsvoorwaarden en werkgelegenheid. Dat overleg, die onderhandelingen, moeten m.n. gaan over die arbeidsvoorwaarden en werkgelegenheidsmaatregelen en slechts marginaal over de budgettaire ruimte.

In die fase van de beleidsvoorbereiding hebben de centrales zelf grote invloed op de binnen dat budget aan salarisontwikkeling te besteden middelen. Zelf kunnen ze in belangrijke mate bepalen in hoeverre er sprake kan en moet zijn, van een parallelle inkomensontwikkeling met de marktsector. Wie daar invloed op heeft, moet ook verantwoordelijkheid dragen t.a.v. de te maken keuzes, de te maken afwegingen. In een dergelijk overlegstructuur kunnen die afwegingen ook gemaakt worden en is er geen sprake meer van automatismen die de normale afwegingen die gemaakt moeten worden, frustreren.

Binnen een dergelijke structuur kan ook worden gesproken van een echte gelijke behandeling. Net zoals in het bedrijfsleven moeten afwegingen worden gemaakt waarvan men zelf de consequenties ondervindt. Bij dat overleg, die onderhandelingen, kan ook sprake zijn van een gelijkwaardige positie van de overlegpartners. *Alternatieve voorstellen van de kant van de Minister of van de kant van de Bonden betekenen in deze structuur per definitie een verschuiving van middelen en kosten, geen extra geld.* Er hangt geen zwaard van Damocles, of van het Ministerie van Financiën, boven de onderhandelingen. Andere voorstellen zijn dan per definitie het gevolg van het maken van keuzes. Dat wil zeggen dat een ieder die alternatieven wil voorstellen ook zelf die prioriteiten voor zichzelf moet stellen. Ieder alternatief dat bestuurlijk invulbaar is, is dan ook financieel mogelijk. *Dat is de beste garantie voor een gelijkwaardige*

onderhandelingspositie van Minister en Centrales.

Vormen van open en reëel overleg zijn slechts mogelijk indien geen wettelijke en/of politieke koppelingen worden gelegd in de richting van andere groepen van inkomens.

Eén van de redenen waarom er t. a. v. het arbeidsvoorwaardenoverleg '84 onvoldoende ruimte tot onderhandelen was, en is, betreft de politieke koppeling die door verschillende politieke partijen, en door, in ieder geval, enkele van de bonden is gelegd in de richting van de sociale uitkeringen.

De VVD-fractie is tegenstander van een dergelijke koppeling. Die koppeling heeft nooit bestaan. Er is geen enkele reden een dergelijke koppeling in de toekomst wel te laten functioneren. Om te beginnen bestaat er een grote verscheidenheid aan regelingen in de sfeer van de sociale zekerheid. Regelingen die stuk voor stuk verschillende rechtsposities geven. Werknemersverzekeringen hebben een ander karakter dan volksverzekeringen. Zelfs als er een bruto-koppeling zou worden gelegd, heeft dat verschillende netto-uitwerkingen gezien het verschil in bruto-netto traject tussen de diverse soorten uitkeringen. Om nog maar te zwijgen van de verschillen in bruto-netto traject tussen de salarissen van overheidspersoneel en de diverse sociale uitkeringen.

Bovendien zijn de salarissen van overheidspersoneel vanaf minimum plus t/m de hoogste ambtenarenschaal nauwelijks vergelijkbaar met het niveau van de sociale uitkeringen waarbij 80 % op een minimum zit. Als een meerderheid van de kamer die koppeling blijft leggen, zal er ook de komende jaren nauwelijks onderhandelingsruimte blijven voor de bonden van overheidspersoneel.

Gegijzelden

Ambtenaren zullen dan de rest van de

jaren '80 ingaan als de gegijzelden van de sociale uitkeringen. Het zou natuurlijk onzinnig zijn een systematiek te hanteren die normale, redelijke en noodzakelijke afwegingen zou achterstellen bij een nauwelijks te motiveren, quasi rechtvaardige koppeling. Het niet hanteren van een dergelijke koppeling wil uiteraard niet zeggen, dat per definitie de ontwikkeling niet parallel zal verlopen. Dat zal mede afhangen van het onderhandelingsresultaat tussen de Minister van Binnenlandse Zaken en de bonden. Het pleidooi van de VVD Tweede Kamer-fractie richt zich op het automatisme. Het hanteren van automatismen laat per definitie minder ruimte voor beleid. Beleid dat juist in moeilijke tijden keihard nodig is.

Op 15 november jl. werd het centraal overleg hervat nadat de president van de Haagse Rechtbank daartoe had bevolen in zijn uitspraak in kortgeding. Aangezien de centrale ambtenarenorganisaties hadden laten blijken, het voorstel om te komen tot normering van het toekomstige overleg, onvoldoende te vinden, is bezien welke de mogelijkheden waren om te komen tot een meerjarig contract. Met de budgettaire taakstelling van het kabinet als uitgangspunt zouden in het raam van een totaalpakket voor genoemde periode afspraken kunnen worden gemaakt m.b.t. het streven naar arbeidsduurverkorting, een verdere personeelsreductie als alternatief voor evenwel te grote inkomensoffers, het mogelijk voorkomen van gedwongen ontslagen, eventueel te realiseren besparingen d.m.v. aanpassingen in de pensioensfeer, de ziektekostenregeling e.d.

Inventarisatie

Een technische werkgroep moest binnen enkele dagen klaar zijn met een inventarisatie van de mogelijkheden. De resultaten van

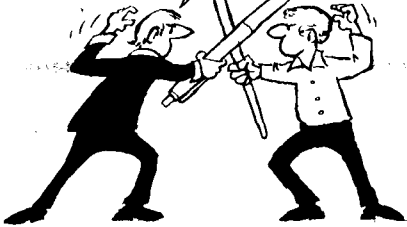
deze inventarisatie zijn besproken in het centraal georganiseerd overleg van 17 november. Tijdens dit overleg bleek dat nog steeds de korting van 3 % op de salarissen het cruciale punt voor het verder overleg te zijn.

De Minister werd gevraagd zijn definitief oordeel op te schorten tot na het gesprek op 18 november tussen het kabinet en de Stichting van de Arbeid. Dit gesprek in de Stichting van de Arbeid heeft evenwel niets kunnen veranderen aan het standpunt m.b.t. de 3 % bruto-salariskorting. Voor de ACOP betekende dit het breekpunt. De andere drie centrales hebben zich node neergelegd bij het politiek gegeven dat er geen mogelijkheden waren de 3 % korting te beperken, maar ze bleken wel bereid verder te willen onderhandelen. In de daarop volgende discussies kon uiteindelijk geen overeenstemming worden bereikt over alle uitgangspunten voor het beoogde driejarig contract. Verschil van mening bleef bestaan over de formulering van de zgn. niet-gedwongen-ontslag garantie, van het onverlet laten tijdens de contractperiode van de huidige structuur van wachtgeld- en invaliditeitsregelingen en over de paragraaf terzake van de te vinden ombuigingen. Als gevolg van de onmogelijkheid op deze drie punten overeenstemming te bereiken, moest worden geconcludeerd dat ook dit overleg niet tot overeenstemming kon leiden. Naar mijn oordeel heeft het kabinet alles gedaan, wat binnen de mogelijkheden lag, om de ambtenaren-centrales tegemoet te komen.

Voor de jaren '84 en '85 zal die poging moeten worden voortgezet. Voor 1984 zijn de mogelijkheden uitgeput. Het woord is nu aan de wetgever ten einde de betrokken voorstellen snel in wetgeving om te zetten.

Robin Linschoten ■
*VVD-Tweede Kamerlid
(30 november 1983)*

MIJN OPINIE IS.....

In deze ingezonden brievenrubriek worden reacties van ten hoogste 100 woorden opgenomen. Langere brieven worden door de redactie ingekort. Aanvallen op personen of afschriften van correspondentie komen niet voor plaatsing in aanmerking. De rubriek is alleen voor leden bestemd. Plaatsing betekent niet dat de redactie het met de inhoud eens is.

Schoolgeld

Niemand staat te juichen over een schoolgeldheffing, maar het is veel eerlijker dan wat de partijraad wil. Want die wil - enig mogelijkheden uitleg van „bezuinigingen in een grotere doelmatigheid in het onderwijs“ (V & D 1290)-a. Grotere klassebezetting en b. Lagere onderwijsalarissen. We hebben dan nl. alle mogelijkheden gehad om te bezuinigen. De VVD staat er immers garant voor dat het totale bedrag aan ombuigingen op de onderwijsbegroting niet wordt aangetast en „Tegenvallers in de begroting moeten trouwens worden opgevangen binnen de sector, waarin ze ontstaan.“

Voelt u ook aan wat uw (en mijn) partij wil? Vindt u het onverklaarbaar dat de VVD (weer) stelt, dat het onderwijs zich meer en meer zelf zal moeten bekostigen, hoewel het het meest duidelijke voorbeeld is van een gemeenschapsvoorziening? Vindt u zo'n stellingname van onze partijraad liberaal? Nou is het ons allemaal duidelijk, dat het veel eerlijker en liberaler is om maar weer alleen de onderwijsgevenden en het onderwijs te pakken in plaats van de pijn te spreiden over al degenen, die van de onderwijsvoorzieningen profiteren.

A. Zevenhuizen, Einighausen

(ingekort)

Levensgevaarlijk

Sluit mij aan bij Roeloffzen in V & D van 25 okt. „Dat mag ons geen tweede keer overkomen“. Inderdaad hadden we in 1940 militair niks in huis. Dapper werd door ons met „blote handen“ gevochten, woest op de Engelsen, Fransen en Amerikanen, dat zij ons in de steek lieten. Maar ook zij hadden

na de Eerste Wereldoorlog niets meer aan bewapening willen doen. Na de Tweede Wereldoorlog wilden we voorgoed in vrede blijven leven. We willen wél - voor het geval een dictatoriaal regime ons zou bedreigen - een geallieerd verbond hebben om die vrede te verzekeren. Wéér hebben velen het geloof daarin verloren en gaan NAVO en Verenigde Naties misschien het lot van de Volkenbond delen. Wellicht was het beter geweest reeds in 1945 vredesbewegingen op te richten om een kruistocht over de wereld te beginnen om het maken van wapentuig te verhinderen. Misschien is het daar nog niet te laat voor, maar niet ondertussen je vrijheid op het spel zetten. Dat is levensgevaarlijk!

J. Slootweg, Dedemsvaart

(ingekort)

Vredesdemonstratie

Ook ik heb als VVD-lid meegelopen. De demonstratie van 29 oktober was niet, zoals sommige organisaties ons lieten geloven, een eenzijdige linkse demonstratie. In de stoet liepen vele CDA-aanhangers mee. Ik hoop dat buiten mijzelf om er nog meer VVD-aanhangers hebben meegelopen. Zij demonstreerden vóór de vrede en tegen nieuwe kernwapens in Europa! Ik hoop dat (VVD)politici rekening zullen willen houden met deze 550.000 mensen. Het was nog wel de grootste demonstratie uit de Nederlandse geschiedenis. Daar kunt u toch niet aan voorbij gaan? Ik hoop dat we een duidelijke signaalfunctie hebben gehad voor de politiek.

Albert Jan Hoeve, Leeuwarden

(ingekort)

Selectieve logica

Bij fractieleider Den Uyl gaan in Moskou de schellen van de ogen. Het is toch volstrekt logisch en volkomen begrijpelijk dat de Russen in paniek raken en doodsbang zijn bij de gedachte aan op hen gerichte Amerikaanse moordwapenen. Precies zo waren de Amerikanen in paniek tijdens het Varkensbaai-incident. Of niet soms?

Is hiermee, meneer Den Uyl, uw verhaal verteld en vergeet u gemakshalve ons West-Europees kernwapenprobleem? Indien niet dan is het „volstrekt logisch en volkomen

begrijpelijk“ dat wij in het westen in paniek raken en doodsbang zijn bij de nachtmerrie van op ons gerichte kruisraketten.

S. D. J. Bastiaanse
Rotterdam

Ambtenarensalarissen

De ambtenaren(bonden) vinden de 3 % korting onrechtvaardig, want in strijd met het trendbeleid, dat is de koppeling van de ambtenarensalarissen aan de gemiddelde CAO-loonontwikkeling. Het gebruikelijke trendbeleid houdt echter in het geheel geen rekening met de in de marktsector zeer veel groter gebleken kans werkloos te worden of een lager betaalde baan te moeten accepteren. Werkelijke solidariteit van markt- en overheidssector vereist echter het verdisconteren van dit risicoverschil. Dit zou kunnen door koppeling van de feitelijke gemiddelde netto-inkomens in de overheidssector aan die in de marktsector, waarbij de inkomens van de desbetreffende werklozen, arbeidsongeschikten en gepensioneerden naar evenredigheid meewegen. De berekening zou moeten uitgaan van een jaar met nog redelijk volledige werkgelegenheid, b.v. 1970. Voor trendvolgers uiteraard een afzonderlijke berekening.

A. C. de Goederen
Boskoop

Verkiezingsbeloften

Op onze ledenvergadering bleek het verzoek van de voorzitter, het huidige kabinetsbeleid begrijpelijk te maken, onuitvoerbaar. Het verkiezingsprogramma vermeldt verlaging van lasten als doelstelling (hoofdstuk 4.7), doch alleen al in dit jaar zijn er diverse lastenverzwaringen geëffectueerd, terwijl een reeks andere is aangekondigd. Wat blijft er na dit alles over van de veelgeprezen zelfstandige kracht en materiële vrijheid van de burger? Verkiezingsbeloften in hun tegendeel doen verkeren is schadelijk voor het imago van elke partij, juist van de VVD. Zeker wanneer dit als vanzelfsprekend wordt voorgesteld, als in het artikel in Vrijheid en Democratie van 6 september jl.

B. Verhagen-Göbel
Nederhorst den Berg

Wat er mis ging . . .

Duidelijk is de laatste weken weer gebleken hoezeer we als partij afhankelijk zijn van de bestaande communicatienetten.

Dankzij een door de algemeen secretaris kunstig opgezet communicatienet (bijna alle bestuursleden hebben voor postbode gespeeld) zijn de amendementen voor het achter ons liggende congres direct naar de kamercentralebesturen gebracht. Zij hebben zorggedragen voor verdere verspreiding. Doordat door de PTT-stakingen het 22 novembernummer van Vrijheid en Democratie moest vervallen, zouden de wijzigingsvoorstellen als mosterd na de maaltijd in het partijblad zijn gekomen. Ook de VVD-Expresse kon een paar keer niet verschijnen.

Ook dit dubbelnummer zal wat later dan 6 december in uw brievenbus komen. Alle bladen moesten worden voorzien van de acceptgiro voor de VVD-contributie 1984. Het is de meest efficiënte en snelste methode om een aantal zaken tegelijk bij u thuis te krijgen. Het bestuur betreurt het feit dat door overmacht deze giro's zo laat bij u arriveren. Meestal had u de giro al eind november in de bus, vooruit lopend op andere donaties en lidmaatschappen. Voor de VVD betekent dit een financiële strop en dat in een tijd waarin uw steun harder dan ooit nodig is. De bijgevoegde brief spreekt voor zich!

Vrijheid en Democratie komt ditmaal uit met een dubbelnummering. We hebben daarvoor gekozen, omdat anders het hele organisatieschema voor volgend jaar niet meer zou kloppen.

Tot slot vragen we begrip aan de ingezonden-briefschrijvers. Een deel van uw reacties zit rond de sluitingsdatum van dit blad vast nog ergens in de postzakken. Wat binnen was, is behandeld. Voor de overige reacties zullen we ruimte maken in het laatste partijblad van dit jaar dat op 20 december uit komt.

De redactie ■

AALSMEER

Op 9 december spreekt de heer mr. F.H.G. de Grave in Dorpshuis te Kudelstaart. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: actuele politiek.

ANLOO

Op 11 januari spreekt de heer P.M. Blauw in café de Dambeern te Anderen. Aanvang: 20.30 uur. Onderwerp: landbouw.

ARNHEM

Op 20 januari spreekt de heer A. PLOEG in hotel Haarhuis. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: actuele politiek.

BEILEN

Op 12 december spreekt de heer Drs. W.K. HOEKZEMA in hotel Prakken. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: actuele politiek.

BUREN

Op 8 december spreekt de heer mr. A.J. te Veldhuis in Dorpshuis „De Avezathen” Kerk Avezath. Aanvang: 20.15 uur.

DEVENTER

Op 23 januari spreekt de heer R.L.O. Linschoten in het Postiljon Motel. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: actuele politiek.

JOVD EEMLAND

Op 9 december spreekt de heer dr. R. Braams in Paviljoen Berghotel te Amersfoort. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: milieu.

HAAREN

Op 9 december nemen mevr. A. Wagemakers en de heren Van Erp en Michielse plaats in een forum over het werkgelegenheidsbeleid in gem. huis Den Domp. Aanvang: 20.00 uur.

HAREN

Op 14 december spreekt de heer A.M. van Bemmelen in hotel De Horst. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: Europese zaken.

HELDEN

Op 13 december spreken de heren KAMMINGA en VAN REY in cult.

centrum „In Kepel” te Panningen.
Aanvang: 20.00 uur.

LIB. KRING MEPEL/ STEENWIJK

Op 10 december spreekt mev. E.
Terpstra in hotel „De Linthorst” te
Havelte. Aanvang: 20.00 uur.

MEPEL

Op 12 januari spreekt de heer mr. W.J.
Geertsema in hotel café-rest. Worst.
Aanvang: 20.00 uur

OOSTERHESSELEN

Op 19 december spreekt de heer P.M.
Blauw in de Wolfskuijlen. Aanvang:
20.00 uur. Onderwerp: algemene
landbouwpolitiek.

JOVD OOST GELDERLAND

Op 12 december spreekt de heer mr.
J.G.C. Wiebenga in de 's-Gravenhof te
Zutphen. Aanvang: 20.00 uur.
Onderwerp: actuele politiek en
jongeren in de politiek.

VROUWEN IN DE VVD SOEST/ SOESTERBERG

Op 30 januari spreekt mev. E.
Terpstra in rest. Soesterduinen.
Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp:
alternatieve geneswijze en
gehandicapten.

KC UTRECHT

Op 12 december spreekt de heer Drs.
E.H.T.M. NIJPELS in cult. centrum
Boschlust te Zeist. Aanvang: 20.00
uur. Onderwerp: actuele politiek.

JONGEREN VECHTSTREEK

Op 16 december spreekt de heer J.J.
Metz in café Ome Klaas. Aanvang:
20.15 uur. Onderwerp: actuele
politiek.

VLEUTEN-DE MEERN

Op 23 januari spreekt de heer
A.A.M.E. van Erp in rest. Rhenomare
te De Meern. Aanvang: 20.30 uur.
Onderwerp: midden- en kleinbedrijf.

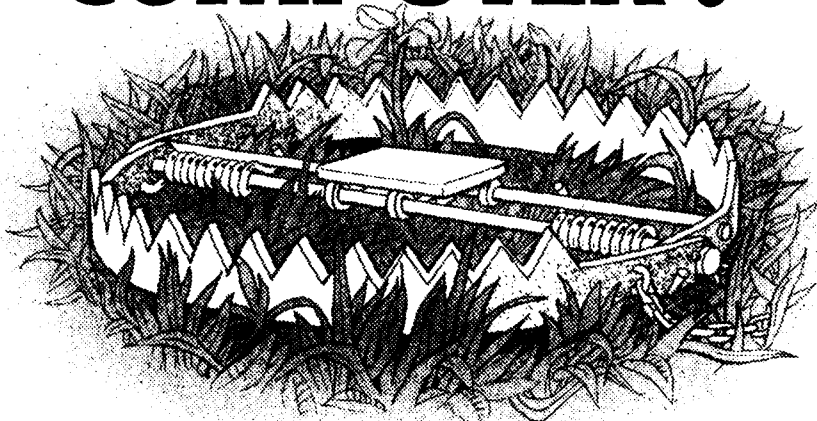
OC WAARDLANDEN

Op 16 januari spreekt de heer J.J.
Metz in hotel Spoorzicht te St.
Pancras. Aanvang: 20.30 uur.

OC ZUIDELIJKE IJSELMEERPOLDERS

Op 16 december spreekt de heer Drs.
J.F. SCHERPENHUIZEN in café
rest. „de Horst” te Zeewolde.
Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp:
actuele politiek.

OP WEG NAAR DE JUISTE COMPUTER?

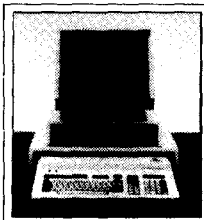

Voetangels. Klemmen. Valkuilen.
Wie automatiseert moet op z'n tellen
passen. Eén misstap kost vaak een hoop
tijd en geld.

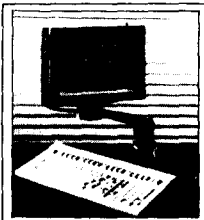
Een doordacht advies dat is wat u
nodig heeft. En dat advies krijgt u van ons.
Wij leveren geen starre oplossingen. Maar
maatwerk. Wij houden rekening met alles.
En slaan geen stap over.

Bij ons vindt u niet alleen hard-ware
van twee wereldmerken, maar ook een
grote kennis op soft-ware gebied, en een
ruime sortering rand-apparatuur en alle
noodzakelijke supplies.

Wij leveren programmatuur voor:
financiële administratie, voorraad/
fakturering, order entry, loon/ salaris,

CompuData, Tulip System I.

De Wang Professional Computer.

Trend Group Nederland

Doordacht automatiseren

tekstverwerking (WordStar en Spellbinder),
Multiplan, DBase II, DataStar, CalcStar,
InfoStar en Compilers, etc. etc.

Maar natuurlijk ook soft-ware toe-
gespist op uw bedrijf, uw wensen, uw
eisen. Daarnaast zorgen wij voor begelei-
ding, opleiding, installatie, implementatie
en nazorg.

Met ons kunt u dus alle kanten uit.
Als het maar de goede is. Voor wie op dit
moment denkt over een nieuwe computer
zit hieronder een bon. Vul 'm vandaag nog
in. Dan bent u al een flink eind op weg.

BON

Ja, ik wil graag meer weten:

stuur mij meer informatie

laat één van uw mensen

contact met mij opnemen.

Naam _____

Functie _____

Bedrijf _____

Adres _____

Postcode _____

Plaats _____

Telefoon _____

Branche _____

Opsturen naar Trend Group Nederland B.V.
Antwoorder. 2727 te Nieuwegein,

Trend Group Nederland is een keten van automatiseringsadviseurs. Wij verkopen computersystemen, software, randapparatuur en supplies. U kunt ons bereiken via de bon of op de volgende adressen ● Micro Dynamics Nederland BV, Piazza 305/306, 5611 AG Eindhoven, Tel. 040-451186/450968 ● Micro BV, Singel 85, 3112 GL Schiedam, Tel. 010-739601 ● Compu-Systems, Koepelstraat 77-79, 4611 LR Bergen op Zoom, Tel. 01640-565595 ● Caicom BV, Nijverheidsstraat 22, 2802 AL Gouda, Tel. 01820-12888 ● Solution Data Systems BV, Scheldestraat 53, 1078 GG Amsterdam, Tel. 020-727757 ● Hobbelinek Computers, Tuindorpstraat 4-6, 7551 AT Hengelo, Tel. 074-427275 ● Struik Computercentrum, Zippendaalseweg 2, 6814 CK Arnhem, Tel. 085-436574.

UIT HET ZIEKENFONDS?

HET NOORDEN: OPVALLEND GOED, BIJZONDER VOORDELIG.

Ziek zijn is nooit een plezierige situatie. Daarom heeft Het Noorden een opmerkelijk uitgebreid pakket dat vrijwel overal rekening mee houdt.

Het Noorden verzekert u optimaal en voordelig want er hoeft geen winst te worden gemaakt. Al uw rekeningen hoeft u niet eerst zelf te betalen en ook is er een flinke premie-redukatie indien u de kosten van huisarts en apotheek voor lief neemt. Daarbij een forse premie-verlaging bij een eigen risico van f 500,- (alleenstaande) of f 1000,- (gezin).

Het Noorden houdt het in alle opzichten plezierig.

Beknopte, heldere dokumentatie ligt voor u klaar.

Het Noorden

**GÉÉN ZORGEN OVER
ZIEKTEKOSTEN VAN MORGEN.**

In open, ongefrankeerde enveloppe zenden aan Het Noorden, antwoordnummer 1039, 9700 VK Groningen.

NAAM _____

STRAAT _____

POSTCODE _____

PLAATS _____

TELEFOON _____

LEEFTIJD _____

Onderlinge Ziektekostenverzekering
Maatschappij Het Noorden

Hoornsediep 131, 9727 GH Groningen
Telefoon 050-262858

WVA

INTERNAAT TER APEL

HET INTERNAAT:

- waar iedere leerling een eigen kamer heeft;
- waar opleidingsmogelijkheden zijn voor alle vormen van voortgezet onderwijs;
- waar jonge, enthousiaste, bevoegde assistenten, voor zover nodig, individuele studiebegeleiding geven, welke bij de prijs is inbegrepen;
- waar kwaliteit in opvoeding en opleiding de hoogste prioriteit geniet;
- waar veel aan sport gedaan kan worden en goede recreatiemogelijkheden zijn;
- waar, en dat is o.i. het belangrijkste, ook uw zoon of dochter zich thuis zal voelen.

Inlichtingen omtrent plaatsingsmogelijkheden en prospectus bij de directrice, M. A. Boerma, Sellingerstraat 75, 9561 TA Ter Apel, tel.: 05995 - 1642.

U HEBT UW LEVEN LANG IN DE LIFT GEZETEN!

U bouwde een carrière op. U leidde misschien een onderneming of U had de verantwoordelijkheid voor een turbulent gezin. Nu zijn er die lichamelijke ongemakken, waardoor u de trap niet meer kunt nemen zoals vroeger. U denkt nu misschien aan een bejaardentehuis of een aangepaste woning. Toch is er nog een andere oplossing die u kunt kiezen!

U KUNT IN DE LIFT BLIJVEN ZITTEN

Een lift aangepast aan Uw woonhuis en Uw specifieke wensen. Een traplift of een zg. woonhuislift, er zijn mogelijkheden genoeg. Interesse? Vraag vrijblijvend inlichtingen bij Jan Hamer. Dat zijn de specialisten die U helpen.

Marconistraat 16,
1704 RG, Heerhugowaard,
tel. 02207 - 12944.

 JAN HAMER & CO.

Wintervakantie in het Wallis (Zw.) met gezelligheid en comfort

Als u dat zoekt, zult u zich bij ons in Les Marécottes zeker thuis voelen. Het familieskigebied (1100-2300 m) is gezellig en sneeuwzeker. Cabinebaan vanaf en pistes tot aan ons hotel. Skischool.

Bovendien bieden wij u een zeer persoonlijke verzorging, uitstekende keuken, veel verblijfs- en speelruimten, groot overdekt zwembad (28°), sauna, huisbioscoop, intieme dancing, diverse activiteiten en aantrekkelijke condities voor uw kinderen (o.a. tot 6 jaar in ouderkamer gratis), alsmede kinderoppas.

U vindt ons op 10 km afstand van Martigny. Bereikbaar over goede weg of per trein. Rond de kerstdagen bieden wij u een feestelijk verblijf. In januari kunt u profiteren van zeer gunstige laagseizoen-prijzen.

Belt u nu meteen met Elly en Jan Mol (Ned.) en wij zenden u omgaand onze folder toe.

Lid Club Kindervriendelijke Hotels in Zwitserland.

HOTEL **Aux Mille Etoiles** ★★★★★

CH - 1923 Les Marécottes (Wallis)
Tel.: 09.4126.6166

Restaurant "Bistroquet"

eerlijke franse keuken
in bistro atmosfeer

Lange Voorhout 98
's-Gravenhage
070 - 601170

Houden we 't droog?

Er zijn huizenbezitters die bij de eerste de beste flinke regenbui de kelder zien vollopen. Anderen ontdekken plotseling vochtplekken waar die er eerst niet waren. Optrekkend vocht, doorslaande muren, lekkage... een konstante bron van irritatie en overlast.

Injection B.V. gaat dat probleem te lijf. Effektief. Met polymeriserende harsen en kennis van zaken.

Vraag uitgebreide informatie. Ook over het injecteren van steen- en betonkonstrukties, grondstabilisatie en herstel van aangetaste muren.

INJECTION BV, POSTBUS 230, 4130 EE VIANEN
TEL. 03473-75774, TELEX 70559

'T BEGON
MET
KOORTS...

...EN HET
EINDIGDE
MET EEN
REKENING
VAN F 3385,26

Veilig verzekerd voor een lage premie: Nuts Ziektekostenverzekering (vanaf f 42,93 p.m.). Die werkt zonder winst oogmerk en garandeert een snelle, coulante afhandeling. Kies voor zeker beter. Vraag meteen de documentatie aan.

Naam: _____
Adres: _____
Postcode: _____
Plaats: _____
Gezin bestaat uit _____ personen
Leeftijden: _____

Verstuur in ongefrankeerde envelop aan: Nuts Ziektekostenverzekering, Antwoordnr. 1053, 2500 XB 's-Gravenhage. Of bel (070) 1008 82/1008 83.

**NUTS ZIEKTE-
KOSTENVERZEKERING**
zeker beter

f.15.339,-

WAAR GROEIT UW LIJFRENTENKOOPSOM NAAR HET HOOGSTE RENDEMENT?

Het maximale belastingvrije bedrag voor de lijfrentekoopsommen is voor dit jaar vastgesteld op f 15.339,-. Maar ook elk bedrag beneden dit maximum kunt u reserveren en laten groeien tot een welkome aanvulling op uw pensioen. Voorwaarde is wel dat u de juiste maatschappij en de juiste condities kent. Moeilijk is dat niet, want FINAC heeft alle aanbiedingen voor u verzameld en in de computer opgeslagen. U kunt zich de ronde langs alle mogelijke financiële instellingen besparen; dat heeft FINAC al voor u gedaan. Eén telefoontje en u weet waar en hoe uw lijfrentekoopsom het hoogste rendement oplevert in combinatie met betrouwbaarheid.

Bel FINAC voor het hoogste rendement: 030 - 31 97 47.

Maliebaan 75,
3581 CG Utrecht
Queridolaan 5,
9721 SZ Groningen

finac

Onafhankelijke Intermediairs voor Pensioenen/Assurantiën/
Hypotheke/Praktijkfinancieringen (para)medische beroepen.

VRIJ HEID & DEMO CRATIE

**Rietkerk:
de meest beproefde
minister van
1983!**

LIJST VAN ADVERTEERDERS

Atelier 7, Groningen / Hotel Aux Mille Etoiles, Les Marécottes / Restaurant Bistrot, Den Haag / Restaurant La Cloche, Leiden / Hotel Edenhof, Zwammerdam / Kasteel Erenstein, Kerkrade / Stichting Internaat Ter Apel, Ter Apel / Jan Hamer en Co. b.v., Heerhugowaard / C. H. van der Have b.v., Goudriaan / Hypotheek Centrum voor Academici, Rotterdam / In 't Silverhuys Juwelier Rikkoert, Schoonhoven / Injection Nederland, Hagestein / Keesing B.V. Uitgeverij, Amsterdam / Klokkenfabriek v.d. Meulen, Scharsterbrug / Het Noorden, Groningen / Petit Hotel Restaurant Otten, Amsterdam / Randstad Bewaking b.v., Amsterdam / Het Kasteel van Rhooen, Rhooen / Uitgeverij Sassenhein, Haren / Wijnkoperij Hein Smeenk, Amsterdam / Stichting Internationaal Instituut Energiezaken, Zeist / Theresia PC, Amsterdam / De Waaijer + Partners b.v., Arnhem

WINTERSPORTHOTEL EDENHOF in het sneeuwzekere Lenzerheide (Zw.)

heeft nog **KAMERS VRIJ**. Halfp. vanaf Zw.fr. 60,—.

Vraag naar onze 12 pers. comfortabele hotelbusreizen.

Inl. bij de Ned. Hotelier, B. de Geus, Vinkebuurt 6, 2471 XC Zwammerdam, tel.: 01726 - 15520; b.g.g. Rest. De Watergeus - Noorden (Gem. Nieuwkoop), tel.: 01724 - 8398.

HOTEL RESTAURANT KASTEEL ERENSTEIN

DE NIEUWE TROTS VAN LIMBURG: EEN SCHITTEREND KASTEEL HOTEL!

- 45 Luxe kamers met alle comfort
- Ligging in Anstelvallei (300 ha)
- Romantische Bar met open haard
- Serre met uitzicht op rustieke binnenplaats
- Perfect uitgerust Sauna en Fitness centrum
- Congresaccommodatie: 10-300 pers.
- Restaurant Kasteel Erenstein: festijn voor culinaire fijnproevers
- Vlakbij Maastricht, Aken, Luik en Ardenennen; ideale etappeplaats voor Uw vakantiereis
- Gastronomisch-, Weekend-, Vakantie- en Vergaderarrangement
- 1-pers. kamer: f80,00/2-pers. kamer: f90,00
- Membre "Les étapes du Bon Gôût"

Oud Erensteinerweg 6, 6468 PC, Kerkrade/045-461333, Telex: 56348 ERENS

VERRASSENDE COMBINATIE VAN EEUWENOUDE CULTUUR EN MODERN COMFORT!

LA CLOCHE

RESTAURANT

Kloksteeg 3 Leiden Telefoon 071 123053

Vrijheid en
Democratie

veertiendaagse uitgave
van de Volkspartij voor
Vrijheid en Democratie

NUMMER 1295
20 december 1983

Hoofdredacteur:
Reny Dijkman

Redacteur Buitenland:
Victor Hafkamp

Parlementair
redacteur:
Michiel Krom

Vormgeving:
Siem Willems

Redactie-adres en
Abonnementen-
administratie:
Algemeen
Secretariaat VVD
Koninginnegracht 57
2514 AE
's-Gravenhage
Telex 33564
t.n.v. VVD Den Haag
Tel. 070 - 614121

Advertentie-
exploitatie
Bureau
Van Vliet b.v.
Postbus 20
2040 AA Zandvoort
Tel.: 02507 - 14745

Druk
Ten Brink Meppel b.v.

Abonnementen
voor niet-leden f 16,50
per jaar

brieven voor het
24 januarinummer
moeten uiterlijk
13 januari
binnen zijn

Rietkerk, de meest getergde minister in 1983

(Foto: Studio Kortlandt)

Gesprek met minister Rietkerk

Algemene Beschouwingen Senaat

Jaarvergadering JOVD

Anita Wagemakers over het
Emancipatiethema op het congres

Jan te Veldhuis: Daarom zit ik niet
in de zaal

Beschrijvingsbrief Jaarvergadering

Duidelijkheid

„Twaalfeneenhalf procent financieringstekort. 165 miljard staatsschuld. Dat zijn heel mooie woorden, maar het gros van de mensen zegt het weinig of niets. We moeten rekening houden met het feit dat niet iedereen hogeschool of universiteit heeft. Als een verkoper een technisch produkt verkoopt, dan is het bijzonder verleidelijk om de klant met een hele hoop vakjargon om de oren te slaan, maar hij zal niets verkopen . . .”

Aldus een brief van een onzer leden, die vergeefse pogingen deed door te dringen tijdens de telefonade van onze bewindslieden en kamerleden op 31 oktober. Alle lijnen waren voortdurend bezet.

Hij vroeg om duidelijkheid.

Dat is ook in 1983 het streven geweest van de VVD. Gelukt is het blijkbaar niet altijd, maar het was wél het uitgangspunt. Hoe meer communicatiemogelijkheden er komen, des te moeilijker wordt het om de kern eruit te halen: de essentie waar alles om draait.

Voor de VVD-top is dit eerste regeringsjaar een slopende periode geweest. Men kon niet volstaan met het eenmalig presenteren van een voorgenomen beleid, maar men moest herhalen. Ook uitleggen waarom sommige zaken bijgesteld moesten worden of gewoon niet doorgingen. Zo gaat dat nu eenmaal binnen een coalitiekabinet. Naast Vrijheid en Democratie ontstond voor het kader en de intens geïnteresseerde leden de VVD-Expresse, waarin wekelijks het parlementair gebeuren wordt besproken.

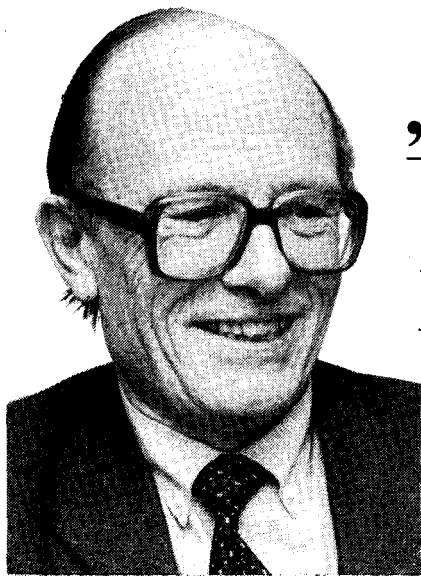
Als redactie van Vrijheid en Democratie hebben we in het afgelopen jaar getracht zo helder en duidelijk mogelijk te zijn, omdat wij u intens bij alle partij- en politieke zaken willen betrekken. Het is aan u om daar wel of niet op te reageren door activiteiten binnen de VVD te ontplooiën.

In 1984 zullen de Europese verkiezingen worden gehouden. Een schijnbaar „ver” gebeuren, maar waar onze Nederlands-Europese kamerleden tezamen met die van negen andere landen proberen tot een eenheid te komen. Een heel zware klus, maar we geloven erin! Ook ná het mislukken van de topconferentie van Athene. Geen kind leert lopen zonder te vallen en geen mens haalt de volwassenheid zonder blunders te slaan. Het vereist een gigantisch groeiproces om tot een goed Europees parlement te komen met een behoorlijke zeggingskracht; om een soort Europese verenigde naties te bereiken. De geschiedenis heeft ons geleerd: vroeger waren steden autonoom, daarna gewesten en nu nog - deels - landen. Maar de geschiedenis stopt niet. Wanneer u een globe pakt en u prikt een speld in Nederland, dan is Nederland totaal bedekt. Dat geeft relatief onze huidige zeggingskracht weer. Laten we in 1984 rustig doorgaan op de ingeslagen weg. Het is niet de makkelijkste. Het vraagt van ons allen inspanningen, maar er is - na een vredige Kerst - genoeg reden om door te knokken.

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

Remy Dijkman

Hij siert de laatste cover van dit jaar: Koos Rietkerk, minister van Binnenlandse Zaken. In de nog hektische periode van de novemberstakingen lukte het me hem even aan de telefoon te krijgen. „Ik wil alleen maar weten, hoe U deze maanden hebt bestáán,” zeg ik hem. En dat zijn precies de opmerkingen die je niét tegen mr. J. G. Rietkerk moet maken. Het eerste wat hij zegt als we elkaar op 7 december - twee dagen voordat de stakingen officieel worden beëindigd-: „Je moet het niet dramatiseren. Ik denk dat Van der Scheur het zwaarder heeft gehad.” Deze uitspraak is typerend voor minister Rietkerk. Geen fust, geen ophef. Hij is ingehuurd voor deze zaken.

Rietkerk: „Het gaat erom dat we samen verder moeten”

De rust in het land is weer hersteld. De post wordt weer bezorgd en de treinen lopen weer. Het huisvuil verdwijnt langzamerhand uit de twee grootste steden. Geen kleumende passagiers meer bij bushaltes, omdat bussen het wegens „spontane” acties af lieten weten. Nederland ziet er weer redelijk normaal uit na anderhalve maand loopgravenoorlog. Een oorlog, die door een groepje randfiguren, tot woede zowel van de vakcentrales als van het kabinet, werd toegespitst op de hoofdfiguren: Rietkerk en Van der Scheur. Van der Scheur moest met zijn gezin onderduiken en Rietkerk kreeg thuis weer eens een ander telefoonnummer - vanwege getreiter via een eveneens geheime lijn - en hij werd omringd door persoonlijke beschermingsambtenaren. Gaat dit het patroon worden voor elk najaar? Rietkerk: „Ik hoop van harte dat we elkaar vinden. Het gaat erom dat we samen verder moeten. Ik ben bereid om afspraken te maken, om

tegenoet te komen aan de centrales. Maar zij moeten ook de problemen van het kabinet inzien. Ik acht het mogelijk dat we elkaar kunnen vinden. Als we een contract voor een paar jaar kunnen sluiten dan weten de ambtenaren waaraan ze toe zijn. Men moet beseffen dat het kabinet dit beleid moet voeren om de economische neergang te keren. Wanneer nu de 3 % korting voor 1984 een feit zal zijn, betekent dit dat de kansen stijgen, dat een dergelijke korting in de komende periode niet nog eens hoeft. Het is nu de tijd waarin beide partijen eens rustig moeten nagaan wat mogelijk is. We zitten nu in een fase van informele contacten. Telefoontjes. En,” zegt hij elke volgende vraag in die richting afkappend, „informeel is informeel. Dus geen mededelingen naar buiten.”

Waardering

Niet alleen inhoudelijke zaken vormden het verschil aan de conferentietafel, ook karakterologisch zaten daar uitersten. Van vakbondsleiders kan men niet verwachten dat zij onderkoeld hun achterban in het geweer brengen. Dat lukt niet. Minister Rietkerk daarentegen spreekt nimmer met grote gebaren en stemverheffing. Hij is geen toneelspeler. Wat hijzelf in een weekbladartikel typeert als „een gebrek aan charisma” zou wel eens een geheel eigen aantrekkingskracht kunnen hebben. Zijn absolute eerlijkheid, zijn loyaliteit door dik en dun. Hij heeft dat al zo vaak bewezen. Als fractieleider tijdens het kabinet-Van Agt I, toen de heel wat kleinere VVD-fractie heel wat heeft moeten slikken via haar fractievoorzitter. „Ik zat daar om het kabinet de rit uit te laten zitten. Dat is gelukt.” Geluidloos trad hij terug toen Wiegel het fractievoorzitterschap weer op zich nam. En nu minister . . . Koos Rietkerk is een van de pilaren waar de éénheid van de VVD - waarop men in andere partijen zo jaloers is - op rust. Dat vraagt méér dan het

wegcijferen van zichzelf. Dat vereist ook een heel grote politieke kennis; het aanvoelen van de ademhaling van de partij. Maar hij is zeker geen doetje. Alleen zijn zeldzame woede richt zich direct op de betrokkene en als de zaak is uitgesproken is het over en uit. Tijdens de onderhandelingen viel dan ook wel eens te beluisteren: „Waarom chargeert hij niet? Waarom heeft hij bijvoorbeeld geen vijf procent van de ambtenaren gevraagd om bij drie procent de bonden het beeld van een overwinning te laten?” Minister Rietkerk, zichtbaar geïrriteerd: „Ik hou niet van dat soort spelletjes. Dat was doorgeprikt. Door zo'n bod verkeert een schijnbaar onderhandelingsvoordeel in het tegendeel. Wat me goed heeft gedaan is, dat we ondanks de heel zware, moeilijke besprekingen met een geweldige kloof tussen de opvattingen de persoonlijke verhoudingen goed hebben kunnen houden. Ik heb alle respect voor de centralevoorzitters aan de andere kant van de tafel.” Wél bestrijdt hij dat de onderhandelingen begonnen met een dictaat van zijn kant. „Je kúnt niet onderhandelen vanuit het geven dit ís het. Maar we zijn op drie punten tegemoet gekomen aan de centrales. De korting zou teruggebracht worden

van 3½ % naar 3 %. Bovendien lag in die fase een voorstel op tafel om te komen tot normering van de loonruimte voor ambtenaren. Daarnaast waren wijzigingen mogelijk in de arbeidstijdverkorting en bestond de mogelijkheid om te praten over uitbreiding van de VUT-regelingen. Dat had het kabinet een fors bedrag gekost. Ik betwist elk verhaal dat we met dictaten zijn gekomen.”

Verzet

In de wandelgangen te Lunteren tijdens het congres van de Staten- en Raadsleden van de VVD waar Rietkerk een gloedvol betoog hield op 4 november hoorden we: „Die man is in een paar maanden vijf jaar ouder geworden.” Ter geruststelling: de kettingrokende, vermoeid uitziende minister zag er tijdens dit interview stukken beter uit en rookt weer aanzienlijk minder.

Het verzet, zoals dat uit de centrales kwam, is scherper geweest dan hij verwacht had. „We hebben al met het regeerakkoord laten weten wat de koers moest zijn,” zegt hij. „Dat wordt nu al te makkelijk vergeten. Wat mij gedurende de afgelopen maanden het meest heeft teleurgesteld, is dat de

acties al na de 5de oktober begonnen. Dat men al vóór het overleg van 2 november zei: „Dit is een diktaat. We gaan aanzetten tot acties. Dat was op zijn minst te vroeg. Ik had niet verwacht dat de acties deze intensiteit zouden krijgen. In werkgroep a - de financieel-economisch-sociale groep ter voorbereiding van het regeerakkoord - waren deze lijnen al uitgezet.

Het lijkt wel of het het kabinet kwalijk wordt genomen, dat het probeert het regeerakkoord waarop het zijn mandaat heeft gekregen, uit te voeren.

Mogelijkheden

Minister Rietkerk benadrukt: „Als we nú door de zure appel heenbijten, neemt de mogelijkheid toe om de positie van de ambtenaren duidelijker te maken. Dat de ambtenaren bezwaar maken om als sluitpost van de begroting te fungeren, vind ik terecht. Maar aan de andere kant wil dat niet zeggen dat de ambtenaren het standpunt kunnen innemen niets met dit kabinet te maken te hebben.” Als ambtenarenbaas zeg ik: „Ambtenaren hebben recht op een reële beloning. Aan leegloop hebben we niets. We moeten ernaar streven om een gelijke loonontwikkeling met de particuliere sector te herstellen.” Koos Rietkerk kreeg gedurende de laatste ledenvergadering een ovatie, die hem wél goed heeft gedaan, maar die hij - zittend in zijn stoel - onderging. Verheugd over de trouw van „zijn” VVD-achterban, maar tegelijk met de hem aangeboren relativiteitszin zegt hij: „Binnen zeven maanden kreeg ik tweemaal zo'n applaus. Eerst omdat ik geen twee procent wilde korten - dat was omdat ik in januari een akkoord had gesloten voor het jaar 1983 dat ik niet wilde openbreken - en nu omdat ik drie procent kort.” Het komt niet in hem op dat zijn standvastigheid en loyaliteit wel meer dan een ovatie waard zijn.

Foto's: Studio Kortlandt

Reny Dijkman ■

De LANDDAG

Scholing en Vorming

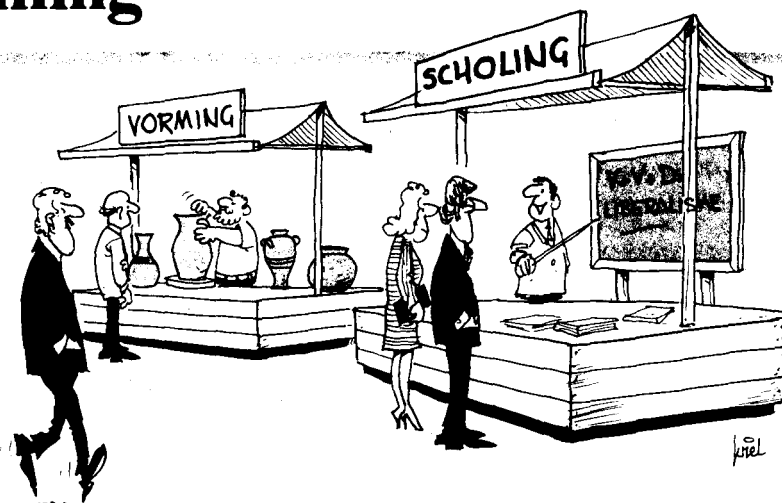
Deze wordt gehouden op 4 februari 1983 in „Kobus aan de Poort” te Amersfoort. Aanvang 10.00 uur. Sluiting om ongeveer 16.00 uur.

Deze dag is bestemd voor alle functionarissen binnen de VVD die zich met scholingswerkzaamheden bezighouden. Zij zullen op die dag het nieuwe jaarprogramma gepresenteerd krijgen, onderling van gedachten kunnen wisselen en per regio met elkaar kunnen praten.

Op deze dag zal:

- Vice-voorzitter Liesbeth van Raalte-Tuijnman een korte nabeschuiving houden over de cursussen die in 1983 werden gegeven. Het was een absoluut topjaar, maar daarover zal zij u zelf wel inlichten;
- Hans van den Broek het jaarprogramma 1984 presenteren met de nodige toelichtingen. In bijgaand kader treft u alvast een aantal activiteiten die u in uw agenda 1984 in kunt boeken;
- cursusleider Jan Jaap Wessel u toespreken over: „Een nieuwe cursus . . . hoe kijk ik tegen de VVD aan?”

Rond lunchtijd volgt dan een regionale opsplitsing, waarin men groepsgewijs

zich om de tafels schaaft zodat tijdens de lunch nuttige en ellendige ervaringen kunnen worden uitgewisseld.

De middag is gereserveerd voor een scholings- en vormingsmarkt. Op verschillende plaatsen in het gebouw kunnen de kamercentrales en de organisatie Vrouwen in de VVD plus de jongerenorganisatie JOVD hun regionaal programma voor de eigen vormingsfunctionarissen presenteren. Bovendien zijn de meeste trainers aanwezig om op directe vragen te antwoorden. Deze werkdag is een ideale gelegenheid voor oud-gedienden om nieuwe vormingsfunctionarissen in te werken. De afsluiting van deze dag wordt

verzorgd door de heer J. van Lier. Hij zal u nog enkele behartigenswaardige zaken over het organiseren van cursussen vertellen. Afsluiting plenair met rondvraag.

Alle aanwezigen ontvangen gratis het jaarprogramma. Degenen, die verstek laten gaan, kunnen dit programma na 4 februari na storting van f 4,50 thuis ontvangen. Onderstaande bon in een gefrankeerde envelop zenden naar VVD, Koninginnegracht 57, Haya van Somerenstichting, 2514 AE Den Haag.

hierlangs afknippen

s.v.p. blokletters

Ondergetekende:

Naam:

Adres:

Postcode: Woonplaats:

Functie in de VVD:

zal op de landdag aanwezig zijn.

Handtekening:

.....

Data 1984

18, 19 en 20 mei: Landelijke Vormingscursus-vervolg

6, 7 oktober/10, 11 november: Landelijke Vormingscursus

Landdag: presentatie jaar programma 1984, 4 februari

Landdag: presentatie jaar programma 1985, 24 november

Politieke Scholingscursus Vrouwen: 28 november

Pensioen? Wat aan doen!

Wie iets doet om zijn pensioen op te vijzelen mag – binnen bepaalde grenzen – de kosten daarvoor aftrekken van zijn inkomen.

Bij een belastbaar inkomen van f 54.000,— komt op die manier ruim 50 % van de pensioenkosten voor rekening van de Staat der Nederlanden (ca. 40 % besparing I.B., ca. 13 % besparing AOW/AWW-premie).

Bij een belastbaar inkomen van f 80.000,— à f 90.000,— is er alleen nog sprake van I.B.-voordeel, maar dan wel zo'n 60 % en bij inkomens boven de ton is al gauw sprake van 65 % oplopend tot 72 % voor de topinkomens.

Kort gezegd: kosten voor pensioenverbetering komen voor de helft of méér voor rekening van de fiscus.

Nu hebben veel vrije beroepsbeoefenaren een voorzichtige instelling en een hekel aan langlopende premie-verplichtingen.

Welnu, voor hen is er een heel aantrekkelijke ad hoc-methode, die luidt: stort een koopsom en „koop” daarmee een stuk inkomen voor later. (De koopsom geeft recht op een gegarandeerd kapitaal na een aantal jaren. Dit kapitaal wordt alsdan gebruikt om op het leven van een dan te kiezen persoon een lijfrente – of pensioen, zo u wilt – voor een dan vast te stellen periode te nemen. Bij eerder overlijden wordt de betaalde koopsom geresitueerd).

Voorbeelden bij een koopsom van f 15.339,— (tevens het maximum aftrekbare bedrag).

Deze voorbeelden zijn gebaseerd op tarieven van gerenommeerde Nederlandse verzekeraars, voor u geselecteerd door het Assurantie Centrum voor Academics.

leeftijd nu	uitkeringsleeftijd	gegarandeerd kapitaal	goed voor een levenslang pensioen*
41	62	f 69.945,—	f 8.400,—
45	65	- 69.032,—	- 8.800,—
50	60	- 32.149,—	- 3.700,—
50	65	- 49.247,—	- 6.300,—
55	65	- 32.460,—	- 4.100,—

* Op basis van de huidige lijfrente-tarieven.

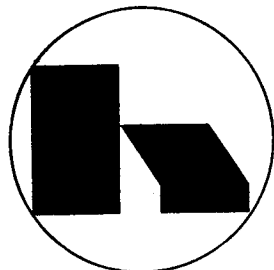
Het is ook mogelijk kapitaalanspraken in U.S. \$ te kopen, waarbij het gegarandeerde rendement hoger zal zijn.

Een hogere of lagere dollarkoers t.z.t. betekent meer of minder ter beschikking krijgen. Nadere informatie verstrekken wij gaarne.

Indien uw belangstelling is gewekt, bel even 010-132 136, of schrijf een kaartje/briefje aan Assurantie Centrum voor Academics, Postbus 123, 3000 AC ROTTERDAM. (Gevestigd in het Bouwcentrum te Rotterdam, als zusterorganisatie van het Hypotheekcentrum voor Academics.)

ASSURANTIE CENTRUM

voor academics

010 - 132136
POSTBUS 123
3000 AC ROTTERDAM

zichtigte ambtenaren moesten leden en belangstellenden 's middags naar de algemene ledenvergadering in Alkmaar op 2 en 3 december.

foto 2.

Een gesprek tussen de VVD en de ambtenaren vond ter plekke plaats.

foto 3.

„NEE tegen de kortingen” meldt de ABVA/KABO.

foto 4.

„JA voor het regeringsbeleid” meldt de VVD-vergadering. Minister Rietkerk kreeg een daverend applaus van enkele minuten voor zijn vasthoudendheid in het ambtenarenconflict.

foto 5.

Een ouderwetse ledenvergadering bestaat niet meer. In de zaal zat een groepje uitkeringsgerechtigden. Zij probeerden de toespraak van Ed Nijpels te verstoren. De VARA was zeer alert.

foto 6.

Het rumoer van de demonstrerende uitkeringsgerechtigden ging op een gegeven moment echt te ver. Ed Nijpels verliet tijdens zijn toespraak het spreekgestoelte en stelde de actievoerders voor om na zijn betoog het woord te voeren. „Maar laat mij dan eerst uitspreken.” Een van de demonstranten sprak later de zaal toe.

foto 7.

's Avonds laat kon iedere bezoeker vragen stellen aan Kamerleden. Hiervoor waren kraampjes neergezet. De stand „leefbaarheid” had een extra grote belangstelling. Dit kwam volgens een van de Kamerleden doordat de stand zich in de buurt van het bordje „naar de bar” bevond.

foto 8.

Emancipatie en ontwikkelingsamenwerking waren de hoofdonderwerpen van de algemene ledenvergadering.

Zaterdagmiddag besloot Jan Kamminga het congres. In zijn sloerwoorden complimenteerde hij de leden, omdat zij een congres hielden over ontwikkelingsamenwerking.

„Juist in een tijd waar de problemen in Nederland erg groot zijn, moeten we niet vergeten dat er zoveel zijn in de wereld die het echt heel erg moeilijk hebben.”

Michel Krom

studio Kortlandt

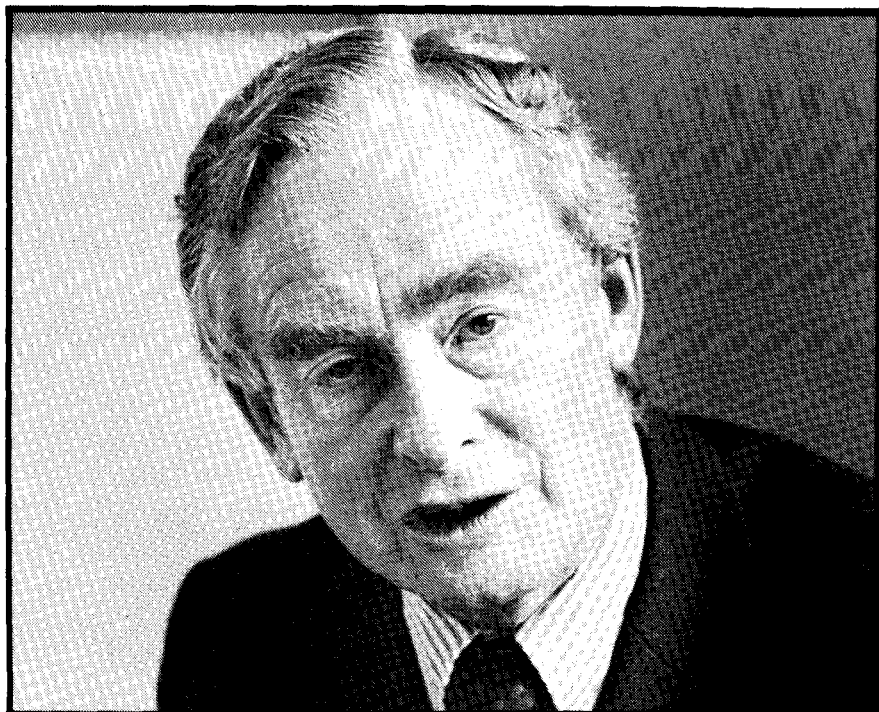
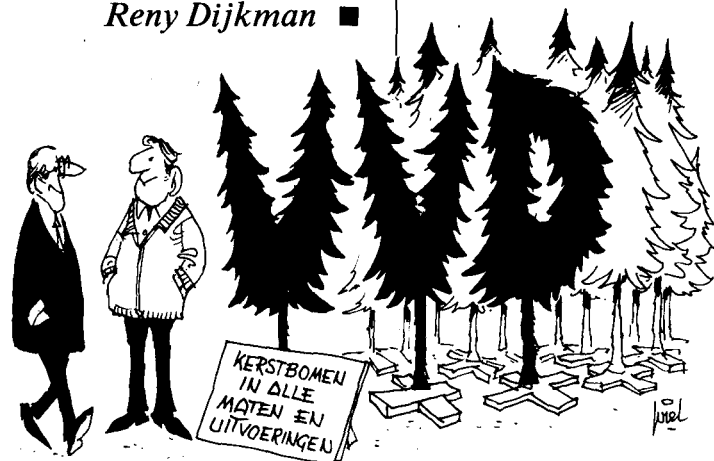
Algemene Beschouwingen Senaat

Op verzoek van de redactie maakte VVD-senator H. F. Heijmans een samenvatting van de rede die senaatsfractie-leider van de VVD, prof. dr. G. Zoutendijk, bij de algemene beschouwingen in de Eerste Kamer uitsprak.

Deze Eerste Kamer zal, als anderen reeds lang met kerstreces zijn, doorvergaderen op het Binnenhof, om een aantal wetsontwerpen dat te elfder ure vanuit de Tweede Kamer kwam op tijd „klaar te stomen” voor het Staatsblad.

Vorig jaar kregen de senatoren vlak voor de Kerst bijna een meter post in huis. Het ziet er naar uit dat dit ook nu weer het geval zal zijn, zelfs zonder PTT-staking. We kunnen de VVD-fractie in de Eerste Kamer alleen maar sterkte wensen en hopen met hen dat zij enige tijd overhouden om met de feestdagen in huiselijke kring te zijn (en dan niet verscholen achter de stukken!!).

Reny Dijkman ■

Zoutendijk: „Pakketvergelijking noodzakelijk”

„Het vorige jaar eindigde ik mijn beschouwing met te wijzen op ontluikende sneeuwkllokjes na de winter van de premier. Ik hoop nu, dat ze niet bedolven worden onder het schuim (op het Binnenhof), want dan scheppen we een nieuwe winter. Daaraan hebben we geen behoefte”.

Op deze wijze sprak de liberale fractievoorzitter in de Eerste Kamer, dr. G. Zoutendijk, aan het einde van zijn tweede termijn nogmaals zijn afkeuring uit over de acties van ambtenaren en uitkeringstrekkers. Hij was zijn algemene beschouwing ook met dit onderwerp begonnen. Ze zijn „een eenzijdige behartiging van het eigenbelang, en de grens van wat uit democratisch oogpunt toelaatbaar is, is bereikt of reeds overschreden. Het kabinet kan niet anders doen dan volhouden”.

En passant haalde Zoutendijk het gegeven boven water, dat de AOW er netto geen 3, maar slechts ongeveer 0,5 procent op zal achteruitgaan. Geen wonder dat hij het kabinet aanraade de noodzaak en het effect van bepaalde maatregelen via goede voorlichting duidelijk te maken. Herstel van goede verhoudingen met de organisaties is van groot belang. Het door de vakorganisaties in de

Stichting van de Arbeid aangedragen alternatief noemde de liberale fractievoorzitter ogenschijnlijk uiterst redelijk, maar in feite met enorme negatieve gevolgen voor het te voeren beleid. Dit geldt trouwens voor alle linkse alternatieven, ook al lijken ze in de eerstkomende jaren een beter resultaat te geven. Hij wees er in de Senaat nogmaals op dat beheersing en inkrimping van de collectieve sector en een verbetering van het ondernemingsklimaat de enige methode is om uit de problemen te komen. In dit verband is de verlaging van de Vennootschapsbelasting van groot psychologisch belang.

De algemene korting op de salarissen van ambtenaren en trendvolgers is echter alleen acceptabel wegens de uitzonderlijk slechte financiële positie van de overheid. Het wordt wel de hoogste tijd voor pakketvergelijking met als consequentie herwaardering van de salarissen voor dit personeel - mede rekening houdend met veranderingen op de arbeidsmarkt. Flexibiliteit is van het grootste belang en pas als deze is hersteld kunnen de salarissen in de collectieve sector weer beleidsmatig worden gekoppeld aan de ontwikkeling van het nationale inkomen. Als er nu nieuwe koppelingen worden geïntroduceerd - bijvoorbeeld tussen ambtenarensalarissen en sociale uitkeringen - leidt dit opnieuw tot verstarring. Uitkeringsgerechtigden dienen, aldus Zoutendijk, rechtvaardig behandeld te worden, maar de uitkeringen moeten wél kunnen worden opgebracht.

Nieuwe wildgroei

Het kabinet is voortvarend met deregulering aan het werk. Toch is het de vraag of een geslaagde deregulering - „wellicht de belangrijkste sociale innovatie voor de komende jaren” - een blijvende oplossing is, omdat hakken, snoeien en bijknippen wellicht een nieuwe wildgroei niet kunnen voorkomen.

„Mijn fractie zal wetsvoorstellen nauwkeurig toetsen op hun maatschappelijke gevolgen.” Als voorbeeld dat ook bij bestaande regelgeving de overheid toch efficiënter kan werken noemde hij een goede automatisering van de bevolkingsboekhouding, die wellicht tot een besparing van 100 miljoen gulden kan leiden. Vervolgens bereed de liberale fractievoorzitter zijn twee stokpaardjes: informatiseringsbeleid en onderwijs. De PTT-telecommunicatie dient bedrijfsmatiger te kunnen werken. De verantwoordelijke bewindspersoon moet de mogelijkheid hebben om door de PTT voorbereide beslissingen door onafhankelijke deskundigen te laten toetsen. En wat het onderwijs betreft: de kwaliteit hiervan laat te wensen over. Er is een toenemende behoefte aan talent, creativiteit en leiderschap; een uniforme middenschool als enig schooltype past niet in dit beleid.

Vredesdemonstratie

Zoutendijk zei onder de indruk te zijn gekomen van de vredesdemonstratie in Den Haag. Maar als Nederland zou weigeren om kernwapens te plaatsen zou dit een signaal naar de Sovjet-Unie zijn dat een desintegratie van het beleid onder druk van de publieke opinie mogelijk is. Bovendien zouden de Amerikanen meer hun eigen weg kunnen gaan en zich minder om Europa bekommeren. Ons land mag zich niet onttrekken aan de solidariteit binnen de NAVO, maar het moet zijn bijdrage leveren aan de verdediging, zowel op conventioneel gebied, als wat betreft nucleaire taken en óók waar het de eventuele opstelling van kruisvluchtwapens betreft. Sprekende over de rol van de overheid zei Zoutendijk dat het niet de vraag is of de overheid zal terugtreden, maar hoe ze dat zal moeten doen. Hij noemde een aantal uitgangspunten: ieder dient een menswaardig bestaan te kunnen leiden; de mensen moeten zo veel mogelijk op eigen benen staan

en voor zichzelf blijven zorgen; volledige gelijkwaardigheid en een individuele benadering; zinvolle deregulering; alles doen om weer duurzame, milieu-vriendelijke economische groei te bewerkstelligen. Liberalen propageren niet dat ieder maar voor zichzelf moet opkomen, maar wel dat ieder zich optimaal inzet zodat ook anderen daar beter van worden. „We gaan in de richting van meer individuele ontplooiing, maar individualisme mag niet ontaarden in atomisering van de samenleving.” Onder het no-nonsense kabinet vindt, volgens Zoutendijk, op het eerste gezicht nog veel nonsense plaats - hij noemde tien voorbeelden - maar het lijkt meer dan het in feite is. Het kabinet heeft de moed getoond om onaangename maatregelen te nemen, en de maatschappelijke weerstanden zullen groot blijven. Niet opzij gaan, raade de liberale fractievoorzitter Lubbers en de zijnen aan, ook niet als verkiezingsuitslagen wijzen op een zekere vlucht in het extreem rechtse - Centruumpartij - dat wellicht een tijdelijk verschijnsel is omdat het er nauwelijks een ideologie op na houdt en geen voorbeelden buiten de grenzen heeft. Tenslotte nog een raad aan de premier: „Stelt u zich niet te veel als partijman op, want dan voorzie ik grote problemen”. En een mededeling: „De VVD zal een loyale oppositiepartner blijven en het CDA zal moeten wennen aan een springlevende, creatieve en zelfverzekerde VVD, die zich niet wenst te gedragen als het kleine broertje in de coalitie”.

Voorlichtingsdag „Europa” in het Autotron te Drunen

De gezamenlijke kamercentrales van Noord-Brabant en Zeeland organiseren op zaterdag 28 januari 1984 een voorlichtingsdag over Europa en het Europees Parlement voor VVD-leden, waarbij ook partners en kinderen van harte welkom zijn. Deelname beperkt zich niet tot het gebied van de kamercentrales; ook „van buiten” kan men inschrijven.

Voor de cursisten aan de voorlichtingsdag en voor hun „aanhang” zullen parallel afzonderlijke programma-onderdelen worden verzorgd. Het Autotron van Drunen (nabij Waalwijk) leent zich namelijk bijzonder goed voor een alternatief programma. Met name voor kinderen heeft het Autotron veel te bieden, zodat er voor „elck wat wils” kan worden geboden en niemand zich zal vervelen.

Aan het cursistenprogramma verlenen o.a. Hendrik Jan Louwes en Koojsje Bins hun medewerking.

Er zal op de zelfwerkzaamheid van de deelnemers een beroep worden gedaan door middel van een workshop.

Voor de aanhang zijn er de attracties van het Autotron, alwaar naar gelang van leeftijd kan worden deelgenomen aan een speurtocht, men zich kan amuseren met het spannende miniracecircuit, er oude racefilms vertoond worden en voor de allerkleinsten een kleurwedstrijd op het programma staat. Voor de winnaars van wedstrijdonderdelen zijn er natuurlijk wat prijsjes.

Als de weersomstandigheden het toelaten, zullen ook de Oldtimerbaan en de verkeerstuin buiten aftrek vinden, maar binnen is er al genoeg te beleven.

Ook voor de cursisten is tijd ingeruimd om rond te kijken in het Autotron, waaraan Anton Pieck artistieke medewerking heeft verleend.

U wordt verwacht tussen 10.00 en 10.30 uur. Voor de sluiting zal een lid van de ministerraad worden uitgenodigd. Het ligt in de bedoeling dat u voor 17.00 uur de thuisreis weer kunt aanvaarden.

„Dat zit wel goed daar in Drunen”
Henny Schalkwijk (V. en S.) en Wils van der Voorn (Prop.) van de Bossche Kamercentrale tijdens hun voorbereidingen van de Autotron-Europadag. (Foto: Dries v. Bergeijk)

Voor deelname wordt van alle bezoekers, cursisten en aanhang, een bijdrage van f 6,25 per persoon gevraagd; in dit bedrag zijn het entree tot het Autotron en de kosten voor een eenvoudige gemeenschappelijke broodjeslunch inbegrepen. Drinkjes zijn voor eigen rekening.

Inschrijving geschiedt door middel van bijgaande bon, die vòòr 10 januari 1984 moet zijn ontvangen door C. M. J. Pilaar - Wevershoek 33 - 4301 BM Zierikzee (tel. 01110 - 5046).

Gelijktijdig dient de verschuldigde bijdrage per persoon binnen te komen op bankrekening 66.64.83.000 ten name van Kamercentrale Zeeland VVD, p/a Weststraat 21 te Dreischor.

Postrekeninghouders kunnen gebruik maken van gironummer 179035 van de Nederlandse Middenstandsbank (NMB) te Zierikzee onder vermelding: t.g.v. rekening 66.64.83.000 KC Zeeland VVD in de kolom „mededelingen” op het girobiljet.

Er is plaats voor circa 120 cursisten; aan deelname van aanhang zijn geen beperkingen gesteld. Inschrijving geschiedt op volgorde van binnenkomst. Na ontvangst van uw overschrijving worden toegangsbewijzen, lunchbonnen en het volledige programma aan u toegezonden. ■

Met blokletters invullen a. u. b.

Ondergetekende:

Adres:

Postcode: Woonplaats:

Tel.:

neemt met . . . persoon/personen deel aan de voorlichtingsdag Europa op 28 januari 1984 in het Autotron te Drunen.
Daarvan is/zijn . . . persoon/personen cursist.
Overschrijving van het verschuldigde bedrag heeft inmiddels plaatsgevonden.

Handtekening:

Aan Cees Pilaar - Wevershoek 33 - 4301 BM Zierikzee.

Mogen ambtenaren staken?

Jan Kees Wiebenga

De afgelopen weken heeft Nederland opnieuw in ruime mate kennis gemaakt met het verschijnsel van stakende en actievoerende ambtenaren. Naarmate de acties langer duurden, en hun gevolgen meer merkbaar werden, nam de discussie over hun geoorloofdheid toe. Ook de Tweede-Kamerfractie van de VVD kreeg veel brieven en telefoontjes over de ambtenarenacties, waarbij men om verduidelijking vroeg. Om die reden geven de 2e Kamerleden Jan Kees Wiebenga en Benk Korthals hier een kort overzicht van de stand van zaken.

Benk Korthals

Lange tijd is het aan ambtenaren zonder meer verboden geweest om te staken. Om precies te zijn van 1903 tot 1980 gold er voor hen strafrechtelijk stakingsverbod. Begin 1980 wordt het betreffende artikel van het wetboek van strafrecht ingetrokken.

Vlak daarna volgde een tweede ontwikkeling: Nederland ging over tot ratificatie van het Europees Sociaal Handvest, waardoor het recht van werkstaking werd erkend. Maar daar moet wel iets bij verteld worden. Bij die ratificatie werd een voorbehoud gemaakt met betrekking tot werknemers in overheidsdienst.

De bedoeling daarvan was niet om aan ambtenaren het stakingsrecht te onthouden. Integendeel, het voorbehoud werd gemaakt met de uitdrukkelijke bedoeling hun recht op staking in een wet te regelen. Ook de Tweede Kamer wilde dat. Zij beklemtoonde de tijdelijkheid van het voorbehoud door aanneming van een motie van toenmalige VVD Tweede Kamerlid De Voogd, waarin - kort gezegd - de regering werd uitgenodigd om voor 1 januari 1981 nadere voorstellen aan het parlement te doen ter regeling van de uitoefening van het stakingsrecht door

overheidspersoneel. Op dit punt nu is er een probleem ontstaan. Ondanks de inspanningen van verschillende ministers van Binnenlandse Zaken is tot nu toe nog geen wetsontwerp aan het parlement voorgelegd. Dat ligt mede aan de kabinetswisselingen.

Minister Van Thijn wilde het door zijn voorganger Wiegel opgestelde wetsontwerp aanpassen, terwijl interim-minister Rood geheel afzag van het indienen van een voorstel.

Minister Rietkerk heeft echter de draad weer opgepakt. Een concept-wetsontwerp heeft medio 1983 de instemming van het kabinet gekregen en ligt nu ter bespreking bij het georganiseerd overleg in ambtenarenzaken. Daarna zal het opnieuw naar het kabinet en de Raad van State moeten alvorens het bij de Tweede Kamer kan worden ingediend. Kort gezegd komt de huidige situatie in wezen erop neer, dat er voor

ambtenaren geen wetsbepaling is, die hen recht op staking toestaat, en evenmin een wetsbepaling, die hen deelname aan een staking verbiedt. Terwijl politiek het stakingsrecht voor ambtenaren - als uiterste middel - feitelijk erkend is, zijn de modaliteiten daarvan nog niet geregeld. Dat is de reden, dat tijdens de laatste acties van verschillende zijden de rechter is benaderd (en dus niet vooral door de regering, zoals een Amsterdamse rechter suggereerde).

Duidelijkheid gewenst

Gelukkig is hierbij weer eens duidelijk geworden, dat de Nederlandse rechterlijke macht in volstrekte onafhankelijkheid rechtspreekt. Maar dat op haar in deze situatie van grote maatschappelijke spanningen een zware verantwoordelijkheid ligt, zal wel niemand ontkennen. De VVD is dan ook van mening, dat het wetsontwerp nu spoedig moet komen, zodat de wetgever over de hoofdzaken rond ambtenarenacties duidelijke uitspraken kan doen. Wij denken hierbij bijvoorbeeld aan het bepalen welke ambtenaren in geen geval aan collectieve acties zullen mogen deelnemen, zoals politie-ambtenaren, militairen, brandweerlieden en mogelijke andere categorieën. Daarenboven zal in verband met de vaak verstrekkende gevolgen van ambtenarenacties de bevoegdheid van de regering om in te grijpen ingeval de openbare orde of de volksgezondheid ernstig gevaar lopen dienen te worden geregeld, alsmede de positie van werkwillige ambtenaren. En ook zal er duidelijkheid moeten zijn over de bij collectieve ambtenarenacties toegestane methoden. Een van de criteria, waaraan voldaan dient te worden is, dat evenredigheid moet zijn tussen het doel dat beoogd wordt en het actiemiddel, dat gehanteerd wordt. Dit mede in verband met eventuele schade, welke burgers, bedrijfsleven en de overheid zelf kunnen lijden, vooral bij een lange duur van een actie. Het gebruik van overheidsmateriaal, zoals dienstwagens, is daarbij vanzelfsprekend uit den boze.

Al met al is te hopen dat er liefst spoedig een grotere duidelijkheid komt rond alles wat met het voeren van collectieve acties door ambtenaren samenhangt.

Jan van de Ven

Europa

Moeten we ons laten ontmoedigen door een mislukken van de Europese top in Athene? Ja en nee. Ja, omdat het bijzonder vervelend is dat regeringsleiders voor de zoveelste maal niet in staat blijken elkaar te vinden in een beleid om de gemeenschap verder te ontwikkelen. Nee, omdat een niet bereiken van een akkoord niet tevens het einde van die gemeenschap betekent. De instellingen, in het bijzonder Commissie en Europees parlement, gaan door met hun werk. Ze zouden graag over meer geld beschikken om de gemeenschap verder uit te bouwen, maar als regeringsleiders niet tot een overeenstemming kunnen komen om de afdracht van de btw te verhogen, om andere facetten van de verdragen aan te pakken dan zal met de huidige inkomsten moeten worden volstaan. Zeker, het is bijzonder teleurstellend dat het sociaal beleid niet tot ontwikkeling kan komen, dat het

regionaal beleid op een laag pitje blijft staan, dat er geen geld vrijkomt om het vervoersbeleid te ontwikkelen. Maar een niet vergroten van de eigen inkomsten van de gemeenschap is niet het einde daarvan.

De betekenis van een falen in Athene is dat de landbouw een zware claim blijft leggen op het budget, tenzij bij een volgende samenstelling van de begroting van partners tot de overeenkomst komen dat de landbouw minder uit de algemene middelen krijgt toegewezen.

Voor de gemeenschap zou het inderdaad beter zijn als andere aspecten van de gemeenschappelijkheid aan de orde komen. Ze heeft immers aangetoond op het terrein van de landbouw succesvol te kunnen zijn.

Laten we het erop houden, dat wat nu niet aan bod komt over enige tijd wel een kans krijgt. Ondertussen kunnen wij, als kiezers, achter het parlement blijven staan. Mogelijk is steun vanuit de basis aan het EP voor de regeringsleiders een aansporing om het over niet te lange tijd wel met elkaar eens te worden. ■

Buitenlandse Afdeling te New York opgericht

Het was op een regenachtige namiddag dat op 12 oktober jl. te New York de afdeling buitenland New York/USA werd opgericht.

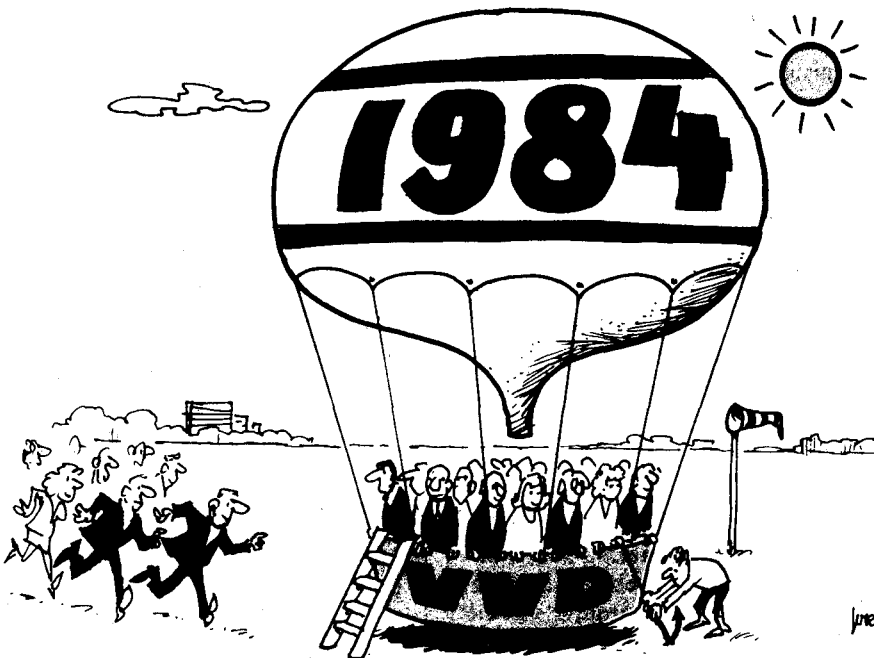
De oprichting werd eerst opportuun nadat met de grondwetswijziging van 17 februari 1983 de mogelijkheid werd geschapen voor Nederlanders woonachtig in het buitenland om hun stem uit te brengen. Dit zal voor de eerste keer geschieden n.a.v. de verkiezingen voor het Europees Parlement in mei 1984. Naast het mede helpen bepalen van VVD-standpunten, via medewerking aan opstelling van verkiezingsprogramma's etc., hoopt de afdeling een nauw contact te leggen tussen bezoekende VVD-functionarissen en de leden van de afdeling, door het organiseren van exclusieve bijeenkomsten.

Tot voorzitter van de afdeling New York/USA werd mr. J. H. A. (Hylke) Vinkeles Melchers benoemd. De heer Melchers is lid van de Buitenlandse Dienst en is tijdens zijn verblijf in Brussel van 1978 tot 1981 actief geweest in de afdeling Brussel, welke afdeling hem destijds voordroeg voor een verkiesbare plaats voor de afgelopen verkiezingen voor de Tweede Kamer.

De afdeling New York staat niet alleen open voor hen die in of rond de stad New York wonen, maar voor alle VVD-leden, waar dan ook woonachtig in de Verenigde Staten.

Belangstellenden kunnen zich wenden tot het secretariaat van de afdeling New York/USA: Mevrouw Lily Kranenburg, 209 East 56th Street, apt. 5j, New York, N.Y. 10022.

Naast bovengenoemden hebben in het bestuur zitting genomen: Ir. Frank W. van den Berg en mr. Jan van Eck. ■

Stap in de goede richting

Met het aannemen door de algemene ledenvergadering van een viertal stellingen ten aanzien van het emancipatiebeleid is weer een stap gezet in de gewenste richting. Allereerst was daar een belangrijke verklaring tegen het maken van onderscheid tussen personen naar ras, geslacht, relationele voorkeur, burgerlijke staat of levensovertuiging in het onderwijs en de uitoefening van bedrijf, beroep of openbare functie. De vergadering onderschreef het voorstel deze vormen van discriminatie met wettelijke middelen te bestrijden door het stellen van sancties. De praktijk van alledag maakt dergelijke maatregelen noodzakelijk.

De tweede stelling benadrukte het belang van het wegnemen van opgelegde rolpatronen om de zelfredzaamheid van mensen te bevorderen. Om ieder daartoe in opvoeding, onderwijs en maatschappij aan te sporen, dient de overheid voorwaardenscheppende en stimulerende maatregelen te treffen. In deze stelling werd ook de eigen verantwoordelijkheid van mensen om aan dit proces mee te werken tot uitdrukking gebracht. Later werd hieraan nog toegevoegd de spoedige realisering van een samenhangend stelsel van voorzieningen op het terrein van de volwasseneneducatie waarin met name het beroepsonderwijs gestimuleerd moet worden.

Werk ondanks recessie

Het recht van mannen en vrouwen op arbeid kwam aan de orde in stelling drie waarin uitgesproken werd dat de mogelijkheden tot deelname van vrouwen aan betaald werk moeten worden verruimd. Van groot belang was daarbij de directe koppeling aan

arbeidstijdverkorting, individuele inkomensbenadering en het realiseren van een evenwichtige verdeling van betaald en onbetaald werk binnens- en buitenshuis. Dat emancipatie niet mag worden beschouwd als een welvaartsverschijnsel kwam naar voren in de formulering dat de economische recessie mensen niet mag terugdringen in de achterstandssituatie waaruit ze gekomen zijn.

Stelling vier ging over het nemen van beslissingen in relatie tot emancipatie. Het aangenomen amendement gaat uit van het streven naar een evenwichtige participatie van vrouwen en mannen in het beheer en bestuur van de samenleving en daarmee in de besluitvorming op alle niveaus. Vrouwen en mannen zullen in evenwichtige mate macht en invloed moeten uitoefenen en medeverantwoordelijkheid moeten dragen voor het beleid en de uitvoerende maatregelen. In de toelichting op deze stelling wordt verwezen naar de aanknopingspunten voor beleid in het Teldersstichtingrapport. „Naar Maatschappelijke Zelfredzaamheid” dat veel lof kreeg toegezwaid.

De toelichting spreekt tevens van het stimuleren van vrouwen teneinde hun achterstandspositie weg te nemen. Omdat de behoefte naar voren kwam aan een definitie van emancipatie zal hierin redactioneel worden voorzien. Tevens werd aangenomen de motie van de Vrouwen in de VVD om de concrete beleidsaanbevelingen in te passen in het beleid van de Kamerfracties en hierover in de loop van 1984 te rapporteren. Al met al vormt hetgeen op 2 december in Alkmaar is vastgelegd een belangrijk resultaat. Voor het eerst is door de partij formeel duidelijk stelling genomen ten gunste van de emancipatie.

Effecten van projecten

Minder fraai was in dit licht bezien de discussie de dag erna over criteria die gesteld zouden moeten worden aan projecten in het kader van ontwikkelingshulp met het oog op hun doelmatigheid.

Voor menigeen was de verbetering van de positie van de vrouw geen aanvaardbaar criterium. Men vreesde de export van Westerse ideologieën en het opleggen van de emancipatiegedachte aan mensen in de derde wereldlanden. Er werd zelfs gesproken van „modegevoeligheid”. Nadat uitvoerig duidelijk was gemaakt dat van het eerste noch van het laatste sprake was en dat het er louter en alleen om ging mede de effecten te beoordelen die bepaalde projecten kunnen hebben op de toch al slechte positie van de vrouw in een ontwikkelingsland werd ook dit onderdeel aanvaard. Een verheugend feit omdat de positie van vrouwen in ontwikkelingslanden voortdurende aandacht behoeft. Projecten gericht op industrialisatie bijvoorbeeld kunnen voor vrouwen desastreuze gevolgen hebben. Het inkomen van gezinnen en families is vaak afhankelijk van de opbrengsten van het werk dat vrouwen doen (bijv. landbouw op kleine schaal). Vrouwen kunnen eenvoudig niet over het hoofd gezien worden als het gaat om geld, werk, kinderen, gezondheidszorg, huisvesting, voeding en geboortenregeling. Aan emancipatie in de betekenis die wij voor ogen hebben is men in de ontwikkelingslanden nog lang niet toe! Een belofte van de VVD om het criterium van de positie van de vrouw te laten meewegen in de besluitvorming rond het opzetten van ontwikkelingsprojecten is dus alleszins verantwoord en opnieuw een stap in de goede richting! ■

Jubilerend Limburg vierde feest

De VVD in Limburg bestaat 25 jaar! Dat werd gevierd. In de Hanenhof te Geleen kwamen zo'n 700 jonge, oude, bekende en onbekende VVD-ers bijeen. Aanwezig op de feestavond waren ook vertegenwoordigers van PvdA en D'66. Opvallende afwezige was het CDA. Vanuit historisch oogpunt misschien wel begrijpelijk. Het is immers nog niet zo lang geleden dat de toenmalige KVP in Limburg zelfs voorkwam dat liberalen bijeen konden komen.

Dat is nu wel anders. Anno 1983 is de VVD in Limburg een volwassen partij. Het aantal liberalen ligt weliswaar nog onder het landelijk gemiddelde, maar bij iedere verkiezing groeit het aantal stemmen in Limburg. Geen bijeenkomsten meer op besloten achterkamertjes, maar openbare vergaderingen. Openheid was dan ook troef in de Hanenhof. Een aangekondigde bommelding mocht de feeststemming niet drukken.

„Gewoon doorgaan”, zei het VVD-kamercentralebestuur. De feestavond begon met toespraken van onder meer VVD-voorzitter Jan Kamminga, VVD-politiek leider Ed Nijpels en de voorzitter van de VVD-kamercentrale in Limburg Sjeng Derks.

Elseviers-journalist, cabaretier Pierre Huyskens had zich bereid verklaard

Samen met Sjeng Derks en Jan Kamminga bekijkt Leni de Haas de zonet ontvangen Thorbeckepenning.

Waarom ging je onder het bordje „verkrijgbaar” staan Sjeng? We zijn zuinig op onze KC-voorzitters.

om de avond aan elkaar te praten. Hij deed dit werkelijk voortreffelijk! De stemming zat er dan ook meteen in. Voor de enorme inzet als secretaris van de KC-Limburg kreeg mevrouw Lenie de Haas de Thorbeckepenning uitgereikt. Jan Kamminga prees haar voor het vele werk, dat zij voor de VVD heeft verricht. Na de speeches speelde een band. Al tijdens het eerste nummer was de dansvloer overvol. De bar draaide op carnavalstempo. Er werden formele en informele gesprekken gevoerd. De aanwezige Kamerleden Max Tripels, Jos van Rey, Frans Feij, Dick Dees, Jaap Metz en Ed Nijpels werden door praktisch alle aanwezigen even aangeschoten voor een praatje.

Het feest straalde een enorme positieve wilskracht uit van de liberale Limburgers. De groei van de partij in deze Bourgondische provincie zal zich ongetwijfeld voortzetten.

Michiel Krom ■

Foto's: Carla Dijkstra

37ste JAARLIJKSE ALGEMENE VERGADERING (68ste algemene vergadering)

De openbare jaarlijkse algemene vergadering van de VVD wordt gehouden op vrijdag 16 en zaterdag 17 maart 1984 in de Buitensociëteit te Zwolle (zie kaartje).

Door de ledenvergaderingen van de afdelingen, de centralevergaderingen van de ondercentrales en kamercentrales, de commissies van advies (art. 60 h.r.) en de bijzondere groepen (art. 78 h.r.) kunnen tot 6 februari 1984 amendementen c.q. moties bij de algemeen secretaris worden ingediend op de voorstellen, zoals die in de beschrijvingsbrief zijn opgenomen. Deze amendementen c.q. moties worden gepubliceerd in *Vrijheid en Democratie* nr. 1298 van 28 februari 1984 (zie voor wijze van indiening: N.B. II).

AGENDA

vrijdag 16 maart 1984 - 14.00 uur.

1. **Opening door de voorzitter, J. Kamminga.**
2. **Jaarverslag van het hoofdbestuur over 1983** (36ste jaarverslag ingevolge art. 18.3 statuten.)
3. **Rekening en verantwoording en jaarverslag van de penningmeester over 1983** ingevolge art. 18.3 statuten.)
4. **Verslag van de commissie van drie leden** ter voorlichting van de algemene vergadering bij de behandeling van de rekening en verantwoording van de penningmeester over het jaar 1983.
De commissie bestaat - in alfabetische volgorde - uit:
J. A. Bouwens te Amstelveen, drs. C. E. Eddy te Amsterdam en J. Fortuin te 's-Gravenhage;
plaatsvervangende leden: A. F. van Kooten te Goor, mr. F. Martin te Delft en J. F. Meijeraan te Naarden.

Benoeming van een commissie van drie leden ter voorlichting van de algemene vergadering bij de behandeling van de rekening en verantwoording van de penningmeester over het jaar 1984 (art. 30.2 statuten).
Voorgesteld worden de volgende leden: J. A. Bouwens te Amstelveen, drs. C. E. Eddy te Amsterdam en J. Fortuin te 's-Gravenhage;
plaatsvervangende leden: G. Kapelle te Haren (Gr.), A. F. van Kooten te Goor en J. F. Meijeraan te Naarden.
Namen van overige kandidaten kunnen tot 6 februari 1984 ter kennis van de algemeen secretaris worden gebracht, mits deze kandidaten zijn gesteld door de ledenvergadering van de afdeling.

*)wordt toegezonden aan de besturen van afdelingen en centrales.

6a. Voorstel van het hoofdbestuur tot voorwaardelijke verhoging van de contributie met ingang van 1 januari 1985 voor de contributiegroepen 92, 93 en 94 (leden van 18 tot 27 jaar, leden van 27 tot 65 jaar en leden van 65 jaar en ouder) van respectievelijk f 35,— tot f 37,50, van f 70,— tot f 75,— en van f 35,— tot f 37,50.

Toelichting:

De 33ste jaarlijkse algemene vergadering 1980 heeft de wens uitgesproken de contributie regelmatig te herzien; de eerste herziening in dit kader (ca. 7 %) werd door de 34ste jaarlijkse algemene vergadering 1981 voor het jaar 1982 goedgekeurd. Aangezien in 1983 geen contributieverhoging plaatsvond en het hoofdbestuur geen gebruik heeft gemaakt van de door de 36ste jaarlijkse algemene vergadering gegeven machtiging tot voorwaardelijke contributieverhoging in 1984, zou het hoofdbestuur gaarne opnieuw door de algemene vergadering in de gelegenheid worden gesteld de mogelijkheid te hebben - zo de omstandigheden dit noodzakelijk maken - de contributie met ingang van 1 januari 1985 te verhogen. Het hoofdbestuur zal van deze machtiging overigens alleen in uiterste noodzaak gebruik maken.

6b. Voorstel afdeling/ondercentrale Arnhem

Contributiebetaling in termijnen mogelijk.
Met name wordt daarbij gedacht aan de mogelijkheid van een gespreide betaling gepaard gaande met een machtiging tot automatische betaling.

Advies hoofdbestuur:

Het hoofdbestuur stelt zich in principe achter dit voorstel. Reeds thans wordt op kleine schaal van gespreide betaling gebruik gemaakt. Het hoofdbestuur zal termijnbetaling mogelijk maken als het desbetreffende lid daarvan mededeling doet aan de algemeen secretaris. De termijnen zullen worden gesteld op een kwartaal (dus vier maal per jaar). Het betrokken lid krijgt dan van het algemeen secretariaat vier maal een accept-girokaart.

Voorhands zullen de extra administratie-kosten niet in rekening worden gebracht.

6c. Voorstel afdeling Goirle

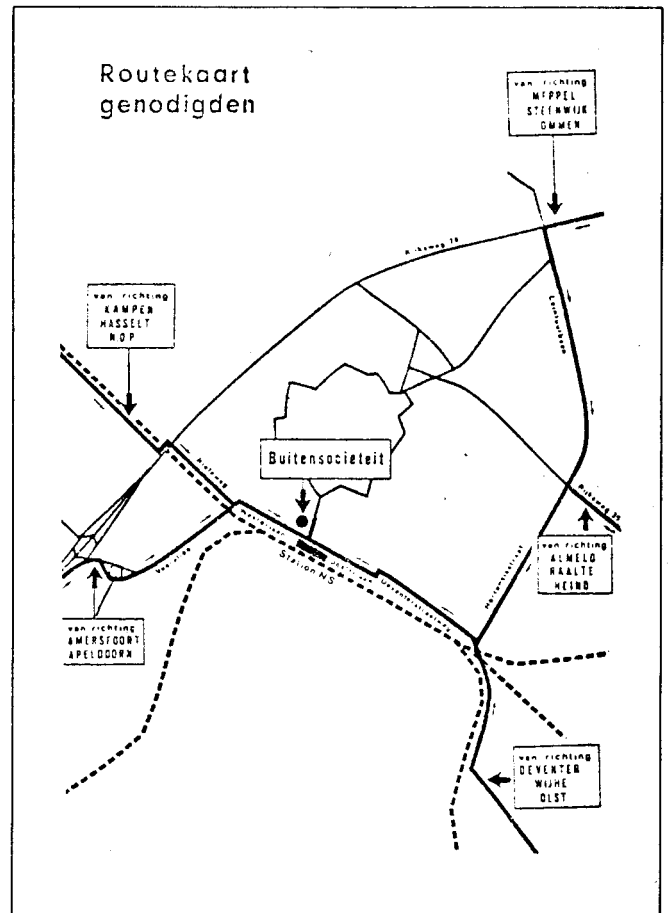
(brief nr. 36612)
De afdeling Goirle heeft geconstateerd dat er een economische achteruitgang is in het inkomen van vele Nederlanders, en zij vragen hierbij de VVD hun contributie te willen verlagen om zo de drempel voor vele (nieuwe) leden te verlagen.

Advies hoofdbestuur:

Zie voorstel hoofdbestuur (6a) en voorts voorstel hoofdbestuur (7).

7. Voorstel van het hoofdbestuur tot wijziging van art. 64.2 h.r. Artikel 64.2 h.r. (thans)

Op een daartoe strekkend verzoek aan de algemeen secretaris worden gewone leden, vallende in leeftijdsgroep 2 als genoemd in artikel 64.1 (gewone leden van 27 tot 65 jaar) opgenomen in groep 3 (gewone leden van 65 jaar en ouder) indien daartoe naar hun mening in verband met vervroegde uittreding of pensionering aanleiding is.

Wijzigingsvoorstel:

... indien daartoe naar het oordeel van het dagelijks bestuur in verband met arbeidsongeschiktheid, vervroegde uittreding, pensioenering of een andere aanmerkelijke vermindering van inkomsten aanleiding is. In het laatste geval zal de mogelijkheid tot het betalen van een lagere contributie voortduren zolang de financiële omstandigheden van de betrokken leden dezelfde blijven.

Toelichting:

Bij besluit van de 36ste jaarlijkse algemene vergadering (1983) werd het hoofdbestuur verzocht aan de 37ste jaarlijkse algemene vergadering een voorstel tot wijziging van art. 64.2 h.r. voor te leggen. Deze algemene vergadering gaf aan dat wellicht één van de criteria om geplaatst te worden in groep 3 (gewone leden van 65 jaar en ouder) het genieten van een sociale uitkering zou dienen te zijn, naast vervroegde uittreding of pensioenering.

Bij verdere bestudering van de problematiek is het hoofdbestuur gebleken dat het genieten van een sociale uitkering niet alléén maatgevend kan zijn om vermindering van contributie te verkrijgen, hetgeen overigens ook geldt voor alléén vervroegde uittreding of alléén pensioenering. Het hoofdbestuur acht in wezen maatgevend een zodanige aanmerkelijke vermindering van het netto-inkomen, waarbij alle elementen van het inkomen te zamen, dus met inbegrip van een sociale uitkering, een pensioen of een VUT-uitkering, aanleiding dienen te zijn om deze beslissing te nemen.

8. Benoeming leden en plaatsvervangende leden commissie van Beroep (art. 32 statuten).

Wegens periodiek aftreden van de leden en plaatsvervangende leden van de commissie van Beroep heeft het hoofdbestuur krachtens zijn bevoegdheid, vervat in artikel 54.3 h.r., kandidaat gesteld voor het lidmaatschap:

voorzitter:

prof. mr. J. M. Polak te Ede (herbenoeming)

leden:

mevr. mr. A. Nieuwenhuis-Nagtglas Boot te Haren (Gr.) (benoeming)

ir. T. Thalhammer te Son (benoeming)

voor het plaatsvervangend lidmaatschap:

A. Bos te Apeldoorn (benoeming)

G. K. J. M. Hamm te Amsterdam (benoeming)

mr. H. C. G. L. Polak te Rotterdam (benoeming)

Naast het hoofdbestuur is ook elke ledenvergadering van een afdeling krachtens artikel 54.3 h.r. bevoegd voor elke te voorziene plaats één kandidaat te stellen.

Van een door een ledenvergadering van een afdeling te stellen kandidaat dienen naam, woonplaats, afdeling en een schriftelijke bereidverklaring de kandidatuur te aanvaarden vóór 6 februari 1984 ter kennis van de algemeen secretaris te worden gebracht (art. 54.4 h.r.)

9. Definitieve vaststelling kandidatenlijst Europese Parlement (ingevolge art. 11 voorlopig reglement kandidaatstelling EP).

Toelichting:

Op 11 februari 1984 stelt de verkiezingsraad de kandidatenlijst voor het Europese Parlement op. De algemene vergadering stelt ingevolge art. 11.6 (EP), aan de hand van deze van de verkiezingsraad ontvangen kandidatenlijst, uit de groslijst de in te dienen kandidatenlijst naar volgorde van voorkeur definitief vast, met dien verstande evenwel dat voor een wijziging een meerderheid van twee derden van de uitgebrachte geldige stemmen vereist is. De door de verkiezingsraad opgestelde lijst wordt gepubliceerd in Vrijheid en Democratie nr. 1298 van 28 februari 1984.

10. Voorstellen van afdelingen en centrales.

A. Afdeling/ondercentrale Arnhem

Voorstel:

Openbaarheid van vergaderingen waar het kandidaatstellingen betreft.

Toelichting:

Steeds weer wordt de klacht ontvangen dat kandidaten na een kandidaatstellingsvergadering via echtgenoot, familie of vrienden moeten vernemen wat er over hen tijdens de vergadering gezegd is. Afdeling en ondercentrale Arnhem zijn van mening dat een liberale partij als de VVD een dergelijke beslotenheid niet past.

Advies hoofdbestuur:

Hoewel in de 35ste jaarlijkse algemene vergadering (1982) werd toegezegd uiterlijk in de jaarlijkse algemene vergadering 1984 te komen met alternatieven waar het gaat om deelneming van kandidaten aan de besluitvorming in de kandidaatstellingsvergaderingen (in het bijzonder bij raadsverkiezingen), acht het hoofdbestuur het juist de commissie Kandidaatstelling en Technisch Advies niet voor de voeten te lopen en de adviezen van deze commissie ten aanzien van dit punt af te wachten. Het hoofdbestuur ontraadt derhalve dit voorstel. De commissie streeft er naar in de tweede helft van 1984 de adviezen ten aanzien van de kandidaatstelling GR af te ronden waarna een algemene vergadering zich zal uitspreken, zodat vervolgens de concepten van o.a. Tweede Kamer, Eerste Kamer en gemeenteraden aan de jaarlijkse algemene vergadering 1985 kunnen worden voorgelegd, zodat het reglement GR in werking kan treden ten behoeve van de raadsverkiezingen 1986.

B. Afdeling/ondercentrale Arnhem

Voorstel:

Het zorgdragen voor een betere tijdsplanning tussen het tijdstip van verschijnen van beschrijvingsbrieven en de uiterste datum waarop amendementen bij het hoofdbestuur moeten zijn ingediend.

Toelichting:

Ter voorbereiding van amendementen voor de 67ste algemene vergadering waren minder dan 4 weken beschikbaar; dit wordt als volstrekt onvoldoende ervaren.

Advies hoofdbestuur:

In het algemeen wordt, gelet op het activiteitschema dat steeds vóór de zomervakantie wordt gepubliceerd in Vrijheid en Democratie, rekening gehouden met een ruime tijdsplanning, o.a. ter voorbereiding van algemene vergaderingen. Het hoofdbestuur acht de kritiek op de tijdsplanning dan ook niet terecht.

Ter voorbereiding van de 67ste algemene vergadering moest de algemeen secretaris helaas rekening houden met een late inbreng van stukken ten behoeve van deze vergadering en voorts met het congres van de ELD en andere activiteiten in het najaar, zodat alleen het minder gelukkige weekend van 2/3 december voor het houden van een vergadering overbleef. Nog later of nog eerder was onmogelijk. Zo de vergadering op 9/10 december had kunnen plaatsvinden, dan zou de tijdsplanning veel beter zijn geweest. Het hoofdbestuur blijft ernaar streven de afdelingen zoveel mogelijk de tijd te geven om tot besluitvorming ten aanzien van in te dienen amendementen c.q. moties te komen.

C. Afdelingen 's-Gravenhage en Groningen
(brieven nrs. 36719 en 36764)

Voorstel:

De afdelingen 's-Gravenhage en Groningen verzoeken het hoofdbestuur een statutenwijziging voor te bereiden en aan de algemene vergadering voor te stellen op een zodanige wijze, dat naast de voorzitters van de VVD-fracties in de Eerste en Tweede Kamer de voorzitter van de subfractie van de Nederlandse Europese liberalen als lid met adviserende stem in het hoofdbestuur zitting kan nemen.

Toelichting:

De afstand tussen de Euro-liberalen in het Europese Parlement en de liberale achterban in Nederland wordt door velen te groot geacht. Via het partijbestuur zou de informatiestroom vanuit het Europese Parlement naar de leden gestalte kunnen krijgen. Daartoe zou de lijststaanvoerder van de Nederlandse liberalen in het Europese Parlement op analoge wijze als de voorzitters van de Eerste- en Tweede-Kamerfractie van de VVD binnen het partijbestuur als lid moeten kunnen functioneren.

Advies hoofdbestuur:

Het hoofdbestuur stemt van ganser harte met dit voorstel in. Op welke wijze een en ander in statuten en reglementen gerealiseerd dient te worden, zal door het hoofdbestuur na aanneming van dit voorstel nader worden bekeken, waarbij noodzakelijke wijzigingsvoorstellen van de

reglementen zullen worden ingediend op de najaarsbijeenkomst van de algemene vergadering 1984.

Vooruitlopend op deze najaarsvergadering zal het hoofdbestuur overigens onmiddellijk na de jaarlijkse algemene vergadering een vertegenwoordiger van de VVD-leden in de liberaal-democratische fractie van het Europese Parlement uitnodigen de vergaderingen van dagelijks bestuur c.q. hoofdbestuur bij te wonen.

D. Afdeling Papendrecht

Voorstel:

De afdeling Papendrecht, op 13 oktober 1983 in vergadering bijeen, verzoekt het hoofdbestuur het contact tussen het hoofdbestuur en de Tweede-Kamerfractie enerzijds en de individuele leden en afdelingsbesturen anderzijds te intensiveren en te structureren.

Toelichting:

Dit contact wordt vooral gemist als het gaat om het betrekken van de leden en de afdelingen bij de meningsvorming over algemene onderwerpen en daarover verschenen (belangrijke) nota's, wetsvoorstellen e.d., die voor het gehele land of delen daarvan van rechtstreeks belang zijn. Voorbeelden: de verstedelijkingsnota, de minderhedennota, de nota mediabeleid enz. enz., en zeker ook nota's op onderwijsgebied.

Als het hoofdbestuur een uittreksel uit zo'n nota met belangrijke punten aan de afdelingen zou zenden, dan kan discussie daarover plaatsvinden en commentaar worden geleverd, dat dan door de Tweede-Kamerfractie in haar uiteindelijke reactie zou kunnen worden betrokken. Hetzelfde zou gelden op provinciaal niveau.

Advies hoofdbestuur:

Op 25 april 1981 heeft de partijraad een regeling met betrekking tot de behandeling van de rapporten van de Teldersstichting aanvaard. Deze regeling is gepubliceerd in het Jaarboek '83, blz. 349. Uit die regeling blijkt dat aan dergelijke nota's (publicaties) door de gehele partij ruime aandacht kan worden gegeven zodat afdelingen, en daarmee dus ook de leden individueel, via hun vertegenwoordigers bij standpuntbepaling ter zake betrokken zijn. Vaak worden ook nota's van partijcommissies in de gehele partij ter discussie gesteld, zoals o.a. plaats heeft gevonden op de 67ste algemene vergadering van 2 en 3 december j.l. Ook daar hebben de afdelingen ruimschoots de gelegenheid gehad om hun invloed te doen gelden. Of uitspraken van de partij bij de behandeling van nota's voor de Tweede-Kamerfractie aanleiding zijn deze in haar eindoordeel te betrekken, is ter competentie van deze fractie zelf. Wel is de Tweede-Kamerfractie gehouden aan uitspraken, in het verkiezingsprogramma gedaan. Aan een verkiezingsprogramma liggen meestal mede nota's van partijcommissies ten grondslag. De algemene vergadering stelt uiteindelijk het programma vast en dus hebben de afgevaardigden van afdelingen weer alle kansen namens hun afdeling een inbreng te leveren bij de uiteindelijke standpuntbepaling. Het hoofdbestuur meent reeds in ruime mate aan het verzoek, zoals vervat in het voorstel, te voldoen.

E. Afdeling Zoetermeer (brief nr. 36507)

Voorstel:

Wijziging van de artikelen 8 en 9 van de statuten.
Art. 8 wijzigen in: Als gewoon lid kunnen tot de VVD worden toegelaten zij die de leeftijd van 16 jaar hebben bereikt, die niet ten gevolge van een gerechtelijk gewijsde het actief en/of passief kiesrecht hebben verloren en van wie kan worden verwacht dat zij de liberale beginselen zijn toegeedaan.
Art. 9.1 wijzigen in: Als aspirant-lid kunnen tot de VVD worden toegelaten zij die nog niet de leeftijd van 16 jaar hebben bereikt en die overigens voldoen aan de in artikel 8 gestelde vereisten.
Art. 9.2 behoeft geen wijziging.
Art. 9.3 wijzigen in: Op de dag dat een aspirant-lid de leeftijd van 16 jaar bereikt, wordt een aspirant-lid gewoon lid.

Toelichting:

Het is wenselijk dat jonge mensen van 16 en 17 jaar de mogelijkheid hebben volledig lid te worden van de VVD. Ook bij de JOVD kent men gewone leden vanaf 16 jaar. Eenzelfde leeftijds grens vereenvoudigt ook nog een samenwerking in welke vorm dan ook.

Advies hoofdbestuur:

Het hoofdbestuur is met de afdeling van mening dat jongeren van 16 en

17 jaar de mogelijkheid moeten hebben zich actief binnen de VVD met politiek bezig te kunnen houden. Juist met het oog daarop kent de VVD het instituut van aspirant-leden. Aspirant-leden bezitten weliswaar geen stemrecht, maar zijn voor de rest gelijkwaardig aan alle overige leden. Het stemrecht is gebonden aan de grens van 18 jaar omdat dit de leeftijd is, waarop het kiesrecht kan worden uitgeoefend. Dit is in de lijn met ons gedrag in het verleden. Bovendien zou elke andere leeftijds grens arbitrair zijn.

Het hoofdbestuur onderkent echter de ondertoon in het voorstel van Zoetermeer, om vooral ook de jongeren volledig de kans te bieden zich in de VVD te manifesteren en zal bij zijn beleid dit voortdurend betrekken.

Het voorstel als door Zoetermeer verwoord meent het hoofdbestuur te moeten ontraden.

F. Afdeling Zoetermeer (brief nr. 36507)

Voorstel:

Wijziging van artikel 25 van de statuten.

Art. 25.1 wijzigen in:

Art. 25. Onverenigbaar met elkaar is: het lidmaatschap van het hoofdbestuur met het lidmaatschap van een Kamerfractie met uitzondering van het lidmaatschap krachtens artikel 23.1 onder 4.

Art. 25.2 vervalt.

Art. 25.3 vervalt.

N.B. Art. 43 van het huishoudelijk reglement dient hiermee tegelijkertijd te vervallen.

Toelichting:

De communicatie tussen hoofdbestuur/dagelijks bestuur en de Kamerfracties is voldoende gewaarborgd door het lidmaatschap (met adviserende stem) van de voorzitters van de Kamerfracties of degenen die hen vervangen. Het is ongewenst dat nog eens maximaal vier leden van de Kamerfracties zitting zouden kunnen hebben in het hoofdbestuur, resp. twee leden in het dagelijks bestuur.

Advies hoofdbestuur:

Gelet op de beraadslagingen tijdens de 36ste jaarlijkse algemene vergadering over de vraag of binnen de partij behoefte bestaat aan een regeling inzake cumulatie van functies, acht het hoofdbestuur het minder zinvol thans partiële besluitvorming inzake cumulatie van functies in behandeling te nemen. Met het eventueel aanvaarden van dit voorstel zou de jaarlijkse algemene vergadering 1984 een aanvang maken met aan de beraadslagingen in de jaarlijkse algemene vergadering 1983 hun waarde te ontnemen.

11. Voorstellen commissie Bijzondere Besluitvormingsprocedure (zie bijlage I)

12. Bespreking van het beleid van het hoofdbestuur.

Het hoofdbestuur stelt zich voor dat de bespreking van het gevoerde beleid o.a. de volgende punten zal betreffen:

1. het jongerenbeleid;
2. het beleid ten aanzien van de Organisatie Vrouwen in de VVD;
3. het beleid ten aanzien van vorming en scholing;
4. het beleid inzake propaganda en voorlichting;
5. het beleid ten aanzien van de status van Vrijheid en Democratie (zie bijlage II)

13. Rondvraag.

... vrijdag 16 maart 1984 - 20.00 uur.

(men wordt verzocht om 19.45 uur in de zaal aanwezig te zijn met het oog op eventuele televisie-opnamen)

14. Rede door de voorzitter, J. Kamminga.

15. Rede door de vice-minister-president, drs. G. M. V. van Aardenne.

16. Begroeting van de gasten.

17. Rede door de lijsttrekker bij de Europese verkiezingen.

18. Rede door de voorzitter van de Tweede-Kamerfractie, drs. E. H. T. M. Nijpels.

... zaterdag 17 maart 1984 - 9.30 uur.

19. Zo nodig voortzetting van de vergadering met betrekking tot de onderwerpen, genoemd onder 10 t/m 13 van deze beschrijvingsbrief.

20. Bespreking van het beleid ten aanzien van Vrijheid en Democratie.

21. Benoeming van vier leden van het dagelijks bestuur.

- Benoeming van een ondervoorzitter.

Wegens periodiek aftreden van mevrouw E. van Raalte-Tuijnman te Leusden moet in de vacature van ondervoorzitter worden voorzien. Het hoofdbestuur heeft in zijn vergadering van 19 september 1983 voor deze vacature kandidaat gesteld: mevrouw E. van Raalte-Tuijnman te Leusden.

- Benoeming van een penningmeester.

Wegens periodiek aftreden van mr. J. de Monchy te Rhooen moet in de vacature van penningmeester worden voorzien.

Het hoofdbestuur heeft in zijn vergadering van 19 september 1983 voor deze vacature kandidaat gesteld: mr. J. de Monchy te Rhooen.

- Benoeming van een secretaris voor de voorlichting.

Wegens periodiek aftreden van drs. B. J. M. Verwaayen te Wateringen moet in de vacature van secretaris voor de voorlichting worden voorzien.

Het hoofdbestuur heeft in zijn vergadering van 19 september 1983 voor deze vacature kandidaat gesteld: drs. B. J. M. Verwaayen te Wateringen.

- Benoeming van een secretaris voor de internationale betrekkingen. Wegens periodiek aftreden van A. M. van Bemmelen te 's-Gravenhage moet in de vacature van secretaris voor de internationale betrekkingen worden voorzien.

Het hoofdbestuur heeft in zijn vergadering van 19 september 1983 voor deze vacature kandidaat gesteld: A. M. van Bemmelen te 's-Gravenhage.

Voor de levensbeschrijving van deze kandidaten wordt verwezen naar Vrijheid en Democratie nr. 1289 van 27 september 1983, blz. 7.

(Zo spoedig mogelijk na de datum (31 december 1983), waarop overige kandidaten uiterlijk gesteld kunnen worden, zal door middel van publicatie in Vrijheid en Democratie worden medegedeeld of de reeds gestelde kandidaten benoemd zullen worden verklaard - ingevolge art. 73 h.r. - of dat een verkiezing tijdens de algemene vergadering noodzakelijk zal zijn.)

22. Afscheid van de hoofdbestuursleden die in het afgelopen jaar zijn afgetreden en welkom aan de nieuwe leden van het hoofdbestuur.

23. Adviezen commissie Kandidaatstelling en Technisch Advies inzake reglement Eerste Kamer (zie bijlage III).

24. Bespreking van het beleid van de Kamerfracties en van de VVD-leden in het Europese Parlement.

Aan de hand van een door de Tweede-Kamerfractie op te stellen notitie zal een aantal punten ter bespreking aan de algemene vergadering worden voorgelegd. In deze notitie zullen o.a. de voorstellen met betrekking tot dit beleid, door afdelingen c.q. centrales ingediend, worden verwerkt.

Voorts zal aan de kamercentrales worden gevraagd om vóór 15 januari a.s. onderwerpen ten behoeve van de notitie bij de algemeen secretaris in te dienen.

De notitie zal worden gepubliceerd in een uitgave van Vrijheid en Democratie, bij voorkeur in nr. 1298 van 28 februari 1984.

...zaterdag 17 maart 1984 - 14.00 uur.

25. Zo nodig voortzetting van de vergadering met betrekking tot de onderwerpen onder 20 t/m 24 van deze beschrijvingsbrief.

26. Korte toespraak door de voorzitter van de JOVD, H. Vermeer.

27. Rede door de voorzitter van de Eerste-Kamerfractie, prof. dr. G. Zoutendijk.

29. Sluiting door de voorzitter.

Het hoofdbestuur van de VVD:
J. Kamminga, voorzitter.
W. J. A. van den Berg, algemeen secretaris.

Nota Bene

1. De aandacht van de afdelingen wordt gevestigd op art. 20 van de statuten en op art. 49.1 t/m 49.4 van het huishoudelijk reglement, die luiden als volgt:

20.1 Het stemrecht in de algemene vergadering wordt uitgeoefend door afgevaardigden van de afdelingen.

20.2 Voor iedere vijftig leden van een afdeling per één januari onderscheidenlijk één juli van het lopende jaar wordt één stem uitgebracht; daarbij wordt het aantal leden van elke afdeling naar boven afgerond tot vijftig of een veelvoud daarvan.

20.3 Voor afdelingen die na één januari onderscheidenlijk één juli van het lopende jaar zijn opgericht of waarvan de grenzen na die data zijn gewijzigd, wordt het aantal stemmen op de in artikel 20.2 bepaalde wijze vastgesteld op grondslag van het aantal leden dat één week voor de dag van de vergadering tot de afdeling behoort.

20.4 De aspirant-leden worden voor de bepaling van het ledental van een afdeling als bedoeld in artikel 20.2 en 20.3 buiten beschouwing gelaten.

20.5 De afgevaardigden van een afdeling worden benoemd door de ledenvergadering van die afdeling.

20.6 Iedere afgevaardigde stemt in de algemene vergadering zonder last, naar vrije overtuiging.

49.1 Bij benoeming van afgevaardigden als bedoeld in artikel 20.5 van de statuten, benoemt de ledenvergadering één of meer plaatsvervangers, al dan niet per afgevaardigde.

49.2 Indien de ledenvergadering meer dan één afgevaardigde benoemt, kan zij tevens vaststellen hoeveel stemmen iedere afgevaardigde met inachtneming van het in artikel 20 van de statuten bepaalde aantal stemmen ter algemene vergadering zal uitbrengen; toezicht op de naleving van zodanig besluit berust bij de afgevaardigden van de afdeling zelf.

49.3 Afgevaardigden kunnen hun vertegenwoordiging overdragen aan andere afgevaardigden van dezelfde of van een andere afdeling.

49.4 De voorzitter kan van iedere afgevaardigde verlangen dat deze zijn bevoegdheid aantoonde, bij gebreke waarvan de betrokken afgevaardigde geen stemmen meer mag uitbrengen. Voorts wordt de afdelingen verzocht, indien zij bij de punten 12 (beleid hoofdbestuur), 13 (rondvraag) en 20 (beleid ten aanzien van Vrijheid en Democratie) speciale onderwerpen ter sprake willen brengen, hiervan vóór 6 februari 1984 mededeling te doen aan het algemeen secretariaat, zodat hoofdbestuur en hoofdredacteur Vrijheid en Democratie de gelegenheid hebben zich hierop voor te bereiden. Bovendien is het noodzakelijk dat de sprekers zich steeds tijdig voor het betreffende agendapunt aan de orde komt, hebben aangemeld bij de algemeen secretaris, opdat een evenredige verdeling van de beschikbare spreektijd kan worden vastgesteld.

II. Ingevolge besluit van het hoofdbestuur mag ten behoeve van de indiening van amendementen en moties voor de jaarlijkse algemene vergadering **uitsluitend** gebruik worden gemaakt van formulieren, die door het algemeen secretariaat zo spoedig mogelijk zullen worden toegezonden aan de secretarissen van afdelingen, centrales, bijzondere groepen en commissies (art. 60 h.r.).

Voorstellen commissie Bijzondere Besluitvormingsprocedure.

Inleiding

Reeds tijdens de 34ste jaarlijkse algemene vergadering van 1981 is gesproken over de bijzondere besluitvormingsprocedure (art. 48 h.r.) zoals die door het hoofdbestuur kan worden toegepast bij de behandeling door de partij van verkiezingsprogramma's e.d. Na aanvaarding van een amendement van de afdeling Groningen zegde het hoofdbestuur toe zich nader over deze procedure te zullen buigen. Dit heeft geleid tot de instelling van een commissie onder voorzitterschap van de heer P. L. van den Bossche.

Tijdens de 35ste jaarlijkse algemene vergadering van 1982 kwam een voorstel van de ondercentrale Gouda aan de orde; elementen hieruit zijn, zoals destijds toegezegd, eveneens door de commissie Van den Bossche in beschouwing genomen.

Bijgaand treft u, analoog aan de werkwijze van de commissie Kandidaatstelling en Technisch Advies, de globale opzet van de voorgestelde procedure aan. Alvorens deze procedure in reglementen artikelen te vertalen zou de commissie graag vernemen of de voorgestelde procedure instemming vindt.

De vrijwel onmogelijke taak waarvoor de commissie zich gesteld zag was enerzijds het vinden van een compromis tussen het waarborgen van het democratisch karakter van de procedure, en dus de garantie dat alle leden van de partij aan de besluitvorming kunnen deelnemen, en anderzijds de noodzaak om binnen een betrekkelijk korte periode de procedure af te ronden en de papierlawine die een en ander met zich meebrengt hanteerbaar te houden voor het algemeen secretariaat.

De door de commissie Bijzondere Besluitvormingsprocedure gekozen uitgangspunten zijn:

1. Het democratisch gehalte van de besluitvorming dient zo hoog mogelijk te zijn.
Daarom dient:
 - a. aan afdelingen geen beperking te worden opgelegd ten aanzien van het aantal in te dienen amendementen;
 - b. besluitvorming op elk niveau in de procedure plaats te vinden bij gewone meerderheid van het aantal geldig uitgebrachte stemmen. (1:1 resp. 1:50).
2. De ondercentrale (OC) dient structureel een taak te krijgen in de besluitvorming. Als bestuurslaag binnen de partijstructuur van de VVD dient de OC daar waar mogelijk bij de partij-aangelegenheden te worden betrokken. Bovendien is de OC een bestuurslaag betrekkelijk dicht bij de basis, vaak op de hoogte van plaatselijke situaties met directe contacten met afdelingsbesturen, zodat van de invloed van de OC een „zuiverende” werking mag worden verwacht ten aanzien van het aantal aangeboden amendementen.
3. De totale procedure wordt bij periodieke verkiezingen voor de Tweede Kamer enerzijds begrensd door de zomervakantiemaanden en anderzijds door de kandidaatstelling. Daarom dient het programma in ontwerp aan het hoofdbestuur (HB) in de maand september te worden aangeboden. Binnen 21 weken dient de totale procedure te zijn doorlopen en vaststelling te zijn geschied, zodat de kandidatenlijsten kunnen worden vastgesteld na totstandkoming van een verkiezingsprogramma.
4. Het aantal aan de algemene vergadering (AV) voor te leggen amendementen moet niet groter zijn dan een werkbaar hoeveelheid. Daarom dient:
 - a. in de procedure een geïnstitutionaliseerde (laatste, extra) zeef te worden ingebouwd alvorens het conceptprogramma met amendementen, toelichting en adviezen wordt voorgelegd aan het HB; deze „zeef”, te noemen programmaraad (PR), ware eveneens de bevoegdheid toe te kennen amendementen niet door te laten;
 - b. zowel aan de OC's als de kamercentrales (KC) de bevoegdheid te worden toegekend om amendementen niet door te laten;
 - c. zowel aan centrales als aan programmaraad de bevoegdheid te worden toegekend om amendementen te vervangen dan wel samen te voegen;
 - d. aan het HB bevoegdheid te worden toegekend facultatief te

bepalen hoeveel amendementen door de PR kunnen worden doorgelaten;

e. de besluitvorming ten aanzien van amendementen „niet bespreken in AV” plaats te vinden binnen het HB; bij die besluitvorming wordt aangegeven welke amendementen van redactionele aard worden geacht en die ter verwerking dienen te worden voorgelegd aan de redactiecommissie.

5. De procedure zal zodanig moeten worden opgezet dat de (ver)werkbaarheid op het algemeen secretariaat niet in gevaar komt. Daarom dient:
 - a. daar waar de democratie zoveel als mogelijk is in stand wordt gehouden door de mening te vragen van en het oordeel te leggen bij de basis, i.c. de afdelingsvergadering en opvolgende niveaus, eveneens de verantwoordelijkheid voor de verwerking bij die basis te worden gelegd;
 - b. aanbieding van amendementen, adviezen etc. aan het naast hogere niveau te geschieden door het algemeen secretariaat, alwaar voor vermenigvuldiging van de aangeboden amendementen zal worden zorggedragen; een copie daarvan zal in dit stadium eveneens worden aangeboden aan het daarop volgend niveau;
 - c. overschrijding van de tijdslimiet op welk niveau dan ook, te leiden tot onmiddellijke en onherroepelijke diskwalificatie van de ingezonden amendementen.

6. Het democratisch gehalte van de besluitvorming wordt uiteraard mede beïnvloed door de samenstelling van de PR. Ter waarborging van het democratisch gehalte zou de PR bij voorkeur dienen te bestaan uit afgevaardigden van de onderscheiden KC's, uit de besturen van de resp. KC's te benoemen. Deze afgevaardigden worden overigens benoemd door de centrale vergadering van de KC.

Per KC heeft één vertegenwoordiger zitting in de PR. Voor de werkbaarheid binnen de PR doch tevens om wille van de tijd dient advisering en besluitvorming in één dag te worden afgerond. De PR wordt voor de uitoefening van zijn taak bijgestaan door per hoofdstuk te benoemen werkgroepen. Deze werkgroepen bestaan uit vertegenwoordigers uit de onderscheiden KC's, te benoemen door het kamercentralebestuur. Iedere werkgroep benoemt uit haar midden een voorzitter en een secretaris.

Besluiten worden genomen met gewone meerderheid van stemmen. Elke vertegenwoordiger beschikt over één stem. Per KC wordt per werkgroep één vertegenwoordiger benoemd. PR en werkgroep vergaderen op dezelfde dag (zaterdag). Een lid van de PR kan lid zijn van een werkgroep.

De voorzitter van de programmaraad is de voorzitter van de partij of degene die hem vervangt.

De secretaris van de programmaraad is de algemeen secretaris van de partij of degene die hem vervangt.

Besluiten in de PR worden genomen met gewone meerderheid van stemmen.

Elk lid van de PR beschikt over één stem.

Voor de goede orde worden onderstaand de meest essentiële verschillen weergegeven met de huidige procedure.

1. Op elk niveau vindt besluitvorming plaats bij gewone meerderheid van stemmen.
2. OC's krijgen structureel een plaats en kunnen besluiten amendementen niet door te laten. Tevens krijgen zij een adviesbevoegdheid aan de KC-besturen omtrent het al dan niet aan de algemene vergadering voorleggen van de aan de KC's doorgezonden amendementen.
3. Ook de KC's krijgen de bevoegdheid bij de aan de PR door te zenden amendementen adviezen te geven over het al dan niet behandelen in de algemene vergadering.
4. Nieuw is voorts de PR die als politiek orgaan in de plaats komt van het in de huidige procedure aanwezige overleg van HB met de secretarissen van de KC's en de voorzitters van de partijcommissies.

Beleid hoofdbestuur inzake Vrijheid en Democratie.

Op de 36ste jaarlijkse algemene vergadering werd aanvaard een motie van de kamercentrale Dordrecht met betrekking tot het toen voorliggende concept-redactiestatuut, waarbij werd uitgesproken:

- „1. dat de huidige hoofdredacteur en de situatie van dit moment geen enkele aanleiding geven tot enige kritiek;
 2. dat Vrijheid en Democratie het officiële partij-orgaan van de VVD dient te zijn;
 3. dat gewaarborgd dient te zijn dat de redactionele inhoud van Vrijheid en Democratie in overeenstemming is met de partijstandpunten;
 4. dat, met respect voor de journalistieke vrijheid van de hoofdredacteur, de eindverantwoordelijkheid bij het hoofdbestuur behoort te liggen en het dan ook mogelijk moet zijn dat het hoofdbestuur namens de partij in uitzonderlijke gevallen zijn invloed laat gelden;
 5. dat het thans ter tafel liggende ontwerp-redactiestatuut strijdig is met bovenstaande gedachte en derhalve dient te worden herzien”.
- (Zie Vrijheid en Democratie nr. 1285 van 10 mei 1983, blz. 5.)

Het hoofdbestuur heeft zich nadien over de uitvoering van de motie gebogen. Daarbij werd het geconfronteerd met het feit dat er sinds 2 maart 1948 een Stichting Vrijheid en Democratie bestaat, ingeschreven in het stichtingenregister van de Kamer van Koophandel te 's-Gravenhage onder nr. 150813, die ten doel heeft het doen uitgeven van het partij-orgaan zoals omschreven in artikel 61.1 h.r. Deze stichting is door het hoofdbestuur van de VVD op 14 februari 1948 in het leven geroepen om zowel organisatorische als ideële redenen. De leden van het bestuur van de stichting worden benoemd door het hoofdbestuur. Voorts onderhoudt het hoofdbestuur de formele betrekkingen met deze stichting, zoals omschreven in art. 39.2 onder 2 h.r., zodat formeel aan de stichting de bevoegdheden van het hoofdbestuur zijn gedelegeerd.

Dit alles overwegende heeft het hoofdbestuur na ampele beraadslaging in zijn vergadering van 29 augustus 1983 besloten de stichting te reactiveren met als uiteindelijk doel dat een redactiestatuut overbodig zou worden mits richtlijnen voor de redactie door het bestuur van de stichting zouden worden opgesteld.

De redactieraad, waarvan de leden worden benoemd door het bestuur van de stichting, heeft in zijn bijeenkomst van 5 september 1983 deze concept-richtlijnen goedgekeurd, waarna het hoofdbestuur zich in zijn vergadering van 31 oktober 1983 met deze gang van zaken accoord heeft verklaard.

Het hoofdbestuur meent dat daarmee is gehandeld in de geest van de motie-Dordrecht, waarbij de eindverantwoordelijkheid blijft bij de algemene vergadering (art. 61.2 h.r.) en, zo de algemene vergadering niet bijeen is, bij het hoofdbestuur dat op zijn beurt deze gedelegeerd heeft aan de Stichting Vrijheid en Democratie. In uitzonderlijke gevallen is de invloed van het hoofdbestuur op het beleid van de redactie derhalve zowel in de statuten van de stichting als in de richtlijnen voor de redactie gewaarborgd.

Adviezen commissie Kandidaatstelling en Technisch Advies inzake reglement op de kandidaatstelling voor leden van de Eerste Kamer

I. Algemene inleiding

Naar aanleiding van ter zake ingediende voorstellen besloot de 34ste jaarlijkse algemene vergadering 22 mei 1981 tot het volgende:

„Het hoofdbestuur zal een commissie instellen om de systematiek van de technische inrichting van de kandidatenlijsten en de mogelijkheden en de onmogelijkheden daarvan, alsmede het reglement op de kandidaatstelling voor leden van de Tweede Kamer aan een nader onderzoek te onderwerpen en daarover te rapporteren aan de 35ste jaarlijkse algemene vergadering.”

Bij de instelling van deze commissie, volgens besluit van 24 augustus 1981, heeft het hoofdbestuur meegedeeld dat, zeker na de ontwikkelingen rond de toen recente verkiezing van leden van de Eerste Kamer, het reglement op de kandidaatstelling (met het „technisch advies”) voor leden van de Eerste Kamer eveneens tot het studieterrein van de commissie moest behoren.

Vervolgens is in de 35ste jaarlijkse algemene vergadering 19 maart 1982 toegezegd, dat de commissie Kandidaatstelling en Technisch Advies ook met voorstellen betreffende de kandidaatstelling voor leden van de gemeenteraden zou komen, alsmede in haar beschouwingen de problematiek bij kandidaatstelling voor leden van de provinciale staten zou betrekken.

Nadat de 36ste jaarlijkse algemene vergadering zich 16 april 1983 had uitgesproken over de adviezen van de commissie met betrekking tot toekomstige wijzigingen in het reglement op de kandidaatstelling voor leden van de Tweede Kamer, heeft de commissie gemeend eerst inzake de Eerste-Kamerprocedure adviezen te moeten uitbrengen, zoals deze hierbij zijn gevoegd. Vervolgens zal advies worden uitgebracht inzake de GR-procedure en ten slotte inzake PS.

De commissie streeft ernaar de werkzaamheden, zowel met betrekking tot uit te brengen adviezen als te concipiëren reglementswijzigingen in 1986 te beëindigen.

De door het hoofdbestuur benoemde commissie bestaat uit:

- J. den Ouden, voorzitter;
- mevr. B.A.H.M. Lok-Knap, secretaresse;
- W.J.A. van den Berg, algemeen secretaris van de VVD, in april 1982 op haar verzoek aan de commissie toegevoegd;
- P.L. van den Bossche, sedert december 1981;
- mr. ir. H. Heijne Makkreel;
- J.F. Meijeraan RA;
- mevr. mr. P.H.E. van Nierop-Kiers;
- Sch. Overwater;
- mevr. H.J. Sengers-van Gijn.

In verband met drukke werkzaamheden heeft mr. F.H.G. de Grave (die drs. E.H.T.M. Nijpels als lid der commissie was opgevolgd, nadat deze voorzitter van de Tweede-Kamerfractie was geworden) het lidmaatschap van de commissie in november 1983 moeten beëindigen.

II. Kandidaatstellingsprocedure Eerste Kamer

Het thans vigerende reglement EK is door de 53ste algemene vergadering op 17 november 1979 vastgesteld; het betrof toen echter slechts een technische „herschrijving” van het in 1975 na ampele discussies (44ste en 45ste algemene vergadering) tot stand gekomen herziene reglement.

Bij die herziening heeft de VVD het wenselijk geoordeeld dat organen

van de partij meer bij de kandidaatstelling zouden worden betrokken dan voordien het geval was, waartegenover de invloed en betrokkenheid van de statenleden werden verminderd. Volgens de ter zake in de Kieswet voorkomende bepalingen blijft de kandidaatstelling (en de stemming!) formeel echter voorbehouden aan de leden van de provinciale staten, hetgeen de laatste jaren enkele malen aanleiding heeft gegeven tot enige discrepantie tussen de mening van statenleden enerzijds en van de betrokken VVD-organen anderzijds.

De commissie heeft zich dan ook in het bijzonder gebogen over de positie van de statenleden in de kandidaatstellingsprocedure. Daarbij heeft zij het zinvol geacht een hearing te organiseren (op 3 maart 1983) voor vertegenwoordigers van de verschillende statenfracties. Als belangrijkste resultaat van de bijeenkomst kan worden vermeld dat de statenleden de behoefte gevoelen in een eerder stadium bij de kandidaatstelling te worden betrokken dan thans het geval is; nu is dat op een in hun ogen veel te laat tijdstip, waarop zij voor een vrijwel volledige voldongen feit worden geplaatst. De commissie deelt deze zienswijze en heeft getracht daaraan gestalte te geven, met name in de adviezen 2, 4 en 5. Overigens hebben ook de adviezen 1, 3 en 6 in het bijzonder betrekking op de EK-procedure, terwijl de overige thans voorliggende adviezen (7 t/m 18) zijn gebaseerd op uitspraken, die de 36ste jaarlijkse algemene vergadering heeft gedaan bij de behandeling van de adviezen ten aanzien van de TK-procedure. Daarbij heeft de commissie gemeend nu te kunnen volstaan met een beknopte toelichting, dan wel toelichting achterwege te mogen laten. Niet bij alle adviezen was sprake van unanimititeit.

Recente wijzigingen in Grondwet en Kieswet maken het noodzakelijk om uit het huidige reglement de verwijzingen naar „groepen” van provincies en naar „aan de beurt van aftreden zijn” te verwijderen; dit betreft artikelen 1.1 onder 5, 9.4 en 11.2 onder 3, resp. 3.1, 9.2 en 11.1. Voorts zal het tijdschema van de kandidaatstellingsprocedure moeten worden aangepast.

III. A. Adviezen inzake Eerste Kamer

1. „Oude” en „nieuwe” statenleden

De commissie adviseert om de „nieuwe” statenleden in de kandidaatstellingsprocedure van de VVD te doen optreden zodra zij door het betrokken hoofdstembureau benoemd zijn verklaard en de benoeming hebben aanvaard.

Toelichting:

Een bijzondere omstandigheid is dat de verkiezing voor de Eerste Kamer voortaan korte tijd na de verkiezingen voor de provinciale staten wordt gehouden. Derhalve zijn bij het eerste deel van de kandidaatstellingsprocedure EK dié statenleden betrokken die vóór de statenverkiezingen deel uitmaken van een VVD-statenfractie, terwijl na die verkiezingen de „nieuwe” statenleden later verantwoordelijk zijn voor de indiening van de uiteindelijke kandidatenlijsten EK en voor de stemming.

De commissie acht dit overigens geen bezwaar omdat (fracties uit) provinciale staten vóór en na de statenverkiezingen één en hetzelfde orgaan vormen. Er is dus in formele zin sprake van continuïteit, ook al zijn er verschillende personen bij betrokken.

2. Voordracht van voorlopige kandidaten (art. 5 EK)

Het recht van voordracht van voorlopige kandidaten, dat thans toekomt aan ledenvergaderingen van afdelingen (art. 5.2 EK) en aan het hoofdbestuur (5.6 EK), ook toe te kennen aan leden van statenfracties.

Toelichting:

Het komt de commissie gewenst voor om de - wettelijk uiteindelijk met het indienen van de kandidatenlijsten belaste - statenleden de bevoegdheid te geven zelf rechtstreeks voorlopige kandidaten voor te dragen, zonder dat daarvoor een besluit nodig is van de ledenvergadering van de afdeling waartoe het statenlid behoort. Statenleden kunnen van zodanige bevoegdheid natuurlijk ook gebruik maken door gezamenlijk, als fractie, voorlopige kandidaten voor te dragen.

3. Inrichting van de groslijst (art. 6.1 onder 1 EK)

De groslijst, voor zover het de voorlopige kandidaten voor een verkiesbare plaats betreft, niet meer als voorheen uitsluitend alfabetisch in te delen, doch deze te doen bestaan uit twee gedeelten, elk in alfabetische volgorde:

- een lijst van de „zittende leden” die de in art. 3 EK bedoelde vraag bevestigend hebben beantwoord;
- een lijst van de overige voorlopige kandidaten.

Toelichting:

De commissie is tot de conclusie gekomen dat er - mede gezien het betrekkelijk geringe aantal „overige voorlopige kandidaten” dat pleegt te worden voorgedragen - geen aanleiding is om ook in de EK-procedure de in de toekomst voor de Tweede Kamer voorziene splitsing van de groslijst toe te passen. (Rangschikking van de overige voorlopige kandidaten naar de rijkskieskringen waarin zij woonachtig zijn, in de volgorde van voorlopige voorkeur die door een speciale centralevergadering van de betrokken kamercentrale is bepaald.) Vermelding in een afzonderlijke lijst van de bewindslieden en Eerste-Kamerleden die bereid waren zich wederom voor een kandidatuur beschikbaar te stellen, vloeit voort uit de in de 36ste jaarlijkse algemene vergadering ondersteunde suggestie om de „Moddermanlijst” in twee delen te splitsen (zie advies nr. 14).

4. Voorbereiding centralevergaderingen (art. 7.2 EK)

Ten behoeve van het opstellen van het advies voor de centralevergadering van de kamercentrale zal een commissie worden gevormd die bestaat uit een aantal leden van het bestuur van de kamercentrale, dat ten minste 3 en ten hoogste 5 bedraagt, en uit een gelijk aantal leden van de desbetreffende statenfractie, te benoemen resp. door en uit het kamercentralebestuur en door en uit de statenfractie van de provincie waartoe de kamercentrale behoort. In deze commissie kan de statenfractie leden benoemen die, als er in een provincie meer dan één kamercentrale voorkomt, niet woonachtig zijn in het gebied van de desbetreffende kamercentrale.

Toelichting:

Onder verwijzing naar de inleiding heeft de commissie gemeend dat er duidelijke motieven zijn om de statenfracties op een vroeg tijdstip bij de voorbereiding van de kandidaatstelling te betrekken. De commissie meent dat deze invloed zich dient uit te strekken tot het mede opstellen van het advies, aan de hand waarvan de besluitvorming in de centralevergadering moet geschieden.

5. Samenstelling van en stemrecht in de kandidaatstellingsraad (art. 9.2 EK juncto art. 50.1 h.r.)

De commissie adviseert de kandidaatstellingsraad te doen bestaan uit:

- de leden van de partijraad, met uitzondering van de leden van de Eerste Kamer (art. 50.1 onder 3 h.r.) en van de afgevaardigden van de kamercentrales (art. 50.1 onder 6 h.r.);
- de leden van de statenfracties;
- afgevaardigden van de kamercentrales (te benoemen door de centralevergaderingen, met benoeming van plaatsvervangers), met dien verstande dat het stemrecht alleen toekomt aan de statenleden, de voorzitters van de kamercentrales of hun plaatsvervangers (art. 50.1 onder 5 h.r.) en aan vorengenoemde afgevaardigden van de kamercentrales of hun plaatsvervangers.

Toelichting:

Gezien het streven om de invloed van de leden van de VVD (c.q. die van afdelingen en centrales) zoveel mogelijk tot zijn recht te doen komen, zou het een anachronisme zijn om het stemrecht in de kandidaatstellingsraad ook te blijven toekennen aan de in art. 50.1 h.r. onder 1, 3, 4 en 7 genoemde leden van de partijraad. Ook leden van het hoofdbestuur (art. 50.1 onder 2 h.r.) dienen niet als zodanig mee te stemmen, evenmin als zulks bijvoorbeeld met bestuursleden van een centrale in centralevergaderingen het geval is.

6. Bevoegdheid kandidaatstellingsraad (art. 9 EK juncto art. 12.4/5 EK)

Aan de kandidaatstellingsraad blijft de (huidige) bevoegdheid tot vaststelling van de lijst(en), in overeenstemming waarmee de definitieve kandidatenlijsten zullen worden opgemaakt en ingediend.

Toelichting:

De commissie meent dat, gelet op de noodzaak om ook de statenleden bij de vaststelling van de kandidatenlijsten te betrekken, het meest gerede orgaan de kandidaatstellingsraad dient te blijven. Immers, in die raad beslissen en benoemde afgevaardigden van de kamercentrales en de statenleden gezamenlijk op basis van het principe „one man one vote”.

III. B. Adviezen, reeds in grote lijnen door de 36ste jaarlijkse algemene vergadering aanvaard.

De adviezen 7 t/m 18 zijn gelijkkluidend aan of komen in grote lijnen overeen met die, welke de 36ste jaarlijkse algemene vergadering 16 april 1983 met betrekking tot de kandidaatstellingsprocedure Tweede Kamer heeft aanvaard.

7. Zittende leden (art. 3 EK)

De aan de leden van de VVD, die minister, staatssecretaris of lid van de Eerste Kamer zijn, voor te leggen vraag of zij bereid zijn een kandidatuur in overweging te nemen, te doen stellen door de algemeen secretaris in plaats van door het hoofdbestuur. Ook de kennisgeving van de ontvangen antwoorden aan de secretarissen van de kamercentrales en afdelingen c.q. de algemene bekendmaking daarvan, op te dragen aan de algemeen secretaris.

Toelichting:

De commissie wil op deze manier, evenals bij de adviezen Tweede Kamer, duidelijk maken dat de vraag aan bovenvermelde leden slechts een administratieve handeling is.

8. Technisch advies (art. 6.3 juncto art. 1.1 onder 8 EK)

a. Het technisch advies niet in januari door het hoofdbestuur te doen vaststellen, maar op een zoveel eerder tijdstip dat dit advies kan worden opgenomen in de beschrijvingsbrief voor de algemene vergadering die aan de verkiezingsprocedure voorafgaat.

Toelichting:

Momenteel schrijft art. 7 EK wel voor dat de centralevergaderingen „beraadslagen en besluiten over technisch advies”, maar ook indien een dergelijke vergadering een afwijkend „besluit” heeft genomen, dient zij bij de samenstelling van haar advieslijst het technisch advies van het hoofdbestuur te volgen. Dat advies drukt aldus zijn stempel op de gehele procedure tot aan de hoofdbestuursvergadering van art. 8 EK en is bijzonder moeilijk voor wijziging vatbaar. De commissie acht het van belang dat het technisch advies vóór het begin van de procedure voor de kandidaatstelling op voorhand wordt vastgesteld door de algemene vergadering na onderlinge beraadslaging. Kamercentrales moeten zich dan uiteraard daaraan houden. (Wijziging in later stadium alleen dan, wanneer bijzondere onvoorziene omstandigheden zulks gewenst zouden maken: zie advies 15.)

b. Het ontwerp-technisch advies dient zo beknopt en duidelijk mogelijk te zijn, liefst in een beschrijvende vorm die logischerwijs leidt tot een aantal conclusies; deze conclusies dan in een geschikte volgorde te plaatsen voor behandeling in de algemene vergadering.

Voorbeeld met betrekking tot de te bespreken punten (art. 6.3 EK):

- aantal in te dienen lijsten;
- te verwachten aantal zetels in de Eerste Kamer (art. 6.3 onder 1 EK);
- aantal in elke provincie te stellen kandidaten (aantal plaatsen op de lijsten - art. 6.3 onder 2 EK);
- aantal ten minste op elke lijst te plaatsen kandidaten die een kandidatuur voor een verkiesbare plaats in overweging willen nemen (art. 6.3 onder 3 EK);
- totaal aantal kandidaten dat naar landelijke voorkeur zal worden gerangschikt;
- al dan niet één lijstaanvoerder;
- al dan niet een landelijke kopgroep van een bepaald aantal kandidaten;
- al dan niet een bepaald aantal kandidaten in een vaste volgorde op bepaalde plaatsen van alle lijsten („ijzeren ring”);
- wijze van spreiding van de (overige) landelijke kandidaten over de lijsten.

Toelichting:

In hoofdlijnen overeenkomstig besluit 36ste jaarlijkse algemene vergadering met betrekking tot procedure TK.

c. In het technisch advies ingevolge art. 6.3 onder 7 EK de kamercentralevergaderingen expliciet voor te schrijven een bepaald aantal namen op de advieslijst te plaatsen; dit aantal dient van verkiezing tot verkiezing te worden vastgesteld en dient niet veel hoger te zijn dan het aantal kandidaten van wie met redelijke waarschijnlijkheid te verwachten is dat zij in de Kamer zullen worden benoemd, eventueel door plaatsvervulling.

Toelichting:

Gelijke aantallen namen op de advieslijsten bevorderen de vergelijkbaarheid daarvan. De lengte van de advieslijst dient te worden beperkt om de kans te verminderen dat centrales gedwongen worden onbekende kandidaten op te voeren ten einde het vereiste aantal te bereiken.

9. Gegevensformulier. (art. 5.5 EK juncto 6.1 onder 1 EK)

Systematisering van de te verstrekken gegevens; volledige invulling, niet meer en niet minder.

Bijvoorbeeld op te nemen: aanvang van het huidige lidmaatschap van de VVD; aparte vermelding van functies in de VVD en van die in vertegenwoordigende lichamen; maximum voor aantal gegevens dat mag worden ingevuld voor opleiding - werkkring - functies in de VVD - andere maatschappelijke activiteiten - vertegenwoordigende lichamen. Dit alles - behalve de opleiding - alleen uit de laatste 10 jaren, met vermelding van begin - en eindjaar. (Door een maximum te stellen moet de voorlopige kandidaat voor elke groep een keuze maken welke functie(s) hij het belangrijkste vindt om te vermelden. Jaartallen maken duidelijk of men een bepaalde functie in het verleden heeft bekleed of nu nog vervult c.q. nog moet gaan vervullen.)

Voorts een maximum te stellen aan het aantal „onderwerpen die de voorlopige kandidaat naar zijn/haar mening het beste liggen”.

Toelichting:

Een zekere stroomlijning van de vermeldingen in de groslijst kan bevorderlijk zijn voor het vormen van een enigermate vergelijkend oordeel.

10. Gezamenlijke kamercentrale Gelderland.

De gezamenlijke kamercentrale Gelderland voor wat de kandidaatstellingsprocedure voor de Eerste Kamer betreft te splitsen in een centrale Arnhem en een centrale Nijmegen.

Toelichting:

Overeenkomstig adviezen Tweede Kamer, overgenomen door de 36ste jaarlijkse algemene vergadering.

11. Centralevergaderingen. (art. 7.1 EK)

De commissie adviseert de centralevergaderingen van de kamercentrales alle op dezelfde zaterdag te doen plaatsvinden, zoals thans gebruikelijk is.

Toelichting:

Deze ook voor de Tweede Kamer aanvaarde procedure heeft reeds enkele malen haar praktische voordelen voor wat betreft de snelle en volledige verwerking van alle te zelfdertijd bekend wordende uitkomsten bewezen. Bovendien wordt bemoeilijkt dat kamercentralebesturen en/of centralevergaderingen „gebruik” maken van reeds in een andere kamercentrale samengestelde advieslijst.

12. Stemrecht in centralevergaderingen. (art. 24.1 h.r. juncto art. 20 stat. en 49 h.r.)

Het stemrecht per afgevaardigde (art. 49.1 t/m .3 h.r.) in diër voege beperken dat een afgevaardigde nooit meer dan bijvoorbeeld tien stemmen mag uitbrengen namens ten hoogste vier verschillende afdelingen.

Toelichting:

Grote afdelingen zullen dus verschillende personen naar de centralevergaderingen moeten afvaardigen. Aan de ongebreidelde overdracht van stemmen volgens art. 49.3 h.r. worden grenzen gesteld.

13. Verloop van de centralevergaderingen en de kandidaatstellingsraad.

(art. 7.3. t/m 6 EK en art. 9.8 t/m 11 EK)

Voorgescreven dient te worden dat over het advies zoals omschreven in 4 en de daaraan ten grondslag liggende gegevens, benevens over eventueel ingekomen stukken e.d., eerst algemene beschouwingen worden gehouden alvorens de samenstelling van de advieslijst plaats voor plaats aan bod komt. Voorts te bepalen dat tijdens de stemmingen over een bepaalde plaats niet meer wordt beraadslaagd.

Toelichting:

Het advies, genoemd in 4, is belangrijk omdat op basis van dit advies de stemmingen in de centralevergadering worden gehouden. Algemene beraadslaging over het advies, in samenhang met de overige gegevens en omstandigheden, kan bevorderlijk zijn voor (de voorbereiding van) een goede besluitvorming.

14. Splitsing „Modderman-lijst”; wegingsfactoren.

(art. 8.1 onder ! EK juncto art. 50.1 onder 6 h.r.)

a. De „Modderman-lijst” te splitsen in twee delen, waarbij in het ene deel de gemiddelde rangorde wordt aangegeven die de bewindslieden en de „zittende leden” hebben verkregen en in het andere deel de gemiddelde rangorde van de „nieuwkomers”.

Toelichting:

Conform de door de commissie in de 36ste jaarlijkse algemene vergadering gedane toezegging om de mogelijkheid te onderzoeken de gewogen gemiddelden voor twee groepen afzonderlijk te berekenen. Voor zover kamercentrales „hun” nieuwe kandidaat alleen maar boven zittende leden plaatsen om zoveel mogelijk punten te vergaren, wordt de invloed weer uitgeschakeld. Aldus wordt het duidelijker welke „nieuwkomer” in feite de meeste waardering geniet.

b. Bij de berekening van de gewogen gemiddelde rangorde blijven uitgaan van de aantallen leden per kamercentrale per 1 januari van het jaar waarin de procedure plaatsvindt.

Toelichting:

De 36ste jaarlijkse algemene vergadering heeft besloten de TK-procedure hieraan te doen aanpassen.

15. Nader technisch advies

(art. 8.1 onder 2 EK juncto art. 6.3 EK)

Afgezien van eventueel inmiddels opgetreden bijzondere omstandigheden het oorspronkelijk door de algemene vergadering

vastgestelde technisch advies (zie advies 8a) niet meer wijzigen.

Er is echter wel nader advies nodig met betrekking tot:

- eventuele combinaties van provincies waarbinnen op bepaalde plaatsen dezelfde kandidaten zullen worden gesteld, al dan niet in dezelfde of in wisselende volgorde (art. 6.3 onder 5/6 EK);
- eventuele lijstencombinaties, overeenkomstig art. 6.1 onder 8 TK.

16. Ontwerp van het hoofdbestuur.

(art. 8.1 onder 3 EK)

Verplichting om het ontwerp deugdelijk te motiveren met betrekking tot:

- de samenvoeging van de beide in advies nr. 14a van de commissie bedoelde lijsten;
- mogelijk in bijzondere gevallen opgenomen namen van leden van de VVD die niet in de groslijst zijn vermeld;
- eventuele afwijkingen van de „Modderman-volgorde”.

Toelichting:

Het lijkt nuttig om de thans aan het slot van art. 8.1 onder 3 EK genoemde bevoegdheid te blijven verlenen voor het geval zich in de vrij geruime tijd die na het samenstellen van de groslijst is verstreken, bijzondere omstandigheden mochten voordoen.

17. Reacties op het ontwerp van het hoofdbestuur.

(art. 8.4 EK)

De termijn van iets meer dan een week die thans beschikbaar is voor mogelijke reacties van besturen van kamercentrales en statenfracties, te verlengen tot drie weken.

Toelichting:

De voorgestelde langere termijn maakt het mogelijk eventuele reacties beter te overwegen en beter tot hun recht te doen komen.

18. Afwijkingen van de procedure.

(zie art. 16 PS en art. 15 GR)

Het verdient aanbeveling om ook voor de kandidaatstelling van leden van de Eerste Kamer een, naar omstandigheden gewijzigde, klachten- en beroepsregeling in te voeren, zoals reeds bij andere kandidaatstellingsprocedures voorkomt.

Toelichting:

Overeenkomstig besluit van de 36ste jaarlijkse algemene vergadering ten behoeve van de procedure Tweede Kamer.

Vastgesteld door de commissie op 6 december 1983

U HEBT UW LEVEN LANG IN DE LIFT GEZETEN!

U bouwde een carrière op. U leidde misschien een onderneming of U had de verantwoordelijkheid voor een turbulent gezin. Nu zijn er die lichamelijke ongemakken, waardoor u de trap niet meer kunt nemen zoals vroeger. U denkt nu misschien aan een bejaardentehuis of een aangepaste woning. Toch is er nog een andere oplossing die u kunt kiezen!

U KUNT IN DE LIFT BLIJVEN ZITTEN

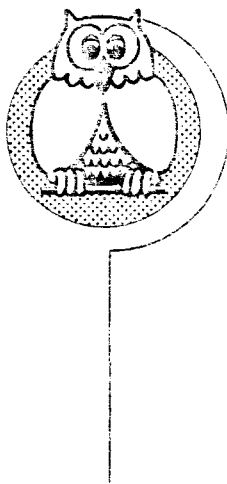
Een lift aangepast aan Uw woonhuis en Uw specifieke wensen. Een traplift of een zg. woonhuislift, er zijn mogelijkheden genoeg. Interesse? Vraag vrijblijvend inlichtingen bij Jan Hamer. Dát zijn de specialisten die U helpen.

Marconistraat 16,
1704 RG, Heerhugowaard,
tel. 02207 - 12944.

**JAN HAMER
& CO.**

KENNISGEVING

Als Trustee van de Limited Partnership „Rice County Program“ deelt de **STICHTING INTERNATIONAAL INSTITUUT ENERGIEZAKEN** mee dat de boring van de Pallister B-2 bron ten behoeve van deze Limited Partnership op 4 december jl. met succes werd afgesloten.

De produktie wordt in januari 1984 verwacht en zal tevens via dit blad worden bekend gemaakt.

De gelegenheid tot **vrijblijvende** (voor)intekening op het volgende project „Stirling Petroleum Program“ (waar in het zelfde gebied twee oliebronnen en een waterafvoerbron zullen worden geboord) gaat per heden in.

Na ontvangst van de door u ingezonden coupon, ontvangt u nadere bijzonderheden omtrent het komende programma.

naam:
adres:
plaats:
postcode:
telefoon:

Inzenden aan: Postbus 214
3700 AE Zeist.

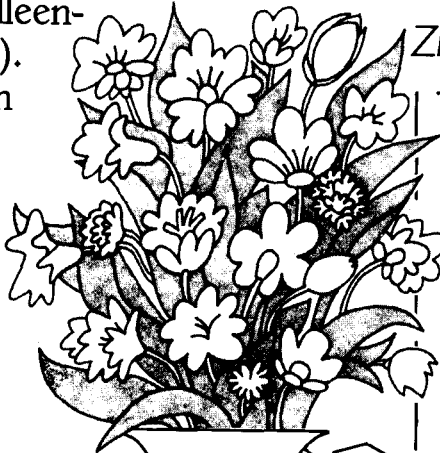
UIT HET ZIEKENFONDS?

HET NOORDEN ONDERSCHIEDT ZICH DOOR KWALITEIT EN PRIJS.

Ziektekostenverzekeringen: keuze genoeg, prijzen genoeg. Bent u echter de ziekenfondsgrens gepasseerd dan is het zaak zo goed en zo voordelig mogelijk verzekerd te zijn. De kracht van Het Noorden is het opmerkelijke en uitgebreide pakket en de uiterst lage kosten omdat winst maken niet hoeft.

Plezierig is ook dat u nooit zelf uw rekeningen eerst hoeft te betalen. En extra voordelige premie indien u huisarts- en apothekerskosten voor lief neemt. Ook een forse premie-verlaging bij een eigen risico van f 500,- (alleenstaande) of f 1000,- (gezin).

De dokumentatie van Het Noorden is beknopt en helder!

**GÉÉN ZORGEN OVER
ZIEKTEKOSTEN VAN MORGEN.**

In open, ongefrankeerde enveloppe zenden aan Het Noorden, antwoordnummer 1039, 9700 VK Groningen.

NAAM _____

STRAAT _____

POSTKODE _____

PLAATS _____

TELEFOON _____

LEEFTIJD _____

Onderlinge Ziektekostenverzekering
Maatschappij Het Noorden

Hoornsediep 131, 9727 GH Groningen
Telefoon 050-262858.

Het Noorden

Voor economische opzet
en kwaliteitscontrole van
NIEUWBOUW - VERBOUWPLANNEN

Adviesbureau C.H. van der Have B.V.

specialisten in funderings-, beton-, staal- en houtconstructies voor
utiliteits-, woningbouw en waterbouwkundige werken.

Noordzijde 67b, 2977 XB Goudriaan, tel.: 01838 - 1765.

SPECIALITEITEN RESTAURANT
„Het Kasteel van Rhooon“

à la carte Restaurant

Tevens zalen voor recepties, diners,
vergaderingen

S. G. Abel - Dorpsdijk 63, Rhooon - Tel. (01890) 8896 - 8884

Een Dagje Uit
in Amsterdam of voor Zaken

Logeren in Amsterdam hoeft niet duur te zijn. Blijf slapen in eenvoudig, maar
schoon hotel. 1 en 2 persoons kamers f 35,— p.p. Modern comfort, tv, cv,
douche.

Petit-Hotel-Restaurant
Huize Otten

Utrechtsedwardsstr. 79
1017 VJ Amsterdam Centrum.

Telefoon 020 - 250345.

*40 tot 50 modellen handgemaakte zilveren
broodmanden altijd in voorraad*

Schoonhovens Silverhuys
RIKKOERT's JUWELIERS BEDRIJVEN

Haven 1 + 5 - Schoonhoven

Tel.: 01823 - 2651

(Ook restaureren en verzilveren van cassettes e.a.
artikelen)

Voor antiek Nederlands zilver kunt u een bezoek brengen
aan Haven 13

Wintervakantie in het Wallis (Zw.)
met gezelligheid en comfort

Als u dat zoekt, zult u zich bij ons in Les Marécottes zeker thuis voelen.
Het familieskigebied (1100-2300 m) is gezellig en sneeuwzeker. Cabi-
nebaan vanaf en pistes tot aan ons hotel. Skischool.

Bovendien bieden wij u een zeer persoonlijke verzorging, uitstekende
keuken, veel verblijfs- en speelruimten, groot overdekt zwembad
(28°), sauna, huisbioscoop, intieme dancing, diverse activiteiten en
aantrekkelijke condities voor uw kinderen (o.a. tot 6 jaar in ouderkamer
gratis), alsmede kinderoppas.

U vindt ons op 10 km afstand van Martigny. Bereikbaar over goede
weg of per trein. In januari kunt u profiteren van zeer gunstige laagsei-
zoen-prijzen.

Belt u nu meteen met Elly
en Jan Mol (Ned.) en wij
zenden u omgaand vrij-
blijvend een offerte en
onze folder toe.
Lid Club Kindervriendelijke
Hotels in Zwitserland.

HOTEL ★★★★★
Aux Mille Etoiles

CH - 1923 Les Marécottes (Wallis)
Tel.: 09.4126.61666

Europese verkiezingsprogramma 1984-1989 vastgesteld

Gedurende het ELD-congres van 9-12 december in München werd het nieuwe gezamenlijke Europese verkiezingsprogramma voor de periode '84-'89 vastgesteld. Evenals nu het geval is, zal ook in de volgende zittingsperiode van het Europees Parlement dit - door alle liberale partijen onderschreven - document richtsnoer zijn voor politiek handelen door de liberale fractie in Straatsburg.

Tot heden zijn daarmee de liberale partijen in Europa de eerste en nog altijd de enige, die binnen Europa hun politieke idealen verenigd weten uit te dragen.

De VVD was in München vertegenwoordigd door een delegatie van 25 personen. O.m. waren aanwezig minister J. C. Rietkerk, partijvoorzitter Jan Kamminga en de fractievoorzitters Guus Zoutendijk en Ed Nijpels. Gelukkig mag worden geconstateerd dat bijna alle VVD-amendementen op het concept-programma werden aangenomen. Enkele van onze amendementen werden ter vergadering teruggenomen ten gunste van amendementen met bijna gelijke strekking. Tevens mag worden opgemerkt dat de VVD-delegatie zich zeer actief toonde in discussie en besluitvorming, waardoor ook een aantal minder gewenste amendementen de eindstreep niet haalden.

Buitenlands beleid

Tot de laatste categorie behoorde o.m. het amendement van de Engelse Liberal Party dat zich keerde tegen de plaatsing van kruisraketten in West-Europa. Na uitvoerige discussie werd dit amendement met zeer grote meerderheid verworpen, waaruit mag worden afgeleid dat t.a.v. dit belangrijke onderwerp de liberale partijen in Europa nagenoeg op één lijn zitten.

Eenzelfde lot viel ten deel aan het amendement van dezelfde partij en de Liberale Jongeren (Lymex), dat erkenning van de PLO beoogde als

gesprekspartner bij onderhandelingen in het M.O. Namens de VVD stelde buitenlandspecialist Joris Voorhoeve dat deze terreurorganisatie géén steun verdient van liberale zijde omdat het optreden daarvan volstrekt in strijd is met de liberale opvattingen van vreedzame en rechtvaardige regeling van conflicten.

Een VVD-amendement dat uitdrukkelijk iedere vorm van terrorisme veroordeelt, werd aan de M.O.-paragraaf toegevoegd.

Het Grieks/Duitse amendement dat de vorming van één Europees leger binnen 10 jaar beoogde, werd na veel discussie als voorbarig afgewezen. Mogelijk dat een Europese strijdmacht t.z.t. tot de wenselijkheden gaat behoren, doch verdere voortgang op de moeilijke weg naar standaardisatie van militaire apparatuur verdient vooralsnog de aandacht.

Aangenomen werd voorts het Nederlands amendement dat de Europese Gemeenschap haar buitenlands beleid, het veiligheidsbeleid en haar ontwapeningspolitiek in toenemende mate dient te coördineren en grotere eigen verantwoordelijkheden dient te dragen binnen de NAVO en de Oost-West verhouding.

Economisch beleid

Over de aanpak van de economische problemen en de bestrijding van de werkloosheid zijn de Europese liberalen het volledig met elkaar eens.

Wolfheze nogmaals

Maarten Heineken

Naast een verdere uitbouw en versterking van de economische gemeenschap werd sterk de nadruk gelegd op verbetering van het ondernemingsklimaat, het scheppen van meer ruimte voor het particuliere initiatief door het terugdringen van de rol van de overheid, verkleining van de begrotingstekorten, verlaging van de innovatie in het bedrijfsleven. Een Nederlands amendement om binnen het overheidsbudget een verschuiving van de consumptieve uitgaven naar de overheidsinvesteringen in de produktiesfeer tot stand te brengen werd breed ondersteund. Geconstateerd werd voorts dat arbeidstijdverkorting wel een mogelijk instrument is, maar zeker geen oplossing van het werkloosheidsprobleem biedt. Belangrijker is het de arbeidskosten terug te dringen. Overigens werd erkend, dat een verschil in uitgangssituatie tot nuanceringen in het economisch beleid van de lidstaten kan leiden. Met name in Engeland, waar er sprake is van een gering begrotingstekort, nl. 3 % t.o.v. 13 % in Nederland, en van een achterstand in infrastructuur, is een wat expansiever beleid mogelijk dan in de overige lidstaten.

Landbouw

De Europese landbouwpolitiek dient zorg te dragen voor zowel een acceptabel inkomen uit het boerenbedrijf als voor de voedselvoorziening voor de 260 miljoen consumenten van de Gemeenschap tegen redelijke en tamelijk stabiele prijzen. Het landbouwbeleid mag niet meer inhouden, dat onbeperkt land- en tuinbouwprodukten worden voortgebracht op kosten van de Europese belastingbetalers. Ingrijpende wijzigingen in het landbouwbeleid zijn beslist noodzakelijk. Een op afzet georiënteerde agrarische produktie dient opbrengsten voor land- en

Op de zaterdagen 5 en 12 november troffen de deelnemers van de topkadercursus elkaar in twee groepen nogmaals. Dagen, bedoeld om het geleerde in praktijk te brengen, om de eigen presentatie wat bij te punten.

Ongeveer tweederde van de Wolfhezegangers is naar Utrecht gekomen, waardoor de beide groepen tot omstreeks 15 deelnemers waren beperkt. Op zich gaf dat wat meer ruimte, want 15 speeches houden, en ná de video analyseren tussen 10.00 uur en 16.00 uur is geen geringe opgave. Anderzijds rijst de vraag hoe een zo groot absentisme mogelijk is, bedenkend hoeveel kosten voor deze cursus zijn gemaakt.

Op de vijfde november waren de meeste kandidaten aanwezig. Bijzonder opmerkelijk was dat de sfeer van begin tot einde goed was en bleef. Maar ook dat het moeilijk is meer bagage goed te verkopen. De neiging te veel feiten in een verhaal te stoppen blijkt onweerstaanbaar.

De twaalfde november gaf originelere aanpakken te zien, met gemakkelijker te beluisteren speeches, die overigens strikt tot 5 minuten werden beperkt. Dat op zich is een zeer hoge

moeilijkheidsgraad en juist daarom zo geschikt voor een training, het gaat er per slot om onder moeilijke omstandigheden goed te reageren. Alle andere situaties kunnen daarna alleen nog meevallen!

Een trainer kan slechts een algemene indruk geven en zeker niet over individuele prestaties spreken, immers trainen en beoordelen zijn strijdige zaken. In het algemeen wil ik wel kwijt dat er binnen de liberale gelederen heel veel talent aanwezig is, dat overigens nadrukkelijk scholing behoeft. Opmerkelijk was dat de niet-kandidaten overwegend meer opvielen en dat in diezelfde categorie de vrouwen uitermate sterk waren.

Wellicht dat van de vrouwen alleen de sterksten voor het voetlicht durven treden. Eerlijk gezegd denk ik dat ze meer gericht zijn op een minder gemakkelijk begrijpend publiek en daarnaast vaak uitermate praktisch gericht.

Dit is ook niet de eerste keer dat dit beeld naar voren komt. Al jaren is het een vrij opvallend signaal in zeer gevarieerde VVD-groepen. Zou het niet aanbeveling verdienen om - in het belang van de partij - de ontwikkeling van zoveel sluimerend talent wat gericht ter hand te nemen? ■

tuinbouwers. Deze garantieprijs dienen slechts te worden gegeven voor beperkte hoeveelheden. Agrarische produktie moet op zodanige wijze plaatsvinden dat rekening wordt gehouden met bepalingen en vooral zorg voor milieu, welzijn van dieren en behoud van landschap en natuur.

Het nieuwe programma zal na verwerking van de resultaten uit het Congres te München over enige maanden in druk verschijnen. Uiteraard in alle talen van de aangesloten partijen.

Tom van Bemmelen ■
secretaris buitenland

Waarom zitten jullie zo weinig in de algemene vergaderzaal? Deze vraag kreeg het Zeeuwse kamerlid Jan te Veldhuis zo vaak op zijn bordje, dat hij op een gegeven ogenblik de redactie vroeg daar eens op in te gaan. Wij, op onze beurt, vonden het een typisch onderwerp voor een kamerlid om zelf uit te leggen waar hij of zij tijdens die vergaderingen uithangt. Op ons verzoek hield Jan te Veldhuis dat tien dagen nauwkeurig voor u bij. Een „ademloos“-verslag. Het resultaat:

Tien dagen in de Kamer nog géén tien dagen in de vergaderzaal

Dinsdag, 15 november 1983

Om 07.00 uur de bus en om 07.30 uur de trein in, van Middelburg naar Den Haag; Binnenhof vol met metershoog schuim: „ludiek“ (?) protest van de Amsterdamse brandweer. Wie betaalt die „grap“ met gemeenschaps-goederen? Ondanks ergernis, besluiten we als fractie (nog) niet te reageren. Na de fractievergadering (10.30 - 13.45 uur) bijna 2 uur stemmingen in de groene bankjes. Vervolgens vele zakelijke telefoongesprekken (o.a. gedeputeerden Michel Lodewijks en Henri van Lieshout uit Limburg resp. Brabant), en de definitieve tekst voor de UCV-Waterhuishouding (16/11) opgesteld. „Bijpraten“ met de Haagse redacteurs van de PZC en De Stem. 's Avonds, in de partijcommissie Milieu (van 19.30 - 22.30 uur), indringende discussies over o.a. het té ambitieuze niveau van de Wet Geluidhinder en de relatie met Ruimtelijke Ordening, alsmede over de „big bang“; zelfs een kleine ongevalskans van 1 keer per x-miljoen jaar met enkele tientallen mensen schrikt psychologisch kennelijk nog zeer af als het gaat om sommige

industriële activiteiten. Vergelijk dat eens met dagelijkse gebeurtenissen op andere gebieden . . . Nog veel voorlichting op dit punt nodig! De ambtenarenbonden lijken na vandaag minder boos op Koos. Na de kranten om 01.00 uur naar mijn bed in Den Haag. Saldo groene bankjes: bijna 2 uren.

Woensdag, 16 november 1983

Vroeg op; kranten; om 10.15 uur met Piet Blauw de UCV-Waterhuishouding (Schepelzaal). Neelie Smit-Kroes reageert positief op mijn suggesties om de hoge waterzuiveringslasten te drukken, om lozingseisen realistisch te benaderen (: rekening houden met ontvangend water), en om betere overheidscontrole in plaats van zucht naar perfectionisme in de vergunningverleningsfase. In de pauze: Statenlid Ruurd Maarhuis (Drenthe) over diens inbreng bij de begroting '84 (o.a. milieuplanning). Prima zaak, die verticale communicatie! Mede op advies van mijn medewerkster Saskia Jutte om

17.40 uur toch maar weer eens midweeks naar huis gegaan. Een zeldzaamheid, de laatste maanden. In de trein bijgepraat met o.m. Statenlid Gert van Zwiemen over de Zeeuwse Omroep (ZEOM luctat et emergit?!) en met Staatsraad Rien Verburg over enkele recente KB's. Om 20.00 uur thuis. Reny, mijn echtgenote, helpt vanavond Sinterklaas op school bij zijn voorbereidingen. Dochter Marieke (10 jaar) speelt piano. Zelf werk ik de „huis-post“ af, en kijk nog even naar de 2e helft van Nederland-Spanje; leuk succes voor die kleine Brabander (Rijvers); de prestatiedrang lijkt het Ned. elftal gelukkig weer binnen te sluipen . . . Saldo groene bankjes: -

Donderdag, 17 november 1983

Om 06.45 uur met zoon Job (6 jaar) een moeilijke legoconstructie besproken. Om 07.30 uur de bus en om 08.00 uur de trein in naar Den Haag. Van de dagbladen heeft alleen de Telegraaf enige aandacht voor de UCV van gisteren (i.h.a. trouwens niet veel aandacht in landelijke dagbladen

voor milieu, ruimtelijke ordening, natuurbehoud; tenzij het om schandalen gaat). Onderweg met deskundigen gesproken over de Oosterschelde-werken en de perikelen rond Winterswijk (proefgebied). Van 11.00 - 12.00 uur gesprek met klassen 3 en 4 MEAO-Utrecht. Tussen 12.00 - 15.00 uur gesprekken met twee hengelsportorganisaties, Ad Ploeg, Piet van der Sanden (CDA), en de Zeeuwen Jaap Hennekey en Cees van Liere, met het oog op de UCV visserij van 23/11/83.

Verder de Spreekbeurt van 18/11 voorbereid. Daarna de LPG-circulaire van Overijssel (: minimale afstanden tussen woonbebouwing en LPG-stations) besproken met o.a. Reinier Braams, gedeputeerde Ankersmit (Overijssel) en raadslid Mulder (Enschede): een geheel renovatieplan dreigt door de circulaire de mist in te gaan. Moet e.e.a. nader met Pieter Winsemius bespreken. Na de stemmingen (van 21.15 - 22.00 uur) haal ik per taxi nog net de laatste trein. Thuis met Reny nog even gezellig bijgepraat. Om 01.00 uur naar bed. Saldo groene bankjes: $\frac{3}{4}$ uur.

Vrijdag, 18 november 1983

Vanaf 9.30 uur: tekst inbreng UCV-Visserij opgesteld: Sportvisserij (o.a. 2 miljoen sportvisserij); kustvisserij (o.a. mosselen, oesters en garnalen); beroepsbinnenvisserij (o.a. paling). Iedere sector heeft zo zijn eigen problemen.

In de namiddag 7 km trimmen tussen de net gegierde Zeeuwse weilanden en akkers (toch liever dan in de uitlaatgassen). In bad met dochter Juultje (5 jaar) de actuele kleuterschool-zaken besproken: juf Yolanda en de poppenhoek nog steeds favoriet bij haar.

Reny en Joan van Dijk vergezellen me naar een spreekbeurt in Kappelle voor de VVD. Onderwerpen: actuele politiek, tweeverdieners, en mediabeleid. Ondanks een staking op de Westerschelde-veren-schande!- een

kleine 40 toehoorders(-sters). Vooral de kille cijfers over de huidige fin.-econ. situatie slaan aan. (Vraag in de zaal: waarom krijgen we die niet of nauwelijks via de media?). Na een borrel aan de stamtafel naar huis en bed (01.00 uur); nuttige en plezierige avond geweest.

Zaterdag, 19 november 1983

Onder 't scheren, V. d. Scheur op de radio: „regering voor miljonairs” . . . Hij lijkt nu echt wat doorgeslagen; moet zijn snor gaan drukken of scheren! Om 08.30 uur de bus en om 09.00 uur de trein in naar Roosendaal: liberaal platform. Voorzitter Ben v.d. Klis leidt de OC-Bergen op Zoom, Dick Dees, gedeputeerde Henri van Lieshout en mijzelf soepel langs de onderwerpen: Woensdrecht en Geertsema; rapport Christiaanse over OGB; en de inzameling en verwerking van afvalstoffen (: zoveel mogelijk te privatiseren).

Om 15.00 uur weer thuis. Abva-Kabo verliest het kort geding over de staking Westerscheldeveren. Terecht: nl. de enige binnenlandse verbinding voor Zeeuws-Vlaanderen. Leuk succes voor vlootvoogd (VVD-gedeputeerde) Jan de Voogd.

Zondag, 20 november 1983

Kiezen tussen uitslapen en een vroege wandeling. Het laatste gekozen. Piet Rijken (dé Zeeuwse kunstschilder) heeft opnieuw een trip langs één van de mooiste Walcherse plekjes uitgezet; 20 km langs het Veerse Meer.

Onderweg koffie in de sfeervolle Campveersche Toren te Veere. Tijdens de tocht opnieuw interessante gesprekken over vele onderwerpen (theatergroep ONK, behoud gymnasium, de oude Grieken en Romeinen, optie-beurs; enz.). Een aanbeveling voor de zondagochtend! Daarna: het gezin Te Veldhuis! (Midweeks niet altijd of veel gelegenheid voor contact met de

huiselijke achterban; in het weekend achterstanden wegwerken).

Maandag, 21 november 1983

Om 07.00 uur de bus en om 07.30 uur de trein in: werkbezoek Limburg, samen met Jos van Rey, Huub Jacobse, Max Tripels en Broos van Erp. Bij Laura en Vereniging (Eygelshoven) gesproken over energiezaken en milieu (recycling). Flexibel bedrijf! 's Middags bij DSM: over de bijzondere regionale toeslag, privatisering DSM, energiezaken en de milieuproblematiek aldaar. Zonneklaar blijkt dat onze gesprekspartners (waaronder president-directeur Bogers) een CDA-bolwerk representeren. 't Wordt hoog tijd dat de groot gegroeide VVD ook in dit soort verbanden een duidelijker stem in het kapittel krijgt; een uitdaging en opdracht voor alle VVD'ers. Onderweg in de trein naar huis voorbereidingen getroffen voor het gesprek met Geelhoed en onze fractiecommissie „deregulering” (sinds kort ben ik fractiecoördinator deregulering). Eerste aanzetten gemaakt voor de behandeling van het Structuurschema Zaahavens; met Johan Rempkes (gedeputeerde Groningen) en Amsterdam al afspraken gemaakt; de overige (w.o. Rotterdam) nog nader in te vullen. Om 21.00 uur thuis. Reny analyseert met haar literatuurclub (12 dames) het werk van de auteur Brakman. Om 01.00 uur naar bed, na een afsluitende borrel met enkele dames van de literatuurclub.

Dinsdag, 22 november 1983

Om 06.30 uur op radio: overleg bonden-Koos mislukt (gisteravond v.d. Scheur al weggelopen). Jammer! Alle bonden weer boos op Koos. Op 07.00 uur de bus en 07.30 uur de trein in. Tijdens de fractievergadering besluiten we om de VVD-visie over de ambtenarenacties nu wél duidelijk te

maken. Ed spreekt in de loop van de dag duidelijke taal. Terecht! Na de fractie en vóór de stemmingen verzoekt Joop den Uyl om een Kamerdebat over het mislukte overleg in de Stichting van de Arbeid; wordt a.s. donderdag. N.b. voor de derde keer dezelfde materiële discussie, zij het n.a.v. telkens andere aanleidingen . . .

Na de stemmingen en na slotoverleg met Harry Waalkens, Wim Keja en G. Braks kan de definitieve UCV-tekst voor morgen worden uitgetypt. 's Avonds, tijdens het diner, met o.m. Annelien Kappeyne v.d. Coppello, Eegje Schoo en Annemarie Lucassen gesproken over o.a. het functioneren van het parlement en de relatie Kabinet-parlement. Boeiend. T.z.t. nader uitpraten. De avond verder besteed aan post en correspondentie, het opstellen van een bijdrage voor het kwartaalblad van de Kamercentrale Tilburg, aan het IMP-Bodembescherming, en de Structuurschets Stedelijke Gebieden. Om 01.00 uur in bed. Saldo groene bankjes: ¾ uur.

Woensdag, 23 november 1983

Vanaf 10.15 uur de UCV-Visserij in (schepelzaal). Staatssecretaris Ad Ploeg loopt soepel door de materie heen. Heel opmerkelijk is de handelwijze van vice-fractievoorzitter Huib Eversdijk van het CDA. Rechts van mij zittend, vraagt hij voorzitter Bram Stemerding (PvdA) om een derde termijn om alsnog een motie in te dienen. Op zich niets vreemds. Echter: de motie is zojuist geschreven door de links van mij zittende Rob Tazelaar van oppositiepartij PvdA, op naam van Huib Eversdijk (sic). Om het allemaal wat échter, wat „authentieker” te laten lijken, schrijft Eversdijk de motie eerst met eigen pen over. Mijn verontwaardiging ter zake, beantwoordt hij met de woorden: „Jan, dat is politiek”. Ja, CDA-politiek! Over loyaliteit en coalitiesfeer gesproken . . .

Tijdens de UCV nog gelegenheid gehad om voor Harry Waalkens een stukje over vlasteelt te schrijven (t.b.v. de begroting landbouw). Na het avondeten aan de VVD-stamtafel, een receptie op het kantoor van de Audet-bladen; diverse VVD-collega's aanwezig; met diverse journalisten allerlei onderwerpen „doorgenomen”. Met Ria Oomen en Frans Wolters (beiden CDA) op de vroege donderdag naar mijn kamer in het Benoordenhout gereden. Toch een klein wereldje: parlement en pers. Saldo groene bankjes: -

Donderdag, 24 november 1983

Bijna de hele dag in de groene bankjes: debat over - opnieuw - de salarissen van ambtenaren en de uitkeringen. Ed Nijpels laat de VVD-gedachte weer onverbloemd over het voetlicht komen: de maat is vol. En terecht: de maatschappelijke ontwrichting heeft lang genoeg geduurd. Bedrijfsleven en burgers hebben voldoende geduld gehad. Ook bij de stemmingen om 19.15 uur blijkt de ruime steun van de regeringspartijen voor het Kabinetsbeleid (m.u.v. het duo DS'83 - Dijkman en Scholten). Tijdens het debat toch nog gelegenheid voor een aantal

nevenwerkzaamheden, zoals: voorbereiding verhaal voor congres „Met groen sparen”, en spreekbeurt Terneuzen (o.a. over deregulering); interview met ROZ over vervolging DSM, en met dagblad „De Stem”; gesprek met Pieter Winsemius over LPG. Om 20.30 uur samen met Martin Beinema en Huib Eversdijk (CDA) naar Zeeland afgereisd. Om 22.45 uur thuis. In de krant blijkt dat de VVD-fractie in Provinciale Staten goed heeft geboerd bij de begroting 1984; leuk voor fractieleider Louis Elenbaas.

Na een kleine week afwezigheid uit huis een extra glas wijn met Reny gedronken. (100 % moeder en echtgenote; 30 % vaderfunctie) Saldo groene bankjes: ± 6 uren.

Slotoverzicht

- 10 dagen kamerwerk leveren totaal „slechts” 9½ uren groene bankjes op; niet erg veel; en i.h.a. toch redelijk bezig geweest;
- in die 10 dagen de meeste van mijn portefeuilles aan de orde geweest; milieu (bodem, water, WABM), ruimtelijke ordening (o.a. Verstedelijking) verkeer en waterstaat (o.a. Oosterschelde, waterkwaliteit en waterkwantiteit, LPG) Visserij, deregulering, landbouw.

Cursus spreekvaardigheid

Op vrijdagavond 2 februari en zaterdag 25 februari wordt door de heer J. J. Wessel de cursus Spreekvaardigheid gegeven in het H.F. Wittedorps huis te De Bilt.

De aanvangstijden zijn:
Op vrijdagavond 20.00 uur - 22.30 uur
zaterdag 10.00 uur - 16.00 uur.

U kunt zich opgeven door overmaking van het bedrag van f 40,— op girorekening 36.19.19.7 t.n.v. Haya van Somerenstichting te Den Haag, onder vermelding van „DISCUSSIE EN VERGADERTECHNIEK, en vermelding van plaats en datum”.

Wilt u ook een korte levensbeschrijving meesturen?
Haya van Somerenstichting, Koninginnegracht 57, 2514 AB 's-Gravenhage.

Na een artikel met minister Eegje Schoo in het vorige nummer van *Vrijheid en Democratie* nu een interview met het VVD-Tweede Kamerlid Frans Weisglas over ontwikkelingsamenwerking.

Gerichte hulp is noodzakelijk uiteindelijk helpen wij elkaar

Nederland geeft 1½ procent van het netto nationaal inkomen uit aan ontwikkelingsamenwerking. Op de algemene ledenvergadering in Alkmaar bleek weer eens dat ook de VVD-kiezer dit percentage een goede zaak vindt. Juist in een tijd waarin het met ons land economisch minder goed gaat, moeten we niet vergeten dat er zo'n 800 miljoen mensen in de wereld zijn die proberen te overleven beneden de absolute armoedegrens. De vergadering in Alkmaar keurde de hoofdlijnen van het huidige liberale beleid van Eegje Schoo goed. Dit beleid is gebaseerd op een viertal accenten.

1. De bedrijven moeten meer bij ontwikkelingsamenwerking worden betrokken. Frans Weisglas:

„Ontwikkelingsamenwerking kan niet alleen een zaak zijn van overheid naar overheid. Bedrijven zijn bepalend voor het economisch verkeer. Het bedrijfsleven zal zich moeten aanpassen aan de behoeften in ontwikkelingslanden. Een onderneming die met België handel wil drijven houdt toch ook eerst een marktonderzoek. Innovatie (bedrijfs- en produktvernieuwing) is een liberaal punt. Ook bij ontwikkelingsamenwerking.”

2. Er moet voldoende ruimte zijn voor particulieren om aan ontwikkelingshulp te doen. Een organisatie als Unicef moet dan ook alle ruimte krijgen. Ook de zogenaamde medefinancieringsorganisaties NOVIB, HIVOS, CEBEMO en ICCO zijn van groot belang. De minister wil de subsidie aan deze instanties verhogen van zes naar zeven procent van de officiële ontwikkelingshulp. De VVD-fractie staat hier helemaal achter.

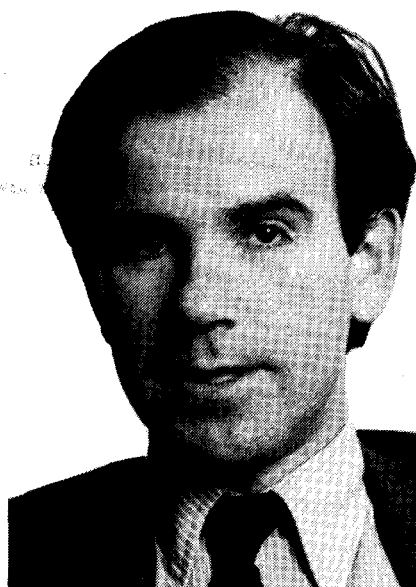
3. Voorlichting over ontwikkelingsamenwerking.

4. Ontwikkelingshulp is niet alleen een zaak van de rijksoverheid. Ook op lokaal niveau kan men veel doen. De VVD steunt gemeenten die zelf projecten opzetten. Gerichte hulp van gemeenten kan de mensen veel meer bewust maken van de problemen in de arme landen. Verschillende afdelingen hebben zich op het congres in Alkmaar positief uitgelaten over deze vorm van samenwerking. Overigens vond men op de ledenvergadering dat er ook voldoende aandacht moet worden geschonken aan de positie van de vrouw in ontwikkelingslanden. Bij een snelle maatschappelijke verandering zouden de vrouwen wel eens achtergesteld kunnen worden.

Concentratielanden

Zo'n 70 tot 100 landen krijgen momenteel Nederlandse hulp. Daarbij zijn dertien landen waarop de hulp speciaal is gericht. Frans Weisglas wil, net als minister Schoo, de Nederlandse hulp nog gericht gaan geven.

„Wij zijn een vrij klein land. Als wij een klein aantal landen echt goed helpen kunnen we werkelijk iets doen. Hulp is niet alleen de zorg voor primaire levensbehoeften zoals voedsel, maar ook het helpen opzetten van scholen, huizen, wegen, landbouw, fabrieken etc. . . . Ik denk dat het heel goed is om een langdurige relatie met een beperkt aantal landen op te bouwen. Wij zullen met andere Westerse landen goede afspraken moeten maken om de financiële steun zo goed mogelijk te verdelen.” Op het Ministerie van Ontwikkelingsamenwerking wordt momenteel een beleid voorbereid waarbij de Nederlandse hulp wordt

Frans Weisglas

geconcentreerd op minder landen. Het aantal concentratielanden moet minder worden dan de huidige dertien. Welke landen af zullen vallen is nog niet bekend. Frans Weisglas geeft wel alvast een aantal criteria aan waar volgens hem de concentratielanden op moeten worden geselecteerd.

Op de eerste plaats is het sociaal-economisch beleid van het ontwikkelingsland van belang. De hulp moet ten goede komen aan een brede laag van de bevolking. „Op de tweede plaats is het van belang of andere Westerse landen aan zo'n land hulp verlenen. Het stelselmatig schenden van de mensenrechten is een derde punt waarop moet worden geselecteerd. Als Nederland een dergelijk land hulp biedt, geef je het regime een steuntje in de rug. Een randcriterium is de mate van bewapening. Elk land heeft recht op een legitieme verdediging. Een normaal defensiebudget vind ik dan ook geen probleem. Maar het is natuurlijk niet de bedoeling dat Nederland indirect een overmatig defensie-apparaat subsidieert. Neem Vietnam. Dat land geeft enorm veel geld uit aan militaire activiteiten. De VVD-fractie is van mening dat je dit land geen geld meer moet geven. Nederland zou alleen pure noodhulp kunnen bieden, zoals voedselverstreking en gezondheidshulp. Voordat wij met een klein aantal concentratielanden verder gaan, moeten we de huidige projecten wel

afmaken. Een goede overgangsregeling is zeker gewenst."

Voorlichting

Voorlichting over ons buitenlands beleid en over ontwikkelings-samenwerking is van het aller grootste belang. „De Nederlanders moeten weten aan welke landen we hulp bieden en aan wat voor projecten we meewerken. We moeten ook niet zwijgen over projecten die mislukken. Wat heel belangrijk is, is dat we goed duidelijk maken dat ontwikkelingssamenwerking ook in ons eigen belang is.

Wij hoeven ons er echt niet voor te schamen als we zeggen dat daar een gigantisch potentieel voor afzet van onze produkten ligt. Ontwikkelingssamenwerking is niet alleen het leveren van waterpompen of huisvesting, maar het zijn ook gewone harde internationale economische belangen. Op de lange duur is handel belangrijker dan hulp. Het congres in Alkmaar zei niet voor niets: 'Blijf bij ontwikkelingssamenwerking hameren op vrijhandel. Het dicht houden van grenzen bij de invoer van produkten (protectionisme) is niet goed.' "

Voorlichting is een belangrijke taak van regering, van particuliere organen en van de Nationale Commissie Voorlichting en

Ontwikkelingssamenwerking (NCO). Bij de begrotingsbehandeling voor ontwikkelingssamenwerking in 1984 heeft Erica Terpstra gezegd dat de NCO zich moet beperken tot het geven van voorlichting over de problematiek van ontwikkelingslanden. Momenteel bemoeit de NCO zich ook met heel andere zaken. Zo geeft de commissie een eenzijdige visie op onze buitenlandse politiek en houdt zij zich bezig met problemen in ons land, zoals wijkgebouwen voor minderheden.

„Over de NCO zou ik daarom willen zeggen: 'Schoenmaker houd je bij je leest'. De VVD-fractie is bereid om de NCO voorlopig te steunen. Houdt zij zich niet aan de doelstelling waarvoor

de commissie is opgericht, dan twijfelt de fractie op de lange termijn aan de NCO."

Suriname

Emotioneel zegt Frans Weisglas over Suriname. „Het is werkelijk in en in triest wat daar gebeurt. Ik ben er zelf twee keer geweest in de tijd dat Bouterse en de zijnen nog niet aan de macht waren. Dit laatste hadden we vroeger nooit gedacht."

Suriname krijgt geen geld meer van Nederland.

„Terecht, de Nederlandse regering en het parlement besloten de normale relaties niet voort te zetten. De mensenrechten worden in dit land zwaar overtreden. De democratie in Suriname is volledig verdwenen. Bestuurlijk is het een grote puinhoop. Men kan ons geen enkele garantie geven waar het geld terecht komt. Het Nederlandse geld blijft wel gereserveerd voor de toekomst. Je moet daar nu ook niet aan gaan knabbelen. Dat zou politiek onverstandig zijn."

Bouterse wil geen onafhankelijke onderzoekscmissie in Suriname toelaten. „Uit zeer betrouwbare bronnen heb ik begrepen dat Bouterse persoonlijk betrokken is geweest bij de zogenaamde december-moorden op

vooraanstaande mensen in Suriname. Dat zegt misschien genoeg." Frans Weisglas is er wel van overtuigd dat het huidige regime in Suriname het veld zal moeten ruimen. „Het is van het grootste belang dat de Nederlandse politieke partijen vasthouden aan ons huidige standpunt ten opzichte van Suriname. Als er een nieuw tijdperk aanbreekt zal Nederland en zullen andere landen en organisaties weer hulp moeten bieden. Het zou niet goed zijn als Suriname straks afhankelijk blijft van zijn oude, koloniale partner." Frans Weisglas vindt dat niet alleen Nederland momenteel aan de huidige opstelling tegenover Suriname moet vasthouden. Toen op Europees niveau bekend werd dat Suriname geld zou krijgen stelde hij hier onmiddellijk vragen over in de Tweede Kamer.

Hulp in blik

In Nederland wordt enorm veel groente en fruit doorgedraaid. Valt dat te rijmen met 800 miljoen mensen die nauwelijks te eten hebben?

„Het is onvoorstelbaar dat er in sommige landen een groot overschot is en in andere landen een enorm tekort. Over dit probleem is veel nagedacht. Uiteindelijk stuit men op een praktische muur van onmogelijkheid. Een groot probleem is de snelle distributie van het voedsel. Wij moeten wel alles op alles zetten om het voedsel in de wereld te verdelen. Maar wat veel belangrijker is, is dat ontwikkelingslanden zelf kunnen produceren en exporteren. Als het mogelijk zou worden gemaakt om bijvoorbeeld ingeblikte tomaten te verzenden, zou dat alleen maar een korte termijn oplossing zijn. Je lost het voedselprobleem op de lange termijn niet op. Gerichte hulp op alle gebied aan een beperkt aantal ontwikkelingslanden is de enige goede oplossing en daarom noodzakelijk. Uiteindelijk zal blijken dat wij elkaar helpen."

Michiel Krom ■

Najaarscongres JOVD

De JOVD hield in het weekend van 12 en 13 november haar traditionele najaarscongres. Op dit congres stond centraal de behandeling van de resolutie over Jeugdwerkloosheid. Ook stond dit congres in het teken van vernieuwing. Naast de nieuwe voorzitter, Herman Vermeer, mochten 11 nieuwe mensen achter de bestuurstafel plaats nemen.

Actueel mogen we het congresonderwerp zeker noemen. De economische crisis slaat in ons land hard toe. Velen hebben reeds hun arbeidsplaats verloren of men wordt, zoals vele jongeren, geconfronteerd met het feit dat na de beroepsopleiding geen werk te vinden is. De werkloosheid onder jongeren heeft ondertussen een onaanvaardbaar niveau bereikt, voor deze groep kan het wachten op economisch herstel catastrofale gevolgen hebben. Werkloze jongeren dreigen te vervreemden van de maatschappij en zij verliezen het vertrouwen in de politiek. Zij vervallen in apathie en agressie. Het korte termijn beleid dat de JOVD bepleit, stoelt op vereenvoudiging van het vergunningenstelsel, inkomensgarantie voor jonge „starters”, werken met behoud van uitkering en arbeidstijdverkorting. Verlaging van de minimumjeugdlonen acht de JOVD onaanvaardbaar.

Bewapening

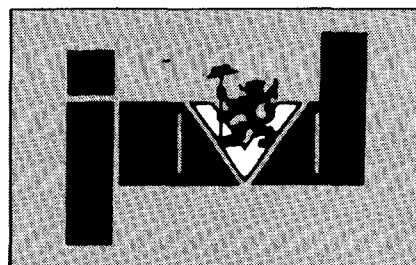
Het JOVD-congres nam een motie aan waarin zij zich uitsprak dat de regering en het parlement de op 29 oktober wederom duidelijk geworden onvrede tegen de voortgaande nucleaire bewapening zeker niet zonder meer naast zich neer kan

leggen. Wel moet duidelijk zijn dat uiteindelijk het parlement beslist. Het besluit tot plaatsing moet worden genomen, wanneer de plaatsing volgens het schema aan de orde is. Echter, wanneer de SU de onderhandelingen in Genève afbreekt, dan moet het parlement onmiddellijk tot plaatsing besluiten. Het congres sprak zich ook uit tegen enige vorm van militaire interventie door de VS in Centraal-Amerika. De Europese landen kunnen met economische middelen de aanzetten tot democratisering in dit gebied ondersteunen.

Ambtenarenacties

In twee actuele moties ging de JOVD in op de ambtenarenacties en de plannen van staatssecretaris Hoekzema. Het congres veroordeelde de wijze van actie voeren van de ambtenaren. Deze acties worden ervaren als misbruik van de monopolie-positie die de overheid heeft op vele terreinen van het dagelijks leven. Het congres bepleitte wel dat de pakketvergelijking tussen ambtenaren en werknemers in het bedrijfsleven zo spoedig mogelijk plaats vindt en afgerond wordt. Veel positiever oordeelde het congres over de plannen van de heer Hoekzema. De JOVD ondersteunt de gedachte om een variabele dienstplicht in te voeren. Overigens vindt de JOVD wel dat de beloningsstructuur voor dienstplichtigen dezelfde moet zijn als van vrijwilligers in gelijke functies.

Naar buiten toe doet de JOVD het goed, de internationaal-secretaris, Jules Maaten, werd gekozen als voorzitter van de International Federation of Liberal and Radical Youth (IFLRY). Ook mocht dit congres zich verheugen in grote belangstelling van de media. Voor ons het teken dat wij als liberale jongeren serieus worden genomen.

*Jongeren Organisatie Vrijheid en Democratie
NZ Voorburgwal 288
1012 RT Amsterdam
Telefoon: 020 - 242000*

Wat biedt het lidmaatschap?
* Tien maal per jaar het landelijke JOVD-opinieblad Driemaster
* Een afdelingsblad (verreweg de meeste afdelingen hebben een eigen orgaan voor leden en donateurs)
* Politieke avonden (in de vorm van een spreker, een debat, een forumavond, o.i.d.)
* Excursies naar bijvoorbeeld het Nederlandse of Europese parlement, naar de NAVO en vele andere bestemmingen
* Drie maal per jaar organiseert de JOVD een congres dat elke keer in een andere gemeente plaatsvindt. Uit het hele land komen JOVD-ers dan bijeen om met elkaar het standpunt van de JOVD te bepalen over actuele zaken.
* De mogelijkheid om zitting te nemen in diverse commissies, die landelijk of op afdelingsniveau georganiseerd worden. Men kan lid worden van een commissie over gemeentepolitiek, een commissie die zich bezighoudt met internationale politiek, ontwikkelingssamenwerking, e.v.a.
* Uiteraard zijn er ook regelmatig avonden, waarop er niet of nauwelijks over politiek wordt gesproken, en die gehouden worden om de leden wat informeler met elkaar te laten kennismaken.

Cees Fluit ■

OPROEP AAN ALLE OUD-JOVD-ERS

In verband met het op handen zijnde 35-jarige bestaan van de Jongeren Organisatie Vrijheid en Democratie in maart 1984 vragen wij uw aandacht voor het volgende.

De voorbereidingen voor dit lustrum - dat ook deze keer weer groots gevierd zal worden - zijn in volle gang. Er is o.a. een commissie in het leven geroepen, die zich bezighoudt met de verzorging van de LUSTRUM-ALMANAK. Hierin zal een globaal overzicht worden gegeven van 35 jaar jong-liberalen. Teneinde een zo volledig mogelijk relaas te kunnen geven wendt de redactie van de commissie zich tot al die oud-JOVD-ers die aanvullende informatie kunnen geven. De commissie is onder andere geïnteresseerd in:

* Exemplaren van „Driemaster” (uitgegeven sinds 1949)

- * Foto's
- * Anecdotes, leuke voorvallen
- * Verslagen van congressen, commissies, vergaderingen, zomerkampen, e.d.
- * Afdelingsbladen
- * Namen en (huidige) adressen van oud-Hoofdbestuurleden. Uiteraard wordt al het materiaal retour gezonden indien u dit wenst.

Wij verzoeken u vriendelijk het materiaal te zenden aan:
Algemeen Secretariaat JOVD
T.a.v. de Lustrum-Almanakcommissie
 N.Z. Voorburgwal 288
 1012 RT Amsterdam.
 U kunt ook bellen naar: Brenda Wiegel, tel. tijdens kantooruren 070 - 245094 of privé 070 - 630639.
 Onze hartelijke dank!

Brenda Wiegel

BON

Naam:

Adres:

Postcode en Woonplaats:

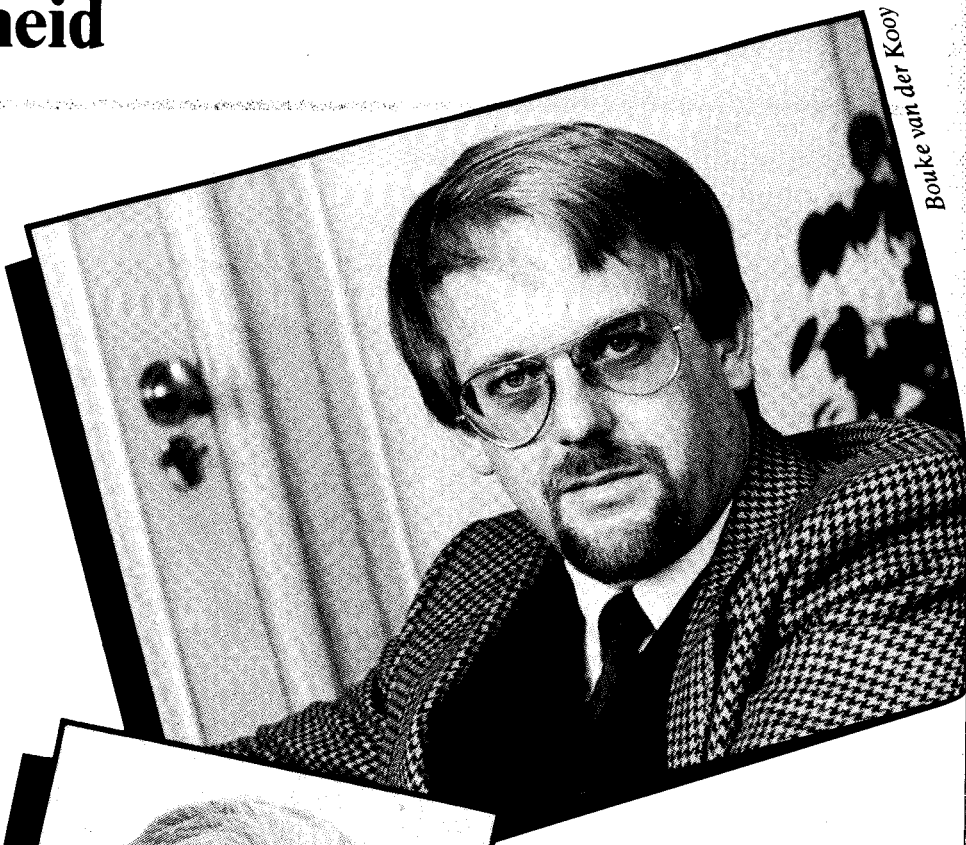
Telefoonnr.:

verzoekt hierbij voor hem/haar te reserveren exemplaren van de in maart 1984 te verschijnen JOVD-LUSTRUM-ALMANAK (f 10,— exclusief verzendkosten).

Te zenden naar: Algemeen Secretariaat JOVD
 N.Z. Voorburgwal 288
 1012 RT Amsterdam

Werkgelegenheid

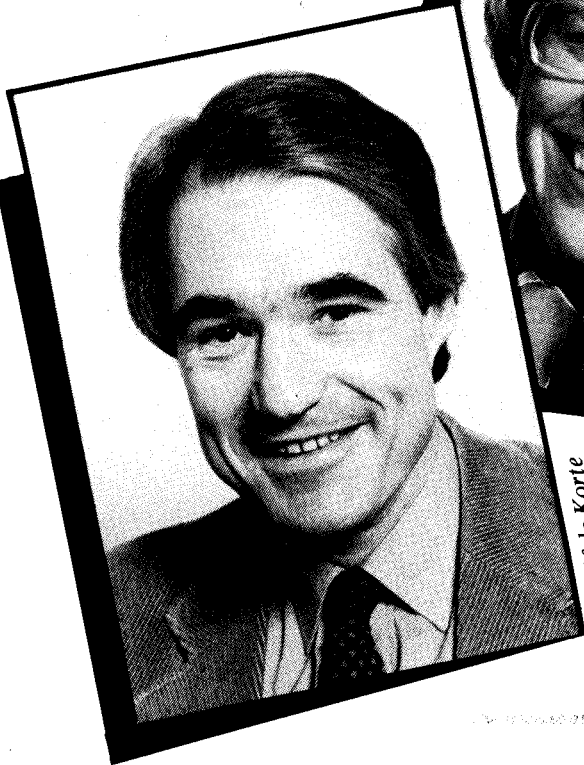
De zekerheid van het hebben en houden van een baan is voor veel mensen het onderwerp van gesprek. Op dit moment zijn er al meer dan een miljoen werklozen (inclusief verborgen werkloosheid) en het aantal niet-werkenden stijgt nog steeds. Ook in het parlement is werkgelegenheid een van de belangrijkste punten van discussie. In een uitgebreide commissievergadering van de Tweede Kamer werd de werkgelegenheidsnota 1983-1984 behandeld. VVD-woordvoerders waren Rudolf de Korte, Len Rempt en Bouke van der Kooy.

Bouke van der Kooy

Len Rempt

Rudolf de Korte

De werkgelegenheidsnota staat helemaal in het teken van een werkloosheid, die we sinds de jaren dertig niet meer hebben gekend. Rudolf de Korte: „Talloze werklozen staan onder grote psychische druk. Het verlies aan menselijke kennis en ervaring is enorm. Met de duur van de werkloosheid verliezen de werklozen hun maatschappelijke erkenning, ontplooiingsmogelijkheden en levensritme. Daarmee groeien de frustraties. Dit zal de samenleving op termijn ernstig ontwrichten.

Drie herstelpunten

Er zijn drie hoofdsporen waarlangs de Regering de economie en de werkgelegenheid wil herstellen.

1. Het weer beheersbaar maken van de overheids(collectieve)uitgaven. De VVD wil een terughoudende overheid. Dat betekent van „minder overheid

naar meer markt", oftewel privatisering. De overheid geeft veel meer geld uit dan er binnenkomt. Bovendien is het overheidsapparaat veel te groot en veel te log. Er zijn genoeg taken die het bedrijfsleven ook kan verrichten.

2. De bedrijven (marktsector) moeten weer gezond worden gemaakt. Bouke van der Kooy zei hier over: „De belasting- en premiedruk voor bedrijven moet omlaag. Deregulering (wettenvermindering en -vereenvoudiging) en lastenverzwaring zijn noodzakelijk om de bedrijven meer lucht, licht en ruimte te geven.”

3. Het weer inschakelen van mensen zonder werk. Er zijn verschillende manieren om werklozen weer aan de slag te helpen. In oktober 1981 kwam de VVD-fractie met een jeugdwerkplan. Langdurig werkloze jongeren zouden met behoud van een uitkering moeten kunnen werken om zo onder leiding van een ervaren werknemer ook zelf praktijkervaring op te doen. Het huidige kabinet brengt dit voorstel in de praktijk. Dat gebeurt door middel van zogenaamde praktijkervaringsplaatsen (PEP). Len Rempt stond dan ook (buiten wat organisatorische vraagtekens) helemaal achter de praktijkervaringsplaatsen.

De VVD vindt dus dat werken met behoud van uitkering mogelijk moet worden. Er moeten dan wel spelregels aan verbonden zijn. Rudolf de Korte vond dat het werk niet concurrentievervalsend moet zijn, werknemers mogen daarvoor niet van hun plaats worden verdrongen, de kosten mogen niet ten koste gaan van de normale begroting en het mag de overheidsuitgaven niet verhogen. Mensen met behoud van uitkering kunnen bijvoorbeeld worden ingezet bij het opknappen van monumenten en bij het herstellen van vooroorlogse

woningen, die anders verder verwaarloosd zouden worden.

Arbeidstijdverkorting

Op het eerste gezicht lijkt arbeidstijdverkorting een goede zaak om anderen aan het werk te helpen. De Partij van de Arbeid is er een voorstander van om iedereen in 1986 verplicht 36 uur te laten werken.

Rudolf de Korte zei hierover: „Onder de meest gunstige omstandigheden levert dit plan op papier zo'n 200.000 extra banen op. In de praktijk lukt dat nooit en zal in het gunstigste geval slechts 50 procent van het aantal vrijgekomen uren door nieuwe mensen worden bezet. Als dit geforceerde plan ooit zou lukken gaat de werkloosheid nog maar met éénvijfde omlaag. Bovendien gaat de herbezetting van een algemene arbeidstijdverkorting aan de langdurig werklozen voorbij. Om de huidige werkloosheid met arbeidstijdverkorting geheel op te lossen zou (op papier) een werkweek van 24 uur en 40 procent inlevering van loon door iedereen nodig zijn. In korte tijd is dat eenvoudig ondenkbaar. Het inkomen van de werknemers zou veel te sterk dalen, er kleven grote organisatorische problemen aan zo'n plan en de concurrentiepositie tegenover landen met een normale werkweek zou er scherp op achteruitgaan.

We kunnen de gezondmaking van de marktsector dan wel vergeten.” De VVD-woordvoerders vonden wel dat werknemers in drukke tijden langer en in slappe tijden korter moeten kunnen werken. „Deze grotere flexibiliteit geeft flinke concurrentievoordelen.” De VVD wijst arbeidstijdverkorting niet af, maar zij vindt dat per bedrijf en per situatie bekeken moet worden of korter werken mogelijk is. Rudolf de Korte zei in de commissievergadering: „De VVD is tegen afdwangongen uniforme

arbeidstijdverkorting. Zeker als hier strafmaatregelen, zoals heffingen voor bedrijven die niet meedoen, op staan.”

Deeltijdfuncties

Deeltijdbanen bieden, waar mogelijk, oplossingen. „Voor jonge nieuwkomers op de arbeidsmarkt, gehuwde vrouwen, ouderen tegen de VUT-leeftijd en geestelijk gehandicapten is uitbreiding van deeltijdfuncties hun enige kans.”

De VVD-woordvoerders willen het vergroten van het aantal deeltijdfuncties dan ook stimuleren. Daarbij moet wel opgemerkt worden dat deeltijdarbeiders natuurlijk niet nog meer uren inleveren als bijdrage voor arbeidsduurverkorting. Zij hebben immers al vrijwillig arbeidsuren ingeleverd.

Eén ding werd in dit debat heel duidelijk. Voorlopig stijgt de werkloosheid nog steeds. Het kabinet is aan de moeilijke taak begonnen om hier verandering in te brengen. Iedereen in Nederland zal nog een paar stapjes terug moeten. Uiteindelijk zullen de doelstellingen van het kabinet en van de VVD (financieringstekort omlaag, ruimte voor het bedrijfsleven, weer inschakelen van mensen zonder werk) vruchten gaan afwerpen.

Michiel Krom ■

Afdeling Luxemburg opgericht

Het jubileum van de kamercentrale Limburg kreeg een extra feestelijk tintje door de oprichting van de veertigste afdeling van de VVD-Limburg, nl. de afdeling Luxemburg. Luxemburg is tevens ondercentrale.

Op de foto reikt kc-voorzitter Sjeng Derks de afdelingsvlag uit aan (links) Jan Julius Groenendaal en (rechts) de voorzitter van de afdeling Luxemburg Lizette Kok-de Graaf. Links op de voorgrond: Koosje Bins (Foto: Carla Dijkstra).

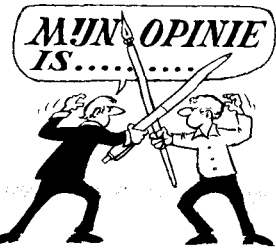

Uiterste consequentie

Het VVD-Tweede-Kamerlid Frank de Grave trouwde met zijn collega-juriste Dorienke. De huwelijksceremonie van dit Amsterdamse bruidspaar werd voltrokken door burgemeester Ed van Thijn. Voor Frank was dit huwelijk de uiterste consequentie na zijn behandeling in de Tweede Kamer van de fiscale wetgeving die betrekking heeft op de twee-verdieners.

De VVD-Tweede Kamerfractie was uitbundig getuige.

(Foto: Telegraaf, Frits van Goens)

In deze ingezonden brievenrubriek worden reacties van ten hoogste 100 woorden opgenomen. Langere brieven worden door de redactie ingekort. Aanvallen op personen of afschriften van correspondentie komen niet voor plaatsing in aanmerking. De rubriek is alleen voor leden bestemd. Plaatsing betekent niet dat de redactie het met de inhoud eens is.

Liberaal vakverenigingen?

Wat in Nederland op politiek gebied vanzelfsprekend wordt geacht, namelijk het bestaan van drie grote „stromingen”: de Christen-democratische, de socialistische en de liberale, schijnt op vakbondsgebied nog steeds niet mogelijk te zijn. Ik kan mij echter heel moeilijk voorstellen dat er, zeker gezien de gebeurtenissen van de laatste weken, in ons land nog één VVD-stemmer te vinden is, die zich in de gelederen van de heren Kok en Van der Meulen wensen te scharen. Wordt het daarom niet hoog tijd dat er, evenals in België, ook in Nederland een liberaal vakverbond wordt opgericht?

C. L. Broekert
Andelst

Demonstratie

De heer Evenhuis noemde de vredesdemonstratie „een mager netto-resultaat”. Wat is de aanleiding geweest tot deze opmerking. Zou het niet raadzaam zijn geweest zich van dergelijke, weinig genuanceerde commentaren te onthouden? Ten aanzien van de opmerkingen betreffende het optreden van Prinses Irene kost het mij aanzienlijk meer moeite om zakelijk beleefd te blijven. De heer Evenhuis heeft zich in dit verband, naar mijn oordeel, buitengewoon ongelukkig uitgedrukt. Een politicus van zijn formaat dient, wetende wat dit soort reacties los kan maken, zich wel drie keer te bedenken voordat hij dergelijke uitspraken doet.

Natuurlijk is het hoogst ongebruikelijk voor een prinses zich op deze wijze te uiten, maar dat is nog geen vrijbrief om dan op deze wijze te reageren.

Voor een lid van een andere partij was het wellicht aanleiding geweest dit lidmaatschap ongedaan te maken. Ik volsta met deze reactie in te sturen.

(ingekort)

R. E. van Wijk
Rotterdam

Kerntaken

Mijn opinie is dat G. J. van de Griendt de plank in V & D van 8 november (Nucleaire escalatie) volledig mislaat. Rechtzetting zou teveel ruimte vragen. Daarom alleen een reactie op de eerste zin: „Nederlandse kerntaken worden pas effectief in oorlogstijd”. Een eerste kennismaking met de door de landen van de NAVO aanvaarde strategie leert het tegendeel. In het kort (en afziende van de strategie in geval van een gewapend conflict): doel van de NAVO-strategie is het voorkomen van oorlog, ondermeer door het afschrikken van de tegenstander. Een afschrikking die, wil zij haar doel bereiken, geloofwaardig moet zijn: het ontketenen van een conflict kan leiden tot niet-aanvaardbare gevolgen en wordt daarom achterwege gelaten. Voor deze geloofwaardige afschrikking zijn kernwapens (thans nog) essentieel. Andere elementen, van gelijk belang, zijn de wil tot verdediging en een goede defensie. Zolang de vrede op deze wijze in stand blijft, vervullen de kernwapens een functie. In vredestijd derhalve.

H. A. Kamman
Vossem (België)

Afweer

Een officier van marine publiceerde een artikel over afweer van raketten gericht op oorlogsschepen. Een systeem van snelvuren gericht door middel van radar, trefzeker (zonder zenuwen).

Nu de SS 20-raket ons bedreigt, zouden wij onze verdediging op een dergelijk systeem kunnen bouwen. Zelf doen!

De apparatuur van een kernwapen moet een hoeveelheid fijn verdeeld, hoog radio-actieve splijtstof comprimeren tot een compacte massa om tot de kettingreactie te komen, die tot de rampflits leidt. De apparatuur is dus kwetsbaar.

J. Sondern
Wageningen

Veiligheidsraad

Ik heb nogal wat moeite gehad met de beslissing welke de VVD in de Veiligheidsraad heeft genomen m.b.t. Zuid-Afrika.

Onze partij vindt het een stap in de goede richting, maar m.i. escaleert het conflict zich door deze actie. We hebben allemaal hetzelfde doel, echter de wijze waarop dat gerealiseerd moet worden, is bij een ieder anders. Desalniettemin moet ieder mens in zijn waarde worden gelaten. In Zuid-Afrika gebeurt dit absoluut niet. Wellicht zouden wij ook op een effectieve wijze een steentje tot de oplossing kunnen bijdragen.

H. A. C. Komproe
Den Haag

Vrijheid in Nederland

Wij zijn reeds bij de gehuwde man gekomen om hem te vertellen dat als hij kinderbijslag wil hebben, hij de handtekening van zijn vrouw moet vragen. Als de misdadiger nu ook nog een vrouw heeft die werkt, dan moet hij dit zijn werkgever gaan vertellen, zodat de overheid hem nog meer kan uitkleden. Of de twee werkenden nu een werkdag van 12 uur hebben, doet niet ter zake. In ons gezin is altijd gewerkt. Ook extra naast de normale werkkring. Als de VVD met dit voorstel akkoord gaat, komt dit ongeloofwaardig over.

L. de Jong
Zaandam

(Naschrift: uw brief kruiste door de PTT-staking het laatste partij-orgaan van 6 december, waarin de hele tweeverdienersmaterie is uitgelegd. Redactie)

Tweeverdieners

Men wil ons laten geloven dat de belasting-tweeverdieners bevorderlijk is voor de emancipatie van de vrouw. Dit is onjuist. Neem een echtpaar waarvan de vrouw f 800,— minder belasting gaat betalen en haar man f 1500,— meer. Een realistische veronderstelling bij een geraamde opbrengst van 500 miljoen.

Nu heeft de vrouw dezelfde belastingvrije voet als haar man. Dat lijkt mooi, maar het gezinsinkomen is f 700,— kleiner geworden. Ik voorzie dan ook dat de animo van de gehuwde vrouw om de arbeidsmarkt te betreden, zal afnemen, dus het tegendeel van emancipatie.

F. van Heulen
Den Haag

Ontvoerders

Met mij zijn velen van mening dat voor de ontvoerders van Caransa, mevrouw Van der Valk en de heren Heineken en Doderer de doodstraf moet worden ingevoerd. Ik teken hierbij nog aan dat veel misdrijven veel te licht worden bestraft. Wat betreft de ontvoering van laatstgenoemde personen zou ik de justitie willen voorstellen om twee van de in hechtenis zijnde personen voor onbepaalde tijd op dezelfde wijze als de heren Heineken en Doderer op te sluiten in dezelfde cellen en omstandigheden. Dit net zo lang tot de drie nog niet gepakte personen zich komen melden met het geld.

(ingekort)

(naam bekend)
Bilthoven

ANLOO

Op 11 januari spreekt de heer P. M. Blauw in café de Dambreen te Anderen. Aanvang: 20.30 uur. Onderwerp: landbouw.

APELDOORN

Op 24 januari spreekt de heer J. KAMMINGA in 't Hof van Gelre. Aanvang: 19.45 uur. Onderwerp: actuele politiek; opleving van de economie.

ARNHEM

Op 20 januari spreekt de heer A. PLOEG in hotel Haarthuis. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: actuele politiek.

ASSEN

Op 10 januari spreekt de heer J. KAMMINGA in de Stadsherberg. Aanvang: 20.00 uur.

BUSSUM

Op 16 januari neemt de heer J. Franssen plaats in een forum op het Willem de Zwijgercollege over de HOS-nota. Aanvang: 14.00 uur.

DEVENTER

Op 23 januari spreekt de heer R. L. O. Linschoten in het Postiljon Motel. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: actuele politiek.

DEURNE

Op 30 januari spreekt de heer R. L. O. Linschoten in café 't Vat. Aanvang: 20.30 uur. Onderwerp: motivatie voor liberale jongeren.

FRANEKERADEEL

Op 20 januari spreekt de heer J. Franssen in het verenigingsgebouw. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: onderwijs.

FRANEKER

Op 1 februari neemt de heer J. KAMMINGA plaats in een forum georganiseerd door Belangenvereniging Arbeidsongeschikten N. W. Friesland in R. K. Verenigingsgebouw. Aanvang: 19.30 uur. Onderwerp: sociale zekerheid nu en in de toekomst.

STATENCENTRALE FRANEKER

Op 6 februari spreekt mev. E. Terpstra in R. K. Verenigingsgebouw. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: gehandicapten en ouderenbeleid.

GELDROP

Op 20 januari spreekt de heer dr. R. Braams in de Gouden Leeuw. Aanvang:

20.00 uur. Onderwerp: economie, werkgelegenheid en energie.

GIESSENBURG

Op 9 januari spreekt mevr. DRS. N. SMIT-KROES in gemeenschapshuis „De Til”. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: algemeen onderdeel waterschappen.

KAPELLE/WEMELDINGE

Op 6 februari spreekt de heer H. F. Dijkstal in hotel de Zwaan te Kapelle. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: minderhedenbeleid.

VROUWEN IN DE VVD KENNEMERLAND

Op 16 januari spreekt mevr. A. Lucassen-Stautter in Lion d'or te Haarlemmermeer. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: drugs- en alcoholgebruik bij jongeren.

LEEUWARDEN

Op 27 januari spreekt de heer mr. F. H. G. de Grave in het Oranje Hotel. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: actuele politiek.

MEPPEL

Op 12 januari spreekt de heer mr. W. J.

Geertsema in hotel café-rest. Worst. Aanvang: 20.00 uur.

NIJMEGEN

Op 6 februari spreekt de heer dr. R. W. de Korte in Hotel Belvoir. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: financiën en werkgelegenheid.

ROLDE

Op 27 januari spreekt de heer A. J. Evenhuis in hotel Erkelens. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: algemene politiek.

VROUWEN IN DE VVD SOEST/SOESTERBERG

Op 30 januari spreekt mevr. E. Terpstra in rest. Soesterduinen. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: alternatieve geneeswijze en gehandicapten.

VLEUTEN-DE MEERN

Op 23 januari spreekt de heer A. A. M. E. van Erp in rest. Rhenomare te De Meern. Aanvang: 20.30 uur. Onderwerp: midden- en kleinbedrijf.

OC WAARLANDEN

Op 16 januari spreekt de heer J. J. Metz in

Hotel Spoorzicht te St. Pancras. Aanvang: 20.30 uur.

WASSENAAR

Op 3 februari spreekt mr. A. J. te Veldhuis in de Jachthaven. Aanvang: 21.00 uur. Onderwerp: milieu en deregulering.

WESTERBORK

Op 6 februari spreekt de heer R. L. O. Linschoten in petit rest. Slomp. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: sociaal-economisch beleid.

OC WINTERSWIJK

Op 16 januari spreekt de heer dr. R. Braams in hotel Reyerink te Lievelede. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: actuele politiek.

ZOETERMEER

Op 30 januari spreekt mevr. drs. N. Rempt-Halmmans de Jongh in theater „de Graanschuur”. Aanvang: 20.00 uur. Onderwerp: milieu.

JOVD ZWOLLE

Op 30 januari spreekt de heer drs. L. M. L. H. A. Hermans in zaal „Suisse”. Aanvang: 20.00 uur.

EXCLUSIEF

BELASTINGVRIJ BELEGGEN

Looptijd ½ jaar
Opbrengst ± 20% op jaarbasis
Referentielijst aanwezig

Inlichtingen:

Nederland:
De Waaijer + Partners B.V., Willemsplein 44, 6811 KD Arnhem, tel.: 085 - 456866, telex 45788 WAPAR NL.

Zwitserland:
Chamerstrasse 52 Zug, tel.: 09.41.42216764, telex 862263 COWA CH.

ATELIER 7 MAAKT HET WARE MAATCOSTUUM

Een jong, uniek kleermakersbedrijf, dat voortbouwt op de tradities van Groningen als het herenmodecentrum van Nederland, is Atelier 7. Eén telefoontje (050 - 185 186) naar Atelier 7 is voldoende om één van de kleermakers, waar ook in Nederland, geheel vrijblijvend, naar u toe te laten komen. Hij bespreekt met u dan de wensen wat betreft de stof, het model en uw speciale wensen. Pas dan besluit u of u een kostuum laat maken. Hij neemt u de maat, komt bij u passen en na 4 tot 6 weken is uw kostuum gereed. Atelier 7 heeft de meest uitgebreide en mooiste stoffencollectie in Nederland.

Atelier 7,
Spilsluizen 5, 9712 NR Groningen
Tel. 050 - 185186
Referenties beschikbaar.

„Het begin van de ondergang”

ROMAN

SAMUEL RAM

De ontwikkeling van een arbeiderskind in de tweede wereldoorlog.

Kunnen „gewone” mensen „gewoon” doorleven?

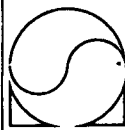
Hoe krijg je te eten, als je geen vuilen handen wilt?

Wanneer collaborateer je wel, wanneer niet?

De armsten kenden de vijand reeds van voor de oorlog.

Prijs f 19,50

Verkrijgbaar bij de boekhandel of rechtstreeks bij de uitgever.

Uitgeverij Sassenhein

antwoordnummer 33, 9750 VX Haren Gn.,
tel.: 050-349360

ORIGINELE FRIESE KLOKKEN

worden bij ons reeds jaren op ambachtelijke wijze gemaakt, zowel uurwerken als massief eiken kasten.

U kunt bij ons uw eigen klok samenstellen door b.v. kast en wijzerplaat zelf uit te zoeken of een beschildering naar eigen keuze. Komt u eens geheel vrijblijvend onze collectie bezichtigen of vraag even een folder aan.

Vanzelfsprekend kunnen wij ook uw antieke klok restaureren.

Klokkenmakerij

v.d. Meulen

Roazebosk 13, 8517 HA Scharsterbrug, tel. 05138-2751
vanaf rotonde Joure richting Scharsterbrug.
Zaterdags tot 17.00 uur open.

Couture, Fourrures,
Haute Confection

Theresa P.C.

Een 25-jarige traditie van
verfijnde mode voor de vrouw
van deze tijd.

Amsterdam P.C. Hooftstraat 55, Tel. (020) 79 62 25 - 71 91 04.

Henri Prouvin
EETHUISJE & WIJNPROEVERIJ

Het Huys met de Gaper

Wijnkoperij Hein Smeenk • Gravenstraat 20 • 1012 NM Amsterdam • Tel. 020-239333

INTERNAAT TER APEL

HET INTERNAAT:

- waar iedere leerling een eigen kamer heeft;
- waar opleidingsmogelijkheden zijn voor alle vormen van voortgezet onderwijs;
- waar jonge, enthousiaste, bevoegde assistenten, voor zover nodig, individuele studiebegeleiding geven, welke bij de prijs is inbegrepen;
- waar kwaliteit in opvoeding en opleiding de hoogste prioriteit geniet;
- waar veel aan sport gedaan kan worden en goede recreatiemogelijkheden zijn;
- waar, en dat is o.i. het belangrijkste, ook uw zoon of dochter zich thuis zal voelen.

Inlichtingen omtrent plaatsingsmogelijkheden en prospectus bij de directrice, M. A. Boerma, Sellingerstraat 75, 9561 TA Ter Apel, tel.: 05995 - 1642.

Restaurant „Bistroquet“

eerlijke franse keuken
in bistro atmosfeer

Lange Voorhout 98
's-Gravenhage
070 - 601170

Houden we 't droog?

Er zijn huizenbezitters die bij de eerste de beste flinke regenbui de kelder zien vollopen. Anderen ontdekken plotseling vochtplekken waar die er eerst niet waren. Optrekkend vocht, doorslaande muren, lekkage... een konstante bron van irritatie en overlast.

Injection B.V. gaat dat probleem te lijf. Effektief. Met polymeriserende harsen en kennis van zaken.

Vraag uitgebreide informatie. Ook over het injecteren van steen- en betonkonstrukties, grondstabilisering en herstel van aangetaste muren.

INJECTION BV, POSTBUS 230, 4130 EE VIANEN
TEL. 03473-75774, TELEX 70559

randstad bewaking bv

portiers-receptiediensten
bedrijfsbewaking
stil alarm
nachtcontrole
scheepsbewaking
brandwachten
winkelsurveillance
mobiele surveillance
koeriersdiensten

andreas schelfhoutstraat 48
1058 HV amsterdam
telefoon 020-173622

lid van de vereniging van
particuliere beveiligingsorganisaties

Keesings Historisch Archief

Méer weten over het wereldnieuws in minder tijd

f 98,50
per half jaar
voordeel
f 18,- bij jaarbetaling

Aktueel

Op de hoogte blijven van het wereldgebeuren is voor veel mensen een "must". Informatiebronnen zijn er genoeg, maar voor het wekelijks doorwerken van stapels kranten en tijdschriften uit binnen- en buitenland is veel tijd nodig. Tijd die vaak niet beschikbaar is.

Objectief

Keesings Historisch Archief "zeeft" het belangrijkste nieuws uit binnen- en buitenland en presenteert dat in afleveringen van 32 pagina's, iedere 14 dagen. Daarin wordt beknopt, feitelijk en overzichtelijk weergegeven wat zich vooral op politiek en economisch terrein afspeelt. Keesings Historisch Archief streeft naar een objectieve berichtgeving. Waar mogelijk worden de teksten van verklaringen, redevoeringen, rapporten, verdragen e.d. letterlijk weergegeven, aangevuld met de nodige achtergrondinformatie.

De aanbiedingen in deze advertentie gelden alleen voor nieuwe abonneementen.

Elke twee weken

De 26 twee-wekelijkse afleveringen kunnen worden opgeborgen in een praktische, fraaie opbergband. Al die geïllustreerde afleveringen vormen samen een waardevol en levend overzicht van de huidige wereldsituatie. De periodiek verschijnende, steeds bijgewerkte index, vormt de sleutel tot deze unieke informatieverzameling.

Uw informatiebron

Voor iedereen die op de hoogte wil zijn van de hedendaagse wereld is Keesings Historisch Archief onontbeerlijk, reeds 50 jaar. Ook voor bibliotheken, leeszalen en documentatieafdelingen is dit archief een dankbare en veelomvattende informatiebron. Door zijn beknoptheid, objectiviteit en gemakkelijke toegankelijkheid.

Een greep uit de jaargang 1983

Opec-conferentie mislukt. Iran start "Dageraad" offensief. CDU/CSU wint Westduitse verkiezingen. Opec verlaagt prijs ruwe olie. Versobering in Frankrijk. Israëlisch-Libanees akkoord getekend. Rebelle tegen Arafat. Craxi eerste socialistische premier Italië. Blank Zuid-Afrika voor Botha's grondwet. Machtsovername op Grenada. Plaatsing nieuwe kernwapens in Europa.

Bon voor een complete kijk op het wereldnieuws

Onderstaande bon in enveloppe zonder postzegel opsturen naar:
Uitgeverij Keesing, Antwoordnummer 2199, 1000 PB Amsterdam

K
KEESING

Naam: Mevr./Hr. _____

Straat: _____

Postcode/Woonplaats: _____

Beroep/Onderwijsinstelling: _____

Datum: _____ Handtekening: _____

Wenst tot wederopzegging een jaarabonnement op Keesings Historisch Archief, inclusief een fraaie opbergband, die ik ter kennismaking als kado ontvang.

Ik betaal per:

jaar, ad / 190,-, inclusief B.T.W. Dat betekent een voordeel van / 18,- op de normale abonnementsprijs van / 208,-, inclusief B.T.W.

half jaar, ad / 98,50, inclusief B.T.W.

Omdat ik student ben, maak ik gebruik van het studenten-abonnement en betaal per jaar slechts / 177,75

Bovendien wil ik gebruik maken van het aanbod om de gehele jaargang '83 aan te schaffen voor de speciale prijs van / 70,-, inclusief opbergband.

Keesings Historisch Archief, Johan Muyskenweg 22, 1096 CJ Amsterdam.
Telefoon 020 - 68 11 11.

Hierlangs afknippen

Speciaal aanbod

Wanneer u zich nu abonneert op de jaargang '84 van Keesings Historisch Archief kunt u bovendien de complete jaargang 1983 ontvangen, inclusief de fraaie opbergband voor slechts **f70,-**;

